ଆଇ.ସି.- 38

ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା

ACKNOWLEDGEMENT

This course is based on revised syllabus prepared by Insurance Institute of India, Mumbai

भारतीय बीमा संस्थान
INSURANCE INSTITUTE OF INDIA

ଭାରତୀୟ ବୀମା ସଂସ୍ଥାନ

ଜି-ବ୍ଲକ୍, ପ୍ଲଟ ନଂ. ସି -46

ବାନ୍ଦ୍ରା କୁର୍ଲା କମ୍ପ୍ଲେକ୍ସ, ବାନ୍ଦ୍ରା (ପୂ), ମୁମ୍ବାଇ-400051

ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା

ଆଇ.ସି.- 38

ସଂସ୍କରଣ ର ବର୍ଷ : 2016

This course is the copyright of the Insurance Institute of India, Mumbai. In no circumstances may any part of the course be reproduced.

This course is purely meant for the purpose of study of the subject by student appearing for the examination of Insurance Institute of India & is based on prevailing best industry practices. It is not intended to give interpretation or solution in case of dispute or matters involving legal argument.

This is only an indicative study material. Please note that the questions in the examination shall not be confined to this study material.

Published by: P. Venugopal, Secretary-General, Insurance Institute of India, G-Block, Plot C-46, Bandra Kurla Complex, Bandra (E) Mumbai – 400 051.

ମୁଖବନ୍ଧ

ସଂସ୍ଥାନ ଉଦ୍ୟୋଗ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରି କର୍ପୋରେଟ ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ବିଷୟବସ୍ତୁ ବିକଶିତ କରିଛି । ଆଇଆରଡିଏଆଇ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ ପାଠ୍ୟ ବିବରଣ ଆଧାରରେ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ, ଏ ପ୍ରକାରେ, ଜୀବନ, ସାଧାରଣ ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉପରେ ମୂଳଭୂତ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରେ ଯାହା ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ଉଚିତ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରେ ସେମାନଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟିକ ବୃତ୍ତିକୁ ବୁଝିବା ଏବଂ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ କରେ । କହିବା ଅନାବଶ୍ୟକ ଯେ, ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ ଏକ ଗତିଶୀଳ ପରିବେଶରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ । ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅଧ୍ୟୟନ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ଇନ୍-ହାଉସ୍ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ମାଧ୍ୟମରେ, ଆଇନ ଏବଂ ବ୍ୟବହାରିକ ପେଶାରେ ହେଉଥିବା ପରିବର୍ତ୍ତନଗୁଡିକ ସହିତ ପରିଚିତ ହେବାକୁ ପଡିବ ।

ଆଇଆଇଆଇ କୁ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ନ୍ୟସ୍ତ କରିଥିବାରୁ ଆମେ ଆଇଆରଡିଏଆଇ କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଉଛୁ । ସଂସ୍ଥାନ ସେହି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଶୁଭେଚ୍ଛା ଜ୍ଞାପନ କରୁଛି ଯେଉଁମାନେ ଏହି ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଅଧ୍ୟୟନ କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ପରୀକ୍ଷାରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହେଉଛନ୍ତି ।

ଭାରତୀୟ ବୀମା ସଂସ୍ଥାନ

CONTENTS

Chapter no.	Title	Page no.
SECTION 1	**COMMON CHAPTERS**	
1	ବୀମା ପରିଚୟ	2
2	ଗ୍ରାହକ ସେବା	26
3	ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା	57
4	ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା	68
5	ଜୀବନ ବୀମାର ବୈଧିକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ	78
SECTION 2	**HEALTH INSURANCE**	
6	ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ର ପରିଚୟ	101
7	ବୀମା ଦଲିଲୀକରଣ	118
8	ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ	144
9	ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସଙ୍କଟାଙ୍କନ	202
10	ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀ	241
SECTION 3	**GENERAL INSURANCE**	
11	ବୀମାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ	285
12	ଦଲିଲୀକରଣ	315
13	ପ୍ରିମିୟମ ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ବ୍ୟବହାରିକତା	349
14	ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଏବଂ ଖୁଚୁରା ବୀମା	371
15	ବ୍ୟାପାରିକ ବୀମା	383
16	ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା	414

SECTION 1

COMMON CHAPTERS

ଅଧ୍ୟାୟ 1

ବୀମା ପରିଚୟ

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି ବୀମାର ମୂଳତତ୍ତ୍ୱଗୁଡିକର ସହିତ ପରିଚୟ କରାଇବା, ଏହାର କ୍ରମବିକାଶ ଏବଂ ଏହା କିପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରେ, ଏହାକୁ ଖୋଜି ବାହାର କରିବା । ଆପଣ ଏହା ମଧ୍ୟ ଶିଖିପାରିବେ ଯେ କିପରି ବୀମା ଅସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଘଟଣାସବୁର ପରିଣାମରେ ଉପୁଜୁଥିବା ଆର୍ଥିକ ହାନି ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରଣର ସାଧନ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ।

ପାଠ୍ୟ ପରିଣାମ

କ. ଜୀବନ ବୀମା -ଇତିହାସ ଏବଂ କ୍ରମବିକାଶ

ଖ. ବୀମା କିପରି କାର୍ଯ୍ୟ

ଗ. ସଙ୍କଟ ପ୍ରବନ୍ଧ କୌଶଳ

ଘ. ସଙ୍କଟ ପ୍ରବନ୍ଧ କରିବାରେ ଏକ ଉପକରଣ ରୂପେ ବୀମା

ଙ. ସମାଜରେ ବୀମାର ଭୂମିକା

କ. ଜୀବନ ବୀମା - ଇତିହାସ ଏବଂ କ୍ରମବିକାଶ

ଆମେମାନେ ଏକ ଅନିଶ୍ଚିତ ସଂସାରରେ ବସବାସ କରୁଛୁ । ଆମେ ନିମ୍ନ ବିଷୟରେ ଶୁଣିବାକୁ ପାଉ :

- ✓ ଟ୍ରେନଗୁଡିକ ଧକ୍କାଖାଇବା;
- ✓ ବନ୍ୟା ସମଗ୍ର ଜନସମୁଦାୟକୁ ଧ୍ୱଂସ କରିଦେବା;
- ✓ ଭୂମିକମ୍ପ ଯାହା ଦୁଃଖ ଆଣିଥାଏ;
- ✓ ଯୁବକ ଯୁବତୀମାନେ ଅପ୍ରାପ୍ତବୟସରେ ହଠାତ୍ ମରିଯିବା;

ଚିତ୍ର 1: ଆମ ଚାରିପଟେ ଘଟୁଥିବା ଘଟଣା

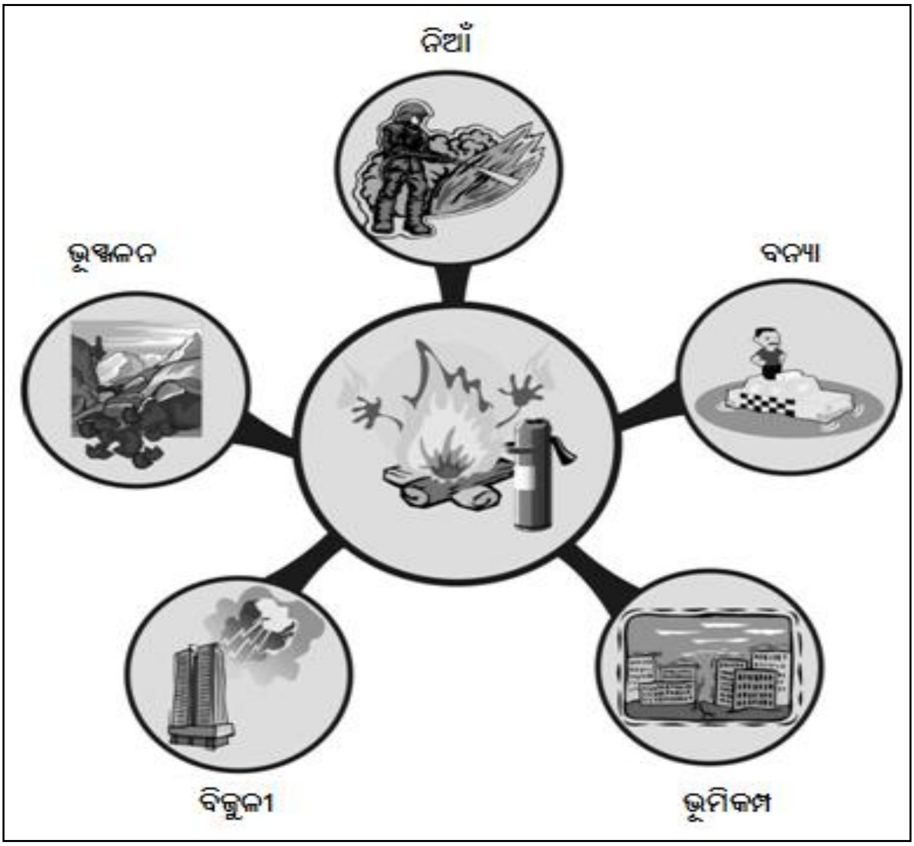

ଏହି ସବୁ ଘଟଣା ଆମମାନଙ୍କୁ କାହିଁକି ବିବ୍ରତ ଓ ଭୟଭୀତ କରିଦିଏ ?

କାରଣ ସରଳ ଅଟେ ।

i. ପ୍ରଥମତଃ ଏହି ଘଟଣାଗୁଡିକ ଅସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଅଟନ୍ତି । ଯଦି ଆମେ ଏକ ଘଟଣାର ପ୍ରତ୍ୟାଶା ଓ ଭବିଷ୍ୟତବାଣୀ କରିପାରନ୍ତେ ତେବେ ଆମେ ଏହାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରହନ୍ତେ ।

ii. ଦ୍ୱିତୀୟତଃ, ସେ ଭଳି ଅସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ/ଅପୂର୍ବାନୁମେୟ ଓ ପ୍ରତିକୂଳ ଘଟଣାସବୁ ଅନେକ ସମୟରେ ଆର୍ଥିକ ହାନି ଓ ଦୁଃଖର କାରଣ ହୋଇଥାଏ ।

ଏକ ସମୁଦାୟ ସହଭାଗୀତା ଓ ପରସ୍ପର ସହାୟତାର ପ୍ରଣାଳୀ ଆପଣେଇ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ସହାୟତାରେ ଆସିପାରେ ଯେଉଁମାନେ ସେଭଳି ଘଟଣାସବୁରେ ପ୍ରଭାବିତ ହୁଅନ୍ତି ।

ବୀମା ବିଷୟରେ ବିଚାର ହଜାର ହଜାର ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ଜନ୍ମ ନେଇଥିଲା । ତଥାପି, ବୀମା ବ୍ୟବସାୟକୁ, ଆମେ ଆଜି କେବଳ ଦୁଇ କିମ୍ବା ତିନି ଶତାବ୍ଦୀ ପୂର୍ବରୁ ଜାଣିଛୁ ।

1. ବୀମାର ଇତିହାସ

ବୀମା କୌଣସି ନା କୌଣସି ରୂପରେ ଖ୍ରୀ.ପୂ.3000 ଠାରୁ ବିଦ୍ୟମାନ ବୋଲି ଜଣାପଡିଛି । ଅନେକ ସଭ୍ୟତା, ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି, ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ସମୁଚ୍ଚୟକରଣ ଓ ସହଭାଗୀତାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ପ୍ରୟୋଗରେ ଆଣିଛନ୍ତି, ସମସ୍ତ ହାନିର ଭୁକ୍ତଭୋଗୀ ସମୁଦାୟର କେତେକ ସଦସ୍ୟ ହୋଇଛନ୍ତି । ଚାଲନ୍ତୁ କେତେକ ଉପାୟକୁ ଅବଲୋକନ କରିବା ଯାହା ମଧ୍ୟରେ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥିଲା ।

2. ଯୁଗଯୁଗ ମଧ୍ୟଦେଇ ବୀମା

ବେବିଲୋନୀୟ ବ୍ୟାପାରୀ	ବେବିଲୋନୀୟ ବ୍ୟାପାରୀମାନଙ୍କ ଚୁକ୍ତିନାମା ଥିଲା ଯେଉଁଠି ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଋଣସବୁକୁ ନାକଚ କରାଇବାର ମୂଲ୍ୟ ରୂପେ, ଋଣଦାତାମାନଙ୍କୁ ଅତିରିକ୍ତ ରାଶି ଦେଉଥିଲେ, ଯଦି ଏକ ଜାହାଜ ବୋଝେଇ ନିଖୋଜ ହେଲା କିମ୍ବା ଚୋରୀ ହେଲା । ଏଗୁଡିକୁ 'ପୋତବନ୍ଧ ଋଣ' କୁହାଯାଉଥିଲା । ଏହି ଚୁକ୍ତିନାମା ଅନ୍ତର୍ଗତ, ଜାହାଜ କିମ୍ବା ଏଥିରେ ବୋଝେଇ ଜିନିଷର ଜମାନତ ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିଆଯାଇଥିବା ଋଣ ପରିଶୋଧ କରିବାକୁ ପଡିବ କେବଳ ଯଦି ଓ ଯେତେବେଳେ ଜାହାଜଟି, ଜଳଯାତ୍ରା ପରେ, ଏହାର ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳକୁ ନିରାପଦରେ ପହଞ୍ଚିବ ।
ବାରୁଚ ଓ ସୁରତ ଠାରୁ ବ୍ୟାପାରୀ	ଭାରତୀୟ ପୋତଗୁଡିକରେ ଶ୍ରୀଲଙ୍କା, ଇଜିପ୍ଟ ଓ ଗ୍ରୀସ୍ କୁ ଜଳଯାତ୍ରା କରୁଥିବା ବାରୁଚ ଓ ସୁରତ ଠାରୁ ଆସୁଥିବା ବ୍ୟାପାରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବେବିଲୋନୀୟ ବ୍ୟାପାରୀମାନଙ୍କ ଭଳିଆ ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରଚଳିତ ଥିଲା ।
ଗ୍ରୀକ୍	ଗ୍ରୀକ୍ ମାନେ ମରିଯାଇଥିବା ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଅନ୍ତ୍ୟେଷ୍ଟିକ୍ରିୟା - ଓ ପରିବାରମାନଙ୍କ ଯତ୍ନ ନେବା ପାଇଁ ପରବର୍ତ୍ତୀ 7ମ ଶତାବ୍ଦୀ AD ରେ ପରୋପକାରୀ ସଂସ୍ଥାଗୁଡିକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଇଂଲାଣ୍ଡର ମୈତ୍ରୀପୂର୍ଣ୍ଣ ସମାଜଗୁଡିକ ମଧ୍ୟ ସେ ଭଳି ଗଠିତ ହୋଇ ଥିଲା ।
ରୋଡେସର ନିବାସୀ	ରୋଡେସର ନିବାସୀମାନେ ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଆପଣେଇ ଥିଲେ ଯେଉଁଠି, ଯଦି ବିପତ୍ତି ସମୟରେ ଜେଟିସନ[1] କରିବା କାରଣରୁ କିଛି ଜିନିଷର ହାନି ହେଲା, ଜିନିଷପତ୍ରର ମାଲିକ (ଏପରିକି ସେମାନେ ଯେଉଁମାନେ କିଛି ହରାଇ ନ ଥିବେ) କିଛି ଅନୁପାତରେ ହାନିକୁ ବହନ କରୁଥିଲେ ।
ଚୀନି ବ୍ୟାପାରୀ	ପୁରାତନ କାଳରେ ଚୀନି ବ୍ୟାପାରୀମାନେ ବିଶ୍ୱାସଘାତକ ନଦୀ ଉପରେ ଜଳଯାତ୍ରା କରୁଥିବା ନୌକା କିମ୍ବା ଜାହାଜଗୁଡିକରେ ସେମାନଙ୍କ ଜିନିଷକୁ ରଖୁଥିଲେ । ସେମାନେ ମନେ କରୁଥିଲେ ଯେ ଯଦିଓ ନୌକାଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସିଟି ସେଭଳି ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଲା, ଜିନିଷର ହାନି କେବଳ ଆଂଶିକ ହେବ, ସମଗ୍ର ନୁହେଁ । ହାନିକୁ ଆବଣ୍ଟିତ ଓ ତଦ୍ଦ୍ୱାରା ହ୍ରାସ କରାଯାଇ ପାରୁଥିଲା ।

3. ବୀମାର ଆଧୁନିକ ଧାରଣା

ଭାରତରେ ଜୀବନ ବୀମାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଭାରତୀୟ ଯୌଥ-ପରିବାର ପ୍ରଣାଳୀର ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହେଉଥିଲା, ଯାହା ଯୁଗ ଯୁଗ ଦେଇ ଜୀବନ ବୀମାର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରକାରଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଥିଲା । ଏକ ସଦସ୍ୟର ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟଣାରେ ଦୁଃଖ ଓ ହାନିସବୁ ବିଭିନ୍ନ ପରିବାର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆବଣ୍ଟିତ ହୋଇଯାଉଥିଲା, ଯାହାର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ପରିବାରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଦସ୍ୟ ସୁରକ୍ଷିତ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ ।

ଆଧୁନିକ ଯୁଗରେ ଯୌଥ-ପରିବାର ପ୍ରଣାଳୀର ଭଗ୍ନ ଓ କୈନ୍ଦ୍ରିକ ପରିବାରର ଉଦ୍ଭବ, ତା' ସହିତ ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନର ମାନସିକ ଉତ୍ତେଜନା ସୁରକ୍ଷାର ବୈକଳ୍ପିକ ପ୍ରଣାଳୀସବୁର ବିକାଶର ଆବଶ୍ୟକତା ଆଣିଦେଇଛି । ଏହା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଇଁ ଜୀବନ ବୀମାର ମହତ୍ତ୍ୱ ଉପରେ ଆଲୋକ ପାତ କରୁଛି ।

i. **ଲଏଡ୍ସ:** ଆଜିକାଲି ବ୍ୟବହାରରେ ଥିବା ଭଳି ଆଧୁନିକ ବ୍ୟାପାରିକ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟର ଉଦ୍ଭବ ଲଣ୍ଡନର ଲଏଡ୍ସ କଫି ହାଉସରେ ହୋଇଥିଲା ବୋଲି ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇପାରେ । ସେଠି ଏକତ୍ର ହେଉଥିବା ବ୍ୟାପାରୀମାନେ, ସାମୁଦ୍ରିକ ବିପଦ ଯୋଗୁଁ, ଜାହାଜରେ ନିଆଯାଉଥିବା ସେମାନଙ୍କ ଜିନିଷର ହାନିସବୁକୁ ଆବଣ୍ଟିତ କରିବାପାଇଁ ରାଜି ହେଉଥିଲେ । ସେହିସବୁ ହାନି ସାମୁଦ୍ରିକ ବିପଦ, ଯଥା: ଉଚ୍ଚ ସମୁଦ୍ରରେ ଜଳଦସ୍ୟୁ ଲୁଟ କରିବା, କିମ୍ବା ପ୍ରତିକୂଳ ସାମୁଦ୍ରିକ ପାଗ ଜିନିଷକୁ ନଷ୍ଟ କରିବା କିମ୍ବା ସାମୁଦ୍ରିକ ବିପତ୍ତି ଯୋଗୁଁ ଜାହାଜ ବୁଡ଼ିଯିବା କାରଣରୁ ଘଟୁଥିଲା ।

ii. ଏକ ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ବୀମା ପାଇଁ ମୈତ୍ରୀପୂର୍ଣ୍ଣ ସଂସ୍ଥା, ଯାହା 1706 ରେ ଲଣ୍ଡନରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା, ତାକୁ ପୃଥିବୀର ପ୍ରଥମ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ ।

4. ଭାରତରେ ବୀମାର ଇତିହାସ

କ) ଭାରତ: ଭାରତରେ ଆଧୁନିକ ବୀମା, 1800 ର ଆରମ୍ଭ କାଳରେ ପ୍ରାୟ ସେହି ସମୟରେ, ସାମୁଦ୍ରିକ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ କରୁଥିବା ବିଦେଶୀ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ମଧ୍ୟସ୍ଥମାନଙ୍କ ସହିତ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ।

ଦି ଓରିଏଣ୍ଟଲ ଲାଇଫ ଇନ୍ସ୍ୟୁରାନ୍ସ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ	ଭାରତରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବାକୁ ଥିବା ପ୍ରଥମ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଏକ ଇଂରାଜୀ କମ୍ପାନୀ ଥିଲା ।
ଟ୍ରାଇଟନ ଇନ୍ସ୍ୟୁରାନ୍ସ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ	ଭାରତରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବାକୁ ଥିବା ପ୍ରଥମ ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା
ବମ୍ବେ ମ୍ୟୁଚୁଆଲ ଏସ୍ୟୁରାନ୍ସ ସୋସାଇଟି ଲିମିଟେଡ	ପ୍ରଥମ ଭାରତୀୟ ବୀମା କମ୍ପାନୀ । ଏହା 1870 ରେ ମୁମ୍ବାଇରେ ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା
ନ୍ୟାଶନଲ ଇନ୍ସ୍ୟୁରାନ୍ସ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ	ଭାରତର ସର୍ବପୁରାତନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ । ଏହା 1906 ରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟରେ ଅଛି ।

ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷ ଭାଗରେ ସ୍ୱଦେଶୀ ଆନ୍ଦୋଳନର ପରିଣାମସ୍ୱରୂପ କ୍ରମାନୁସାରେ ଅନେକ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭାରତୀୟ କମ୍ପାନୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

1912 ରେ, ବୀମା ବ୍ୟବସାୟକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିବା ପାଇଁ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ ଓ ଭବିଷ୍ୟତ ନିଧି ଅଧିନିୟମ ପ୍ରଚଳିତ ହେଲା । ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1912 ଏହା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ଯେ ପ୍ରିମିୟମ ହାର ସାରଣୀ ଓ

କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ସାମୟିକ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏକ ବୀମାଙ୍କକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମାଣିତ ହେବା ଉଚିତ । ଅବଶ୍ୟ, ଭାରତୀୟ ଓ ବିଦେଶୀ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅସମାନତା ଓ ଭେଦଭାବ ଚାଲୁ ରହିଥିଲା ।

ବୀମା ଅଧିନିୟମ 1938 ହେଉଛି ପ୍ରଥମ ବିନିୟମ, ଯାହା ଭାରତରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଆଚାରକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିବା ପାଇଁ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଅଧିନିୟମ, ସମୟ ସମୟରେ ସଂଶୋଧିତ କରାଯାଇ ବଳବତ୍ତର ରହିଛି । ବୀମା ଅଧିନିୟମର ପ୍ରାବଧାନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବୀମା ନିୟନ୍ତ୍ରକଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଗଲା ।

ଖ) **ଜୀବନ ବୀମାର ଜାତୀୟକରଣ:** ଜୀବନ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟକୁ 1ମ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1956 ରେ ଜାତୀୟକରଣ କରାଗଲା ଏବଂ ଭାରତୀୟ ଜୀବନ ବୀମା ନିଗମ (ଏଲ.ଆଇ.ସି) ଗଠିତ ହେଲା । ସେହି ସମୟରେ 170 କମ୍ପାନୀ ଓ 75 ଭବିଷ୍ୟତ ନିଧି ସଂସ୍ଥା ଜୀବନ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ କରୁଥିଲେ । 1950 ଠାରୁ 1999 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଏଲ.ଆଇ.ସି. ପାଖରେ ଭାରତରେ ଜୀବନ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ କରିବାର ଏକମାତ୍ର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅଧିକାର ଥିଲା ।

ଗ) **ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମାର ଜାତୀୟକରଣ: 1972** ରେ ସାଧାରଣ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ ଜାତୀୟକରଣ ଅଧିନିୟମ (GIBNA) ଲାଗୁ ହେବା ସହିତ, ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟକୁ ମଧ୍ୟ ଜାତୀୟକରଣ କରାଗଲା ଏବଂ ଭାରତୀୟ ସାଧାରଣ ବୀମା ନିଗମ (ଜି. ଆଇ.ସି.) ଓ ଏହାର ଚାରି ଗୌଣ (ସହାୟକ) କମ୍ପାନୀ ମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରାଗଲା । ସେହି ସମୟରେ, ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ କରୁଥିବା ଭାରତର 106 ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ମିଶାଇ ଦିଆଗଲା ଯାହାଦ୍ୱାରା ଭାରତୀୟ ଜି.ଆଇ.ସି.ର ଚାରି ଗୌଣ କମ୍ପାନୀମାନେ ଗଠିତ ହେଲେ ।

ଘ) **ମାଲହୋତ୍ରା ସମିତି ଓ ଆଇଆରଡିଏ: 1993** ରେ ପ୍ରତିଯୋଗୀତାର ଏକ ତତ୍ତ୍ୱର ପୁନଃପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ସହିତ ଉଦ୍ୟୋଗର ବିକାଶ ପାଇଁ ପରିବର୍ତ୍ତନଗୁଡିକୁ ଆବିଷ୍କାର ଓ ସୁପାରିଶ କରିବା ପାଇଁ ମାଲହୋତ୍ରା ସମିତି ଗଠିତ ହେଲା । ସମିତି 1994 ରେ ତାଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ ଉପସ୍ଥାପନା କଲେ । 1997 ରେ ବୀମା ବିନିୟାମକ ପ୍ରାଧିକରଣ (ଆଇ ଆର ଏ) ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲା । ବୀମା ବିନିୟାମକ ଓ ବିକାଶ ଅଧିନିୟମ, 1999 (ଆଇ ଆର ଡିଏ) ର ପ୍ରଚଳନ ସହିତ ଏପ୍ରିଲ 2000 ରେ ଉଭୟ ଜୀବନ ଓ ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗ ପାଇଁ ଏକ ସାଂବଧାନିକ ବିନିୟାମକ ସଂସ୍ଥା ରୂପେ ବୀମା ବିନିୟାମକ ଓ ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ (ଆଇ ଆର ଡିଏ) ଗଠିତ ହେଲା । ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.କୁ ପରେ ପରେ 2014 ରେ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ. ଆଇ. ହିସାବରେ ପୁନଃନାମିତ କରାଯାଇଛି ।

ବୀମା ଅଧିନିୟମକୁ 2015 ରେ ସଂଶୋଧିତ କରି, କେତେକ ଅନୁବନ୍ଧ ଯୋଡ଼ି ଦିଆଯାଇଛି ଯାହା ଭାରତରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ପରିଭାଷା ଓ ଗଠନକୁ ସଂଚାଳିତ କରନ୍ତି ।

ଏକ ଭାରତୀୟ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ସେହି ଏକ କମ୍ପାନୀକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ***'ଯେଉଁଥିରେ ପୋର୍ଟଫୋଲିଓ ନିବେଶକମାନଙ୍କ ସମେତ, ବିଦେଶୀ ନିବେଶକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଇକ୍ୱିଟି ଅଂଶର ମୋଟ ସମ୍ପତ୍ତି, ସେଭଳି ଭାରତୀୟ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ପେଡ୍ ଅପ୍ ଇକ୍ୱିଟି ପୁଞ୍ଜିର ଅଣଅଁଶ ପ୍ରତିଶତଠାରୁ ଅଧିକ ହୋଇ ନ ଥାଏ, ଯାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଥିବା ପ୍ରକାରେ ଭାରତୀୟ ଅଧିକୃତ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇଥିବ'*** ।

ବୀମା ଅଧିନିୟମର ସଂଶୋଧନ ଭାରତରେ ବିଦେଶୀ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ବିନିୟମ ଲାଗୁ କରେ । ଏକ ବିଦେଶୀ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଭାରତରେ ସ୍ଥାପିତ ଏକ ଶାଖା ଜରିଆରେ ପୁନଃ-ବୀମାରେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇପାରେ । "ପୁନଃ - ବୀମା" ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ହେଉଛି 'ଏକ ଅନ୍ୟ ବୀମା କର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ଗୋଟିଏ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସଙ୍କଟର ଅଂଶର ବୀମା ଯିଏ ସଙ୍କଟକୁ ଏକ ପାରସ୍ପାରିକ ରୂପେ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରିମିୟମ ପାଇଁ ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ '

5. ବର୍ତ୍ତମାନ ଜୀବନ ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗ

ଚଳିତ ସମୟରେ, ଭାରତରେ ନିମ୍ନରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ହୋଇଥିବା 24 ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି:

କ) ଭାରତୀୟ ଜୀବନ ବୀମା ନିଗମ (ଏଲ ଆଇ ସି) ହେଉଛି ଏକ ରାଷ୍ଟ୍ରାୟତ କ୍ଷେତ୍ର କମ୍ପାନୀ

ଖ) ଘରୋଇ କ୍ଷେତ୍ରରେ 23 ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଅଛନ୍ତି

ଗ) ଭାରତ ସରକାର ଅଧୀନରେ, ଡାକ ବିଭାଗ ମଧ୍ୟ ଡାକ ଜୀବନ ବୀମା (ପୋଷ୍ଟାଲ ଲାଇଫ୍ ଇନ୍ସ୍ୟୁରାନ୍ସ) ମାଧ୍ୟମରେ ଜୀବନ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ କାରବାର କରେ, କିନ୍ତୁ (ବି)ନିୟାମକର କ୍ଷେତ୍ର ଠାରୁ ବିମୁକ୍ତ ଅଟେ

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 1

ନିମ୍ନଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଭାରତରେ ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗ ପାଇଁ (ବି)ନିୟାମକ ଅଟେ ?

I. ଭାରତୀୟ ବୀମା ପ୍ରାଧିକରଣ
II. ବୀମା ବିନିୟାମକ ଓ ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ
III. ଭାରତୀୟ ଜୀବନ ବୀମା ନିଗମ
IV. ଭାରତୀୟ ସାଧାରଣ ବୀମା ନିଗମ

ଖ. ବୀମା କିପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରେ

ଆଧୁନିକ ବାଣିଜ୍ୟ ସମ୍ପତ୍ତିର ସ୍ୱାମୀତ୍ୱର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ଏକ ଘଟଣା ଯୋଗୁଁ ଏକ ସମ୍ପତ୍ତି ମୂଲ୍ୟ ହରାଏ (ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ଦ୍ୱାରା), ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକ ଆର୍ଥିକ ହାନିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଏ । ଅବଶ୍ୟ ଯଦି ଏକ ସାଧାରଣ ନିଧି ଜାତ କରାଯାଏ, ଯାହା ସମାନ ପ୍ରକାର ସମ୍ପତ୍ତି ସବୁର ସେଭଳି ଅନେକ ମାଲିକଙ୍କ ଛୋଟ ଛୋଟ ଅବଦାନ ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ ହୋଇଥାଏ, ଏହି ସମ୍ପତ୍ତିକୁ କେତେକ ଭାଗ୍ୟହୀନମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ହାନିର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି କରିବାରେ ଉପଯୋଗ କରାଯାଇପାରେ ।

ସରଳ ଭାଷାରେ, ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆର୍ଥିକ କ୍ଷତିରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେବାର ଅବସର ଓ ଏହାର ପରିଣାମକୁ ବୀମା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦ୍ୱାରା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଠାରୁ ଅନେକଙ୍କ ନିକଟକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରାଯାଇପାରେ ।

ପରିଭାଷା

ବୀମାକୁ ଏ ପ୍ରକାରେ ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ରୂପେ ବିଚାର କରାଯାଇପାରେ ଯାହାଦ୍ୱାରା ଅଳ୍ପ କେତେକ, ଯେଉଁମାନେ ସେଭଳି ହାନିର ଶୀକାର ହୋଇଥିବା ଭାଗ୍ୟହୀନ ଅଟନ୍ତି, ତାଙ୍କ ହାନି ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବଣ୍ଟିତ ହୁଏ ଯେଉଁମାନେ ସେଭଳିଆ ଅନିଶ୍ଚିତ ଘଟଣା/ ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ଚିତ୍ର.2: ବୀମା କିପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରେ

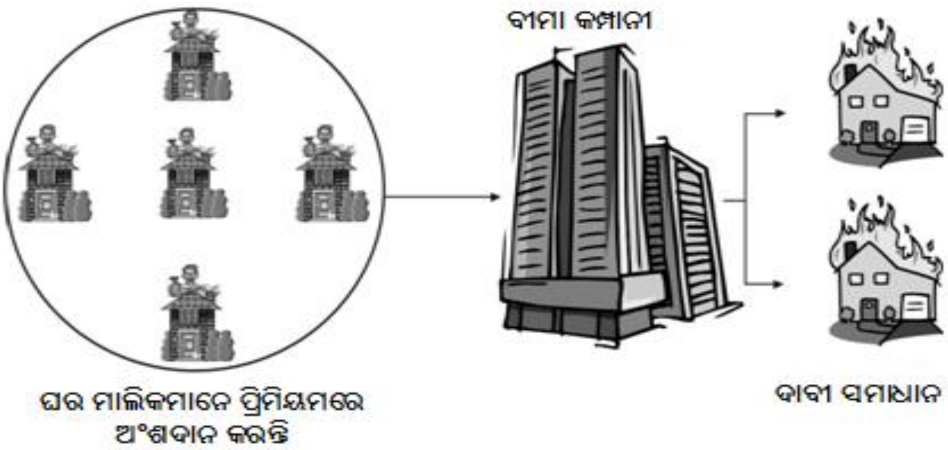

ଅବଶ୍ୟ ଏଇଠି ଏକ ଦୋଷ ରହିଛି ।

i. ଲୋକମାନେ ସେ ଭଳି ଏକ ସାଧାରଣ ନିଧି ଜାତ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ କଠିନ ପରିଶ୍ରମରେ ଅର୍ଜିତ ଧନକୁ ତ୍ୟାଗ କରାବା ପାଇଁ ଚାହିଁବେ କି ?

ii. ସେମାନେ କେମିତି ବିଶ୍ୱାସ କରିବେ ଯେ ସେମାନଙ୍କ ଅଂଶଦାନକୁ ଆକାଂକ୍ଷିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବାସ୍ତବରେ ଉପଯୋଗ କରାଯାଉଛି ?

iii. ସେମାନେ କେମିତି ଜାଣିବେ ଯେ ସେମାନେ ଅତି ବେଶୀ କିମ୍ବା ଅତି କମ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି ?

ସ୍ପଷ୍ଟତଃ କେହି ଜଣକୁ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଆରମ୍ଭ ଓ ସଂଗଠିତ କରିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ସମୁଦାୟର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଏକାଠି ଆଣିବାକୁ ପଡିବ । ସେହି 'କେହି ଜଣ' କୁ 'ବୀମାକର୍ତ୍ତା' କୁହାଯାଏ ଯିଏ ସେହି ଅଂଶଦାନକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରେ ଯାହା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ସମୁଚ୍ଚୟ ଗଠନ କରିବାକୁ ଦେବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ଦେବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରେ ଯେଉଁମାନେ ହାନିର ଶୀକାର ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ବୀମାକର୍ତ୍ତା ନିଶ୍ଚିତରୂପେ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ତଥା ସମୁଦାୟର ବିଶ୍ୱାସ ଜିତିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

1. ବୀମା କିପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରେ

କ) ପ୍ରଥମତଃ, ସେଗୁଡିକ ନିଶ୍ଚିତରୂପେ ଏକ ସମ୍ପତ୍ତି ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଯାହାର କିଛି ଆର୍ଥିକ ମୂଲ୍ୟ ଥିବ । ମୂଲ୍ୟବାନ ସମ୍ପତ୍ତି :

i. ଭୌତିକ (ଯେପରି କି ଏକ କାର କିମ୍ବା ଏକ ଘର) ହୋଇପାରେ କିମ୍ବା

ii. ଅଣଭୌତିକ (ଯେପରିକି ନାମ ଓ ସଦ୍ଭାବ) ହୋଇପାରେ କିମ୍ବା

iii. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ (ଯେପରିକି ଜଣକର ଆଖି, ଅଙ୍ଗ ଓ ଶରୀରର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଂଶ) ହୋଇପାରେ

ଖ) ମୂଲ୍ୟବାନ ସମ୍ପତ୍ତି ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ହରାଇପାରେ ଯଦି କୌଣସି ଏକ ଘଟଣା ଘଟେ । ହାନିର ଏହି ସମ୍ଭାବ୍ୟତାକୁ ସଙ୍କଟ କୁହାଯାଏ । ସଙ୍କଟ ଘଟଣାର କାରଣକୁ ବିପଦ କୁହାଯାଏ ।

ଗ) ଏକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଅଛି ଯାହା ସମୁଚ୍ଚୟକରଣରୂପେ ପରିଚିତ । ଏଥିରେ ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ ବୈୟକ୍ତିକ ଅଂଶଦାନ (ପ୍ରିମିୟମ ରୂପେ ପରିଚିତ) ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଏହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ସମାନ ରୂପକ ସମ୍ପତ୍ତି ଥାଏ ଯାହା ସମାନ ରୂପକ ସଙ୍କଟଗୁଡିକର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଅନ୍ତି ।

ଘ) ନିଧିଗୁଡିକର ଏହି ସମୁଚ୍ଚୟକୁ ସେହି କେତେକଙ୍କ କ୍ଷତିପୂରଣ କରିବାରେ ଉପଯୋଗୀ ହୁଏ ଯେଉଁମାନେ ଏକ ବିପଦ କାରଣରୁ ହାନିର ଶୀକାର ହୋଇ ପାରନ୍ତି ।

ଙ) ନିଧିଗୁଡିକର ସମୁଚ୍ଚୟକରଣ ଏବଂ କିଛି ଭାଗ୍ୟହୀନଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ରୂପେ ପରିଚିତ ଏକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ମାଧମରେ ସଂପାଦିତ କରାଯାଏ ।

ଚ) ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ସହିତ ଏକ ଚୁକ୍ତିରେ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତି ଯିଏ ଏହି ଯୋଜନାରେ ଯୋଗଦାନ କରିବାକୁ ଚାହେଁ । ସେହି ଭାଗୀଦାରକୁ ବୀମିତ କୁହାଯାଏ ।

2. ବୀମା ଭାରକୁ ହ୍ରାସ କରେ

ସଙ୍କଟର ଭାରର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏକ ଦତ୍ତ ହାନି ପରିସ୍ଥିତି ଘଟଣାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାର ପରିଣାମରେ ଜଣକୁ ବହନ କରିବାକୁ ପଡୁଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ, ହାନି ଓ ବିକଳାଙ୍ଗତା ।

ଚିତ୍ର 3 : ସଙ୍କଟ ଭାର ଯାହା ଜଣେ ବହନ କରେ

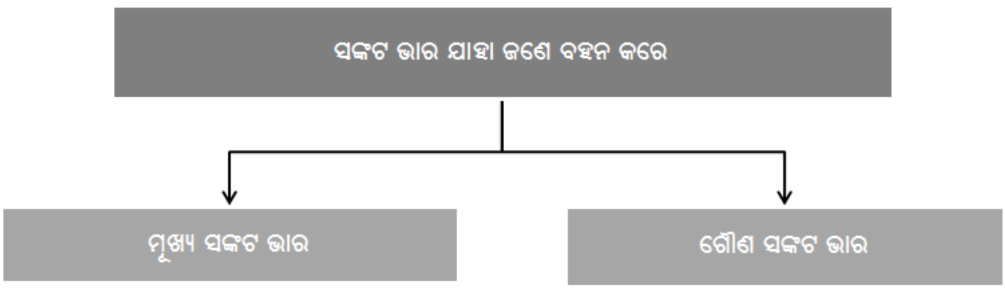

ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ସଙ୍କଟ ଭାର ଅଛି ଯାହା ଜଣେ ବହନ କରେ – **ମୁଖ୍ୟ ଓ ଗୌଣ**

କ) ମୁଖ୍ୟ ସଙ୍କଟ ଭାର

ମୁଖ୍ୟ ସଙ୍କଟ ଭାରରେ ହାନିସବୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଟନ୍ତି, ଯେଉଁଗୁଡିକର ସମ୍ମୁଖୀନ, ଶୁଦ୍ଧ ସଙ୍କଟ ଘଟଣା କାରଣରୁ, ଏକ ଗୃହସ୍ଥ (ଓ ବ୍ୟବସାୟ ଏକକମାନେ) ବାସ୍ତବରେ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଏହି ହାନିସବୁ ଅନେକ ସମୟରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ବୀମା ଦ୍ୱାରା ସହଜରେ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ହୋଇପାରେ

ଉଦାହରଣ

ଯେତେବେଳେ ଏକ କାରଖାନା ନିଆଁରେ ଧ୍ୱଂସ ହୋଇଯାଏ, ନଷ୍ଟ କିମ୍ବା ଧ୍ୱଂସ ହୋଇଥିବା ଜିନିଷଗୁଡିକର ବାସ୍ତବ ମୂଲ୍ୟକୁ ଆକଳନ କରାଯାଇପାରେ ଏବଂ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ସେହି କ୍ଷତିର ଶୀକାର ହୋଇଥିବ, ତାକୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆ ଯାଇପାରେ ।

ଯଦି ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ହୃତପିଣ୍ଡର ସର୍ଜରୀ ହୁଏ, ତାହାର ଡାକ୍ତରୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ଜଣାପଡ଼େ ଓ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଯାଏ ।

ଏହା ଅତିରିକ୍ତ କେତେକ ପରୋକ୍ଷ ହାନିଗୁଡିକ ଥାଇ ପାରନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ

ଏକ ଅଗ୍ନିକାଣ୍ଡ ବ୍ୟବସାୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବାଧା ଦେଇପାରେ ଯାହାଦ୍ୱାରା ଲାଭର ହାନି ହୋଇପାରେ ଯାହାର ଆକଳନ ମଧ୍ୟ କରାଯାଇପାରେ ଏବଂ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି, ଯିଏ ସେହି କ୍ଷତିର ଶୀକାର ହୋଇଥିବ, ତାକୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଯାଇପାରେ ।

ଖ) ଗୌଣ ସଙ୍କଟ ଭାର

ମନେକରନ୍ତୁ ସେଭଳି କୌଣସି ଘଟଣା ଘଟିନାହିଁ ଏବଂ କୌଣସି କ୍ଷତି ହୋଇନାହିଁ । ଏହାର ଅର୍ଥ କ'ଣ ଏଇୟା ଯେ ଯେଉଁମାନେ ଏହି ବିପଦର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଅନ୍ତି । ସେମାନେ କୌଣସି ବୋଝ/ଭାର ବହନ କରନ୍ତି ନାହିଁ ? ଉତ୍ତର ହେଉଛି ଯେ ମୂଖ୍ୟ ଭାର ବ୍ୟତୀତ, ଜଣେ ଏକ ଗୌଣ ସଙ୍କଟ ଭାର ମଧ୍ୟ ବହନ କରିଥାଏ ।

ଗୌଣ ସଙ୍କଟ ଭାରରେ ସେହି ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ଚାପ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ଯାହାକୁ ଜଣକୁ ବହନ କରିବା ପାଇଁ ପଡ଼େ କେବଳ ଏହି କାରଣରୁ ଯେ ସେ ଏକ ହାନି ପରିସ୍ଥିତିରେ ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଏ । ଯଦିଓ କଥିତ ଘଟଣା ନ ଘଟେ, ତଥାପି ଏହି ଭାରସବୁକୁ ବହନ କରିବାକୁ ପଡିବ ।

ଆସନ୍ତୁ ଏହି ଭାର/ବୋଝଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ଙ୍କୁ ବୁଝିବା :

i. ପ୍ରଥମତଃ ଭୟ ଓ ବ୍ୟଗ୍ରତା କାରଣରୁ ଭୌତିକ ଓ ମାନସିକ ଚାପ ହୋଇଥାଏ । ବ୍ୟଗ୍ରତା ବ୍ୟକ୍ତି – ବ୍ୟକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ କିନ୍ତୁ ଏହା ଉପସ୍ଥିତ ଥାଏ ଏବଂ ଚାପ ର କାରଣ ହୋଇପାରେ ଓ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ଉତ୍ତମ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥାଏ ।

ii. ଦ୍ୱିତୀୟତଃ ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ଅନିଶ୍ଚିତ ଯେ ଏକ ହାନି ଘଟିବ କି ନାହିଁ, ବିବେକଶୀଳତା ହେବ ଯେ ସେଭଳିଆ ଆକସ୍ମିକତାକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସଂରକ୍ଷିତ ନିଧି ଅଲଗା ରୂପେ ରଖାଯିବ । ସେ ଭଳିଆ ନିଧି ରଖିବାରେ ଏକ ମୂଲ୍ୟ ଜଡିତ ହେବ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ସେ ଭଳି ନିଧିସବୁକୁ ପ୍ରବାହୀ ହିସାବରେ ରଖାଯାଏ ଯାହାକି ଅଳ୍ପ ପ୍ରତିଫଳ ଦେଇଥାଏ ।

ସଙ୍କଟକୁ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରିଦେଲେ, ମାନସିକ ଶାନ୍ତି ଉପଭୋଗ କରିବା ସମ୍ଭବ ହୁଏ, ନିଧିରେ ନିବେଶ କରିବା ଯାହାକୁ ଅନ୍ୟଥା ଏକ ସଂରକ୍ଷଣ ହିସାବରେ ରଖା ଯାଇଥାନ୍ତା, ଏବଂ ଜଣକର ବ୍ୟବସାୟକୁ ଅଧିକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ରୂପେ ଯୋଜନା କରିବା ସମ୍ଭବ ହୁଏ । ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ଜଣାଏ କି ସବୁ କାରଣ ପାଇଁ ବୀମା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ **2**

ନିମ୍ନଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଏକ ଗୌଣ ସଙ୍କଟ ଭାର ଅଟେ ?

I. ବ୍ୟବସାୟ ବ୍ୟାଘାତ ମୂଲ୍ୟ
II. ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଜିନିଷର ମୂଲ୍ୟ
III. ଭବିଷ୍ୟତର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ହାନିସବୁକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରାବଧାନ ରୂପେ ଅଲଗା ଭାବେ ସଂରକ୍ଷଣ ରଖିବା
IV. ହୃଦ୍ ଘାତ କାରଣରୁ ହୋଇଥିବା ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ଖର୍ଚ୍ଚ

ଗ. ସଙ୍କଟ ପରିଚାଳନ କୌଶଳ

ଜଣେ ଏକ ଅନ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିପାରେ ଯେ ବୀମା ସମସ୍ତ ପ୍ରକାରର ସଙ୍କଟ ପରିସ୍ଥିତି ପାଇଁ ସଠିକ୍ ସମାଧାନ ଅଟେ କି । ଉତ୍ତର ହେଉଛି 'ନା' ।

ବୀମା ହେଉଛି ପଦ୍ଧତିଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ସେମାନଙ୍କ ସଙ୍କଟକୁ ସୁବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରିବା ପାଇଁ ଚାହିଁ ପାରନ୍ତି । ଏଇଠି ସେମାନେ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ସଙ୍କଟସବୁକୁ ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ସଙ୍କଟଗୁଡିକ ସହିତ କାରବାର କରିବାର ଅନ୍ୟ କେତେକ ପଦ୍ଧତି ଅଛି, ଯେଉଁଗୁଡିକର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ତଳେ କରାଯାଇଛି:

1. ସଙ୍କଟ ପରିହାର

ଏକ ହାନି ପରିସ୍ଥିତିକୁ ପରିବର୍ଜିତ କରି ସଙ୍କଟକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିବାକୁ ସଙ୍କଟ ପରିବର୍ଜନ କୁହାଯାଏ । ଏ ପ୍ରକାରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି କୌଣସି ସମ୍ପତ୍ତି, ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ପରିହାର କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିପାରେ ଯାହା ସହିତ ଏକ ସଙ୍କଟ ସଂପୃକ୍ତ ଥାଇପାରେ ।

ଉଦାହରଣ

i. ଜଣେ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟକୁ କୌଣସି ଅନ୍ୟ ଜଣକୁ ଠିକାରେ ଦେଇ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସଙ୍କଟଗୁଡିକୁ ବହନ କରିବାକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିଦେଇପାରେ ।

ii. ଜଣେ ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା ଭୟରେ ଘରୁ ବାହାରିବାକୁ ସାହସ କରି ନ ପାରେ କିମ୍ବା ବିଦେଶରେ ଥିବା ସମୟରେ ଅସୁସ୍ଥତା/ରୋଗରେ ପୀଡିତ ହେବା ଭୟରେ ମୋଟାମୋଟି ଯାତ୍ରା କରି ନ ପାରେ ।

କିନ୍ତୁ ସଙ୍କଟ ପରିବର୍ଜନ ହେଉଛି ସଙ୍କଟର ମୁକାବିଲା କରିବାର ଏକ ନାକାରାତ୍ମକ ପଦ୍ଧତି । ବୈୟକ୍ତିକ ଓ ସାମାଜିକ ଅଗ୍ରଣୀୟତା ସେହି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପଗୁଡିକଠାରୁ ଆସେ ଯେଉଁଗୁଡିକ କିଛି ସଙ୍କଟ ବହନ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି । ସେଭଳି କ୍ରିୟାକଳାପଗୁଡିକୁ ପରିବର୍ଜନ କଲେ, ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ତଥା ସମାଜ ସେହି ଲାଭସବୁରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇପାରନ୍ତି ଯାହାକୁ ସେହି ସଙ୍କଟ ଧାରଣ କରିବା କ୍ରିୟାକଳାପ ପ୍ରଦାନ କରିପାରନ୍ତି ।

2. ସଙ୍କଟ ଧାରଣ

ଜଣେ ସଙ୍କଟର ପ୍ରଭାବକୁ ସୁବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରେ ଏବଂ ନିଜେ ସଙ୍କଟ ଓ ଏହାର ପ୍ରଭାବ/ପରିଣାମକୁ ବହନ କରିବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଏ । ଏହାକୁ ସ୍ୱୟଂ-ବୀମା କୁହାଯାଏ ।

ଉଦାହରଣ

ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଗୃହ, ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଛୋଟ ଛୋଟ କ୍ଷତିକୁ ସହ୍ୟ କରିବାର ଏହାର କ୍ଷମତାର ଅନୁଭୂତି ଉପରେ ଆଧାର କରି, ନିଜ ମଧ୍ୟରେ ସଙ୍କଟକୁ ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇପାରେ ।

3. ସଙ୍କଟ ହ୍ରାସ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

ଏହା ସଙ୍କଟ ପରିବର୍ଜନଠାରୁ ଅଧିକ ବ୍ୟବହାରିକ ଓ ଯଥାର୍ଥ ପଦ୍ଧତି ଅଟେ। ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏକ ହାନି ଘଟିବାର ଅବସରକୁ କମ କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ/କିମ୍ବା ଏହାର ପ୍ରଭାବର ଗମ୍ଭୀରତାକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଯଦି ସେଭଳି ହାନି ଘଟେ ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ଘଟିବା ଅବସରକୁ ହ୍ରାସ କରିବାର ପଦକ୍ଷେପଗୁଡିକୁ **'ହାନି ନିବାରଣ'** କୁହାଯାଏ । ହାନିର ତୀବ୍ରତାକୁ ହ୍ରାସ କରିବାର ପଦକ୍ଷେପଗୁଡିକୁ **'ହାନି ହ୍ରାସ'** କୁହାଯାଏ ।

ସଙ୍କଟ ହ୍ରାସ ନିମ୍ନ ମଧ୍ଯରୁ ଏକ କିମ୍ବା ଅଧିକ ମାଧ୍ଯମରେ କ୍ଷତିଗୁଡିକର ବାରମ୍ବାରତା ଏବଂ/କିମ୍ବା ଆକାରକୁ ହ୍ରାସ କରିବାରେ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ଥାଏ:

କ) **ଶିକ୍ଷା ଓ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ,** ଯଥା: କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନିୟମିତ "ଫାୟାର ଡ୍ରିଲ" ର ଆୟୋଜନ କରିବା, କିମ୍ବା ଡ୍ରାଇଭର, ଫର୍କଲିଫ୍ଟ ଅପରେଟରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ହେଲମେଟ ଓ ସିଟ ବେଲଟ ପିନ୍ଧିବାର ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା, ଇତ୍ୟାଦି ।

ଏହାର ଏକ ଉଦାହରଣ ହୋଇପାରେ ସ୍କୁଲ ଯାଉଥିବା ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଜଙ୍କ୍ ଖାଦ୍ୟ ପରିବର୍ଜନ କରିବା ପାଇଁ ଶିକ୍ଷା ଦେବା ।

ଖ) **ପରିବେଶ/ବାତାବରଣ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା,** ଯଥା: "ଭୌତିକ" ସ୍ଥିତି ସବୁକୁ ଉନ୍ନତ କରିବା, ଉ.ସ୍ୱ. କବାଟସବୁରେ ଉତ୍ତମ ତାଲା, ଝରକାସବୁରେ ବାର (ଛଡ) କିମ୍ବା ଶଟର, ଚୋର କିମ୍ବା ଅଗ୍ନି ଚେତାବନୀ କିମ୍ବା ନିର୍ବାପକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପିତ କରିବା । ରାଷ୍ଟ୍ର ଜନସମୁଦାୟର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତିକୁ ଉନ୍ନତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଦୂଷଣ ଓ ଧ୍ୱନି ସ୍ତରକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ପାରିବେ । ମ୍ୟାଲେରିଆ ଔଷଧର ନିୟମିତ ଛିଞ୍ଚିବା ଏହି ରୋଗର ପ୍ରସାରର ନିବାରଣରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

ଗ) **ବିପଦଜନକ କିମ୍ବା ଆପଦଜନକ କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀରେ କରାଯାଇଥିବା ପରିବର୍ତ୍ତନସବୁ,** ଯେତେବେଳେ ଯନ୍ତ୍ରପାତି କିମ୍ବା ଉପକରଣଗୁଡିକୁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ।

ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବାନ ଜୀବନଶୈଳୀ ନିର୍ବାହ କରିବା ଏବଂ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଠିକ୍ ଭାବେ ଖାଇବା ରୋଗର ପୀଡିତ ହେବା ଘଟଣାକୁ ହ୍ରାସ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

ଘ) **ପୃଥକୀକରଣ,** ଏକ ସମ୍ପତ୍ତିର ବିଭିନ୍ନ ସାମଗ୍ରୀକୁ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଜମା କରି ରଖିବା ଅପେକ୍ଷା ସେଗୁଡିକୁ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରସାରିତ କରି ରଖିବା, ହେଉଛି ସଙ୍କଟଗୁଡିକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ରଖିବାର ଏକ ପଦ୍ଧତି । ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି, ଯଦି ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣା ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଘଟିଲା, ସବୁ ଜିନିଷକୁ ସେହି ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ନ ରଖି, ଏହାର ପ୍ରଭାବକୁ ହ୍ରାସ କରାଯାଇ ପାରେ ।

ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ସାମଗ୍ରୀଗୁଡିକୁ ବିଭିନ୍ନ ୱେର ହାଉସରେ ଗଚ୍ଛିତ କରି ରଖି ଜଣେ ଏହାର ହାନିକୁ ହ୍ରାସ କରି ପାରିବ । ଯଦିଓ ଏଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ନଷ୍ଟ ହେଲା, ଏହାର ପ୍ରଭାବକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଭାବେ କମ୍ କରାଯାଇ ପାରେ ।

4. ସଙ୍କଟ ପାଇଁ ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥା

ଏହା ସେହି ହାନିସବୁ,କୁ ଯାହା ଘଟିପାରେ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ନିଧି (ଫଣ୍ଡ) ର ପ୍ରାବଧାନକୁ ସୂଚୀତ କରେ ।

କ) ସ୍ୱତଃ-ଅର୍ଥ ଯୋଗାଣ ମାଧ୍ୟମରେ ସଙ୍କଟ ଧାରଣ, କୌଣସି ହାନି ହେଲେ ସ୍ୱତଃ-ରାଶିପ୍ରଦାନ ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ଅଟେ । ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଫାର୍ମ, ହୁଏତ ନିଜର କିମ୍ବା ଧାର ନେଇଥିବା ଫଣ୍ଡ ମାଧ୍ୟମରେ, ଏହାର ନିଜ ସଙ୍କଟକୁ ସତ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରେ ଓ ଅର୍ଥ ପ୍ରବନ୍ଧ କରେ, ଏହା ସ୍ୱତଃ-ଅର୍ଥପ୍ରବନ୍ଧ ରୂପେ ପରିଚିତ । ଫାର୍ମ ହାନି ପ୍ରଭାବକୁ ଯାହାକୁ ଧାରଣ କରିପାରିବା ଭଳି କମ କରିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ସଙ୍କଟ ହ୍ରାସ ପଦ୍ଧତି ମଧ୍ୟ ପ୍ରୟୋଗ କରିପାରେ ।

ଖ) ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ହେଉଛି ସଙ୍କଟ ଧାରଣର ଏକ ବିକଳ୍ପ । ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ହାନି ପାଇଁ ଦାୟିତ୍ୱକୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ପକ୍ଷକୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରିବା ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ । ଏଇଠି ସେହି ହାନିସବୁ, ଯାହା ଏକ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଘଟଣା(ଅଥବା ବିପଦ)ର ପରିଣାମରେ ଜାତ ହୋଇଥାଏ, ତାକୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ତତ୍ତ୍ୱକୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରାଯାଏ

ବୀମା ହେଉଛି ଏକ ବଡ଼ ଆକାରର ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ, ଏବଂ ଏହା ବୀମା କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଜରିଆରେ ଅନିଶ୍ଚିତତା ସ୍ଥାନରେ ନିଶ୍ଚିତତାକୁ ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଏ ।

ବୀମା ବନାମ ପ୍ରତ୍ୟାଭୂତି (ବିଶ୍ୱାସ)

ଉଭୟ ବୀମା ଓ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଅର୍ଥ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଉତ୍ପାଦ ଅଟନ୍ତି ଯାହା ବ୍ୟାପାରିକ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । ଆଧୁନିକ ସମୟରେ ଉଭୟ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ବୃଦ୍ଧିଗତ ରୂପେ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇଛି ଏବଂ ଉଭୟକୁ ପ୍ରାୟ ସଦୃଶ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଏ । ଅବଶ୍ୟ ଉଭୟ ମଧ୍ୟରେ କେତେକ ସୂକ୍ଷ୍ମ ପାର୍ଥକ୍ୟ ରହିଛି ଯାହା ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

ବୀମା ସେହି ଘଟଣା ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷାକୁ ସୂଚୀତ କରେ ଯାହା ଘଟିପାରେ କିନ୍ତୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ସେହି ଘଟଣା ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷାକୁ ସୂଚିତ କରେ ଯାହା ଘଟିବ । ବୀମା ଏକ ସଙ୍କଟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯେତେବେଳେ କି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଏକ ଘଟଣାକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯାହା ନିଶ୍ଚିତ ଅଟେ, ଉ.ସ୍ୱ. ମୃତ୍ୟୁ, ଯାହା ନିଶ୍ଚିତ ଅଟେ, କେବଳ ଘଟଣାର ସମୟ ଅନିଶ୍ଚିତ ଅଟେ । ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକ ଜୀବନ ସୁରକ୍ଷା ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ।

ଚିତ୍ର 4: ବୀମା କିପରି ବୀମିତର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି କରେ

ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରିବାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉପାୟସବୁ ଅଛି । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଯେତେବେଳେ ଏକ ଫାର୍ମ ଏକ ସମୂହର ଅଂଶ ହୁଏ, ସଙ୍କଟକୁ ମୂଳ ସମୂହକୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରାଯାଇ ପାରେ ଯିଏ ତାପରେ ହାନି ପାଇଁ ଅର୍ଥପ୍ରବନ୍ଧ କରିପାରେ ।

ଏପ୍ରକାରେ, ବୀମା ହେଉଛି ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରଣର ପଦ୍ଧତିଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ଗୋଟିଏ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ **3**

ନିମ୍ନମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରଣର ଏକ ପଦ୍ଧତି ଅଟେ ?

I. ବ୍ୟାଙ୍କ ଏଫ୍.ଡି.

II. ବୀମା

III. ଇକ୍ୟୁଟି ଶେୟର

IV. ରିୟଲ ଇଷ୍ଟେଟ

ଘ. ସଙ୍କଟ ପରିଚାଳନ କରିବାରେ ଏକ ଉପକରଣ ରୂପେ ବୀମା

ଯେତେବେଳେ ଆମେ ଏକ ସଙ୍କଟ ବିଷୟରେ କହୁ, ଆମେ ସେହି ହାନି ବିଷୟରେ ସୂଚନା ଦେଉନାହୁଁ ଯାହା ବାସ୍ତବରେ ଘଟିଛି କିନ୍ତୁ ସେହି ହାନି ବିଷୟରେ କହୁ ଯାହାର ଘଟିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ । ଏପ୍ରକାରେ ଏହା ଏକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ହାନି । ଏହି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ହାନିର ମୂଲ୍ୟ (ଯାହା ସଙ୍କଟର ମୂଲ୍ୟ ସହିତ ସମାନ) ହେଉଛି ଦୁଇଟି କାରକର ପରିଣାମ:

i. ଏହି ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଯେ ବୀମିତ କରାଯାଉଥିବା ବିପଦ ଘଟିପାରେ, ଯାହାର ପରିଣାମ ହାନି ହୋଇପାରେ

ii. ପ୍ରଭାବ କିମ୍ବା ହାନିର ପରିମାଣ ଯାହା ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ହୋଇପାରେ

ସଙ୍କଟର ମୂଲ୍ୟ ଉଭୟ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଓ ହାନିର ପରିମାଣ ସହିତ ସରଳ ସମାନୁପାତରେ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇପାରେ । ଅବଶ୍ୟ, ଯଦି ହାନିର ପରିମାଣ ଅତି ବେଶୀ ହୁଏ, ଏବଂ ଏହାର ଘଟିବାର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା କମ ହୁଏ, ସଙ୍କଟର ମୂଲ୍ୟ କମ ହୋଇପାରେ ।

ଚିତ୍ର 5: ବୀମା ଚୟନ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ବିଚାର

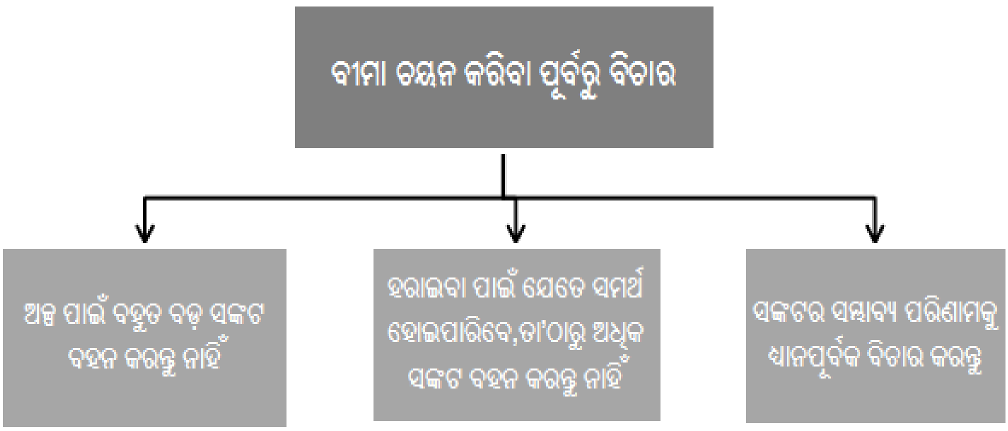

1. ବୀମା ଚୟନ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ବିଚାର

ବୀମା କରାଯିବ କି ନାହିଁ ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯିବା ସମୟରେ, ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ସେହି ହାନି, ଯାହା ହୋଇପାରେ, ତାକୁ ନିଜେ ବହନ କରିବାର ମୂଲ୍ୟ ବିପକ୍ଷରେ ସଙ୍କଟକୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରିବାର ମୂଲ୍ୟକୁ ତଉଲିବା ଆବଶ୍ୟକ । ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରିବାର ମୂଲ୍ୟ ବୀମା ପ୍ରିମିୟମ ଅଟେ - ଏହା ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁଚ୍ଛେଦରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଦୁଇଟି କାରକ ଦ୍ୱାରା

ଦିଆଯାଇଥାଏ । ବୀମା ପାଇଁ ସର୍ବୋତ୍ତମ ସମାଧାନ ହୋଇପାରେ ଯେଉଁଠି ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ବହୁତ କମ ଥାଏ କିନ୍ତୁ ହାନି ପ୍ରଭାବ ଅତି ବେଶୀ ହୋଇପାରେ । ସେଭଳି ପରିସ୍ଥିତିସବୁରେ, ବୀମା ମାଧ୍ୟମରେ ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରିବାର ମୂଲ୍ୟ (ପ୍ରିମିୟମ) ବହୁତ କମ ହୋଇପାରେ ଯେତେବେଳେ କି ଏହାକୁ ନିଜେ ନିଜେ ବହନ କରିବାର ମୂଲ୍ୟ ଅତି ବେଶୀ ହୋଇପାରେ ।

କ) ଅଳ୍ପ ପାଇଁ ବହୁତ ବଡ ସଙ୍କଟ ବହନ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ: ସଙ୍କଟକୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରିବା ମୂଲ୍ୟ ଓ ପ୍ରାପ୍ତ ମୂଲ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଯଥାର୍ଥ ସମନ୍ଧ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଥିବା ଉଚିତ ।

ଉଦାହରଣ

ଏକ ସାଧାରଣ ବଲ ପେନ କୁ ବୀମିତ କରିବାରେ କିଛି ଅର୍ଥ ଅଛି କି ?

ଖ) ହରାଇବା ପାଇଁ ଯେତେ ସମର୍ଥ ହେବେ, ତା' ଠାରୁ ଅଧିକ ସଙ୍କଟ ବହନ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ: ଯଦି ଏକ ଘଟଣାର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ହୋଇଥିବା କ୍ଷତି ଏତେ ବଡ଼ ଯେ ଏହା ପ୍ରାୟ ଦେବାଳିଆ ପରିସ୍ଥିତି ଆଡକୁ ଗତି କରାଏ, ସଙ୍କଟର ଧାରଣ ବାସ୍ତବିକ ଓ ଯଥାର୍ଥ ହୋଇ ନ ପାରେ ।

ଉଦାହରଣ

କ'ଣ ହେବ ଯଦି ଏକ ତୈଳ ପରିଷ୍କରଣ-ଶାଳା (ଅୟଲ ରିଫାଇନେରି) ଧ୍ୱଂସ କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ ? ଏକ କମ୍ପାନୀ ଏହି ହାନିକୁ ସହ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ସମର୍ଥ ହୋଇ ପାରିବ କି

ଗ) ସଙ୍କଟର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ପରିଣାମକୁ ଯତ୍ନ ସହିତ ବିଚାର କରନ୍ତୁ : ସେହି ସମ୍ପତ୍ତିସବୁକୁ ବୀମିତ କରିବା ସର୍ବୋତ୍ତମ ଯାହା ପାଇଁ ହାନି ଘଟିବା (ବାରମ୍ବାରତା) ର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା କମ ଥାଏ କିନ୍ତୁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ତୀବ୍ରତା (ପ୍ରଭାବ), ବେଶୀ ରହେ ।

ଉଦାହରଣ

ଜଣେ ଏକ ସ୍ପେସ୍ ସ୍ୟାଟେଲାଇଟକୁ ବୀମିତ ନ କରିବା ପାଇଁ ସମର୍ଥ ହେବ କି ?

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ **4**

ନିମ୍ନ ପରିଦୃଶ୍ୟଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କାହା ପାଇଁ ବୀମା ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ସିଦ୍ଧ ହେବ ?

I. ଏକ ପରିବାରର ଏକମାତ୍ର ଅନ୍ନଦାତା ଅସମୟରେ ମରିଯାଇ ପାରେ

II. ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ତା' ୱାଲେଟ ହଜାଇ ପାରେ

III. ଷ୍ଟକ ମୂଲ୍ୟର ତୀବ୍ର ପତନ ହୋଇ ପାରେ

IV. ସ୍ୱାଭାବିକ ବ୍ୟବହାର ଓ ଖରାପ ହେବା ଯୋଗୁଁ ଏକ ଘରର ମୂଲ୍ୟ କମ ହୋଇପାରେ

ଙ. ସମାଜରେ ବୀମାର ଭୂମିକା

ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ଏକ ଦେଶର ଆର୍ଥିକ ବିକାଶରେ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବଦାନ ରହିଛି ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାରେ ଯେ ଦେଶର ସମ୍ପତ୍ତି ସୁରକ୍ଷିତ ଓ ସଂରକ୍ଷିତ ରହୁଛି । ସେମାନଙ୍କ ଅବଦାନଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

କ) ସେମାନଙ୍କ ନିବେଶ ସାରା ସମାଜକୁ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ଶକ୍ତି ଏହି ସତ୍ୟତା ଉପରେ ଆଧାରିତ ଯେ ପ୍ରିମିୟମ ଆକାରରେ ବଡ ପରିମାଣର ରାଶି ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଏ ଏବଂ ଏକାଠି ସମୁଚ୍ଚୟକରଣ କରାଯାଏ ।

ଖ) ଏହି ନିଧିସବୁକୁ ଏକତ୍ର କରାଯାଏ ଏବଂ ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କ ଲାଭ ପାଇଁ ରଖାଯାଏ । ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ଏହି ତତ୍ତ୍ୱକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ଓ ଏହି ନିଧିସବୁ ସହିତ କାରବାର କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ସମସ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଅନ୍ତି ସେହି ପ୍ରକାରେ ଯାହା କି ଜନ ସମୁଦାୟର ହିତରେ ଆସିବ । ଏହା ଏହାର ନିବେଶଗୁଡିକ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଲାଗୁ ହୁଏ । ସେହି କାରଣ ଯୋଗୁଁ ସଫଳ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ଅନିଶ୍ଚିତ/ଅବ୍ୟବହାରିକ କାର୍ଯ୍ୟ, ଯେପରିକି ଷ୍ଟକ ଓ ଶେୟର ରେ ନିବେଶ କରିବା ଦେଖାଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଗ) ବୀମା ପ୍ରଣାଳୀ ବ୍ୟକ୍ତି, ତା' ପରିବାର, ଉଦ୍ୟୋଗ ଓ ବାଣିଜ୍ୟ ଏବଂ ମୋଟାମୋଟି ଭାବେ ସମୁଦାୟ ଓ ଦେଶକୁ ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଓ ପରୋକ୍ଷ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ବୀମିତ - ଉଭୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ଏଣ୍ଟରପ୍ରାଇଜ - ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରୂପେ ଲାଭପ୍ରାପ୍ତ ହୁଅନ୍ତି କାରଣ ସେମାନେ ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣା କିମ୍ବା ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟଜନକ ଘଟଣା କାରଣରୁ ହେବାକୁ ଥିବା ହାନିର ପରିଣାମଠାରୁ ସୁରକ୍ଷିତ ଥାଆନ୍ତି । ବୀମା, ଏ ଭଳି, ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରେ ଉଦ୍ୟୋଗରେ ପୁଞ୍ଜିର ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟ ଓ ଉଦ୍ୟୋଗର ଆହୁରି ପ୍ରସାରଣ ଓ ବିକାଶ ରେ ଉପଯୋଗ କରେ ।

ଘ) ବୀମା ଜଣକର ଭବିଷ୍ୟତ ସହିତ ଜଡିତ ଭୟ, ଚିନ୍ତା ଓ ବ୍ୟଗ୍ରତାକୁ ଦୂର କରେ ଏବଂ ଏ ପ୍ରକାରେ ବ୍ୟବସାୟ ଏଣ୍ଟରପ୍ରାଇଜଗୁଡିକ ପୁଞ୍ଜିର ମୁକ୍ତ ନିବେଶ ପାଇଁ ଦିଏ ଓ ବିଦ୍ୟମାନ ସଂସାଧନସବୁର ଉପଯୁକ୍ତ ଉପଯୋଗ ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦିଏ । ଏହିଭଳି ବୀମା ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ଜାତ କରିବା ସହିତ ବ୍ୟାପାରିକ ଓ ଔଦ୍ୟୋଗିକ ବିକାଶକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରେ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଏକ ସୁସ୍ଥ ଅର୍ଥବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ବର୍ଦ୍ଧିତ ଜାତୀୟ ଉତ୍ପାଦକତାରେ ଅଂଶଦାନ କରେ ।

ଙ) ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କ କିମ୍ବା ଆର୍ଥିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ଅଗ୍ରୀମ ଋଣର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଇ ନ ପାରେ ଯଦି ଏହା ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ବିପଦ ଦ୍ୱାରା ହେବାକୁ ଥିବା ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବୀମିତ ହୋଇ ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ପଲିସୀକୁ ସହବର୍ତ୍ତୀ ବନ୍ଧକ ରୂପେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ଉପରେ ଜୋର ଦିଅନ୍ତି ।

ଚ) ଏକ ସଙ୍କଟର ସ୍ୱୀକୃତି ପୂର୍ବରୁ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ଯୋଗ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ ଇଂଜିନିୟର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଦ୍ୱାରା ବୀମିତ ହେବାକୁ ଯାଉଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଓ ନିରୀକ୍ଷଣ ପାଇଁ ପ୍ରବନ୍ଧ କରନ୍ତି । ସେମାନେ ସଙ୍କଟକୁ ନା କେବଳ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆକଳନ କରନ୍ତି ଅପିତୁ ବୀମିତଙ୍କୁ, ସଙ୍କଟରେ ବିଭିନ୍ନ ଉନ୍ନତିକରଣ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସୁପାରିଶ କରନ୍ତି, ଯେଉଁଥିରେ କମ ହାରର ପ୍ରିମିୟମ ଲାଗୁ ହେବ ।

ଛ) ବୀମା ଦେଶ ପାଇଁ ବିଦେଶୀ ମୁଦ୍ରାର ଅର୍ଜନକାରୀ ରୂପେ ରପ୍ତାନୀ ବ୍ୟାପାର, ଜାହାଜ ବୋଝେଇ ଓ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ସେବା ସହିତ ସମାନ ସ୍ଥାନ ଗ୍ରହଣ କରେ । ଭାରତୀୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ 30 ରୁ ଅଧିକ ଦେଶରେ କାର୍ଯ୍ୟ

କରନ୍ତି । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀଗୁଡିକ ବିଦେଶୀ ମୁଦ୍ରା ଅର୍ଜନ କରନ୍ତି ଏବଂ ଅଦୃଶ୍ୟ ରପ୍ତାନୀଗୁଡିକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରନ୍ତି ।

ଜ) ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ଅନେକ ଏଜେନ୍ସି ଓ ଅନୁଷ୍ଠାନସବୁ ସହିତ ଘନିଷ୍ଠ ରୂପେ ଜଡିତ ଥାଆନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ନିଆଁ ଜନିତ ହାନି ନିବାରଣ, କାର୍ଗୋ ହାନି ନିବାରଣ, ଔଦ୍ୟୋଗିକ ନିରାପତ୍ତା ଏବଂ ସଡକ ନିରାପତ୍ତାରେ ନିଯୁକ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତ ଅଟନ୍ତି ।

ସୂଚନା

ବୀମା ଏବଂ ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା

କ) ଏହା ବର୍ତ୍ତମାନ ଜଣାପଡୁଛି ଯେ ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷାର ପ୍ରାବଧାନ କରିବା ରାଷ୍ଟ୍ରର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅଟେ । ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ରାଷ୍ଟ୍ରଦ୍ୱାରା ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଆଇନ ବୀମାର ଉପଯୋଗକୁ, ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ରୂପେ କିମ୍ବା ଐଚ୍ଛିକ ରୂପେ ହେଉ, ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷାର ଏକ ଉପକରଣ ରୂପେ ଜଡିତ କରନ୍ତି । କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନେ କେତେକ ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷାର ଏକ ଉପକରଣ ରୂପେ ଜଡିତ କରନ୍ତି । କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନେ କେତେକ ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରିମିୟମର ଅଂଶଦାନ କରନ୍ତି ଯାହାଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ସାମାଜିକ ବଚନବଦ୍ଧତାକୁ ପୂରଣ କରନ୍ତି । କର୍ମଚାରୀ ରାଷ୍ଟ୍ର ବୀମା ଅଧିନିୟମ , 1948 ଔଦ୍ୟୋଗିକ କର୍ମଚାରୀ ଓ ସେମାନଙ୍କ ପରିବାର, ଯେଉଁମାନେ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଅଟନ୍ତି, ତାଙ୍କ ରୋଗ, ଅପଙ୍ଗତା, ମାତୃତ୍ୱ ଓ ମୃତ୍ୟୁର ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ କର୍ମଚାରୀ ରାଷ୍ଟ୍ର ବୀମା ନିଗମକୁ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବାର ପ୍ରାବଧାନ ରଖିଛନ୍ତି । ଏହି ଯୋଜନା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୂଚୀତ କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଔଦ୍ୟୋଗିକ କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡିକରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ।

ଖ) ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥିତ ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନାଗୁଡିକରେ ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି । ଫସଲ ବୀମା ଯୋଜନା (ଆର.କେ.ବି.ୱାଇ) ହେଉଛି ଯଥାର୍ଥ ସାମାଜିକ ମହତ୍ୱ ଥିବା ଏକ ପଦକ୍ଷେପ । ଏହି ଯୋଜନା କେବଳ ବୀମିତ କୃଷକମାନଙ୍କୁ ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ ସମୁଦାୟକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ପରୋକ୍ଷ ରୂପେ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରେ ।) ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାୟୋଜିତ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭଳି ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନାଗୁଡିକରେ ଏକ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି

1 . RKBY - ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୃଷି ବୀମା ଯୋଜନା
2 . RSBY - ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା
3 . PMJBY - ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଜୀବନଜ୍ୟୋତି ବୀମା ଯୋଜନା
4 . PMSBY - ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ସୁରକ୍ଷା ବୀମା ଯୋଜନା

ଗ) ସମସ୍ତ ଗ୍ରାମୀଣ ଯୋଜନା, ଯାହା ବ୍ୟାପାରିକ ଆଧାରରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି, ଗୁଡିକ ଅନ୍ତିମରେ ଗ୍ରାମୀଣ ପରିବାରମାନଙ୍କୁ ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି ।

ଘ) ସରକାରୀ ଯୋଜନାଗୁଡିକ ଏହି ସହାୟତା ବ୍ୟତୀତ, ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗ ସ୍ୱତଃ ବ୍ୟାପାରିକ ଆଧାରରେ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାସବୁ ପ୍ରଦାନ କରେ ଯାହାର ଅନ୍ତିମ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା ଅଟେ । ଉଦାହରଣ ହେଉଛି: ଜନତା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା, ଜନ ଆରୋଗ୍ୟ ଇତ୍ୟାଦି ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ **5**

ନିମ୍ନ ବୀମା ଯୋଜନା ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୁଏ, ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥିତ ନୁହେଁ ?

I. କର୍ମଚାରୀ ରାଷ୍ଟ୍ର ବୀମା ନିଗମ

II. ଫସଲ ବୀମା ଯୋଜନା

III. ଜନ ଆରୋଗ୍ୟ

IV. ଉପରୋକ୍ତ ମଧ୍ୟରୁ ସମସ୍ତ

ସାରାଂଶ

- ବୀମା ହେଉଛି ସଙ୍କଟ ସମୁଚ୍ଚୟକରଣ ଜରିଆରେ ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ।
- ଆଜିକାଲି ଚାଲୁଥିବା ଭଳିଆ ବ୍ୟାପାରିକ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟର ଉତ୍ପତ୍ତି ଲଣ୍ଡନ ସ୍ଥିତ ଲଏଡ୍ସ କଫି ହାଉସରେ ହୋଇଛି ବୋଲି ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଛି ।
- ଏକ ବୀମା ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିମ୍ନଲିଖିତ ତତ୍ତ୍ୱସବୁକୁ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ କରେ ଯେପରିକି :
  - ✓ ସମ୍ପତ୍ତି,
  - ✓ ସଙ୍କଟ,
  - ✓ ବିପଦ,
  - ✓ ଚୁକ୍ତି,
  - ✓ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏବଂ
  - ✓ ବୀମିତ
- ଯେତେବେଳେ ସମାନ ପ୍ରକାରର ସଙ୍କଟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ସମାନ ପ୍ରକାରର ସମ୍ପତ୍ତି ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ନିଧିଗୁଡିକର ଏକ ସାଧାରଣ ସମୁଚ୍ଚୟରେ ଅଂଶଦାନ କରନ୍ତି, ଏହାକୁ ସମୁଚ୍ଚୟକରଣ କୁହାଯାଏ ।
- ବୀମା ବ୍ୟତୀତ, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସଙ୍କଟ ପ୍ରବନ୍ଧ କୌଶଳରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି:
  - ✓ ସଙ୍କଟ ପରିବର୍ଜନ,
  - ✓ ସଙ୍କଟ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ,
  - ✓ ସଙ୍କଟ ଧାରଣ,
  - ✓ ସଙ୍କଟ ଅର୍ଥପ୍ରବନ୍ଧ ଏବଂ
  - ✓ ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ
- ବୀମାର ବ୍ୟବହାରିକ ନିୟମଗୁଡିକ ହେଉଛି:
  - ✓ ଆପଣ ହରାଇବାକୁ ଯେତେ ସମର୍ଥ , ତା'ଠାରୁ ଅଧିକ ସଙ୍କଟ ବହନ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ,
  - ✓ ସଙ୍କଟର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ପରିଣାମକୁ ଯତ୍ନର ସହିତ ବିଚାର କରନ୍ତୁ ଏବଂ
  - ✓ ଅଳ୍ପ ପାଇଁ ଅଧିକ ସଙ୍କଟ ବହନ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ

ମୂଖ୍ୟ ପଦାବଳୀ

1. ସଙ୍କଟ
2. ସମୁଚ୍ଚୟକରଣ
3. ସମ୍ପତ୍ତି
4. ସଙ୍କଟର ଭାର/ବୋଝ
5. ସଙ୍କଟ ପରିବର୍ଜନ
6. ସଙ୍କଟ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

7. ସଙ୍କଟ ଧାରଣ
8. ସଙ୍କଟ ଅର୍ଥପ୍ରବନ୍ଧ
9. ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ

ସ୍ୱୟଂ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ବୀମା ବିନିୟାମକ ଓ ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ ଭାରତର ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗ ପାଇଁ (ବି)ନିୟାମକ/ନିୟନ୍ତ୍ରକ

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଭବିଷ୍ୟତର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ହାନିସବୁ ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷଣକୁ ଏକ ପ୍ରାବଧାନ ରୂପେ ଅଲଗା କରି ରଖିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ହେଉଛି ଏକ ଗୌଣ ସଙ୍କଟ ଭାର ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ବୀମା ହେଉଛି ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରଣର ଏକ ପଦ୍ଧତି

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଏକ ପରିବାରର ଅନ୍ନଦାତା ସମଗ୍ର ପରିବାରକୁ ନିଜ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ପାଇଁ ଛାଡି ଦେଇ ଅସମୟରେ ମରିଯାଇପାରେ, ସେଭଳି ଏକ ପରିଦୃଶ୍ୟରେ ଜୀବନ ବୀମା କ୍ରୟ କରିବା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଜନ ଆରୋଗ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୁଏ ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥିତ ନୁହେଁ ।

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 1

ସଙ୍କଟ ସମୁଚ୍ଚୟକରଣ ଜରିଆରେ ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରଣକୁ __________ କୁହାଯାଏ ।

I. ସଂଚୟ
II. ନିବେଶ
III. ବୀମା

IV. ସଙ୍କଟ ପ୍ରଶମନ

ପ୍ରଶ୍ନ 2

ସଙ୍କଟ ଘଟିବାର ଅବସରକୁ ହ୍ରାସ କରିବାର ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକ ___________ ରୂପେ ପରିଚିତ ।

I. ସଙ୍କଟଧାରଣ
II. ହାନି ନିବାରଣ
III. ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ
IV. ସଙ୍କଟ ପରିହାର

ପ୍ରଶ୍ନ 3

ସଙ୍କଟକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରିବା ଦ୍ୱାରା, ___________ ସମ୍ଭବ ହୁଏ ।

I. ଆମ ସମ୍ପତ୍ତିସବୁ ବିଷୟରେ ଅସାବଧାନ ହେବା
II. ଏକ ହାନି ଘଟଣାରେ ବୀମାଠାରୁ ଧନ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା
III. ଆମ ସମ୍ପତ୍ତିସବୁ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ସଙ୍କଟସବୁକୁ ଅବଜ୍ଞା କରିବା
IV. ମାନସିକ ଶାନ୍ତି ଭୋଗ କରିବା ଓ ନିଜ ବ୍ୟବସାୟକୁ ଅଧିକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ରୂପେ ଯୋଜନା କରିବା

ପ୍ରଶ୍ନ 4

ଆଧୁନିକ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟର ଉତ୍ପତ୍ତି ____________ ରେ ହୋଇଛି ବୋଲି ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇପାରେ ।

I. ବଟମରୀ
II. ଲଏଡ୍ସ
III. ରୋଡ୍ସ
IV. ମାଲହୋତ୍ରା ସମିତି

ପ୍ରଶ୍ନ 5

ବୀମା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ 'ସଙ୍କଟ ଧାରଣ' ଏକ ସେହି ସ୍ଥିତିକୁ ସୂଚୀତ କରେ ____________ ।

I. ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ନ ଥାଏ
II. ହାନି ଜାତ କରିଥିବା ଘଟଣାର ମୂଲ୍ୟ ନ ଥାଏ
III. ସମ୍ପତ୍ତି ବୀମା ଦ୍ୱାରା ସଂରକ୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ
IV. ଜଣେ ସଙ୍କଟ ଓ ଏହାର ପ୍ରଭାବକୁ ବହନ କରିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥାଏ

ପ୍ରଶ୍ନ 6

ନିମ୍ନ ଉକ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ସତ୍ୟ?

I. ବୀମା ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଏ
II. ବୀମା ଏହାର ହାନିର ନିବାରଣ ଦିଏ

III. ବୀମା ହାନିର ସମ୍ଭାବନାକୁ ହ୍ରାସ କରେ

IV. ବୀମା ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରେ ଯେତେବେଳେ ସମ୍ପତ୍ତିର ହାନି ହୁଏ

ପ୍ରଶ୍ନ 7

ଟ. 20,000 ଲେଖାଏଁ ମୂଲ୍ୟ ଥିବା 400 ଘର ମଧ୍ୟରୁ, ପ୍ରତି ବର୍ଷ ହାରାହାରି 4 ଘର ଜଳିଯାଏ ଯାହା ଫଳରେ ଟ 80,000 ର ମୋଟ କ୍ଷତି ହୁଏ । ଏହି କ୍ଷତିକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘର ମାଲିକର ବାର୍ଷିକ ଅଂଶଦାନ କେତେ ହେବା ଉଚିତ୍ ?

I. ଟ 100/-

II. ଟ 200/-

III. ଟ 80/-

IV. ଟ 400/-

ପ୍ରଶ୍ନ 8

ନିମ୍ନ ଉକ୍ତିଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ସତ୍ୟ ?

I. ବୀମା ହେଉଛି **'ଅଳ୍ପ କେତେକ'** ଙ୍କ ହାନିକୁ **'ଅନେକ'** ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବଣ୍ଟିତ ହେବାର ଏକ ପଦ୍ଧତି

II. ବୀମା ହେଉଛି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିର ସଙ୍କଟକୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରିବାର ଏକ ପଦ୍ଧତି

III. ବୀମା ହେଉଛି **'ଅନେକ'** ଙ୍କ ହାନିକୁ **'ଅଳ୍ପ କେତେକ'** ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବଣ୍ଟିତ ହେବାର ଏକ ପଦ୍ଧତି

IV. ବୀମା ହେଉଛି ଅଳ୍ପ କେତେକଙ୍କ ଲାଭକୁ ଅନେକଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରିବାର ଏକ ପଦ୍ଧତି

ପ୍ରଶ୍ନ 9

ଏକ ସଙ୍କଟର ସ୍ୱୀକୃତି ପୂର୍ବରୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ କାହିଁକି ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଓ ନିରୀକ୍ଷଣର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରନ୍ତି?

I. ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସଙ୍କଟର ଆକଳନ କରିବା ପାଇଁ

II. ବୀମିତ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ କେମିତି କ୍ରୟ କଲା, ଏହା ଜାଣିବା ପାଇଁ

III. ଅନ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ମଧ୍ୟ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିଛନ୍ତି କି, ଏହା ଜାଣିବା ପାଇଁ

IV. ପଡୋଶୀ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ମଧ୍ୟ ବୀମିତ କରାଯାଇ ପାରିବ କି, ଏହା ଜାଣିବା ପାଇଁ

ପ୍ରଶ୍ନ 10

ନିମ୍ନ ବିକଳ୍ପଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ବୀମା ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ସର୍ବୋତ୍ତମ ରୂପେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରେ ?

I. ଅନେକଙ୍କ ହାନିକୁ ଅଳ୍ପ କେତେକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବଣ୍ଟିତ କରିବା

II. ଅଳ୍ପ କେତେକଙ୍କ ହାନିକୁ ଅନେକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବଣ୍ଟିତ କରିବା

III. ଅଳ୍ପ କେତେକଙ୍କ ହାନିକୁ ଜଣକ ଦ୍ୱାରା ଆବଣ୍ଟିତ କରିବା

IV. ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ଜରିଆରେ ହାନିକୁ ଆବଣ୍ଟିତ କରିବା

ସ୍ୱ -ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ସଙ୍କଟ ସମୁଚ୍ଚୟକରଣ ଜରିଆରେ ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରଣକୁ ବୀମା କୁହାଯାଏ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ସଙ୍କଟ ଘଟିବାର ଅବସରକୁ ହ୍ରାସ କରିବାର ପଦକ୍ଷେପଗୁଡିକ ହାନି ନିବାରଣ ପଦକ୍ଷେପ ରୂପେ ପରିଚିତ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ସଙ୍କଟକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରିବା ଦ୍ୱାରା ମାନସିକ ଶାନ୍ତି ଭୋଗ କରିବା ଓ ନିଜ ବ୍ୟବସାୟକୁ ଅଧିକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀରୂପେ ଯୋଜନା କରିବା ସମ୍ଭବ ହୁଏ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଆଧୁନିକ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟର ଉତ୍ପତ୍ତି ଲଏଡ୍ସରେ ହୋଇଛି ବୋଲି ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇପାରେ ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ବୀମା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ'ସଙ୍କଟ ଧାରଣ' ସେହି ସ୍ଥିତିକୁ ସୂଚୀତ କରେ ଯେଉଁଠି ଜଣେ ସଙ୍କଟ ଓ ଏହାର ପ୍ରଭାବକୁ ବହନ କରିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥାଏ ।

ଉତ୍ତର 6

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ଯେତେବେଳେ ସମ୍ପତ୍ତିର ହାନି ହୁଏ ବୀମା ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଉତ୍ତର 7

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଟ **200** ପ୍ରତି ଘର ହାନିକୁ ପୂରଣ କରିବ ।

ଉତ୍ତର 8

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ବୀମା ହେଉଛି 'ଅଳ୍ପ କେତେକ' ଙ୍କ ହାନିକୁ 'ଅନେକ' ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବଣ୍ଟିତ ହେବାର ଏକ ପଦ୍ଧତି ।

ଉତ୍ତର 9

ସଠିକ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଏକ ସଙ୍କଟର ସ୍ୱୀକୃତି ପୂର୍ବରୁ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସଙ୍କଟର ଆକଳନ କରିବା ପାଇଁ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଓ ନିରୀକ୍ଷଣର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରନ୍ତି ।

ଉତ୍ତର 10

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ବୀମାକୁ ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ରୂପେ ବିଚାର କରାଯାଇପାରେ ଯାହାଦ୍ୱାରା ସେହି ଅଳ୍ପ କେତେକ, ଯେଉଁମାନେ ସେଭଳି ହାନିରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେବାପାଇଁ ଭାଗ୍ୟହୀନ ଅଟନ୍ତି, ତାଙ୍କ ହାନିସବୁ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବଣ୍ଟିତ ହୁଏ ଯେଉଁମାନେ ସେଭଳିଆ ଅନିଶ୍ଚିତ ଘଟଣା/ପରିସ୍ଥିତିର ଶୀକାର ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ଅଧ୍ୟାୟ 2

ଗ୍ରାହକ ସେବା

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ଆପଣ ଗ୍ରାହକ ସେବା ବିଷୟରେ ଜାଣିପାରିବେ । ଆପଣ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଭୂମିକା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅବଗତ ହେବେ । ଆପଣ ବୀମା ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ବିଭିନ୍ନ ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ତନ୍ତ୍ର/ପ୍ରକ୍ରିୟା ସବୁ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅବଗତ ହେବେ । ଗ୍ରାହକ ସହିତ କିପରି ବାର୍ତ୍ତା ବିନିମୟ ଓ ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପିତ କରିବାକୁ ପଡ଼େ, ଏହା ମଧ୍ୟ ଶିଖି ପାରିବେ ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିମାଣ

କ. ଗ୍ରାହକ ସେବା – ସାଧାରଣ ଧାରଣା

ଖ. ମହାନ ଗ୍ରାହକ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଭୂମିକା

ଗ. ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ

ଘ. ବାର୍ତ୍ତା -ସଂପ୍ରେଷଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା

ଙ. ଅଣ –ମୌଖିକ ସଂପ୍ରେଷଣ

ଚ. ନୈତିକ ଆଚାର

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟର ଅଧ୍ୟୟନ ପରେ, ଆପଣ ସକ୍ଷମ ହେବେ :

1. ଗ୍ରାହକ ସେବାଗୁଡିକର ମହତ୍ତ୍ୱକୁ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଜରିଆରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ
2. ସେବାର ଗୁଣବତ୍ତା ବିଷୟରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ପାଇଁ
3. ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗରେ ସେବାର ମହତ୍ତ୍ୱକୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ
4. ଉତ୍ତମ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଭୂମିକା ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ପାଇଁ
5. ବୀମାରେ ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ତନ୍ତ୍ର/ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ପୁନରାବଲୋକନ କରିବା ପାଇଁ
6. ବାର୍ତ୍ତା-ସଂପ୍ରେଷଣ ର ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ
7. ଅଣ-ମୌଖିକ ସଂପ୍ରେଷଣ ର ମହତ୍ତ୍ୱକୁ ଉଦାହରଣ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରିବା ପାଇଁ
8. ନୈତିକ ଆଚାର ବିଷୟରେ ପରାମର୍ଶ ଦେବା ପାଇଁ

କ. ଗ୍ରାହକ ସେବା - ସାଧାରଣ ଧାରଣା

1. ଗ୍ରାହକ ସେବା କାହିଁକି ?

ଗ୍ରାହକମାନେ ଏକ ବ୍ୟବସାୟର ମୂଳଭୂତ ଆବଶ୍ୟକତା (ଜୀବିକା) ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଏବଂ କୌଣସି ବି ଏଣ୍ଟରପ୍ରାଇଜ୍ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଦାସୀନ ମନୋଭାବ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ । ଗ୍ରାହକ ସେବାର ଭୂମିକା ଓ ସମ୍ବନ୍ଧ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉତ୍ପାଦ ଅପେକ୍ଷା ବୀମା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଅଧିକ ଗମ୍ଭୀର ଅଟେ ।

ଏହାର କାରଣ ହେଉଛି ଯେ ବୀମା ଏକ ସେବା ଏବଂ ବାସ୍ତବ ଜିନିଷ ଗୁଡିକଠାରୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭିନ୍ନ ଅଟେ ।

ଆସନ୍ତୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ବୀମା କ୍ରୟ କରିବା ଏକ କାର କିଣିବାଠାରୁ କିପରି ଭିନ୍ନ ଅଟେ ।

ଏକ କାର	କାର ର ବୀମା
ଏହା ହେଉଛି ସ୍ପର୍ଶଯୋଗ୍ୟ ଏକ ଜିନିଷ, ଯାହାକୁ ଦେଖା ଯାଇପାରେ, ପରୀକ୍ଷଣ ଚାଳନ କରାଯାଇ ପାରେ ଓ ଅନୁଭୂତ କରାଯାଇପାରେ ।	ଏହା ହେଉଛି ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏକ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଯୋଗୁଁ କାରକୁ ହୋଇଥିବା ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ବିରୁଦ୍ଧରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବାର ଏକ ଅନୁବନ୍ଧ । ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ସେହି ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଘଟଣା ଘଟିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୀମାର ଦେଖି ପାରେ ନାହିଁ କିମ୍ବା ସ୍ପର୍ଶ କରି ପାରେ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଅନୁଭବ କରି ପାରେ ନାହିଁ ।
କାରର କ୍ରେତାର କ୍ରୟ ସମୟରେ କିଛି ଆନନ୍ଦ ପାଇବାର ପ୍ରତ୍ୟାଶା ଥାଏ । ଅନୁଭୂତି ବାସ୍ତବ ଅଟେ ଏବଂ ବୁଝିବା ପାଇଁ ସହଜ ।	ବୀମାର କ୍ରୟ ତୁରନ୍ତ ଆନନ୍ଦର ପ୍ରତ୍ୟାଶା ଉପରେ ଆଧାରିତ ନୁହେଁ, ବରଂ ଏକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଦୁଃଖଦ ଘଟଣା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଭୟ (ଆଶଙ୍କା) ବ୍ୟଗ୍ରତା ଉପରେ ଆଧାରିତ । ଏହା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ଯେ କୌଣସି ବୀମା ଗ୍ରାହକ ସେଭଳି ଏକ ପରିସ୍ଥିତି ଆସିବାର ପ୍ରତ୍ୟାଶା ରଖିବ ଯେଉଁଠି ଲାଭ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇପାରେ ।
ଏକ କାର ଏକ କାରଖାନା ଏସେମ୍ବ୍ଲି ଲାଇନରେ ନିର୍ମିତ ହୁଏ, ଏକ ଶୋ ରୁମ ରେ ଏହାର ବିକ୍ରି ହୁଏ ଏବଂ ସଡକରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ । ନିର୍ମାଣ କରିବା, ବିକ୍ରି କରିବା ଓ ବ୍ୟବହାର କରିବା - ଏହି ତିନୋଟି ପ୍ରକ୍ରିୟା ତିନି ଭିନ୍ନ ସମୟରେ ଓ ତିନି ଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ସମ୍ପାଦିତ ହୁଏ ।	ବୀମା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଏହା ଦେଖାଯାଏ ଯେ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ଉପଭୋଗ ଏକା ସମୟରେ ହୁଏ । ଉତ୍ପାଦନ ଓ ଉପଭୋଗ୍ୟତାର ଏହି ସମକାଳୀନତା ସମସ୍ତ ସେବାର ଏକ ଅନନ୍ୟ ବିଶେଷତା ଅଟେ ।

ଗ୍ରାହକ ବାସ୍ତବରେ ଏକ ସେବା ଅନୁଭୂତି ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ । ଯଦି ଏହା ସନ୍ତୁଷ୍ଟତା ଠାରୁ କମ ହୁଏ, ଏହା ଅସନ୍ତୋଷର କାରଣ ହୁଏ । ଯଦି ସେବା ପ୍ରତ୍ୟାଶା ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ହୁଏ । ଗ୍ରାହକ ଆନନ୍ଦିତ ହୁଏ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଏଣ୍ଟରପ୍ରାଇଜର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏହାର ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ଏ ପ୍ରକାରେ ଆନନ୍ଦ ଦେବା ହେବା ଉଚିତ ।

2. ସେବାର ଗୁଣବତ୍ତା

ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ କର୍ମକର୍ତ୍ତା, ଯାହା ସେମାନଙ୍କ ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ବି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ, ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ସେମାନେ ଉଚ୍ଚ ଗୁଣବତ୍ତା ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବେ ଓ ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ଆନନ୍ଦ ଦେବେ ।

କିନ୍ତୁ ଉଚ୍ଚ ଗୁଣବତ୍ତା ସେବା କ'ଣ ଅଟେ ? ଏହାର ବିଶେଷତାଗୁଡିକ କ'ଣ ?

ସେବା ଗୁଣବତ୍ତା ଉପରେ ଏକ ସୁପରିଚିତ ମୋଡେଲ [“SERVQUAL' ନାମକ] ଆମକୁ କିଛି ଅନ୍ତର୍ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରିପାରେ । ଏହା ସେବା ଗୁଣବତ୍ତାର ପାଞ୍ଚୋଟି ମୁଖ୍ୟ ସୂଚକ ଉପରେ ଆଲୋକପାତ କରେ:

କ) **ବିଶ୍ୱସନୀୟତା :** ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦିଆଯାଇଥିବା ସେବାକୁ ଭରସା ସହିତ ଓ ସଠିକ୍ ରୂପେ ସମ୍ପାଦନ କରିବାର କ୍ଷମତା । ଅଧିକାଂଶ ଗ୍ରାହକ ବିଶ୍ୱସନୀୟତାକୁ ସେବା ଗୁଣବତ୍ତାର ପାଞ୍ଚ ଦିଗ ମଧ୍ୟରୁ ସବୁଠୁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି ବିଚାର କରନ୍ତି । ଏହା ହେଉଛି ମୂଳଦୁଆ ଯାହା ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ ନିର୍ମିତ ହୁଏ ।

ଖ) **ପ୍ରତିକ୍ରିୟାଶୀଳତା:** ସେବା କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ଓ ଗ୍ରାହକର ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକୁ ତତ୍ପର ଉତ୍ସାହପୂରଣ୍ଡ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଇଚ୍ଛା ଓ କ୍ଷମତାକୁ ସୂଚୀତ କରେ । ଏହାକୁ ସେବା ଦେବା ସମୟରେ ବେଗ, ସଠିକତା, ଏବଂ ମନୋବୃତ୍ତି ଭଳି ସୂଚକ ଗୁଡିକ ଦ୍ୱାରା ମପା ଯାଇପାରେ ।

ଗ) **ଅଶ୍ୱାସନା** : ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀମାନଙ୍କ ଜ୍ଞାନ, ସାମର୍ଥ୍ୟ/ ଯୋଗ୍ୟତା ଓ ସୌଜନ୍ୟତା ଏବଂ ବିଶ୍ୱାସ ଓ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ ଦେଖାଇବାର ସେମାନଙ୍କ କ୍ଷମତାକୁ ସୂଚୀତ କରେ । ସେବା କର୍ମଚାରୀ କେତେ ଭଲଭାବରେ ସେମାନଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକୁ ବୁଝିପାରିଛି ଏବଂ ସେଗୁଡିକ ପୂରଣ କରିବାରେ କେତେଦୂର ସକ୍ଷମ ଅଟେ, ଏହା ଉପରେ ଗ୍ରାହକର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ଦିଆଯାଏ ।

ଘ) **ସମାନୁଭୂତି :** ମାନବ ଭାବନା/ସ୍ପର୍ଶ ରୂପେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଏ । ଏହା ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ସେବା ମନୋବୃତ୍ତି ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଧ୍ୟାନରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୁଏ ।

ଙ) **ସ୍ପର୍ଶଗମ୍ୟ/ଭୌତିକ:** ଭୌତିକ ପରିବେଶ ଜନିତ କାରକଗୁଡିକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରେ ଯାହାକୁ ଗ୍ରାହକ ଦେଖିପାରେ, ଶୁଣିପାରେ ଓ ସ୍ପର୍ଶ କରିପାରେ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ସ୍ଥାନ, ଅଭିନ୍ୟାସ ଓ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଏବଂ ଶୃଙ୍ଖଳା କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ଓ ବ୍ୟବସାୟିକତାର ବୋଧ ଯାହା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟକୁ ପରିଦର୍ଶନ କଲେ ପାଏ ଏବଂ ଯାହା ଗ୍ରାହକ ଉପରେ ଏକ ଉତ୍ତମ ଧାରଣା ପକାଇପାରେ । ଭୌତିକ ବାତାବରଣ ବିଶେଷ ରୂପେ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ କାରଣ ପ୍ରକୃତ ସେବା ଅନୁଭୂତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଓ ପରେ ଏହା ପ୍ରଥମ ଓ ଶେଷ ପ୍ରଭାବ ସୃଷ୍ଟି କରେ ।

3. ଗ୍ରାହକ ସେବା ଏବଂ ବୀମା

ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗର କୌଣସି ବି ଅଗ୍ରଣୀ ବିକ୍ରୟ ନିର୍ମାତାମାନଙ୍କୁ ପଚାରନ୍ତୁ ଯେ ସେମାନେ କେମିତି ଶୀର୍ଷକୁ ପହଞ୍ଚିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ ଓ ସେଠି ରହିଲେ । ଆପଣ ଏକ ସାମାନ୍ୟ ଉତ୍ତର ପାଇବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି, ତାହା ହେଉଛି ଯେ ଏହା ସେମାନଙ୍କ ବିଦ୍ୟମାନ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ସମର୍ଥନ ଓ ସହାୟତା ଯାହା ସେମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟ ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କଲା ।

ଆପଣ ମଧ୍ୟ ଜାଣିବାକୁ ପାଇବେ ଯେ ସେମାନଙ୍କ ଆୟର ଅଧିକାଂଶ ଅଂଶ ଅନୁବନ୍ଧଗୁଡିକର ନୂତନୀକରଣ ଯୋଗୁଁ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଉଥିବା କମିଶନଠାରୁ ଆସେ । ସେମାନଙ୍କ ଗ୍ରାହକମାନେ ନୂଆଁ ଗ୍ରାହକ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବାର ଆଧାର ମଧ୍ୟ ।

ସେମାନଙ୍କ ସଫଳତାର ରହସ୍ୟ କ'ଣ ?

ସବୁଠୁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉତ୍ତର ହେଉଛି, **ସେମାନଙ୍କ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବାର ବଚନବଦ୍ଧତା ।**

ଏକ ଗ୍ରାହକକୁ ଖୁସି କରିବାରେ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଓ କମ୍ପାନୀଙ୍କୁ କିପରି ଲାଭ ହୁଏ ?

ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରରେ, ଗ୍ରାହକର ଜୀବନାବଧି ମୂଲ୍ୟ ଦେଖିବା ଉପଯୋଗୀ ହେବ ।

ଗ୍ରାହକ ଜୀବନାବଧି ମୂଲ୍ୟକୁ ଆର୍ଥିକ ଲାଭସବୁର ସମଷ୍ଟି ରୂପେ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଇପାରେ ଯାହା ଏକ ଗ୍ରାହକ ସହିତ ଏକ ଦୀର୍ଘ ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସୁସ୍ଥ ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପନ କରିବାରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇପାରେ ।

ଚିତ୍ର 1: ଗ୍ରାହକ ଜୀବନକାଳ ମୂଲ୍ୟ

ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଯିଏ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ତା ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ସହିତ ଘନିଷ୍ଠ ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପନ କରେ, ସୁସମ୍ବନ୍ଧ ଓ ବ୍ରାଣ୍ଡ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ମାଣ କରେ, ଯାହା ବ୍ୟବସାୟକୁ ପ୍ରସାରିତ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 1

ଗ୍ରାହକ ଜୀବନକାଳ ମୂଲ୍ୟର ଅର୍ଥ କ'ଣ ?

I. ଗ୍ରାହକକୁ ତା' ଜୀବନକାଳ ମଧ୍ୟରେ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ସମୟରେ ହେଉଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚସବୁର ସମଷ୍ଟି

II. ଉତ୍ପନ୍ନ କରୁଥିବା ବ୍ୟବସାୟ ଆଧାରରେ ଗ୍ରାହକକୁ ଦିଆଯାଇଥିବା

III. ଆର୍ଥିକ ଲାଭ ସବୁର ସମଷ୍ଟି ଯାହା ଗ୍ରାହକ ସହିତ ଏକ ଦୀର୍ଘ ଅବଧି ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପନ ଦ୍ୱାରା ହାସଲ କରାଯାଇପାରେ

IV. ସର୍ବାଧିକ ବୀମା ଯାହା ଗ୍ରାହକ ଉପରେ ଆରୋପିତ କରାଯାଇପାରେ

## କ.	ମହାନ ଗ୍ରାହକ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଭୂମିକା

ଆସନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଚାର କରିବା କିପରି ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ମହାନ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରେ । ଭୂମିକା ବିକ୍ରୟର ଚରଣରେ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ, ଅନୁବନ୍ଧର ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ଚାଲୁ ରହେ, ଏବଂ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଚରଣଗୁଡିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ । ଆସନ୍ତୁ ଅନୁବନ୍ଧରେ ଥିବା କେତେକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିନ୍ଦୁ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚରଣରେ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବା ଭୂମିକା କୁ ଦେଖିବା ।

### 1.	ବିକ୍ରୟର ସ୍ଥାନ - ସର୍ବୋତ୍ତମ ପରାମର୍ଶ

ସେବା ପାଇଁ ପ୍ରଥମ ବିନ୍ଦୁ ହେଉଛି ବିକ୍ରୟର ସ୍ଥାନ । ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମାର କ୍ରୟରେ ଜଡିତ ଏକ ଗମ୍ଭୀର ବିଷୟ ହେଉଛି କ୍ରୟ କରିବା ପାଇଁ ଥିବା ଆବରଣର ରାଶି [ବୀମା ରାଶି]କୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ।

ଏଇଠି ମନରେ ଏକ ମୂଳ ଜ୍ଞାନବୋଧ ରଖିବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ - ବୀମା ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦିଅନ୍ତୁ ନାହିଁ ଯଦି ସଙ୍କଟକୁ ଅନ୍ୟ ହିସାବରେ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରାଯାଇ ପାରିବ । ବୀମିତ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ହାନି ବୀମା ମୂଲ୍ୟଠାରୁ ଅଧିକ ଅଟେ ।

ଯଦି ସମ୍ବନ୍ଧିତ ହାନି ଅପେକ୍ଷା ପ୍ରିମିୟମ ରାଶି ଦେୟ ଅଧିକ ହୁଏ, ସଙ୍କଟକୁ ସହଜ ରୂପେ ସହ୍ୟ କରିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆ ଯାଇପାରେ ।

ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ଯଦି କୌଣସି ଆକସ୍ମିକତାର ଘଟଣା ଆର୍ଥିକ ବୋଝର କାରଣ ହୋଇପାରେ, ସେଭଳି ଆକସ୍ମିକତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ବୀମା ନେବା ବିଜ୍ଞତାର କାର୍ଯ୍ୟ ହେବ।

ବୀମାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି କି ନାହିଁ, ପରିସ୍ଥିତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଯଦି ଏକ ବିପଦ ଯୋଗୁଁ ଏକ ସମ୍ପତ୍ତିର ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ନଗଣ୍ୟ ଥାଏ, ଜଣେ ସଂକଟକୁ ଧାରଣ କରିବା ଉଚିତ୍, ଏହାକୁ ବୀମିତ କରିବା ଅପେକ୍ଷା । ସେହିଭଳି, ଯଦି ଏକ ସାମଗ୍ରୀର ତୁଚ୍ଛ/ମହତ୍ତ୍ୱହୀନ ମୂଲ୍ୟ ଥାଏ, ଜଣେ ଏହାକୁ ବୀମିତ କରି ନ ପାରେ ।

ଉଦାହରଣ

ଏକ ବନ୍ୟା ପ୍ରବଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବାସ କରୁଥିବା ଏକ ଗୃହକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ, ବନ୍ୟା ବିରୁଦ୍ଧରେ ବୀମା ଆବରଣ କିଣିବା ସାହାଯ୍ୟକାରୀ ରୂପେ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇପାରେ ।

ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ଯଦି ଗୃହକର୍ତ୍ତା ସେହି ସ୍ଥାନରେ ଏକ ସ୍ଥାନରେ ଏକ ଘର ନିଏ ଯେଉଁଠି ବନ୍ୟାର ସଙ୍କଟ ନଗଣ୍ୟ ଅଟେ, କଭର (ଆବରଣ) ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇ ନ ପାରେ ।

ଭାରତରେ, ଆଇନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ବିରୁଦ୍ଧରେ ମୋଟର ବୀମା ନେବା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ । ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଜଣେ ବୀମା ଆବଶ୍ୟକ କରିବ କି ନାହିଁ - ଏହି ବାଦବିବାଦ ଅଯୌକ୍ତିକ ଅଟେ ।

ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ବୀମା କ୍ରୟ କରିବା ଉଚିତ ଯଦି ତାର ଏକ ଗାଡ଼ି ଅଛି କାରଣ ଏହା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ ଯଦି ସେ ସାର୍ବଜନିକ ସଡକରେ ଚଳାଇବାକୁ ଚାହେଁ । ତତ୍ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନିଜ ଦ୍ୱାରା ହେଉଥିବା କାରର କ୍ଷତିର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆବରଣ ନେବା ବିବେକଶୀଳ ହେବ, ଯାହା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ନୁହେଁ ।

ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେଉଁଠି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ହାନିର ଏକ ଅଂଶକୁ ନିଜ ଦ୍ୱାରା ବହନ କରାଯାଇପାରେ । ବୀମିତ ପାଇଁ ଏକ କାଟଯୋଗ୍ୟ ପାଇଁ ବିକଳ୍ପ ନେବା ମିତବ୍ୟୟିତା ହୋଇପାରେ । ଏକ କର୍ପୋରେଟ ଗ୍ରାହକର କାରଖାନା, ଲୋକ, କାର,

ଦାୟିତ୍ୱ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା, ଇତ୍ୟାଦିଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଆବଶ୍ୟକତା ଥାଇପାରେ, ସେ ନେବା ପାଇଁ ଥିବା ଆବରଣ ଓ ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ଉଚିତ ପରାମର୍ଶ ଆବଶ୍ୟକ କରେ ।

ଅଧିକାଂଶ ଅଣ-ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ମୋଟାମୋଟି ରୂପେ ଦୁଇ ଶ୍ରେଣୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି:

- ✓ ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ବିପଦ ପଲିସୀ
- ✓ ସମସ୍ତ ସଙ୍କଟ ପଲିସୀ

ପରବର୍ତ୍ତୀଗୁଡ଼ିକ ଅଧିକମୂଲ୍ୟର ଯେହେତୁ ସେଗୁଡ଼ିକ ସମସ୍ତ ହାନିକୁ ଆବୃତ କରନ୍ତି ଯାହା ବିଶେଷ ରୂପେ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅପବର୍ଜିତ ନୁହନ୍ତି । ତେଣୁ 'ସୂଚୀଭୁକ୍ତ' ବିପଦ ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକୁ ଚୟନ କରିବା, ଯେଉଁଠି ହାନିର ସର୍ବାଧିକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ପଲିସୀରେ ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ବିପଦଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଆବୃତ ହୁଅନ୍ତି, ଅଧିକ ଲାଭଦାୟକ ହୋଇପାରେ, ଯେହେତୁ ସେଭଳି ପଦକ୍ଷେପ ପ୍ରିମିୟମର ରକ୍ଷା କରିପାରେ ଏବଂ ବୀମିତକୁ ଆବଶ୍ୟକ ଆଧାରିତ ଆବରଣ ଦେଇପାରେ ।

ଅଭିକର୍ତ୍ତା ବାସ୍ତବରେ ତା' କମିଶନ ଅର୍ଜନ କରିବା ଆରମ୍ଭ କରେ ଯେତେବେଳେ ସେ ବିଷୟ ଉପରେ ସର୍ବୋତ୍ତମ ପରାମର୍ଶ ଦିଏ । ଏହା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ମନେ ରଖିବା ଯୋଗ୍ୟ ହେବ ଯେ ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ବୀମାକୁ ସଙ୍କଟ ସହିତ କାରବାର କରିବାର ଆଦର୍ଶ ପଦ୍ଧତି ବୋଲି ବିଚାର କରେ, ସଙ୍କଟ ଧାରଣ କିମ୍ବା ସଙ୍କଟ ନିବାରଣ ଭଳି ଅନ୍ୟ ଉପାୟଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ଅଛି ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ବୀମାର ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ବିକଳ୍ପ ରୂପେ ଉପଲବ୍ଧ ।

ଏକ ବୀମିତର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ, ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଉଚିତ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକ ହୋଇପାରେ :

- ✓ କାଟଯୋଗ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାରକୁ ନେଲେ କେତେ ପରିମାଣର ପ୍ରିମିୟମ ସଂଚିତ ହେବ ?
- ✓ ଏକ ହାନି ନିବାରଣ କାର୍ଯ୍ୟର ଫଳସ୍ୱରୂପ ପ୍ରିମିୟମର ହ୍ରାସ କେତେ ପରିମାଣର ହୋଇପାରେ ?

ଏକ ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା ବିକ୍ରେତା ରୂପେ ଗ୍ରାହକ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବା ସମୟରେ ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ନିଜକୁ ତା' ନିଜ ଭୂମିକା ତଥା ଗ୍ରାହକର ଭୂମିକା ବିଷୟରେ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ସେ ସେଠିକୁ କେବଳ ଏକ ବିକ୍ରୀ ପାଇବା ପାଇଁ ଯାଉଛି କି ଗ୍ରାହକ ସହିତ ଏକ ପ୍ରଶିକ୍ଷକ ଓ ଅଂଶୀଦାର ରୂପେ ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପିତ କରିବା ପାଇଁ ଯାଉଛି, ଯିଏ ତା' ସଙ୍କଟସବୁକୁ ପ୍ରଭାବୀ ରୂପେ ପ୍ରବନ୍ଧ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ?

ଗ୍ରାହକର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଭିନ୍ନ ଅଟେ । ସେ ସର୍ବାଧିକ ବୀମା ପ୍ରତି ଖର୍ଚ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ଟଙ୍କା ନେବା ପାଇଁ ଏତେ ବ୍ୟଗ୍ର ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ ସଙ୍କଟ କୁ ସମାଧାନ କରିବାର ଖର୍ଚ୍ଚକୁ କମ କରିବାରେ ଉତ୍ସାହିତ । ଏ ପ୍ରକାରେ ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ ହେଉଛି ସେହି ସଙ୍କଟ ଗୁଡ଼ିକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ଯାହାକୁ ଗ୍ରାହକ ଧାରଣ କରିପାରେ ନାହିଁ, ତେଣୁ ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ବୀମିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ, ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ଭୂମିକା କେବଳ ଏକ ବିକ୍ରେତାଠାରୁ ଅଧିକ । ସେ ଏକ ସଙ୍କଟ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କକ, ସଙ୍କଟାଙ୍କକ, ସଙ୍କଟ ପ୍ରବନ୍ଧନ ପରାମର୍ଶଦାତା, କଷ୍ଟମାଇଜ୍ଡ ସମାଧାନଗୁଡ଼ିକର ଯୋଜନାକର୍ତ୍ତା ଓ ଏକ ସମ୍ବନ୍ଧ ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଯିଏ ବିଶ୍ୱାସ ଓ ଦୀର୍ଘାବଧି ସମ୍ବନ୍ଧ ଉପରେ ଜୀବନ ଧାରଣ କରେ, ସମସ୍ତ ଗୁଣର ଆଧାର ହୋଇ ।

2. ପ୍ରସ୍ତାବ ଚରଣ

ଅଭିକର୍ତ୍ତାକୁ ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମକୁ ପୂରଣ କରିବାରେ ଗ୍ରାହକକୁ ସହାୟତା ଦେବାକୁ ପଡିବ । ବୀମିତକୁ ତା ମଧ୍ୟରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବକ୍ତବ୍ୟଗୁଡିକ ପାଇଁ ଦାୟିତ୍ୱ ନେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ବିଶେଷ ତତ୍ତ୍ୱଗୁଡିକ ଉପରେ ଅଧ୍ୟାୟ 5 ରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

ଏହା ଅତି ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯେ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ରୂପେ ପୂରଣ କରିବାକୁ ଥିବା ବିବରଣୀସବୁ ବିଷୟରେ ପ୍ରସ୍ତାବକକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଓ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିବା ଉଚିତ୍ । ଏକ ଦାବୀ ସମୟରେ, ଯଥାର୍ଥ ଓ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ବିଫଳତା ଗ୍ରାହକର ଦାବୀକୁ ଅକାମୀ କରି ଦେଇପାରେ ।

ବେଳେ ବେଳେ ଅତିରିକ୍ତ ସୂଚନା ଥାଇପାରେ ଯାହା ପଲିସୀକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ । ସେ ଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ, କମ୍ପାନୀ ଗ୍ରାହକକୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ରୂପେ କିମ୍ବା ଅଭିକର୍ତ୍ତା/ଉପଦେଷ୍ଟା ମାଧ୍ୟମରେ ସୂଚୀତ କରିପାରେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଗ୍ରାହକକୁ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ଔପଚାରିକତାଗୁଡିକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାରେ ସହାୟତା ଦେବାକୁ ଏବଂ ଏପରିକି ଏସବୁ କାହିଁକି ଆବଶ୍ୟକ, ଏହା ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ହୁଏ ।

3. ସ୍ୱୀକୃତି ଚରଣ

କ) କଭର ନୋଟ

କଭର ନୋଟ ବିଷୟରେ ଅଧ୍ୟାୟ ' 5' ରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି । ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ଦାୟିତ୍ୱ ଅଟେ ଯେ କଭର ନୋଟ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା, ଯେଉଁଠି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ, ବୀମିତକୁ ଜାରୀ କରାଯାଏ । ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତତ୍ପରତା ଗ୍ରାହକକୁ ସୂଚୀତ କରେ ଯେ ତାର ହିତ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଓ କମ୍ପାନୀଙ୍କ ହାତରେ ନିରାପଦରେ ଅଛି ।

ଖ) ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜର ପ୍ରଦାନ

ପଲିସୀର ପ୍ରଦାନ ହେଉଛି ଅନ୍ୟ ଏକ ସୁଯୋଗ ଯାହା ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଗ୍ରାହକ ସହିତ ସଂପର୍କ କରିବା ପାଇଁ ପାଏ । ଯଦି କମ୍ପାନୀ ନିୟମ ଏକ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜକୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ରୂପେ ଦେବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦିଅନ୍ତା, ଏହାକୁ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଓ ଗ୍ରାହକକୁ ଦେବା ଏକ ଉତ୍ତମ ଧାରଣା ହୋଇଥାନ୍ତା ।

ଯଦି ପଲିସୀକୁ ଡାକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରୂପେ ପଠାଯାଉଛି, ଜଣେ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଗ୍ରାହକ ସହିତ ସଂପର୍କ କରିବା ଉଚିତ୍ ଯେତେବେଳେ ଏହା ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ କୁ ପଠାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ଏହା ଗ୍ରାହକକୁ ଦର୍ଶନ କରିବାର ଏବଂ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ଦସ୍ତାବିଜରେ ଯାହା ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଥାଏ, ତାହାକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାର ଏକ ସୁଯୋଗ ଅଟେ । ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ପଲିସୀ ପ୍ରାବଧାନ, ଏବଂ ପଲିସୀ ଧାରୀର ଅଧିକାର ଓ ସୁବିଧା ଯାହାର ଗ୍ରାହକ ଲାଭ ଉଠାଇ ପାରେ, ଏସବୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିବାର ମଧ୍ୟ ଏହା ଏକ ଅବସର ଅଟେ । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ବିକ୍ରୟ ବାହାରେ ଏକ ସ୍ତରର ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଇଚ୍ଛାକୁ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରେ ।

ଏହି ବୈଠକ ଗ୍ରାହକକୁ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଓ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସହାୟତା ଦେବାର ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ନିଷ୍ଠା ପ୍ରଦର୍ଶନ ପାଇଁ ବଚନ ଦେବାର ମଧ୍ୟ ଏକ ଅବସର ଅଟେ ।

ପରବର୍ତ୍ତୀ ଚରଣ ହେବ ଗ୍ରାହକ ଜାଣିଥିବା ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ନାମ ଓ ବିବରଣୀ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁବା, ଯେଉଁମାନେ ସମ୍ଭବତଃ ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ସେବା ଦ୍ୱାରା ଲାଭ ପାଇ ପାରନ୍ତେ । ଯଦି ଗ୍ରାହକ ନିଜେ ସେହି

ଲୋକମାନଙ୍କ ସହିତ ସଂପର୍କ କରି ଅଭିକର୍ତ୍ତା ସାଙ୍ଗରେ ପରିଚିତ କରାଇ ଦିଅନ୍ତା, ଏହାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟରେ ଏକ ବଡ଼ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସଫଳତା ହୁଅନ୍ତା ।

ଗ) ପଲିସୀ ନୂତନୀକରଣ

ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକର ପ୍ରତି ବର୍ଷ ନୂତନୀକରଣ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ନୂତନୀକରଣ ସମୟରେ, ସେହି କମ୍ପାନୀ ସହିତ ବୀମା କରିବା ଚାଲୁ ରହିବ କି ଅନ୍ୟ ଏକ କମ୍ପାନୀକୁ ବଦଳାଇବ, ଗ୍ରାହକର ଏକ ବିକଳ୍ପ ରହେ । ଏହା ହେଉଛି ସେହି ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ବିନ୍ଦୁ ଯେଉଁଠି ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଓ କମ୍ପାନୀଦ୍ୱାରା ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଥିବା ସଦ୍ଭାବ ଓ ବିଶ୍ୱାସର ପରୀକ୍ଷଣ ହୁଏ ।

ଯଦିଓ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପକ୍ଷରେ କୌଣସି ବୈଧିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନାହିଁ ବୀମିତକୁ ଏହା ପରାମର୍ଶ ଦେବାପାଇଁ ଯେ ତା' ପଲିସୀ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତାରିଖରେ ସମାପ୍ତ ହେବାକୁ ଅଛି, ତଥାପି ଏକ ସୌଜନ୍ୟତା ଓ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଥିବା ଏକ ଉତ୍ତର ବ୍ୟବସାୟ ଆଚାରର ବିଷୟ ହିସାବରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ପଲିସୀର ନୂତନୀକରଣ ପାଇଁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରି ସମାପ୍ତି ତାରିଖର ଏକ ମାସ ପୂର୍ବରୁ ଏକ "ନୂତନୀକରଣ ସୂଚନା" ଜାରୀ କରନ୍ତି । ଗ୍ରାହକକୁ ନୂତନୀକରଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମନେ ପକାଇବା ପାଇଁ ନୂତନୀକରଣର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତାରିଖର ଅନେକ ପୂର୍ବରୁ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଗ୍ରାହକର ସମ୍ପର୍କରେ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସେ ତାହା ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ କରି ପାରିବ ।

ସମୟ ସମୟରେ ଗ୍ରାହକ ସହିତ ସମ୍ପର୍କରେ ରହିବା ଦ୍ୱାରା, ଏକ ପର୍ବ କିମ୍ବା ପରିବାର ଉତ୍ସବ ଭଳି କେତେକ ଅବସରରେ ତାକୁ ସୁଭେଚ୍ଛା ପ୍ରଦାନ କରିବା ଦ୍ୱାରା ସମ୍ବନ୍ଧ ଦୃଢ଼ୀଭୂତ ହୁଏ । ସେଭଳି ଯେତେବେଳେ କଷ୍ଟ କିମ୍ବା ଦୁଃଖର ସମୟ ଆସେ, ତାକୁ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରି ସମ୍ବନ୍ଧକୁ ଆହୁରି ଦୃଢ଼ କରାଯାଇପାରେ ।

4. ଦାବୀ ଚରଣ

ଦାବୀ ସମାଧାନ ସମୟରେ ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଏକ ଜଟିଳ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପଡ଼େ । ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ତା' କାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ ଯେ ଦାବୀ ଉତ୍ପନ୍ନ କରୁଥିବା ଘଟଣା ବିଷୟରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ତୁରନ୍ତ ସୂଚୀତ କରାଯାଏ ଏବଂ ଗ୍ରାହକ ସମସ୍ତ ଔପଚାରିକତାଗୁଡିକ ଯତ୍ନ ସହକାରେ ପାଳନ କରେ ଓ ସବୁ ପ୍ରକାରର ସର୍ବେକ୍ଷଣରେ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯାହାର ହାନିର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକତା ପଡିପାରେ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 2

ସେହି ପରିଦୃଶ୍ୟକୁ ଚିହ୍ନଟ କରନ୍ତୁ ଯେଉଁଠି ବୀମା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକତା ଉପରେ ଏକ ବାଦବିବାଦ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ନାହିଁ ।

I. ଧନ ବୀମା

II. ବ୍ୟବସାୟ ଦାୟିତ୍ୱ ବୀମା

III. ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ଦାୟିତ୍ୱ ପାଇଁ ମୋଟର ବୀମା

IV. ଅଗ୍ନି ବୀମା

ଗ. ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ

1. ବିହଙ୍ଗାବଲୋକନ

ଉଚ୍ଚ ପ୍ରାଥମିକତା କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ସମୟ ହେଉଛି ଯେତେବେଳେ ଗ୍ରାହକର ଏକ ଅଭିଯୋଗ ଥାଏ । ମନେରଖନ୍ତୁ ଯେ ଏକ ଅଭିଯୋଗ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ସେବା ବିଫଳତାର ବିଷୟ (ଏହା ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ରେକର୍ଡସବୁକୁ ସଂଶୋଧନ କରିବାରେ ବିଳମ୍ବତା ଠାରୁ ଏକ ଦାବୀ ସମାଧାନରେ ତତ୍ପରତାର ଅଭାବ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ତାରିତ ହୋଇପାରେ) ଯାହା ଗ୍ରାହକକୁ ଦୁଃଖ ଦେଇଛି, କାହାଣୀର ଏକ ଅଂଶ ମାତ୍ର ଅଟେ ।

ଗ୍ରାହକମାନେ ସେଭଳି ବିଫଳତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସେମାନଙ୍କ ଅର୍ଥ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କାରଣରୁ ବିଚଳିତ ଏବଂ ଅତ୍ୟନ୍ତ କ୍ରୋଧିତ ହୋଇଯାଆନ୍ତି । ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ଭାବନା ଓ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆବେଗ ଥାଏ ଯାହା ପ୍ରତ୍ୟେକ ସେବା ବିଫଳତା ଯୋଗୁଁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ :

- ✓ ପ୍ରଥମତଃ ଅନ୍ୟାୟ/ପକ୍ଷପାତିତାର ଅନୁଭୂତି, ଠକି ଯାଇଥିବାର ଭାବନା
- ✓ ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାବନା ହେଉଛି ଆଘାତପ୍ରାପ୍ତ ଅହଂଭାବ – ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ନିଜକୁ ଛୋଟ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରାଇଥିବା

ଏକ ଅଭିଯୋଗ ଗ୍ରାହକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ "ସତ୍ୟର ମୂହୁର୍ତ୍ତ" ଅଟେ; ଯଦି କମ୍ପାନୀ ଏହାକୁ ଠିକ୍ କରାଏ, ବାସ୍ତବରେ ଗ୍ରାହକ ବିଶ୍ୱସନୀୟତା କୁ ଉନ୍ନତ କରିବାରେ ଏହାର ଶକ୍ତି ଅଛି । ଏଇଠି ମାନବ ସ୍ପର୍ଶ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଅଟେ, ଗ୍ରାହକମାନେ ମୂଲ୍ୟବାନ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ।

ଯଦି ଆପଣ ଏକ ବ୍ୟବସାୟିକ ବୀମା ଉପଦେଷ୍ଟା ଅଟନ୍ତି, ଆପଣ ପ୍ରଥମତଃ ସେଭଳି ଏକ ପରିସ୍ଥିତି ଆସିବାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବେ ନାହିଁ । ଆପଣ ଏହି ବିଷୟ କମ୍ପାନୀର ଯଥାର୍ଥ ଅଧିକାରୀ ନିକଟକୁ ନେବେ । ମନେରଖନ୍ତୁ, କମ୍ପାନୀର ଅନ୍ୟ କେହି ବି ଗ୍ରାହକର ସମସ୍ୟାର ମାଲିକତ୍ୱ ନେବେ ନାହିଁ ଯେତେ ବେଶୀ ଆପଣ କରିପାରିବେ ।

ଆପତ୍ତି/ଅଭିଯୋଗଗୁଡିକ ଆମକୁ ଏହା ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରିବାର ସୁଯୋଗ ଦିଅନ୍ତି ଯେ ଆମେ ଗ୍ରାହକର ହିତର କେତେ ଧ୍ୟାନ ଦେଉଁ । ବାସ୍ତବରେ ସେମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ନିବା ସ୍ତମ୍ଭ ଯାହା ଉପରେ ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ସଦ୍ଭାବ ଓ ବ୍ୟବସାୟ ନିର୍ମିତ ହୁଏ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜର ଶେଷରେ, ଯାହାକୁ ଦସ୍ତାବିଜ ପ୍ରାବଧାନଗୁଡିକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ସମୟରେ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ଧ୍ୟାନକୁ ଆଣିବା ଉଚିତ ।

ମୌଖିକ ବିଜ୍ଞାପନ (ଉତ୍ତମ/ଖରାପ) ର ବିକ୍ରୟ ଓ ସେବା ପ୍ରଦାନରେ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ରହିଛି । ମନେରଖନ୍ତୁ ଯେ ଉତ୍ତମ ସେବା ସୂଚୀତ ହୋଇଥିବା 5 ଜଣ ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପୁରସ୍କୃତ ହୁଏ, ଯେତେବେଳେ କି ଖରାପ ସେବା 20 ଜଣ ଲୋକଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଏ।

2. ସଙ୍କଳିତ ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରବନ୍ଧନ ପ୍ରଣାଳୀ (ଆଇ.ଜି.ଏମ୍.ଏସ୍.)

ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ ଏକ ସଙ୍କଳିତ ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରବନ୍ଧନ ପ୍ରଣାଳୀ (ଆଇ.ଜି.ଏମ୍.ଏସ୍) ର ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି ଯାହା ବୀମା ଅଭିଯୋଗ ତଥ୍ୟର ଏକ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଭଣ୍ଡାର ଏବଂ ଉଦ୍ୟୋଗରେ ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଉପକରଣ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ।

ପଲିସୀଧାରୀମାନେ ଏହି ସିଷ୍ଟମରେ ସେମାନଙ୍କ ପଲିସୀ ବିବରଣୀ ସହିତ ପଞ୍ଜିକରଣ କରିପାରିବେ ଓ ସେମାନଙ୍କ ଅଭିଯୋଗ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିପାରିବେ । ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ତା ପରେ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପାଖକୁ ଅଗ୍ରସାରିତ କରାଯାଏ । ଆଇ.ଜି.ଏମ୍.ଏସ୍ ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ଓ ନିବାରଣ ପାଇଁ ନିଆଯାଇଥିବା ସମୟକୁ ଖୋଜି ବାହାର କରେ । ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକ ପଞ୍ଜିକୃତ କରାଯାଇପାରେ ନିମ୍ନଲିଖିତରେ :

http://www.policyholder.gov.in/Integrated_Grievance_Management.aspx

3. ଉପଭୋକ୍ତା ସୁରକ୍ଷା ଅଧିନିୟମ, 1986

ଏହି ଅଧିନିୟମକୁ "ଉପଭୋକ୍ତାମାନଙ୍କ ହିତର ଉତ୍ତମତର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଏବଂ ଉପଭୋକ୍ତାମାନଙ୍କ ବିବାଦର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଉପଭୋକ୍ତା ପରିଷଦ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ପ୍ରାବଧାନ କରିବା ପାଇଁ" ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଗଲା । ଏହି ଅଧିନିୟମକୁ ଉପଭୋକ୍ତା ସୁରକ୍ଷା (ସଂଶୋଧନ) ଅଧିନିୟମ, 2002 ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧିତ କରାଯାଇଛି ।

କ) ଅଧିନିୟମ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପରିଭାଷା

ଅଧିନିୟମରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କେତେକ ପରିଭାଷା ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରେ ଅଟନ୍ତି:

ପରିଭାଷା

"ସେବା" ଅର୍ଥ କୌଣସି ବି ବିବରଣର ସେବା ଯାହାକୁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉପଯୋଗକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯାଏ ଏବଂ ବ୍ୟାଙ୍କିଂ, ଅର୍ଥ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ, ବୀମା, ପରିବହନ, ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ୍ (ସଂସାଧନ), ବୈଦ୍ୟୁତିକ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶକ୍ତିର ଆପୂର୍ତ୍ତି, ଆବାସ ଓ ଖାଦ୍ୟବ୍ୟବସ୍ଥା କିମ୍ବା ଉଭୟ, ଗୃହ ନିର୍ମାଣ, ମନୋରଞ୍ଜନ, କୌତୁକ କିମ୍ବା ସମାଚାର କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସୂଚନାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସୁବିଧାସବୁର ପ୍ରାବଧାନ ସମ୍ମିଳିତ ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ଏହା ବିନା ଶୁଳ୍କ (ମୁକ୍ତ) ରେ ଦିଆଯାଉଥିବା ସେବା କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସେବାର ଅନୁବନ୍ଧ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସେବା କୁ ସମ୍ମିଳିତ କରେ ନାହିଁ ।

ବୀମାକୁ ସେବା ରୂପେ ସମ୍ମିଳିତ କରାଯାଏ

"ଉପଭୋକ୍ତା" ଅର୍ଥ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ:

i. ଏକ ପ୍ରତିଫଳ ବଦଳରେ କୌଣସି ଜିନିଷ କିଣେ ଓ ସେଭଳି ଜିନିଷର କୌଣସି ବି ଉପଯୋଗକର୍ତ୍ତାକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରେ । କିନ୍ତୁ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ସେଭଳି ଜିନିଷକୁ ପୁନଃବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା କୌଣସି ବ୍ୟାପାରିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ, ତାକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରାଯାଏ ନାହିଁ ।

ii. ଏକ ପ୍ରତିଫଳ ବଦଳରେ କୌଣସି ସେବାକୁ ଭଡାରେ ଆଣେ କିମ୍ବା ତାର ଲାଭ ଉଠାଏ ଏବଂ ସେସବୁ ସେବାର ହିତାଧିକାରୀ/ଲାଭାର୍ଥୀ କୁ ସମ୍ମିଳିତ କରେ ।

"ତ୍ରୁଟି" ଅର୍ଥ ଗୁଣବତ୍ତା, ସ୍ୱରୂପ/ପ୍ରକୃତି ଓ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନର ଶୈଳୀରେ ଦୋଷ, ଅପୂର୍ଣ୍ଣତା, ତ୍ରୁଟି, ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା ଯାହାକୁ କୌଣସି ଆଇନ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଜାରି ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ କିମ୍ବା କୌଣସି ସେବା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏକ ଅନୁବନ୍ଧ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟକିଛିର ଅନୁସରଣରେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଦ୍ୱାରା ସଂପାଦିତ କରିବା ପାଇଁ ଦାୟିତ୍ୱ ନିଆଯାଇଛି ।

'ଅଭିଯୋଗ' ଅର୍ଥ ଏକ ଅଭିଯୋକ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତ ରୂପେ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ଆରୋପ ଯେ:

i. ଏକ ଅନୁଚିତ ବ୍ୟାପାର ପ୍ରଥା ପ୍ରତିବନ୍ଧାତ୍ମକ ବ୍ୟବସାୟ ପରମ୍ପରାକୁ ଅଙ୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇଛି

ii. ତା' ଦ୍ୱାରା କିଣାଯାଇଥିବା ଜିନିଷ ଏକ କିମ୍ବା ଅଧିକ ତ୍ରୁଟି ରହିଛି

iii. ତା' ଦ୍ୱାରା ଭଡାରେ ନିଆଯାଇଥିବା କିମ୍ବା ଲାଭ ଉଠାଯାଇଥିବା ସେବାରେ କୌଣସି ବି ବିଷୟରେ ଅଭାବ ରହିଯାଇଛି

iv. ଚାର୍ଜ କରାଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟ ବୈଧିକରୂପେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କିମ୍ବା ପ୍ୟାକେଜରେ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥିବା ମୂଲ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଅଟେ।

ସେହି ଜିନିଷଗୁଡିକ ଯାହାକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବାରେ ଜୀବନ ଓ ନିରାପତ୍ତା ପ୍ରତି ବିପଦଜନକ ହେବ, ସେଗୁଡିକ ସେହି ଆଇନର ପ୍ରାବଧାନର ଉଲଘଂନ କରି ଜନତାକୁ ବିକ୍ରୀ ପାଇଁ ଯାଚନା କରାଯାଉଛି, ଯାହା ଅନୁସାରେ ବ୍ୟାପାରୀକୁ ସେଭଳି ଜିନିଷଗୁଡିକର ସାମଗ୍ରୀ, ପ୍ରକାର ଓ ଉପଯୋଗର ପ୍ରଭାବ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସୂଚନା ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ।

'ଉପଭୋକ୍ତା ବିବାଦ' ଅର୍ଥ ଏକ ବିବାଦ ଯେଉଁଠି ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଯାହା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଛି, ଅଭିଯୋଗରେ ଥିବା ଆରୋପଗୁଡିକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରେ ଓ ସେସବୁର ପ୍ରତିବାଦ କରେ ।

ଖ) ଉପଭୋକ୍ତା ବିବାଦ ନିବାରଣ ଅଭିକର୍ତ୍ତବ୍ୟ

ଉପଭୋକ୍ତା ବିବାଦ ନିବାରଣ ଅଭିକର୍ତ୍ତବ୍ୟଗୁଡିକ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲା ଓ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ସ୍ଥାପିତ କରାଯାଏ ।

i. **ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ(ଫୋରମ):** ଏହି ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଅଭିଯୋଗସବୁର ସୁବିଚାର କରିବାର ନ୍ୟାୟାଧିକାର ଅଛି ଯେଉଁଠି ଜିନିଷ କିମ୍ବା ସେବାର ମୂଲ୍ୟ ଓ ଦାବୀ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣ ଟ 20 ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଟେ । ଜିଲ୍ଲା ଫୋରମଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଆଦେଶ/ନିର୍ଣ୍ଣୟର ନିଷ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଏହାକୁ ଯଥାର୍ଥ ସିଭିଲ କୋର୍ଟ (ଦିବାନୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ) କୁ ପଠାଇବାପାଇଁ ଅଧିକାର ଦିଆଯାଇଛି ।

ii. **ରାଜ୍ୟ କମିଶନ:** ଏହି ନିବାରଣ ପ୍ରାଧିକରଣଙ୍କ ମୂଳଭୂତ, ପୁନର୍ବିଚାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏବଂ ନିରୀକ୍ଷଣାତ୍ମକ ନ୍ୟାୟାଧିକାର ଅଛି । ଏହା ଜିଲ୍ଲା ଫୋରମଠାରୁ ଆସିଥିବା ନିବେଦନଗୁଡିକୁ ବିଚାର କରନ୍ତି । ତାଙ୍କ ସେହି ଅଭିଯୋଗଗୁଡିକୁ ବିଚାର କରିବାର ବି ମୂଳ ଅଧିକାର ରହିଛି ଯେଉଁ ଜିନିଷ/ସେବା ଓ କ୍ଷତିପୂରଣ ଯଦି କିଛି ଥାଏ ର ମୂଲ୍ୟ ଟ 20 ଲକ୍ଷଠାରୁ ଅଧିକ ହୁଏ ଓ ଟ 100 ଲକ୍ଷ ଠାରୁ ଅଧିକ ହୁଏ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶକ୍ତି ଓ ପ୍ରାଧିକାରଗୁଡିକ ଜିଲ୍ଲା ଫୋରମ ସହିତ ସମାନ ।

iii. **ଜାତୀୟ କମିଶନ:** ଅଧିନିୟମ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସ୍ଥାପିତ ଅନ୍ତିମ ପ୍ରାଧିକରଣ ହେଉଛନ୍ତି ଜାତୀୟ କମିଶନ । ଯାଙ୍କ ପାଖରେ ମୂଳଭୂତ, ପୁନର୍ବିଚାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏବଂ ନିରୀକ୍ଷଣାତ୍ମକ ନ୍ୟାୟାଧିକାର ଅଛି । ଏହା ରାଜ୍ୟ କମିଶନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଆଦେଶଠାରୁ ଆସିଥିବା ନିବେଦନଗୁଡିକର ଶୁଣାଣୀ କରନ୍ତି ଏବଂ ମୌଳିକ ନ୍ୟାୟାଧିକାରରେ ଏହା ସେହି ବିବାଦଗୁଡିକର ବିଚାର କରନ୍ତି ଯେଉଁଠି ଜିନିଷ/ସେବା ଓ ଦାବୀକରାଯାଇଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣ ଟ 100 ଲକ୍ଷଠାରୁ ଅଧିକ ହୁଏ । ଯାଙ୍କ ରାଜ୍ୟ କମିଶନ ଉପରେ ନିରୀକ୍ଷଣାତ୍ମକ ନ୍ୟାୟାଧିକାର ଥାଏ ।

ସମସ୍ତ ତିନି ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଏକ ଦିବାନୀ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଅଧିକାର ଥାଏ ।

ଗ) ଏକ ଅଭିଯୋଗ ଦାଏର କରିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା

ଉପରୋକ୍ତ ତିନି ନିବାରଣ ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ଅଭିଯୋଗ ଦାଏର କରିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅତି ସରଳ ଅଟେ । ରାଜ୍ୟ କମିଶନ ନିକଟରେ ହେଉ କିମ୍ବା ଜାତୀୟ କମିଶନ ନିକଟରେ ହେଉ, ଏକ ଅଭିଯୋଗ କିମ୍ବା ନିବେଦନ ଫାଇଲ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଶୁଳ୍କ ନାହିଁ ।

ଅଭିଯୋଗ ସ୍ୱୟଂ ଅଭିଯୋକ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଅଥବା ତା' ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାଧିକୃତ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଫାଇଲ କରାଯାଇପାରେ । ଏହା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ରୂପେ ଫାଇଲ କରାଯାଇପାରେ କିମ୍ବା ଡାକ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ପଠାଯାଇପାରେ । ଏହା ଧ୍ୟାନରେ ରଖିବା ଉଚିତ ଯେ ଏକ ଅଭିଯୋଗ ଫାଇଲ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କୌଣସି ଓକିଲର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ।

ଘ) ଉପଭୋକ୍ତା ଫୋରମ ଆଦେଶ

ଯଦି ଫୋରମ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଅଟନ୍ତି ଯେ ଯେଉଁ ଜିନିଷ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଛି, ସେଥିରେ ଅଭିଯୋଗରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ବି ତ୍ରୁଟି ଥାଏ କିମ୍ବା ଅଭିଯୋଗରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିବା ସେବା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୌଣସି ବି ଆରୋପ ପ୍ରମାଣିତ ହୁଏ, ଫୋରମ ନିମ୍ନଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ ଏକ କିମ୍ବା ଅଧିକକୁ କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ବିରୋଧୀ ପକ୍ଷକୁ ଆଦେଶ ଜାରୀ କରିପାରନ୍ତି, ଯଥା :

i. ଅଭିଯୋକ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟ, (କିମ୍ବା ବୀମା ସନ୍ଦର୍ଭରେ ପ୍ରିମିୟମ), ଚାର୍ଜକୁ ଅଭିଯୋକ୍ତାକୁ ଫେରାଇ ଦେବା

ii. ବିରୋଧୀ ପକ୍ଷର ଅବହେଳା ଯୋଗୁଁ ଉପଭୋକ୍ତା ଭୋଗିଥିବା କୌଣସି ହାନି କିମ୍ବା କ୍ଷତି ପାଇଁ ଉପଭୋକ୍ତାକୁ ସେହି ପରିମାଣର ରାଶି କ୍ଷତିପୂରଣ ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରିବା

iii. ପ୍ରଶ୍ନ କରାଯାଇଥିବା ସେବାରେ ଥିବା ତ୍ରୁଟି କିମ୍ବା ଅଭାବକୁ ହଟାଇବା

iv. ଅନୁଚିତ ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରଥା କିମ୍ବା ପ୍ରତିବନ୍ଧାତ୍ମକ ବ୍ୟବସାୟ ପରମ୍ପରାକୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ କରିବା କିମ୍ବା ସେଗୁଡିକର ପୁନରାବୃତ୍ତି ନ କରିବା

v. ପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ଯଥେଷ୍ଟ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା

ଙ) ଉପଭୋକ୍ତା ବିବାଦ ଶ୍ରେଣୀ

ତିନି ଫୋରମରେ ଥିବା ଉପଭୋକ୍ତା ବିବାଦଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ନିମ୍ନଲିଖିତ ମୁଖ୍ୟ ଶ୍ରେଣୀରେ ବିଭାଜିତ ହୁଅନ୍ତି, ଯେତେ ଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ ସଂପୃକ୍ତ ଅଟେ :

i. ଦାବୀ ସମାଧାନରେ ବିଳମ୍ବତା

ii. ଦାବୀର ଅଣ-ସମାଧାନ

iii. ଦାବୀର ଅସ୍ୱୀକରଣ

iv. ହାନିର ମାତ୍ରା/ପରିମାଣ

v. ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତ, ଅନୁବନ୍ଧ ଇତ୍ୟାଦି

4. ବୀମା ଲୋକପାଳ (ପ୍ରଶାସନିକ ଅଭିଯୋଗ ଯାଞ୍ଚ ଅଧିକାରୀ)

ବୀମା ଅଧିନିୟମ, 1938 ର ଅଧିକାର ଅନ୍ତର୍ଗତ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ନଭେମ୍ବର 11, 1998 ଦିନ ଶାସକୀୟ ଗେଜେଟରେ ପ୍ରକାଶିତ ଏକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଜନତା ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ନିୟମାବଳୀ, 1998 ସ୍ଥାପିତ କଲେ । ଏହି ନିୟମାବଳୀ ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପଙ୍କ୍ତିର ବୀମା, ଅର୍ଥାତ୍ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପଦରେ ନିଆଯାଇଥିବା ବୀମାସବୁ ପାଇଁ ଜୀବନ ଓ ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା ପ୍ରତି ଲାଗୁ ହୁଏ ।

ଏହି ନିୟମଗୁଡିକର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ବୀମା କମ୍ପାନୀଗୁଡିକ ତରଫରୁ ଅଳ୍ପ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ସକ୍ଷମ ଓ ନିରପେକ୍ଷ ଭାବେ ଦାବୀର ସମାଧାନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ଅଭିଯୋଗଗୁଡିକୁ ସମାଧାନ କରିବା ।

ଲୋକପାଳ, ବୀମିତ ଓ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପରସ୍ପର ସମ୍ମତିରେ ପ୍ରସଙ୍ଗର ସର୍ତ୍ତ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଓ ପରାମର୍ଶଦାତା ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରେ ।

ଲୋକପାଳଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟ, ଅଭିଯୋଗକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବା କିମ୍ବା ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବା ହେଉ, ଅନ୍ତିମ ଅଟେ ।

କ) ଲୋକପାଳଙ୍କ ନିକଟରେ ଅଭିଯୋଗ

ଲୋକପାଳଙ୍କ ନିକଟରେ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ବି ଅଭିଯୋଗ, ବୀମିତ କିମ୍ବା ତା' ବୈଧିକ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୋଇ, ଲିଖିତରେ ହେବା ଉଚିତ୍ ଯାହା ଲୋକପାଳଙ୍କୁ ସମ୍ବୋଧିତ ହୋଇଥିବ ଯାହାଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଏକ ଶାଖା/କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଥିବ । ଏହା ସହିତ ଅଭିଯୋକ୍ତାକୁ ହୋଇଥିବା ହାନିର ସ୍ୱରୂପ ଓ ବିସ୍ତାରର ଆକଳନ ଏବଂ ମଗାଯାଇଥିବା ରିଲିଫ ସହିତ ଯଦି କିଛି ଥାଏ, ସହାୟକ ଦସ୍ତାବିଜ ମଧ୍ୟ ସଂଲଗ୍ନ କରିବାକୁ ପଡିଥାଏ ।

ଲୋକପାଳଙ୍କ ନିକଟରେ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇପାରେ ଯଦି :

i. ଅଭିଯୋକ୍ତା ପୂର୍ବରୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀଙ୍କୁ ଏକ ଲିଖିତ ଅଭିବେଦନ ଦେଇଥିବେ ଏବଂ ବୀମା କମ୍ପାନୀ :
   - ✓ ଅଭିଯୋଗକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିଥିବେ
   - ✓ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରାପ୍ତି ପରେ ଏକ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଅଭିଯୋକ୍ତା କୌଣସି ଉତ୍ତର ପାଇ ନ ଥିବେ
   - ✓ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଉତ୍ତରରେ ଅଭିଯୋକ୍ତା ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ନ ଥିବେ ।

ii. ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଅଗ୍ରାହ୍ୟ ହୋଇଥିବା ତାରିଖଠାରୁ ଏକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଥିବ ।

iii. ଅଭିଯୋଗଟି କୌଣସି ନ୍ୟାୟାଳୟ କିମ୍ବା ଉପଭୋକ୍ତା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ କିମ୍ବା ମଧ୍ୟସ୍ଥ ରେ ବିଚାରାଧୀନ ନ ଥିବ ।

ଖ) ଲୋକପାଳ ଦ୍ୱାରା ସୁପାରିଶ/ପରାମର୍ଶ

କେତେକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ/ପ୍ରୋଟୋକଲ (ଶିଷ୍ଟାଚାର) ଗୁଡିକ ରହିଛି ଯାହାକୁ ଲୋକପାଳ ପାଳନ କରିବା ପ୍ରତ୍ୟାଶା କରାଯାଏ :

i. ସେଭଳି ଏକ ଅଭିଯୋଗର ପ୍ରାପ୍ତିର ଏକ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ସୁପାରିଶ କରାଯିବା ଉଚିତ୍

ii. ପ୍ରତିଲିପିଗୁଡିକ ଉଭୟ ଅଭିଯୋକ୍ତା ଓ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପାଖକୁ ପଠାଇବା ଉଚିତ

iii. ସେଭଳି ସୁପାରିଶ ପ୍ରାପ୍ତିର 15 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଅଭିଯୋକ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତରେ ସୁପାରିଶଗୁଡିକର ସ୍ୱୀକୃତି ହେବା ଆବଶ୍ୟକ

iv. ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତିର ଏକ ପ୍ରତିଲିପି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖକୁ ପଠାଇବା ଉଚିତ ଏବଂ ସେହି ସ୍ୱୀକୃତି ପତ୍ରର ପ୍ରାପ୍ତିର 15 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କ ଲିଖିତ ପୁଷ୍ଟିକରଣ ମଗାଯିବା ଉଚିତ ।

ଯଦି ବିବାଦ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଦ୍ୱାରା ସମାଧାନ ନ ହୁଏ, ଲୋକପାଳ ବୀମିତକୁ ସେହି ଲାଭ/ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପ୍ରଦାନ କରିଦେବ, ଯାହା ସେ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଭାବିବେ, ଏବଂ ବୀମିତର କ୍ଷତିକୁ ଆବୃତ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଥିବା ପରିମାଣ ଠାରୁ ଅଧିକ ହୋଇ ନ ଥିବ ।

ଗ) ଲୋକପାଳ ଦ୍ୱାରା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ / ପାରିତୋଷିକ

ଲୋକପାଳ ଦ୍ୱାରା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିମ୍ନଲିଖିତ ନିୟମାବଳୀ ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୁଅନ୍ତି :

i. ପାରିତୋଷିକ ଟ. 20 ଲକ୍ଷ (ଅନୁଗ୍ରହ ପୂର୍ବକ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଦେୟ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ସମ୍ମିଳିତ କରି) ଠାରୁ ଅଧିକ ନ ହେବା ଉଚିତ ।

ii. ସେଭଳି ଏକ ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରାପ୍ତି ତାରିଖଠାରୁ 3 ମାସର ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ, ଏବଂ ବୀମିତ ସେହି ପାରିତୋଷିକ ର ପ୍ରାପ୍ତିର ଏକ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତିମ ସମାଧାନ ରୂପେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ପାରିତୋଷିକ ର ପ୍ରାପ୍ତିର ସ୍ୱୀକାରୋକ୍ତି ଦେବା ଉଚିତ।

iii. ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ର ଅନୁପାଳନ କରିବେ ଏବଂ ସେହି ସ୍ୱୀକୃତି ପତ୍ର ପ୍ରାପ୍ତିର 15 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଲୋକପାଳଙ୍କୁ ଏକ ଲିଖିତ ସୂଚନା ପଠାଇବେ ।

iv. ଯଦି ବୀମିତ ସେହି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ର ସ୍ୱୀକୃତି ଲିଖିତ ରୂପେ ସୂଚୀତ ନ କରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ କୁ ଲାଗୁ କରି ନ ପାରନ୍ତି ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 3

ଉପଭୋକ୍ତା ସୁରକ୍ଷା ଅଧିନିୟମ, 1986 ଅନୁସାରେ, କିଏ ଏକ ଉପଭୋକ୍ତାରୂପେ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ?

I. ଯିଏ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଉପଯୋଗ ପାଇଁ ଜିନିଷ/ସେବା ଭଡାରେ ନିଏ

II. ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ପୁନଃବିକ୍ରୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜିନିଷଗୁଡିକୁ କିଣେ

III. ଯିଏ ଏକ ପ୍ରତିଫଳ ବଦଳରେ ଜିନିଷ/ସେବା କିଣେ ଓ ସେଗୁଡିକର ଉପଯୋଗ କରେ

IV. ଯିଏ ଏକ ପ୍ରତିଫଳ ବଦଳରେ ଅନ୍ୟ ଜଣକର ସେବାର ଉପଯୋଗ କରେ

ଘ. ବାର୍ତ୍ତା ବିନିମୟ/ସଂପ୍ରେଷଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା

ଗ୍ରାହକ ସେବାରେ ସମ୍ପ୍ରେଷଣ କୌଶଳ

ସର୍ବାଧିକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୂହର ଗୋଟିଏ, ଯାହା କାର୍ଯ୍ୟ ସ୍ଥଳରେ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା କିମ୍ବା ସେବା କର୍ମଚାରୀ ପାଖରେ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ, ହେଉଛି ମୃଦୁ କୌଶଳ ।

କଠିନ କୌଶଳ – ଯାହା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରକାରର କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା କ୍ରିୟା ସମ୍ପାଦନ କରିବାକୁ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର କ୍ଷମତା ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ରଖେ ର ବିପରୀତରେ, ମୃଦୁ କୌଶଳ ଉଭୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଓ ବାହାରେ ଅନ୍ୟ କର୍ମୀ ଓ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ସହିତ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ରୂପେ ବାର୍ତ୍ତାଳାପ କରିବାର ଜଣକର କ୍ଷମତା ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ରଖେ । ବାର୍ତ୍ତା ସଂପ୍ରେଷଣ କୌଶଳଗୁଡିକ ଏହି ମୃଦୁ କୌଶଳଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ସବୁଠୁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟନ୍ତି ।

1. ବାର୍ତ୍ତା-ସଂପ୍ରେଷଣ ଏବଂ ଗ୍ରାହକ ସମ୍ବନ୍ଧ

ଗ୍ରାହକ ସେବା ହେଉଛି ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଓ ଅନୁରାଗୀ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ଏକ ମୂଖ୍ୟ ତତ୍ତ୍ୱ । କିନ୍ତୁ ଏହା ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ । ଗ୍ରାହକମାନେ ମନୁଷ୍ୟ ଅଟନ୍ତି ଯେଉଁମାନଙ୍କ ସହିତ କମ୍ପାନୀ ଏକ ଦୃଢ଼ ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଉଭୟ ସେବା ଓ ସମ୍ବନ୍ଧ ଅନୁଭୂତି ହିଁ ପରିଶେଷରେ ଆକାର ଦିଅନ୍ତି କି ଗ୍ରାହକ କମ୍ପାନୀକୁ କେଉଁ ପ୍ରକାରେ ଦେଖିବ ।

ଏକ ସୁସ୍ଥ ସମ୍ବନ୍ଧ ଗଢ଼ିବାରେ କିଏ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ?

ଏହାର ହୃତପିଣ୍ଡରେ, ଅବଶ୍ୟ ବିଶ୍ୱାସ/ନିଷ୍ଠା ଥାଏ । ତା' ସହିତ ଅନ୍ୟ ତତ୍ତ୍ୱଗୁଡିକ ମଧ ଅଛନ୍ତି, ଯାହା ସେହି ବିଶ୍ୱାସକୁ ଦୃଢ଼ୀକରଣ ଓ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରନ୍ତି । ଆସନ୍ତୁ କେତେକ ତତ୍ତ୍ୱଗୁଡିକୁ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ।

ଚିତ୍ର 2: ବିଶ୍ୱାସ/ନିଷ୍ଠା ପାଇଁ ତତ୍ତ୍ୱ

i. ପ୍ରତ୍ୟେକ ସମ୍ବନ୍ଧ ଆକର୍ଷଣ ସହିତ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ :

ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଆବଶ୍ୟକ କରେ ତାକୁ ଅନ୍ୟମାନେ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ସେ ଗ୍ରାହକ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ଗଢିବା ପାଇଁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ସକ୍ଷମ ହେବା ଉଚିତ । ଅନେକ ସମୟରେ ଆକର୍ଷଣ, ପ୍ରଥମ ଧାରଣା ଯାହା ଏକ ଗ୍ରାହକକୁ ଏକ ସଂଗଠନ କିମ୍ବା ଏହାର ପ୍ରତିନିଧିଗୁଡିକ ସଂପର୍କରେ ଆସିବାରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ, ର ପରିମାଣ ଅଟେ । ଆକର୍ଷଣ ହେଉଛି ପ୍ରତ୍ୟେକ ହୃଦୟକୁ ଖୋଲିବାର ପ୍ରଥମ ଚାବିକାଠି । ଏହା ବିନା ଏକ ସମ୍ବନ୍ଧ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଏକ ବିକ୍ରେତା ବିଷୟରେ ବିଚାର କରନ୍ତୁ ଯାହାକୁ ଲୋକେ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଆପଣ ଭାବୁଛନ୍ତି କି ସେ ବିକ୍ରେତାର ବୃତ୍ତିରେ ବହୁତ ଆଗକୁ ଯିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇ ପାରିବ କି ?

ii. ଏକ ସମ୍ବନ୍ଧର ଦ୍ୱିତୀୟ ତତ୍ତ୍ୱ ହେଉଛି ଜଣକର ଉପସ୍ଥିତ –ଆବଶ୍ୟକ ସମୟରେ ସେଇଠି ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା :

ସର୍ବୋତ୍ତମ ଉଦାହରଣ ବୋଧହୁଏ ହେଉଛି ବିବାହର । ଯେତେବେଳେ ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୱାମୀର ଉପସ୍ଥିତି ଆବଶ୍ୟକ କରେ, ସ୍ୱାମୀର ଉପଲବ୍ଧତା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ କି ? ସେହିପରି ଏକ ଗ୍ରାହକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଆଲୋଚନାର ବିଷୟ ହେଉଛି ଯେତେବେଳେ ଆବଶ୍ୟକ, କମ୍ପାନୀ କିମ୍ବା ଏହାର ପ୍ରତିନିଧି ହେବେ କି ଏବଂ କେମିତି । ସେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବେ କି ଓ ଗ୍ରାହକର ଆବଶ୍ୟକତା ବିଷୟରେ ଶୁଣୁଥିବେ କି ?

କେତେକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଥାଇପାରେ ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଉପସ୍ଥିତ ନ ଥାଏ ଏବଂ ତା' ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କର ସମସ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟାଶାକୁ ନ୍ୟାୟ ଦିଏ । ଜଣେ ତଥାପି ଏକ ଦୃଢ ସମ୍ବନ୍ଧ ରଖିପାରେ ଯଦି ସେ ଆଶ୍ୱାସନା ଦେବା ହିସାବରେ, ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସାମାନୁଭୂତି ଥାଇ ଗ୍ରାହକ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିପାରେ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ବୋଧ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରେ ।

ଉପରୋକ୍ତ ବିନ୍ଦୁଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ସମସ୍ତ ଯେପରିକି :

- ✓ ଏକ ଧାରଣା ଯାହା ଜଣେ ସୃଷ୍ଟି କରେ କିମ୍ବା
- ✓ ଯେଉଁ ପ୍ରକାରେ ଜଣେ ଉପସ୍ଥିତ ରହେ ଓ ଶୁଣେ କିମ୍ବା
- ✓ ସନ୍ଦେଶ ଯାହା ଜଣେ ଅନ୍ୟଜଣକୁ ପଠାଏ

ହେଉଛନ୍ତି ସଂପ୍ରେଷଣର ଦିଗସବୁ ଏବଂ ଶୃଙ୍ଖଳା ଓ କୌଶଳ ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି । ଏକ ଅର୍ଥରେ ଜଣେ ଯାହା ସଂପ୍ରେଷଣ କରେ, ହେଉଛି ଏକ କାର୍ଯ୍ୟ ଯାହା ଜଣେ କେମିତି ଭାବେ ଓ ଦେଖେ, ର ପରିଣାମ ।

କମ୍ପାନୀମାନେ ଗ୍ରାହକ ସମ୍ବନ୍ଧ ପ୍ରବନ୍ଧନ ଉପରେ ବହୁତ ଜୋର ଦିଅନ୍ତି ଯେହେତୁ ଏକ ଗ୍ରାହକକୁ ରଖିବାର ଖର୍ଚ୍ଚ ଏକ ନୂତନ ଗ୍ରାହକ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଅପେକ୍ଷା ବହୁତ କମ ଅଟେ । ଗ୍ରାହକ ସମ୍ବନ୍ଧ ଅନେକ ସ୍ପର୍ଶ ବିନ୍ଦୁରେ ଘଟେ ଉ.ସ୍ୱ. ଗ୍ରାହକର ବୀମା ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକୁ ବୁଝିବା ସମୟରେ, ଆବରଣଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ସମୟରେ, ଫର୍ମଗୁଡିକ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରିବା ସମୟରେ, ତେଣୁ, ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ଏହି ବିନ୍ଦୁଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକରେ ସମ୍ବନ୍ଧ ସୁଦୃଢ କରିବା ପାଇଁ ଅନେକ ସୁଯୋଗ ଅଛି ।

2. ବାର୍ତ୍ତା-ସଂପ୍ରେଷଣ ର ପ୍ରକ୍ରିୟା

ବାର୍ତ୍ତା-ସଂପ୍ରେଷଣ କ'ଣ ?

ସମସ୍ତ ସଂପ୍ରେଷଣ ଏକ ପ୍ରେରକ, ଯିଏ ସନ୍ଦେଶକୁ ପଠାଏ, ଓ ସେହି ସନ୍ଦେଶର ଏକ ପ୍ରାପ୍ତକର୍ତ୍ତା ଆବଶ୍ୟକ କରେ । ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରାପ୍ତକର୍ତ୍ତା ପ୍ରେରକର ସନ୍ଦେଶକୁ ବୁଝିପାରେ ।

ଚିତ୍ର 3 : ସଂପ୍ରେଷଣ ର ପ୍ରକାର

ସଂପ୍ରେଷଣ ବିଭିନ୍ନ ରୂପରେ ହୋଇପାରେ

- ✓ ମୌଖିକ
- ✓ ଲିଖିତ
- ✓ ଅଣ-ମୌଖିକ
- ✓ ଶରୀର ଭାଷାର ଉପଯୋଗ କରି

ଏହା ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ, ଫୋନ ରେ, ମେଲ କିମ୍ବା ଇଣ୍ଟରନେଟ ଦ୍ଵାରା ହୋଇପାରେ । ଏହା ଔପଚାରିକ କିମ୍ବା ଅନୌପଚାରିକ ହୋଇପାରେ । ସନ୍ଦେଶ ର କୌଣସି ବି ବିଷୟବସ୍ତୁ କିମ୍ବା ରୂପ କିମ୍ବା ମିଡିଆ ମାଧ୍ୟମ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉ, ସଂପ୍ରେଷଣର ସାର ହେଉଛି ଯାହା ପ୍ରାପ୍ତ କର୍ତ୍ତା ବୁଝିପାରେ ଯେମିତି ସଂପ୍ରେଷିତ ହୋଇଥାଏ ।

ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ଏହା ଚୟନ କରିବା ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ କି କିପରି ଓ କେତେବେଳେ ଏହା ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରାପ୍ତକର୍ତ୍ତା ପାଖକୁ ସନ୍ଦେଶ ପଠାଇବ ।

ସଂପ୍ରେଷଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ବିଷୟରେ ନିମ୍ନରେ ସଚିତ୍ର ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଛି ।

ଆସନ୍ତୁ ଚିତ୍ରରେ ପଦଗୁଡିକୁ ପରିଭାଷିତ କରିବା :

ଚିତ୍ର 4: ସଂପ୍ରେଷଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା

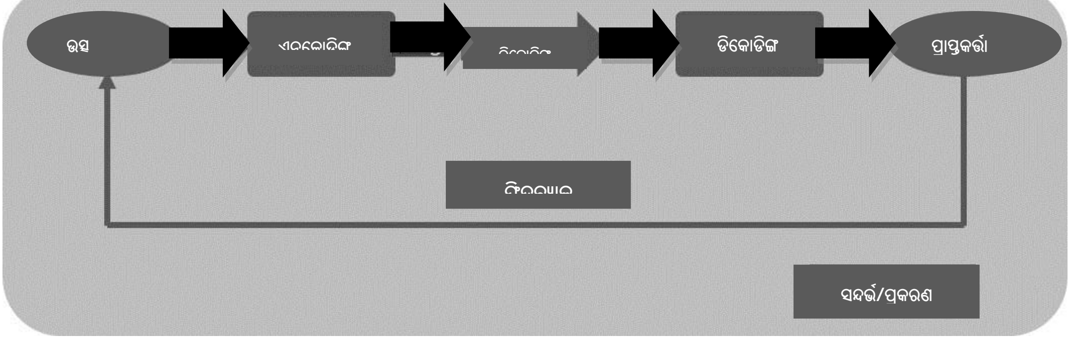

ପରିଭାଷା

i. ଉତ୍ସ: ସନ୍ଦେଶର ଉତ୍ସ ରୂପେ, ଅଭିକର୍ତ୍ତା ସ୍ପଷ୍ଟ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ସେ କାହିଁକି ବାର୍ତ୍ତା ସଂପ୍ରେଷଣ କରୁଛି, ଓ ସେ କ'ଣ ସୂଚୀତ କରିବାକୁ ଚାହେଁ ଏବଂ ନିଃସନ୍ଦେହ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ସେ ସଂପ୍ରେଷିତ କରୁଥିବା ସୂଚନା ଉପଯୋଗୀ ଓ ସଠିକ ଅଟେ ।

ii. ସନ୍ଦେହ ହେଉଛି ସେହି ସୂଚନା ଯାହାକୁ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଚାହେଁ ।

iii. ଏନ୍କୋଡିଙ୍ଗ (ସଙ୍କେତୀକରଣ) ହେଉଛି ସୂଚନା ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯାହା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଏକ ସ୍ୱରୂପରେ ବ୍ୟକ୍ତ କରିବାକୁ ଚାହେଁ ଯାହା ପଠାଯାଇ ପାରିବ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଠିକ୍ ରୂପେ ଡିକୋଡିଙ୍ଗ (ସଙ୍କେତାନୁବାଦ) କରାଯାଏ । ସଙ୍କେତୀକରଣର ସଫଳତା ଏହା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ଯେ ଜଣେ କେତେ ଭଲଭାବେ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିବା ଓ ଭ୍ରାନ୍ତିର ଆଧାରକୁ ଦୂର କରିବାରେ ସକ୍ଷମ । ଏଥି ପାଇଁ ତା' ଶ୍ରୋତାଗଣ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହା କରିବାରେ ବିଫଳତାର ପରିଣାମ ସନ୍ଦେଶକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ହେବ ଯାହାକୁ ଭୁଲ ରୂପେ ବୋଧ କରାଯାଇପାରେ ।

iv. ଏକ ସନ୍ଦେଶକୁ ଏକ ଚ୍ୟାନେଲ (ମାଧ୍ୟମ) ଜରିଆରେ ପଠାଯାଏ, ଯାହାକୁ ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଚୟନ କରାଯାଇଥାଏ । ମାଧ୍ୟମ ମୌଖିକ ହୋଇପାରେ ଯେଉଁଥିରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସାମନା-ସାମନି ବୈଠକ, ଟେଲିଫୋନ ଓ କନ୍ଫରେନ୍ସିଙ୍ଗ୍ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଏ, କିମ୍ବା ଲିଖିତ ହୋଇପାରେ ଯେଉଁଥିରେ ପତ୍ର, ଇ-ମେଲ, ମେମୋ, ଓ ରିପୋର୍ଟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଏ ।

v. ଡିକୋଡିଙ୍ଗ (ସଙ୍କେତାନୁବାଦ) ହେଉଛି ସେହି ଚରଣ ଯେଉଁଠି ସୂଚନା ଏହାର ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ, ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଏ ଓ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରକାର ବୋଧ କରାଯାଏ । ଏହା ଦେଖାଯାଏ ଯେ ସଙ୍କେତାନୁବାଦ (କିମ୍ବା ଜଣେ ସନ୍ଦେଶକୁ କିପରି ଗ୍ରହଣ କରେ) ସେତେ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯେତେ ସଙ୍କେତୀକରଣ (ଜଣେ ଏହାକୁ କେମିତି ପ୍ରକାଶ କରେ) ଅଟେ ।

vi. ପ୍ରାପ୍ତକର୍ତ୍ତା: ଅନ୍ତିମରେ ଏକ ପ୍ରାପ୍ତକର୍ତ୍ତା ଥାଏ, ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ (ଶ୍ରୋତାଗଣ) ଯାହାକୁ ସନ୍ଦେଶ ପଠାଯାଏ । ଏହି ଶ୍ରୋତାଗଣର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଦସ୍ୟର ନିଜର ଧାରଣା/ମତ, ବିଶ୍ୱାସ ଓ ଭାବନା ଥାଏ ଏବଂ ଏହିସବୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ କିପରି ସନ୍ଦେଶ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି ଓ ତା' ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି । ପ୍ରେରକକୁ କ'ଣ ସନ୍ଦେଶ ପଠାଇବାକୁ ପଡିବ ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ବେଳେ ଏହି ସବୁ କାରକଗୁଡିକୁ ସ୍ପଷ୍ଟତଃ ବିଚାରକୁ ନେବାକୁ ପଡ଼େ ।

vii. ଫିଡବ୍ୟାକ (ପ୍ରତିପୁଷ୍ଟି): ଯେତେବେଳେ ବି ସନ୍ଦେଶକୁ ପଠାଯାଏ ଓ ପ୍ରାପ୍ତ କରାଯାଏ, ପ୍ରାପ୍ତକର୍ତ୍ତାକୁ ମୌଖିକ ଓ ଅଣ-ମୌଖିକ ରୂପେ ପ୍ରେରକକୁ ପ୍ରତିପୁଷ୍ଟି ପଠାଇବା ଉଚିତ । ପ୍ରେରକ ସେଭଳି ପ୍ରତିପୁଷ୍ଟି ପାଇବା ଆବଶ୍ୟକ ଓ ଏସବୁ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାକୁ ଧ୍ୟାନର ସହିତ ବୁଝିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେହେତୁ ଏହା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବାରେ ଏହା ସାହାଯ୍ୟ କରିବ କି ସନ୍ଦେଶଟି କିପରି ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲା ଓ ତା ଉପରେ କିପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରାଗଲା । ଯଦି ଆବଶ୍ୟକ, ସନ୍ଦେଶ ବଦଳା ଯାଇପାରେ କିମ୍ବା ଅଲଗା ରୂପେ ବ୍ୟକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ ।

3. ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ସଂପ୍ରେଷଣରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧ

ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚରଣରେ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ସଂପ୍ରେଷଣରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧ/ବାଧା ଉପୁଜିପାରେ । ସଂପ୍ରେଷଣ ବିକୃତ ହୋଇପାରେ ପ୍ରେରକ ବିଷୟରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ଧାରଣା କାରଣରୁ, କିମ୍ବା ସନ୍ଦେଶ ଦୁର୍ବଳ ଭାବେ ରୂପାଙ୍କିତ କରାଯାଇଥିବା କାରଣରୁ, କିମ୍ବା ଅତି ବେଶୀ କିମ୍ବା ଅତି କମ ବ୍ୟକ୍ତ କରାଯାଇଥିବା କାରଣରୁ, କିମ୍ବା ପ୍ରାପ୍ତକର୍ତ୍ତା ପ୍ରେରକର ସଂସ୍କୃତିକୁ ବୁଝି ନ ଥିବା କାରଣରୁ । ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ହେଉଛି ଏହି ସବୁ ପ୍ରତିବନ୍ଧକୁ ହଟାଇବା ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 4

ଏକ ସୁସ୍ଥ ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପନ କରିବାରେ କ'ଣ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ନାହିଁ ?

I. ଆକର୍ଷଣ

II. ବିଶ୍ୱାସ

III. ସଂପ୍ରେଷଣ

IV. ସଂଶୟବାଦ/ଅବିଶ୍ୱାସ

ଙ. ଅଣ-ମୌଖିକ ସଂପ୍ରେଷଣ

ଆସନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ କେତେକ ଅବଧାରଣାଗୁଡିକୁ ଦେଖିବା ଯାହାକୁ ଅଭିକର୍ତ୍ତାକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ଏକ ମହାନ ପ୍ରଥମ ଧାରଣା ସୃଷ୍ଟି କରିବା

ଆମେ ପୂର୍ବରୁ ଦେଖିଛୁ ଯେ ଆକର୍ଷଣ ହେଉଛି କୌଣସି ସମ୍ବନ୍ଧର ପ୍ରଥମ ସ୍ତମ୍ଭ । ଆପଣ ଏକ ଗ୍ରାହକ, ଯିଏ ଆପଣଙ୍କୁ ପସନ୍ଦ କରେ ନାହିଁ, ଠାରୁ ବ୍ୟବସାୟ କ୍ୱଚିତ୍ ପାଇ ପାରିବେ । ବାସ୍ତବରେ ଅନେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଆପଣଙ୍କ ବିଷୟରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ପାଇଁ କିମ୍ବା ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ପାଇଁ ମାତ୍ର ଏକ ତୁରନ୍ତ ନଜର, କିମ୍ବା କିଛି ସେକେଣ୍ଡ ଆବଶ୍ୟକ କରିପାରନ୍ତି ଯେତେବେଳେ ଆପଣ ପ୍ରଥମ ଥର ସାକ୍ଷାତ କରିବେ । ଆପଣ ବିଷୟରେ ସେମାନଙ୍କ ମତ, ଆପଣଙ୍କ ରୂପ, ଆପଣଙ୍କ ଅଙ୍ଗଭଙ୍ଗୀ , ଆପଣଙ୍କ ଆଚାର/ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ଆପଣ କିପରି ପନ୍ଧିଛନ୍ତି ଓ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରନ୍ତି । ଏସବୁ ଉପରେ ଆଧାରିତ । ମନେ ରଖନ୍ତୁ ଯେ ପ୍ରଥମ ଧାରଣା ଦୀର୍ଘସ୍ଥାୟୀ ହୁଏ । ଏକ ଉତ୍ତମ ପ୍ରଥମ ଧାରଣା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ କେତେକ ଉପଯୋଗୀ ପରାମର୍ଶ ହେଉଛି:

i. **ସର୍ବଦା ଠିକ୍ ସମୟରେ ରହନ୍ତୁ ।** କିଛି ସମୟ ପୂର୍ବରୁ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତୁ ସବୁ ପ୍ରକାରର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ବିଳମ୍ବତା ପାଇଁ ସ୍ଥିତି ଅନୁରୂପ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଇ।

ii. ନିଜର ଉପସ୍ଥାପନା ଠିକ୍ ରୂପେ କରନ୍ତୁ । ଆପଣ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ, ଯାହା ସହିତ ଆପଣ ପ୍ରଥମ ଥର ସାକ୍ଷାତ କରୁଛନ୍ତି, ଆପଣଙ୍କୁ ଜାଣେ ନାହିଁ ଏବଂ ଆପଣଙ୍କ ରୂପ ସାଧାରଣତଃ ପ୍ରଥମ ସଙ୍କେତ ଅଟେ ଯାହା ସହିତ ତାକୁ ଆଗକୁ ବଢ଼ିବାକୁ ପଡିବ ।

✓ ଆପଣଙ୍କ ରୂପରଙ୍ଗ ସଠିକ୍ ପ୍ରଥମ ଧାରଣା ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଛି କି ?

- ✓ ଆପଣଙ୍କ ପିନ୍ଧିଥିବା ପୋଷାକ ବୈଠକ କିମ୍ବା ଅବସର ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ କି ?
- ✓ ଆପଣଙ୍କ ବାହ୍ୟ ରୂପ ରଙ୍ଗ ସଫା ଓ ସୁବ୍ୟବସ୍ଥିତ ଉତ୍ତମ ବାଳକଟା ଓ ଖିଅର, ସଫା ଓ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ପୋଷାକ, ସଫା ଓ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ମେକ୍ ଅପ୍ ସହିତ ?

iii. ଏକ ଉଷ୍ମ, ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସୀ ଓ ବିଜୟୀ ମୁରୁକି ହସ ଆପଣଙ୍କୁ ଓ ଆପଣଙ୍କ ଶ୍ରୋତାକୁ ଅତିଶ୍ରୀଘ୍ର ପରସ୍ପର ସହିତ ସହଜ ସ୍ଥିତିକୁ ଆଣିବ ।

iv. ଖୋଲା, ଆତ୍ମ ବିଶ୍ୱାସୀ ଓ ସକାରାତ୍ମକ ହେବା

- ✓ ଆପଣଙ୍କ ଅଙ୍ଗ ଭଙ୍ଗୀ ଆତ୍ମ ବିଶ୍ୱାସ ଓ ଆତ୍ମ-ଆଶ୍ୱାସନକୁ ବ୍ୟକ୍ତ କରେ କି ?
- ✓ ଆପଣ ସିଧା ଛିଡା ହୁଅନ୍ତି କି, ମୁରୁକି ହସ ଦିଅନ୍ତି କି, ନେତ୍ର ସଂପର୍କ କରନ୍ତି କି, ଏକ ଦୃଢ ହସ୍ତମିଳନ ଦ୍ୱାରା ଅଭ୍ୟର୍ଥନା କରନ୍ତି କି ?
- ✓ କିଛି ସମାଲୋଚନାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଲେ ବି କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ହିସାବରେ ବୈଠକ ଠିକ୍ ହିସାବରେ ଯାଉ ନ ଥିଲେ ବି ଆପଣ ସକାରାତ୍ମକ ରହନ୍ତି କି ?

v. **ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଉପରେ ଆଗ୍ରହ –** ସବୁଠୁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଜିନିଷ ହେଉଛି ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଠାରେ ବାସ୍ତବିକ ରୂପେ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରିବା ।

- ✓ ଆପଣ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିରୂପେ ଗ୍ରାହକ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା ପାଇଁ କିଛି ସମୟ ନିଅନ୍ତି କି ?
- ✓ ସେ ଯାହା କହୁଛି, ତାକୁ ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ଓ ସାବଧାନ ସହିତ ଶୁଣୁଛନ୍ତି କି ?
- ✓ ଆପଣ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଆପଣଙ୍କ ଗ୍ରାହକ ପାଖରେ ଉପସ୍ଥିତ ଓ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛନ୍ତି କି କିମ୍ବା ଆପଣଙ୍କ ସାକ୍ଷାତକାରର ଅଧା ସମୟରେ ଆପଣ ମୋବାଇଲ ଫୋନରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହୁଛନ୍ତି ।

1. ଅଙ୍ଗ ଭଙ୍ଗୀର ଭାଷା (ଶାରୀରିକ ଭାଷା)

ଶାରୀରିକ ଭାଷା ଚଳନ, ଅଙ୍ଗଭଙ୍ଗୀ, ମୁଖମଣ୍ଡଳୀୟ ବ୍ୟକ୍ତ ସବୁକୁ ସୂଚୀତ କରେ । ଆପଣ ଯେଉଁ ପ୍ରକାରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରନ୍ତି, ଚାଲନ୍ତି, ବସନ୍ତି ଓ ଛିଡା ହୁଅନ୍ତି, ସବୁ ଆମ ବିଷୟରେ, ଏବଂ ଆମ ଭିତରେ କ'ଣ ଘଟୁଛି, ତା ବିଷୟରେ କିଛି କିଛି କହନ୍ତି ।

ଅନେକଥର ଏହା କୁହାଯାଏ ଯେ ପ୍ରକୃତରେ ଯେତିକି କୁହାଯାଇଥାଏ, ଲୋକେ ତାହାର କିଛି ପ୍ରତିଶତ କେବଳ ଶୁଣନ୍ତି । ଯାହା ଆମେ ନ କହୁଁ ବହୁତ କିଛି ଓ ବହୁତ ଜୋରରେ କହେ । ସ୍ୱଷ୍ଟତଃ, ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ତାହାର ଶାରୀରିକ (ଅଙ୍ଗଭଙ୍ଗୀ) ଭାଷା ବିଷୟରେ ଅତି ସତର୍କ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

କ) ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ

ଏଇଠି କେତେକ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଛି କି ଜଣେ କିପରି ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସୀ ଓ ଆତ୍ମ–ପ୍ରତିଶ୍ରୁତ ଦେଖାଯିବ, ଅନ୍ୟକୁ ଏହି ଧାରଣା ସୃଷ୍ଟି କରି କି ତାକୁ ଧ୍ୟାନର ସହିତ ଶୁଣାଯାଉଛି :

- ✓ ଅଙ୍ଗ-ବିନ୍ୟାସ – କାନ୍ଧଗୁଡିକ ପଛକୁ ରଖି ସିଧା ଛିଡା ହେବା
- ✓ ଦୃଢ଼ ନେତ୍ର ସଂପର୍କ – ଏକ "ମୁରୁକି ହସ ଦେଉଥିବା" ମୁଖ ସହିତ

- ✓ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଜାଣି ଶୁଣି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁଥିବା ଅଙ୍ଗଭଙ୍ଗୀ

କ) ବିଶ୍ୱାସ / ନିଷ୍ଠା

ଅନେକ ସମୟରେ, ଏକ ବିକ୍ରେତାର ଶବ୍ଦଗୁଡିକ ବଧିରର କାନକୁ ଯାଏ କାରଣ ଶ୍ରୋତାଗଣଙ୍କ ତା' ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ ନ ଥାଏ – ତା' ଅଙ୍ଗ ଭଙ୍ଗୀର ଭାଷା ସେ କହୁଥିବା କଥାରେ ନିଷ୍ଠା ଅଛି ବୋଲି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦିଏ ନାହିଁ । କେତେକ ପାରମ୍ପରିକ ସଙ୍କେତ ବିଷୟରେ ଅବଗତ ହେବା ଅତି ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯାହା ସୂଚୀତ କରେ ଯେ କେତେବେଳେ ଜଣେ ସଚ୍ଚୋଟ ଓ ବିଶ୍ୱସନୀୟ ନୁହେଁ ଏବଂ ତେଣୁ ସେଗୁଡିକ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସଚେତନ ରହିବାକୁ ପଡ଼େ ଯେମିତି କି ନିମ୍ନରେ ସୂଚୀଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି :

- ✓ ଆଖିଗୁଡିକ ବହୁତ କମ କିମ୍ବା ନାସ୍ତି ଭଳି ସଂପର୍କ କରିବା, କିମ୍ବା ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର ଚକ୍ଷୁ ଚଳନ
- ✓ କହିବା ସମୟରେ ହାତ କିମ୍ବା ଅଙ୍ଗୁଳିଗୁଡିକ ଜଣକର ମୁହଁ ସମ୍ମୁଖରେ ଥିବ
- ✓ ଜଣକର ଶରୀର ଭୌତିକରୂପେ ଅନ୍ୟ ଜଣକଠାରୁ ଅନ୍ୟ ଆଡ଼େ ବୁଲିଥିବ
- ✓ ଜଣକର ଶ୍ୱାସ ପ୍ରଶ୍ୱାସ ବେଗ ବଢ଼ିଯାଏ
- ✓ ଚେହେରାର ରଙ୍ଗ ବଦଳି ଯାଏ; ମୁଖମଣ୍ଡଳ କିମ୍ବା ବେକ ଲାଲ ହୋଇଯାଏ
- ✓ ଝାଳ ବୋହିବା ବଢ଼ିଯାଏ
- ✓ ସ୍ୱର ବଦଳିଯାଏ ଯଥା: ସ୍ୱରର ଗାଢ଼ତା, ଖନାଇବା, ଗଳା ସ୍ୱଷ୍ଟ କରିବା
- ✓ ବଚନ - ସ୍ୱର ଧ୍ୱନି ମଧ୍ୟମରୁ କମରେ ରଖି ଧୀର ଓ ସ୍ୱଷ୍ଟ

କେତେକ ଶାରୀରିକ ଚଳନ, ଯାହା ଆତ୍ମରକ୍ଷାକାରିତା ଓ ଅଣ-ପ୍ରାପ୍ତକାରିତାକୁ ସୂଚୀତ କରେ, ରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଏ:

- ✓ ହାତ /ବାହୁର ଭାବଭଙ୍ଗୀ/ସଙ୍କେତଗୁଡିକ କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ଜଣକର ଶରୀରର ନିକଟରେ ଥାଏ
- ✓ ମୁଖମଣ୍ଡଳୀୟ ଭାବଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଅତି କମ ଥାଏ
- ✓ ଶରୀର ଭୌତିକରୂପେ ଆପଣଙ୍କଠାରୁ ଅନ୍ୟ ଆଡକୁ ମୋଡିଯାଏ
- ✓ ବାହୁ ଦୁଇଟି ଶରୀର ସମ୍ମୁଖରେ ଛକ ଆକାରରେ ରଖାଯାଏ
- ✓ ଆଖିଗୁଡିକ ଅଳ୍ପ ସଂପର୍କ ରଖନ୍ତି, କିମ୍ବା ତଳ ଆଡ଼େ ଦେଖନ୍ତି

ଯଦି ଆପଣଙ୍କ ଗ୍ରାହକ ଏଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ଭଳି ବି ଅଙ୍ଗଭଙ୍ଗୀ ଦେଖାଏ, ବୋଧହୁଏ ସମୟ ଆସିଯାଇଛି ଯେ ଆପଣ ନିଜକୁ ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଗ୍ରାହକର ମନରେ କ'ଣ ଚାଲୁଛି ଜାଣିବା ପାଇଁ ଅଧିକ ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତି ।

2. ଶ୍ରବଣ କୌଶଳ

ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଜାଣିବା ପାଇଁ ଓ ବିକଶିତ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଥିବା ସଂପ୍ରେଷଣ କୌଶଳ ଗୁଡିକର ତୃତୀୟ ସମୂହ ହେଉଛି ଶ୍ରବଣ କୌଶଳ । ଏଗୁଡିକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପ୍ରଭାବଶୀଳତାର ଏକ ସୁପରିଚିତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ଅନୁସରଣ କରନ୍ତି - 'ବୁଝାଯିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଥମେ ବୁଝିବା' ।

କେତେକ ଭଲଭାବେ ଆପଣ ଶୁଣନ୍ତି, ଆପଣଙ୍କ ରୋଜଗାର କାର୍ଯ୍ୟକୁଶଳତା, ଓ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ଆପଣଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧର ଗୁଣବତ୍ତା ଉପରେ ଏହାର ବଡ଼ ପ୍ରଭାବ ରହିଛି । ଆସନ୍ତୁ କେତେକ ଶ୍ରବଣ ବିଷୟରେ ପରାମର୍ଶ ବିନ୍ଦୁଗୁଡିକୁ ଦେଖିବା ।

କ) ସକ୍ରିୟ ଶ୍ରବଣ:

ଏଇଠି ଆମେ ନା କେବଳ ସଚେତନତାର ସହିତ ଶବ୍ଦଗୁଡିକ ଶୁଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁ, ବରଂ, ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ, ଅନ୍ୟ ଜଣକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେଷିତ ହୋଇଥିବା ପୂରା ସନ୍ଦେଶକୁ ବୁଝିବାକୁ ମଧ ଚେଷ୍ଟା କରୁ ।

ଆସନ୍ତୁ ସକ୍ରିୟ ଶ୍ରବଣର କେତେଗୁଡିଏ ତତ୍ତ୍ୱ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ପକାଇବା । ସେଗୁଡିକ ହେଉଛି :-

i. ଧ୍ୟାନ ଦେବା

ଆମେ ବକ୍ତା ଉପରେ ଆମର ଅବିଭାଜିତ ଧ୍ୟାନ ଦେବା, ଏବଂ ସନ୍ଦେଶକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତୁ, ଅଣ-ମୌଖିକ ସଂପ୍ରେଷଣ ମଧ "ଉଚ୍ଚ ସ୍ୱରରେ" କୁହେ । ଧ୍ୟାନ ଦେବାର କେତେକ ଦିଗଗୁଡିକ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରେ ଅଟନ୍ତି ।

- ✓ ବକ୍ତା ଆଡ଼େ ସିଧା ସଳଖ ଦେଖନ୍ତୁ
- ✓ ଧ୍ୟାନ ହଟାଉଥିବା ଚିନ୍ତାଧାରାଗୁଡିକୁ ଅନ୍ୟ ଆଡେ ରଖନ୍ତୁ
- ✓ ମାନସିକ ରୂପେ ଏକ ଖଣ୍ଡନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ
- ✓ ସମସ୍ତ ବାହ୍ୟ ବିକର୍ଷଣକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରନ୍ତୁ (ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଆପଣଙ୍କ ମୋବାଇଲକୁ ନିଃଶବ୍ଦ ରୂପରେ ରଖନ୍ତୁ)
- ✓ ବକ୍ତାଙ୍କ ଶାରୀରିକ ଅଙ୍ଗଭଙ୍ଗୀକୁ "ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ଶୁଣନ୍ତୁ"

ii. ଆପଣ ଶୁଣୁଛନ୍ତି ବୋଲି ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରିବା:

ଏଇଠି ଶାରୀରିକ ଭାଷା (ଅଙ୍ଗଭଙ୍ଗୀ)ର ଉପଯୋଗ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ନିର୍ବାହ କରେ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି:

- ✓ ବେଳେବେଳେ ମୁଣ୍ଡ ଟୁଙ୍ଗାରି ପାରେ ଓ ମୁରୁକି ହସ ଦେଇ ପାରେ
- ✓ ଏକ ଖୋଲା ମୁଦ୍ରା ଗ୍ରହଣ କରିପାରେ ଯାହା ଅନ୍ୟକୁ ଖୋଲାଖୋଲି ବ୍ୟକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରେ
- ✓ କ୍ଷୁଦ୍ର ମୌଖିକ ଟିପ୍ପଣୀ ଯଥା 'ହୁଁ' ଏବଂ 'ଉଁ ହୁଁ' ଦେଇପାରେ ।

iii. ଫିଡବ୍ୟାକ (ପ୍ରତିପୁଷ୍ଟି) ପ୍ରଦାନ କରିବା:

ଆମେ ଯାହା ଶୁଣୁଁ, ତା ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ଆମର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଫିଲଟର, ଯଥା: ଆମେ ଧାରଣ କରିଥିବା ପୂର୍ବାନୁମାନ, ନିର୍ଣ୍ଣୟ, ଓ ବିଶ୍ୱାସ ଦ୍ୱାରା ବିକୃତ ହୋଇଯାଏ । ଏକ ଶ୍ରୋତା ହିସାବରେ ଆମେ ଏହି ଫିଲଟରଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ଅବଗତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଯାହା ପ୍ରକୃତରେ କୁହାଯାଇଥାଏ, ତାହାକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ଉଚିତ୍ ।

- ✓ ଏଥିପାଇଁ ଆପଣଙ୍କୁ ସନ୍ଦେଶ ଉପରେ ପୁନଃଚିନ୍ତନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଯାହା କୁହାଯାଇଥିବ, ସେ ବିଷୟରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ହେବା ପାଇଁ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବାକୁ ପଡିପାରେ ।
- ✓ ପ୍ରତିପୁଷ୍ଟି ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଅନ୍ୟଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପାୟ ହେଉଛି ବକ୍ତାର ବକ୍ତବ୍ୟକୁ/ଶବ୍ଦଗୁଡିକୁ ସରଳ ରୂପେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା
- ✓ ତଥାପି ଏକ ତୃତୀୟ ଉପାୟ ହେଉଛି ସମୟ ସମୟରେ ବକ୍ତାକୁ ଅଟକାଇବା ଓ ସେ ଯାହା କହିଛି, ତାର ସାରାଂଶ କରିବା ଏବଂ ତାକୁ ପୁଣି ଓଲଟାଇ କହିବା ।

ଉଦାହରଣ

ସ୍ପଷ୍ଟତା ପାଇଁ ପଚାରିବା – ମୁଁ ଯାହା ଶୁଣିଛି, ତା' ଠାରୁ ମୁଁ ଯାହାମନେ କରୁଛି ଠିକ୍ ତ, କି ଆମର କେତେକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯୋଜନାର ଲାଭଗୁଡିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆପଣଙ୍କ ସମସ୍ୟା ଅଛି, ଆପଣ ଅଧିକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇପାରନ୍ତେ କି ?

ବକ୍ତାଙ୍କ ଅସଲି ଶବ୍ଦଗୁଡିକୁ ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ କହିବା - ମାନେ ଆପଣ କହୁଛନ୍ତି କି 'ଆମର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯୋଜନାଗୁଡିକ ସେତେ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରୁନାହିଁ ଯାହା ଅତି ଆକର୍ଷଣୀୟ' - ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଠିକ୍ ରୂପେ ବୁଝିଛି ତ ?

iv. ଆଲୋଚନାତ୍ମକ ନ ହେବା :

ସକ୍ରିୟ ଶ୍ରବଣର ସର୍ବବୃହତ୍ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ହେଉଛି ବକ୍ତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆମେ ଆଲୋଚନାତ୍ମକ ଓ ପକ୍ଷପାତି ହେବାର ପ୍ରବୃତ୍ତି । ପରିଣାମ ହୁଏ ଯେ ଶ୍ରୋତା ଶୁଣି ପାରେ ଯାହା ବକ୍ତା କହେ କିନ୍ତୁ ତା' ନିଜ ପକ୍ଷପାତି ଅର୍ଥବ୍ୟାଖ୍ୟା ଅନୁସାରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ତାହା ଶୁଣେ କି ବକ୍ତା କ'ଣ କହୁଥାଇପାରେ ।

ସେଭଳି ଆଲୋଚନାତ୍ମକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣର ପରିଣାମ ଶ୍ରୋତା ବକ୍ତାକୁ ବକ୍ତବ୍ୟ ଚାଲୁ ରଖିବାରେ ଅନିଚ୍ଛୁକ ହେବ ଏହାକୁ ସମୟ ନଷ୍ଟ ବୋଲି ବିଚାର କରି । ଏହାର ପରିଣାମ ବକ୍ତାର ବକ୍ତବ୍ୟରେ ବ୍ୟାଘାତ ଆଣିବା ଓ ସେ ସଂଦେଶକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ସଂପ୍ରେଷିତ କରିଥିବା ପୂର୍ବରୁ ତାକୁ ବିପରୀତ ତର୍କ ଦ୍ୱାରା ଖଣ୍ଡନ କରିବା ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ ।

ଏହା ବକ୍ତାକୁ କେବଳ ନିରାଶ କରିବ ଏବଂ ସଂନ୍ଦେଶକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ବୁଝିବାରେ ସୀମା ଟାଣିଦେବ । ସକ୍ରିୟ ଶ୍ରବଣ ଆବଶ୍ୟକ କରେ :

- ✓ ବକ୍ତାକୁ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିନ୍ଦୁକୁ ପୂରା କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେବା
- ✓ କୌଣସି ବିପରୀତ ତର୍କ ଦ୍ୱାରା ବକ୍ତାର ବକ୍ତବ୍ୟରେ ବାଧା ନ ଦେବା

v. ଯଥାର୍ଥ ରୂପେ ଉତ୍ତର ଦେବା/ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦେଖାଇବା

ସକ୍ରିୟ ଶ୍ରବଣ ଯାହା ବକ୍ତା କହେ, ତାହାକୁ ମାତ୍ର ଶୁଣିବାଠାରୁ ଅନ୍ୟ ବହୁତ ସୂଚୀତ କରେ । ସଂପ୍ରେଷଣ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇପାରେ କେବଳ ସେତେବେଳେ ଯେତେବେଳେ ଶ୍ରୋତା କୌଣସି ରୂପେ ବି ହେଉ, କହିବା ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ଭାବ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରେ । କେତେକ ନିୟମର ପାଳନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଯେ ବକ୍ତାକୁ ନୀଚ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖା ଯାଉ ନାହିଁ ବରଂ ସମ୍ମାନ ଓ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ସହିତ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଛି । ଏଗୁଡିକରେ ସମ୍ମିଳିତ ହୁଅନ୍ତି :

- ✓ ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାରେ ନିଷ୍କପଟ/ସୁସ୍ପଷ୍ଟ, ଖୋଲାଖୋଲି, ଓ ସଚ୍ଚୋଟ ହେବା

- ✓ ଜଣକର ମତଗୁଡିକୁ ସମ୍ମାନଜନକ ରୂପେ ଦୃଢ଼ତା ପୂର୍ବକ କହିବା
- ✓ ଅନ୍ୟଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ସେହି ପ୍ରକାରେ ବ୍ୟବହାର ଦେବା ଯେଉଁ ପ୍ରକାରେ ଆପଣ ନିଜେ ବ୍ୟବହାର ପାଇବାକୁ ଚାହାନ୍ତି

vi. ସମାନୁଭୂତିକ ଶ୍ରବଣ:

ସମାନୁଭୂତିକ ହେବାର ବସ୍ତୁତଃ ଅର୍ଥ ହେଉଛି ନିଜକୁ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ଥିତିରେ ରଖିବା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିର ଭାବନା ନିଜେ ଅନୁଭବ କରିବା ଯେମିତି ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଅନୁଭବ କରିଥାନ୍ତା ।

ସମାନୁଭୂତି ରୂପେ ଶ୍ରବଣ କରିବା ସମସ୍ତ ଉତ୍ତମ ଗ୍ରାହକ ସେବାର ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଙ୍ଗ । ଏହା ବିଶେଷରୂପେ ସୂକ୍ଷ୍ମ /ସଂକଟପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯାଏ ଯେତେବେଳେ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଅଭିଯୋଗ ଥିବା ଓ ବହୁତ କଷ୍ଟରେ ଥିବା ଏକ ଗ୍ରାହକ ହୁଏ ।

ସମାନୁଭୂତି ଧୈର୍ଯ୍ୟ ସହିତ, ଓ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଧ୍ୟାନ ସହିତ ଶୁଣିବା ଯାହା ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିର କହିବାକୁ ଥିବ, ଯଦିଓ ଆପଣ ତା' ସହିତ ସମ୍ମତ ନୁହନ୍ତି । ଶ୍ରୋତା ସ୍ୱୀକୃତିକୁ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରିବା ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ, ଆବଶ୍ୟକୀୟ ରୂପେ ସମ୍ମତି ନୁହେଁ । କେବଳ ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ କିମ୍ବା "(ମୁଁ) ବୁଝିଛି" କିମ୍ବା "(ମୁଁ) ଦେଖୁଛି" ଭଳି ଶବ୍ଦଗୁଚ୍ଛଗୁଡିକ ବ୍ୟବହାର କରି କରି ଜଣେ ତାହା କରିପାରେ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 5

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟା ସକ୍ରିୟ ଶ୍ରବଣର ଏକ ତତ୍ତ୍ୱ ନୁହେଁ ?

I. ଉତ୍ତମ ଧ୍ୟାନ ଦେବା

II. ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆଲୋଚନାତ୍ମକ ହେବା

III. ସମାନୁଭୂତିକ ଶ୍ରବଣ

IV. ଠିକ୍ ରୂପେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦେଖାଇବା

ଚ. ନୈତିକ ଆଚାର

1. ବିହଙ୍ଗାବଲୋକନ

ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟରେ ବ୍ୟବସାୟରେ ମାଲିକାନା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଗମ୍ଭୀର ଚିନ୍ତା ବ୍ୟକ୍ତ କରାଯାଉଛି, କାରଣ ଅନୁଚିତ ବ୍ୟବହାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ରିପୋର୍ଟଗୁଡିକ ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି । ବିଶ୍ୱର କେତେକ ବୃହତ୍ତମ କମ୍ପାନୀମାନେ ମିଥ୍ୟା ଆକାଉଣ୍ଟ ଓ ଅସାଧୁ ଲେଖା (ଅଡିଟ) ପ୍ରମାଣପତ୍ର ସାହାଯ୍ୟରେ ଠକିଥିବାର ମିଳିଛି । କେତେକ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ଲୋଭକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରବନ୍ଧମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡିକର ଫଣ୍ଡସବୁର ଦୁରୁପଯୋଗ କରାଯାଇଛି । କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଲାଭକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବାପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ଅଧିକାରର ଉପଯୋଗ କରିଛନ୍ତି । ବର୍ଦ୍ଧିତ ରୂପେ, ସେହି ଲୋକମାନେ ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଜନ ସମୁଦାୟ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି, ବିଶ୍ୱାସକୁ ପ୍ରତାରିତ କରିଥିବା ଦେଖାଯାଇଛି । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଶକ୍ତି ବର୍ଦ୍ଧନ ଓ ଲୋଭ ପ୍ରଚଳିତ ଅଛି ।

ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ, ଦାୟିତ୍ୱ ଓ କର୍ପୋରେଟ ଶାସନ ପ୍ରଣାଳୀ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା ବଢ଼ି ଚାଲିଛି, ଯେଉଁଗୁଡିକୁ ଏକତ୍ର ରୂପେ ବ୍ୟବସାୟରେ "ନୈତିକତା" କୁହାଯାଇପାରେ । 'ସୂଚନାର ଅଧିକାର ନିୟମ' ଭଳି ଅଧିନିୟମଗୁଡିକ ଓ 'ଜନ ସ୍ୱାର୍ଥ

ଅଭିଯୋଗ' ଭଳି ବିକାଶସବୁ ଉତ୍ତମ ଦାୟିତ୍ୱ ଓ ଶାସନ ପ୍ରଣାଳୀ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ମାଧ୍ୟମ ରୂପେ ଯଥେଷ୍ଟ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟନ୍ତି ।

ନୈତିକ ଆଚାରର ପରିଣାମ ସ୍ୱତଃ ଉତ୍ତମ ଶାସନ ପ୍ରଣାଳୀ ହୋଇଥାଏ । ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ତାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବିବେକଶୀଳ ଓ ନିଷ୍ଠାପୂର୍ବକ କରେ, ଏହାକୁ ଉତ୍ତମ ଶାସନ ପ୍ରଣାଳୀ କୁହାଯାଏ । ଅନୈତିକ ଆଚାର ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ କମ ସହାନୁଭୂତି ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରେ ଓ ନିଜ ପାଇଁ ଅଧିକ ସ୍ୱାର୍ଥ । ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ନିଜର ସରକାରୀ ପଦବୀ ମାଧ୍ୟମରେ ନିଜ-ସ୍ୱାର୍ଥ ସାଧନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୟାସ କରେ, ଏହାକୁ ଅନୈତିକ ଆଚାର କୁହାଯାଏ । ନିଜର ସ୍ୱାର୍ଥ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେବାରେ କିଛି ଦୋଷ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥର ମୂଲ୍ୟ ବଦଳରେ ଏହା କରିବା ଅନ୍ୟାୟ ଅଟେ ।

ବୀମା ବିଶ୍ୱସନୀୟତାର ବ୍ୟବସାୟ ଅଟେ । ବୀମାର ଏହି ବ୍ୟବସାୟରେ ମାଲିକାନା ଓ ନୈତିକତାର ବିଷୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ବିଶ୍ୱାସର ଉଲଘଂନ ଠକାମିକୁ ବୃଦ୍ଧି କରେ ଯାହା ଭୂଲ ଅଟେ । ସବୁକିଛି ଭୂଲ ହୁଏ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତମାନଙ୍କୁ ବୀମା କ୍ରୟ କରିବାକୁ ପ୍ରଲୋଭନ ଦେଖାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଭୂଲ ସୂଚନା ଦିଆଯାଏ କିମ୍ବା ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବୀମାର ଯୋଜନା ପ୍ରତ୍ୟାଶିତର ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପୂରଣ କରେ ନାହିଁ ।

ଅନୈତିକ ଆଚାର ଘଟେ ଯେତେବେଳେ ନିଜର ସ୍ୱାର୍ଥ ଲାଭକୁ ଅନ୍ୟର ସ୍ୱାର୍ଥ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଏ । ବିଭିନ୍ନ ବିନିୟାମକରେ ଆଇ.ଆଇ. ଡି.ଏ ଦ୍ୱାରା ଉଲ୍ଲିଖିତ ନୈତିକ ସଂହିତା (ଅଧ୍ୟାୟ 4 ରେ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଥିବା) ନୈତିକ ଆଚାର ଆଡ଼େ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ହୁଏ ।

ଯେତେବେଳେ ଆଚାର ସଂହିତାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଧାରାକୁ ଜାଣିବା ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯେ ସଂହିତାର ଉଲଘଂନ ନ ହେଉ । ଅନୁପାଳନ ସ୍ୱତଃ ହୁଅନ୍ତା ଯଦି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ତାଙ୍କର ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ସର୍ବଦା ପ୍ରତ୍ୟାଶିତର ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖନ୍ତେ । ଜିନିଷସବୁ ଅନୈତିକ ହୁଏ ଯେତେବେଳେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଅଧିକାରୀମାନେ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତର ଲାଭ ଅପେକ୍ଷା ବ୍ୟବସାୟର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଉପରେ ଅଧିକ ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତି ।

2. ବିଶେଷତା

ନୈତିକ ଆଚରଣର କେତେକ ବିଶେଷତା ହେଉଛି:

- କ) ଗ୍ରାହକର ସର୍ବୋତ୍ତମ ସ୍ୱାର୍ଥ/ହିତକୁ ଜଣକର ନିଜ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ଅପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଲାଭଗୁଡିକର ଉପରେ ସ୍ଥାନ ଦେବା
- ଖ) ଗ୍ରାହକର ବିଷୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସାୟିକ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୂଚନାକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୋପନୀୟତା ସହିତ ରଖିବା ଓ ଗୌରବାନ୍ୱିତ ମନେ କରିବା
- ଗ) ସୂଚନା ପ୍ରାପ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣୟଗୁଡିକୁ ନେବାରେ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ସକ୍ଷମ କରିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପ୍ରକଟୀକରଣ କରିବା

ନିମ୍ନ ପରିସ୍ଥିତିସବୁରେ ନୈତିକତା ସହିତ ମଧ୍ୟମାର୍ଗ ଚୟନ କରିବାର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ରହି ପାରେ:

- କ) ଗୋଟିଏ ଯୋଜନା ଅନ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା ବହୁତ କମ ପ୍ରିମିୟମ କିମ୍ବା କମିଶନ ଦେଉଥିବା ଦୁଇ ଯୋଜନା ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ କୁ ଚୟନ କରିବା
- ଖ) ଏକ ଚାଲୁ ରହିଥିବା ପଲିସୀକୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ କରି ଏକ ନୂତନ ପଲିସୀ ନେବାପାଇଁ ପ୍ରଲୋଭନ ଦେଖାଇବା

ଗ) ସେହି ପରିସ୍ଥିତିଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ଅବଗତ ହେବା ଯାହା, ଯଦି ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଜଣାପଡେ, ଗ୍ରାହକ କିମ୍ବା ଦାବୀର ଲାଭଗ୍ରାହୀର ହିତ ଉପରେ ବିପରୀତ ରୂପେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇପାରେ

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 6

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟା ନୈତିକ ଆଚାରର ଏକ ବିଶେଷତା ନୁହେଁ ?

I ସୂଚନାପ୍ରାପ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣୟଗୁଡିକୁ ନେବାରେ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ସକ୍ଷମ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପ୍ରକଟୀକରଣ କରିବା

II. ଗ୍ରାହକର ବ୍ୟବସାୟ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୂଚନାର ଗୋପନୀୟତା ରକ୍ଷା କରିବା

III. ଆତ୍ମ୍-ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଗ୍ରାହକର ସ୍ୱାର୍ଥର ଆଗରେ ସ୍ଥାନ ଦେବା

IV. ଗ୍ରାହକର ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଆତ୍ମ୍-ସ୍ୱାର୍ଥର ଆଗରେ ସ୍ଥାନ ଦେବା

ସାରାଂଶ

କ) ଗ୍ରାହକ ସେବା ଓ ସମ୍ବନ୍ଧର ଭୂମିକା ଅନ୍ୟ ଉତ୍ପାଦ ଅପେକ୍ଷା ବୀମା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଅତି ବେଶୀ-ସୂକ୍ଷ୍ମ ଅଟେ ।

ଖ) ସେବା ଗୁଣବତ୍ତାର ପାଞ୍ଚ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସୂଚକର ସମ୍ମିଳିତ ହୁଅନ୍ତି ବିଶ୍ୱସନୀୟତା, ଆଶ୍ୱାସନା (ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି), ପ୍ରତିକ୍ରିୟାଶୀଳତା, ସମାନୁଭୂତି ଏବଂ ସ୍ପର୍ଶଗମ୍ୟ (ଭୌତିକ)

ଗ) ଗ୍ରାହକ ଜୀବନକାଳ ମୂଲ୍ୟକୁ ସେହି ଆର୍ଥିକ ଲାଭସବୁର ସମଷ୍ଟି ରୂପେ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଇପାରେ ଯାହା ଏକ ଗ୍ରାହକ ସହିତ ଏକ ଦୀର୍ଘ ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟ ଏକ ସୁସ୍ଥ/ଉତ୍ତମ ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପନ କରିବାରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇପାରେ ।

ଘ) ଗ୍ରାହକ ସେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ଭୂମିକା ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଅଟେ ।

ଙ) ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ. ଏକ ସଙ୍କଳିତ ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରବନ୍ଧନ ପ୍ରଣାଳୀ (ଆଇ.ଜି.ଏମ୍. ଏସ୍) ର ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି ଯାହାର ବୀମା ଅଭିଯୋଗ ତଥ୍ୟର ଏକ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଭଣ୍ଡାର ଏବଂ ଉଦ୍ୟୋଗରେ ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଉପକରଣ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ।

ଚ) ଲୋକପାଳ, ବୀମିତ ଓ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପରସ୍ପର ସମ୍ମତିରେ, ପ୍ରସଙ୍ଗର ସର୍ତ୍ତ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଓ ପରାମର୍ଶଦାତା ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରେ ।

ଛ) ସକ୍ରିୟ ଶ୍ରବଣ ଧ୍ୟାନ ଦେବା, ପ୍ରତିପୁଷ୍ଟି ପ୍ରଦାନ କରିବା ଏବଂ ଯଥାର୍ଥ ରୂପେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦେଖାଇବା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ।

ଜ) ନୈତିକ ଆଚାର ନିଜ ସ୍ୱାର୍ଥ ଅପେକ୍ଷା ଗ୍ରାହକର ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ସ୍ଥାନ ଦେବା ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ଅଟେ ।

ମୂଖ୍ୟ ପଦାବଳୀ

କ) ସେବାର ଗୁଣବତ୍ତା

ଖ) ସମାନୁଭୂତି

ଗ) ସଙ୍କଳିତ ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରବନ୍ଧନ ପ୍ରଣାଳୀ (ଆଇ.ଜି.ଏମ୍.ଏସ୍.)

ଘ) ଗ୍ରାହକ ସୁରକ୍ଷା ଅଧିନିୟମ, 1986

ଙ) ଜିଲ୍ଲା ଉପଭୋକ୍ତା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ

ଚ) ବୀମା ଲୋକପାଳ/ବୀମା ପ୍ରଶାସନିକ ଅଭିଯୋଗ ଯାଞ୍ଚ ଅଧିକାରୀ

ଛ) ଶାରୀରିକ ଭାଷା/ଅଙ୍ଗଭଙ୍ଗୀ

ଜ) ସକ୍ରିୟ ଶ୍ରବଣ

୯)	ନୈତିକ ଆଚାର

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଗ୍ରାହକ ଜୀବନ କାଳ ମୂଲ୍ୟର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଆର୍ଥିକ ଲାଭସବୁର ସମଷ୍ଟି ଯାହା ଗ୍ରାହକ ସହିତ ଏକ ଦୀର୍ଘାବଧି ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପନ ଦ୍ୱାରା ହାସଲ କରାଯାଇପାରେ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ଦାୟିତ୍ୱ ପାଇଁ ମୋଟର ବୀମା ଆଇନ ଅନୁସାରେ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ ଏବଂ ତେଣୁ ଏହାର ଆବଶ୍ୟକତା ଉପରେ ବାଦ ବିବାଦର ଆବଶ୍ୟକତା ନୁହେଁ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଉପଭୋକ୍ତା ସୁରକ୍ଷା ଅଧିନିୟମ, 1986 ଅନୁସାରେ, ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ପୁନଃବିକ୍ରୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜିନିଷଗୁଡିକୁ କିଣେ, ଏକ ଉପଭୋକ୍ତାରୂପେ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ସଂଶୟବାଦ/ଅବିଶ୍ୱାସ ଏକ ସୁସ୍ଥ ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପନ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆଲୋଚନାତ୍ମକ ହେବା ସକ୍ରିୟ ଶ୍ରବଣର ଏକ ତତ୍ତ୍ୱ ନୁହେଁ ।

ଉତ୍ତର 6

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଆତ୍ମ-ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଗ୍ରାହକର ସ୍ୱାର୍ଥର ଆଗରେ ସ୍ଥାନ ଦେବା ନୈତିକ ଆଚାର ନୁହେଁ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉତ୍ତର

ପ୍ରଶ୍ନ 1

______________ଏକ ସ୍ୱର୍ଣଗମ୍ୟ ଜିନିଷ ନୁହେଁ ।

I.	ଘର

II. ବୀମା

III. ମୋବାଇଲ ଫୋନ

IV. ଜିନ୍ସର ଏକ ଯୋଡ଼ି

ପ୍ରଶ୍ନ 2

_________________ସେବା ଗୁଣବତ୍ତାର ଏକ ସୂଚକ ନୁହେଁ ।

I. ଚତୁରତା

II. ବିଶ୍ୱସନୀୟତା

III. ସମାନୁଭୂତି

IV. ପ୍ରତିକ୍ରିୟାଶୀଳତା

ପ୍ରଶ୍ନ 3

ଭାରତରେ _______________ ବୀମା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ ।

I. ମୋଟର ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ଦାୟିତ୍ୱ

II. ଘର ପାଇଁ ଅଗ୍ନି ବୀମା

III. ଘରୋଇ ଯାତ୍ରା ପାଇଁ ଯାତ୍ରା ବୀମା

IV. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା

ପ୍ରଶ୍ନ 4

ଏକ ବୀମିତର ବୀମା ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ କରିବାର ଏକ ପଦ୍ଧତି ହେଉଛି _________________ ।

I. ପୁନଃବୀମା

II. କାଟିବାଯୋଗ୍ୟ

III. ସହ ବୀମା

IV. ରିବେଟ/ଛାଡ଼

ପ୍ରଶ୍ନ 5

ବୀମା ପଲିସୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଭିଯୋଗଥିବା ଏକ ଗ୍ରାହକ ନିମ୍ନ ଜରିଆରେ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚିପାରେ ।

I. ଆଇ.ଜି.ଏମ୍.ଏସ୍

II. ଜିଲ୍ଲା ଗ୍ରାହକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ

III. ଲୋକପାଳ

IV. ଆଇ.ଜି.ଏମ.ଏସ୍ କିମ୍ବା ଜିଲ୍ଲା ଗ୍ରାହକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ କିମ୍ବା ଲୋକପାଳ

ପ୍ରଶ୍ନ 6

ଗ୍ରାହକ ସୁରକ୍ଷା ଅଧିନିୟମ କାରବାର କରେ:

I. ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ହୋଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ ସହିତ
II. ଦୋକାନୀମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ହୋଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ ସହିତ
III. ବ୍ରାଣ୍ଡ ବିରୁଦ୍ଧରେ ହୋଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ ସହିତ
IV. ବୀମା କମ୍ପାନୀ, ବ୍ରାଣ୍ଡ ଓ ଦୋକାନୀମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ହୋଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ ସହିତ

ପ୍ରଶ୍ନ 7

________________ ଙ୍କ ସେହି ବିଷୟଗୁଡିକ ଉପରେ ସୁବିଚାର କରିବାର ନ୍ୟାୟାଧିକାର ରହିଛି ଯେଉଁଠି ଜିନିଷ କିମ୍ବା ସେବାର ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦାବୀ 20 ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥାଏ।

I. ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ
II. ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ
III. ରାଜ୍ୟ କମିଶନ
IV. ଜାତୀୟ କମିଶନ

ପ୍ରଶ୍ନ 8

ଗ୍ରାହକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରଥମ ଧାରଣା ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ :

I. ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସୀ ହୋଇ
II. ଠିକ୍ ସମୟରେ ଉପସ୍ଥିତ ରହି
III. ଆଗ୍ରହ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି
IV. ଠିକ୍ ସମୟରେ ଉପସ୍ଥିତ ରହି ଆଗ୍ରହ ଦେଖାଇ ଓ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସୀ ହୋଇ

ପ୍ରଶ୍ନ 9

ସଠିକ୍ ବକ୍ତବ୍ୟକୁ ଚୟନ କରନ୍ତୁ :

I. ବୀମା ବିକ୍ରି କରିବା ସମୟରେ ନୈତିକ ଆଚାର ଅସମ୍ଭବ ଅଟେ
II. ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନୈତିକ ଆଚାର ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ
III. ନୈତିକ ଆଚାର ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଓ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିଶ୍ୱାସ ସ୍ଥାପିତ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ
IV. ନୈତିକ ଆଚାର କେବଳ ଶୀର୍ଷ ପ୍ରବନ୍ଧଠାରୁ ଆଶା କରାଯାଏ

ପ୍ରଶ୍ନ 10

ସକ୍ରିୟ ଶ୍ରବଣରେ ସଂପୃକ୍ତ ଥାଏ :

I. ବକ୍ତା ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେବା
II. ସମୟ ସମୟରେ ମୁଣ୍ଡ ଟୁଙ୍ଗାରିବା ଓ ମୁରୁକି ହସ ଦେବା
III. ପ୍ରତିପୁଷ୍ଟି ପ୍ରଦାନ କରିବା
IV. ବକ୍ତା ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେବା, ସମୟ ସମୟରେ ମୁଣ୍ଡ ଟୁଙ୍ଗାରିବା ଓ ମୁରୁକି ହସ ଦେବା ଏବଂ ପ୍ରତିପୁଷ୍ଟି ପ୍ରଦାନ କରିବା

ସ୍ୱତଃ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ବୀମା ଏକ ସ୍ପର୍ଶଗମ୍ୟ ଜିନିଷ ନୁହେଁ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଚତୁରତା ସେବା ଗୁଣବତ୍ତାର ଏକ ସୂଚକ ନୁହେଁ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଭାରତରେ ମୋଟର ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ଦାୟିତ୍ୱ ବୀମା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଏକ ବୀମିତର ବୀମା ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ କରିବାର ଏକ ପଦ୍ଧତି ହେଉଛି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ କାଟିବାଯୋଗ୍ୟ ଧାରା ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ବୀମା ପଲିସୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଭିଯୋଗ ଥିବା ଏକ ଗ୍ରାହକ ଆଇ.ଜି.ଏମ୍. ଏସ୍. ଜରିଆରେ ଆଇ. ଆର.ଡି.ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚିପାରେ ।

ଉତ୍ତର 6

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ଗ୍ରାହକ ସୁରକ୍ଷା ଅଧିନିୟମ ବୀମା କମ୍ପାନୀ, ଦୋକାନୀ, ଓ ବ୍ରାଣ୍ଡ ବିରୁଦ୍ଧରେ ହୋଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ ସହିତ କାରବାର କରେ ।

ଉତ୍ତର 7

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ସେହି ବିଷୟଗୁଡିକ ଉପରେ ସୁବିଚାର କରିବାର ନ୍ୟାୟାଧିକାର ରହିଛି ଯେଉଁଠି ଜିନିଷ କିମ୍ବା ସେବାର ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦାବୀ 20 ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥାଏ।

ଉତ୍ତର 8

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ଗ୍ରାହକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରଥମ ଧାରଣା ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସୀ ହୋଇ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଉପସ୍ଥିତ ରହି ଓ ଆଗ୍ରହ ଦେଖାଇ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ।

ଉତ୍ତର 9

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ନୈତିକ ଆଚାର ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଓ ବୀମା କର୍ତ୍ତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିଶ୍ୱାସ ସ୍ଥାପିତ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

ଉତ୍ତର 10

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ସକ୍ରିୟ ଶ୍ରବଣରେ ବକ୍ତା ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେବା, ସମୟ ସମୟରେ ମୁଣ୍ଡ ଟୁଙ୍ଗାରିବା ଓ ମୁରୁକି ହସ ଦେବା ଏବଂ ପ୍ରତିପୁଷ୍ଟି ପ୍ରଦାନ କରିବା ସଂପୃକ୍ତ ଥାଏ ।

ଅଧ୍ୟାୟ 3

ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗ ମୂଖ୍ୟତଃ ଏକ ସେବା ଉଦ୍ୟୋଗ ଅଟେ ଯେଉଁଠି, ବର୍ତ୍ତମାନ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଗ୍ରାହକ ପ୍ରତ୍ୟାଶାଗୁଡିକ ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ରୂପେ ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି ଏବଂ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ସେବାଗୁଡିକର ମାନଦଣ୍ଡ ପ୍ରତି ଅସନ୍ତୋଷ ସର୍ବଦା ରହୁଛି । ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଉତ୍ପାଦ ନବୀନତା ଓ ଆଧୁନିକ ଔଦ୍ୟୋଗିକୀର ଉପଯୋଗର ସହାୟତାରେ ଗ୍ରାହକ ସେବାର ସ୍ତରରେ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଉନ୍ନତି ସତ୍ତ୍ୱେ, ଉଦ୍ୟୋଗ ଗ୍ରାହକ ଅସନ୍ତୋଷ ଓ ନିକୃଷ୍ଟ ଛବି ହିସାବରେ ବିପରୀତ ରୂପେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଛି । ଏହି ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାପାଇଁ ସରକାର ଓ ବିନିୟାମକ ଅନେକ ଗୁଡିଏ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଛନ୍ତି ।

ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ. ଙ୍କ ନିୟମାବଳୀ ବିଭିନ୍ନ ସେବାଗୁଡିକ ପାଇଁ, ଟର୍ଣ୍ଣଏରାଉଣ୍ଡ ଟାଇମ୍ (ଟି.ଏ.ଟି) ଗୁଡିକୁ ଅନୁବନ୍ଧିତ କରିଛନ୍ତି, ଯାହା ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀକୁ ଗ୍ରାହକକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପଡିଥାଏ । ଏଗୁଡିକ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ (ପଲିସୀଧାରୀଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ସୁରକ୍ଷା ନିୟମାବଳୀ), 2002 ର ଅଂଶ ଅଟନ୍ତି । ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଏକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ମଧ୍ୟ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ ତା' ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିକା ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

A. ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା –ଉପଭୋକ୍ତା ନ୍ୟାୟାଳୟ, ଲୋକପାଳ

A. *ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା – ଉପଭୋକ୍ତା ନ୍ୟାୟାଳୟ, ଲୋକପାଳ*

1. ସମନ୍ୱିତ ଅଭିଯୋଗ ପରିଚାଳନା ପ୍ରଣାଳୀ (ଆଇ ଜି ଏମ୍ ଏସ୍)

ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ. ଏକ ସମନ୍ୱିତ ଅଭିଯୋଗ ପରିଚାଳନା ପ୍ରଣାଳୀ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିଛନ୍ତି ଯାହା ବୀମା ଅଭିଯୋଗ ତଥ୍ୟର ଏକ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଭଣ୍ଡାର ଏବଂ ଉଦ୍ୟୋଗରେ ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଉପକରଣ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ।

ପଲିସୀଧାରୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ପଲିସୀ ବିବରଣୀସବୁ ସହିତ ଏହି ପ୍ରଣାଳୀରେ ପଞ୍ଜୀକରଣ କରିପାରିବେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ଥାପିତ କରି ପାରିବେ । ତା ପରେ ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇ ଦିଆଯାଏ ।

ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ପ୍ରଣାଳୀ

ଆଇଜିଏମ୍ଏସ୍ ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ଓ ସେମାନଙ୍କ ଦୂରୀକରଣ ପାଇଁ ଲାଗୁଥିବା ସମୟକୁ ଅନ୍ୱେଷଣ କରେ । ଅଭିଯୋଗସବୁକୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ୟୁ ଆର୍ ଏଲ୍ ରେ ପଞ୍ଜୀକୃତ କରାଯାଇପାରିବ:

http://www.policyholder.gov.in/Integrated_Grievance_Management.aspx

2. ଉପଭୋକ୍ତା ସୁରକ୍ଷା ଆଇନ, 1986

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ଏହି ଆଇନକୁ " ଉପଭୋକ୍ତାମାନଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥର ଉତ୍ତମତର ସୁରକ୍ଷା ଯୋଗାଇବାକୁ ଏବଂ ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କ ବିବାଦଗୁଡ଼ିକର ନିଷ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ ଉପଭୋକ୍ତା ପରିଷଦ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ କରିବା ପାଇଁ" ବିଧିବଦ୍ଧ କରାଗଲା । ଏହି ଆଇନକୁ ଉପଭୋକ୍ତା ସୁରକ୍ଷା (ସଂଶୋଧନ) ଆଇନ, 2002 ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧିତ କରାଯାଇଛି ।

ଆଇନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କେତେକ ପରିଭାଷାଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି :

ପରିଭାଷା

"ସେବା" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି କୌଣସି ବିବରଣର ସେବା ଯାହାକୁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉପଭୋକ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯାଏ ଏବଂ ଯେଉଁଥିରେ ବ୍ୟାଙ୍କିଂ, ଅର୍ଥ ଯୋଗାଣ, ବୀମା, ପରିବହନ, ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ୍, ବିଦ୍ୟୁତ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଣ, ଖାଦ୍ୟ କିମ୍ବା ଆବାସ କିମ୍ବା ଉଭୟ, ଗୃହ ନିର୍ମାଣ, ମନୋରଞ୍ଜନ, ଆମୋଦ ପ୍ରମୋଦ କିମ୍ବା ସମ୍ବାଦ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଟନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏହା ଶୁଳ୍କ ମୁକ୍ତ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସେବାର ଚୁକ୍ତି ଅନ୍ତର୍ଗତ କୌଣସି ସେବା ପ୍ରଦାନକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ନାହିଁ । ବୀମାକୁ ଏକ ସେବା ରୂପେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ।

"ଉପଭୋକ୍ତା" ର ଅର୍ଥ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ

- ✓ ଏକ ପ୍ରତିଫଳ ବଦଳରେ କୌଣସି ଗୃହୋପକରଣକୁ କିଣେ ଏବଂ ସେଭଳି ଗୃହୋପକରଣର କୌଣସି ଉପଯୋଗକର୍ତ୍ତାକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ । କିନ୍ତୁ ଏହା ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ନାହିଁ ଯିଏ ସେଭଳି ଗୃହୋପକରଣ (ସାମଗ୍ରୀ) କୁ ପୁନଃବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା କୌଣସି ବାଣିଜ୍ୟିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ କିମ୍ବା

- ✓ ଏକ ପ୍ରତିଫଳ ବଦଳରେ କୌଣସି ସେବାକୁ ଭଡାରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ କିମ୍ବା ଏହାର ଲାଭ ଉଠାଏ ଏବଂ ସେଭଳି ସେବାଗୁଡିକର ଲାଭଗ୍ରାହୀକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ।

"ତ୍ରୁଟି" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି କୌଣସି ଦୋଷ, ଅପୂର୍ଣ୍ଣତା, ପ୍ରଦର୍ଶନର ଗୁଣବତ୍ତା, ପ୍ରକୃତି ଓ ରୀତିରେ ଲଘୁ ଅପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ ଯାହାକୁ କୌଣସି ଆଇନ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ତା' ଅନ୍ତର୍ଗତ ବଜାୟ ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ କିମ୍ବା କୌଣସି ସେବା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏକ ଚୁକ୍ତି କିମ୍ବା ଅନ୍ୟଥା ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ସଂପାଦିତ କରିବା ପାଇଁ ନିଆଯାଇଥିବ ।

"ଅଭିଯୋଗ"ର ଅର୍ଥ ଏକ ଅଭିଯୋଗକାରୀ ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତ ଆକାରରେ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ଆରୋପ ଯେ :

- ✓ ଏକ ଅନୁଚିତ ବ୍ୟାପାର ଆଚରଣ କିମ୍ବା ନିଷିଦ୍ଧ ବ୍ୟାପାର ଆଚରଣ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି
- ✓ ତା' ଦ୍ୱାରା କିଣାଯାଇଥିବା ଗୃହୋପକରଣ ସାମଗ୍ରୀ ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଅଧିକ ତ୍ରୁଟି ଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଛି
- ✓ ତା' ଦ୍ୱାରା ଭଡାରେ ନିଆଯାଇଥିବା କିମ୍ବା ଲାଭ ଉଠାଯାଇଥିବା ସେବାଗୁଡିକ କୌଣସି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ନ୍ୟୁନତାରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି
- ✓ ଚାର୍ଜ କରାଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟ ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କିମ୍ବା ପ୍ୟାକେଜରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରାଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟଠାରୁ ବହୁତ ଅଧିକ ଅଟେ
- ✓ ଗୃହୋପକରଣ ସାମଗ୍ରୀ ଯେଉଁଗୁଡିକ ବ୍ୟବହାର କରିବା ସମୟରେ ଜୀବନ ଏବଂ ନିରାପତ୍ତା ପାଇଁ ବିପଦସଂକୁଳ ହେବ, ସେଗୁଡିକ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ଯାହା ସେହି ଆଇନର ପ୍ରାବଧାନଗୁଡିକର ଉଲଘଂନ ଅଟେ ଯାହା ସେଭଳି ଗୃହୋପକରଣ ସାମଗ୍ରାଗୁଡିକର ଉପଯୋଗର ବିଷୟ, ରୀତି ଓ ପ୍ରଭାବ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସୂଚନା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା ବ୍ୟବସାୟୀ ପକ୍ଷେ ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ

"ଉପଭୋକ୍ତା ବିବାଦ"ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏକ ବିବାଦ ଯେଉଁଠି ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଯାହା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଥିବ, ଅଭିଯୋଗରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଆରୋପଗୁଡିକୁ ଅସ୍ୱୀକାର ଓ ଖଣ୍ଡନ କରେ ।

a) ଉପଭୋକ୍ତା ବିବାଦ ନିବାରଣ ମାଧ୍ୟମ/ଶାଖା

"ଉପଭୋକ୍ତା ବିବାଦ ନିବାରଣ ମାଧ୍ୟମଗୁଡିକ" ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲା ଓ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଛି ।

i. ଜିଲ୍ଲା ଫୋରମ୍

- ✓ ଏହି ଫୋରମର ନ୍ୟାୟାଧିକାର ସୀମା ହେଉଛି ସେହି ଅଭିଯୋଗଗୁଡିକୁ ବିଚାର କରିବା ଯେଉଁଠି ଗୃହୋପକରଣ କିମ୍ବା ସେବା ଏବଂ ଦାବୀ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣର ମୂଲ୍ୟ ଟ. 20 ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଟେ ।
- ✓ ଜିଲ୍ଲା ଫୋରମ୍ ଏହାର ଆଦେଶ/ନିଷ୍ପତ୍ତିର ନିଷ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଏହାକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ସିଭିଲ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ପଠାଇବା ପାଇଁ କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ ଅଟେ ।

ii. ରାଜ୍ୟ ଆୟୋଗ

- ✓ ଏହି ନିବାରଣ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ପାଖରେ ମୂଳ, ଅପିଲ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏବଂ ନିରୀକ୍ଷଣାତ୍ମକ ନ୍ୟାୟାଧିକାର ରହିଛି ।
- ✓ ଏହା ଜିଲ୍ଲା ଫୋରମ୍ ପାଖରୁ ଅପିଲଗୁଡିକର ବିଚାର କରନ୍ତି ।

- ✓ ଏହା ନିକଟରେ ସେହିସବୁ ଅଭିଯୋଗର ବିଚାର କରିବାର ମଧ୍ୟ ମୂଳ ନ୍ୟାୟାଧିକାର ରହିଛି ଯେଉଁଠି ଗୃହୋପକରଣ/ସେବାର ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ କ୍ଷତିପୂରଣ, ଯଦି କିଛି ଦାବୀ କରାଯାଇଥାଏ ଟ. 20 ଲକ୍ଷଠାରୁ ଅଧିକ ହୁଏ କିନ୍ତୁ ଟ 100 ଲକ୍ଷଠାରୁ ଅଧିକ ହୋଇ ନ ଥାଏ ।
- ✓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କ୍ଷମତା ଓ ବୈଧାନିକ ଅଧିକାର ଜିଲ୍ଲା ଫୋରମ୍ ସଦୃଶ ଅଟେ ।

iii. ଜାତୀୟ ଆୟୋଗ

- ✓ ଏହି ଆଇନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିବା ଅନ୍ତିମ ବୈଧାନିକ ପ୍ରାଧିକାରୀ ଜାତୀୟ ଆୟୋଗ ଅଟନ୍ତି ।
- ✓ ଏହା ନିକଟରେ ମୂଳ, ଅପିଲ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏବଂ ନିରୀକ୍ଷଣାତ୍ମକ ନ୍ୟାୟାଧିକାର ରହିଛି ।
- ✓ ଏହା ରାଜ୍ୟ ଆୟୋଗଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଆଦେଶଠାରୁ ଅପିଲସବୁର ଶୁଣାଣୀ କରିପାରନ୍ତି ଏବଂ ଏହାଙ୍କ ମୂଳ ନ୍ୟାୟାଧିକାରରେ ସେହି ବିବାଦ, ଯେଉଁଠି ଗୃହୋପକରଣ/ସେବା ଏବଂ ଦାବୀ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣ ଟ. 100 ଲକ୍ଷଠାରୁ ଅଧିକ ଥାଏ
- ✓ ଏହା ନିକଟରେ ରାଜ୍ୟ ଆୟୋଗଙ୍କ ଉପରେ ନିରୀକ୍ଷଣାତ୍ମକ ନ୍ୟାୟାଧିକାର ରହିଛି ।

ସମସ୍ତ ତିନି ମାଧ୍ୟମଙ୍କ ନିକଟରେ ଏକ ସିଭିଲ ନ୍ୟାୟାଳୟର କ୍ଷମତାସବୁ ରହିଛି ।

ଚିତ୍ର 1: ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ପାଇଁ ପ୍ରଣାଳୀ/ମାଧ୍ୟମ

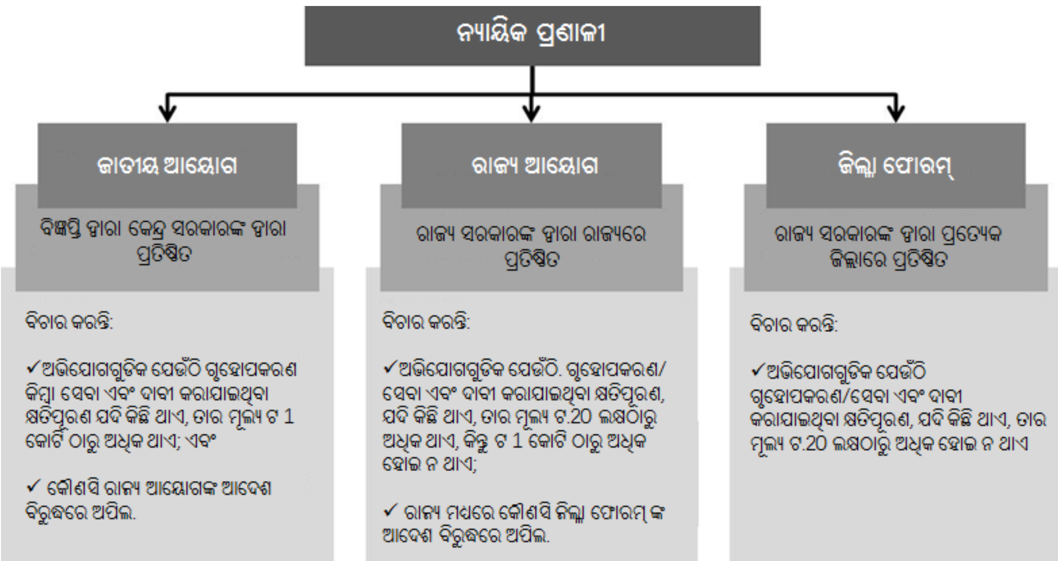

b) ଏକ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା/ପ୍ରଣାଳୀ

ଉପରୋକ୍ତ ସମସ୍ତ ତିନି ନିବାରଣ ମାଧ୍ୟମରେ ଏକ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ବହୁତ ସରଳ ଅଟେ । ରାଜ୍ୟ ଆୟୋଗ ପାଖରେ ହେଉ ଅଥବା ଜାତୀୟ ଆୟୋଗ ପାଖରେ ହେଉ, ଏକ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରିବା କିମ୍ବା ଏକ ଅପିଲ (ପୁନର୍ବିଚାର ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା) ଦାଖଲ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଶୁଳ୍କ ନାହିଁ । ଅଭିଯୋଗକୁ ନିଜେ ଅଭିଯୋଗକାରୀ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ଅଧିକାରପ୍ରାପ୍ତ ପ୍ରତିନିଧି ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇପାରିବ । ଏହାକୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ରୂପେ ଦାଖଲ କରାଯାଇପାରିବ କିମ୍ବା ଏପରିକି ଡାକ ଦ୍ୱାରା ପଠାଯାଇପାରିବ । ଏହା ଧ୍ୟାନରେ ରଖାଯାଇ ପାରେ ଯେ ଏକ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କୌଣସି ଓକିଲର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ।

c) ଉପଭୋକ୍ତା ଫୋରମର ଆଦେଶଗୁଡିକ

ଯଦି ଫୋରମ୍ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଅନ୍ତି ଯେ ଯଦି ଅଭିଯୁକ୍ତ ଗୃହୋପକରଣ/ସାମଗ୍ରୀ ଅଭିଯୋଗରେ ଉଲ୍ଲେଖ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ବି ତ୍ରୁଟି ଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥାଏ କିମ୍ବା ସେବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଭିଯୋଗରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ବି ଆରୋପ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଯାଏ, ଫୋରମ୍ ବିରୋଧୀ ପକ୍ଷକୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଅଧିକ କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ କରି ଆଦେଶ ଜାରୀ କରିପାରନ୍ତି, ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ,

i. ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କୁ ମୂଲ୍ୟ, (କିମ୍ବା ବୀମା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ପ୍ରିମିୟମ), ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଶୁଳ୍କକୁ ଫେରସ୍ତ ଦେବାକୁ
ii. ବିରୋଧୀ ପକ୍ଷର ଅବହେଳା ଯୋଗୁଁ ଉପଭୋକ୍ତା ଦ୍ୱାରା ବହନ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ହାନି କିମ୍ବା କ୍ଷତି ପାଇଁ ଉପଭୋକ୍ତାମାନଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଆକାରରେ ଏଭଳି ରାଶିକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ
iii. ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଯାଇଥିବା ସେବାରେ ଥିବା ତ୍ରୁଟି କିମ୍ବା ଅଭାବଗୁଡିକୁ ଦୂର କରିବାକୁ
iv. ଅନୁଚିତ ବ୍ୟାପାର ଆଚରଣ କିମ୍ବା ନିଷିଦ୍ଧ ବ୍ୟାପାର ଆଚରଣ ନିବୃତ୍ତ କରିବାକୁ କିମ୍ବା ସେଗୁଡିକୁ ପୁନର୍ବାର ନ କରିବାକୁ
v. ପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ

d) ଅଭିଯୋଗଗୁଡିକର ସ୍ୱରୂପ

ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ତିନି ଫୋରମ୍ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଉପଭୋକ୍ତା ବିବାଦଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ନିମ୍ନଲିଖିତ ମୂଖ୍ୟ ଶ୍ରେଣୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି

i. ଦାବୀ ଗୁଡିକର ନିଷ୍ପତିରେ ବିଳମ୍ବ
ii. ଦାବୀ ଗୁଡିକର ଅବ୍ୟବସ୍ଥା/ଅନିଷ୍ପତ୍ତି
iii. ଦାବୀ ଗୁଡିକର ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ
iv. କ୍ଷତିର ପରିମାଣ/ମାତ୍ରା
v. ପଲିସୀ ଅବଧି/ସର୍ତ୍ତାବଳୀ, ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଇତ୍ୟାଦି ।

3. ବୀମା ଲୋକପାଳ

ବୀମା ଅଧିନିୟମ , 1938 ର କ୍ଷମତା ଅନ୍ତର୍ଗତ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ନଭେମ୍ବର 11, 1998 ରେ ରାଜକୀୟ ଗ୍ୟାଜେଟ୍ରେ ପ୍ରକାଶିତ ଏକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଦ୍ୱାରା ସାର୍ବଜନୀନ ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ନିୟମାବଳୀ, 1998 ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲେ । ଏହି ନିୟମଗୁଡିକ ଜୀବନ ଓ ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା, ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପ୍ରକାରର ବୀମାଗୁଡିକ ପାଇଁ, ଅର୍ଥାତ୍, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କ୍ଷମତାରେ ନିଆଯାଇଥିବା ବୀମାପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ।

ଲୋକପାଳ, ବୀମିତ ଏବଂ ବୀମା କର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପାରସ୍ପରିକ ସମ୍ମତି ଦ୍ୱାରା, କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷେତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଏକ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଏବଂ ଉପଦେଷ୍ଟା ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବେ ।

ଲୋକପାଳଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି, ଅଭିଯୋଗକୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ କି ଅସ୍ୱୀକାର କରାଯିବ, ଅନ୍ତିମ ଅଟେ ।

a) ଲୋକପାଳଙ୍କ ନିକଟରେ ଅଭିଯୋଗ

ଲୋକପାଳଙ୍କ ନିକଟରେ କରାଯାଉଥିବା କୌଣସି ବି ଅଭିଯୋଗ ଲିଖିତ ଆକାରରେ ଥିବା ଉଚିତ୍, ଯାହା ବୀମିତ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ବୈଧିକ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୋଇ, ଏକ ଲୋକପାଳଙ୍କୁ ସମ୍ବୋଧିତ କରାଯାଏ ଯାହାଙ୍କ ଅଧିକାର କ୍ଷେତ୍ର ମଧ୍ୟରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଶାଖା/କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଥାଏ, ଯାହା ଅଭିଯୋଗକାରୀକୁ ହୋଇଥିବା ହାନିର ସ୍ୱରୂପ ଓ ମାତ୍ରା ଏବଂ ମାଗୁଥିବା ସହାୟତା ସହିତ, ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକ ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥିତ ହୋଇଥାଏ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ ।

ଲୋକପାଳଙ୍କୁ ଅଭିଯୋଗସବୁ କରାଯାଇପାରିବ ଯଦି:

i. ଅଭିଯୋଗକାରୀ ବୀମା କମ୍ପାନୀଙ୍କୁ ପୂର୍ବରୁ ଏକ ଲିଖିତ ଅଭିଯୋଗପତ୍ର ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ବୀମା କମ୍ପାନୀ:
   - ✓ ଅଭିଯୋଗକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ କିମ୍ବା
   - ✓ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରାପ୍ତିର ଗୋଟିଏ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଅଭିଯୋଗକାରୀ କୌଣସି ଉତ୍ତର ପ୍ରାପ୍ତି କରି ନ ଥିଲେ

ii. ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଉତ୍ତରରେ ଅଭିଯୋଗକାରୀ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନୁହନ୍ତି

iii. ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା ଅସ୍ୱୀକାରର ତାରିଖଠାରୁ ଏକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଏ

iv. ଅଭିଯୋଗଟି କୌଣସି ନ୍ୟାୟାଳୟ କିମ୍ବା ଉପଭୋକ୍ତା ଫୋରମ୍ କିମ୍ବା ମଧ୍ୟସ୍ଥତାରେ ଅମୀମାଂସିତ ହୋଇ ରହି ନାହିଁ

b) ଲୋକପାଳ ଦ୍ୱାରା ସୁପାରିଶ

କେତେକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ/ବିଧି ରହିଛି ଯାହାକୁ ଲୋକପାଳ ଅନୁସରଣ କରିବା ଆଶା କରାଯାଏ:

i. ସେଭଳି ଏକ ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରାପ୍ତିର ଗୋଟିଏ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ସୁପାରିଶ ଗୁଡିକ କରାଯିବା ଉଚିତ୍

ii. ପ୍ରତିଲିପିଗୁଡିକ ଉଭୟ ଅଭିଯୋଗକାରୀ ଏବଂ ବୀମା କମ୍ପାନୀଙ୍କୁ ପଠାଯିବା ଉଚିତ୍

iii. ସେଭଳି ସୁପାରିଶ ପ୍ରାପ୍ତିର 15 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସୁପାରିଶଗୁଡିକ ଅଭିଯୋଗକାରୀ ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତରେ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପଡିବ

iv. ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତି ପତ୍ରର ଏକ ପ୍ରତିଲିପି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖକୁ ପଠାଇବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ସେହି ସ୍ୱୀକୃତି ପତ୍ର ପ୍ରାପ୍ତ ହେବାର 15 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କ ଲିଖିତ ପୁଷ୍ଟିକରଣ ମଗାଯିବା ଉଚିତ୍

c) ନିଷ୍ପତ୍ତି

ଯଦି ବିବାଦର ସମାଧାନ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ଦ୍ୱାରା ନ ହୁଏ, ଲୋକପାଳ ବୀମିତକୁ ଏକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିବେ ଯାହା ସେ ନ୍ୟାୟୋଚିତ ବୋଲି ବିଚାର କରିବେ, ଏବଂ ଯାହା ବୀମିତର ହାନିର ପ୍ରତି ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି କରିବା ପାଇଁ ଯେତିକି ଆବଶ୍ୟକ, ତା'ଠାରୁ ଅଧିକ ହେବ ନାହିଁ ।

ଲୋକପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଉଥିବା ନିଷ୍ପତ୍ତିଗୁଡିକ ନିମ୍ନ ନିୟମଗୁଡିକ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୁଅନ୍ତି:

i. ନିଷ୍ପତ୍ତି ଟ. 20 ଲକ୍ଷ (ଅନୁଗ୍ରହ ରାଶି ଦେୟ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି) ଠାରୁ ଅଧିକ ହେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ

ii. ଏଭଳି ଏକ ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରାପ୍ତି ତାରିଖଠାରୁ 3 ମାସର ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଦିଆ ଯିବା ଉଚିତ, ଏବଂ ବୀମିତ ଏଭଳି ନିଷ୍ପତ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତିର ଗୋଟିଏ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତିମ ସମାଧାନ ହିସାବରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତିର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବା ଉଚିତ୍

iii. ବୀମାକର୍ତ୍ତା ନିଷ୍ପତ୍ତିର ଅନୁପାଳନ କରିବ ଏବଂ ସେଭଳି ସ୍ୱୀକୃତି ପତ୍ରର ପ୍ରାପ୍ତିର 15 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଲୋକପାଳଙ୍କ ପାଖକୁ ଏକ ଲିଖିତ ସୂଚନା ପଠାଇବେ
iv. ଯଦି ବୀମିତ ସେଭଳି ନିଷ୍ପତ୍ତି ର ସ୍ୱୀକୃତି ଲିଖିତ ଆକାରରେ ସୂଚୀତ ନ କରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଲାଗୁ ନ କରି ପାରନ୍ତି

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ 1

____________ପାଖରେ ନ୍ୟାୟାଧିକାର ସୀମା ହେଉଛି ସେହି ଅଭିଯୋଗଗୁଡିକର ବିଚାର କରିବା, ଯେଉଁଠି ଗୃହୋପକରଣ କିମ୍ବା ସେବା ଏବଂ ଦାବୀ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣର ମୂଲ୍ୟ ଟ. 20 ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଟେ ।

I. ଜିଲ୍ଲା ଫୋରମ୍
II. ରାଜ୍ୟ ଆୟୋଗ
III. ଜିଲ୍ଲା ପରିଷଦ
IV. ଜାତୀୟ ଆୟୋଗ

ସାରାଂଶ

- ଆଇ ଆର ଡି ଏ ଏକ ସମନ୍ୱିତ ଅଭିଯୋଗ ପରିଚାଳନା ପ୍ରଣାଳୀ (ଆଇ ଜି ଏମ୍ ଏସ୍) ର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିଛନ୍ତି ଯାହା ବୀମା ଅଭିଯୋଗ ତଥ୍ୟର ଏକ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଭଣ୍ଡାର ଏବଂ ଉଦ୍ୟୋଗରେ ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଉପକରଣ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ।
- ଉପଭୋକ୍ତା ବିବାଦ ନିବାରଣ ମାଧ୍ୟମଗୁଡିକ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲା ଓ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଛି ।
- ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଉପଭୋକ୍ତା ବିବାଦଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ଏହି ସବୁ ଶ୍ରେଣୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ଯଥା: ଦାବୀସବୁର ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ବିଳମ୍ବ, ଦାବୀସବୁର ଅନିଷ୍ପତ୍ତି, ଦାବୀଗୁଡିକର ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ, କ୍ଷତିର ମାତ୍ରା ଏବଂ ପଲିସୀ ଅବଧି/ସର୍ତ୍ତାବଳୀ, ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଇତ୍ୟାଦି ।
- ଲୋକପାଳ, ବୀମିତ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପାରସ୍ପରିକ ସମ୍ମତି ଦ୍ୱାରା, କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷେତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଏକ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଏବଂ ଉପଦେଷ୍ଟା ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବେ ।
- ***ଯଦି ବିବାଦର ସମାଧାନ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ଦ୍ୱାରା ନ ହୁଏ, ଲୋକପାଳ ବୀମିତକୁ ଏକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିବେ ଯାହା ସେ ନ୍ୟାୟୋଚିତ ବୋଲି ବିଚାର କରିବେ, ଏବଂ ଯାହା ବୀମିତର ହାନିର ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି କରିବା ପାଇଁ ଯେତିକି ଆବଶ୍ୟକ, ତା' ଠାରୁ ଅଧିକ ହେବ ନାହିଁ।***

ମୂଖ୍ୟ ପଦାବଳୀ

1. ସମନ୍ୱିତ ଅଭିଯୋଗ ପରିଚାଳନା ପ୍ରଣାଳୀ (ଆଇ ଜି ଏମ୍ ଏସ୍)
2. ଉପଭୋକ୍ତା ସୁରକ୍ଷା ଆଇନ, 1986
3. ଜିଲ୍ଲା ଫୋରମ୍
4. ରାଜ୍ୟ ଆୟୋଗ

5. ଜାତୀୟ ଆୟୋଗ

6. ବୀମା ଲୋକପାଳ

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ଉତ୍ତର ହେଉଛି I ।

ଜିଲ୍ଲା ଫୋରମ୍ ପାଖରେ ନ୍ୟାୟାଧିକାର ସୀମା ହେଉଛି ସେହି ଅଭିଯୋଗଗୁଡିକର ବିଚାର କରିବା,.ଯେଉଁଠି ଗୃହୋପକରଣ କିମ୍ବା ସେବା ଏବଂ ଦାବୀ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣର ମୂଲ୍ୟ ଟ. 20 ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଟେ ।

ସ୍ୱ - ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 1

'ଆଇ ଜି ଏମ୍ ଏସ୍' ପଦ ର ସମ୍ପ୍ରସାରଣ କରନ୍ତୁ ।

I. ଇନ୍ସୁରାନ୍ସ ଜେନେରାଲ୍ ମ୍ୟାନେଜମେଣ୍ଟ ସିଷ୍ଟମ୍

II. ଇଣ୍ଡିଆନ୍ ଜେନେରାଲ୍ ମ୍ୟାନେଜମେଣ୍ଟ ସିଷ୍ଟମ

III. ଇଣ୍ଟିଗ୍ରେଟେଡ୍ ଗ୍ରିୱାନ୍ସ ମ୍ୟାନେଜମେଣ୍ଟ ସିଷ୍ଟମ

IV. ଇଣ୍ଟେଲିଜେଣ୍ଟ ଗ୍ରିୱାନ୍ସ ମ୍ୟାନେଜମେଣ୍ଟ ସିଷ୍ଟମ

ପ୍ରଶ୍ନ 2

ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ଉପଭୋକ୍ତା ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ମାଧ୍ୟମଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କିଏ ଟ. 20 ଲକ୍ଷ ଏବଂ ଟ. 100 ଲକ୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ମୂଲ୍ୟର ଉପଭୋକ୍ତା ବିବାଦକୁ ସମ୍ଭାଳି ପାରିବେ ?

I. ଜିଲ୍ଲା ଫୋରମ୍

II. ରାଜ୍ୟ ଆୟୋଗ

III. ଜାତୀୟ ଆୟୋଗ

IV. ଜିଲ୍ଲାପରିଷଦ

ପ୍ରଶ୍ନ 3

ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟା ଏକ ବୈଧ ଉପଭୋକ୍ତା ଅଭିଯୋଗ ପାଇଁ ଆଧାର ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ ?

I. I.ଦୋକାନୀ ଗୋଟିଏ ଉତ୍ପାଦ ପାଇଁ ଏମଆରପି ଠାରୁ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟ ଲାଗୁ କରିବା

II. ଦୋକାନୀ ଗୋଟିଏ ବର୍ଗରେ ଥିବା ସର୍ବୋତ୍ତମ ଉତ୍ପାଦ ବିଷୟରେ ଗ୍ରାହକ କୁ ଉପଦେଶ ନ ଦେବା

III. ଗୋଟିଏ ଔଷଧ ବୋତଲ ଉପରେ ପ୍ରତ୍ୟୁର୍ଜତା ଚେତାବନୀ ଦିଆ ଯାଇ ନ ଥିବା

IV. ତ୍ରୁଟିଯୁକ୍ତ ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡିକ

ପ୍ରଶ୍ନ 4

ନିମ୍ନଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟା ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାହକ ପାଇଁ ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରିବା ପାଇଁ ସବୁଠାରୁ ଉପଯୁକ୍ତ ବିକଳ୍ପ ହେବ ?

I. ପୋଲିସ

II. ଉଚ୍ଚତମ ନ୍ୟାୟାଳୟ

III. ବୀମା ଲୋକପାଳ

IV. ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଳୟ

ପ୍ରଶ୍ନ 5

ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁ ଉକ୍ତି ବୀମା ଲୋକପାଳର ପ୍ରାଦେଶିକ ନ୍ୟାୟାଧିକାର ସଂବନ୍ଧରେ ସଠିକ ଅଟେ ?

I. ବୀମା ଲୋକପାଳଙ୍କ ଜାତୀୟ ନ୍ୟାୟାଧିକାର ଅଛି

II. ବୀମା ଲୋକପାଳଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧିକାର ଅଛି

III. ବୀମା ଲୋକପାଳଙ୍କ ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଧିକାର ଅଛି

IV. ବୀମା ଲୋକପାଳ କେବଳ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କ୍ଷେତ୍ରିୟ ସୀମା ଭିତରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି

ପ୍ରଶ୍ନ 6

ଏକ ବୀମା ଲୋକପାଳ ନିକଟରେ କିପରି ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରାଯାଏ ?

I. ଅଭିଯୋଗ ଲିଖିତ ଆକାରରେ କରିବାକୁ ପଡେ

II. ଅଭିଯୋଗ ଫୋନ୍ ଦ୍ୱାରା ମୌଖିକ ରୂପେ କରିବାକୁ ପଡେ

III. ଅଭିଯୋଗ ମୌଖିକ ରୂପେ ସାମନା ସାମନି କରିବାକୁ ପଡେ

IV. ଅଭିଯୋଗ ଖବରକାଗଜ ବିଜ୍ଞାପନ ଜରିଆରେ କରିବାକୁ ପଡେ

ପ୍ରଶ୍ନ 7

ଏକ ବୀମା ଲୋକପାଳ ନିକଟକୁ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ସମୟ ସୀମା କଣ ଅଟେ ?

I. ବୀମା କର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଅଭିଯୋଗର ଅସ୍ୱୀକୃତିର ଦୁଇ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ

II. ବୀମା କର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଅଭିଯୋଗର ଅସ୍ୱୀକୃତିର ତିନି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ

III. ବୀମା କର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଅଭିଯୋଗ ର ଅସ୍ୱୀକୃତିର ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ

IV. ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଅଭିଯୋଗର ଅସ୍ୱୀକୃତିର ଗୋଟିଏ ମାସ ମଧ୍ୟରେ

ପ୍ରଶ୍ନ 8

ନିମ୍ନଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟା ଲୋକପାଳ ନିକଟରେ ଗୋଟିଏ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରିବା ପାଇଁ ପୂର୍ବ-ଆବଶ୍ୟକତା ନୁହେଁ ?

I. ଅଭିଯୋଗ ଏକ 'ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପଙ୍କ୍ତି' ବୀମା ଉପରେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ହେବା ଉଚିତ

II. ବୀମା କର୍ତ୍ତା ଅଭିଯୋଗ ଅସ୍ୱୀକାର କରିବାର ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଅଭିଯୋଗ ନିଶ୍ଚୟ ଦାଖଲ କରିବା ଉଚିତ

III. ଅଭିଯୋଗକାରୀକୁ ଲୋକପାଳ ପୂର୍ବରୁ ଏକ ଉପଭୋକ୍ତା ଫୋରମ୍ ନିକଟକୁ ଯିବାକୁ ପଡିବ

IV. ମାଗୁଥିବା ମୋଟ ସହାୟତା ଟ. 20 ଲକ୍ଷ ମୂଲ୍ୟ ଭିତରେ ନିଶ୍ଚୟ ରହିବା ଉଚିତ

ପ୍ରଶ୍ନ 9

ଲୋକପାଳ ନିକଟରେ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ ପାଇଁ କୌଣସି ଶୁଳ୍କ/ଚାର୍ଜ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଛି କି ?

I. ଟ. 100 ର ଶୁଳ୍କ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ

II. କୌଣସି ଶୁଳ୍କ/ଚାର୍ଜ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ

III. ମଗାଯାଇଥିବା ସହାୟତା ରାଶିର 20% ଶୁଳ୍କ ଆକାରରେ ନିଶ୍ଚୟ ଦେବା ଉଚିତ

IV. ମଗାଯାଇଥିବା ସହାୟତା ରାଶିର 10% ଶୁଳ୍କ ଆକାରରେ ନିଶ୍ଚୟ ଦେବା ଉଚିତ

ପ୍ରଶ୍ନ 10

ଏକ ନିଜସ୍ୱ ବୀମା କର୍ତ୍ତା ବିପକ୍ଷରେ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରାଯାଇପାରିବ କି ?

I. ଅଭିଯୋଗ ଗୁଡିକ କେବଳ ସାର୍ବଜନୀନ ବୀମା କର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ବିପକ୍ଷରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇ ପାରିବ

II. ହଁ, ନିଜସ୍ୱ ବୀମା କର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ବିପକ୍ଷରେ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରାଯାଇ ପାରିବ

III. ଜୀବନ ବିଭାଗରେ କେବଳ ନିଜସ୍ୱ ବୀମା କର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ବିପକ୍ଷରେ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରାଯାଇପାରିବ

IV. ଅଣ-ଜୀବନ ବିଭାଗରେ କେବଳ ନିଜସ୍ୱ ବୀମା କର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ବିପକ୍ଷରେ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରାଯାଇ ପାରିବ

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡିକର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଆଇଜିଏମ୍ଏସ୍ ଇଣ୍ଟିଗ୍ରେଟେଡ୍ ଗ୍ରିଭାନ୍ସ ମ୍ୟାନେଜମେଣ୍ଟ ସିଷ୍ଟମ୍ ବଦଳରେ ଉପଯୋଗ ହୁଏ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ରାଜ୍ୟ ଆୟୋଗ ଟ. 20 ଲକ୍ଷ ଏବଂ ଟ.100 ଲକ୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ମୂଲ୍ୟର ଉପଭୋକ୍ତା ବିବାଦକୁ ସମ୍ଭାଳି ପାରିବେ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଦୋକାନୀ ଗୋଟିଏ ବର୍ଗରେ ଥିବା ସର୍ବୋତ୍ତମ ଉତ୍ପାଦ ବିଷୟରେ ଉପଦେଶ ନ ଦେବା ଗୋଟିଏ ବୈଧ ଉପଭୋକ୍ତା ଅଭିଯୋଗ ପାଇଁ ଆଧାର ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଅଭିଯୋଗ ସେହି ବୀମା ଲୋକପାଳ ନିକଟରେ ଦାଖଲ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ଯାହାଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ସୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଥାଏ ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ବୀମା ଲୋକପାଳ କେବଳ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ସୀମା ଭିତରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି ।

ଉତ୍ତର 6

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଲୋକପାଳ ନିକଟରେ ଅଭିଯୋଗ ଲିଖିତ ଆକାରରେ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ।

ଉତ୍ତର 7

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଅଭିଯୋଗକାରୀ ଲୋକପାଳ ନିକଟକୁ ବୀମା କର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଅଭିଯୋଗର ଅସ୍ୱୀକୃତିର ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ନିଶ୍ଚୟ ପହଞ୍ଚିବା ଉଚିତ୍ ।

ଉତ୍ତର 8

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଅଭିଯୋଗକାରୀକୁ ଲୋକପାଳ ପୂର୍ବରୁ ଏକ ଉପଭୋକ୍ତା ଫୋରମ୍ ନିକଟକୁ ପହଞ୍ଚିବା ଆବଶ୍ୟକ ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର 9

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଲୋକପାଳ ନିକଟରେ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ ପାଇଁ କୌଣସି ଶୁଳ୍କ/ ଚାର୍ଜ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର 10

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ହଁ, ନିଜସ୍ୱ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମାନଙ୍କ ବିପକ୍ଷରେ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରାଯାଇପାରିବ ।

ଅଧ୍ୟାୟ 4

ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା

ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା

ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା

ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ନିଯୁକ୍ତି ବିନିୟମାବଳୀ 1 ଏପ୍ରିଲ 2016 ଠାରୁ ଲାଗୁ ହେଲା ।

ନିମ୍ନ ପରିଭାଷାଗୁଡିକ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅଟନ୍ତି ।

1. **ପରିଭାଷା :**

1) "ଅଧିନିୟମ" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ସମୟ ସମୟରେ ସଂଶୋଧିତ ହେଉଥିବା ବୀମା ଅଧିନିୟମ, 1938 (1938 ର 4) ।

2) "ନିଯୁକ୍ତି ପତ୍ର" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରା ଯାଇଥିବା ଏକ ନିଯୁକ୍ତି ପତ୍ର ।

3) "ଅପିଲୀୟ ଅଧିକାରୀ" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ବିରୋଧ ପତ୍ର ଓ ଅପିଲଗୁଡିକର ବିଚାର ତଥା ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାଧିକୃତ ଏକ ଅଧିକାରୀ ।

4) "ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକର ନିରନ୍ତରତା, ନୂତନୀକରଣ କିମ୍ବା ପୁନଃ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟକୁ ଯାଚନା କିମ୍ବା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ।

5) "ପ୍ରାଧିକରଣ" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବୀମା ବିନିୟାମକ ଓ ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ ଅଧିନିୟମ, 1999 (1999 ର 41) ର ଅନୁଭାଗ 3 ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସଂସ୍ଥାପିତ ଭାରତୀୟ ବୀମା ବିନିୟାମକ ଓ ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ ।

6) "ସଂଯୁକ୍ତ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯାହାକୁ ଦୁଇ କିମ୍ବା ଅଧିକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ଏହି ସର୍ତ୍ତ ଅନ୍ତର୍ଗତ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇଥାଏ ଯେ ସେ ଗୋଟିଏ ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ଗୋଟିଏ ସାଧାରଣ ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ଗୋଟିଏ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନୋ-ଲାଇନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଗୋଟିଏ ଠାରୁ ଅଧିକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ ନାହିଁ ।

7) "କେନ୍ଦ୍ରୀକୃତ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ତାଲିକା" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ଭାଳି ରଖାଯାଉଥିବା ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ତାଲିକା, ଯେଉଁଥିରେ ସମସ୍ତ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ସମସ୍ତ ବିବରଣୀ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥାଏ ।

8) "କଳା ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ କେନ୍ଦ୍ରୀକୃତ ତାଲିକା" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ଭାଳି ରଖାଯାଉଥିବା ସେହି ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ତାଲିକା ଯେଉଁମାନଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତିକୁ ଆଚାର ସଂହିତାର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ଏବଂ/କିମ୍ବା ଜାଲିଆତି କାରଣରୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ନାମାଙ୍କିତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରଦ୍ଦ/ନିଲମ୍ବିତ କରାଯାଇଥାଏ ।

9) "ନାମାଙ୍କିତ/ଅଭିହିତ ଅଧିକାରୀ" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାଧିକୃତ ଏକ ଅଧିକାରୀ ।

10) "ପରୀକ୍ଷା ସମିତି" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏକ ଅନୁଷ୍ଠାନ, ଯାହା ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଭର୍ତ୍ତି ପୂର୍ବ ପରୀକ୍ଷାଗୁଡିକ ପରିଚାଳନ କରେ ଏବଂ ଯାହା ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଯଥାର୍ଥରୂପେ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ ।

11) ଏହି ବିନିୟମଗୁଡିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ "ମନୋ-ଲାଇନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବୀମା ଅଧିନିୟମ, 1938 ର ଅନୁଭାଗ 2(9) ରେ ପରିଭାଷିତ ହୋଇଥିବା ଅନୁଯାୟୀ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଯିଏ ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଶେଷ ବ୍ୟବସାୟ ଯେପରି କି କୃଷି ବୀମା, ଏକ୍ସପୋର୍ଟ କ୍ରେଡିଟ୍ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ବ୍ୟବସାୟ କରିଥାନ୍ତି ।

12) "ବହୁସ୍ତରୀୟ ବିପଣନ ଯୋଜନା" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଅଧିନିୟମର ଅନୁଭାଗ 42A ର ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣରେ ପରିଭାଷିତ ହୋଇଥିବା ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଯୋଜନା ।

1. ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ନିଯୁକ୍ତି :

1) ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାରୂପେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇବାକୁ ଚାହୁଁଥିବା ଆବେଦକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ନାମାଙ୍କିତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପାଖରେ ଫର୍ମ I-A ରେ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିବ ।

2) ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ନାମାଙ୍କିତ ଅଧିକାରୀ, ଆବେଦନର ପ୍ରାପ୍ତି ପରେ, ନିଜକୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବେ ଯେ ଆବେଦକ:-

a) ସବୁ ପ୍ରକାରେ ପୂରା କରି ଫର୍ମ **I-A** ରେ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଆବେଦନ ପ୍ରଦାନ କରିଛି;

b) ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଆବେଦନ ଫର୍ମ ସହିତ PAN ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରିଛି ;

c) ବିନିୟମ 6 ଅନ୍ତର୍ଗତ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୀମା ପରୀକ୍ଷାରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି ;

d) ବିନିୟମ 7 ରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ କୌଣସି ବି ଅଯୋଗ୍ୟତାରେ ପୀଡିତ ନୁହେଁ ;

e) ତା'ଠାରେ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟର ଯାଚନା ଓ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଜ୍ଞାନ ଅଛି ; ଏବଂ ପଲିସୀଧାରକମାନଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକ ସେବା ଯୋଗାଇବାରେ ସେ ସକ୍ଷମ ଅଟେ ।

3) ନାମାଙ୍କିତ ଅଧିକାରୀ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଆବେଦନକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବାରେ ଏବଂ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାରେ କି ଆବେଦକ ଗୋଟିଏ ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ଗୋଟିଏ ସାଧାରଣ ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ଗୋଟିଏ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନୋ-ଲାଇନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଗୋଟିଏ ଠାରୁ ଅଧିକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ନିଯୁକ୍ତି ଧାରଣ କରି ନାହିଁ ଏବଂ କଳାସୂଚୀଭୁକ୍ତ ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ କେନ୍ଦ୍ରୀକୃତ ତାଲିକାରେ ନାହିଁ, ଏଥିରେ ଯଥାର୍ଥ କର୍ମଠତା ଦେଖାଇବେ ।

4) **ନାମାଙ୍କିତ ଅଧିକାରୀ ଏହା ମଧ୍ୟ ଯାଞ୍ଚ କରିବେ ଯେ**

a) ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ଭାଳି ରଖାଯାଉଥିବା କେନ୍ଦ୍ରୀକୃତ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ତାଲିକା ଯେଉଁଥିରେ ଆବେଦକର PAN ସଂଖ୍ୟା ଥିବ, ଉପରୋକ୍ତ ତଥ୍ୟକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ।

b) ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ଭାଳି ରଖାଯାଉଥିବା କଳା ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ କେନ୍ଦ୍ରୀକୃତ ତାଲିକା, ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଯେ ଆବେଦକ କଳା ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ନୁହେଁ ।

5) ଆବେଦକ ଉପରୋକ୍ତ ବିନିୟମରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ସମସ୍ତ ସର୍ତ୍ତର ଅନୁପାଳନ କରିଛି, ଏବଂ ଅଧିନିୟମର ଅନୁଭାଗ 42 ର ଉପ-ଅନୁଭାଗ (3) ରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ କୌଣସି ବି ଅଯୋଗ୍ୟତାର ଶୀକାର ହୋଇନାହିଁ, ଏହା ଉପରେ ନିଜେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲା ପରେ ନାମାଙ୍କିତ ଅଧିକାରୀ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଆବେଦନର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ କରିପାରନ୍ତି ଏବଂ ଆବେଦକଠାରୁ ସମସ୍ତ ଦସ୍ତାବିଜର ପ୍ରାପ୍ତିର 15 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ନିଯୁକ୍ତି ପତ୍ର ଜାରୀ କରି ଆବେଦକକୁ ଏକ

ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତିର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଇ ପାରନ୍ତି । ନାମାଙ୍କିତ ଅଧିକାରୀ ନିଯୁକ୍ତ ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଏକ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ (ଏଜେନ୍ସି) କୋଡ ସଂଖ୍ୟା ପ୍ରଦାନ କରିବେ ଏବଂ ଏଜେନ୍ସି କୋଡ ସଂଖ୍ୟା ର ପୂର୍ବରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ନାମର ସଂକ୍ଷେପାକ୍ଷର (ଏବ୍ରିଭିଏଶନ) କୁ ସଂଯୋଜିତ କରାଯିବ ।

6) ଉପରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଭଳି ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ନିଯୁକ୍ତି ପତ୍ରରେ ନିଯୁକ୍ତିର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବ ଯାହା ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ ଆବେଦକର ନିଯୁକ୍ତି ଓ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀ ଏବଂ ନିମ୍ନରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଆଚାର ସଂହିତାକୁ ପରିଚାଳିତ କରୁଥିବା ସମସ୍ତ ସର୍ତ୍ତାବଳୀକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରେ । ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ହିସାବରେ ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ନିଯୁକ୍ତିର 7 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ନିଯୁକ୍ତି ପତ୍ର ପଠାଯିବ ।

7) ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ ଏଭଳି ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଥିବା ଆବେଦକଙ୍କୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଏକ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ, ଯାହା ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ସେହି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ପରିଚୟ ସ୍ଥାପିତ କରିବ ଯାହାର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ ସେ କରୁଛି ।

8) ନାମାଙ୍କିତ ଅଧିକାରୀ ଏକ ଆବେଦକଙ୍କୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ନିଯୁକ୍ତିର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବାକୁ ମନା କରିପାରନ୍ତି ଯଦି ଆବେଦକ ଏହି ବିନିୟମାବଳୀ ରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ଗୋଟିଏକୁ ବି ପୂରଣ ନ କରେ । ନାମାଙ୍କିତ ଅଧିକାରୀ, ଆବେଦନ ପ୍ରାପ୍ତିର 21 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ, ଲିଖିତ ରୂପେ ଆବେଦକଙ୍କୁ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟତାର କାରଣ ସୂଚୀତ କରିବେ ।

9) ଏକ ଆବେଦକ ଯିଏ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ନିଯୁକ୍ତିକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବାରେ ମନା କରିଥିବା ନାମାଙ୍କିତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଦ୍ୱାରା ପୀଡିତ ହୋଇଥିବ, ସେ ନିଷ୍ପତ୍ତିର ସମୀକ୍ଷା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ନାମାଙ୍କିତ ଅପିଲୀୟ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟରେ ଏକ ସମୀକ୍ଷା ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିପାରେ । ଆବେଦକର ସମୀକ୍ଷା ଆବେଦନର ବିଚାର କରିବା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏକ ଅପିଲୀୟ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ନାମାଙ୍କିତ ନାମାଙ୍କିତ କରିପାରନ୍ତି । ଅପିଲୀୟ ଅଧିକାରୀ ଆବେଦନର ବିଚାର କରିବେ ଏବଂ ସମୀକ୍ଷା ଆବେଦନ ପ୍ରାପ୍ତିର 15 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଲିଖିତ ଆକାରରେ ଅନ୍ତିମ ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ସୂଚୀତ କରିବେ ।

2. ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ସଂଯୁକ୍ତ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ନିଯୁକ୍ତି :

1) ଏକ 'ସଂଯୁକ୍ତ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା' ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତି ଚାହୁଁଥିବା ଏକ ଆବେଦକ 'ସଂଯୁକ୍ତ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଆବେଦନ ଫର୍ମ I-B' ରେ, ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଜୀବନ, ସାଧାରଣ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା କିମ୍ବା ମନୋ-ଲାଇନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ପ୍ରକରଣ ଯାହା ବି ହୋଇଥାଉ, ତାଙ୍କ ନାମାଙ୍କିତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପାଖରେ ଆବେଦନ କରିବ । ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ନାମାଙ୍କିତ ଅଧିକାରୀ, ଉପର ରେଖାଙ୍କିତ ପ୍ରକାରେ ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଆବେଦନକୁ ବିଚାର କରିବେ ।

3. ବୀମା ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ପରୀକ୍ଷା :-

1) ଏକ ବୀମା ଅଭକର୍ତ୍ତା ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ହେବାକୁ, ଏକ ଆବେଦକ, ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଅନୁସାରେ, ଜୀବନ, ସାଧାରଣ, କିମ୍ବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା, ପ୍ରକରଣ ଯାହା ବି ହୋଇଥାଉ,

ସେସବୁର ବିଷୟଗୁଡିକରେ ପରୀକ୍ଷା ସମିତି ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ବୀମା ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ପରୀକ୍ଷାରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହେବ । ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ପରୀକ୍ଷାରେ ଯୋଗ୍ୟତା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥୀ ମାନଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଉପଯୁକ୍ତ ବୀମା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଜ୍ଞାନରେ ସଜ୍ଜିତ କରିବାପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସେମାନଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକ ସହାୟତା ଓ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ଦେବେ ।

2) ସେହି ଆବେଦକ ଯିଏ ଉପରୋକ୍ତ ବୀମା ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ପରୀକ୍ଷାରେ ସଫଳତାପୂର୍ବକ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବ, ତାକୁ ପରୀକ୍ଷା ସମିତି ଦ୍ୱାରା ଏକ ପାସ୍ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ । ପରୀକ୍ଷା ସମିତିଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପାସ୍ ପ୍ରମାଣପତ୍ର, ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ କୌଣସି ବି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ଚାହୁଁଥିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ବାର ମାସର ଅବଧି ପାଇଁ ବଳବତ୍ତର ରହିବ ।

3) କେବଳ ସେହି ପ୍ରାର୍ଥୀମାନେ ଯେଉଁମାନେ ଉପରୋକ୍ତ ବୀମା ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ପରୀକ୍ଷାରେ ଯୋଗ୍ୟତା ହାସଲ କରିଥିବେ ଏବଂ ପରୀକ୍ଷା ସମିତି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ବୈଧ ପାସ୍ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଧାରଣ କରିଥିବେ, ସେମାନେ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇବାକୁ ବିବେଚିତ ହେବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ହେବେ ।

4. ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାପାଇଁ ଅଯୋଗ୍ୟତା : ଅଯୋଗ୍ୟତା ପାଇଁ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅଧିନିୟମର ଅନୁଭାଗ 42(3) ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅନୁବନ୍ଧିତ କରାଯାଇଥିବା ଅନୁସାରେ ହେବ ।

5. ଆଚାର ସଂହିତା

1) ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ନିମ୍ନରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆଚାର ସଂହିତାର ଅନୁପାଳନ କରିବ **:-**

a) ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା, ---

i. ନିଜର ଏବଂ ସେହି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଯାହାର ସେ ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଅଟେ, ତାର ପରିଚୟ ଦେବ **;**

ii. ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକକୁ ତାର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ପରିଚୟ ପତ୍ର ଦେଖାଇବ, ଏବଂ ଦାବୀ କରାଗଲେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ନିଯୁକ୍ତି ପତ୍ର ମଧ୍ୟ ପ୍ରକଟ କରିବ **;**

iii. ତାର ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟକୁ ପ୍ରସାରିତ କରିବ ଏବଂ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୀମା ଯୋଜନାକୁ ସୁପାରିଶ କରିବା ସମୟରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକର ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବ ;

iv. ଯେଉଁଠି ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ସମାନ ପ୍ରକାରର ଉତ୍ପାଦ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଏକାଧିକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରେ, ସେ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଥିବା ସମସ୍ତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ଉପରେ ଏବଂ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକର ବିଶେଷ ଆବଶ୍ୟକତାର ସର୍ବୋତ୍ତମ ରୂପେ ଅନୁକୂଳ ହେଉଥିବା ଉତ୍ପାଦ ଉପରେ ନିରପେକ୍ଷତା ପୂର୍ବକ ପରାମର୍ଶ ଦେବ ।

v. ଯଦି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଶ୍ନ କରାଯାଏ, ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କମିଶନର ସ୍କେଲସବୁକୁ ପ୍ରକଟ କରିବ ;

vi. ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ଲାଗୁ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ବିଷୟରେ ସୂଚୀତ କରିବ ;

vii. ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟର ସ୍ୱରୂପ, ଏବଂ ଏକ ବୀମା ଚୁକ୍ତିର କ୍ରୟରେ ଆବଶ୍ୟକ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନାର ପ୍ରକଟୀକରଣର ମହତ୍ତ୍ୱ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମଧ୍ୟ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବ;

viii. ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସବୁପ୍ରକାରର ଯଥାର୍ଥ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି, ବୀମାକର୍ତ୍ତାଠାରେ ଜମା କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରସ୍ତାବ ସହିତ "ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ଗୋପନୀୟ ରିପୋର୍ଟ" କୁହାଯାଉଥିବା ଏକ ରିପୋର୍ଟ ଆକାରରେ ଯେଉଁଠି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ, ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ଜ୍ଞାତସାରରେ, ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକର କୌଣସି ଖରାପ ଅଭ୍ୟାସ କିମ୍ବା ଆୟ ଅସଙ୍ଗତି ସହିତ, ବୀମା ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକର ପ୍ରତ୍ୟେକ ତଥ୍ୟ, ଏବଂ କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନା ଯାହା ପ୍ରସ୍ତାବର ସ୍ୱୀକୃତି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ବିପରୀତ ରୂପେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇପାରେ, ଏସବୁକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆଣିବ;

ix. ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ଫାଇଲ କରିବା ସମୟରେ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ଦସ୍ତାବିଜ; ଏବଂ ପରେ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ମଗାଯାଉଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବ ;

x. ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ନାମିତୀକରଣକୁ ଲାଗୁ କରିବାପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେବ ;

xi. ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତାବର ସ୍ୱୀକୃତି କିମ୍ବା ଅସ୍ୱୀକୃତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକକୁ ତୁରନ୍ତ ସୂଚୀତ କରିବ;

xii. ତା' ମାଧ୍ୟମରେ ସମାବିଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଲିସୀଧାରକର ପଲିସୀର ସମନୁଦେଶନ, ଠିକଣାର ପରିବର୍ତ୍ତନ କିମ୍ବା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବିକଳ୍ପଗୁଡିକର ଚୟନ କିମ୍ବା ଯେଉଁଟା ଆବଶ୍ୟକ କୌଣସି ଅନ୍ୟ ପଲିସୀ ସେବା ସହିତ ସମସ୍ତ ପଲିସୀ ସେବା ବିଷୟ ଉପରେ, ଆବଶ୍ୟକ ସହାୟତା ଓ ପରାମର୍ଶ ପ୍ରଦାନ କରିବ;

xiii. ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା କରାଯାଉଥିବା ଦାବୀସବୁର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକର ଅନୁପାଳନରେ ପଲିସୀଧାରକ କିମ୍ବା ଦାବୀଦାର କିମ୍ବା ଲାଭଗ୍ରହୀତାମାନଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବ ;

2) **କୌଣସି ବି ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା, ----**

a. ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ ନ ହୋଇ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟର ଯାଚନା କିମ୍ବା ପ୍ରାପ୍ତି କରିବ ନାହିଁ ;

b. ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଥିବା କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନାକୁ ଲୋପ କରିବାପାଇଁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକକୁ ଉତ୍ ପ୍ରେରିତ କରିବ ନାହିଁ ;

c. ପ୍ରସ୍ତାବର ସ୍ୱୀକୃତି ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ କିମ୍ବା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକରେ ଭୁଲ ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକକୁ ଉତ୍ ପ୍ରେରିତ କରିବ ନାହିଁ;

d. ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକୁ ଯାଚିବା କିମ୍ବା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ବହୁସ୍ତରୀୟ ବିପଣନ ର ଆଶ୍ରୟ ନେବ ନାହିଁ ଏବଂ/କିମ୍ବା କୌଣସି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ) ପଲିସୀଧାରକକୁ ଏକ ବହୁସ୍ତରୀୟ ବିପଣନ ଯୋଜନାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପିତ କରିବ ନାହିଁ ;

e. ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ସହିତ ଅଭଦ୍ର ଭାବେ ବ୍ୟବହାର କରିବ ନାହିଁ ;

f. ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ପ୍ରସ୍ତାବରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବ ନାହିଁ ;

g. ତାର ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ହାର, ସୁବିଧା, ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧଠାରୁ ଅଲଗା ପ୍ରଦାନ କରିବ ନାହିଁ ;

h. ଏକ ବୀମା ଚୁକ୍ତି ଅନ୍ତର୍ଗତ ଲାଭଗ୍ରହୀତାଠାରୁ ଲାଭର କିଛି ଅଂଶ ପାଇଁ ଦାବୀ କିମ୍ବା ତାକୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବ ନାହିଁ ;

i. ବିଦ୍ୟମାନ ପଲିସୀକୁ ସମାପ୍ତ କରିବାକୁ ଏବଂ ପୂର୍ବ ପଲିସୀର ସେ ଭଳି ସମାପ୍ତି ତାରିଖଠାରୁ ତିନି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ତା'ଠାରୁ ଏକ ନୂତନ ପଲିସୀ ପ୍ରଭାବୀ କରିବାକୁ ଏକ ପଲିସୀଧାରକକୁ ବାଧ କରିବ ନାହିଁ ;

j. ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାପାଇଁ ନୂଆଁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିବ ନାହିଁ, ଯଦି ନାମାଙ୍କିତ ଅଧିକାରୀ ଦ୍ୱାରା ତାର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ନିଯୁକ୍ତିକୁ ପୂର୍ବେ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇଥିବ, ଏବଂ ସେଭଳି ରଦ୍ଦକରଣ ତାରିଖଠାରୁ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ବିତି ନ ଥିବ;

k. କୌଣସି ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ହେବ କିମ୍ବା ରହିବ ନାହିଁ ;

3) ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା, ତା' ମାଧ୍ୟମରେ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ ସଂରକ୍ଷିତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ପଲିସୀଧାରକକୁ ମୌଖିକ ରୂପେ କିମ୍ବା ଲିଖିତ ରୂପେ ସୂଚୀତ କରି, ଅନୁବନ୍ଧିତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ପଲିସୀଧାରକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରୟାସ କରିବ;

4) କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ବୀମା ଅଧିନିୟମ, 1938 ଏବଂ ତା' ଅନ୍ତର୍ଗତ ଥିବା ବିନିୟମଗୁଡିକର ପ୍ରାବଧାନର ଉଲ୍ଲଘଂନ କରି ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ, ସେ ଏକ ଦଣ୍ଡର ପାତ୍ର ହେବ ଯାହା ଦଶ ହଜାର ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇପାରେ ଏବଂ କୌଣସି ବୀମା କର୍ତ୍ତା କିମ୍ବା ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପକ୍ଷରୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି, ଯିଏ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ପାଇ ନ ଥିବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ କିମ୍ବା ସେଭଳି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଜରିଆରେ ଭାରତରେ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟର କାରବାର କରିବା ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତ କରେ, ସେ ଦଣ୍ଡର ପାତ୍ର ହେବ ଯାହା ଏକ କୋଟି ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇପାରେ ।

5) ବୀମାକର୍ତ୍ତା ତାଙ୍କ ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ଓ ଲୁପ୍ତ ପାଇଁ ଦାୟୀ ରହିବେ ଯାହା ଏହି ବିନିୟମାବଳୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆଚାର ସଂହିତାର ଉଲ୍ଲଘଂନକୁ ବି ସମ୍ମିଳିତ କରେ, ଏବଂ ଦଣ୍ଡର ପାତ୍ର ହେବେ ଯାହା ଏକ କୋଟି ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇପାରେ ।

6. ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ନିଯୁକ୍ତିର ନିଲମ୍ବନ :

1) ଉଚିତ୍ ସୂଚନା ପରେ ଏବଂ ତାକୁ ଶୁଣିବାର ଯଥାର୍ଥ ସୁଯୋଗ ଦେବାପରେ ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ନିଯୁକ୍ତିକୁ ରଦ୍ଦ କିମ୍ବା ନିଲମ୍ବିତ କରାଯାଇ ପାରେ ଯଦି ସେ:-

   a. ବୀମା ଅଧିନିୟମ, 1938 (1938 ର 4), ବୀମା ବିନିୟାମକ ଓ ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ ଅଧିନିୟମ, 1999 (1999 ର 41)

   କିମ୍ବା ସମୟ ସମୟରେ ସଂଶୋଧିତ ହେଉଥିବା ତା' ଅନ୍ତର୍ଗତ ଥିବା ନିୟମାବଳୀ କିମ୍ବା ବିନିୟାବଳୀର ଉଲ୍ଲଘଂନ କରେ ;

   b. ଉପରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ କୌଣସି ବି ଅଯୋଗ୍ୟତାକୁ ଆକର୍ଷିତ କରେ ;

   c. ବିନିୟମ 8 ରେ ଅନୁବନ୍ଧିତ ଆଚାର ସଂହିତାର ଏବଂ ସମୟ ସମୟରେ ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଉଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଗୁଡିକର ଅନୁପାଳନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଏ ।

   d. ନିଯୁକ୍ତିର ସର୍ତ୍ତାବଳୀର ଉଲ୍ଲଘଂନ କରେ ।

   e. ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ ତାହାର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୌଣସି ତଥ୍ୟ, ଯାହା ବୀମାକର୍ତ୍ତା କିମ୍ବା ପ୍ରାଧିକରଣ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ, ତାହାକୁ ଯୋଗାଇବାରେ ବିଫଳ ହୁଏ;

   f. ପ୍ରାଧିକରଣଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଉଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶଗୁଡିକର ଅନୁପାଳନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଏ ;

   g. ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନରେ କିମ୍ବା ଏହାର ବୈଧତାର ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ଭୁଲ କିମ୍ବା ଅସତ୍ୟ ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରେ; ଅଥବା ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟକୁ ଲୁଚାଏ କିମ୍ବା ଏହାକୁ ପ୍ରକଟ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଏ ;

   h. ବୀମାକର୍ତ୍ତା/ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ଆବର୍ତ୍ତିକ ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଜମା କରେ ନାହିଁ ;

   i. ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଆୟୋଜିତ କୌଣସି ନିରୀକ୍ଷଣ କିମ୍ବା ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ସହଯୋଗ କରେ ନାହିଁ;

   j. ପଲିସୀଧାରକମାନଙ୍କ ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ସମାଧାନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଏ କିମ୍ବା ଏହା ତରଫରୁ ପ୍ରାଧିକରଣକୁ ଏକ ସନ୍ତୋଷଜନକ ଉତ୍ତର ଦେବାରେ ବିଫଳ ହୁଏ;

   k. ବୀମାକର୍ତ୍ତା ତରଫରୁ ପଲିସୀଧାରକ/ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କଠାରୁ ଏକତ୍ରିତ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମ/ନଗଦର ହେରଫେର କରିବାରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ରୂପେ କିମ୍ବା ପରୋକ୍ଷ ରୂପେ ଜଡ଼ିତ ହୁଏ । ଅବଶ୍ୟ ଏହି ପ୍ରାବଧାନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ବିଶେଷ ଅନୁଜ୍ଞା ବିନା ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତାକୁ ନଗଦ/ପ୍ରିମିୟମ ଏକତ୍ରିତ କରିବାର ଅନୁମତି ଦିଏ ନାହିଁ ।

7. ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱର ରଦ୍ଦକରଣ ପାଇଁ ପ୍ରକ୍ରିୟା :

ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱର ରଦ୍ଦକରଣ ପାଇଁ ଅନ୍ତିମ ଆଦେଶର ଜାରୀ ପରେ, ଅନ୍ତିମ ଆଦେଶର ତାରିଖଠାରୁ ସେ ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ବନ୍ଦ କରିବ ।

8. ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ନିଯୁକ୍ତିର ନିଲମ୍ବିତକରଣ/ରଦ୍ଦକରଣର କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ :

1) ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱର ନିଲମ୍ବନ କିମ୍ବା ରଦ୍ଦକରଣ ତାରିଖରେ ଏବଂ ସେହି ତାରିଖ ଠାରୁ, ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା, ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ

   କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ବନ୍ଦ କରିବ ।

a. ନିଯୁକ୍ତିର ରଦ୍ଦକରଣ ପ୍ରଭାବୀ କରୁଥିବା ଅନ୍ତିମ ଆଦେଶର ଜାରୀର 7 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସେହି ଅଭିକର୍ତ୍ତାଠାରୁ ନିଯୁକ୍ତି ପତ୍ର ଓ ପରିଚୟ ପତ୍ର ଫେରସ୍ତ ନେବେ ଯାହାର ନିଯୁକ୍ତିକୁ ଏହି ବିନିୟମାବଳୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇଛି ।

b. ନିଲମ୍ବନ/ରଦ୍ଦକରଣ ପ୍ରଭାବୀ କରୁଥିବା ଆଦେଶ ପରେ ଅତିଶୀଘ୍ର ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ କଳା ସୂଚୀଭୁକ୍ତ କରିବେ ଏବଂ ସେହି ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଯାହାର ନିଯୁକ୍ତିକୁ ନିଲମ୍ବିତ/ରଦ୍ଦ କରାଯାଇଛି, ତାହାର ବିବରଣୀସବୁକୁ ପ୍ରାଧିକରଣଦ୍ୱାରା ରଖାଯାଉଥିବା କଳା ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଡାଟାବେସ୍ରେ ଏବଂ ପ୍ରାଧିକରଣଦ୍ୱାରା ରଖାଯାଉଥିବା କେନ୍ଦ୍ରୀକୃତ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ତାଲିକା ଡାଟା ବେସରେ, ଅନଲାଇନ ମୋଡରେ ପ୍ରବିଷ୍ଟ କରିବେ ।

c. ଯଦି ନାମାଙ୍କିତ ଅଧିକାରୀଦ୍ୱାରା ଏକ ସ୍ୱିକିଙ୍ଗ୍ ଅର୍ଡରର ଜାରୀ ମାଧ୍ୟମରେ ଅନୁଶାସନାତ୍ମକ ପଦକ୍ଷେପର ସମାପ୍ତିରେ କୌଣସି

ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ନିଲମ୍ବନକୁ ପୁନଃପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଏ, ତାର ନିଲମ୍ବନକୁ ପୁନଃପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ କରୁଥିବା ସ୍ୱିକିଙ୍ଗ ଅର୍ଡର ଜାରୀ ହେଉ

ହେଉ ତୁରନ୍ତ ସେଭଳି ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ବିବରଣୀକୁ କଳା ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ତାଲିକାରୁ ହଟାଇ ଦିଆଯିବ ।

d. ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ଜୀବନ କିମ୍ବା ସାଧାରଣ କିମ୍ବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା କିମ୍ବା ମନୋ-ଲାଇନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ଯାହା ସହିତ ସେ ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି, ସେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ରେକର୍ଡ ଓ ଆବଶ୍ୟକ ପଦକ୍ଷେପ ସକାଶେ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିଆଯାଇଥିବା ପଦକ୍ଷେପ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସୂଚୀତ କରିବେ ।

10. ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତିର ଇସ୍ତଫା/ସମର୍ପଣ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଅନୁପାଳନ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା:

1) ଯଦି ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ତାର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖରେ ସମର୍ପଣ କରିବାକୁ ଚାହେଁ, ସେ ତା' ନିଯୁକ୍ତି ପତ୍ର ଓ ପରିଚୟ ପତ୍ରକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ସେହି ନାମାଙ୍କିତ ଅଧିକାରୀ ପାଖରେ ସମର୍ପଣ କରିବ ଯାହାଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଧାରଣ କରିଛି ।
2) ନିଯୁକ୍ତିର ଇସ୍ତଫା କିମ୍ବା ସମର୍ପଣ ତାରିଖଠାରୁ 15 ଦିନର ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ଫର୍ମ I-C ରେ ବିସ୍ତୃତ ରୂପେ ଦିଆ ଯାଇଥିବା ହିସାବରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସମାପ୍ତି ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଜାରୀ କରିବେ ।
3) ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଯିଏ ନିଜର ନିଯୁକ୍ତିକୁ ସମର୍ପଣ କରିଛି । ସେ ଅନ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଠାରୁ ନୂତନ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇବା ପାଇଁ ଚାହିଁପାରେ । ସେଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଅଭିକର୍ତ୍ତାକୁ ନୂତନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ନିକଟରେ ତାହାର ଆବେଦନ ଫର୍ମ ସହିତ, ତାର ପୂର୍ବ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱର ସମସ୍ତ ବିବରଣୀ ଏବଂ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଫର୍ମ I-C ରେ ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ସମାପ୍ତି ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଦାଖଲ କରିବାକୁ ପଡିବ ।
4) ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ସମାପ୍ତି ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଜାରୀ ତାରିଖଠାରୁ ନବେ ଦିନର ସମୟାବଧି ପରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଉପରୋକ୍ତ ରୂପରେଖା ଅନୁସାରେ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଆବେଦନର ବିଚାର କରିବେ ।

11. ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ସାଧାରଣ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ:

1) ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ବିଷୟଗୁଡକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରୁଥିବା ଏକ 'ବୋର୍ଡ ସ୍ୱୀକୃତ ନୀତି' ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ ଏବଂ ପ୍ରତି ବର୍ଷ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ ପୂର୍ବରୁ ତାହାକୁ ପ୍ରାଧିକରଣ ପାଖରେ ଫାଇଲ କରିବେ । 'ବୋର୍ଡ ସ୍ୱୀକୃତ ନୀତି' ପାଇଁ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବ ।

2) କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଗୋଟିଏ ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ଗୋଟିଏ ସାଧାରଣ ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ଗୋଟିଏ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନୋ-ଲାଇନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଠାରୁ ଅଧିକ ପାଇଁ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ ନାହିଁ ।

3) କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି, ଯିଏ ଏହି ଅଧିନିୟମର ପ୍ରାବଧାନଗୁଡିକର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରି ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ, ସେ ଏକ ଦଣ୍ଡର ପାତ୍ର ହେବ ଯାହା ଦଶ ହଜାର ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇପାରେ ।

4) କୌଣସି ବୀମାକର୍ତ୍ତା କିମ୍ବା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପକ୍ଷରୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ କୌଣସି ପ୍ରତିନିଧି, ଯିଏ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ପାଇ ନ ଥିବା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ କିମ୍ବା ଭାରତରେ କୌଣସି ବୀମା ବ୍ୟବସାୟର କାରବାର କରିବା ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତ କରେ, ସେ ଏକ ଦଣ୍ଡର ପାତ୍ର ହେବ ଯାହା ଏକ କୋଟି ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇପାରେ ।

5) କୌଣସି ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ବୀମା ନିୟମାବଳୀ (ସଂଶୋଧନ) ଆଇନ, 2015 ର ପ୍ରାରମ୍ଭ ଦିବସରେ କିମ୍ବା ପରେ କୌଣସି ପ୍ରଧାନ ଅଭିକର୍ତ୍ତା, ମୂଖ୍ୟ ଅଭିକର୍ତ୍ତା, ଏବଂ ବିଶିଷ୍ଟ ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଜରିଆରେ ଭାରତରେ କୌଣସି ବୀମା ବ୍ୟବସାୟର କାରବାର କରିବ ନାହିଁ ।

6) କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି, ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ବହୁସ୍ତରୀୟ ବିପଣନ ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ ନେବାକୁ କିମ୍ବା ନୂତନୀକରଣ କରିବାକୁ କିମ୍ବା ଚାଲୁ ରଖିବାକୁ, ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ଅପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ରୂପେ କିମ୍ବା ଏକ ଉତ୍ ପ୍ରେରଣ ରୂପେ ଅନୁମତି ଦେବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଅନୁମତି ଦେବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଅନୁମତି ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେବ ନାହିଁ ।

7) ପ୍ରାଧିକରଣ ତା' ତରଫରୁ ପ୍ରାଧିକୃତ ଏକ ଅଧିକାରୀ ଜରିଆରେ, ବହୁସ୍ତରୀୟ ବିପଣନ ଯୋଜନାସବୁରେ ସଂପୃକ୍ତ ଥିବା ଅସ୍ତିତ୍ୱ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉପଯୁକ୍ତ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟରେ ଅଭିଯୋଗ କରିପାରେ ।

8) ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ନାମାଙ୍କିତ ଅଧିକାରୀ ଯିଏ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବାରେ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପକ୍ଷରୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥାଏ, ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ନାମ ଓ ଠିକଣା ଏବଂ ସେହି ତାରିଖ ଯେଉଁ ଦିନ ତାର ନିଯୁକ୍ତ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ଓ ସେହି ତାରିଖ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ, ଯେଉଁ ଦିନ ତା' ନିଯୁକ୍ତି ସମାପ୍ତ ହେଲା, ଏହି ସବୁ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରୁଥିବା ଏକ ପଞ୍ଜିକାକୁ ସମ୍ଭାଳି ରଖିବେ ।

9) ଉପରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ହୋଇଥିବା ହିସାବରେ ରେକର୍ଡସବୁକୁ, ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ସେବାରେ ଥିବ ଏବଂ ନିଯୁକ୍ତିର ସମାପ୍ତିଠାରୁ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ସମୟାବଧି ପାଇଁ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସମ୍ଭାଳି ରଖାଯିବ ।

ଅଧ୍ୟାୟ 5

ଜୀବନ ବୀମାର ବୈଧିକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ, ଆମେ ସେହି ତତ୍ତ୍ୱଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରୁଛୁ ଯେଉଁଗୁଡିକ ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତିର କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀକୁ ପରିଚାଳିତ କରନ୍ତି । ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ବିଶେଷ ଲକ୍ଷଣଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ଆଲୋଚନା କରେ ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

କ. ବୀମା ଚୁକ୍ତି -ବୈଧିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଏବଂ ବିଶେଷ ଲକ୍ଷଣ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ

କ. ବୀମା ଚୁକ୍ତି – ବୈଧିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଏବଂ ବିଶେଷ ଲକ୍ଷଣ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ

1. ବୀମା ଚୁକ୍ତି - ବୈଧିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ

କ) ବୀମା ଚୁକ୍ତି

ବୀମା ଏକ ଚୁକ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ରାଜିନାମା ସହିତ ଜଡିତ ଯେଉଁଠି ବୀମାକର୍ତ୍ତା କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଙ୍କଟଗୁଡିକ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରିମିୟମ କୁହାଯାଉଥିବା ଏକ ମୂଲ୍ୟ କିମ୍ବା ପ୍ରତିଫଳ ବଦଳରେ ଆର୍ଥିକ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ସମ୍ମତି ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏହି ଚୁକ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ରାଜିନାମା ଏକ ବୀମା ପଲିସୀର ରୂପ ନିଏ ।

ଖ) **ଏକ ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ବୈଧିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ**

ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ବୀମା ଚୁକ୍ତିର କେତେକ ଲକ୍ଷଣ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କରିବା ଏବଂ ତା ପରେ ସେହି ବୈଧିକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସବୁ ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ଯାହା ସାଧାରଣ ରୂପେ ବୀମା ଚୁକ୍ତିସବୁକୁ ପରିଚାଳିତ/ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରନ୍ତି ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ଏକ ଚୁକ୍ତି ହେଉଛି ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ରାଜିନାମା, ଯାହା ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରବର୍ତ୍ତନୀୟ ଅଟେ । ଭାରତୀୟ ଚୁକ୍ତି ଅଧିନିୟମ, 1872 ର ପ୍ରାବଧାନ ବୀମା ଚୁକ୍ତି ସହିତ ଭାରତର ସମସ୍ତ ଚୁକ୍ତିକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରେ ।

ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ ହେଉଛି ଏକ ଚୁକ୍ତି, ଯାହା ମଧ୍ୟରେ ଦୁଇ ପକ୍ଷ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତି, ଅର୍ଥାତ୍, କମ୍ପାନୀ, ଯାହାକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା କୁହାଯାଏ, ଓ ପଲିସୀଧାରୀ, ଯାହାକୁ ବୀମିତ କୁହାଯାଏ ଏବଂ ଭାରତୀୟ ଚୁକ୍ତି ଅଧିନିୟମ, 1872 ରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପିତ କରାଯାଇଥିବା ଆବଶ୍ୟକତାସବୁକୁ ପୂରଣ କରେ ।

ଚିତ୍ର 1 : ବୀମା ଚୁକ୍ତି

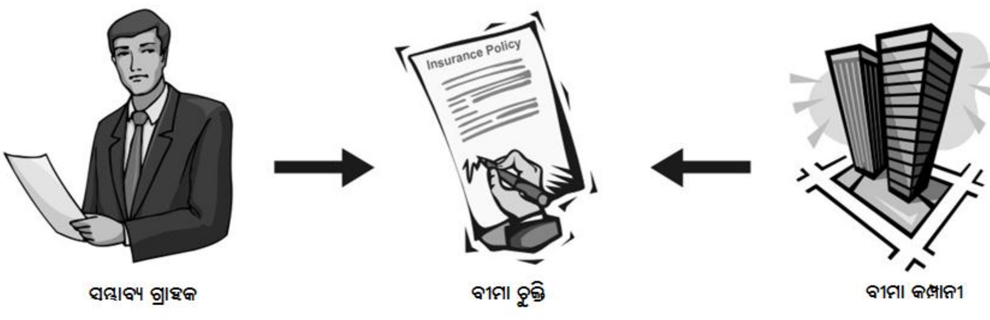

ଗ) ଏକ ବୈଧ ଚୁକ୍ତିର ତତ୍ତ୍ୱ

ଚିତ୍ର 2 : ଏକ ବୈଧ ଚୁକ୍ତିର ତତ୍ତ୍ୱ

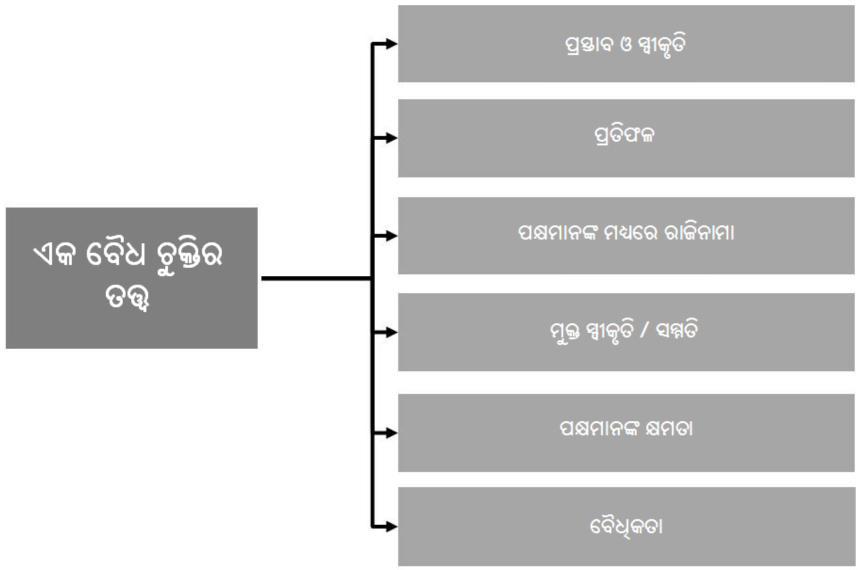

ଏକ ବୈଧ ଚୁକ୍ତିର ତତ୍ତ୍ୱଗୁଡିକ ହେଉଛି :

i. ପ୍ରସ୍ତାବ ଓ ସ୍ୱୀକୃତି

ଯେତେବେଳେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଅନ୍ୟ ଜଣକୁ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାରୁ ନିବୃତ ରହିବାକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ସୂଚୀତ କରେ, ଯାହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଅନ୍ୟଠାରୁ ସମ୍ମତି ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା, ସେ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଉଛି ବୋଲି କୁହାଯିବ । ସାଧାରଣତଃ, ପ୍ରସ୍ତାବଟି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଏ, ଏବଂ ସ୍ୱୀକୃତି ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଏ ।

ଯେତେବେଳେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯାହାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଆଯାଏ, ତା' ପାଇଁ ସମ୍ମତି ସୂଚୀତ କରେ, ଏହାକୁ ତା' ସ୍ୱୀକୃତି ବୋଲି ମାନି ନିଆଯାଏ । ଏଣୁକରି, ଯେତେବେଳେ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଏ, ଏହା ଏକ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ହୋଇଯାଏ ।

ସ୍ୱୀକୃତି ବିଷୟରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକକୁ ସୂଚୀତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯାହାର ପରିଣାମରେ ଏକ ଚୁକ୍ତିର ଗଠନ ହୁଏ ।

ଯେତେବେଳେ ଏକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ବୀମା ଯୋଜନାର ସର୍ତ୍ତସବୁକୁ ସ୍ୱୀକାର କରେ ଏବଂ ଜମା ରାଶି ପରିମାଣ ପ୍ରଦାନ କରି ତା' ସମ୍ମତି ଅଭିବ୍ୟକ୍ତ କରେ, ଯାହା, ପ୍ରସ୍ତାବର ସ୍ୱୀକୃତି ପରେ, ପ୍ରଥମ ପ୍ରିମିୟମରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଯାଏ, ପ୍ରସ୍ତାବ ଏକ ପଲିସୀ ହୋଇଯାଏ ।

ଯଦି କୌଣସି ସର୍ତ୍ତ ରଖାଯାଏ, ଏହା ଏକ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରସ୍ତାବ ହୋଇଯାଏ ।

ପଲିସୀ ବଣ୍ଡ ଚୁକ୍ତିର ପ୍ରମାଣ ହୋଇଯାଏ ।

ii. ପ୍ରତିଫଳ

ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ଚୁକ୍ତିରେ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ କିଛି ପାରସ୍ପରିକ ଲାଭ ଥିବା ଉଚିତ । ପ୍ରିମିୟମ ହେଉଛି ବୀମିତ ଠାରୁ ପ୍ରତିଫଳ ଅଟେ, ଏବଂ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଦେବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଖରୁ ପ୍ରତିଫଳ ଅଟେ ।

iii. ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ରାଜିନାମା

ଉଭୟ ପକ୍ଷ ସେହି ସମାନ ଜିନିଷକୁ ସେହି ସମାନ ଅର୍ଥରେ ସମ୍ମତି ପ୍ରଦାନ କରିବା ଉଚିତ । ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ, ଉଭୟ ପକ୍ଷ ମଧ୍ୟରେ "ସର୍ବସମ୍ମତି " ହେବା ଉଚିତ । ଉଭୟ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଓ ପଲିସୀଧାରୀ ସେହି ସମାନ ଜିନିଷ ଉପରେ ସେହି ସମାନ ଅର୍ଥରେ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ସମ୍ମତି ଦେବା ଉଚିତ ।

iv. ମୁକ୍ତ ସ୍ୱୀକୃତି / ସମ୍ମତି

ଏକ ଚୁକ୍ତିରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ସମୟରେ ମୁକ୍ତ ସମ୍ମତି ଥିବା ଉଚିତ ।

ସମ୍ମତିକୁ ମୁକ୍ତ ବୋଲି କୁହାଯାଏ ଯେତେବେଳେ ଏହା ନିମ୍ନ କାରଣରୁ ହୋଇ ନ ଥାଏ

✓ ଜବରଦସ୍ତି/ଉତ୍ପୀଡନ
✓ ଅନୁଚିତ ପ୍ରଭାବ
✓ କପଟ
✓ ଭୁଲ ଉପସ୍ଥାପନା
✓ ଭୁଲ

ଯେତେବେଳେ ଏକ ରାଜିନାମା ପାଇଁ ସମ୍ମତି ଜବରଦସ୍ତି ଉତ୍ପୀଡନ, କପଟ କିମ୍ବା ଭୁଲଉପସ୍ଥାପନା କାରଣରୁ ହୋଇଥାଏ, ରାଜିନାମା ଶୂନ୍ୟ /ଅକାମୀ/ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଯାଏ ।

v. ପକ୍ଷମାନଙ୍କ କ୍ଷମତା

ଚୁକ୍ତିର ଉଭୟ ପକ୍ଷ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ଚୁକ୍ତିରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ପାଇଁ ବୈଧିକ ରୂପେ ସୁଯୋଗ୍ୟ /ସକ୍ଷମ ହେବା ଉଚିତ । ପଲିସୀଧାରୀ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ହସ୍ତାକ୍ଷର କରିବା ସମୟରେ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ପ୍ରାପ୍ତ ବୟସ୍କ ହୋଇଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ସୁସ୍ଥ ମନର ହେବା ଉଚିତ ଓ ଆଇନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅଯୋଗ୍ୟ ହୋଇ ନ ଥିବା ଉଚିତ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଅପ୍ରାପ୍ତବୟସ୍କମାନେ ଚୁକ୍ତିରେ ପ୍ରବେଶ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

vi. ବୈଧିକତା

ଚୁକ୍ତିର ବିଷୟ ନିଶ୍ଚିତରୂପେ ବୈଧିକ ହେବା ଉଚିତ୍, ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଅବୈଧିକ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ କୌଣସି ବୀମା ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଜିନାମା ଯାହାର ବିଷୟ କିମ୍ବା ପ୍ରତିଫଳ ବେଆଇନ ଅଟେ, ତାହା ବ୍ୟର୍ଥ /ଅମାନ୍ୟ ହେବ । ଏକ ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ବିଷୟ ଏକ ବୈଧିକ ବିଷୟ ଅଟେ ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

i. **ଜବରଦସ୍ତି/**ଉତ୍ପୀଡନ - ଅପରାଧିକ ମାଧ୍ୟମ ଜରିଆରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଉଥିବା ଚାପକୁ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ କରେ ।

ii. ଅନୁଚିତ ପ୍ରଭାବ - ଯେତେବେଳେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ଅନ୍ୟ ଜଣକର ଇଚ୍ଛା ଉପରେ ଶାସନ କରିପାରେ, ତା' ପଦବୀକୁ, ଅନୁଚିତ ଲାଭ ଉଠାଇବା ପାଇଁ, ଅନ୍ୟ ଉପରେ ଉପଯୋଗ କରେ ।

iii. କପଟ - ଯେତେବେଳେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଏକ ମିଥ୍ୟା ବିଶ୍ୱାସ ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଅନ୍ୟଜଣକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଏ, ଯାହା ଏକ ଉପସ୍ଥାପନା କାରଣରୁ ହୋଇଥାଏ ଯାହାକୁ ସେ ସତ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରେ ନାହିଁ । ଏହା ହୁଏତ ଜାଣିଶୁଣି ତଥ୍ୟକୁ ଲୁଚାଇବା ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ସେଗୁଡିକୁ ଭୁଲ ରୂପେ ଉପସ୍ଥାପନା କରିବା ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥାଏ ।

iv. **ଭୁଲ** - ଏକ ଜିନିଷ କିମ୍ବା ଘଟଣା ଉପରେ ଜଣକର ଜ୍ଞାନ କିମ୍ବା ବିଶ୍ୱାସ କିମ୍ବା ଅର୍ଥବ୍ୟାଖ୍ୟା ରେ ତ୍ରୁଟି । ଏହା ଚୁକ୍ତିର ବିଷୟବସ୍ତୁ ବିଷୟରେ ବୁଝିବାରେ କିମ୍ବା ସମ୍ମତି ହେବାରେ ତ୍ରୁଟି ଆଡକୁ ଗତି କରାଇପାରେ ।

2. ବୀମା ଚୁକ୍ତି - ବିଶେଷ ଲକ୍ଷଣ

କ) ୟୁବେରିମା ଫାଇଡ୍ସ କିମ୍ବା ପରମ ସଦ୍ଭାବ

ଏହା ଏକ ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ଏକ ମୂଳଭୂତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଅଟେ । ଏହାକୁ ମଧ୍ୟ ୟୁବେରିମା ଫାଇଡ୍ସ କୁହାଯାଏ, ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ଚୁକ୍ତିର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପକ୍ଷ ବୀମାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ସୂଚନାକୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ପ୍ରକଟ କରିବା ଉଚିତ ।

ସଦ୍ଭାବ ଓ ପରମ ସଦ୍ଭାବ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କରାଯାଇପାରେ । ସାଧାରଣ ଭାବେ ସମସ୍ତ ବ୍ୟାପାରିକ ଚୁକ୍ତି ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି ଯେ ସେମାନଙ୍କ କାରବାରରେ ସଦ୍ଭାବର ଅନୁପାଳନ କରାଯିବ ଏବଂ ସୂଚନା / ତଥ୍ୟ ଦେବା ସମୟରେ କୌଣସି କପଟ କିମ୍ବା ପ୍ରତାରଣା ନ ଥିବ । ସଦ୍ଭାବ ଅନୁପାଳନ କରିବାର ଏହି ବୈଧିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବ୍ୟତୀତ, ବିକ୍ରେତା କ୍ରେତାକୁ ଚୁକ୍ତିର ବିଷୟବସ୍ତୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୌଣସି ତଥ୍ୟ ପ୍ରକଟ କରିବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ନୁହେଁ ।

ଏଇଠି ଅନୁପାଳନ କରାଯାଇଥିବା ନିୟମ ହେଉଛି **"କେଭିଅଟ ଏମ୍ପଟର " ର ନିୟମ ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି କ୍ରେତା ସାବଧାନ ।** ଚୁକ୍ତିର ପକ୍ଷମାନେ ଚୁକ୍ତିର ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବେ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଏ ଏବଂ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗୋଟିଏ ପକ୍ଷ ଅନ୍ୟକୁ ଭୁଲ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ନ କରେ ଓ ଉତ୍ତରସବୁ ସତ୍ୟତାପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଦିଆଯାଏ, ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷ ଚୁକ୍ତିକୁ ଅବଜ୍ଞା କରିବାର କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ନାହିଁ ।

ପରମ ସଦ୍ଭାବ : ବୀମା ଚୁକ୍ତି ଏକ ଅନ୍ୟ ଆଧାରରେ ଛିଡା ହୁଏ । ପ୍ରଥମତଃ, ଚୁକ୍ତିର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଅସ୍ପର୍ଶଗମ୍ୟ ଅଟେ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ନିରୀକ୍ଷଣ କିମ୍ବା ଅନୁଭୂତି ମାଧ୍ୟମରେ ସହଜରେ ଜଣାଯିବ ନାହିଁ । ପୁନଃ ଅନେକ ଗୁଡିଏ ତଥ୍ୟ ଅଛି, ଯେଉଁଗୁଡିକ ସେମାନଙ୍କ ନିଜ ସ୍ୱରୂପ ଦ୍ୱାରା, କେବଳ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଦ୍ୱାରା ଜଣା ପଡିପାରେ । ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ଅନେକ ସମୟରେ ସୂଚନା ପାଇଁ ପୂରାପୂରି ପରବର୍ତ୍ତୀ ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବାକୁ ପଡିଥାଏ ।

ତେଣୁକରି ବୀମାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଯାହା ପାଖରେ ଏହି ତଥ୍ୟ ନ ଥାଏ, ତାଙ୍କୁ ଦେବା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ଏକ ବୈଧିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅଟେ ।

ଉଦାହରଣ

ଡେଭିଡ ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲା । ପଲିସୀ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିବା ସମୟରେ, ଡେଭିଡ ମଧୁମେହରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ଓ ଚିକିତ୍ସାଧୀନ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଡେଭିଡ ଏହି ତଥ୍ୟକୁ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପାଖରେ ପ୍ରକଟ କରି ନ ଥିଲା । ଡେଭିଡ ତିନି ଦଶନ୍ଧିରେ ଥିଲା, ତେଣୁ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଡେଭିଡକୁ ଏକ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷା କରାଇବା ପାଇଁ ନ କହି ପଲିସୀ ଜାରୀ କଲା । ତା ପରେ କିଛି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ, ଡେଭିଡ ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଖରାପ ଆଡକୁ ଗତି କଲା ଏବଂ ତାକୁ

ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି କରିବାକୁ ପଡିଲା । ଡେଭିଡ ଆରୋଗ୍ୟ ଲାଭ କରି ପାରିଲା ନାହିଁ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ କିଛି ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କଲା । ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପାଖରେ ଏକ ଦାବୀ ଉପସ୍ଥାପନା କରାଗଲା ।

ଡେଭିଡର ନାମିତ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା ଯେ, ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦାବୀକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିଦେଇଛି । ତା' ଅନୁସନ୍ଧାନରେ, ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଜାଣି ପାରିଲା ଯେ ଡେଭିଡ ପଲିସୀ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିବା ସମୟର ପୂର୍ବରୁ ହିଁ ମଧୁମେହରେ ଗ୍ରସିତ ଥିଲା ଏବଂ ଏହି ତଥ୍ୟଟି ଡେଭିଡ ଦ୍ୱାରା ଜାଣିଶୁଣି ଲୁଚା ଯାଇଥିଲା । ଏଣୁ ବୀମା ଚୁକ୍ତିକୁ ଶୂନ୍ୟ ଓ ନିରର୍ଥକ ବୋଲି ଘୋଷିତ କରାଗଲା ଏବଂ ଦାବୀକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରାଗଲା ।

ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ହେଉଛି ସେହି ସୂଚନା ଯାହା ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାରେ ସକ୍ଷମ କରେ :

- ✓ ସେମାନେ ସଙ୍କଟକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବେ କି?
- ✓ ଯଦି ହଁ, କେଉଁ ପ୍ରିମିୟମ ହାରରେ ଏବଂ କେଉଁ ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଅନ୍ତର୍ଗତ?

ପରମ ସଦ୍ଭାବର ନୈତିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସାଧାରଣ ଆଇନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ । କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନା କେବଳ ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ଉପରେ ଲାଗୁହୁଏ, କିନ୍ତୁ ସେହି ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ସଂପ୍ରସାରିତ ହୁଏ ଯାହା ସେ ଜାଣିବା ଉଚିତ ।

ଉଦାହରଣ

ନିମ୍ନଗୁଡିକ ତଥ୍ୟ ସୂଚନାର କେତେକ ଉଦାହରଣ ଯାହା ବିଷୟରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେବା ସମୟରେ ପ୍ରକଟ କରିବା ଉଚିତ :

i. **ଜୀବନ ବୀମା:** ନିଜର ଡାକ୍ତରୀ ଇତିହାସ, ବଂଶଗତ ରୋଗର ପରିବାର ଇତିହାସ, ଧୂମ୍ରପାନ ତଥା ମଦ୍ୟପାନ ଭଳି ଅଭ୍ୟାସ, କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅନୁପସ୍ଥିତି, ବୟସ, ସଉକ, ଆର୍ଥିକ ସୂଚନା ଯେପରିକି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକର ଆୟ ବିବରଣୀ, ପୂର୍ବରୁ ଥିବା ଜୀବନ ପଲିସୀ, ବ୍ୟବସାୟ ଇତ୍ୟାଦି ।

ii. **ଅଗ୍ନି ବୀମା** : ଗୃହର ନିର୍ମାଣ ଓ ବ୍ୟବହାର, ଗୃହର ଆୟୁ, ପରିସରରେ ଥିବା ଜିନିଷଗୁଡିକର ସ୍ୱରୂପ/ପ୍ରକୃତି ଇତ୍ୟାଦି ।

iii. **ସାମୁଦ୍ରିକ ବୀମା:** ଜିନିଷପତ୍ରର ବିବରଣ, ପ୍ୟାକିଙ୍ଗ୍ ପଦ୍ଧତି ଇତ୍ୟାଦି ।

iv. **ମୋଟର ବୀମା:** ବାହନର ବିବରଣ, କ୍ରୟ ତାରିଖ, ଡ୍ରାଇଭରର ବିବରଣୀ ଇତ୍ୟାଦି ।

ବୀମା ଚୁକ୍ତିସବୁ ଏ ପ୍ରକାରେ ଏକ ଉଚ୍ଚତର ଦାୟିତ୍ୱ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆସନ୍ତି । ବୀମା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ସଦ୍ଭାବ ଚୁକ୍ତିସବୁ ପରମ ସଦ୍ଭାବ ଚୁକ୍ତି ହୋଇଯାଆନ୍ତି ।

ପରିଭାଷା

"ୟୁବେରିମା ଫାଇଡ୍ସ" ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ "ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥାଉ ଅଥବା କରାଯାଇ ନ ଥାଉ, ପ୍ରସ୍ତାବ କରାଯାଉଥିବା ସଙ୍କଟ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟକୁ, ସଠିକ ରୂପେ ଓ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ସ୍ୱେଚ୍ଛାରେ ପ୍ରକଟ କରିବାର ଏକ ସକାରାତ୍ମକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ" ଜଡିତ ଥିବା ରୂପେ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଏ ।

ଯଦି ପରମ ସଦ୍ଭାବର ଅନୁପାଳନ ଏକ ପକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା ନ ହୁଏ, ଚୁକ୍ତିଟି ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା ଏଡେଇ ଦିଆଯାଇପାରେ । ତତ୍ତ୍ୱତଃ ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ କାହାକୁ ବି ତା' ନିଜର ଭୂଲର ଲାଭ ଉଠାଇବା ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ, ବିଶେଷତଃ ଏକ ବୀମା ଚୁକ୍ତିରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ସମୟରେ ।

ଏହା ଆଶା କରାଯାଏ ଯେ ବୀମିତ କୌଣସି ବି ତଥ୍ୟ, ଯାହା ବୀମା ଚୁକ୍ତି ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ, ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଭୂଲ ଉପସ୍ଥାପନା କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ବୀମିତ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ସୂଚନାକୁ ପ୍ରକଟ କରିବା ଉଚିତ । ଯଦି ଏହି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନ ଥାଆନ୍ତା, ବୀମା ନେଉଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସଙ୍କଟ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଉଥିବା କେତେକ ତଥ୍ୟକୁ ଲୁଚାଇ ରଖନ୍ତା, ଏବଂ ଅନୁଚିତ ଲାଭ ପ୍ରାପ୍ତ କରନ୍ତା ।

ବୀମାଧାରୀକୁ କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ସୂଚନାକୁ ବିନା ଲୁଚାଇ ସତ୍ୟତାପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ତା' ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ସ୍ଥିତି, ପରିବାର ଇତିହାସ, ଆୟ, ବ୍ୟବସାୟ ଇତ୍ୟାଦିକୁ ପ୍ରକଟ କରିବାର ପ୍ରତ୍ୟାଶା କରାଯାଏ, ଯାହା ସଙ୍କଟାଙ୍କକକୁ ସଙ୍କଟକୁ ଠିକ୍ ଭାବେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ପାଇଁ ସକ୍ଷମ କରେ । ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଅଣ-ପ୍ରକଟୀକରଣ କିମ୍ବା ଭୂଲ ଉପସ୍ଥାପନାରେ, ଯାହା ସଙ୍କଟାଙ୍କକର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାନ୍ତା । ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଚୁକ୍ତିକୁ ରଦ୍ଦ କରିବାର ଅଧିକାର ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପାଖରେ ରହିଛି ।

ଆଇନ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟସୂଚନାକୁ ପ୍ରକଟ କରିବାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟକୁ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରେ ।

ଉଦାହରଣ

ଜଣେ ଏକ୍ଜିକ୍ୟୁଟିଭ ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତଚାପରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ଏବେ ଏବେ ଏକ ମୃଦୁ ହୃଦଘାତର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିଲେ ଯାହା ପରେ ସେ ଏକ ମେଡିକାଲ ପଲିସୀ ନେବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲେ କିନ୍ତୁ ଏହି ବିଷୟ ପ୍ରକଟ କଲେ ନାହିଁ । ଏ ପ୍ରକାରେ, ବୀମିତଦ୍ୱାରା ତଥ୍ୟର ଭୂଲ ଉପସ୍ଥାପନା ଯୋଗୁଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପ୍ରବଞ୍ଚିତ ହୋଇ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି ।

ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ହୃତପିଣ୍ଡରେ ଏକ ଜନ୍ମଗତ କଣା ଅଛି ଏବଂ ଏହାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ପ୍ରକଟ କରେ । ଏହାକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଏ ଓ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସୂଚୀତ କରାଯାଏ ନାହିଁ ଯେ ପୂର୍ବରୁ ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗଗୁଡିକ ଅତି କମରେ 4 ବର୍ଷ ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ନାହିଁ । ଏହା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ତଥ୍ୟର ଭୂଲ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ଅଟେ ।

ଖ) ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ସୂଚନା

ପରିଭାଷା

ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ସୂଚନାକୁ ଏକ ତଥ୍ୟ ରୂପେ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଇଛି ଯାହା ସଙ୍କଟକୁ ସ୍ୱୀକାର କରାଯିବ କି ନାହିଁ ଏବଂ ଯଦି ହଁ, କେଉଁ ପ୍ରିମିୟମ ହାର ଓ ସର୍ତ୍ତ ଓ ଚୁକ୍ତିରେ, ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାରେ ଏକ ବୀମା ସଙ୍କଟାଙ୍କକର ବିଚାରକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିପାରେ ।

ଏକ ଅଣପ୍ରକଟିତ ତଥ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ କି ନାହିଁ, ଏହା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କ୍ଷେତ୍ରର ପରିବେଶ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିପାରେ ଏବଂ ପରିଶେଷରେ କେବଳ ଏକ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ହିଁ ବିଚାର କରାଯାଇ ପାରିବ । ବୀମିତକୁ ସେହି ତଥ୍ୟସବୁକୁ ପ୍ରକଟନ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ଯାହା ସଙ୍କଟକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ ।

ଆସନ୍ତୁ କେତେକ ପ୍ରକାରର ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କରିବା ଯାହାକୁ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରକଟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ:

i. ସେହି ତଥ୍ୟ ସବୁ ଯାହା ସୂଚୀତ କରନ୍ତି ଯେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଙ୍କଟ ସାଧାରଣ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ପ୍ରକଟନ ଉପସ୍ଥାପିତ କରନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ

ସମୁଦ୍ରରେ ନିଆଯାଉଥିବା କାର୍ଗୋର ଆପଦଜନକ ପ୍ରକୃତି, ରୋଗର ଅତୀତ ଇତିହାସ

ii. ସମସ୍ତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଠାରୁ ନିଆଯାଇଥିବା ଅତୀତ ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକର ବିଦ୍ୟମାନତା ଓ ସେଗୁଡ଼ିକର ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ଥିତି

iii. ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ କିମ୍ବା ଆବେଦନରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନ ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଏ, ଯେହେତୁ ଏସବୁର ସମ୍ବନ୍ଧ ବୀମାର ବିଷୟବସ୍ତୁର ବିଭିନ୍ନ ଦିଗ ଏବଂ ସଙ୍କଟର ପ୍ରକଟନ ସହିତ ଥାଏ । ସେଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ସତ୍ୟତାପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଦେବା ଓ ସବୁ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ନିମ୍ନରେ କେତେକ ପରିଦୃଶ୍ୟର ଅବତାରଣା କରାଗଲା ଯେଉଁଠି ତଥ୍ୟ ସୂଚନାସବୁର ପ୍ରକଟୀକରଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ସୂଚନା

ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ଯାହାର ପ୍ରକଟୀକରଣ ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ

ଏହା ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଏ ଯେ ଯଦି ସଙ୍କଟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଶେଷ ରୂପେ ପ୍ରଶ୍ନ କରା ନ ଯାଏ, ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ନିମ୍ନଲିଖିତ ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରକଟ କରିବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ନୁହେଁ:

i. ସଙ୍କଟକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିବା ଉପାୟ

ଉଦାହରଣ: ଏକ ଅଗ୍ନି ନିର୍ବାପକର ଉପସ୍ଥିତି

ii. ତଥ୍ୟ ଯାହା ବୀମିତ ଜାଣେ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଯାହା ବିଷୟରେ ସେ ଅଜ୍ଞ ଅଟେ

ଉଦାହରଣ : ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି, ଯିଏ ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତଚାପରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ କିନ୍ତୁ ପଲିସୀ ନେବା ସମୟରେ ତା' ବିଷୟରେ ସେ ଅଜ୍ଞାତ ଥିଲା, ଉପରେ ଏହି ତଥ୍ୟର ଅଣ-ପ୍ରକଟନର ଆରୋପ ଲଗା ଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

iii. ଯଥାର୍ଥ ଉଦ୍ୟମ ଦ୍ୱାରା ଯାହାର ଆବିଷ୍କାର କରାଯାଇପାରେ ?

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଛୋଟ ତଥ୍ୟ ସୂଚନାକୁ ପ୍ରକଟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ । ଯଦି ସଙ୍କଟାଙ୍କକମାନେ ଅଧିକ ସୂଚନା ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି, ସେମାନେ ସେ ବିଷୟରେ ପଚାରିବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ସଜାଗ ରହିବା ଉଚିତ ।

iv. ଆଇନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିଷୟ

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଦେଶର ନିୟମ/ଆଇନ ଜାଣିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ ।

ଉଦାହରଣ: ବିସ୍ଫୋରକଗୁଡ଼ିକର ସଂରକ୍ଷଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନଗରପାଳିକାର ଆଇନ

v. ଯାହା ବିଷୟରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଉଦାସୀନ ଦେଖାଯାଏ (କିମ୍ବା ଅଧିକ ସୂଚନା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ତ୍ୟାଗ କରିଛି)

ଉତ୍ତରଗୁଡିକ ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା, ଏହି ଆଧାରରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଦାୟିତ୍ୱକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିପାରିବ ନାହିଁ ।

କେତେବେଳେ ପ୍ରକଟ କରିବାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଥାଏ ?

ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତିଗୁଡିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ପ୍ରକଟୀକରଣର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କଥାବାର୍ତ୍ତାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥାଏ ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରସ୍ତାବଟି ସ୍ୱୀକୃତ ନ ହୋଇଛି ଓ ପଲିସୀ ଜାରୀ କରା ନ ଯାଇଛି । ଥରେ ପଲିସୀ ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇ ଯିବାପରେ, ଅନ୍ୟ ତଥ୍ୟ ସୂଚନାଗୁଡିକୁ ପ୍ରକଟ କରିବାର ଅଧିକ ଆବଶ୍ୟକତା ନ ଥାଏ, ଯାହାସବୁ ପଲିସୀ ମଧ୍ୟରେ ଦେଖାଯାଇ ପାରନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ

ଶ୍ରୀ ରାଜନ ପନ୍ଦର ବର୍ଷର ଅବଧି ପାଇଁ ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ ନେଇଛନ୍ତି । ପଲିସୀ ନେବାର ଛଅ ବର୍ଷ ପରେ, ଶ୍ରୀ ରାଜନଙ୍କ କିଛି ହୃତପିଣ୍ଡ ସମସ୍ୟା ଦେଖାଦିଏ ଏବଂ ତାକୁ କିଛି ଶଲ୍ୟକ୍ରିୟା ଦେଇ ଗତି କରିବାକୁ ପଡ଼େ । ଶ୍ରୀ ରାଜନଙ୍କୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ନିକଟରେ ଏହି ତଥ୍ୟ ପ୍ରକଟ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ।

ଅବଶ୍ୟ ଯଦି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟରେ ପ୍ରିମିୟମସବୁକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ବିଫଳତା ଯୋଗୁଁ ପଲିସୀଟି ବ୍ୟପଗତ ଅବସ୍ଥାରେ ଥାଏ ଏବଂ ପଲିସୀଧାରୀ ପଲିସୀ ଚୁକ୍ତିକୁ ପୁନଃପ୍ରଚଳିତ କରିବାପାଇଁ ଓ ପୁନଃ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ଚାହେଁ, ସେଭଳି ପୁନଃପ୍ରଚଳନ ସମୟରେ, ତା' ପାଖରେ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟକୁ ପ୍ରକଟ କରିବାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଥାଇପାରେ ଯେଉଁଗୁଡିକ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ଓ ଯଥାର୍ଥ ଅଟେ, ଯେପରି କି ଏହା ଏକ ନୂତନ ପଲିସୀ ଅଟେ ।

ପରମ ସଦ୍ଭାବର ଉଲଙ୍ଘନ

ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସେହି ପରିସ୍ଥିତିଗୁଡିକ ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ଯାହା ସହିତ ପରମ ସଦ୍ଭାବର ଉଲଙ୍ଘନ ଜଡିତ । ସେ ଭଳି ଉଲଙ୍ଘନ ହୁଏତ ଅଣ –ପ୍ରକଟୀକରଣ କିମ୍ବା ଭୁଲ ଉପସ୍ଥାପନା ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇପାରେ ।

ଅଣ-ପ୍ରକଟୀକରଣ: ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇପାରେ ଯେତେବେଳେ ବୀମିତ ସାଧାରଣତଃ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଚୁପ୍ ରହେ ଓ ବୀମାକର୍ତ୍ତା କୌଣସି ବିଶେଷ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରି ନାହିଁ । ଏହା ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡିକର କୁଟୀଳ ଉତ୍ତର ଜରିଆରେ ମଧ୍ୟ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇ ପାରେ । ଅନେକ ସମୟରେ ପ୍ରକଟୀକରଣ ଅନଭିପ୍ରେତ ହୋଇପାରେ (ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏହା ଜଣକର ଜ୍ଞାନ କିମ୍ବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିନା କରାଯାଇଥାଇପାରେ) କିମ୍ବା କାରଣ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଭାବିଲା ଯେ ତଥ୍ୟଟିର ଆବଶ୍ୟକତା ନ ଥିଲା ।

ସେହି ଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ଅଟେ । ଯେତେବେଳେ ଏକ ତଥ୍ୟକୁ ଜାଣିଶୁଣି ଚାପି ରଖାଯାଏ ଏହାକୁ ଲୁଚାଯିବା ରୂପେ ବିବେଚିତ କରାଯାଏ । ପରବର୍ତ୍ତୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରତାରଣା କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରହିଛି ।

ଭୁଲ ଉପସ୍ଥାପନା/ଭୁଲଚିତ୍ରଣ/ଭୁଲ ରିପୋର୍ଟ: କୌଣସି ଉକ୍ତି ଯାହା ବୀମା ଚୁକ୍ତିର କଥାବାର୍ତ୍ତା ସମୟରେ କରାଯାଏକୁହା, ତାହାକୁ ରିପୋର୍ଟ/ଚିତ୍ରଣ କୁହାଯାଏ । ରିପୋର୍ଟ ତଥ୍ୟର ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ଉକ୍ତି କିମ୍ବା ବିଶ୍ୱାସ, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟାଶାର ଏକ ଉକ୍ତି ହୋଇପାରେ । ଏକ ତଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହା ଆଶା କରାଯାଏ ଯେ ଉକ୍ତି ବାସ୍ତବିକରୂପେ ସଠିକ୍ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଯେତେବେଳେ ରିପୋର୍ଟଗୁଡିକ, ଯାହା ବିଶ୍ୱାସ କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟାଶା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଥାଏ, ବିଷୟରେ ବିଚାର କରାଯାଏ, ଏହା କୁହାଯାଏ ଯେ ଏସବୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ସଦ୍ଭାବରେ କରାଯାଇଥାଏ ।

ଭୂଲଚିତ୍ରଣ ଦୁଇପ୍ରକାରର ଅଟେ:

i. ନିର୍ଦୋଷ ଭୁଲ ଚିତ୍ରଣ ଅଯଥାର୍ଥ ଉକ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଟେ, ଯାହା କୌଣସି କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିନା କରାଯାଇଥାଏ ।
ii. କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂଲଚିତ୍ରଣ, ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ମିଥ୍ୟା ଉକ୍ତିଗୁଡିକୁ ସୂଚୀତ କରେ ଯେଉଁଗୁଡିକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ପ୍ରତାରିତ କରିବାକୁ ଜାଣିଶୁଣି କୁହାଯାଇଥାଏ କିମ୍ବା ସତ୍ୟ ପ୍ରତି ଉଚିତ ଧ୍ୟାନ ନଦେଇ ବିବେକ ହୀନ ଭାବେ କୁହାଯାଇଥାଏ ।

ଏକ ବୀମା ଚୁକ୍ତି ସାଧାରଣତଃ ନିଷ୍କ୍ରିୟ/ଶୂନ୍ୟ ହୋଇଯାଏ .ଯେତେବେଳେ ପ୍ରତାରଣା କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଲୁଚାଇବାର ଏକ ସ୍ୱଷ୍ଟ ପ୍ରକରଣ ଥାଏ, କିମ୍ବା ଯେତେବେଳେ କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂଲଚିତ୍ରଣ ଥାଏ ।

ବୀମା ଅଧିନିୟମ, 1938 ର ଅଭିନବ ସଂଶୋଧନ (ମାର୍ଚ୍ଚ, 2015) ସେହି ସର୍ତ୍ତଗୁଡିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କେତେକ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା (ନିର୍ଦ୍ଦେଶିକା) ପ୍ରଦାନ କରିଛି ଯାହା ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରବଞ୍ଚନା (ଜାଲିଆତି) ପାଇଁ ଏକ ପଲିସୀ ଉପରେ ଆପତ୍ତି ଉଠା ଯାଇପାରେ । ନୂତନ ପ୍ରାବଧାନଗୁଡିକ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରକାରେ ଅଟନ୍ତି

ପ୍ରବଞ୍ଚନା (ଜାଲିଆତି)

ପ୍ରବଞ୍ଚନା ଆଧାରରେ, ପଲିସୀର ଜାରୀ ତାରିଖ କିମ୍ବା ସଙ୍କଟର ପ୍ରାରମ୍ଭ ତାରିଖ କିମ୍ବା ପଲିସୀର ପୁନଃ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ତାରିଖ କିମ୍ବା ପଲିସୀର ଅନୁବୃଦ୍ଧି ତାରିଖ, ଯେଉଁଟା ବି ପଛରେ ହୋଇଥିବ, ସେହି ତାରିଖଠାରୁ ତିନି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ବି ସମୟରେ ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ ଉପରେ ଆପତ୍ତି ଉଠା ଯାଇପାରେ :

ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ, ସେହି କାରଣ କିମ୍ବା ତଥ୍ୟ ଯାହା ଆଧାରରେ ସେହି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଛି, ତାହାକୁ ବୀମିତ କିମ୍ବା ବୀମିତର କାନୁନୀ ପ୍ରତିନିଧି କିମ୍ବା ନାମୀତି କିମ୍ବା ଅନୁଦେଶିତକୁ ଲିଖିତ ରୂପେ ସୂଚୀତ କରିବାକୁ ପଡିବ ।

"ପ୍ରବଞ୍ଚନା (ଜାଲିଆତି)" ଶବ୍ଦକୁ ନିମ୍ନ ରୂପେ ପରିଭାଷିତ ଓ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇଛି:

"ପ୍ରବଞ୍ଚନା (ଜାଲିଆତି)" ପଦର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ପ୍ରତାରିତ କରିବା କିମ୍ବା ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ ଜାରୀ କରିବାକୁ ବୀମା କର୍ତ୍ତାକୁ ଉତପ୍ରେରିତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବୀମିତ କିମ୍ବା ତାହାର ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପାଦିତ କରାଯାଇଥିବା ନିମ୍ନଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ବି କାର୍ଯ୍ୟ:

(କ) ସେହି ପରାମର୍ଶ, ଏକ ତଥ୍ୟ ରୂପେ ଯାହା ସତ୍ୟ ନୁହେଁ ଏବଂ ଯାହା ବୀମିତ ସତ୍ୟ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରେ ନାହିଁ;

(ଖ) ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଜ୍ଞାନ କିମ୍ବା ବିଶ୍ୱାସ ଥାଇ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ତଥ୍ୟର ସକ୍ରିୟ ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନତା;

(ଗ) ପ୍ରତାରିତ କରିବାଯୋଗ୍ୟ ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ; ଏବଂ

(ଘ) ସେଭଳି କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା ଲୁପ୍ତି ଯାହାକୁ ଆଇନ ବିଶେଷ ରୂପେ କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରେ ।

ସେହି ତଥ୍ୟସବୁ ଯାହା ସଙ୍କଟର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରି ପାରନ୍ତି ସେସବୁ ପ୍ରତି ବୀମା କର୍ତ୍ତାର ନୀରବତା କେବଳ କପଟ ନୁହେଁ, ଯଦି ପ୍ରକରଣର ପରିସ୍ଥିତି ସେଭଳି ହୋଇ ନ ଥାଏ, ଏହା ବୀମିତ କିମ୍ବା ତାର ଅଭିକର୍ତ୍ତାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅଟେ ଯେ, କହିବାରେ ମୌନ ରହିବା, ସ୍ୱତଃ ହିଁ, କହିବା ସହିତ ସମାନ ଅଟେ ।

କୌଣସି ବି ବୀମାକର୍ତ୍ତା କପଟ ଆଧାରରେ ଏକ ବୀମା ପଲିସୀକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବ ନାହିଁ ଯଦି ବୀମିତ ପ୍ରମାଣିତ କରିପାରେ ଯେ ତାହାର ସର୍ବୋତ୍ତମ ଜ୍ଞାନ ଓ ବିଶ୍ୱାସ ହିସାବରେ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନାର ମିଥ୍ୟା-କଥନ କିମ୍ବା ଗୋପନ ସତ୍ୟ ଅଟେ କିମ୍ବା ତଥ୍ୟକୁ ଲୁଚାଇବାରେ କୌଣସି ସୁଚିନ୍ତିତ ଅଭିପ୍ରାୟ ନ ଥିଲା କିମ୍ବା ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନାର ସେଭଳି ମିଥ୍ୟା-କଥନ କିମ୍ବା ଗୋପନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଜ୍ଞାତସାରରେ ଥିଲା:

ଏହା ମଧ୍ୟ ଦିଆଯାଇଛି ଯେ କପଟ/ପ୍ରବଞ୍ଚନାର ପ୍ରକରଣରେ, ଯଦି ପଲିସୀଧାରୀ ଜୀବିତ ନ ଥିବ, ଅସତ୍ୟକୁ ଖଣ୍ଡନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଲାଭଗ୍ରହୀତାମାନଙ୍କ ଉପରେ ଥାଏ ।

ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ଏକ ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ଯାଚନା କରେ କିମ୍ବା କଥାବାର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ବିକ୍ରି କରେ, ସେ ଚୁକ୍ତିର ରଚନା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଅଟେ ବୋଲି ମାନି ନେବାକୁ ହେବ ।

ଗ) ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ

'ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ' ର ଉପସ୍ଥିତି ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ଏକ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକୀୟ ଉପାଦାନ ଅଟେ ଏବଂ ବୀମା ପାଇଁ ବୈଧିକ ପ୍ରାକ୍-ଆବଶ୍ୟକତା ରୂପେ ବିବେଚିତ ହୁଏ । ଆସନ୍ତୁ ଦେଖିବା ବୀମା ଜୁଆ ଖେଳ କିମ୍ବା ସର୍ତ୍ତ ରାଜିନାମାଠାରୁ କିପରି ଭିନ୍ନ ଅଟେ ।

i. ଜୁଆଖେଳ ଏବଂ ବୀମା

ଏକ ତାସ ଖେଳକୁ ବିଚାରକୁ ନିଅନ୍ତୁ । ଯେଉଁଠି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ହୁଏତ ହାରେ କିମ୍ବା ଜିତେ । ହାନି କିମ୍ବା ଲାଭ ଘଟେ କେବଳ ଏହି କାରଣରୁ ଯେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ସର୍ତ୍ତ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କରେ । ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ଏହି ଖେଳ ଖେଳେ, ର ଏହି ଖେଳ ଜିତିବା ବ୍ୟତୀତ ଏହା ପ୍ରତି ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଗ୍ରହ କିମ୍ବା ସମ୍ବନ୍ଧ ନ ଥାଏ । ପଣ ରଖିବା କିମ୍ବା ସର୍ତ୍ତ ରଖିବା ଏକ ଆଇନ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ବୈଧିକ ରୂପେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନୀୟ ହୁଏ ନାହିଁ ଏବଂ ଏ ପ୍ରକାରେ ଏହାର ଅନୁପାଳନରେ କୌଣସି ବି ଚୁକ୍ତିକୁ ଅବୈଧ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯିବ । ଯଦି ଜଣେ ତା' ଘରକୁ ପଣରେ ରଖେ ଯେତେବେଳେ ସେ ତାସ ଖେଳରେ ହାରିଯାଏ, ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷ ଏହାର ପୂରଣକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଏକ ଘର ଏହା ଜଳିଯାଉଥିବା ଘଟଣାକୁ ବିଚାରକୁ ନିଅନ୍ତୁ । ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ତା' ଘରକୁ ବୀମିତ କରେ, ର ବୀମାର ବିଷୟବସ୍ତୁ – ଘର ସହିତ ଏକ ବୈଧିକ ସମ୍ବନ୍ଧ ଥାଏ । ସେ ଏହାର ମାଲିକ ଅଟେ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ହାନିରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ, ଯଦି ଏହା ନଷ୍ଟ କିମ୍ବା ଧ୍ୱଂସ ହୋଇଯାଏ । ମାଲିକତ୍ୱର ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧ ବିଦ୍ୟମାନ ରହେ, ନିଆଁ ଲାଗୁ ବା ନ ଲାଗୁ, ଏବଂ ଏହା ହେଉଛି ସେହି ସମ୍ବନ୍ଧ ଯାହା ହାନି ଆଡ଼େ ଗତି କରାଏ । ଏହି ଘଟଣା (ନିଆଁ କିମ୍ବା ଚୋରୀ) ଏକ ହାନି ଆଡକୁ ଗତି କରେ ଏହାର ନିର୍ବିଶେଷରେ ଯେ ଜଣେ ବୀମା ନେଉ ବା ନ ନେଉ ।

ଏକ ତାସ ଖେଳ, ଯେଉଁଠି ଜଣେ ଜିତି ପାରେ କିମ୍ବା ହାରି ପାରେ, ଏହାଠୁ ଭିନ୍ନ ଏକ ନିଆଁ କାଣ୍ଡର କେବଳ ଗୋଟିଏ ପରିଣାମ ହୋଇପାରେ – ଘରର ମାଲିକର ହାନି ।

ମାଲିକ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ବୀମା ନିଏ ଯେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ହାନିର କ୍ଷତିପୂରଣ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ବି ହୋଇଯାଏ ।

ସେହି ହିତ/ସ୍ୱାର୍ଥ ଯାହା ବୀମିତର ତା' ଘର କିମ୍ବା ତା' ଧନରେ ଥାଏ, ତାକୁ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ କୁହାଯାଏ । ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତର ଉପସ୍ଥିତି ଏକ ବୀମା ଚୁକ୍ତିକୁ ବୈଧ ଏବଂ ଆଇନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନୀୟ କରିଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ

ଶ୍ରୀ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ଏକ ଘରର ମାଲିକ ଅଟନ୍ତି ଯାହା ପାଇଁ ସେ ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କ ଠାରୁ ଟ. 15 ଲକ୍ଷର ଏକ ବନ୍ଧକ ଋଣ ନେଇଛନ୍ତି । ନିମ୍ନ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁ:

- ✓ ତାଙ୍କର ଘର ଉପରେ ଏକ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ରହିଛି କି ?
- ✓ ବ୍ୟାଙ୍କର ଘର ଉପରେ ଏକ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ରହିଛି କି ?
- ✓ ତାଙ୍କ ପଡୋଶୀଙ୍କ କ'ଣ ହେବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀନିବାସନଙ୍କ ପରିବାରରେ ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀ, ଦୁଇ ପିଲା ଓ ବୃଦ୍ଧ ପିତାମାତା ଅଛନ୍ତି । ନିମ୍ନ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁ :

- ✓ ସେମାନଙ୍କ କଲ୍ୟାଣରେ ତାଙ୍କର ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ରହିଛି କି ?
- ✓ ଆର୍ଥିକ ରୂପେ ତାଙ୍କର କିଛି କ୍ଷତି ହେବ କି ଯଦି ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୁଅନ୍ତି ?
- ✓ ତାଙ୍କ ପଡୋଶୀଙ୍କ ପିଲାମାନଙ୍କ କ'ଣ ହେବ ? ସେମାନଙ୍କଠାରେ ତାଙ୍କର ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ରହିଛି କି ?

ଏଇଠି ବୀମାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଓ ଏକ ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ବିଷୟବସ୍ତୁ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ପାର୍ଥକ୍ୟକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହେବ ।

ବୀମାର ବିଷୟ ବସ୍ତୁର ବୀମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ଅଛି, ଯାହାର ନିଜର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ମୂଲ୍ୟ ଥାଏ ।

ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ବିଷୟ ବସ୍ତୁ, ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ସେହି ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଥିବା ବୀମିତର ଆର୍ଥିକ ହିତ ଅଟେ । ଏହା କେବଳ ସେତେବେଳେ ଥାଏ ଯେତେବେଳେ ବୀମିତର ସେଭଳି ସମ୍ପତ୍ତି ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ଥାଏ ଯାହାକୁ ବୀମିତ କରିବା ପାଇଁ ତାର ବୈଧିକ ଅଧିକାର ଥାଏ । ସଠିକ୍ ଅର୍ଥରେ ବୀମା ପଲିସୀ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରେ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଥିବା ବୀମିତର ଆର୍ଥିକ ହିତକୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରେ ।

ଚିତ୍ର 3: ସାଧାରଣ ନିୟମ ଅନୁସାରେ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ

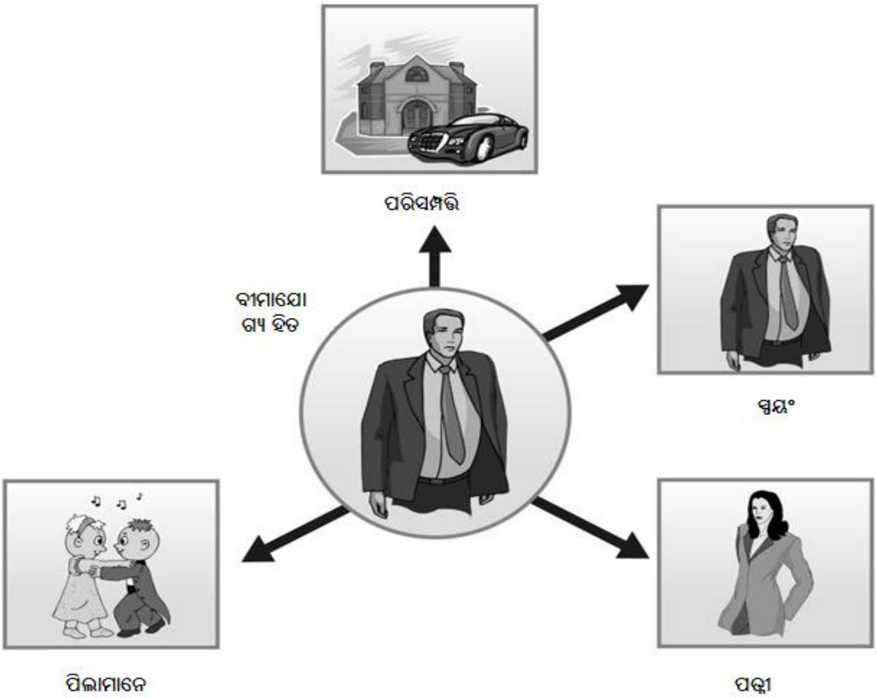

ii. ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ କେଉଁ ସମୟରେ ରହିବା ଉଚିତ

ଜୀବନ ବୀମାରେ, ପଲିସୀ ନେବା ସମୟରେ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ରହିବା ଉଚିତ । ସାଧାରଣ ବୀମାରେ, ସାମୁଦ୍ରିକ ପଲିସୀ ଭଳି କେତେକ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ବ୍ୟତୀତ, ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ଉଭୟ ପଲିସୀ ନେବା ସମୟରେ ଓ ଦାବୀ କରିବା ସମୟରେ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ଥିବା ଉଚିତ ।

ଘ) ଆସନ୍ନ (ନିକଟସ୍ଥ) କାରଣ

ବୈଧିକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ସର୍ବଶେଷ ହେଉଛି ଆସନ୍ନ/ନିକଟସ୍ଥ କାରଣର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ।

ନିକଟସ୍ଥ କାରଣ ହେଉଛି ବୀମାର ଏକ ମୂଖ୍ୟ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ବାସ୍ତବରେ କିପରି ଘଟିଲା ଓ ଏହା ବାସ୍ତବରେ ଏକ ବୀମିତ ବିପଦର ପରିଣାମରେ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ, ଏହା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଟେ । ଯଦି ହାନି ବୀମିତ ବିପଦ କାରଣରୁ ହୋଇଥାଏ, ବୀମିତ ଦାୟୀ ଅଟେ । ଯଦି ନିକଟସ୍ଥ କାରଣ ଏକ ବୀମିତ ବିପଦ ହୋଇଥାଏ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ହାନିର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି କରିବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ, ନଚେତ୍ ନୁହେଁ ।

ଏହି ନିୟମ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ବୀମିତ ପ୍ରଧାନ କାରଣକୁ ଖୋଜି ବାହାର କରେ ଯାହା ଘଟଣାକ୍ରମକୁ ଦେଖାଏ ଯେଉଁଗୁଡିକ ହାନି ଉତ୍ପନ୍ନ କରିଥାନ୍ତି । ଏହା ଜରୁରୀ ନୁହେଁ ଯେ ଶେଷ ଘଟଣା ଯାହା ହାନିର ନିକଟସ୍ଥ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇଥିବ, ଅର୍ଥାତ୍ ଏହା ଜରୁରୀ ନୁହେଁ ଯେ ଏକ ଘଟଣା ଯାହା ହାନିର କାରଣ ପାଇଁ ନିକଟତମ, କିମ୍ବା ଅବ୍ୟବହିତ ରୂପେ ଦାୟୀ ହୋଇଥିବ ।

ଅନ୍ୟ କାରଣଗୁଡିକୁ ଦୂରସ୍ଥ କାରଣ ରୂପେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇପାରେ, ଯେଉଁଗୁଡିକ ନିକଟସ୍ଥ କାରଣଗୁଡିକ ଠାରୁ ଭିନ୍ନ ଅଟନ୍ତି । ଦୂରସ୍ଥ କାରଣଗୁଡିକ ଉପସ୍ଥିତ ଥାଇ ପାରନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଏକ ଘଟଣା ଘଟାଇବାରେ ପ୍ରଭାବୀ ହୋଇ ନ ପାରନ୍ତି ।

ପରିଭାଷା

ନିକଟସ୍ଥ (ଆସନ୍ନ) କାରଣକୁ ସକ୍ରିୟ ଓ କାଯ୍ୟକ୍ଷମ କାରଣ ରୂପେ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଇପାରେ ଯାହା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ବଳର ହସ୍ତକ୍ଷେପ ବିନା ଏବଂ ଏ ନୂତନ ଓ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଉତ୍ସରୁ ସକ୍ରିୟ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରି, ଘଟଣାକ୍ରମକୁ ଏକ ଗତିରେ ଆଣେ ଯାହା ଏକ ପରିଣାମ ଆଣିଥାଏ ।

ନିକଟସ୍ଥ କାରଣର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କିପରି ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତିରେ ଲାଗୁ ହୁଏ ? ସାଧାରଣତଃ, ଯେହେତୁ ଜୀବନ ବୀମାରେ ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ ବିଚାରକୁ ନ ନେଇ, ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭର ରାଶି ପ୍ରଦାନର ପ୍ରାବଧାନ ଥାଏ, ନିକଟସ୍ଥ କାରଣର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଲାଗୁ ହୋଇ ନ ପାରେ, ଅବଶ୍ୟ ଅନେକ ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତିରେ ମଧ୍ୟ ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣା ଲାଭ ରାଇଡର ଥାଏ ଯେଉଁଠି ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ ଅବସରରେ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ବୀମା ରାଶି ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଥାଏ । ସେଭଳି ଏକ ପରିସ୍ଥିତିରେ, କାରଣକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଯାଏ – ମୃତ୍ୟୁ ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣା କାରଣରୁ ହୋଇଥାଉ ବା ହୋଇ ନ ଥାଉ । ନିକଟସ୍ଥ କାରଣର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସେଭଳି ସ୍ଥିତିଗୁଡିକରେ ଲାଗୁ ହୋଇଥାଏ ।

ନିଷ୍ଠାର ଚୁକ୍ତି

ନିଷ୍ଠା ଚୁକ୍ତିସବୁ ହେଉଛନ୍ତି ସେଗୁଡିକ ଯେଉଁଗୁଡିକ ଅଧିକ ସୌଦାକରିବାର ଲାଭଥିବା ପକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥାନ୍ତି, ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷକୁ କେବଳ ଏହା ସହିତ ନିଷ୍ଠା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବାର, ଅର୍ଥାତ୍ ଚୁକ୍ତିକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବା କିମ୍ବା ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବାର ଅବସର ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । ଏଠି ଚୁକ୍ତିର ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସୌଦା କରିବାର ସବୁ କ୍ଷମତା ବୀମା କମ୍ପାନୀର ଥାଏ ।

ଏହାକୁ ନିଷ୍ପ୍ରଭାବ କରିବା ପାଇଁ, ଏକ ମୁକ୍ତ-ଅବଲୋକନ ସମୟରେ ପ୍ରଚଳନ କରାଯାଇଛି ଯେଉଁଠି ଯାହାଦ୍ୱାରା ଏକ ପଲିସୀଧାରୀ ପାଖରେ ଏକ ପଲିସୀ ନେବା ପରେ, ଅସମ୍ମତିର ଅବସରରେ, ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବାର 15 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ, ଏହାକୁ ରଦ୍ଦ କରିବାର ବିକଳ୍ପ ଥାଏ । କମ୍ପାନୀକୁ ଲିଖିତ ରୂପେ ସୂଚୀତ କରିବାକୁ ପଡିଥାଏ ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ଚାର୍ଜସବୁକୁ କାଟି ପ୍ରିମିୟମକୁ ଫେରାଇ ଦିଆଯାଏ ।

(e) କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି/ଜମାନତ

ଜମାନତର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ । ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ପଲିସୀଧାରୀ, ଯିଏ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୁଏ, ର କ୍ଷତି ପୂର୍ତ୍ତି କରାଯାଏ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ତାହାକୁ ସେହି ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତିରେ ଅବସ୍ଥାପିତ କରାଯାଏ ଯେଉଁଠି ସେ କ୍ଷତି ଘଟଣା ଘଟିବା ପୂର୍ବରୁ ଅବସ୍ଥାପିତ ଥିଲା । ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧ (ବୀମା ପଲିସୀ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥିତ) ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଏ ଯେ ବୀମିତକୁ କ୍ଷତି ପରିମାଣର ରାଶି ତା'ଠାରୁ ବେଶୀ ନୁହେଁ, ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜମାନତ ଆଧାରରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଯିବ।

ଏହାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ହେଉଛି ଯେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ତା' ସମ୍ପତ୍ତିସବୁକୁ ବୀମିତ କରି ଲାଭ ଅର୍ଜନ କରିବା ଏବଂ କ୍ଷତିଠାରୁ ବେଶୀ ପୁନଃପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଘଟିଥିବା କ୍ଷତିର ଆର୍ଥିକ ମୂଲ୍ୟର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବ ଏବଂ ତଦନୁରୂପ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବ ।

ଉଦାହରଣ

ରାମ ଟ. 10 ଲକ୍ଷ ମୂଲ୍ୟର ତା' ଘରକୁ, ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିମାଣରେ ବୀମିତ କରିଛି । ନିଆଁ ଲାଗିବା ଦ୍ୱାରା ସେ ଆକଳିତ ରାଶି ଟ. 70,000 ର କ୍ଷତି ଗ୍ରସ୍ତ ହେଲା । ବୀମା କମ୍ପାନୀ ତାକୁ ଟ. 70000 ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବ । ବୀମିତ ଅଧିକ ରାଶି ଦାବୀ କରି ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଏବେ ଏକ ପରିସ୍ଥିତିର ବିଚାର କରନ୍ତୁ ଯେଉଁଠି ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଏହାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ମୂଲ୍ୟ ପାଇଁ ବୀମିତ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ତେବେ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି କ୍ଷତିର ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ପାଇଁ ତାହାର ବୀମା ଅନୁପାତର ରାଶି ପାଇଁ କେବଳ ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇପାରିବ ।

ମନେକରନ୍ତୁ, ଟ. 10 ଲକ୍ଷର ଘରଟି କେବଳ ଟ. 5 ଲକ୍ଷ ପାଇଁ ବୀମିତ ହୋଇଛି । ଯଦି ନିଆଁ ଲାଗିବା ଦ୍ୱାରା କ୍ଷତି ଟ 60000 ହୁଏ, ଜଣେ ଏହି ପୂରା ରାଶିକୁ ଦାବୀ କରି ପାରିବ ନାହିଁ । ଏହା ଧରିନେବାକୁ ପଡିବ ଯେ ଘର ମାଲିକ ଏହାର ମୂଲ୍ୟର କେବଳ ଅଧା ପାଇଁ ବୀମା କରିଛି ଏବଂ ଏ ପ୍ରକାରେ ସେ କ୍ଷତି ରାଶି ପରିମାଣର ମାତ୍ର 50% (30000) ଦାବୀ କରିବା ପାଇଁ ହକଦାର । ଏହାକୁ ଅଧୋବୀମା କୁହାଯାଏ ।

ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଥିବା କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତିର ମାପ ଜଣେ ନେଇଥିବା ବୀମାର ପ୍ରକାର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

ଅଧିକାଂଶ ପ୍ରକାରର ଅଣ ବୀମା ପଲିସୀ, ଯାହା ସମ୍ପତ୍ତି ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ର ବୀମା ସହିତ କାରବାର କରନ୍ତି, ରେ ବୀମିତକୁ କ୍ଷତିର ପ୍ରକୃତ ପରିମାଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବି କ୍ଷତି ପୂରଣ ଦିଆଯାଏ, ଅର୍ଥାତ୍ ସେତେ ପରିମାଣର ଟଙ୍କା ଯାହା ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ପୁନର୍ସ୍ଥାପିତ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ, ଯାହା ଏହାର ଚଳିତ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ବିଯୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟହ୍ରାସ ସହିତ ସମାନ।

କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ନିମ୍ନଲିଖିତ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ପ୍ରକାରଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଅଧିକ ନେଇପାରେ:

- ✓ ନଗଦ ରାଶିପ୍ରଦାନ
- ✓ ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଜିନିଷର ମରାମତି
- ✓ ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଜିନିଷର ପ୍ରତିସ୍ଥାପନା
- ✓ ପୂର୍ବାବସ୍ଥାପ୍ରାପ୍ତି (ପୁନଃସ୍ଥାପନ) ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ନିଆଁ ଦ୍ୱାରା ଧ୍ୱଂସ ହୋଇଥିବା ଘରର ପୁନର୍ନିର୍ମାଣ

ଚିତ୍ର 1: କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି

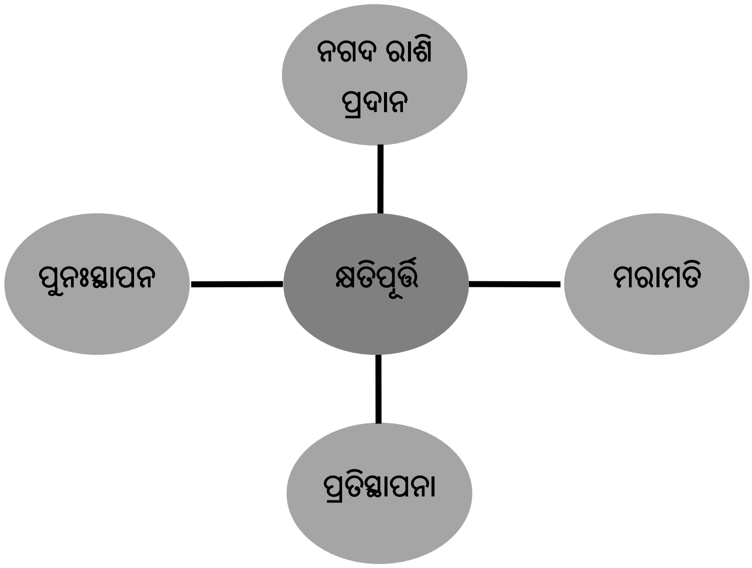

କିନ୍ତୁ, କେତେକ ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ରହିଛି ଯାହାର ମୂଲ୍ୟକୁ କ୍ଷତି ସମୟରେ ସହଜରେ ଆକଳନ କିମ୍ବା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରି ହେବ ନାହିଁ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ପରିବାର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀଙ୍କୁ ମିଳୁଥିବା ଜିନିଷପତ୍ର କିମ୍ବା ଦୁର୍ଲଭ ଶିଳ୍ପ କଳାକୃତି ଗୁଡିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ । ସେଭଳି ସାମୁଦ୍ରିକ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକରେ ପୃଥିବୀ ଚାରିପଟର ଅଧ ରାସ୍ତାରେ ହୋଇଥିବା ଜାହାଜ ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ଘଟିଥିବା କ୍ଷତିର ଆକଳନ କରିବା କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ ।

ସେଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ 'ସମ୍ମତ ମୂଲ୍ୟ' ବୋଲି ଏକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ । ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧର ଆରମ୍ଭରେ ଏବଂ ବୀମିତ ବୀମା କରିବାକୁ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ସମ୍ମତ ହୁଅନ୍ତି । ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ଷତିର ପରିସ୍ଥିତିରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବୀମାର ସମ୍ମତ ରାଶିକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ରାଜି ହୋଇଥାଏ। ଏ ପ୍ରକାରର ପଲିସୀକୁ"ସମ୍ମତ ମୂଲ୍ୟ ପଲିସୀ"କୁହାଯାଏ ।

କ) ପ୍ରତ୍ୟାସନ

ପ୍ରତ୍ୟାସନ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ଅନୁକରଣ କରେ ।

ପ୍ରତ୍ୟାସନ ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବୀମାର ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ବୀମିତଠାରୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ଅଧିକାର ଓ ଉପଚାରର ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ।

ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ଯଦି ଏକ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷର ଅବହେଳା ଯୋଗୁଁ ବୀମିତ ସମ୍ପତ୍ତିର କ୍ଷତିରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଛି ଏବଂ ସେହି କ୍ଷତି ପାଇଁ ବୀମା କର୍ତ୍ତାଠାରୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇଛି, ଅବହେଳା କରିଥିବା ପକ୍ଷଠାରୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଜିନିଷର କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଶି ଆଦାୟ କରିବା ଅଧିକାର ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖରେ ରହିବ । ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତୁ ଯେ ନଷ୍ଟ ପାଇଁ ଆଦାୟ କରିବାକୁ ଥିବା ରାଶି ପରିମାଣ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ରାଶି ପରିମାଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେବଳ ହେବ ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ପ୍ରତ୍ୟାସନ ଏହା ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅଟେ ଯାହା ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଅବହେଳା କରିଥିବା ଏକ ପକ୍ଷ ଠାରୁ ପଲିସୀଧାରୀକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଦାବୀ ରାଶିକୁ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରିବା ପାଇଁ ଉପଯୋଗ କରେ ।

ପ୍ରତ୍ୟାସନକୁ, ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଏକ କମ୍ପାନୀ, ଯିଏ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ବିରୁଦ୍ଧରେ ହୋଇଥିବା ଏକ ଦାବୀକୁ ପ୍ରଦାନ କରିଛି, କୁ ଅଧିକାର ସମର୍ପଣ କରିବା ରୂପେ ମଧ୍ୟ, ପରିଭାଷିତ କରାଯାଇପାରେ ।

ଉଦାହରଣ

ଶ୍ରୀ କିଶୋରଙ୍କ ଘରକରଣା ଜିନିଷସବୁ ସିଲଭାଇନ ଟ୍ରାନ୍ସପୋର୍ଟ ସର୍ଭିସ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଉଥିଲା । ଡ୍ରାଇଭରର ଅବହେଳା ଯୋଗୁଁ ଟ.45000 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ର ଜିନିଷ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲା ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଶ୍ରୀ କିଶୋରଙ୍କୁ ଟ. 30000 ପ୍ରଦାନ କଲା । ବୀମାକର୍ତ୍ତା କେବଳ ଟ.30000 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟାସିତ ହେବ ଏବଂ ସିଲଭାଇନ ଟ୍ରାନ୍ସପୋର୍ଟସ୍ ଠାରୁ ସେତିକି ରାଶି ଆଦାୟ କରିପାରିବ ।

ମନେକରନ୍ତୁ, ଦାବୀରାଶି ଟ 45,000 ପାଇଁ ଅଟେ, ବୀମିତ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଟ 40000 ର ଜମାନତ ହୋଇଛି, ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପ୍ରତ୍ୟାସନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସିଲଭାଇନ ଟ୍ରାନ୍ସପୋର୍ଟଠାରୁ ଟ 45,000 ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରିବା ପାଇଁ ସକ୍ଷମ ଅଟେ, ତେବେ ଟ 5 000ର ଅବଶିଷ୍ଟ ରାଶିକୁ ବୀମିତକୁ ଦେବାକୁ ପଡିବ ।

ଏହା ବୀମିତକୁ କ୍ଷତିପାଇଁ ଦୁଇଥର ଆଦାୟ କରିବାଠାରୁ ନିବାରଣ କରେ ଥରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀଠାରୁ ଏବଂ ତାପରେ ପୁଣି ତୃତୀୟ ପକ୍ଷଠାରୁ । ପ୍ରତ୍ୟାସନ କେବଳ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତିର ଅନୁବନ୍ଧ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ ।

ଉଦାହରଣ

ଶ୍ରୀ ସୁରେଶ ଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଏକ ବିମାନ ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ହୁଏ । ତାଙ୍କ ପରିବାର ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଠାରୁ ଟ 50 ଲକ୍ଷର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବୀମିତ ରାଶି ସହିତ ଏୟାରଲାଇନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣ, ଧରନ୍ତୁ ଟ 15 ଲକ୍ଷ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ହକଦାର ।

ସ୍ୱତଃ-ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 1

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟା ଉତ୍ପୀଡନ (ଜବରଦସ୍ତି) ର ଏକ ଉଦାହରଣ ଅଟେ ?

I. ଉତ୍ତମ ପ୍ରିଣ୍ଟର ଜ୍ଞାନ ନ ଥାଇ ରମେଶ ଏକ ଚୁକ୍ତିରେ ଦସ୍ତଖତ କରେ
II. ରମେଶ ମହେଶକୁ ମାରିବା ପାଇଁ ଭୟ ଦେଖାଏ ଯଦି ସେ ଚୁକ୍ତିରେ ଦସ୍ତଖତ ନ କରେ
III. ମହେଶକୁ ଏକ ଚୁକ୍ତିରେ ଦସ୍ତଖତ କରାଇବା ପାଇଁ ରମେଶ ତା' ବ୍ୟବସାୟିକ କୌଶଳର ଉପଯୋଗ କରେ
IV. ମହେଶକୁ ଏକ ଚୁକ୍ତିରେ ଦସ୍ତଖତ କରାଇବା ପାଇଁ ରମେଶ ମିଥ୍ୟା ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରେ

ସ୍ୱତଃ-ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 2

ନିମ୍ନ ବିକଳ୍ପଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟିକୁ ରମେଶ ଦ୍ୱାରା ବୀମିତ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ?

I. ରମେଶର ଘର
II. ରମେଶର ପତ୍ନୀ
III. ରମେଶର ବନ୍ଧୁ
IV. ରମେଶର ପିତାମାତା

ସାରାଂଶ

- ବୀମାରେ ଏକ ଚୁକ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ରାଜିନାମା ସଂପୃକ୍ତ ଯେଉଁଥିରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଙ୍କଟଗୁଡିକ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରିମିୟମ ରୂପେ ପରିଚିତ ଏକ ମୂଲ୍ୟ କିମ୍ବା ପ୍ରତିଫଳ ବଦଳରେ ଆର୍ଥିକ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ସମ୍ମତ ହୁଏ ।
- ଏକ ଚୁକ୍ତି ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ରାଜିନାମା ଅଟେ, ଯାହା ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରବର୍ତ୍ତନୀୟ ହୋଇଥାଏ ।
- ଏକ ବୈଧ ଚୁକ୍ତି ନିମ୍ନଗୁଡିକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରେ:

  i. ପ୍ରସ୍ତାବ ଓ ସ୍ୱୀକୃତି
  ii. ପ୍ରତିଫଳ
  iii. ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ରାଜିନାମା
  iv. ମୁକ୍ତ ସମ୍ମତି/ସ୍ୱୀକୃତି

v. ପକ୍ଷମାନଙ୍କ କ୍ଷମତା ଏବଂ

vi. ବିଷୟର ବୈଧ୍ୟକତା

- ବୀମା ଚୁକ୍ତିଗୁଡିକର ବିଶେଷ ଲକ୍ଷଣ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟଗୁଡିକରେ ସମ୍ମିଳିତ ହୁଅନ୍ତି:

i. ୟୁବେରିମା ଫାଇଡ୍ସ (ପରମ ସଦ୍ଭାବ)

ii. ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ

iii. ନିକଟସ୍ଥ/ଆସନ୍ନ କାରଣ

ମୁଖ୍ୟ ପଦାବଳୀ

1. ପ୍ରସ୍ତାବ ଓ ସ୍ୱୀକୃତି
2. ବୈଧ୍ୟକ ପ୍ରତିଫଳ
3. ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ରାଜିନାମା/ସମ୍ମତି
4. ୟୁବେରିମା ଫାଇଡ୍ସ (ପରମ ସଦ୍ଭାବ)
5. ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ସୂଚନା
6. ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ
7. ନିକଟସ୍ଥ/ଆସନ୍ନ କାରଣ

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ରମେଶ ମହେଶକୁ ମାରିବା ପାଇଁ ଭୟ ଦେଖାଇବା ଯଦି ସେ ଚୁକ୍ତିରେ ଦସ୍ତଖତ ନ କରେ, ଉତ୍ପୀଡନ/ଜବରଦସ୍ତିର ଏକ ଉଦାହରଣ ଅଟେ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ରମେଶ ନିକଟରେ ତାʼ ବନ୍ଧୁର ଜୀବନରେ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ନାହିଁ ଏବଂ ତେଣୁ ତାକୁ ବୀମିତ କରିପାରିବ ନାହିଁ।

ସ୍ୱ- ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 1

ଏକ ବୈଧ ଚୁକ୍ତିର କେଉଁ ତତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରିମିୟମ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ରଖେ ?

I. ପ୍ରସ୍ତାବ ଓ ସ୍ୱୀକୃତି

II. ପ୍ରତିଫଳ

III. ମୁକ୍ତ ସମ୍ମତି

IV. ଚୁକ୍ତିର ପକ୍ଷମାନଙ୍କ କ୍ଷମତା

ପ୍ରଶ୍ନ 2

__________________ ଅସତ୍ୟ ଉକ୍ତି, ଯେଉଁଗୁଡିକ କୌଣସି କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିନା କୁହାଯାଇଥାଏ, ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ରଖେ ।

I. ଭୁଲ ଚିତ୍ରଣ (ଭୁଲ ରିପୋର୍ଟ)
II. ଅଂଶଦାନ
III. ପ୍ରସ୍ତାବ
IV. ରିପୋର୍ଟ

ପ୍ରଶ୍ନ 3

__________________ ରେ ଅପରାଧିକ ମାଧ୍ୟମ ଜରିଆରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଉଥିବା ଚାପ ଜଡିତ ।

I. କପଟ
II. ଅନୁଚିତ ପ୍ରଭାବ
III. ଉତ୍ପୀଡନ/ଜବରଦସ୍ତି
IV. ଭୁଲ

ପ୍ରଶ୍ନ 4

ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ସତ୍ୟ ଅଟେ ?

I. ସେଗୁଡିକ ମୌଖିକ ଚୁକ୍ତି ଅଟେ ଯାହା ବୈଧିକ ରୂପେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନୀୟ ନୁହେଁ ।
II. ସେଗୁଡିକ ମୌଖିକ ଯେଉଁଗୁଡିକ ବୈଧିକ ରୂପେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନୀୟ ଅଟେ ।
III. ଭାରତୀୟ ଚୁକ୍ତି ଅଧିନିୟମ, 1872 ଅନୁସାରେ ସେଗୁଡିକ ଦୁଇ ପକ୍ଷ (ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ବୀମିତ) ମଧ୍ୟରେ ଚୁକ୍ତି ଅଟେ ।
IV. ସେଗୁଡିକ ସର୍ତ୍ତ ଚୁକ୍ତି ସଦୃଶ ଅଟେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ 5

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଏକ ଚୁକ୍ତି ପାଇଁ ଏକ ବୈଧ ପ୍ରତିଫଳ ନୁହେଁ ?

I. ଟଙ୍କା
II. ସମ୍ପତ୍ତି
III. ଲାଞ୍ଚ
IV. ଅଳଙ୍କାର

ପ୍ରଶ୍ନ 6

ନିମ୍ନ ପକ୍ଷ ମଧ୍ୟରୁ କିଏ ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତିରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ?

I. ବ୍ୟବସାୟ ମାଲିକ

II. ଅପ୍ରାପ୍ତବୟସ୍କ

III. ଗୃହିଣୀ

IV. ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 7

ନିମ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି "ୟୁବେରିମା ଫାଇଡ୍ସ (ପରମ ସଦ୍ଭାବ)" ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରେ ?

I. ଏକ ବୀମା ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଜ୍ଞାତ ଡାକ୍ତରୀ ସ୍ଥିତି ବିଷୟରେ ମିଥ୍ୟା କହିବା

II. ଏକ ବୀମା ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଜ୍ଞାତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ସୂଚନାକୁ ପ୍ରକଟ ନକରିବା

III. ଏକ ବୀମା ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଜ୍ଞାତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ସୂଚନାକୁ ପ୍ରକଟ କରିବା

IV. ଠିକ୍ ସମୟରେ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରିବା

ପ୍ରଶ୍ନ 8

ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଠିକ୍ ନୁହେଁ ?

I. ପିତା ତାଙ୍କ ପୁତ୍ର ଉପରେ ବୀମା ପଲିସୀ ନେବା

II. ପତିପତ୍ନୀ ଜଣେ ଅନ୍ୟଜଣକ ଉପରେ ବୀମା ପଲିସୀ ନେବା

III. ବନ୍ଧୁମାନେ ଜଣେ ଅନ୍ୟଜଣକ ଉପରେ ବୀମା ପଲିସୀ ନେବା

IV. ନିଯୁକ୍ତିଦାତା କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ବୀମା ପଲିସୀ ନେବା

ପ୍ରଶ୍ନ 9

ଜୀବନ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତର ଉପସ୍ଥିତି କେତେବେଳେ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ?

I. ବୀମା ନେବା ସମୟରେ

II. ଦାବୀ ନେବା ସମୟରେ

III. ଜୀବନ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତର ଆବଶ୍ୟକତା ନ ଥାଏ

IV. ପଲିସୀ କ୍ରୟ ସମୟରେ ଅଥବା ଦାବୀ ସମୟରେ

ପ୍ରଶ୍ନ 10

ନିମ୍ନ ପରିଦୃଶ୍ୟରେ ମୃତ୍ୟୁର ନିକଟସ୍ଥ କାରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରନ୍ତୁ ?

ଅଜୟ ଏକ ଘୋଡା ଉପରୁ ପଡିଯାଏ ଏବଂ ତା ପିଠି ଭାଙ୍ଗିଯାଏ । ସେ ସେଇଠି ଏକ ପାଣି ପୋଖରୀରେ ପଡିରହେ ଓ ନିମୋନିଆରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୁଏ । ତାକୁ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି କରାଯାଏ ଓ ନିମୋନିଆ କାରଣରୁ ତା' ମୃତ୍ୟୁ ହୁଏ ।

I. ନିମୋନିଆ

II. ଭାଙ୍ଗିଯାଇଥିବା ପିଠି

III. ଘୋଡା ଉପରୁ ପଡିଯିବା

IV. ସର୍ଜରୀ (ଶଲ୍ୟକ୍ରିୟା)

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଏକ ବୈଧ ଚୁକ୍ତିର ତତ୍ତ୍ୱ ଯାହାର ପ୍ରିମିୟମ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ଥାଏ, ହେଉଛି ପ୍ରତିଫଳ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଭୁଲ ଚିତ୍ରଣ (ଭୁଲ ରିପୋର୍ଟ) ଅସତ୍ୟ, ଯେଉଁଗୁଡିକ କୌଣସି କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିନା କୁହାଯାଇଥାଏ, ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ରଖେ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଉତ୍ପୀଡନ/ ଜବରଦସ୍ତି ରେ ଅପରାଧିକ ମାଧ୍ୟମ ଜରିଆରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଉଥିବା ଚାପ ଜଡିତ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଭାରତୀୟ ଚୁକ୍ତି ଅଧିନିୟମ, 1872 ଅନୁସାରେ ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତି ହେଉଛି ଦୁଇପକ୍ଷ (ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ବୀମିତ) ମଧ୍ୟରେ ଚୁକ୍ତି ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଲାଞ୍ଚ ଏକ ଚୁକ୍ତି ପାଇଁ ଏକ ବୈଧ ପ୍ରତିଫଳ ନୁହେଁ ।

ଉତ୍ତର 6

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଅପ୍ରାପ୍ତବୟସ୍କମାନେ ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତିରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହଁନ୍ତି ।

ଉତ୍ତର 7

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଏକ ବୀମା ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଜ୍ଞାତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ସୂଚନାକୁ ପ୍ରକଟ କରିବା "ୟୁବେରିମା ଫାଇଡ୍ସ (ପରମ ସଦ୍ଭାବ)" ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ଅନୁକୂଳ ଅଟେ ।

ଉତ୍ତର 8

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ବନ୍ଧୁମାନେ ଜଣେ ଅନ୍ୟ ଜଣକ ଉପରେ ବୀମା ନେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ଯେହେତୁ ଏଠାରେ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ନ ଥାଏ ।

ଉତ୍ତର 9

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଜୀବନ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୀମା ଯୋଗ୍ୟ ହିତର ଉପସ୍ଥିତିର ଆବଶ୍ୟକତା ହୁଏ ।

ଉତ୍ତର 10

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଘୋଡା ଉପରୁ ପଡିଯିବା ଅଜୟର ମୃତ୍ୟୁର ନିକଟସ୍ଥ କାରଣ ଅଟେ ।

SECTION 2
HEALTH INSURANCE

ଅଧ୍ୟାୟ 6

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ର ପରିଚୟ

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ବୀମା ସମୟ ଅନୁକ୍ରମେ କେମିତି ବିକଶିତ ହେଲା, ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ତା' ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆପଣଙ୍କୁ ସୂଚୀତ କରିବ । ବୀମା କ'ଣ ଅଟେ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାର ସ୍ତର ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ପ୍ରକାର ସବୁ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବ । ଭାରତରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ପ୍ରଣାଳୀ ଏବଂ ଏହାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା କାରକଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ଆପଣ ଅବଗତ ହେବେ । ପରିଶେଷରେ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାରରେ ବିଭିନ୍ନ ଖେଳାଳୀ ମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ଏହା ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବ ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

A. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା କ'ଣ ଅଟେ
B. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ର ସ୍ତର
C. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ର ପ୍ରକାର
D. ଭାରତରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀ କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା କାରକ
E. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା – ସ୍ୱାଧିନତା ସମୟଠାରୁ ପ୍ରଗତି
F. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାର

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ପରେ, ଆପଣ ନିମ୍ନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସକ୍ଷମ ହେବା ଉଚିତ୍ :

1. ବୀମାର ବିକାଶ କେମିତି ହେଲା, ଏହା ବୁଝିବାରେ ।
2. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ପ୍ରକାର ଓ ସ୍ତରଗୁଡିକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାରେ ।
3. ଭାରତରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା କାରକଗୁଡିକର ଏବଂ ସ୍ୱାଧିନତା ସମୟଠାରୁ ହୋଇଥିବା ପ୍ରଗତି ର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାରେ ।
4. ଭାରତରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାର କୁ ଜାଣିବାରେ ।
5. ଭାରତରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାର କୁ ଜାଣିବାରେ ।

A. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା କ'ଣ ଅଟେ ?

ଆପଣ "ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ହିଁ ସମ୍ପଦ" କଥନ ଟି ଶୁଣିଥିବେ । ଆପଣ କେବେ ବି ଏହା ଜାଣିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି କି ବାସ୍ତବରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ଅର୍ଥ କ'ଣ ଅଟେ ? 'Health' ଶବ୍ଦ 'hoelth' ଶବ୍ଦଠାରୁ ଉଦ୍ଧୃତ ହୋଇଥିଲା, ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି 'ଶରୀରର ଦୃଢ଼ତା' ।

ପୁରାତନ କାଳରେ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକୁ ଏକ 'ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଦାନ' ରୂପେ ବିଚାର କରାଯାଉଥିଲା ଏବଂ ରୋଗକୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ପାପ ଯୋଗୁଁ ହୋଇଛି ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରାଯାଉଥିଲା । ଏହା ହିପୋକ୍ରେଟସ (ଖ୍ରୀ.ପୂ. 460 ଠାରୁ 370 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ) ଥିଲେ ଯିଏ ରୋଗ ପଛରେ ଥିବା କାରଣଗୁଡିକୁ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଅନୁସାରେ, ପରିବେଶ, ସ୍ୱଚ୍ଛତା, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ-ବିଜ୍ଞାନ ଏବଂ ପଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିଭିନ୍ନ କାରଣ ଯୋଗୁଁ ରୋଗ ହୋଇଥାଏ ।

ଭାରତୀୟ ପ୍ରଣାଳୀ ର ଆୟୁର୍ବେଦ ଯାହା ହିପୋକ୍ରେଟସ ଙ୍କ ଅନେକ ଶତାବ୍ଦୀ ପୂର୍ବରୁ ବିଦ୍ୟମାନ ଥିଲା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କୁ ଚାରୋଟି ତରଳ ପଦାର୍ଥ (ରକ୍ତ, ହଳଦିଆ ପିତ୍ତ, କଳା ପିତ୍ତ ଏବଂ କଫ) ର ଏକ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ସନ୍ତୁଳନ ରୂପେ ବିଚାର କରେ ଏବଂ ଏହି ତରଳ ପଦାର୍ଥ ଗୁଡିକର ଅସନ୍ତୁଳନ ଅସ୍ୱସ୍ଥତା ର କାରଣ ହୋଇଥାଏ । ସୁଶ୍ରୁତ, ଭାରତୀୟ ବୈଦ୍ୟ ଶାସ୍ତ୍ର ର ଜନକ ଙ୍କୁ ଏପରିକି ଜଟିଳ ଶଲ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନର ଶ୍ରେୟ ଦିଆଯାଏ ଯାହା ବିଷୟରେ ସେ ସମୟରେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଅଜ୍ଞ ଥିଲା ।

ସମୟାବଧି କ୍ରମେ, ଆଧୁନିକ ଚିକିତ୍ସାଶାସ୍ତ୍ର ଏକ ଜଟିଳ ବିଜ୍ଞାନ ରୂପେ ବିକଶିତ ହୋଇଛି ଏବଂ ଆଧୁନିକ ଚିକିତ୍ସାଶାସ୍ତ୍ରର ଲକ୍ଷ୍ୟ କେବଳ ରୋଗର ଚିକିତ୍ସା ହୋଇ ରହି ନାହିଁ ଅପିତୁ ରୋଗର ନିବାରଣ ଏବଂ ଜୀବନର ଗୁଣବତ୍ତାରେ ବୃଦ୍ଧି କୁ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ । ଏକ ବ୍ୟାପକ ରୂପେ ସ୍ୱୀକୃତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ପରିଭାଷା ହେଉଛି ତାହା ଯାହାକୁ 1948 ରେ ବିଶ୍ୱ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଛି; ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରେ ଯେ "ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ହେଉଛି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଶାରୀରିକ, ମାନସିକ ଓ ସାମାଜିକ କୁଶଳତା ର ଏକ ସ୍ଥିତି ଏବଂ କେବଳ ରୋଗର ଅନୁପସ୍ଥିତି ନୁହେଁ ।"ଏହାକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖାଯାଇପାରେ ଯେ ଆୟୁର୍ବେଦ ଭଳି ଭାରତୀୟ ପ୍ରଣାଳୀ ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବିଜ୍ଞାନ ଅତିପ୍ରାଚୀନ କାଳରୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସେ ଭଳି ଏକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ସମ୍ମିଳିତ କରିଥିଲା ।

ପରିଭାଷା

ବିଶ୍ୱ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଂଗଠନ (WHO): ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ହେଉଛି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଶାରୀରିକ, ମାନସିକ ଓ ସାମାଜିକ କୁଶଳତା ର ଏକ ସ୍ଥିତି ଏବଂ କେବଳ ରୋଗର ଅନୁପସ୍ଥିତି ନୁହେଁ ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ର ନିର୍ଦ୍ଧାରକ

ସାଧାରଣତଃ ଏହା ବିଶ୍ୱାସ କରାଯାଏ ଯେ ନିମ୍ନ କାରକଗୁଡିକ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିଥାନ୍ତି :

a) ଜୀବନଶୈଳୀ କାରକ

ଜୀବନଶୈଳୀ କାରକ ଗୁଡିକ ହେଉଛନ୍ତି ସେଗୁଡିକ ଯେଉଁଗୁଡିକ ଅଧିକାଂଶତଃ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବ୍ୟକ୍ତିର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ରେ ଥାଆନ୍ତି । ଉ.ସ୍ୱ. ବ୍ୟାୟାମ କରିବା ଓ ସୀମା ଭିତରେ ଖାଇବା, ବ୍ୟସ୍ତତା କୁ ଏଡାଇବା ଏବଂ ସେଭଳିଆ କାର୍ଯ୍ୟ ଉତ୍ତମ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଆଡ଼େ ଗତି କରାନ୍ତି; ଏବଂ ଖରାପ ଜୀବନ ଶୈଳୀ ଏବଂ ଅଭ୍ୟାସ ଯଥା: ଧୂମ୍ରପାନ, ଡ୍ରଗ୍ ଦୁଷ୍ପ୍ରୟୋଗ, ଅସୁରକ୍ଷିତ ଯୌନ-ସମ୍ବନ୍ଧ ଓ ଗତିରହିତ (ମନ୍ଦ) ଜୀବନ ଶୈଳୀ (ବ୍ୟାୟାମ ରହିତ) ଇତ୍ୟାଦି କ୍ୟାନସର, ଏଡ୍ସ, ଉଚ୍ଚରକ୍ତଚାପ ଏବଂ ମଧୁମେହ, ମାତ୍ର କେତେକ ର ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି, ଭଳି ରୋଗ ଆଡ଼େ ଗତି କରାନ୍ତି ।

ଯଦିଓ ସେଭଳି ଆଚରଣ କୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ/ପ୍ରଭାବିତ କରିବାରେ ସରକାରଙ୍କ ଏକ ସଂକଟକାଳୀନ ଭୂମିକା ରହିଛି (ଉ.ସ୍ୱ. ଯେଉଁମାନେ ଡ୍ରଗ୍ ର ଦୁଷ୍ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତି, ସେହି ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଅଜମାନତୀୟ କାରାବାସରେ ଦଣ୍ଡିତ କରିବା, ତମ୍ବାଖୁ

ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ଉପରେ ଉଚ୍ଚ କରି ଲାଗୁକରିବା ଇତ୍ୟାଦି), ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦାୟିତ୍ୱ ଜୀବନ ଶୈଳୀ କାରକଗୁଡିକ ଯୋଗୁଁ ହେଉଥିବା ରୋଗଗୁଡିକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବାରେ ଏକ ନିର୍ଣ୍ଣୟାତ୍ମକ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରେ ।

b) ପରିବେଶ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାରକ

ନିରାପଦ ପାନୀୟ ଜଳ, ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଏବଂ ପୌଷ୍ଟିକ ଆହାର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପାଇଁ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟନ୍ତି, ଯାହାର ଅଭାବ ଗମ୍ଭୀର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟାଗୁଡିକର କାରଣ ହୋଇଥାଏ ଯାହା ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ, ବିଶେଷ ରୂପେ ବିକାଶଶୀଳ ଦେଶଗୁଡିକରେ ଦେଖାଯାଏ । ଇନଫ୍ଲୁଏଞ୍ଜା ଓ ଚିକେନ୍ପକ୍ସ (ଛୋଟ ମାତା) ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି ସଂକ୍ରାମକ ରୋଗସବୁ ଖରାପ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ-ବିଜ୍ଞାନ ଯୋଗୁଁ ପ୍ରସାର ଲାଭ କରନ୍ତି, ମ୍ୟାଲେରିଆ ଓ ଡେଙ୍ଗୁ ଭଳି ରୋଗସବୁ ଖରାପ ପରିବେଶୀୟ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଯୋଗୁଁ ପ୍ରସାର ଲାଭ କରନ୍ତି, ଯେତେବେଳେ କି କେତେକ ରୋଗ ପରିବେଶ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାରକଗୁଡିକ ଯୋଗୁଁ ମଧ୍ୟ ଜାତ ହୋଇଥାନ୍ତି, ଉ.ସ୍ୱ. କେତେକ ଉତ୍ପାଦନଶୀଳ ଉଦ୍ୟୋଗରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଲୋକେ ବ୍ୟବସାୟିକ ଆପଦ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ରୋଗଗୁଡିକର ଶୀକାର ହୋଇଥାନ୍ତି ଯଥା: ଆଜବେସଟସ୍ ନିର୍ମାଣ ର ଶ୍ରମିକ ମାନେ ଆଜବେସ୍ଟସ୍ ଏବଂ କୋଇଲା ଖଣି ଶ୍ରମିକମାନେ ଫୁସଫୁସ୍ ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ।

c) ଆନୁବଂଶିକ କାରକ

ରୋଗଗୁଡିକ ପିତାମାତାଙ୍କ ଠାରୁ ଛୁଆମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଜିନ୍ ଦ୍ୱାରା ସଂଚାରିତ ହୋଇପାରେ । ସେଭଳି ଆନୁବଂଶିକ କାରକଗୁଡିକର ପରିଣାମରେ ଜାତି/କୁଳ, ଭୌଗଳିକ ସ୍ଥିତି ଏବଂ ଏପରିକି ସଂପ୍ରଦାୟଗୁଡିକ ଉପରେ ଆଧାର କରି ବିଶ୍ୱ ସାରା ପ୍ରସାରିତ ଜନ ସମୁଦାୟ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରବୃତି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ ।

ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ୱଷ୍ଟ ଅଟେ ଯେ ଏକ ଦେଶର ସାମାଜିକ ତଥା ଆର୍ଥିକ ପ୍ରଗତି ଏହାର ଲୋକମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଏକ ସ୍ୱସ୍ଥ ଜନ ସମୁଦାୟ ନା କେବଳ ଆର୍ଥିକ ଗତିବିଧି ପାଇଁ ଫଳପ୍ରଦ/ ଉତ୍ପାଦନକ୍ଷମ କର୍ମଚାରୀ ଯୋଗାଇଥାଏ, ଅପିତୁ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ସଂସାଧନସବୁକୁ ମୁକ୍ତ ମଧ୍ୟ କରିଥାଏ ଯାହା ଭାରତ ଭଳି ଏକ ବିକାଶଶୀଳ ଦେଶ ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ଏକ ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ତରରେ, ଅସ୍ୱସ୍ଥତା/ଖରାପ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହରେ ହାନି, ଦୈନିକ ଆବଶ୍ୟକୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସଂପାଦନ କରିବାରେ ଅକ୍ଷମତାର କାରଣ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଲୋକଙ୍କୁ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଆଡକୁ ଠେଲି ଦେଇପାରେ ଓ ଏପରିକି ଆତ୍ମହତ୍ୟାର ମଧ୍ୟ କାରଣ ହୋଇପାରେ

ଏ ପ୍ରକାରେ ସାରା ବିଶ୍ୱରେ, ସରକାରମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଜନସମୁଦାୟକୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ କୁଶଳତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ ସମସ୍ତ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କ ସକାଶେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାରେ ଅଭିଗମନ ଓ ସାମର୍ଥ୍ୟ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପସବୁ ନେଇଥାନ୍ତି । ଏ ପ୍ରକାରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାରେ 'ଖର୍ଚ୍ଚ' ସାଧାରଣତଃ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେଶର GDP ର ଏକ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶ ହୋଇଥାଏ ।

ଏହା ଏକ ପ୍ରଶ୍ନ ଆଣେ ଯେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପରିସ୍ଥିତି ପାଇଁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି କି ।

B. *ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ସ୍ତର*

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ଲୋକମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ଉନ୍ନତି କରିବା, ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବା, ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବା କିମ୍ବା ସୁଧାରିବା ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କୁ ସମ୍ମିଳିତ କରି ବିଭିନ୍ନ ଏଜେନ୍ସି ଓ ପ୍ରଦାନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ଏକ ସେବା ସମୂହ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କିଛି ନୁହେଁ । ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ହେବାପାଇଁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ନିମ୍ନସବୁ ହେବା ଉଚିତ୍ :

- ଲୋକମାନଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁସାରେ ଉପଯୁକ୍ତ
- ବ୍ୟାପକ
- ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ/ସମୁଚିତ
- ସହଜ ରେ ଉପଲବ୍ଧ
- ସମର୍ଥ

ବ୍ୟକ୍ତି ବ୍ୟକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ସମସ୍ତ ପ୍ରକାରର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟା ପାଇଁ ସମାନ ସ୍ତରର ପୂର୍ବାବଶ୍ୟକତା (ଇନଫ୍ରାଷ୍ଟ୍ରକ୍ଚର) ଉପଲବ୍ଧ କରାଇବା ନା ସଂଭବ ଅଟେ ନା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ସୁବିଧାସବୁ ଜନସମୁଦାୟ ପାଇଁ ରୋଗ ର ବ୍ୟାପକତା ର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ ହେବା ଉଚିତ୍ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ ଥର ଜ୍ୱର, ଥଣ୍ଡା, କଫ, ଚର୍ମ ଏଲର୍ଜି ରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଥଣ୍ଡା ଓ କଫ ତୁଳନାରେ ହେପାଟାଇଟିସ୍ B ରେ ତାହାର ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା କମ୍ ଅଟେ ।

ସେହିଭଳି, ସେହି ଏକା ବ୍ୟକ୍ତିର ହେପାଟାଇଟିସ B ତୁଳନାରେ ହୃଦ୍ ରୋଗ କିମ୍ବା କ୍ୟାନସର ଭଳି ସଂକଟମୟ ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେବାର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା କମ୍ ଅଟେ । ତେଣୁ, କୌଣସି ବି କ୍ଷେତ୍ର ଏକ ଗ୍ରାମ କିମ୍ବା ସହର କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ହେଉ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ସୁବିଧା ଗୁଡିକ ର ସ୍ଥାପିତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ସେହି କ୍ଷେତ୍ର ର ସୂଚକ କୁହାଯାଉଥିବା ବିଭିନ୍ନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା କାରକ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ ହେବ, ଯେପରି କି :

- ✓ ଜନସଂଖ୍ୟା ର ଆକାର
- ✓ ମୃତ୍ୟୁ ହାର
- ✓ ରଗ୍ଣତା ହାର
- ✓ ବିକଳାଙ୍ଗତା ହାର
- ✓ ଲୋକମାନଙ୍କ ସାମାଜିକ ତଥା ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ
- ✓ ଲୋକମାନଙ୍କ ସାଧାରଣ ପୌଷ୍ଟିକତା ସ୍ଥିତି
- ✓ ପରିବେଶ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାରକ ଯେପରି କି ଏହା ଏକ ଖଣି କ୍ଷେତ୍ର ଅଥବା ଏକ ଔଦ୍ୟୋଗିକୀ କ୍ଷେତ୍ର ଅଟେ
- ✓ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତା ପ୍ରଣାଳୀ, ଉ.ସ୍ୱ. ହୃଦୟରୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଡାକ୍ତରମାନେ ଏକ ଗ୍ରାମ ରେ ହଠାତ୍ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇ ନ ପାରନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଏକ ଜିଲ୍ଲା ସହର ରେ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇ ପାରିବେ ।
- ✓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଣାଳୀର କେତେ ମାତ୍ରା ବ୍ୟବହୃତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି
- ✓ ସାମାଜିକ-ଆର୍ଥିକ କାରକ ଯଥା: ସାମର୍ଥ୍ୟ

ଉପରୋକ୍ତ କାରକଗୁଡିକ ଉପରେ ଆଧାର କରି, ସରକାର ପ୍ରାଥମିକ, ମାଧ୍ୟମିକ ଏବଂ ତୃତୀୟକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ରସବୁ ସ୍ଥାପିତ କରିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥାନ୍ତି ଏବଂ ଲୋକମାନଙ୍କ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଓ ଅଭିଗମ୍ୟତା ଅନୁସାରେ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଥାନ୍ତି ।

C. *ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ର ପ୍ରକାର*

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା କୁ ମୂଖ୍ୟତଃ ନିମ୍ନ ଅନୁସାରେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଏ:

1. ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା

ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ଡାକ୍ତର, ନର୍ସ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଛୋଟ ଛୋଟ କ୍ଲିନିକ୍ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ସେବାଗୁଡିକୁ ସୂଚୀତ କରେ, ଯାହା ସହିତ କୌଣସି ରୋଗ ପାଇଁ ରୋଗୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଥମେ ସଂପର୍କ କରାଯାଏ, ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀ ହେଉଛି ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀ ମଧ୍ୟରେ ସମସ୍ତ ରୋଗୀ ପାଇଁ ସଂପର୍କର ପ୍ରଥମ ବିନ୍ଦୁ ।

ବିକଶିତ ଦେଶ ଗୁଡିକରେ, ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ଉପରେ ଅଧିକ ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଏ ଯାହାଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟାଗୁଡିକ ବ୍ୟାପକ, ଜଟିଳ ଏବଂ ଚିରକାଳୀନ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ସେଗୁଡିକର ସମାଧାନ କରାଯାଏ । ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ସଂସ୍ଥାନଗୁଡିକ ନିବାରଣାତ୍ମକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା, ଟୀକା, ଜାଗୃତତା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପରାମର୍ଶ ଇତ୍ୟାଦି ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଆଲୋକ ପାତ କରନ୍ତି ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ରୋଗୀକୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସ୍ତରର ବିଶେଷଜ୍ଞ ପାଖକୁ ପଠାନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଯଦି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଜ୍ୱର ପାଇଁ ଏକ ଡାକ୍ତର ଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଏ ଏବଂ ପ୍ରଥମ ନିଦାନ ଡେଙ୍ଗୁ ଜ୍ୱର ର ସୂଚକ ହୋଇଥାଏ, ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀ କିଛି ଔଷଧ ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦେବ କିନ୍ତୁ ରୋଗୀକୁ ବିଶେଷୀକୃତ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବ । ଅଧିକାଂଶ ପ୍ରାଥମିକ ସେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଡାକ୍ତର ଏକ 'ପରିବାର ଡାକ୍ତର' ଭଳି କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି ଯେଉଁଠି ପରିବାରର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟ କୌଣସି ଛୋଟ ରୋଗ/ଅସୁସ୍ଥତା ପାଇଁ ବି ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଆନ୍ତି ।

ଏହି ପଦ୍ଧତି ଅନୁବଂଶିକ କାରକଗୁଡିକ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷିତ ଲକ୍ଷଣଗୁଡିକ ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦେବାରେ ଏବଂ ଉଚିତ୍ ରୂପେ ଚିକିତ୍ସା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପରାମର୍ଶ ଦେବାରେ ମଧ୍ୟ ମେଡିକାଲ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର୍ କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଡାକ୍ତର ପିତା/ମାତା ଙ୍କ ମଧୁମେହ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଇତିହାସ ଥିବା ଏକ ରୋଗୀକୁ ଯେତେଦୂର ସମ୍ଭବ ମଧୁମେହ କୁ ଏଡାଇବା ପାଇଁ ଯୁବା ବୟସରୁ ଜୀବନଶୈଳୀ ପ୍ରତି ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦିଅନ୍ତୁ ।

ଏକ ଦେଶ ସ୍ତରରେ, ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡିକ ଉଭୟ ସରକାରୀ ଏବଂ ବେସରକାରୀ ଖେଳାଳୀ ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥାଏ । ସରକାରୀ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡିକୁ ଜନସଂଖ୍ୟା ଆକାର ଆଧାରରେ ସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ କୌଣସି ନା କୌଣସି ରୂପେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ସ୍ତର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଦ୍ୟମାନ ଥାଆନ୍ତି ।

2. ମାଧ୍ୟମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା

ମାଧ୍ୟମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ସେହି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାଗୁଡିକୁ ସୂଚୀତ କରେ ଯାହା ମେଡିକାଲ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟିକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ପ୍ରଥମ ସଂପର୍କ ସାଧାରଣତଃ ରୋଗୀମାନଙ୍କ ସହିତ ନ ଥାଏ । ଏହା ଏକ ଗମ୍ଭୀର ରୋଗ ପାଇଁ ଅଳ୍ପାବଧି ସକାଶେ ଚିକିତ୍ସା ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ତୀବ୍ର ଯତ୍ନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ, ଅନେକ ସମୟରେ

(କିନ୍ତୁ ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ) ଏକ ଅନ୍ତଃରୋଗୀ ରୂପେ, ଯେଉଁଥିରେ ତୀବ୍ର ଯତ୍ନ ସେବା (ଇଣ୍ଟେନ୍ସିଭ କେୟାର ସର୍ଭିସ), ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ସୁବିଧା, ରକ୍ତ ପରୀକ୍ଷା, ନିଦାନମୂକ (ଡାଏଗ୍ନୋଷ୍ଟିକ୍) ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଟନ୍ତି ।

ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ, ରୋଗୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀ । ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସକ ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମାଧ୍ୟମିକ ସେବା କେନ୍ଦ୍ରକୁ ପଠାଇଦିଆଯାଏ । କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ମାଧ୍ୟମିକ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀଗୁଡିକ ସଂଯୁକ୍ତ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଏକ 'ଇନ୍-ହାଉସ' ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ସୁବିଧା ମଧ୍ୟ ଚଳାଇଥାନ୍ତି ।

ଅଧିକାଂଶ ରୂପେ, ମାଧ୍ୟମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀଗୁଡିକ ଜନସଂଖ୍ୟା ଆଧାରରେ ତାଲୁକା ବ୍ଲକ୍ ସ୍ତରରେ ବିଦ୍ୟମାନ ଥାଆନ୍ତି ।

3. ତୃତୀୟକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା

ତୃତୀୟକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ସାଧାରଣତଃ ଆନ୍ତଃରୋଗୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏବଂ ପ୍ରାଥମିକ/ମାଧ୍ୟମିକ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀମାନଙ୍କ ଠାରୁ ପଠାଯାଇଥିବା ରୋଗୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଶେଷଜ୍ଞପ୍ରାପ୍ତ ପରାମର୍ଶାତ୍ମକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ଅଟେ । ତୃତୀୟକ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀଗୁଡିକ ଅଧିକାଂଶ ରୂପେ ରାଜ୍ୟ ରାଜଧାନୀ ଗୁଡିକରେ ଏବଂ କେତେକ ଜିଲ୍ଲା ମୁଖ୍ୟାଳୟରେ ବିଦ୍ୟମାନ ଥାଆନ୍ତି ।

ତୃତୀୟକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀଗୁଡିକର ଉଦାହରଣ ହେଉଛି ସେଗୁଡିକ ଯାହା ପାଖରେ ଉନ୍ନତ ମେଡିକାଲ ସୁବିଧାସବୁ ଏବଂ ମେଡିକାଲ ପ୍ରଫେସନଲମାନେ ଥାଆନ୍ତି । ଯାହା ମାଧ୍ୟମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀଗୁଡିକର ପରିସର ର ବାହାରେ ଅଟେ । ଉ.ସ୍ୱ. ଅଙ୍କୋଲୋଜି (କ୍ୟାନସର ଚିକିତ୍ସା), ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟାରୋପଣ ସୁବିଧା, ଉଚ୍ଚ ସଙ୍କଟ ବିଶିଷ୍ଟ ଗର୍ଭାଧାନ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଇତ୍ୟାଦି ।

ଏହାକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖିବାକୁ ପଡିବ ଯେ ସେବାର ସ୍ତର ବଢିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ, ସେବା ସହିତ ଜଡିତ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ମଧ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ପାଏ । ଯେତେବେଳେ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରାଥମିକ ସେବା ପାଇଁ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ସରଳ ହୋଇପାରେ, ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ କଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ ଯେତେବେଳେ ମାଧ୍ୟମିକ ସେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆସେ ଏବଂ ଅତ୍ୟନ୍ତ କଷ୍ଟଦାୟକ ହୋଇଥାଏ ଯେତେବେଳେ ତୃତୀୟକ ସେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚେ । ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରର ସେବା ପାଇଁ ପୂର୍ବାବଶ୍ୟକତା (ଆଧାରିକ ସଂରଚନା) ମଧ୍ୟ ଦେଶ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ, ଗ୍ରାମ୍ୟ- ସହରୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ, ଯେତେବେଳେ କି ସାମାଜିକ-ଆର୍ଥିକ କାରକଗୁଡିକ ମଧ୍ୟ ଏହାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାନ୍ତି ।

D. *ଭାରତରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀ କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା କାରକ*

ଭାରତୀୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀ ଅନେକ ସମସ୍ୟା ତଥା ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିଲା ଏବଂ ହୋଇ ଆସୁଛି । ଏଗୁଡିକ, ଗୋଟିଏ ପରେ ଗୋଟିଏ, ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ତରରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ପ୍ରଣାଳୀର ଏବଂ ସଂରଚନାତ୍ମକ ସ୍ତରରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ସଂଗଠନ ର ସ୍ୱରୂପ ଓ ବିସ୍ତାର କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ । ଏଗୁଡିକ ଉପରେ ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି :

1. **ଡେମୋଗ୍ରାଫିକ୍ କିମ୍ବା ଜନସଂଖ୍ୟା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରବୃତ୍ତି**

   a) ଭାରତ ହେଉଛି ବିଶ୍ୱର ଦ୍ୱିତୀୟ ବୃହତ୍ତମ ଜନିସଂଖ୍ୟା ବହୁଳ ଦେଶ ।

   b) ଏହା ଆମକୁ ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ୟାଗୁଡିକ ସହିତ ସମ୍ମୁଖୀନ କରାଏ ।

   c) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପାଇଁ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଲୋକମାନଙ୍କ ସକ୍ଷମତା ଉପରେ ମଧ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସ୍ତରର ପ୍ରଭାବ ରହିଛି ।

2. **ସାମାଜିକ ପ୍ରବୃତ୍ତି**

   a) ସହରୀକରଣ ରେ ବୃଦ୍ଧି କିମ୍ବା ଗ୍ରାମୀଣ କ୍ଷେତ୍ରରୁ ସହରୀ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଲୋକମାନଙ୍କ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ପ୍ରଦାନରେ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ଠିଆ କରିଛି ।

   b) ଗ୍ରାମୀଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମୂଖ୍ୟତଃ ମେଡିକାଲ ସୁବିଧା ସବୁର ଉପଲବ୍ଧତା ଏବଂ ଅଭିଗମ୍ୟତା ତଥା ସାମର୍ଥ୍ୟ ର ଅଭାବ କାରଣରୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟାସବୁ ରହିଥାଏ ।

   c) ନିଜେ ବ୍ୟାୟାମ କରିବାର କମ ଆବଶ୍ୟକତା ସହିତ ଅଧିକ ଗତିହୀନ (ମନ୍ଦ) ଜୀବନଶୈଳୀ ଆଡକୁ ଗତି ନୂତନ ପ୍ରକାରର ରୋଗ ଯେପରିକି ମଧୁମେହ ଓ ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତ ଚାପ ର କାରଣ ହୋଇଛି ।

3. **ଜୀବନ ପ୍ରତ୍ୟାଶା**

   a) ଜୀବନ ପ୍ରତ୍ୟାଶା ସେହି ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ବର୍ଷ ସଂଖ୍ୟା କୁ ସୂଚୀତ କରେ ଯାହା ଆଜି ଜନ୍ମ ହୋଇଥିବା ଶିଶୁ ବଞ୍ଚି ରହିବ ।

   b) ଜୀବନ ପ୍ରତ୍ୟାଶା ସ୍ୱାଧିନତା ସମୟର 30 ବର୍ଷଠାରୁ ଆଜି 60 ବର୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ କୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି କିନ୍ତୁ ସେହି ଦୀର୍ଘତର ସମୟାବଧି ର ଗୁଣବତ୍ତା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ୟାଗୁଡିକୁ ଧ୍ୟାନ ଦିଏ ନାହିଁ ।

   c) ଏହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ 'ନୀରୋଗ ଜୀବନ ପ୍ରତ୍ୟାଶା' ର ଏକ ନୂତନ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଆସିଛି ।

   d) ଏହା 'ଗେରିଆଟ୍ରିକ୍' (ବୃଦ୍ଧ ବୟସ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ) ରୋଗଗୁଡିକ ପାଇଁ ପୂର୍ବାବଶ୍ୟକତା ର ସୃଷ୍ଟି ମଧ ଆବଶ୍ୟକ କରେ ।

E. *ଭାରତରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାର ବିକାଶ*

ଯେତେବେଳେ ସରକାର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ଉପରେ ତାଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିସବୁ ସହିତ ବ୍ୟସ୍ତ ଥିଲେ, ଏହା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନାଗୁଡିକର ମହତ୍ତ୍ୱ ମଧ୍ୟ ସୂଚୀତ କଲେ । ବୀମା କମ୍ପାନୀ ମାନେ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକୁ କେବଳ ପରେ ପରେ ଆଣିଲେ । ଭାରତରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କିପରି ବିକଶିତ ହେଲା, ତାର ବିବରଣ ଏଠି ଦିଆଯାଇଛି:

a) କର୍ମଚାରୀ ରାଷ୍ଟ୍ର ବୀମା ଯୋଜନା

ଭାରତରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଔପଚାରିକ ରୂପେ କର୍ମଚାରୀ ରାଷ୍ଟ୍ର ବୀମା ଯୋଜନାର ଆରମ୍ଭ ହେବା ସହିତ ପ୍ରାରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା, ଯାହାକୁ 1947 ରେ ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନତାର କିଛି ସମୟ ପରେ, ଇ.ଏସ୍. ଆଇ. ଅଧିନିୟମ, 1948 ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଯୋଜନା ଔପଚାରିକ ବେସରକାରୀ କ୍ଷେତ୍ର ରେ ନିଯୁକ୍ତ ବ୍ଲୁ-କଲାର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହାର ନିଜସ୍ୱ ଡିସ୍ପେନ୍ସାରୀ ଓ ଡାକ୍ତରଖାନା ର ନେଟୱର୍କ ଜରିଆରେ ବ୍ୟାପକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ESIC (କର୍ମଚାରୀ ରାଷ୍ଟ୍ର ବୀମା ନିଗମ) ହେଉଛି ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଏଜେନ୍ସି ଯିଏ ଏହାର ନିଜ ଡାକ୍ତରଖାନା ଓ ଡିସ୍ପେନ୍ସାରୀଗୁଡିକ ଚଳାଏ ଏବଂ ସରକାରୀ/ବେସରକାରୀ ପ୍ରଦାନକାରୀମାନଙ୍କ ସହିତ ମଧ୍ୟ ଚୁକ୍ତି କରେ ଯେଉଁଠି ଏହାର ନିଜ ସୁବିଧାଗୁଡିକ ଅଯଥେଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ ।

ଟ. 15,000 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଜୁରୀ ଅର୍ଜନ କରୁଥିବା ସମସ୍ତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଅଂଶଦାୟୀ ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ଯେଉଁଠି କର୍ମଚାରୀ ଓ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ଯଥାକ୍ରମେ ଦେୟ ରୋଲ ର 1.75% ଓ 4.75% ଅଂଶଦାନ କରନ୍ତି; ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନେ ମେଡିକାଲ ଖର୍ଚ୍ଚ ର 12.5% ଅଂଶଦାନ କରନ୍ତି ।

ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ସୁବିଧାସବୁରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି :

a) ESIS ସୁବିଧାରେ ମୁକ୍ତି ବ୍ୟାପକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା

b) ଗର୍ଭାବସ୍ଥା ଲାଭ

c) ବିକଳାଙ୍ଗତା ଲାଭ

d) ରୋଗ ଓ ଉତ୍ତରଜୀବିତା କାରଣରୁ ହୋଇଥିବା ମଜୁରୀ ରେ ହାନି ପାଇଁ ନଗଦ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ

e) କର୍ମଚାରୀର ମୃତ୍ୟୁ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଅନ୍ତିମ ସଂସ୍କାର/ଅନ୍ତ୍ୟେଷ୍ଟି କ୍ରିୟା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଖର୍ଚ୍ଚ

ଏହା ବ୍ୟତୀତ ପ୍ରାଧିକୃତ ମେଡିକାଲ ଏଟେଣ୍ଡାଣ୍ଟ ଏବଂ ବେସରକାରୀ ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକ ଠାରୁ କ୍ରୟ କରାଯାଇଥିବା ସେବାଗୁଡିକ ମଧ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯାଏ । ମାର୍ଚ୍ଚ 2012 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ESIS 65.5 ନିୟୁତ ଲାଭଗ୍ରାହୀମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିଛି ।

b) କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯୋଜନା

ESIS ର ଠିକ୍ ପରେ ପରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯୋଜନା (CGHS) ଆସିଲା, ଯାହାକୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ 1954 ରେ ଲାଗୁ କରାଗଲା । ଯାହା ପେନଶନ ପ୍ରାପ୍ତକାରୀ ତଥା ସିଭିଲିଏନ୍ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଯୁକ୍ତ ଥିବା

ସେମାନଙ୍କ ପରିବାର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସମ୍ମିଳିତ କରେ । ଏହାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କର୍ମଚାରୀ ଓ ସେମାନଙ୍କ ପରିବାରଙ୍କୁ ବ୍ୟାପକ ମେଡିକଲ ସେବା ଯୋଗାଇଦେବା ଏବଂ ଆଂଶିକରୂପେ ଏହାର ନିଧି କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଂଶିକ ରୂପେ ଓ ଅଧିକାଂଶ ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା (କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର) ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଏ ।

CGHS ର ନିଜସ୍ୱ ଡିସ୍ପେନ୍ସାରୀ, ପୋଲିକ୍ଲିନିକ୍ ଓ ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ବେସରକାରୀ ଡାକ୍ତରଖାନା ମାଧ୍ୟମରେ ସେବାଗୁଡିକ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

ଏହା ସବୁ ପ୍ରଣାଳୀର ଔଷଧ, ଏଲୋପ୍ୟାଥିକ ସିଷ୍ଟମ ରେ ଜରୁରୀକାଳୀନ ସେବା, ମୁକ୍ତ ଡ୍ରଗ୍ସ, ପ୍ୟାଥୋଲୋଜି ଓ ରେଡିଓଲୋଜି, ଗମ୍ଭୀରରୂପେ ଅସୁସ୍ଥ ରୋଗୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନିବାସ ସ୍ଥାନୀୟ ଦର୍ଶନ, ବିଶେଷଜ୍ଞ ପରାମର୍ଶ ଇତ୍ୟାଦି କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଅଂଶଦାନ ଅତି ନାମମାତ୍ର ଅଟେ ଯଦିଓ ଉତ୍ତରୋତ୍ତର ଏହାକୁ ବେତନ ମାନ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ କରାଯାଏ – ଟ. 15 ପ୍ରତିମାସ ଠାରୁ ଟ. 150 ପ୍ରତିମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ।

2010 ରେ, CGHS ରେ 3 ନିୟୁତ ଲାଭଗ୍ରାହୀ ଠାରୁ ଅଧିକ କୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଥିବା 8 00,000 ପରିବାର ଠାରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱର ଏକ ସଦସ୍ୟତା ଆଧାର ରହିଥିଲା ।

c) ବାଣିଜ୍ୟିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା

ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗ ର ଜାତୀୟ କରଣ ପୂର୍ବରୁ ତଥା ପରେ ମଧ୍ୟ ବାଣିଜ୍ୟିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କୁ କେତେକ ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ, ଯେହେତୁ ଏହା ଅଧିକାଂଶ ଭାବେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ହାନି କାରକ ଥିଲା, ଆରମ୍ଭ ରେ, ଏହା ବ୍ୟାପକ ରୂପେ କେବଳ କର୍ପୋରେଟ କ୍ଲାଏଣ୍ଟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏବଂ ତାହା ମଧ୍ୟ ଏକ ସୀମିତ ମାତ୍ରାରେ ଉପଲବ୍ଧ ଥିଲା ।

1986 ରେ, ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ପରିବାରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଥମ ମାନକୀକୃତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ କୁ ସମସ୍ତ ଚାରି ଜାତୀୟକୃତ ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଭାରତୀୟ ବଜାରରେ ପ୍ରାରମ୍ଭ କରାଗଲା । (ଏମାନେ ସେତେବେଳେ ଭାରତୀୟ ସାଧାରଣ ବୀମା ନିଗମର ସହାୟକ କମ୍ପାନୀ ଥିଲେ)। ଏହି ଉତ୍ପାଦ, ମେଡିକ୍ଲେମ୍ କୁ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବାର୍ଷିକ ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଡାକ୍ତରଖାନା ଭର୍ତ୍ତିକରଣ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଲାଗୁ କରାଗଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଗର୍ଭାଧାନ, ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି କେତେକ ଅପବର୍ଜନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ବଜାର ବିକଶିତ ହେବା ସହିତ ଏହା ସଂଶୋଧନର ଅନେକ ଚକ୍ର ଦେଇ ଗତି କରିଛି, ଅନ୍ତିମ ଗୋଟିକ 2012 ରେ ହୋଇଥିଲା ।

ଅବଶ୍ୟ, ଅନେକ ସଂଶୋଧନ ଦେଇ ଗତି କଲାପରେ ମଧ୍ୟ, ଡାକ୍ତରଖାନା ଭର୍ତ୍ତିକରଣ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି-ଆଧାରିତ ବାର୍ଷିକ ଚୁକ୍ତି ମେଡିକ୍ଲେମ୍ ର ଚଳିତ ସଂସ୍କରଣ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୋଇ ବର୍ତ୍ତମାନ ଭାରତରେ ସର୍ବାଧିକ ଲୋକପ୍ରିୟ ପ୍ରକାରର ବେସରକାରୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ରୂପେ ରହି ଆସିଛି । ଏହି ଉତ୍ପାଦ ଏତେ ଲୋକପ୍ରିୟ ହୋଇଛି ଯେ ବେସରକାରୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅର୍ପିତ ଏକ ବିଶେଷ ଉତ୍ପାଦ ଅପେକ୍ଷା ଏକ ଉତ୍ପାଦ ଶ୍ରେଣୀ ରେ ବିଚାର କରି, ବାରମ୍ବାର ଅନେକ ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 'ମେଡିକ୍ଲେମ୍ କଭର' ରୂପେ ନାମିତ କରାଯାଏ ।

2001 ରେ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ର କୁ ବେସକାରୀ ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ଆସିବା ପରେ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବହୁମାତ୍ରାରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି କିନ୍ତୁ ଆଜି ମଧ୍ୟ ଏକ ବୃହତ୍ ଅଛୁଆଁ ବଜାର ରହିଯାଇଛି । କଭର, ଅପବର୍ଜନ ଏବଂ ନୂତନତର ଆଡ-ଅନ୍ କଭର ଗୁଡିକରେ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭିନ୍ନତାସବୁ ଲାଗୁ କରାଯାଇଛି ଯାହା ବିଷୟରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଧ୍ୟାୟ ଗୁଡିକରେ ଆଲୋଚନା କରାଯିବ ।

ଆଜି, ଭାରତୀୟ ବଜାରରେ 300 ଠାରୁ ଅଧିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି ।

F. *ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାର*

ଆଜିକାଲି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାରରେ ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ ଖେଳାଳୀ ସମ୍ମିଳିତ ଅଛନ୍ତି, କେତେକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଯାହାଙ୍କୁ ପ୍ରାବଧାନକର୍ତ୍ତା କୁହାଯାଏ, ଅନ୍ୟମାନେ ବୀମା ସେବା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଏବଂ ଅନେକ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ମଧ୍ୟ ଅଛନ୍ତି । କେତେକ ମୂଳଭୂତ ଆଧାରି ସଂରଚନା ହୋଇଥାନ୍ତି ଯେତେବେଳେ କି ଅନ୍ୟମାନେ ସହାୟତା ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । କେତେକ ସରକାରୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଛନ୍ତି ଯେତେବେଳେ କି ଅନ୍ୟମାନେ ବେସରକାରୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଛନ୍ତି । ଏଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ନିମ୍ନରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ରୂପେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି :

A. ଆଧାରିକ ସଂରଚନା :

1. *ସାର୍ବଜନିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ର*

ସାର୍ବଜନିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀ ଜାତୀୟ ସ୍ତର, ରାଜ୍ୟ ସ୍ତର, ଜିଲ୍ଲା ସ୍ତର ଏବଂ ଏକ ସୀମିତ ମାତ୍ରାରେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ସ୍ତରରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ଯେଉଁଠି, ଜାତୀୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀସବୁ କୁ ଗ୍ରାମ ଗୁଡିକରେ ଲାଗୁ କରିବା ପାଇଁ, ଗ୍ରାମ୍ୟ ସମୁଦାୟ ଓ ସରକାରୀ ଇନ୍ଫ୍ରାଷ୍ଟ୍ରକ୍ଚର ମଧ୍ୟରେ ସଂପର୍କ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ସାମୁଦାୟିକ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ମାନଙ୍କୁ ସଂପୃକ୍ତ କରାଯାଇଥାଏ । ଏସବୁରେ ସମ୍ମିଳିତ ହୁଅନ୍ତି :

a) ଆଙ୍ଗନବାଡି କର୍ମଚାରୀ (ପ୍ରତି 1000 ଲୋକସଂଖ୍ୟା ପାଇଁ 1) ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ମାନବ ସଂସାଧନ ବିକାଶ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ର ପୋଷଣ ପରିପୂରକତା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଏବଂ ସମନ୍ୱିତ ଶିଶୁ ବିକାଶ ସେବା ଯୋଜନା (ICDS) ଅନ୍ତର୍ଗତ ନାମାଙ୍କିତ କରାଯାଇଥାଏ ।

b) ପ୍ରଶିକ୍ଷିତ ଜନ୍ମ ପରିଚାରକ (TBA) ଏବଂ ଗ୍ରାମ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଗାଇଡ (ରାଜ୍ୟ ଗୁଡିକ ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିଭାଗଗୁଡିକର ପୂର୍ବର ଏକ ଯୋଜନା) ।

c) ଆଶା **(ASHA) (**ଅଧିକୃତ ସାମାଜିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକର୍ତ୍ତା) ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀମାନେ, ଯେଉଁମାନେ **NRHM (**ଜାତୀୟ ଗ୍ରାମୀଣ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ମିଶନ) କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସମୁଦାୟ ଦ୍ୱାରା ଚୟନିତ ହୋଇଥାନ୍ତି ଏବଂ ଗ୍ରାମୀଣ କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡିକରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିଭାଗର ସଂପର୍କ ରୂପେ ସେବା ଦେବା ପାଇଁ ପ୍ରଶିକ୍ଷିତ ନୂତନ, ଗ୍ରାମ୍ୟ-ସ୍ତରର, ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କର୍ମକର୍ତ୍ତା ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ଉପ-କେନ୍ଦ୍ର ଗୁଡିକ ପ୍ରତି 5000 ଜନସଂଖ୍ୟା (ପାହାଡି, ଆଦିବାସୀ ଓ ପଛୁଆ କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡିକରେ 3000) ପାଇଁ ସ୍ଥାପିତ କରାଯାଏ ଏବଂ ଏକ ମହିଳା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କର୍ମକର୍ତ୍ତା, ଯାହାକୁ ଅକ୍ଜିଲିଆରୀ ନର୍ସ ମିଡ୍-ୱାଇଫ୍ (ANM) ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ ଏବଂ ଏକ ପୁରୁଷ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କର୍ମକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର ଯେଉଁଗୁଡିକ ପ୍ରାୟ ଛଅ ଉପ-କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡିକର ରେଫରାଲ ୟୁନିଟ ହୋଇଥାନ୍ତି, ସେଗୁଡିକ 30,000 ଜନସଂଖ୍ୟା (ପାହାଡି, ଆଦିବାସୀ ଓ ପଛୁଆ କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡିକରେ 20,000) ପାଇଁ ସ୍ଥାପିତ କରାଯାଏ । ସମସ୍ତ PHC ବାହ୍ୟରୋଗୀ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି, ଏବଂ ଅଧିକାଂଶ ସ୍ଥାନରେ ଚାରି ଠାରୁ ଛଅ ଆନ୍ତଃ-ରୋଗୀ ଶଯ୍ୟା ମଧ୍ୟ ଥାଏ । ସେମାନଙ୍କ ଷ୍ଟାଫ୍ ଜଣେ ମେଡିକଲ ଅଫିସର ଓ 14 ପାରା-ମେଡିକଲ କର୍ମକର୍ତ୍ତା (ଯେଉଁଥିରେ ଏକ ପୁରୁଷ ଓ ଏକ ମହିଳା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସହାୟକ, ଏକ ନର୍ସ ମିଡ-ୱାଇଫ୍, ଏକ ଲାବୋରେଟରୀ ଟେକନିସିଆନ୍, ଏକ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସହାୟକ ଷ୍ଟାଫ୍ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥାଆନ୍ତି), ଏମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ ।

କମ୍ୟୁନିଟ୍ ହେଲଥ ସେଣ୍ଟର ଗୁଡିକ ଚାରି PHC ପାଇଁ ପ୍ରଥମ ରେଫରାଲ ୟୁନିଟ୍ ହୋଇଥାନ୍ତି ଏବଂ ବିଶେଷଜ୍ଞ ସେବା ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି । ନିୟମ ଅନୁସାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ CHC (ପ୍ରତି 1 ଲକ୍ଷ ଜନସଂଖ୍ୟା ପାଇଁ) ରେ ଅନ୍ୟୂନ 30 ଶଯ୍ୟା, ଗୋଟିଏ ଅପରେଶନ ଥିଏଟର, ଏକ୍ସ-ରେ ମେସିନ, ପ୍ରସୂତି ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ଏବଂ ଲେବୋରେଟରୀ ସୁବିଧା ଥିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟୂନ ଚାରି ବିଶେଷଜ୍ଞ ଅର୍ଥାତ୍ ଏକ ସର୍ଜନ, ଏକ ଫିଜିସିଆନ୍, ଏକ ଗାଇନେକୋଲୋଜିଷ୍ଟ (ପ୍ରସୂତିଶାସ୍ତ୍ରୀ) ଏବଂ ଏକ ଶିଶୁ ଚିକିତ୍ସକ ଥିବା ଉଚିତ୍ ଯେଉଁମାନେ 21 ପାରା-ମେଡିକଲ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଷ୍ଟାଫ୍ ଦ୍ୱାରା ସହାୟତାପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ଗ୍ରାମ୍ୟ ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକ ମଧ୍ୟ ସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଏଗୁଡିକ ରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ଉପ-ମଣ୍ଡଳୀୟ/ତାଲୁକ (ତହସିଲ) ଡାକ୍ତରଖାନା/ ବିଶେଷତା ଡାକ୍ତରଖାନା (ଦେଶର ପ୍ରାୟ 2000 ଥିବା ଆକଳିତ) ରୂପେ କୁହାଯାଉଥିବା ଉପ-ଜିଲ୍ଲା ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକ;

ବିଶେଷତା ଏବଂ ଶିକ୍ଷଣ ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକ ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ୍ ଥାଆନ୍ତି ଏବଂ ଏସବୁରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ମେଡିକଲ କଲେଜ (ବର୍ତ୍ତମାନ ସଂଖ୍ୟା ପ୍ରାୟ 300) ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ତୃତୀୟକ ରେଫରଲ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡିକ । ଏଗୁଡିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ଜିଲ୍ଲା ସହର ଓ ସହରୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ରହିଥାନ୍ତି କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ଅତି ବିଶେଷଜ୍ଞତାପ୍ରାପ୍ତ ଓ ଉନ୍ନତ ମେଡିକଲ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି ।

ସରକାର ଅଧୀନରେ ଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଏଜେନ୍ସି, ଯଥା: ରେଲୱେ ସୁରକ୍ଷା ଓ ସେଭଳି ବଡ଼ ବଡ଼ ବିଭାଗ(ବନ୍ଦର/ଖଣି ଇତ୍ୟାଦି) ଓ ଡିସ୍ପେନ୍ସରୀଗୁଡିକ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ଏକ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ, ସେମାନଙ୍କ ସେବାଗୁଡିକ ଅନେକ ସମୟରେ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସଂଗଠନ ର କର୍ମଚାରୀ ଓ ସେମାନଙ୍କ ଆଶ୍ରିତମାନଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ଥାଏ ।

2. ବେସରକାରୀ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରାବଧାନ କର୍ତ୍ତା

ଭାରତରେ ଏକ ବହୁତ ବଡ ପ୍ରାଇଭେଟ/ବେସରକାରୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ର ଅଛି ଯାହା ସମସ୍ତ ତିନି ପ୍ରକାରର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା-ପ୍ରାଥମିକ, ମାଧ୍ୟମିକ ଏବଂ ତୃତୀୟକ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏଗୁଡିକର ଶ୍ରେଣୀ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ, ଅଣ-ଲାଭ ସଂଗଠନ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଲାଭଥିବା କର୍ପୋରେଟ, ଟ୍ରଷ୍ଟ, ସୋଲୋ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନ୍ ର, ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବିଶେଷଜ୍ଞ ସେବା, ଡାଏଗ୍ନୋଷ୍ଟିକ୍ ଲାବୋରେଟୋରୀ, ଫର୍ମାସୀ ଦୋକାନ, ଏବଂ ଅଣଯୋଗ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ ପ୍ରାବଧାନକର୍ତ୍ତା (ଠକ ଚିକିତ୍ସକ) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ତାରିତ । ଭାରତରେ ଏଲୋପ୍ୟାଥିକ (ଏମ୍.ବି.ବି.ଏସ୍ ଏବଂ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ) ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପ୍ରାୟ 77% ବେସରକାରୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି । ପ୍ରାଇଭେଟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ଭାରତ ରେ ସମସ୍ତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚର 75% ରୁ ଅଧିକ ଅଟେ । ପ୍ରାଇଭେଟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ସମସ୍ତ ବାହ୍ୟରୋଗୀ ଆଗମନ ର 82% ଏବଂ ସମଗ୍ର ଭାରତ ସ୍ତରରେ ଡାକ୍ତରଖାନା ଭର୍ତ୍ତିକରଣର 52% ଅଟେ[2]।

ଭାରତରେ ଡାକ୍ତରୀ ବିଦ୍ୟାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀ (ଆୟୁର୍ବେଦ/ସିଦ୍ଧ/ୟୁନାନୀ/ହୋମିଓପାଥି) ରେ ବହୁତ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ଯୋଗ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର ଅଛନ୍ତି ଯାହାର ସଂଖ୍ୟା 7 ଲକ୍ଷଠାରୁ ଅଧିକ ଅଟେ । ଏଗୁଡିକ ସାର୍ବଜନିକ ତଥା ବେସରକାରୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅବସ୍ଥିତ ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାର ଲାଭ-ସକାଶେ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ପ୍ରାବଧାନକର୍ତ୍ତା ବ୍ୟତୀତ, NGO ଏବଂ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ କ୍ଷେତ୍ର କୁ ବି ଜନସମୁଦାୟ କୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ଯୋଗାଇବାରେ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ।

ଏହା ଆକଳନ କରାଯାଇଛି ଯେ 7,000 ରୁ ଅଧିକ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ଏଜେନ୍ସିମାନେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ-ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ସଂପୃକ୍ତ ଅଛନ୍ତି । ବହୁତ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟକ ମାଧ୍ୟମିକ ଓ ତୃତୀୟକ ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକୁ ମଧ୍ୟ ଅଣ-ଲାଭ ସଂସ୍ଥା କିମ୍ବା ଟ୍ରଷ୍ଟ ରୂପେ ପଞ୍ଜିକୃତ କରାଯାଇଛି, ଏବଂ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆନ୍ତଃରୋଗୀ ସେବାସବୁର ପ୍ରାବଧାନରେ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଯୋଗଦାନ ଦିଅନ୍ତି ।

3. ଫାର୍ମାସ୍ୟୁଟିକଲ ଉଦ୍ୟୋଗ

ଔଷଧ ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଉତ୍ପାଦର ପ୍ରାବଧାନକର୍ତ୍ତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କହିବାକୁ ଗଲେ, ଭାରତରେ ଏକ ବୃହତ୍ ଫାର୍ମାସ୍ୟୁଟିକଲ ଉଦ୍ୟୋଗ ରହିଛି, ଯାହା 1950 ରେ ଟ. 10 କୋଟି ର ଉଦ୍ୟୋଗ ଠାରୁ ଆଜି ଟ.55,000 କୋଟି ର ବ୍ୟବସାୟ (ରପ୍ତାନୀ କୁ ସମ୍ମିଳିତ କରି) କୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ଏହା ପ୍ରାୟ 5 ନିୟୁତ ଲୋକଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେଇଛି, ଏବଂ ଉତ୍ପାଦନ 6000 ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ୟୁନିଟ୍ ରେ ଚାଲୁ ରହିଛି ।

ଉଦ୍ୟୋଗ ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସ୍ତରର ମୂଲ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରକ ହେଉଛି ନ୍ୟାଶନଲ ଫର୍ମାସ୍ୟୁଟିକଲ୍ସ ପ୍ରାଇସିଙ୍ଗ୍ ଅଥରିଟୀ (NPPA), ଯେତେବେଳେ କି ଫାର୍ମା କ୍ଷେତ୍ର ରସାୟନ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ଅଧୀନରେ ଅଛି । କେବଳ ଏକ ଅଳ୍ପ ସଂଖ୍ୟକ ଡ୍ରଗ୍ସ/ଔଷଧ (500 କିମ୍ବା ସେଭଳି ବଲ୍କ ଡ୍ରଗ୍ସ ମଧ୍ୟରୁ 76) ମୂଲ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧୀନରେ ଅଛନ୍ତି, ଯେତେବେଳେ କି ଅବଶିଷ୍ଟ ଡ୍ରଗ୍ସ ଓ ଉତ୍ପାଦନ ମୁକ୍ତ-ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପ୍ରଶାସନ ଅଧୀନରେ ଅଛନ୍ତି । ଯାହା ଉପରେ ମୂଲ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରକ ଙ୍କ ସତର୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଥାଏ । ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କ ଡ୍ରଗ୍ ନିୟନ୍ତ୍ରକମାନେ କ୍ଷେତ୍ର ବଳ ର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରନ୍ତି ଯିଏ ଡ୍ରଗ୍ ଗୁଡିକର ଗୁଣ ଓ ମୂଲ୍ୟନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡିକରେ ନିୟମ/ସୂତ୍ରୀକରଣ ର ଦେଖାରେଖା କରନ୍ତି ।

B. ବୀମା ପ୍ରଦାନକାରୀ :

ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ବିଶେଷରୂପେ ସାଧାରଣ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସେବାର ସମୂହ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ଏଗୁଡିକୁ ପୂର୍ବରୁ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ଯାହା ସବୁଠାରୁ ଉତ୍ସାହଜନକ ଅଟେ, ତାହା ହେଉଛି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର/ଅନାଶ୍ରିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତି – ଆଦି ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଞ୍ଚୋଟି – ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପ୍ରଦାନକାରୀ ନେଟୱର୍କ ବୃଦ୍ଧି କରିବାକୁ କିଛି ଅଧିକ ଆସିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଇ ।

C. ମଧ୍ୟସ୍ଥ :

ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗର ଅଂଶ ରୂପେ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ ଲୋକ ଏବଂ ସଂଗଠନ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାରର ଅଂଶ ଅଟନ୍ତି । ସେଭଳି ସମସ୍ତ ମଧ୍ୟସ୍ଥମାନେ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ. ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୁଅନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ମିଳିତ ହୁଅନ୍ତି :

1. **ବୀମା ବ୍ରୋକର (ଦଲାଲ) ଯେଉଁମାନେ ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା କର୍ପୋରେଟ ହୋଇପାରନ୍ତି ଏବଂ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଠାରୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି ।** ସେମାନେ ସେହି ଲୋକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ବୀମା ଚାହାଁନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ କରନ୍ତି ତଥା ସର୍ବୋତ୍ତମ ସମ୍ଭବ ପ୍ରିମିୟମ ହାରରେ ସର୍ବୋତ୍ତମ ସମ୍ଭବ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ କରାନ୍ତି । ସେମାନେ ବୀମା କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ହାନିର ସମୟରେ ଏବଂ ବୀମା ଦାବୀ କରିବାରେ ବି ସହାୟତା ଦିଅନ୍ତି । ବ୍ରୋକରମାନେ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ ସମ୍ଭାଳୁଥିବା କୌଣସି ବି ବୀମା କମ୍ପାନୀ ସହିତ ସେହି ବ୍ୟବସାୟ ରଖିପାରନ୍ତି । ବୀମା କମିଶନ ହିସାବରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କୁ ପାରିଶ୍ରମିକ ଦିଆଯାଏ ।

2. **ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନେ ସାଧାରଣତଃ ବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇଥାଆନ୍ତି କିନ୍ତୁ କେତେକ କର୍ପୋରେଟ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରନ୍ତି ।** ବ୍ରୋକରମାନଙ୍କ ବିପରୀତ, ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନେ କୌଣସି ବି କମ୍ପାନୀ ସହିତ ବୀମା ରଖିପାରିବେ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ କେବଳ ସେହି କମ୍ପାନୀ ସହିତ ରଖିପାରିବେ ଯାହା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଅଭିକର୍ତ୍ତବ୍ୟ ର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଛି । ଚଳିତ ବିନିୟମନ ଅନୁସାରେ, ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ସର୍ବାଧିକ କେବଳ ଗୋଟିଏ ସାଧାରଣ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଓ ଗୋଟିଏ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ, ଗୋଟିଏ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୋନୋ ଲାଇନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ପକ୍ଷରୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରେ । ସେମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ବୀମା କମିଶନ ହିସାବରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିଶ୍ରମିକ ଦିଆଯାଏ ।

3. **ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ଏକ ନୂତନ ପ୍ରକାରର ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀ ଯେଉଁମାନେ ବ୍ୟବସାୟରେ 2001 ଠାରୁ ଆସିଛନ୍ତି ।** ସେମାନଙ୍କୁ ବୀମା ବିକ୍ରି କରିବାପାଇଁ ଅଧିକାର ଦିଆଯାଇନାହିଁ କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଶାସନିକ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ଥରେ ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ବିକ୍ରି ହୋଇଗଲେ, ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବିବରଣୀସବୁକୁ ଏକ ନିଯୁକ୍ତ ଟି.ପି.ଏ. ସହିତ ଆବଣ୍ଟିତ କରାଯାଏ ଯିଏ ତାପରେ ଡାଟା ବେସ୍ (ତଥ୍ୟ ଆଧାର) ପ୍ରସ୍ତୁତ କରେ ଏବଂ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ହେଲଥ୍ କାର୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରେ । ସେଭଳିଆ ହେଲଥ କାର୍ଡ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି କୁ ଡାକ୍ତରଖାନା ଓ କ୍ଲିନିକ ଗୁଡିକରେ ନଗଦହୀନ ମେଡିକଲ ସୁବିଧା (ତୁରନ୍ତ ନଗଦ ପ୍ରଦାନ ନ କରି ଚିକିତ୍ସା) ର ଲାଭ ଉଠାଇବାରେ ସକ୍ଷମ କରେ । ଯଦିଓ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ନଗଦହୀନ ଚିକିତ୍ସା ର ଉପଯୋଗ ନ କରେ, ସେ ବିଲଗୁଡିକ ର ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିପାରେ ଏବଂ ନିଯୁକ୍ତ ଟି.ପି.ଏ. ଠାରୁ ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ପାଇପାରେ । ଟି.ପି.ଏ. ମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଦାବୀସବୁ ପାଇଁ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଫଣ୍ଡ ଦିଆଯାଏ ଏବଂ ଶୁଳ୍କ ହିସାବରେ ସେମାନଙ୍କୁ ପାରିଶ୍ରମିକ ଦିଆଯାଏ ଯାହା ପ୍ରିମିୟମର କିଛି ପ୍ରତିଶତ ହୋଇଥାଏ ।

4. ବୀମା ୱେବ ଏଗ୍ରିଗେଟରଗୁଡିକ IRDAI ବିନିୟାମକ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେଉଥିବା ସର୍ବପୁରାତନ ପ୍ରକାରର ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଅଟେ । ସେମାନଙ୍କ ୱେବ ସାଇଟ୍ ଏବଂ/କିମ୍ବା ଟେଲିମାର୍କେଟିଙ୍ଗ୍ ମାଧ୍ୟମରେ, ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକର ସମ୍ମୁଖକୁ ନ ଆସି ଦୂର ବିପଣନ ମାଧ୍ୟମରେ ସେମାନେ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ ଅର୍ଜିତ କରିଥାନ୍ତି ଏବଂ ଆଗ୍ରହୀ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ଅଗ୍ରଣୀମାନଙ୍କୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଜାତ କରିଥାନ୍ତି ଯାହା ସହିତ ସେମାନଙ୍କ ଚୁକ୍ତିନାମା ହୁଏ । ସେମାନେ ତୁଳନା ପାଇଁ ସେଭଳି ବୀମା କମ୍ପାନୀ ମାନଙ୍କ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକୁ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ମଧ୍ୟ କରନ୍ତି । ସେମାନେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଟେଲିମାର୍କେଟିଙ୍ଗ୍ ଏବଂ ଅନଲାଇନ ପୋର୍ଟଲ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରିମିୟମ ସଂଗ୍ରହ, ପ୍ରିମିୟମ ଅନୁସ୍ମାରକ ପ୍ରେରଣ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ପଲିସୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସେଗୁଡିକୁ ଭଳି ଆଉଟସୋର୍ସିଙ୍ଗ୍ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦିତ କରିବା ପାଇଁ IRDAI ଙ୍କ ଅନୁଜ୍ଞା ମଧ୍ୟ ଚାହିଁଥାନ୍ତି । ଅଗ୍ରଣୀମାନେ ବ୍ୟବସାୟରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହେବା, ବୀମା ଉତ୍ପାଦସବୁର ପ୍ରଦର୍ଶନ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପାଦିତ କରାଯାଉଥିବା ଆଉଟସୋର୍ସିଙ୍ଗ୍ ସେବାଗୁଡିକର ଆଧାରରେ ସେମାନଙ୍କୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରଶ୍ରମିକ ଦିଆଯାଇଥାଏ ।

5. ବୀମା ବିପଣନ ଫାର୍ମଗୁଡିକ IRDAI ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେଉଥିବା ସର୍ବାଧୁନିକ ପ୍ରକାରର ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଅଟନ୍ତି । ସେମାନେ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେଇ ନିମ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପଗୁଡିକୁ ସମ୍ପାଦିତ କରନ୍ତି ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ସେଭଳି ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ବିପଣନ, ବିତରଣ ଏବଂ ସେବା ଦେବା ପାଇଁ ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

   ବୀମା ବିକ୍ରୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ: ବୀମା ସେଲ୍ସ ବ୍ୟକ୍ତି (ISP) ନିଯୁକ୍ତ କରି, ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ସୂଚୀତ କରି, କୌଣସି ବି ସମୟରେ ଦୁଇଟି ବୀମା, ଦୁଇଟି ସାଧାରଣ ଏବଂ ଦୁଇଟି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କମ୍ପାନୀଙ୍କ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକୁ ବିକ୍ରି କରିବା । ସାଧାରଣ ବୀମା ସମ୍ବନ୍ଧରେ, IMF କୁ ମୋଟର, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା, ଗୃହମାଲିକ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ ସେଭଳି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ଭଳି ଫାଇଲ ଏବଂ ଉପଯୋଗ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକାରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅନୁରୂପ କେବଳ ଖୁଚୁରା ପ୍ରକାରର ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକୁ ଅର୍ପଣ କିମ୍ବା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଥାଏ । ବୀମା କମ୍ପାନୀ ସହିତ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ବି ବଚନବଦ୍ଧତା କୁ କେବଳ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ପୂର୍ବ ସ୍ୱୀକୃତି ଏବଂ ସେବା ଦେଉଥିବା ବିଦ୍ୟମାନ ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ କରାଯାଉଥିବା ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇପାରେ ।

   ବୀମା ସେବା କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ: ଏହି ସେବା କାର୍ଯ୍ୟକଳାପଗୁଡିକ କେବଳ ସେହି ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ହେବ ଯାହା ସହିତ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ଅର୍ପଣ କରିବା ପାଇଁ କିମ୍ବା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ଚୁକ୍ତିନାମା ହୋଇଥିବ ଏବଂ ସେଗୁଡିକର ତାଲିକା ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି :

a. ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଉଟସୋର୍ସିଙ୍ଗ୍ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଉପରେ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ରେ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଥିବା ଅନୁଯାୟୀ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ର ବ୍ୟାକ୍ ଅଫିସ୍ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପଗୁଡ଼ିକୁ ହାତକୁ ନେବା;

b. ବୀମା ଭଣ୍ଡାର ଗୁଡ଼ିକର ସ୍ୱୀକୃତ ବ୍ୟକ୍ତ ହେବା;

c. ସେମାନଙ୍କ ନାମାଙ୍କନ ରେ ଲାଇସେନ୍ସପ୍ରାପ୍ତ ସର୍ବେକ୍ଷକ ଓ ହାନି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କକମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେଇ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଓ ହାନି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ହାତକୁ ନେବା;

d. ସମୟ ସମୟରେ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମତିପ୍ରାପ୍ତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବୀମା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ।

ଆର୍ଥିକ ଉତ୍ପାଦ ବିତରଣ : ଆର୍ଥିକ ସେବା ଏକଜିକ୍ୟୁଟିଭ (FSE) ନିଯୁକ୍ତ କରି ବିତରଣ କରିବା ଯେଉଁମାନେ ନିମ୍ନ ଆର୍ଥିକ ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକର ବିପଣନ, ବିତରଣ ଏବଂ ସେବା କରିବା ପାଇଁ ଲାଇସେନ୍ସପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇଥାନ୍ତି :

a. SEBI ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ମ୍ୟୁଚୁଆଲ ଫଣ୍ଡ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ମ୍ୟୁଚୁଆଲ ଫଣ୍ଡ;
b. PFRDA ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ପେନଶନ ଉତ୍ପାଦ;
c. SEBI ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରାପ୍ତ ପରାମର୍ଶଦାତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିତରଣ କରାଯାଉଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ଉତ୍ପାଦ;
d. RBI ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ବ୍ୟାଙ୍କ/NBFC ର ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ /ଆର୍ଥିକ ଉତ୍ପାଦ;
e. ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଡାକ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ଅଣ-ବୀମା ଉତ୍ପାଦ;
f. ସମୟ ସମୟରେ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମତିପ୍ରାପ୍ତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆର୍ଥିକ ଉତ୍ପାଦ କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ।

D. ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସଂଗଠନ

କିଛି ଅଧିକ ତତ୍ତ୍ୱ ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାର ର ଅଂଶ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ଏଥିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି :

1. **ଭାରତୀୟ ବୀମା ବିନିୟାମକ ଓ ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ (ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.ଆଇ.) ଯାହା ହେଉଛି ପାର୍ଲିଆମେଣ୍ଟର ଏକ ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ ବୀମା ବିନିୟାମକ ଯାହା ବୀମା ବଜାରରେ ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସାୟ ଓ ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରେ ।** ଏହା 2000 ରେ ସ୍ଥାପିତ ହେଲା ଏବଂ ନା କେବଳ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିବା ପାଇଁ ଅପିତୁ ଏହାକୁ ବିକଶିତ କରିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଏହା ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଭାର ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଛି ।

2. **ସାଧାରଣ ବୀମା ଏବଂ ଜୀବନ ବୀମା ପରିଷଦ ।** ଯେଉଁମାନେ ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଜୀବନ କିମ୍ବା ସାଧାରଣ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟକୁ ପରିଚାଳିତ କରିବା ପାଇଁ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ. ଆଇ. କୁ ସୁପାରିଶ ମଧ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି ।

3. ଭାରତୀୟ ବୀମା ସୂଚନା ବ୍ୟୁରୋକୁ ଆଇଆରଡିଏ ଦ୍ୱାରା ବର୍ଷ 2009 ରେ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ମୂଖ୍ୟତଃ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରୁ ଆସିଥିବା 20 ସଦସ୍ୟ ବିଶିଷ୍ଟ ଏକ ପରିଚାଳନା ପରିଷଦ ଥିବା ଏକ ପଞ୍ଜିକୃତ ସଂସ୍ଥା ଅଟେ । ଏହା ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଓ ବ୍ୟବସାୟ ରଣନୀତି ଗଠନ ସମେତ ତଥ୍ୟ – ଆଧାରିତ ଓ ବୈଜ୍ଞାନିକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣକୁ ସକ୍ଷମ କରିବାକୁ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ର – ସ୍ତରୀୟ ରିପୋର୍ଟଗୁଡ଼ିକୁ ସଂଗ୍ରହ, ବିଶ୍ଳେଷଣ ଏବଂ ସୃଷ୍ଟି କରେ । ଏହା ବିନିୟାମକ ଏବଂ ସରକାରଙ୍କୁ, ସେମାନଙ୍କ ନୀତି ପ୍ରସ୍ତୁତିକରଣ ରେ ସହାୟତା ଦେବା ପାଇଁ, ମୂଖ୍ୟ ଇନପୁଟସବୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଉଦ୍ୟୋଗର ଲାଭ ପାଇଁ, ବ୍ୟୁରୋ ଅନେକ ରିପୋର୍ଟ, ଉଭୟ ଆବର୍ତ୍ତକ ଏବଂ ଥରକ ପାଇଁ, ଜାତ କରିଛି ।

IIB କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଇଣ୍ଡେକ୍ସ ସର୍ଭର କୁ ସଂଚାଳିତ କରେ ଯାହା ବିଭିନ୍ନ ବୀମା ଭଣ୍ଡାର ମଧ୍ୟରେ ଏକ ପ୍ରଧାନ ବିନ୍ଦୁ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ଏବଂ ଏକ ନୂତନ ଆକାଉଣ୍ଟ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଅବସ୍ଥାରେ ଡିମାଟ୍ ଆକାଉଣ୍ଟଗୁଡ଼ିକର ଅଣ-ପ୍ରତିରୂପ କରଣରେ ସାହାଯ୍ୟ

କରେ । କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଇଣ୍ଡେକ୍ସ ସର୍ଭର ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ବୀମା ଭଣ୍ଡାର ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଲିସୀ ଉପରେ କାରବାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସୂଚନାର ପ୍ରସାରଣ/ରାଉଟିଙ୍ଗ୍ ପାଇଁ ଏକ ବିନିମୟ କେନ୍ଦ୍ର ରୂପେ ମଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ।

IIB ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରକୁ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଚୟନିତ ପ୍ରାବଧାନକର୍ତ୍ତା ନେଟୱର୍କ' ରେ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରି, ଏହାର ହସ୍ପିଟାଲ ୟୁନିକ୍ ଆଇଡି. ମାଷ୍ଟର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରାରମ୍ଭ କରି ସାରିଛି ।

IIB ର ସର୍ବାଧୁନିକ ସୂତ୍ରପାତ ହୋଇପାରେ TPA, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ଡାକ୍ତରଖାନାମାନଙ୍କୁ ସଂଯୁକ୍ତ କରୁଥିବା ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଗ୍ରୀଡ୍ ର ଦେଖାରେଖା କରିବା । ସୂତ୍ରପାତର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି ଚିକିତ୍ସା ମୂଲ୍ୟରେ ପାରଦର୍ଶିତା ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକର ସୁଦକ୍ଷ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ସହିତ ବୀମା ଦାବୀ ପରିଚାଳନର ଏକ ପ୍ରଣାଳୀ ଆଣିବାରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରକୁ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ।

4. ଶିକ୍ଷା ସଂସ୍ଥାନ ଯେପରିକି ଭାରତୀୟ ବୀମା ସଂସ୍ଥାନ ଏବଂ ଜାତୀୟ ବୀମା ଏକାଡେମୀ ଯିଏ ବିସ୍ତୃତ ପ୍ରକାରର ବୀମା ଓ ପ୍ରବନ୍ଧନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଏବଂ ବେସରକାରୀ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ସଂସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକର ଏକ ସମୂହ ଯିଏ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

5. ମେଡିକଲ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନରମାନେ ମଧ୍ୟ ସଂକଟଗୁଡ଼ିକର ସ୍ୱୀକୃତି ସମୟରେ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ କ୍ଲାଏଣ୍ଟମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସଂକଟସବୁର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଓ ଟି.ପି.ଏ. ମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଏବଂ କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ମଧ୍ୟ ଦିଅନ୍ତି ।

6. ବୈଧାନିକ ତତ୍ତ୍ୱ ଯେପରିକି ବୀମା ଲୋକପାଳ, ଉପଭୋକ୍ତା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏବଂ ସିଭିଲ କୋର୍ଟମାନେ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାରରେ ଏକ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ଯେତେବେଳେ ଉପଭୋକ୍ତା ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ର ସମସ୍ୟା ଆସିଥାଏ ।

ସାରାଂଶ

a) ବୀମା କୌଣସି ନା କୌଣସି ରୂପେ ଅନେକ ଶତାବ୍ଦୀ ପୂର୍ବରୁ ବିଦ୍ୟମାନ ଥିଲା କିନ୍ତୁ ଏହାର ଆଧୁନିକ ସ୍ୱରୂପ କେବଳ କିଛି ଶତାବ୍ଦୀ ପୁରାତନ । ଭାରତରେ ବୀମା ସରକାରୀ ନିୟମନ ସହିତ ଅନେକ ଅବସ୍ଥା ଦେଇ ଗତି କରିଛି ।

b) ଏହାର ନାଗରିକମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଅତି ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବାରୁ, ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଣାଳୀ ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ସରକାର ଏକ ମୂଖ୍ୟ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥାନ୍ତି ।

c) ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ସ୍ତର ଏକ ଦେଶର ଲୋକସଂଖ୍ୟା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅନେକ କାରକ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

d) ତିନି ପ୍ରକାରର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ହେଉଛନ୍ତି ପ୍ରାଥମିକ, ମାଧ୍ୟମିକ ଏବଂ ତୃତୀୟକ, ଯାହା ଆବଶ୍ୟକୀୟ ମେଡିକାଲ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ତରରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ଖର୍ଚ୍ଚ ବଢ଼ି ଥାଏ ଯାହା ମଧ୍ୟରେ ତୃତୀୟକ ସେବା ସର୍ବାଧିକ ମହଙ୍ଗା ହୋଇଥାଏ ।

e) ଭାରତର ନିଜର ବିଶେଷ ଚ୍ୟାଲେଙ୍ଗସବୁ ରହିଛି ଯେପରିକି ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ସହରୀକରଣ ଯେଉଁଗୁଡିକ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି ।

f) ସରକାର ବି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପାଇଁ ଯୋଜନାଗୁଡିକ ଆଣିବାରେ ପ୍ରଥମ ଥିଲେ ଯାହାଙ୍କୁ ପରେ ପରେ ବେସରକାରୀ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବାଣିଜ୍ୟିକ ବୀମା ଅନୁସରଣ କଲା ।

g) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାର ଅନେକ ଖେଳାଳୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ, କେତେକ ପୂର୍ବାବଶ୍ୟକ/ଆଧାରିକ ସଂରଚନା (ଇନ୍ଫ୍ରାଷ୍ଟ୍ରକଚର) ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି, ଅନ୍ୟମାନେ ବୀମା ସେବା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି, ବ୍ରୋକର, ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଓ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ ଭଳି ମଧ୍ୟସ୍ଥମାନେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଏବଂ ଅନ୍ୟ ବିନିୟାମକ, ଶିକ୍ଷଣ ତଥା ବୈଧାନିକ ତତ୍ତ୍ୱମାନେ ମଧ୍ୟ ନିଜ ନିଜ ଭୂମିକା ସଂପାଦିତ କରନ୍ତି ।

ମୂଖ୍ୟ ପଦାବଳୀ

a) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା
b) ବାଣିଜ୍ୟିକ ବୀମା
c) ଜାତୀୟକରଣ
d) ପ୍ରାଥମିକ, ମାଧ୍ୟମିକ ଏବଂ ତୃତୀୟକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା
e) ମେଡିକ୍ଲେମ୍
f) ବ୍ରୋକର (ଦଲାଲ)
g) ଅଭିକର୍ତ୍ତା

h) ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ

i) ଆଇ. ଆର. ଡି.ଏ.

j) ଲୋକପାଳ

ଅଧ୍ୟାୟ 7

ବୀମା ଦଲିଲୀକରଣ

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗରେ, ଆମେମାନେ ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ ଫର୍ମ, ଦସ୍ତାବିଜ ଇତ୍ୟାଦି ସହିତ କାରବାର କରୁ । ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ବିଭିନ୍ନ ଦସ୍ତାବିଜ /କାଗଜପତ୍ର ଏବଂ ଏକ ବୀମା ଚୁକ୍ତିରେ ସେସବୁର ମହତ୍ତ୍ୱ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଆମକୁ ନେଇଯାଏ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଫର୍ମର ସଠିକ୍ ସ୍ୱରୂପ, ଏହାକୁ କିପରି ପୂରଣ କରିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ବିଶେଷ ତଥ୍ୟ /ସୂଚନା ମାଗିବାର କାରଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମଧ୍ୟ ଏହା ଅନ୍ତର୍ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

A. ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ
B. ପ୍ରସ୍ତାବ (ସଙ୍କଟାଙ୍କନ) ର ସ୍ୱୀକୃତି
C. ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା
D. ପ୍ରିମୟମ ରସିଦ
E. ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ
F. ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଏବଂ ୱାରେଣ୍ଟି
G. ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ
H. ପଲିସୀଗୁଡିକର ବ୍ୟାଖ୍ୟା
I. ନୂତନୀକରଣ ସୂଚନା
J. ଆଣ୍ଟି-ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗ୍ ଏବଂ 'ଆପଣଙ୍କ ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ଜାଣନ୍ତୁ'ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ପରେ, ଆପଣ ନିମ୍ନ ମତେ ସକ୍ଷମ ହେବେ :

a) ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ର ବିଷୟବସ୍ତୁ କୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାରେ ।
b) ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକାର ମହତ୍ୱ ଉପରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାରେ
c) ପ୍ରିମିୟମ ରସିଦ ଏବଂ ବୀମା ଅଧିନିୟମ, 1938 ର ଅନୁଭାଗ 64VB କୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାରେ ।
d) ବୀମା ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ରେ ଥିବା ପଦାବଳୀ ଓ ଶବ୍ଦାବଳୀକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାରେ ।
e) ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ, ୱାରେଣ୍ଟି ଏବଂ ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା କରିବାରେ ।
f) ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନଗୁଡିକ କାହିଁକି ଜାରୀ କରାଯାଏ, ଏହାର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାରେ ।
g) ପଲିସୀ ଶବ୍ଦାବଳୀକୁ ଆଇନ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ କେଉଁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖାଯାଏ, ଏହାକୁ ବୁଝିବାରେ ।
h) ନୂତନୀକରଣ ସୂଚନା କାହିଁକି ଜାରୀ କରାଯାଏ, ଏହାର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାରେ ।
i) ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗ୍ କ'ଣ ଅଟେ ଏବଂ ଆପଣଙ୍କ ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ଜାଣନ୍ତୁ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା କ'ଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଏହାକୁ ଜାଣିବାରେ ।

A. ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ

ଯେପରିକି ପୂର୍ବେ କୁହାଯାଇଛି, ବୀମା ଏକ ଚୁକ୍ତି ଅଟେ ଯାହାକୁ ଲିଖିତ ରୂପେ ଏକ ପଲିସୀରେ ହ୍ରାସ କରାଯାଇଥାଏ । ବୀମା ଦଲିଲୀକରଣ ପଲିସୀର ନିର୍ଗମ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ନୁହେଁ । ଯେହେତୁ ବ୍ରୋକର ଓ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଭଳି ଅନେକ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଥାଆନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ସେମାନଙ୍କ ମଝିରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି, ଏହା ସମ୍ଭବ ଅଟେ ଯେ ବୀମିତ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତା କେବେ ବି ସାକ୍ଷାତ କରି ନ ପାରନ୍ତି ।

ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଗ୍ରାହକ ଓ ତାର ବୀମା ଆବଶ୍ୟକତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କେବଳ ସେହି ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡିକଠାରୁ ଜାଣିବାକୁ ପାଏ ଯାହାକୁ ଗ୍ରାହକ ଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଥାଏ । ସେଭଳି ଦସ୍ତାବିଜସବୁ ସଙ୍କଟକୁ ଅଧିକ ଭଲ ଭାବେ ବୁଝିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି । ଏପ୍ରକାରେ, ଦଲିଲୀକରଣ ବୀମିତ ଓ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ବୁଝାମଣା ଓ ସ୍ୱଷ୍ଟତା ଆଣିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ । କେତେକ ଦସ୍ତାବିଜ ଅଛି ଯାହା ପ୍ରଥାଗତ ରୂପେ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥାଏ ।

ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ, ଗ୍ରାହକର ନିକଟତମ ବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇଥିବାରୁ, ଗ୍ରାହକର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ଏବଂ ସଂପୃକ୍ତ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ସମସ୍ତ ସନ୍ଦେହ ସ୍ୱଷ୍ଟ କରିବାକୁ ଓ ସେଗୁଡିକ ପୂରଣ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନେ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦସ୍ତାବିଜର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ ବୀମାରେ ଉପଯୋଗ କରାଯାଉଥିବା ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକରେ ଥିବା ତଥ୍ୟ/ସୂଚନାର ମହତ୍ୱ ଓ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ବୁଝିବା ଉଚିତ୍ ।

1. ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ

ଦଲିଲୀକରଣର ପ୍ରଥମ ଅବସ୍ଥା ମୂଳତଃ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ଅଟେ ଯାହା ମାଧ୍ୟମରେ ବୀମିତ ସୂଚୀତ କରେ :

- ✓ ସେ କିଏ ଅଟେ
- ✓ କେଉଁ ପ୍ରକାରର ବୀମା ସେ ଆବଶ୍ୟକ କରେ
- ✓ ସେ କ'ଣ ବୀମିତ କରିବାକୁ ଚାହେଁ, ତାହାର ବିବରଣୀ ଏବଂ
- ✓ କେତେ ସମୟାବଧି ପାଇଁ

ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବୀମାର ବିଷୟବସ୍ତୁର ମୌଦ୍ରିକ ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବୀମା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନା ।

a) ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସଙ୍କଟ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ

i. ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଏକ ସଙ୍କଟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆବଶ୍ୟକ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନା କୁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମକୁ ପ୍ରସ୍ତାବକ ଦ୍ୱାରା ପୂରଣ କରିବାକୁ ପଡ଼େ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ନିମ୍ନ ବିଷୟରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାପାଇଁ ସକ୍ଷମ କରେ :

- ✓ ବୀମା ଦେବା ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବା କିମ୍ବା ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବା ଏବଂ
- ✓ ସଙ୍କଟର ସ୍ୱୀକୃତିର ପ୍ରସଙ୍ଗରେ, ଦିଆଯିବାକୁ ଥିବା ସୁରକ୍ଷାର ହାର, ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା

ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ସେହି ତଥ୍ୟଗୁଡିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ଯେଉଁଗୁଡିକ ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ସଙ୍କଟକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବା ପାଇଁ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ଉପଯୋଗ ହୋଇଥାଆନ୍ତି । ପରମ ସଦ୍ଭାବର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ତଥ୍ୟ /ସୂଚନାର ପ୍ରକଟୀକରଣ ର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଆରମ୍ଭ ହୁଅନ୍ତି ।

ଆବଶ୍ୟକ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନା ର ପ୍ରକଟୀକରଣର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପଲିସୀର ପ୍ରାରମ୍ଭ ର ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରକଟ ହୁଏ ଏବଂ ବୀମାର ଅବଧି ସାରା ଓ ଏପରିକି ଚୁକ୍ତିର ସମାପ୍ତି ପରେ ମଧ୍ୟ ଚାଲୁ ରହିଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ପଲିସୀ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଯଦି ବୀମିତ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଘୋଷଣା କରିଛି ଯେ ସେ ମୋଟର ସ୍ପୋର୍ଟସ କିମ୍ବା ଅଶ୍ୱାରୋହଣ ରେ ସଂଲଗ୍ନ ରହେ ନାହିଁ , ତାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯେ ପଲିସୀ ଅବଧି ସାରା ସେ ସେଭଳି ଧନ୍ଦାରେ ସଂଲଗ୍ନ ରହିବ ନାହିଁ । ଏହା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ଏକ ଆବଶ୍ୟକ ତଥ୍ୟ ଅଟେ ଯିଏ ଏହି ସବୁ ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଆଧାର କରି ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବ ଏବଂ ତଦନୁସାରେ ସଙ୍କଟର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବ ।

ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ନାମ, ଲୋଗୋ, ଠିକଣା ଏବଂ ଏହାର ଉପଯୋଗ କରାଯାଉଥିବା ବୀମା/ଉତ୍ପାଦର ବର୍ଗ/ପ୍ରକାର ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରିଣ୍ଟ କରାଯାଇଥାଏ । ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ପ୍ରିଣ୍ଟକରାଯାଇଥିବା ଏକ ଟିପ୍ପଣୀ ଯୋଡ଼ିବା ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଥାଗତ ଅଟେ, ଯଦି ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଆଦର୍ଶ ଫର୍ମାଟ୍ କିମ୍ବା ପ୍ରଥା ନାହିଁ ।

ଉଦାହରଣ

ସେଭଳି ଟିପ୍ପଣୀ ର କେତେକ ଉଦାହରଣ ହେଉଛି:

'ସଙ୍କଟ ର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ତଥ୍ୟସବୁର ଅଣ-ପ୍ରକଟୀକରଣ, ବିପଥଗାମୀ କରୁଥିବା ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିବା, ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା କପଟ କିମ୍ବା ଅସହଯୋଗ ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା କୁ ଅମାନ୍ୟ କରିଦେବ',

'କମ୍ପାନୀ ସଙ୍କଟରେ ରହିବ ନାହିଁ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇ ନାହିଁ ଏବଂ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନାହିଁ'।

ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଘୋଷଣାପତ୍ର : ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ସାଧାରଣତଃ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ଶେଷରେ ଏକ ଘୋଷଣାପତ୍ର ଯୋଡ଼ିଥାନ୍ତି ଯାହା ଉପରେ ପ୍ରସ୍ତାବକ ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥାଏ । ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ବୀମିତ ଫର୍ମକୁ ସଠିକ୍ ରୂପେ ପୂରଣ କରିବାର କଷ୍ଟ ଉଠାଇଛି ଏବଂ ସେଥିରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ ସବୁକୁ ବୁଝିଛି, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଏକ ଦାବୀ ସମୟରେ ତଥ୍ୟର ଭୂଲ ଚିତ୍ରଣ କାରଣରୁ ଅସମ୍ମତି ପାଇଁ କୌଣସି ଅବସର ରହିବ ନାହିଁ ।

ଏହା ପରମ ସଦ୍ଭାବର ମୂଖ୍ୟ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ବୀମିତ ପକ୍ଷରେ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ତଥ୍ୟର ପ୍ରକଟୀକରଣ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧିତ କରେ ।

ଏହି ଘୋଷଣାପତ୍ର ପରମ ସଦ୍ଭାବର ସାଧାରଣ ନିୟମ ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ପରମ ସଦ୍ଭାବର ଚୁକ୍ତିୟ କର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରେ ।

ଘୋଷଣାପତ୍ରର ଆଦର୍ଶ ଫର୍ମ

IRDAI ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପ୍ରସ୍ତାବ ସ୍ଥିତ ଆଦର୍ଶ ଘୋଷଣାପତ୍ରର ଫର୍ମାଟ ନିମ୍ନ ରୂପେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିଛନ୍ତି :

1. ମୁଁ/ଆମେ ଏତଦ୍ୱାରା ଘୋଷଣା କରୁଛି/କରୁଛୁ, ମୋ ତରଫରୁ ଏବଂ ବୀମିତ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ତରଫରୁ, ଯେ ମୋ/ଆମ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଉପରୋକ୍ତ ବକ୍ତବ୍ୟ, ଉତ୍ତର ଏବଂ/କିମ୍ବା ବିବରଣୀ, ମୋର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଜ୍ଞାନ ହିସାବରେ ସତ୍ୟ ଏବଂ ସବୁ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ଯେ ଏହି ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ମୁଁ/ଆମେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେବାକୁ ପ୍ରାଧିକୃତ ଅଟେ /ଅଟୁ ।

2. ମୁଁ ବୁଝୁଛି ଯେ ମୋ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ/ସୂଚନା ବୀମା ପଲିସୀ ର ଆଧାର ହେବ, ବୀମା କମ୍ପାନୀର ବୋର୍ଡ ସ୍ୱୀକୃତ ସଙ୍କଟ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଥାଏ ଏବଂ ପଲିସୀ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାପ୍ତି ପରେ କେବଳ ପ୍ରଭାବୀ ହେବ ।

3. ମୁଁ/ଆମେ ଆହୁରି ଘୋଷଣା କରୁଛି/କରୁଛୁ ଯେ ପ୍ରସ୍ତାବଟି ଉପସ୍ଥାପିତ କରି ସାରିଲା ପରେ କିନ୍ତୁ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ସଙ୍କଟ ସ୍ୱୀକୃତିର ସୂଚନା ପୂର୍ବରୁ ବୀମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଜୀବନ/ପ୍ରସ୍ତାବକ ର ବ୍ୟବସାୟ କିମ୍ବା ସାମାନ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟରେ ହେଉଥିବା କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ବିଷୟରେ ଲିଖିତ ରୂପେ ସୂଚୀତ କରିବି /କରିବୁ ।

4. ମୁଁ/ଆମେ ଘୋଷଣା କରୁଛି/କରୁଛୁ ଏବଂ ସେହି କମ୍ପାନୀ ସହିତ ସମ୍ମତ ହେଉଛି/ହେଉଛୁ ଯିଏ କୌଣସି ଡାକ୍ତର କିମ୍ବା ଡାକ୍ତରଖାନାଠାରୁ ମେଡିକଲ ତଥ୍ୟ ଚାହେଁ ଯିଏ କୌଣସି ସମୟରେ ବି ବୀମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଜୀବନ/ପ୍ରସ୍ତାବକକୁ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିଥିବ ଅଥବା କୌଣସି ଅତୀତ କିମ୍ବା ବର୍ତ୍ତମାନର ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଠାରୁ କୌଣସି ବିଷୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତଥ୍ୟ ଚାହେଁ ଯାହା ବୀମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଜୀବନ/ପ୍ରସ୍ତାବକର ଶାରୀରିକ କିମ୍ବା ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ ଏବଂ ଯିଏ କୌଣସି ବୀମା କମ୍ପାନୀଠାରୁ ସୂଚନା ଚାହେଁ ଯାହା ପାଖରେ ପ୍ରସ୍ତାବର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଏବଂ/କିମ୍ବା ଦାବୀ ସମାଧାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ବୀମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଜୀବନ/ପ୍ରସ୍ତାବକ ଉପରେ ବୀମା ପାଇଁ ଆବେଦନ କରାଯାଇଥିବ ।

5. ମୁଁ/ଆମେ କମ୍ପାନୀକୁ କୌଣସି ସରକାରୀ ଏବଂ /କିମ୍ବା ବିନିୟାମକ ପ୍ରାଧିକରଣ ସହିତ ପ୍ରସ୍ତାବ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଏବଂ/କିମ୍ବା ଦାବୀ ସମାଧାନ ପାଇଁ ମେଡିକଲ ରେକର୍ଡ ସହିତ ମୋର ପ୍ରସ୍ତାବ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟକୁ ଆବର୍ଣ୍ଟିତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରାଧିକୃତ କରୁଛି/କରୁଛୁ ।

b) ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡିକର ସ୍ୱରୂପ

ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡିକର ସଂଖ୍ୟା ଓ ସ୍ୱରୂପ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବୀମାର ବର୍ଗ ଅନୁସାରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ ।

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପ୍ରକାର ଯେପରିକି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଏବଂ ଯାତ୍ରା ବୀମାରେ,. ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମଗୁଡିକ ପ୍ରସ୍ତାବକର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ଜୀବନ ଶୈଳୀ ଓ ଅଭ୍ୟାସ, ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି, ମେଡିକଲ ଇତିହାସ, ଆନୁବଂଶିକ ଗୁଣ, ଅତୀତ ବୀମା ଅନୁଭୂତି ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟରେ ସୂଚନା ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ଡିଜାଇନ କରାଯାଇଥାଏ ।

ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବର ତତ୍ତ୍ୱ

i. ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ପ୍ରସ୍ତାବକର ନାମ

ପ୍ରସ୍ତାବକ ନିଜର ପରିଚୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ଦେବାରେ ସମର୍ଥ ହେବା ଉଚିତ୍ । ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ଏହା ଜାଣିବା ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯେ କାହା ସହିତ ଚୁକ୍ତିରେ ପ୍ରବେଶ କରାଯାଇଛି, ଯାହା ଦ୍ୱରା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଥିବା ଲାଭସବୁ କେବଳ ବୀମିତ ପ୍ରାପ୍ତ କରିପାରିବ । ପରିଚୟ ସ୍ଥାପିତ କରିବା ସେହିସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯେଉଁଠି କେହି ଅନ୍ୟ ଜଣେ (ମୃତ୍ୟୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୈଧିକ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଭଳି) ସଙ୍କଟ ବୀମିତରେ ଏକ ହିତ ହାସଲ କରିଥାଇ ପାରେ ଏବଂ ଏକ ଦାବୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ଥାଇ ପାରେ ।

ii. ପ୍ରସ୍ତାବକର ଠିକଣା ଏବଂ ସଂପର୍କ ବିବରଣୀ

ଉପରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ କାରଣସବୁ ପ୍ରସ୍ତାବକର ଠିକଣା ଏବଂ ସଂପର୍କ ବିବରଣୀ ଏକତ୍ରିତ କରିବାରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୁଏ ।

iii. ପ୍ରସ୍ତାବକର ପେଶା, ଜୀବିକା କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟ

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମା ଭଳି କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ପ୍ରସ୍ତାବକର ପେଶା/ବୃତ୍ତି, ଜୀବିକା କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯେହେତୁ ସଙ୍କଟ ସହିତ ସେଗୁଡିକର ଆବଶ୍ୟକ ସମ୍ବନ୍ଧ ଥାଇପାରେ ।

ଉଦାହରଣ

ଫାଷ୍ଟ ଫୁଡ୍ ରେଷ୍ଟୁରାଣ୍ଟର ଏକ ଡେଲିଭରୀ ମ୍ୟାନ୍, ଯାହାକୁ ତା' ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ଖାଦ୍ୟ ବିତରଣ ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ବେଗରେ ମୋଟର ବାଇକ୍ ରେ ବାରମ୍ବାର ଯାତ୍ରା କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ, ତାହା ପାଇଁ ସେହି ରେଷ୍ଟୁରାଣ୍ଟର ଆକାଉଣ୍ଟେଣ୍ଟ ଅପେକ୍ଷା ଦୁର୍ଘଟଣାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାର ଆଶଙ୍କା ଅଧିକ ରହେ ।

---

iv. ବୀମାର ବିଷୟବସ୍ତୁର ବିବରଣୀ ଏବଂ ପରିଚୟ

ପ୍ରସ୍ତାବକକୁ ସେହି ବିଷୟ ବସ୍ତୁକୁ ସ୍ୱଷ୍ଟ ରୂପେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯାହାକୁ ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଆଯାଏ ।

ଉଦାହରଣ

ପ୍ରସ୍ତାବକକୁ ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ଏହା :

i. ଏକ ସମୁଦ୍ରପାରୀ/ବିଦେଶଯାତ୍ରା (କାହା ଦ୍ୱାରା, କେତେବେଳେ, କେଉଁ ଦେଶକୁ, କେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରେ) ଅଟେ ଅଥବା

ii. ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ (ବ୍ୟକ୍ତିର ନାମ, ଠିକଣା ଏବଂ ପରିଚୟ/ଚିହ୍ନଟ ସହିତ) ଇତ୍ୟାଦି ଅଟେ, ପ୍ରକରଣ ଉପରେ ଆଧାର କରି

---

v. ବୀମା ରାଶି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଦାୟିତ୍ୱ ର ସୀମା କୁ ସୂଚୀତ କରେ ଏବଂ ଏହାକୁ ସବୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ସୂଚୀତ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ।

ଉଦାହରଣ

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଏହା ଡାକ୍ତରଖାନା ଚିକିତ୍ସାର ମୂଲ୍ୟ ହୋଇପାରେ, ଯେତେବେଳେ କି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମା ପାଇଁ ଏହା ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣା କାରଣରୁ ଜୀବନ ହାନି, ଏକ ଅଙ୍ଗ ହାନି, କିମ୍ବା ଦୃଷ୍ଟି ହାନି ପାଇଁ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ରାଶି ପରିମାଣ ହୋଇପାରେ ।

---

vi. ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ର ବୀମା

ପ୍ରସ୍ତାବକକୁ ତାର ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ବୀମା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିବରଣୀର ସୂଚନା ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି । ଏହା ତାର ବୀମା ଇତିହାସକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ ଅଟେ । କେତେକ ବଜାରରେ ସିଷ୍ଟମସବୁ ରହିଛି ଯାହା ଦ୍ୱାରା ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ବୀମିତ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ ଗୋପନୀୟ ରୂପେ ଆବଣ୍ଟିତ କରନ୍ତି ।

ପ୍ରସ୍ତାବକକୁ ଏହା ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ଯେ କୌଣସି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ତାର ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିଛି, ବିଶେଷ ସର୍ତ୍ତ ଲାଗୁ କରିଛି, ନୂତନୀକରଣ ସମୟରେ ବର୍ଦ୍ଧିତ ପ୍ରିମିୟମ ଆବଶ୍ୟକ କରିଛି କିମ୍ବା ପଲିସୀକୁ ନୂତନୀକରଣ କରିବାରେ ମନା କରିଛି କିମ୍ବା ତାକୁ ରଦ୍ଦ କରିଛି କି ।

କୌଣସି ଅନ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ଚଳିତ ବୀମାର ବିବରଣୀ ଯେଉଁଥିରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ନାମ ସମ୍ମିଳିତ ଥିବ, ଏଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକଟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ । ବିଶେଷ ରୂପେ ସମ୍ପତ୍ତି ବୀମାରେ ଏକ ସମ୍ଭାବନା ରହେ ଯେ ବୀମିତ ବିଭିନ୍ନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଠାରୁ ପଲିସୀ ନେଇ ଥାଇ ପାରେ ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ଏକ ହାନି ଘଟେ, ଏକାଧିକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଠାରୁ ଦାବୀ କରନ୍ତି । ଏହି ସୂଚନା ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ ଯେ ଅଂଶଦାନର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଲାଗୁ କରାଯାଉଛି ଯାହା ଦ୍ୱାରା ବୀମିତକୁ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି କରାଯାଉଛି ଏବଂ ସେହି ଗୋଟିଏ ସଙ୍କଟ ପାଇଁ ବହୁବିଧ ପଲିସୀ କାରଣରୁ ଲାଭ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଉ ନାହିଁ ।

ପୁନଶ୍ଚ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମାରେ ସେହି ଜଣେ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ PA ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମା ରାଶି ଆଧାରରେ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସୁରକ୍ଷାର ରାଶି (ବୀମା ରାଶି) କୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିବା ପାଇଁ ଚାହିଁବ ।

vii. ହାନି ଅନୁଭୂତି

ପ୍ରସ୍ତାବକ କୁ ସେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ସମସ୍ତ ହାନିର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ଘୋଷିତ କରିବା ପାଇଁ କୁହାଯାଏ, ସେଗୁଡ଼ିକ ବୀମିତ ହୋଇଥାଆନ୍ତୁ ଅଥବା ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତୁ, ଏହା ବୀମାକର୍ତ୍ତା କୁ ବୀମାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏବଂ ବୀମିତ ଅତୀତରେ କିପରି ସଙ୍କଟକୁ ସଞ୍ଚାଳିତ କରିଥିଲା, ଏହାର ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିବ । ସଙ୍କଟାଙ୍କକମାନେ ସେସବୁ ଉତ୍ତରଠାରୁ ସଙ୍କଟକୁ ଅଧିକ ଭଲଭାବେ ବୁଝି ପାରିବେ ଏବଂ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷା ଆୟୋଜିତ କରିବା କିମ୍ବା ଆହୁରି ଅଧିକ ବିବରଣୀ ଏକତ୍ରିତ କରିବା ଉପରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଅନ୍ତି ।

viii.ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଘୋଷଣାପତ୍ର

ଯେହେତୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିବା ଅଟେ, ଫର୍ମରେ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଘୋଷଣାପତ୍ର ସମ୍ମିଳିତ କରାଯାଏ ଯେ ଉତ୍ତରଗୁଡ଼ିକ ସତ୍ୟ ଓ ସଠିକ୍ ଅଟେ ଏବଂ ସେ ସମ୍ମତି ପ୍ରଦାନ କରୁଛି ଯେ ଏହି ଫର୍ମ ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ଆଧାର ହେବ । କୌଣସି ବି ଭୁଲ ଉତ୍ତର ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ଚୁକ୍ତିକୁ ଅବଜ୍ଞା କରିବାର ଅଧିକାର ଦେବ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନୁଭାଗ ଯାହା ସବୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ସାଧାରଣ ହୋଇଥାଏ, ସେସବୁ ସ୍ୱାକ୍ଷର, ତାରିଖ ଏବଂ କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ସୁପାରିଶ ଅଟେ ।

ix. ଯେଉଁଠି ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ଉପଯୋଗ କରା ନ ଯାଏ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମୌଖିକ ରୂପେ ଅଥବା ଲିଖିତ ରୂପେ ପ୍ରାପ୍ତ ସୂଚନାକୁ ରେକର୍ଡ କରିବ, ଏବଂ ଏହାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବକ ପାଖରୁ 15 ଦିନର ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ପୁଷ୍ଟି କରିବ ଏବଂ ସୂଚନା/ତଥ୍ୟକୁ ଏହାର ପଲିସୀରେ ସମ୍ମିଳିତ କରିବ । ଯେଉଁଠି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପରେ ଦାବୀ କରେ ଯେ ପ୍ରସ୍ତାବକ କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନାକୁ ପ୍ରକଟ କରି ନାହିଁ ଅଥବା ଏକ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବାପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଥିବା କୌଣସି ବିଷୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଭ୍ରମାତ୍ମକ କିମ୍ବା ମିଥ୍ୟା ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିଛି, ଏହାକୁ ପ୍ରମାଣିତ କରିବାର ଭାର ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଉପରେ ପଡ଼େ ।

ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ଏପରିକି ମୌଖିକ ରୂପେ ପ୍ରାପ୍ତ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନା କୁ ରେକର୍ଡ କରିବା ବୀମା କମ୍ପାନୀର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ରହିଛି । ଯାହାକୁ ଫଲୋ-ଅପ୍ ଜରିଆରେ ଅଭିକର୍ତ୍ତାକୁ ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ର ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର କେତେକ ବିବରଣୀ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି :

1. ପ୍ରସ୍ତାବଫର୍ମ ଏକ ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା ସମ୍ମିଳିତ କରେ ଯାହା ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରେ, ଯେପରି କି ସୁରକ୍ଷା, ଅପବର୍ଜନ, ପ୍ରାବଧାନ ଇତ୍ୟାଦି । ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ଏକ ଅଂଶ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତାବକକୁ ଏହାର ବିଷୟବସ୍ତୁ କୁ ଜାଣିଛି ବୋଲି ଏହା ଉପରେ ହସ୍ତାକ୍ଷର କରିବାକୁ ପଡ଼େ ।

2. ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ନାମ, ଠିକଣା, ବ୍ୟବସାୟ, ଜନ୍ମ ତାରିଖ, ଲିଙ୍ଗ, ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ପ୍ରସ୍ତାବକ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ, ହାରାହାରି ମାସିକ ଆୟ ଏବଂ ଆୟ କର ପ୍ୟାନ୍ ନଂ, ମେଡିକଲ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର ଙ୍କ ନାମ ଓ ଠିକଣା, ତାଙ୍କ ଯୋଗ୍ୟତା ଓ ପଞ୍ଜିକରଣ ନମ୍ବର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନା ଏକତ୍ରିତ କରେ । ଦାବୀ ଟଙ୍କାର ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବେ ବ୍ୟାଙ୍କ ଟ୍ରାନ୍ସଫର ମାଧ୍ୟମରେ କରିବା ପାଇଁ ଆଜିକାଲି ବୀମିତର ବ୍ୟାଙ୍କ ବିବରଣୀକୁ ମଧ୍ୟ ଏକତ୍ରିତ କରାଯାଏ ।

3. ଏହା ଅତିରିକ୍ତ, ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ମେଡିକଲ ସ୍ଥିତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରଶ୍ନସବୁ ଥାଏ । ଫର୍ମରେ ଥିବା ଏହି ବିସ୍ତୃତ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ ଅତୀତ ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି ଉପରେ ଆଧାରିତ ଏବଂ ସେଗୁଡିକ ସଙ୍କଟର ଯଥାର୍ଥ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଥାଏ ।

4. ସେ ଫର୍ମରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କୌଣସି ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା କି ନାହିଁ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଏହାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ।

5. ପୁନଶ୍ଚ, ପୀଡ଼ିତ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ଅନ୍ୟ ରୋଗ କିମ୍ବା ବ୍ୟାଧି ଅଥବା ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିବା ଦୁର୍ଘଟଣାର ବିବରଣୀସବୁକୁ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରେ ମଗାଯାଇଥାଏ :

   a. ରୋଗ/କ୍ଷତ ର ସ୍ୱରୂପ ଏବଂ ଚିକିତ୍ସା
   b. ପ୍ରଥମ ଚିକିତ୍ସା ର ତାରିଖ
   c. ଯତ୍ନ କରୁଥିବା ଡାକ୍ତରଙ୍କ ନାମ ଏବଂ ଠିକଣା
   d. ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଆରୋଗ୍ୟ ଲାଭ କରିଛି କି

6. ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ କୌଣସି ଅତିରିକ୍ତ ତଥ୍ୟକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ଯାହାକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖରେ ପ୍ରକଟ କରିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ତାର ଜ୍ଞାତସାରରେ କୌଣସି ରୋଗ କିମ୍ବା କ୍ଷତ ର କୌଣସି ନିଶ୍ଚିତ ବିଦ୍ୟମାନତା କିମ୍ବା ଉପସ୍ଥିତି ଅଛି କି ଯାହା ପାଇଁ ଡାକ୍ତରୀ ଧ୍ୟାନ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ ।

7. ଫର୍ମ ଅତୀତ ବୀମା ଓ ଦାବୀ ଇତିହାସ ଏବଂ କୌଣସି ଅନ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ଅତିରିକ୍ତ ବର୍ତ୍ତମାନ ର ବୀମା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରଶ୍ନସବୁ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ।

8. ପ୍ରସ୍ତାବକ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଘୋଷଣାପତ୍ର ର ବିଶେଷ ଲକ୍ଷଣ ଗୁଡିକୁ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଉଚିତ୍ ।

9. ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ସମ୍ମତି ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ସେହି ଡାକ୍ତରଖାନା/ମେଡିକଲ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନରଠାରୁ ମେଡିକଲ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନା ମାଗିବା ପାଇଁ ଅଧିକାର ଦେଇଥାଏ ଯିଏ କୌଣସି ବି ସମୟରେ ସେହି ରୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି କିମ୍ବା କରିପାରନ୍ତି ଯାହା ତାର ଶାରୀରିକ କିମ୍ବା ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ ।

10. ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ପୁଷ୍ଟି କରେ ଯେ ସେ ଫର୍ମର ଏକ ଅଂଶ ରୂପେ ରହିଥିବା ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକାକୁ ପାଠ କରିଛି ଏବଂ ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧ କୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛୁକ ଅଟେ ।

11. ଘୋଷଣାପତ୍ର ଚୁକ୍ତିର ଆଧାର ସ୍ୱରୂପ ବକ୍ତବ୍ୟ ଗୁଡିକର ଓ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ସତ୍ୟତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସାଧାରଣ ୱାରେଣ୍ଟି କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ।

ମେଡିକଲ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ପ୍ରତିକୂଳ ମେଡିକଲ ଇତିହାସ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ମଧୁମେହ, ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତଚାପ, ଛାତି ଦରଜ କିମ୍ବା କରୋନରୀ ଅଯଥେଷ୍ଟତା କିମ୍ବା ମାୟୋକାର୍ଡିନଲ ଇନ୍ଫାର୍କଶନ ଭଳି ରୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏକ ବିସ୍ତୃତ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ କୁ ପୂରଣ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ।

ଏଗୁଡିକ ଏକ ଫର୍ମ ଦ୍ଵାରା ସମର୍ଥିତ ହେବାକୁ ପଡ଼େ ଯାହାକୁ କନସଲ୍ଟିଙ୍ଗ୍ ଫିଜିସିଆନ୍ ଦ୍ଵାରା ପୂରଣ କରାଯାଇଥାଏ । ଏହି ଫର୍ମକୁ କମ୍ପାନୀର ପ୍ୟାନେଲ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥାଏ, ଯାହାର ମତ ଉପରେ ଆଧାର କରି, ସ୍ଵୀକୃତି, ଅପବର୍ଜନ, ଇତ୍ୟାଦି ର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଥାଏ ।

IRDAI ଅନୁବନ୍ଧ ଲଗାଇଛନ୍ତି ଯେ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ସହିତ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ଏକ ପ୍ରତିଲିପି ଓ ତାର ପରିଶିଷ୍ଟ ଗୁଡିକୁ ସଂଲଗ୍ନ କରିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ତାହାକୁ ବୀମିତ ପାଖକୁ ତାର ରେକର୍ଡ ପାଇଁ ପଠାଇ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ୍ ।

2. ମଧ୍ୟସ୍ଥର ଭୂମିକା

ଉଭୟ ପକ୍ଷ ଅର୍ଥାତ୍ ବୀମିତ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପ୍ରତି ମଧ୍ୟସ୍ଥର ଦାୟିତ୍ଵ ରହିଥାଏ ।

ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା କିମ୍ବା ଏକ ବ୍ରୋକର, ଯିଏ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଏବଂ ବୀମିତ ମଧ୍ୟରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ, ତାର ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାର ଦାୟିତ୍ଵ ରହିଛି ଯେ ସଙ୍କଟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନା କୁ ବୀମିତ ଦ୍ଵାରା ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

IRDAI ବିନିୟମନ ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ ଯେ ମଧ୍ୟସ୍ଥର କ୍ଲାଏଣ୍ଟ ପ୍ରତି ଦାୟିତ୍ଵ ରହିଛି ।

ମହତ୍ତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ

ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ (କ୍ଲାଏଣ୍ଟ) ପ୍ରତି ଏକ ମଧ୍ୟସ୍ଥର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ

IRDAI ବିନିୟମନ ଉଲ୍ଲେଖ କରେ ଯେ "ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଅଥବା ଏହାର ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଅଥବା ଅନ୍ୟ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ସୁରକ୍ଷା ଯାହା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକର ହିତରେ ହେବ, ତାହା ଉପରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାରେ ତାକୁ ସକ୍ଷମ କରିବା ପାଇଁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ସକାଶେ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ସୁରକ୍ଷା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ /ସୂଚନା ପ୍ରା ଦାନ କରିବ"।

ଯେଉଁଠି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଅଥବା ତାର ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଅଥବା ଏକ ବୀମା ମଧ୍ୟସ୍ଥର ପରାମର୍ଶ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ , ସେଭଳି ବ୍ୟକ୍ତି ଉତ୍ତମ ପ୍ରକାରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକକୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ପରାମର୍ଶ ଦେବା ଉଚିତ୍ ।

ଯେଉଁଠି, କୌଣସି ବି କାରଣରୁ ହେଉ, ପ୍ରସ୍ତାବ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧିତ କାଗଜପତ୍ରଗୁଡିକ ଗ୍ରାହକ ଦ୍ଵାରା ପୂରଣ କରାଯାଇନାହିଁ, ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ଶେଷରେ ଗ୍ରାହକଠାରୁ ଏକ ପ୍ରମାଣପତ୍ରକୁ ସମାବିଷ୍ଟ କରାଯାଇପାରେ ଯେ ଫର୍ମ ଓ ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡିକର ବିଷୟବସ୍ତୁ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତାହାକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଯେ ସେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଚୁକ୍ତିର ମହତ୍ଵକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ବୁଝିଛି ।

B. ପ୍ରସ୍ତାବ (ସଙ୍କଟାଙ୍କନ) ର ସ୍ୱୀକୃତି

ଆମେ ଦେଖିଛୁ ଯେ ଏକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ମୋଟାମୋଟି ରୂପେ ନିମ୍ନ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରେ :

- ✓ ବୀମିତର ବିବରଣୀ
- ✓ ବିଷୟ ବସ୍ତୁର ବିବରଣୀ
- ✓ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ପ୍ରକାର
- ✓ ଭୌତିକ ଲକ୍ଷଣଗୁଡିକର ଲକ୍ଷଣ ଉଭୟ ସକାରାତ୍ମକ ଏବଂ ନକାରାତ୍ମକ
- ✓ ବୀମା ଏବଂ ହାନିର ପୂର୍ବ ଇତିହାସ

ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପ୍ରସ୍ତାବ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଉ.ସ୍ୱ. 45 ବର୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବୟସ୍କଙ୍କୁ ଡାକ୍ତରୀ ଯାଞ୍ଚ ପାଇଁ ଏକ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପାଖକୁ ମଧ୍ୟ ପଠାଇପାରେ । ପ୍ରସ୍ତାବରେ ଉପଲବ୍ଧ ତଥ୍ୟ ଆଧାରରେ ଏବଂ, ଯେଉଁଠି ଡାକ୍ତରୀ ଯାଞ୍ଚ ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଛି, ମେଡିକଲ ରିପୋର୍ଟ ଓ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ସୁପାରିଶ ଆଧାରରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଏ । ବେଳେ ବେଳେ, ଯେଉଁଠି ମେଡିକଲ ଇତିହାସ ସନ୍ତୋଷଜନକ ନହେଁ, ସମ୍ଭାବ୍ୟ କ୍ଲାଏଣ୍ଟ ଠାରୁ ଅଧିକ ସୂଚନା ପାଇବା ପାଇଁ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ । ବୀମାକର୍ତ୍ତା ତାପରେ ସଙ୍କଟ କାରକ ପାଇଁ ଲାଗୁ କରିବାକୁ ଥିବା ମୂଲ୍ୟ / ହାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଏ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ କାରକ ଆଧାରରେ ପ୍ରିମିୟମ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରେ, ଯାହାକୁ ତାପରେ ବୀମିତକୁ ସୂଚୀତ କରାଯାଏ ।

ଦ୍ରୁତ ବେଗ ଓ ଦକ୍ଷତା ସହିତ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପ୍ରସ୍ତାବଗୁଡିକର ପ୍ରୋସେସ୍ କରିଥାଏ ଏବଂ ତା' ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ସମସ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଏକ ଯଥାର୍ଥ ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ଲିଖିତ ରୂପେ ସୂଚୀତ କରିଥାଏ ।

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତାବଗୁଡିକର ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ୍ ଉପରେ ଟିପ୍ପଣୀ

IRDAI ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁସାରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ 15 ଦିନ ର ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରୋସେସ୍ କରିବାକୁ ପଡ଼େ । ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଏହି ସବୁ ସମୟରେଖାର ଟ୍ରାକ୍ କରିବା, ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ରୂପେ ଫଲୋ-ଅପ୍ କରିବା ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ବି ଆବଶ୍ୟକ ଗ୍ରାହକ ସେବା ରୂପେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ / ବୀମିତ ସହିତ ସଂପର୍କ ରଖିବାର ଆଶା ରଖାଯାଏ । ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଏବଂ ସ୍ୱୀକୃତି ବିଷୟରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାର ଏହି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କୁହାଯାଏ ।

ସ୍ୱୟଂ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 1

ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁସାରେ, ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀକୁ ଏକ ବୀମା ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ____________ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରୋସେସ୍ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ।

I. 7 ଦିନ
II. 15 ଦିନ
III. 30 ଦିନ
IV. 45 ଦିନ

C. ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା

ଏକ ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା ହେଉଛି ବୀମାର ସମ୍ଭାବ୍ୟ କ୍ରେତାମାନଙ୍କୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ଏହା ତରଫରୁ ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ଦସ୍ତାବିଜ । ଏହା ସାଧାରଣତଃ ଏକ ବ୍ରୋଚର କିମ୍ବା ଲିଫଲେଟ୍ ଆକାରରେ ଥାଏ ଏବଂ ସେଭଳି ସମ୍ଭାବ୍ୟ କ୍ରେତାମାନଙ୍କୁ ଏକ ଉତ୍ପାଦ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପରିଚୟ କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧିତ କରେ । ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକାର ନିର୍ଗମ ବୀମା ଅଧିନିୟମ, 1938 ତଥା IRDAI ଙ୍କ ପଲିସୀଧାରୀର ସ୍ୱାର୍ଥ ସୁରକ୍ଷା ଅଧିନିୟମ 2002 ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଅଧିନିୟମ 2013 ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୁଏ ।

କୌଣସି ବି ବୀମା ଉତ୍ପାଦର ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା ଲାଭର ପରିସର, ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ବିସ୍ତାରକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ୱାରେଣ୍ଟି, ଅପବର୍ଜନ ଏବଂ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ବିଷୟରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ଉତ୍ପାଦ ଉପରେ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ରାଇଡର (ଆଡ-ଅନ କଭର ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଉଥିବା) ଗୁଡିକୁ ମଧ୍ୟ ସେଗୁଡିକର ଲାଭର ପରିସର ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ, ସବୁ ରାଇଡର କୁ ଏକତ୍ରିତ କରି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରିମିୟମ ମୁଖ୍ୟ ଉତ୍ପାଦର ପ୍ରିମିୟମ ର 30% ଠାରୁ ଅଧିକ ହେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନା ଯେଉଁସବୁକୁ ଏକ ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା ପ୍ରକଟନ କରିବା ଉଚିତ୍, ସେଗୁଡିକ ହେଉଛି :

1. ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଆୟୁ ବର୍ଗ ପାଇଁ କିମ୍ବା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରବେଶ ଆୟୁ ପାଇଁ କଭର ଏବଂ ପ୍ରିମିୟମରେ ଥିବା କୌଣସି ପାର୍ଥକ୍ୟ
2. ପଲିସୀର ନୂତନୀକରଣ ଅବଧି/ସର୍ତ୍ତାବଳୀ
3. କେତେକ ପରିସ୍ଥିତି ଅନ୍ତର୍ଗତ ପଲିସୀର ରଦ୍ଦକରଣ ର ଅବଧି/ସର୍ତ୍ତାବଳୀ
4. ବିଭିନ୍ନ ପରିସ୍ଥିତି ଅନ୍ତର୍ଗତ ଲାଗୁ ହେଉଥିବା କୌଣସି ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ କିମ୍ବା ଲୋଡିଙ୍ଗ୍ ର ବିବରଣୀ
5. ପ୍ରିମିୟମ ସହିତ ପଲିସୀର ସର୍ତ୍ତାବଳୀର କୌଣସି ସଂଶୋଧନ କିମ୍ବା ପରିବର୍ତ୍ତନ ର ସମ୍ଭାବନା
6. ସେହି ଗୋଟିଏ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ଶୀଘ୍ର ପ୍ରବେଶ, ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ନୂତନୀକରଣ, ଅନୁକୂଳ ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଁ ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କୁ ପୁରସ୍କୃତ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରୋତ୍ସାହନ
7. ଏକ ଘୋଷଣା ପତ୍ର ଯେ ଏହାର ସମସ୍ତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ସୁବାହ୍ୟ ଅଟନ୍ତି ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ଏହି ପଲିସୀଗୁଡିକ କୌଣସି ଅନ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ନୂତନୀକରଣ କରାଯାଇପାରେ ଯିଏ ସେହି ଏକା ଲାଭ ଥିବା ସେଭଳିଆ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯାହା ସେ ବିଦ୍ୟମାନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ବୀମା ଚାଲୁ ରଖିଥିଲେ ଉପଭୋଗ କରିଥାନ୍ତା ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡିକର ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସାଧାରଣତଃ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା ପ୍ରକାଶିତ କରିଥାନ୍ତି । ସେ ଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଏକ ଘୋଷଣାପତ୍ର ସମ୍ମିଳିତ ହୁଏ ଯେ ଗ୍ରାହକ ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକାକୁ ପାଠ କରିଛି ଏବଂ ଏହା ସହିତ ସମ୍ମତ ଅଟେ ।

D. ପ୍ରିମିୟମ ରସିଦ

ଯେତେବେଳେ ପ୍ରିମିୟମ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଗ୍ରାହକ ଦ୍ୱାରା ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏକ ରସିଦ ଦେବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ଅଟେ । ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ବି ପ୍ରିମିୟମ ଅଗ୍ରୀମ ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ସେତେବେଳେ ବି ଏକ ରସିଦ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

ପରିଭାଷା

ପ୍ରିମିୟମ ହେଉଛି ବୀମାର ଏକ ଚୁକ୍ତି ଅନ୍ତର୍ଗତ, ବୀମାର ବିଷୟ ବସ୍ତୁକୁ ବୀମିତ କରିବା ପାଇଁ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରତିଫଳ କିମ୍ବା ରାଶି ପରିମାଣ ।

---

1. ଅଗ୍ରୀମ ରେ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ (ବୀମା ଅଧିନିୟମ, 1938 ର ଅନୁଭାଗ 64 VB)

ବୀମା ଅଧିନିୟମ ଅନୁସାରେ, **ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଆରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ, ଅଗ୍ରୀମ ରୂପେ ପ୍ରିମିୟମକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ ।** ଏହା ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାବଧାନ ଅଟେ, ଯାହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ କେବଳ ସେତେବେଳେ ଯେତେବେଳେ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ, ଏକ ବୈଧ ବୀମା ଚୁକ୍ତି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରାଯାଇପାରେ ଏବଂ ସଙ୍କଟକୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଧାରଣ କରିପାରେ । ଏହି ଅନୁଭାଗ ଭାରତର ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗର ଏକ ବିଶେଷ ଲକ୍ଷଣ ଅଟେ ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

a) ବୀମା ଅଧିନିୟମ-1938 ର ଅନୁଭାଗ 64 VB ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ ଯେ କୌଣସି ବି ବୀମାକର୍ତ୍ତା କୌଣସି ସଙ୍କଟ ଧାରଣ କରିବ ନାହିଁ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରିମିୟମକୁ ଅଗ୍ରୀମରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ନାହିଁ କିମ୍ବା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ବୋଲି ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଆଯାଇ ନାହିଁ କିମ୍ବା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରକାରେ ଅଗ୍ରୀମରେ ଜମା କରାଯାଇ ନାହିଁ ।

b) ଯେଉଁଠି ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ତରଫରୁ ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ ଉପରେ ପ୍ରିମିୟମ ଜମା କରେ, ସେ ବ୍ୟାଙ୍କ କିମ୍ବା ପୋଷ୍ଟଲ ଛୁଟି ଦିନ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଦିନଗୁଡିକରେ ଜମା କରିବାର ଚବିଶ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ତାର କମିଶନ କୁ ବିନା କାଟି ଏକତ୍ର କରାଯାଇଥିବା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରିମିୟମକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖରେ ଜମା କରିବ କିମ୍ବା ତା ପାଖକୁ ଡାକ ଦ୍ୱାରା ପଠାଇବ ।

c) ଏହାର ମଧ୍ୟ ପ୍ରାବଧାନ ରଖାଯାଇଛି ଯେ ସଙ୍କଟକୁ କେବଳ ସେହି ତାରିଖଠାରୁ ଧାରଣ କରାଯାଇପାରେ ଯେଉଁ ତାରିଖରେ ପ୍ରିମିୟମକୁ ନଗଦ ରୂପେ କିମ୍ବା ଚେକ୍ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବ ।

d) ଯେଉଁଠି ପ୍ରିମିୟମ କୁ ଡାକ ମାଧ୍ୟମରେ ପୋଷ୍ଟାଲ କିମ୍ବା ମନି ଅର୍ଡର କିମ୍ବା ଚେକ୍ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ସଙ୍କଟକୁ ସେହି ତାରିଖଠାରୁ ଧାରଣ କରାଯାଇ ପାରେ ଯେଉଁ ତାରିଖରେ ମନି ଅର୍ଡରକୁ ବୁକ୍ କରାଯାଇଥିବ କିମ୍ବା ଚେକ୍ କୁ ପୋଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବ, ଯେମିତି ବି ପ୍ରକରଣ ହୋଇଥାଉ ।

e) ପ୍ରିମିୟମର କୌଣସି ରିଫଣ୍ଡ (ଫେରସ୍ତ) ଯାହା ପଲିସୀର ରଦ୍ଦକରଣ କିମ୍ବା ଏହାର ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଯେ କୌଣସି କାରଣ ଯୋଗୁଁ ବୀମିତ ପାଇଁ ଦେୟ ହୋଇ ପାରେ, ଏହାକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଏକ କ୍ରସ୍ଡ କିମ୍ବା ଅର୍ଡର ଚେକ୍ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ପୋଷ୍ଟାଲ/ମନି ଅର୍ଡର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ରୂପେ ବୀମିତକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବୀମିତ ଠାରୁ

ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ରସିଦ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବ । ଆଜିକାଲି ବୀମିତର ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ରାଶିକୁ ସିଧା ଭାବେ ଜମା କରିବାର ପ୍ରଥା ଅଛି । ସେଭଳି ରିଫଣ୍ଡ କୁ କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବି ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ଆକାଉଣ୍ଟ ରେ ଜମା କରାଯିବ ନାହିଁ ।

ଉପରୋକ୍ତ ପୂର୍ବ-ସର୍ତ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ରେ ଅପବର୍ଜନ ଗୁଡିକ ରହିଛି, ଯାହା ବୀମା ନିୟମାବଳୀ 58 ଏବଂ 59 ରେ ଦିଆଯାଇଛି । ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ସେସବୁ ପଲିସୀ ଯାହା 12 ମାସରୁ ଅଧିକ ସମୟ ପାଇଁ ଚାଲୁ ରହେ ଯେପରିକି ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ, ସେଗୁଡିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ କିସ୍ତିରେ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ । ଅନ୍ୟସବୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରନ୍ତି କେତେକ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଜରିଆରେ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ଯେଉଁଠି ସଠିକ୍ ପ୍ରିମିୟମ କୁ ଅଗ୍ରୀମ ରେ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇ ପାରେ ନାହିଁ ଅଥବା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ କ୍ଲାଏଣ୍ଟ ଦ୍ୱାରା ରଖାଯାଇଥିବା ନଗଦ ଜମା ଆକାଉଣ୍ଟ ରେ ଡେବିଟ୍ ଜରିଆରେ ।

2. **ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନର ପଦ୍ଧତି**

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ ନେବାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଉଥିବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ପଲିସୀଧାରୀ ଦ୍ୱାରା ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ନିମ୍ନ ପଦ୍ଧତିଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଅଧିକ ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଥିବା ପ୍ରିମିୟମକୁ ଦିଆଯାଇପାରେ :

a) ନଗଦ;

b) କୌଣସି ମାନ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ନେଗୋଶିଏବଲ୍ ସାଧନ ଯେପରି କି ଭାରତର କୌଣସି ବି ଅନୁସୂଚୀତ ବ୍ୟାଙ୍କ ରେ ଡ୍ର କରାଯାଇଥିବା ଚେକ୍., ଡିମାଣ୍ଡ ଡ୍ରାଫ୍ଟ, ପେ ଅର୍ଡର, ବ୍ୟାଙ୍କର୍ସ ଚେକ୍ ;

c) ପୋଷ୍ଟାଲ ମନି ଅର୍ଡର;

d) କ୍ରେଡିଟ୍ କିମ୍ବା ଡେବିଟ କାର୍ଡ;

e) ବ୍ୟାଙ୍କ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି କିମ୍ବା ନଗଦ ଜମା;

f) ଇଣ୍ଟରନେଟ;

g) ଇ-ଟ୍ରାନ୍ସଫର;

h) ବ୍ୟାଙ୍କ ଟ୍ରାନ୍ସଫର ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରସ୍ତାବକ କିମ୍ବା ପଲିସୀଧାରୀ କିମ୍ବା ଜୀବନ ବୀମିତର ସ୍ଥାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କ୍ରେଡିଟ;

i) ସମୟ ସମୟରେ ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ ହେଉଥିବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପଦ୍ଧତି କିମ୍ବା ଦେୟପ୍ରଦାନ ।

***IRDAI** ବିନିୟମନ ଅନୁସାରେ, ଯଦି ପ୍ରସ୍ତାବକ/ପଲିସୀଧାରୀ ନେଟ୍ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ କିମ୍ବା କ୍ରେଡିଟ୍/ଡେବିଟ୍ କାର୍ଡ ଜରିଆରେ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନର ଚୟନ କରେ । ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କେବଳ ନେଟ୍ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ଆକାଉଣ୍ଟ କିମ୍ବା ସେହି ପ୍ରସ୍ତାବିକ/ ପଲିସୀଧାରୀର ନାମରେ ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା କ୍ରେଡିଟ୍/ଡେବିଟ୍ କାର୍ଡ ମାଧ୍ୟମରେ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ।*

ସ୍ୱୟଂ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ **2**

ଯଦି ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ଚେକ୍ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଏ, ତେବେ ନିମ୍ନ ଉକ୍ତିଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ସତ୍ୟ ହେବ ?

I. ସଂକଟକୁ ସେହି ତାରିଖରେ ଧାରଣ କରାଯାଇପାରେ ଯେଉଁ ଦିନ ଚେକ୍ କୁ ପୋଷ୍ଟ କରାଯାଏ

II. ସଙ୍କଟକୁ ସେହି ତାରିଖରେ ଧାରଣ କରାଯାଇପାରେ ଯେଉଁ ଦିନ ଚେକ୍ କୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଜମା କରାଯାଏ

III. ସଙ୍କଟକୁ ସେହି ତାରିଖରେ ଧାରଣ କରାଯାଇପାରେ ଯେଉଁ ଦିନ ଚେକ୍ ଟି ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ

IV. ସଙ୍କଟକୁ ସେହି ତାରିଖରେ ଧାରଣ କରାଯାଇପାରେ ଯେଉଁ ଦିନ ଚେକ୍ କୁ ପ୍ରସ୍ତାବକ ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଏ

E. ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ

ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ

ପଲିସୀ ହେଉଛି ଏକ ଔପଚାରିକ ଦସ୍ତାବିଜ ଯାହା ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ଏକ ପ୍ରମାଣ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏହି ଦସ୍ତାବିଜ ରେ ଭାରତୀୟ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଆଇନ, 1899 ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁସାରେ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଲଗାଇବାକୁ ପଡ଼େ ।

ପଲିସୀଧାରୀ ର ହିତ ର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ IRDAI ବିନିୟମନ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିଛି ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀରେ କ'ଣ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବା ଉଚିତ୍ :

a) ବୀମିତ ଏବଂ ବିଷୟ ବସ୍ତୁରେ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ଥିବା କୌଣସି ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିର ନାମ (ଗୁଡିକ) ଏବଂ ଠିକଣା (ଗୁଡିକ)
b) ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା ହିତ ର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ
c) ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ/କିମ୍ବା ବିପତ୍ତି ଅନୁସାରେ ବୀମା ରାଶି
d) ବୀମା ଅବଧି
e) ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ବିପତ୍ତି ଏବଂ ଅପବର୍ଜନ
f) ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ କୌଣସି ଅତିରିକ୍ତ / କାଟଯୋଗ୍ୟ
g) ଦେୟ ଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରିମିୟମ ଏବଂ ଏଡଜଷ୍ଟମେଣ୍ଟ ଅଧୀନରେ ଯେଉଁଠି ପ୍ରିମିୟମ ସାମୟିକ ହୋଇଥାଏ, ପ୍ରିମିୟମ ଏଡଜଷ୍ଟମେଣ୍ଟର ଆଧାର
h) ଲିସୀ ସର୍ତ୍ତ, ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଏବଂ ୱାରେଣ୍ଟି
i) ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବୀ ଉପୁଜିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିବା ଏକ ଆକସ୍ମିକତାର ଘଟଣାରେ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ନେବାକୁ ଥିବା ପଦକ୍ଷେପ
j) ଦାବୀ ଉପୁଜାଉଥିବା ଏକ ଘଟଣା ଘଟିବାରେ ବୀମାର ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବୀମିତର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ସେହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ର ଅଧିକାର
k) କୌଣସି ବିଶେଷ ସର୍ତ୍ତ
l) ଭୁଲ ଚିତ୍ରଣ, କପଟ, ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟର ଅଣ-ପ୍ରକଟୀକରଣ କିମ୍ବା ବୀମିତର ଅସହଯୋଗ ଯୋଗୁଁ ପଲିସୀର ରଦ୍ଦକରଣ ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ
m) ବୀମାକର୍ତ୍ତା ର ଠିକଣା ଯେଉଁଥିରେ ପଲିସୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ସୂଚନା ପଠାଯାଇପାରେ
n) ରାଇଡରଗୁଡିକର ବିବରଣୀ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ
o) ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ବିବରଣୀ ଏବଂ ଲୋକପାଳର ଠିକଣା

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଉପୁଜୁଥିବା ଏକ ଦାବୀ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ପୂରଣ କରିବାକୁ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକ ଏବଂ ଏକ ଦାବୀର ସମାଧାନ ଶୀଘ୍ର କରିବାକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ସକ୍ଷମ କରିବା ପାଇଁ ତା' ଦ୍ୱାରା ଅନୁପାଳନ କରିବାକୁ ଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟାଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ସୂଚନା ଦେବାକୁ ଏବଂ (ବୀମିତକୁ) ଆବର୍ତ୍ତକ ରୂପେ ସୂଚୀତ କରିବାକୁ ପଡିବ ।

F. ସର୍ତ୍ତ ଏବଂ ୱାରେଣ୍ଟି

ଏଇଠି, ପଲିସୀ ଶବ୍ଦ-ଯୋଜନା ରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଥିବା ଦୁଇଟି ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପଦ ବିଷୟରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ଏଗୁଡିକୁ ସର୍ତ୍ତ ଏବଂ ୱାରେଣ୍ଟି କୁହାଯାଏ ।

1. ସର୍ତ୍ତ

ଏକ ସର୍ତ୍ତ ହେଉଛି ବୀମା ଚୁକ୍ତିରେ ଏକ ପ୍ରାବଧାନ ଯାହା ରାଜିନାମାର ଆଧାର ହୋଇଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ :

a. ଅଧିକାଂଶ ବୀମା ପଲିସୀରେ ଥିବା ଆଦର୍ଶ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଉଲ୍ଲେଖ କରେ:

ଯଦି ଦାବୀଟି କୌଣସି ବି ଦିଗରୁ କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ/ଜାଲିଆତି ହୁଏ, କିମ୍ବା ଯଦି ତାର ସମର୍ଥନ ରେ କୌଣସି ମିଥ୍ୟା ଘୋଷଣାପତ୍ର ଦିଆଯାଏ କିମ୍ବା ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ କିମ୍ବା ଯଦି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ କିଛି ଲାଭ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଅଥବା ତା ତରଫରୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା କୌଣସି କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ସାଧନ କିମ୍ବା ଉପକରଣର ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ କିମ୍ବା ବୀମିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ ଅଥବା ମୌନ ସମ୍ମତି ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ, ଏହି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସମସ୍ତ ଲାଭରୁ ବଞ୍ଚିତ କରାଯିବ ।

b. ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀରେ ଥିବା ଦାବୀ ସୂଚନା ସର୍ତ୍ତ ଉଲ୍ଲେଖ କରିପାରେ :

ଦାବୀକୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଡାକ୍ତରଖାନାରୁ ହୋଇଥିବା ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ତାରିଖ ଠାରୁ କିଛି ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଫାଇଲ କରିବା ଉଚିତ୍ । ଅବଶ୍ୟ, ଏହି ସର୍ତ୍ତର ୱେଭର କୁ ବିପତ୍ତି / କଷ୍ଟର ଚରମ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ବିଚାର କରାଯାଇପାରେ ଯେଉଁଠି ଏହା କମ୍ପାନୀର ସନ୍ତୋଷ ପାଇଁ ଏହା ପ୍ରମାଣିତ କରାଯାଏ ଯେ ଯେଉଁ ପରିସ୍ଥିତିରେ ବୀମିତକୁ ରହିଥିଲା, ସେଥିରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ – ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ତା' ପାଇଁ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ପାଇଁ ସେଭଳି ସୂଚନା ଦେବା କିମ୍ବା ଦାବୀ ଫାଇଲ କରିବା ସମ୍ଭବ ନ ଥିଲା ।

ସର୍ତ୍ତର ଉଲଘଂନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଇଚ୍ଛାରେ ପଲିସୀକୁ ନିଷ୍କ୍ରିୟ କରି ଦିଏ ।

2. ୱାରେଣ୍ଟି

କେତେକ ପରିସ୍ଥିତି ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଦାୟିତ୍ୱ କୁ ସୀମିତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ବୀମା ଚୁକ୍ତିରେ ୱାରେଣ୍ଟିର ଉପଯୋଗ କରାଯାଏ । ଆପଦକୁ କମ୍ କରିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ୱାରେଣ୍ଟିକୁ ଏକ ପଲିସୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରନ୍ତି । ଏକ ୱାରେଣ୍ଟି ସହିତ, ବୀମିତ କେତେକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସଂପାଦନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ନିଏ ଯାହାର ଅନୁପାଳନ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ଏବଂ ପଲିସୀ ଅବଧିରେ ମଧ୍ୟ କରାଯାଏ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଦାୟିତ୍ୱ ଏହି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଗୁଡିକୁ ବୀମିତର ଅନୁପାଳନ କରିବା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ୱାରେଣ୍ଟିଗୁଡିକ ସଙ୍କଟକୁ ପରିଚାଳିତ ଏବଂ ଉନ୍ନତ କରିବାରେ ଏକ ଆବଶ୍ୟକ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ।

ଏକ ୱାରେଣ୍ଟି ହେଉଛି ଏକ ସର୍ତ୍ତ ଯାହାକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ପଲିସୀରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥାଏ ଯାହାର ଅନୁପାଳନ ଚୁକ୍ତିର ବୈଧତା ପାଇଁ ବସ୍ତୁତଃ କରାଯାଏ । ୱାରେଣ୍ଟି ଏକ ଅଲଗା ଦସ୍ତାବିଜ ହୋଇ ନ ଥାଏ । ଏହା ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜର ଅଂଶ ଅଟେ । ଏହା ଚୁକ୍ତିର

ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ସର୍ତ୍ତ ଅଟେ (ଯାହା ଚୁକ୍ତିର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସର୍ତ୍ତର ପୂର୍ବରୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ) । ଏହାକୁ କଠୋର ଭାବେ ଓ ବସ୍ତୁତଃ ନିରୀକ୍ଷଣ ଓ ଅନୁପାଳନ କରିବା ଉଚିତ୍ । ଏହା ସଙ୍କଟ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଉ ଅଥବା ହୋଇ ନ ଥାଉ ।

ଯଦି ଏକ ୱାରେଣ୍ଟିକୁ ପୂରଣ କରା ନ ଯାଏ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ପଲିସୀ ନିଷ୍କ୍ରିୟ ହୋଇଯାଏ ଯଦି ଏହାକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ପ୍ରମାଣିତ କରାଯାଇଛି ଯେ ଉଲଘଂନ ଦ୍ୱାରା ଏକ ବିଶେଷ ହାନି ହୋଇନାହିଁ କିମ୍ବା ଏଥିରେ ତାହାର ଅବଦାନ ନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ, ବ୍ୟବହାରିକ ରୂପେ, ଯଦି ୱାରେଣ୍ଟିର ଉଲଘଂନ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ବୈଷୟିକ ପ୍ରକୃତିର ହୋଇଥାଏ ଏବଂ କୌଣସି ରୂପେ ବି, ହାନିରେ ଏହାର ଅବଦାନ ନାହିଁ କିମ୍ବା ହାନି ର ଗମ୍ଭୀରତାକୁ ବଢ଼ାଇ ନାହିଁ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ନିଜର ବିବେକ ଅନୁସାରେ କମ୍ପାନୀ ପଲିସୀର ମାନଦଣ୍ଡ ଓ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁଯାୟୀ ଦାବୀକୁ ପ୍ରୋସେସ୍ କରିପାରନ୍ତି । ସେଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ହାନିଗୁଡିକୁ ମଧ୍ୟମାର୍ଗ ଦାବୀ ରୂପେ ବିଚାର କରାଯାଇପାରେ ଏବଂ ସାଧାରଣତଃ ଦାବୀର ଅଧିକ ପ୍ରତିଶତ ରେ ସମାଧାନ କରାଯାଏ, 100 ପ୍ରତିଶତରେ ନୁହେଁ ।

ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ପଲିସୀରେ ନିମ୍ନ ୱାରେଣ୍ଟି ଥାଇ ପାରେ :

ଏହାର ଅଧିପତ୍ର ଦିଆଯାଉଛି ଯେ ପାଞ୍ଚଜଣ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଠାରୁ ଅଧିକ ଏକାଠି ସେହି ଏକା ସମୟରେ ସେହି ସମାନ ବାୟୁଯାନରେ ଯାତ୍ରା କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ୱାରେଣ୍ଟି ଏହା କହି ପାରେ ଯେ ଦାବୀଗୁଡିକୁ କେମିତି ସମାଧାନ କରାଯିବ ଯଦି ଏହି ୱାରେଣ୍ଟିର ଉଲଘଂନ ହୁଏ ।

ସ୍ୱୟଂ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ **3**

ଏକ ୱାରେଣ୍ଟି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିମ୍ନ ଉକ୍ତିଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ସଠିକ୍ ଅଟେ ?

I. ଏକ ୱାରେଣ୍ଟି ହେଉଛି ଏକ ସର୍ତ୍ତ ଯାହାର ନିହିତାର୍ଥ ପଲିସୀରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ବିନା ଜଣା ପଡିଥାଏ

II. ଏକ ୱାରେଣ୍ଟି ହେଉଛି ଏକ ସର୍ତ୍ତ ଯାହାକୁ ପଲିସୀରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥାଏ

III. ଏକ ୱାରେଣ୍ଟି ହେଉଛି ଏକ ସର୍ତ୍ତ ଯାହାକୁ ପଲିସୀରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ଉଲ୍ଲେଖ କରା ଯାଇଥାଏ ଏବଂ ବୀମିତକୁ ଅଲଗା ରୂପେ ସୂଚୀତ କରାଯାଇଥାଏ, ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜର ଅଂଶ ରୂପେ ନୁହେଁ

IV. ଯଦି ଏକ ୱାରେଣ୍ଟିର ଉଲଘଂନ କରାଯାଏ, ଦାବୀକୁ ତଥାପି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ ଯଦି ଏହା ସଙ୍କଟ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇ ନ ଥାଏ

G. ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ

ପଲିସୀଗୁଡିକୁ ଏକ ଆଦର୍ଶ ଫର୍ମରେ ଜାରୀ କରିବା ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପ୍ରଥା ଅଟେ ; ଯେଉଁଥିରେ କିଛି ବିପତ୍ତିକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କେତେକକୁ ଅପବର୍ଜିତ କରାଯାଇଥାଏ ।

ପରିଭାଷା

ଯଦି ଜାରୀ ସମୟରେ ପଲିସୀର କେତେକ ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥାଏ, ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ କୁହାଯାଉଥିବା ଏକ ଦସ୍ତାବିଜ ଜରିଆରେ ସଂଶୋଧନ/ପରିବର୍ତ୍ତନଗୁଡିକୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରି ଏହା କରାଯାଇଥାଏ ।

ଏହାକୁ ପଲିସୀ ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ କରାଯାଏ ଏବଂ ଏହାର ଅଂଶ ହୁଏ । ପଲିସୀ ଏବଂ ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ ଏକତ୍ର ଚୁକ୍ତି ଗଠିତ କରିଥାନ୍ତି । ପରିବର୍ତ୍ତନ /ସଂଶୋଧନଗୁଡିକୁ ରେକର୍ଡ କରିବା ପାଇଁ ପଲିସୀ ଚାଲୁ ରହିଥିବା ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ ଗୁଡିକୁ ଜାରୀ କରାଯାଇ ପାରେ ।

ଯେତେବେଳେ ବି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନା ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ, ବୀମିତକୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀକୁ ସୂଚୀତ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ଯିଏ ଏହାକୁ ଧ୍ୟାନରେ ନେଇଥାଏ ଏବଂ ତାହାକୁ ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ ମାଧ୍ୟମରେ ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ଅଂଶ ରୂପେ ସମ୍ମିଳିତ କରିଥାଏ ।

ସାଧାରଣତଃ ଏକ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ ଗୁଡିକ ନିମ୍ନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ହୋଇଥାନ୍ତି :

a) ବୀମାରାଶିରେ ଭିନ୍ନତା/ପରିବର୍ତ୍ତନ

b) ଏକ ଋଣ ନେବା ଏବଂ ପଲିସୀକୁ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ବନ୍ଧକ ରଖିବା ଆକାରରେ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ର ପରିବର୍ତ୍ତନ

c) ଅତିରିକ୍ତ ବିପଦ କୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରିବା ପାଇଁ ବୀମାର ବୃଦ୍ଧି/ପଲିସୀ ଅବଧିର ବୃଦ୍ଧି

d) ସଙ୍କଟ ରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ, ଉ.ସ୍ୱ. ସମୁଦ୍ରପାରୀ /ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା ପଲିସୀ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳ ର ପରିବର୍ତ୍ତନ

e) ଅନ୍ୟ ଏକ ସ୍ଥାନକୁ ସମ୍ପତ୍ତି ର ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ

f) ବୀମା ର ରଦ୍ଦକରଣ

g) ନାମ କିମ୍ବା ଠିକଣା ଇତ୍ୟାଦି ରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ

ନମୂନା ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ

ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, କେତେକ ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ ର ନମୂନା ଶବ୍ଦ-ଯୋଜନାଗୁଡିକ ନିମ୍ନରେ ପୁନଃପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଗଲା :

<u>ପଲିସୀର ରଦ୍ଦ କରଣ</u>

ବୀମିତର ଅନୁରୋଧରେ ଏହି ପଲିସୀ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ବୀମାକୁ ଏତଦ୍ଦ୍ୱାରା < ତାରିଖ > ଠାରୁ କରାଗଲା ବୋଲି ଘୋଷଣା କରାଯାଇଛି । ବୀମା ନଅ ମାସରୁ ଅଧିକ ଅବଧି ପାଇଁ ପ୍ରଭାବୀ ରହିଥିବାରୁ, ବୀମିତ ପାଇଁ କୌଣସି ରିଫଣ୍ଡ (ଫେରସ୍ତ) ଦେୟ ନାହିଁ ।

<u>ପଲିସୀରେ ଅତିରିକ୍ତ ସଦସ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ବିସ୍ତାର</u>

ବୀମିତର ଅନୁରୋଧରେ, ଏତଦ୍ଦ୍ୱାରା ସୁଶ୍ରୀ ରତ୍ନା ମିସ୍ତ୍ରୀ, 5 ବର୍ଷ ବୟସ୍କା ବୀମିତ ର ପୁତ୍ରୀ କୁ <ତାରିଖ > ଠାରୁ ପ୍ରଭାବ ସହିତ ଟ 3. ଲକ୍ଷର ବୀମା ରାଶି ସହିତ ସମ୍ମିଳିତ କରିବା ପାଇଁ ସମ୍ମତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଛି ।

ପ୍ରତିଫଳ ସ୍ୱରୂପ, ବୀମିତ ଉପରେ ଏତଦ୍ଦ୍ୱାରା ଟ. .... ର ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ଲାଗୁ କରାଯାଉଛି ।

ସ୍ୱୟଂ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ **4**

ଯଦି ଜାରୀ ସମୟରେ ପଲିସୀର କେତେକ ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧ କୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହେ, _____________ ଜରିଆରେ ସଂଶୋଧନଗୁଡିକୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରି ଏହା କରାଯାଇଥାଏ ।

I. ୱାରେଣ୍ଟି

II. ପରିବର୍ତ୍ତନ

III. ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ

IV. ପରିବର୍ତ୍ତନଗୁଡିକ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ

H. *ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟାଖ୍ୟା*

ବୀମାର ଚୁକ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ଲିଖିତ ରୂପେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଏ ଏବଂ ବୀମା ପଲିସୀ ଶବ୍ଦ-ଯୋଜନାକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଡ୍ରାଫ୍ଟ କରାଯାଇଥାଏ । ଏହି ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକୁ ଗଠନ କିମ୍ବା ବ୍ୟାଖ୍ୟାର ଉତ୍ତମ ରୂପେ ପରିଭାଷିତ ନିୟମାବଳୀ ଅନୁସାରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯାହାକୁ ବିଭିନ୍ନ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମାଣିତ କରାଯାଇଛି । ଗଠନ ର ସବୁଠୁ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନିୟମ ହେଉଛି ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ପ୍ରଭାବୀ ହେବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ସ୍ୱୟଂ ପଲିସୀରେ ହିଁ ଖୋଜିବାକୁ ପଡ଼େ । ଯଦି ପଲିସୀଟି ଅସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ଜାରୀ କରାଯାଏ, ଏହାକୁ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ବୀମିତ ର ପକ୍ଷରେ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ବିପକ୍ଷରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯିବ ଏହି ସାଧାରଣ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଉପରେ ଯେ ପଲିସୀକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଡ୍ରାଫ୍ଟ କରାଯାଇଥିଲା ।

ପଲିସୀ ଶବ୍ଦାବଳୀକୁ ନିମ୍ନ ନିୟମାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ବୁଝାଯାଏ ଏବଂ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଏ :

a) ପ୍ରକଟିତ କିମ୍ବା ଲିଖିତ ସର୍ତ୍ତ ନିହିତ ସର୍ତ୍ତରୁ ଓଭରରାଇଡ୍ କରିଥାଏ କେବଳ ସେହି ସ୍ଥାନ ବ୍ୟତୀତ ଯେଉଁଠି ସେ ଭଳି କରିବାରେ ଅସଙ୍ଗତି ରହିଥାଏ ।

b) ଆଦର୍ଶ ପ୍ରିଣ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ପଲିସୀ ଫର୍ମ ଏବଂ ଟାଇପ୍ କରାଯାଇଥିବା କିମ୍ବା ହସ୍ତଲିଖିତ ଅଂଶ ମଧ୍ୟରେ ପଦ ଗୁଡ଼ିକରେ ଅନ୍ତର୍ବିରୋଧ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଟାଇପ୍ କରାଯାଇଥିବା କିମ୍ବା ହସ୍ତଲିଖିତ ଅଂଶ ସେହି ବିଶେଷ ଚୁକ୍ତିରେ ପକ୍ଷଗୁଡ଼ିକର ଅଭିପ୍ରାୟକୁ ପ୍ରକଟ କରେ ବୋଲି ଧରାଯାଏ, ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ଅର୍ଥ ମୂଳ ରୂପେ ପ୍ରିଣ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକର ଅର୍ଥକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିବ ।

c) ଯଦି ଏକ ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ ଚୁକ୍ତିର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଂଶର ବିରୋଧ କରେ, ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନର ଅର୍ଥ ପ୍ରଭାବୀ ହେବ ଯେହେତୁ ଏହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଦସ୍ତାବିଜ ଅଟେ ।

d) ଇଟାଲିକ୍ସରେ ଥିବା ଧାରା (କ୍ଲଜ୍) ସାଧାରଣ ରୂପେ ଛପାଯାଇଥିବା ଶବ୍ଦାବଳୀକୁ ଓଭରରାଇଡ୍ କରେ ଯେଉଁଠି ସେଗୁଡ଼ିକ ଅସଙ୍ଗତ ଥାଆନ୍ତି ।

e) ପଲିସୀର ମାର୍ଜିନ ରେ ପ୍ରିଣ୍ଟ କିମ୍ବା ଟାଇପ୍ କରାଯାଇଥିବା ଧାରାଗୁଡ଼ିକୁ ପଲିସୀର କାୟା ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଶବ୍ଦାବଳୀ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ମହତ୍ୱ ଦେବାକୁ ପଡିବ ।

f) ପଲିସୀରେ ସଂଲଗ୍ନ କରାଯାଇଥିବା କିମ୍ବା ଲଟକାଯାଇଥିବା ଧାରାଗୁଡ଼ିକ ଉଭୟ ମାର୍ଜିନରେ ଥିବା ଧାରା ଏବଂ ପଲିସୀର କାୟା ରେ ଥିବା ଧାରାଗୁଡ଼ିକୁ ଓଭରରାଇଡ୍ କରେ ।

g) ପ୍ରିଣ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ସବ୍ଦାବଳୀକୁ ଟାଇପ୍ କରାଯାଇଥିବା ଶବ୍ଦାବଳୀ କିମ୍ବା ଏକ ସ୍ୟାହିଯୁକ୍ତ ରବର ଷ୍ଟାମ୍ପ ଦ୍ୱାରା ଚିହ୍ନିତ ଶବ୍ଦାବଳୀ ଓଭର ରାଇଡ୍ କରନ୍ତି ।

h) ଟାଇପ୍ କିମ୍ବା ଷ୍ଟାମ୍ପ କରାଯାଇଥିବା ଶବ୍ଦାବଳୀ ଉପରେ ହସ୍ତଲେଖାର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ରହେ ।

i) ପରିଶେଷରେ, ବ୍ୟାକରଣ ଏବଂ ବିରାମ ଚିହ୍ନର ସାଧାରଣ ନିୟମଗୁଡ଼ିକୁ ଲାଗୁ କରାଯାଏ ଯଦି କୌଣସି ଅନେକାର୍ଥତା କିମ୍ବା ସ୍ପଷ୍ଟତାର ଅଭାବ ଥାଏ ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

1. ପଲିସୀଗୁଡିକର ଗଠନ

ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ ଏକ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଚୁକ୍ତିର ପ୍ରମାଣ ଅଟେ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଗଠନ ଏବଂ ବ୍ୟାଖ୍ୟାର ସାଧାରଣ ନିୟମସବୁକୁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚୁକ୍ତି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଥିବା ଭଳି ବୀମା ଚୁକ୍ତିଗୁଡିକରେ ଲାଗୁ କରାଯାଏ ।

ଗଠନର ମୁଖ୍ୟ ନିୟମ ହେଉଛି ଯେ ଚୁକ୍ତିର ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଅଭିପ୍ରାୟ ସବୁଠୁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ସେହି ଅଭିପ୍ରାୟକୁ ସ୍ୱୟଂ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ଏବଂ ଏହା ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ କରାଯାଇଥିବା ଓ ଚୁକ୍ତିର ଏକ ଅଂଶ ହେଉଥିବା ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ, ଧାରା, ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ, ୱାରେଣ୍ଟି ଇତ୍ୟାଦି ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

2. ଶବ୍ଦ – ଯୋଜନା / ଶବ୍ଦାବଳୀ ର ଅର୍ଥ

ବ୍ୟବହୃତ ଶବ୍ଦଗୁଡିକୁ ସେଗୁଡିକର ସାଧାରଣ ଏବଂ ଲୋକପ୍ରିୟ ଅର୍ଥରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ଶବ୍ଦଗୁଡିକ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ଥିବା ଅର୍ଥ ସେହି ଅର୍ଥ ହୋଇଥାଏ ଯାହାକୁ ରାସ୍ତାର ସାଧାରଣ ଲୋକ ଅର୍ଥ କରି ପାରିବ ।

ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ସେହି ଶବ୍ଦ ଯେଉଁଗୁଡିକର ଏକ ସାଧାରଣ ବ୍ୟବସାୟିକ କିମ୍ବା ବ୍ୟାପାରିକ ଅର୍ଥ ଥାଏ, ସେଗୁଡିକର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ସେହି ଅର୍ଥରେ କରାଯିବ ଯଦି ବାକ୍ୟର ପ୍ରସଙ୍ଗ ଅନ୍ୟଥା ସଙ୍କେତ ନ କରେ । ଯେଉଁଠି ଶବ୍ଦଗୁଡିକୁ ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ପରିଭାଷିତ କରାଯାଇଥାଏ, ଆଇନ ହିସାବରେ ସେହି ପରିଭାଷାର ଅର୍ଥକୁ ଉପଯୋଗ କରାଯିବ ।

ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକ ରେ ଉପଯୋଗ କରା ଯାଉଥିବା ଅନେକ ଶବ୍ଦ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ବୈଧାନିକ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ର ବିଷୟ ହୋଇଛନ୍ତି ଯାହାକୁ ସାଧାରଣ ରୂପେ ଲାଗୁ କରାଯିବ । ପୁନଶ୍ଚ, ଏକ ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିର୍ଣ୍ଣୟ/ନିଷ୍ପତ୍ତି ଏକ ନିମ୍ନତର ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ପ୍ରଭାବୀ ହେବ । ବୈଷୟିକ ପଦାବଳୀକୁ ସର୍ବଦା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ସେଗୁଡିକର ବୈଷୟିକ ଅର୍ଥ ଦେବା ଉଚିତ୍, ଯଦି କୌଣସି ବିରୋଧାବାସର ସଙ୍କେତ ମିଳେ ।

I. *ନୂତନୀକରଣ ସୂଚନା (ନୋଟିସ)*

ଅଧିକାଂଶ ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକ ବାର୍ଷିକ ଆଧାରରେ ଜାରୀ କରାଯାଏ ।

ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପକ୍ଷେ ଏହା ବୀମିତକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେବାର ବୈଧିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନ ଥାଏ ଯେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତାରିଖରେ ତାର ପଲିସୀ ସମାପ୍ତ ହେବାର ଯୋଗ୍ୟ ଅଟେ । ଅବଶ୍ୟ, ଶିଷ୍ଟାଚାର ଏବଂ ସୁସ୍ଥ ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରଥାର ବିଷୟ ରୂପେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସମାପ୍ତିର ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ଏକ ନୂତନୀକରଣ ନୋଟିସ (ସୂଚନା) ଜାରୀ କରନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ପଲିସୀର ନୂତନୀକରଣକୁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରନ୍ତି । ନୋଟିସ ପଲିସୀର ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବିବରଣୀ ଯଥା: ବୀମା ରାଶି, ବାର୍ଷିକ ପ୍ରିମିୟମ, ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରେ । ବୀମିତକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇ ଏକ ଟିପ୍ପଣୀ ସମ୍ମିଳିତ କରିବାର ପ୍ରଥା ରହିଛି ଯେ ସେ ସଙ୍କଟରେ ଥିବା କୌଣସି ବି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ବିଷୟରେ ସୂଚୀତ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ସେହି ବୈଧାନିକ ପ୍ରାବଧାନ ଆଡ଼େ ମଧ୍ୟ ବୀମିତର ଧ୍ୟାନ ଆକୃଷ୍ଟ କରିବାକୁ ପଡିବ ଯେ କୌଣସି ସଙ୍କଟକୁ ଧାରଣ କରା ଯାଇ ନ ପାରେ ଯଦି ପ୍ରିମିୟମକୁ ଅଗ୍ରୀମରେ ପ୍ରଦାନ କରା ନ ଯାଏ ।

ସ୍ୱୟଂ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ **5**

ନୂତନୀକରଣ ସୂଚନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିମ୍ନ ଉକ୍ତିଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଠି ସଠିକ୍ ଅଟେ ?

I. ଅଧିନିୟମ ଅନୁସାରେ ପଲିସୀ ସମାପ୍ତି ର 30 ଦିନ ପୂର୍ବରୁ, ବୀମିତକୁ ଏକ ନୂତନୀକରଣ ସୂଚନା ପଠାଇବାର ବୈଧିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଥାଏ

II. ଅଧିନିୟମ ଅନୁସାରେ ପଲିସୀ ସମାପ୍ତି ର 15 ଦିନ ପୂର୍ବରୁ, ବୀମିତକୁ ଏକ ନୂତନୀକରଣ ସୂଚନା ପଠାଇବାର ବୈଧିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଥାଏ

III. ଅଧିନିୟମ ଅନୁସାରେ ପଲିସୀ ସମାପ୍ତି ର 7 ଦିନ ପୂର୍ବରୁ, ବୀମିତକୁ ଏକ ନୂତନୀକରଣ ସୂଚନା ପଠାଇବାର ବୈଧିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଥାଏ

IV. ଅଧିନିୟମ ଅନୁସାରେ ପଲିସୀ ସମାପ୍ତି ପୂର୍ବରୁ, ବୀମିତକୁ ଏକ ନୂତନୀକରଣ ସୂଚନା ପଠାଇବାର ବୈଧିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଥାଏ

J. *ଆଣ୍ଟି-ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗ ଏବଂ ଆପଣଙ୍କ ଗ୍ରାହକ କୁ ଜାଣନ୍ତୁ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା*

ଅପରାଧୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଅବୈଧ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଜରିଆରେ ନିଧିପ୍ରାପ୍ତ ହୁଅନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ବୈଧ ଅର୍ଥ ରୂପେ ଦେଇଥାନ୍ତି ଯାହାକୁ ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗ୍ କୁହାଯାଏ ।

ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗ ହେଉଛି ସେହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯାହାଦ୍ୱାରା ଅପରାଧିମାନେ ଅପରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ଅସଲ ଉତ୍ପତ୍ତି ଓ ଲାଭସବୁର ମାଲିକତ୍ୱ କୁ ଲୁଚାଇ ନିଧିସବୁକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ କରନ୍ତି । ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ସାହାଯ୍ୟରେ, ଅର୍ଥ ଏହାର ଅପରାଧିକ ପରିଚୟ ହରାଇଥାଏ ଏବଂ ବୈଧ ପ୍ରତୀତ ହୁଏ ।

ଅପରାଧୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଟଙ୍କାକୁ ବୈଧ କରିବା ପାଇଁ, ବ୍ୟାଙ୍କ ଓ ବୀମା ସମେତ ଆର୍ଥିକ ସେବା ଗୁଡିକର ଉପଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି । ସେମାନେ ମିଥ୍ୟା ପରିଚୟ ର ଉପଯୋଗ କରି କାରବାର କରନ୍ତି, ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଏକ ପ୍ରକାରର ବୀମା କ୍ରୟ କରିବା ଓ ତାପରେ ସେହି ଟଙ୍କାକୁ ବାହାର କରିବାର ପ୍ରବନ୍ଧ କରିବା ଏବଂ ତା ପରେ ଥରେ ସେମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧିତ ହୋଇଗଲେ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଯିବା ।

ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗ ରୁ ସେଭଳି ପ୍ରଚେଷ୍ଟା କୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ଭାରତ ସହିତ ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପକ ରୂପେ ସରକାରଙ୍କ ସ୍ତରରେ ପଦକ୍ଷେପସବୁ ନିଆଯାଉଛି ।

ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗ ନିବାରଣ ଆଇନ ର ବିଧାନ କୁ 2002 ରେ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଥିଲା । ତା ପରେ ତୁରନ୍ତ IRDAI ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ଆଣ୍ଟି-ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା, ବୀମା ସେବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରୁଥିବା ଗ୍ରାହକ ମାନଙ୍କ ଅସଲି ପରିଚୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ପାଇଁ, ସନ୍ଦିଗ୍ଧ କାରବାର ରିପୋର୍ଟ କରିବା ଏବଂ ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗରେ ଜଡିତ ଥିବା କିମ୍ବା ଜଡ଼ିତ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ସନ୍ଦେହ ଥିବା, ଏସବୁର ଉପଯୁକ୍ତ ରେକର୍ଡ ରଖିବା ପାଇଁ ଉଚିତ୍ ପଦକ୍ଷେପସବୁ ସୂଚୀତ କରିଛି ।

ଆପଣଙ୍କ ଗ୍ରାହକକୁ ଜାଣନ୍ତୁ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁଯାୟୀ, ନିମ୍ନ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକୁ ଏକତ୍ରିତ କରି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାହକକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବେ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ :

1. ଠିକଣା ସତ୍ୟାପନ
2. ବର୍ତ୍ତମାନ ର ଫଟୋଗ୍ରାଫ୍
3. ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି
4. ବୀମା ଚୁକ୍ତି ର ଅଭିପ୍ରାୟ

ତେଣୁ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ପରିଚୟକୁ ପ୍ରମାଣିତ କରିବା ପାଇଁ ତାକୁ ବ୍ୟବସାୟରେ ଆଣିବା ସମୟରେ ଅଭିକର୍ତ୍ତାକୁ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକୁ ଏକତ୍ରିତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି :

1. ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ- ବୀମିତ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନାମ, ଠିକଣା, ସଂପର୍କ ନମ୍ବର ID ଏବଂ ଠିକଣା ପ୍ରମାଣ ସହିତ, ପ୍ୟାନ୍ ନମ୍ବର ଏବଂ NEFT ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟାଙ୍କ ବିବରଣୀ ଏକତ୍ରିତ କରିବା
2. କର୍ପୋରେଟମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ – ସଂସ୍ଥାପନ ର ପ୍ରମାଣପତ୍ର, ଜ୍ଞାପନ ଓ ସଂଘର ଧାରା (ଅନୁଚ୍ଛେଦ), ବ୍ୟବସାୟରେ କାରବାର କରିବା ପାଇଁ ପାୱାର ଅଫ୍ ଆଟୋନି, ପ୍ୟାନ୍ କାର୍ଡର ପ୍ରତିଲିପି ଏକତ୍ରିତ କରିବା

3. ଅଂଶୀଦାରୀ/ସହଭାଗୀ ଫାର୍ମଗୁଡିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ- ପଞ୍ଜିକରଣ ପ୍ରମାଣପତ୍ର (ଯଦି ପଞ୍ଜିକୃତ ହୋଇଥାଏ), ସହଭାଗିତା ଚୁକ୍ତି, ଏହା ତରଫରୁ ବ୍ୟବସାୟର କାରବାର ଚଳାଇବା ପାଇଁ ଅଂଶୀଦାର କିମ୍ବା ଫାର୍ମର ଏକ କର୍ମଚାରୀକୁ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଥିବା ପାୱାର ଅଫ୍ ଆର୍ଟୋନି, ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିର ପରିଚୟ ପ୍ରମାଣ ଏକତ୍ରିତ କରିବା

4. ଟ୍ରଷ୍ଟ ଏବଂ ଫାଉଣ୍ଡେଶନ୍ କ୍ଷେତ୍ରରେ – ସହଭାଗୀତା ର ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକ ସଦୃଶ

ଏଠି ଏହା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯେ ସେଭଳି ତଥ୍ୟ/ସୂଚନା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର କ୍ରସ-ସେଲିଙ୍ଗ୍ ରେ ମଧ୍ୟ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ଏକ ସହାୟକ ବିପଣନ ଉପକରଣ ଅଟେ ।

ସାରାଂଶ

a) ଦଲିଲୀକରଣର ପ୍ରଥମ ସୋପାନ ହେଉଛି ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ଯାହା ମାଧ୍ୟମରେ ବୀମିତ ନିଜ ସଂପର୍କରେ ଏବଂ ସେ କେଉଁ ବୀମା ଆବଶ୍ୟକ କରେ, ତା ବିଷୟରେ ସୂଚୀତ କରିଥାଏ ।

b) ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନାର ପ୍ରକଟୀକରଣର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପଲିସୀ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ହିଁ ଉପୁଜିଥାଏ, ଏବଂ ପଲିସୀ ଅବଧି ସାରା ଚାଲୁ ରହେ ।

c) ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ସାଧାରଣତଃ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ଶେଷରେ ଏକ ଘୋଷଣାପତ୍ର ଯୋଡ଼ି ଥାଆନ୍ତି ଯାହା ଉପରେ ପ୍ରସ୍ତାବକ କୁ ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିବାକୁ ହୋଇଥାଏ ।

d) ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ର ତତ୍ତ୍ୱଗୁଡିକରେ ସାଧାରଣତଃ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତି :

   i. ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ପ୍ରସ୍ତାବକ ର ନାମ
   ii. ପ୍ରସ୍ତାବକ ର ଠିକଣା ଏବଂ ସଂପର୍କ ବିବରଣୀ
   iii. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟାଙ୍କ ବିବରଣୀ
   iv. ପ୍ରସ୍ତାବକର ବୃତ୍ତି/ପେଶା, ଧନ୍ଦା କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟ
   v. ବୀମାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ର ବିବରଣୀ ଓ ପରିଚୟ
   vi. ବୀମା ରାଶି
   vii. ପୂର୍ବର ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ ର ବୀମା
   viii. ହାନି ଅନୁଭୂତି
   ix. ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଘୋଷଣାପତ୍ର

e) ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା, ଯିଏ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ, ତାହାର ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଥାଏ ଯେ ବୀମିତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ସଙ୍କଟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିଛି ।

f) ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଏବଂ ସ୍ୱୀକୃତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାର ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କୁହାଯାଏ ।

g) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡିକରେ, ବୀମିତକୁ ଏକ ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ତାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ଘୋଷଣା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯେ ସେ ଏହାକୁ ପାଠ କରିଛି ଏବଂ ବୁଝିଛି ।

h) ପ୍ରିମିୟମ ହେଉଛି, ଏକ ଚୁକ୍ତି ଅନ୍ତର୍ଗତ, ବୀମାର ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ବୀମିତ କରିବା ପାଇଁ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରତିଫଳ କିମ୍ବା ରାଶି ପରିମାଣ ।

i) ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ନଗଦ ରୂପେ, କୌଣସି ମାନ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ନେଗୋଶିଏବଲ୍ ସାଧନ, ପୋଷ୍ଟାଲ ମନି ଅର୍ଡର, କ୍ରେଡିଟ୍ କିମ୍ବା ଡେବିଟ୍ କାର୍ଡ, ଇଣ୍ଟରନେଟ୍, ଇ-ଟ୍ରାନ୍ସଫର, ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କ୍ରେଡିଟ୍ (ଜମା) କିମ୍ବା ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ସମୟ ସମୟରେ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଉଥିବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପଦ୍ଧତି ମାଧ୍ୟମରେ କରାଯାଇପାରେ ।

j) ଏକ ବୀମା ପ୍ରମାମପତ୍ର ସେହି ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୀମାର ପ୍ରମାଣ ଦେଇଥାଏ ଯେଉଁଠି ଏହାର ଆବଶ୍ୟକତା ହୋଇପାରେ ।

k) ପଲିସୀ ହେଉଛି ଏକ ଔପଚାରିକ ଦସ୍ତାବିଜ ଯାହା ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ଏକ ପ୍ରମାଣ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

l) ଏକ ୱାରେଣ୍ଟି ହେଉଛି ପଲିସୀରେ ସ୍ପଷ୍ଟରୂପେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ସର୍ତ୍ତ ଯାହାର ଅନୁପାଳନ ବସ୍ତୁତଃ ଚୁକ୍ତିର ବୈଧତା ପାଇଁ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ ।

m) ଯଦି ଜାରୀ କରିବା ସମୟରେ ପଲିସୀର କେତେକ ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧକୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିବାକୁ ପଡ଼େ, ଏହାକୁ ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ କୁହାଯାଉଥିବା ଏକ ଦସ୍ତାବିଜ ମାଧ୍ୟମରେ ସଂଶୋଧନ/ପରିବର୍ତ୍ତନଗୁଡିକୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରି କରାଯାଇଥାଏ ।

n) ଗଠନର ସବୁଠୁ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନିୟମ ହେଉଛି ଯେ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଅଭିପ୍ରାୟ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ପ୍ରଭାବୀ ହେବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଏହି ଅଭିପ୍ରାୟକୁ ସ୍ୱୟଂ ପଲିସୀରେ ହିଁ ଖୋଜିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ ।

o) ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଅପରାଧିକ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ଅର୍ଥକୁ ବୈଧ ଅର୍ଥରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିବା ଏବଂ ଏହା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଲଢ଼ିବା ପାଇଁ ଆଇନଗୁଡିକ ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ତଥା ଭାରତରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ କରାଯାଇଛି ।

p) ଆପଣଙ୍କ ଗ୍ରାହକକୁ ଜାଣନ୍ତୁ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ର ଅନୁପାଳନ କରିବା ଏବଂ ଏହି ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ଦାୟିତ୍ୱ ଅଟେ ।

ମୁଖ୍ୟ ପଦାବଳୀ

a) ପଲିସୀ ଫର୍ମ
b) ପ୍ରିମିୟମର ଅଗ୍ରୀମ ପ୍ରଦାନ
c) ବୀମା ପ୍ରମାଣପତ୍ର
d) ନୂତନୀକରଣ ନୋଟିସ/ସୂଚନା
e) ୱାରେଣ୍ଟି
f) ସର୍ତ୍ତ
g) ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ
h) ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗ୍
i) ଆପଣଙ୍କ ଗ୍ରାହକକୁ ଜାଣନ୍ତୁ

ଅଧ୍ୟାୟ 8

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଆପଣଙ୍କୁ ଭାରତରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ବିଭିନ୍ନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ବ୍ୟାପକ ଅନ୍ତର୍ଦୃଷ୍ଟି ପ୍ରଦାନ କରିବ । କେବଳ ଗୋଟିଏ ଉତ୍ପାଦ- ମେଡିକ୍ଲେମ ଠାରୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଶହ ଶହ ଉତ୍ପାଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଉପଯୁକ୍ତ ସୁରକ୍ଷା ଚୟନ କରିବା ପାଇଁ ଗ୍ରାହକ ପାଖରେ ଏକ ବ୍ୟାପକ ଶ୍ରେଣୀ ରହିଛି । ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉତ୍ପାଦର ବିଶେଷତାଗୁଡିକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ ଯାହା ବ୍ୟକ୍ତି, ପରିବାର ଏବଂ ସମୂହକୁ ସୁରକ୍ଷାପ୍ରଦାନ କରିପାରେ ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

A. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ବର୍ଗୀକରଣ
B. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ରେ ମାନକୀକରଣ ଉପରେ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା
C. ଡାକ୍ତରଖାନା ଭର୍ତ୍ତିକରଣ(ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍) କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଉତ୍ପାଦ
D. ଟପ୍-ଅପ୍ କଭର କିମ୍ବା ଉଚ୍ଚ କାଟଯୋଗ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା
E. ବରିଷ୍ଠ ନାଗରିକ ପଲିସୀ
F. ନିଶ୍ଚିତ ଲାଭ କଭର –ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦ, ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଅସୁସ୍ଥତା
G. ଦୀର୍ଘାବଧି ସେବା ଉତ୍ପାଦ
H. କୋମ୍ବି -ଉତ୍ପାଦ
I. ପ୍ୟାକେଜ ପଲିସୀ
J. ଦରିଦ୍ର ବର୍ଗମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମାଇକ୍ରୋ ବୀମା ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା
K. ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା
L. ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ସୁରକ୍ଷା ବୀମା ଯୋଜନା
M. ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଜନ ଧନ ଯୋଜନା
N. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଏବଂ ବିକଳାଙ୍ଗତା ସୁରକ୍ଷା
O. ସମୁଦ୍ରପାରୀ ଯାତ୍ରା ବୀମା
P. ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା
Q. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଂଚୟ ଖାତା
R. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡିକରେ ମୁଖ୍ୟ ଅନୁଚ୍ଛେଦ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ପରେ, ଆପଣ ନିମ୍ନ ହିସାବରେ ସମର୍ଥ ହେବା ଉଚିତ୍:

a) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ର ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଗ କୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାରେ
b) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ରେ ମାନକୀକରଣ ଉପରେ ଆଇ.ଆର୍.ଡି.ଏ. ଆଇ. ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା କୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାରେ
c) ବର୍ତ୍ତମାନ ଭାରତୀୟ ବଜାରରେ ଉପଲବ୍ଧ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବାରେ
d) ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମା କୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାରେ
e) ସମୁଦ୍ରପାରୀ (ବିଦେଶ) ଯାତ୍ରା ବୀମା ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରିବାରେ
f) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ଗୁଡିକରେ ଥିବା ମୂଖ୍ୟ ପଦ ଏବଂ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଗୁଡିକୁ ବୁଝିବାରେ

A. *ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ବର୍ଗୀକରଣ*

1. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡିକର ପରିଚୟ

ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ. ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବିନିୟାମକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା କୁ ନିମ୍ନ ମତେ ପରିଭାଷିତ କରେ

ପରିଭାଷା

"ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ" ଅଥବା "ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା" ର ଅର୍ଥ ବୀମା ଚୁକ୍ତି କୁ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କରିବା ଯାହା ରୋଗ ଲାଭ କିମ୍ବା ମେଡିକଲ, ସର୍ଜିକଲ କିମ୍ବା ଡାକ୍ତରଖାନା ଖର୍ଚ୍ଚ ଲାଭସବୁର ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ ଯାହା ବୀମିତ ଲାଭ ଓ ଦୀର୍ଘାବଧି ସେବା, ଯାତ୍ରା ବୀମା ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ।

ଭାରତୀୟ ବଜାରରେ ଉପଲବ୍ଧ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ମୂଖ୍ୟତଃ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ (ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି) ଉତ୍ପାଦର ପ୍ରକୃତିର ହୋଇଥାନ୍ତି । ଏହି ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ସମୟରେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ । ପୁନଶ୍ଚ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ବଢୁଥିବା ମୂଲ୍ୟ, ସର୍ଜିକଲ (ଶଲ୍ୟ ଚିକିତ୍ସା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ) ପ୍ରକ୍ରିୟା, ବଜାରକୁ ଆସୁଥିବା ନୂତନ ଓ ଅଧିକ ମହଙ୍ଗା ଟେକ୍ନୋଲୋଜି ଏବଂ ନୂତନ ଉତ୍ପାଦନର ଔଷଧସବୁର ମୂଲ୍ୟ କାରଣରୁ ଏ ପ୍ରକାର ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ଅତ୍ୟଧିକ ଏବଂ ସାଧାରଣତଃ ସାଧାରଣ ଲୋକର ପହୁଞ୍ଚ ର ବାହାରେ ଅଟେ । ବାସ୍ତବରେ, ଏହା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ କଷ୍ଟକର ହେଉଅଛି ଯଦିଓ ସେ କୌଣସି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବିନା ମଧ୍ୟ ସେ ଭଳି ଉଚ୍ଚ ଖର୍ଚ୍ଚ କୁ ବହନ କରିବା ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ରୂପେ ସ୍ୱଚ୍ଛଳ ଅଟେ ।

ତେଣୁ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ମୂଖ୍ୟତଃ ଦୁଇଟି କାରଣ ପାଇଁ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ:

- ✓ କୌଣସି ଅସୁସ୍ଥତା/ରୋଗ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ମେଡିକଲ ସୁବିଧା ପାଇଁ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ।
- ✓ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ସଂଚୟ କୁ ସଂରକ୍ଷିତ କରି ରଖିବା ଯାହା ଅନ୍ୟଥା ରୋଗ କାରଣରୁ ମୂଳପୋଛ ହୋଇଯାଇଥାନ୍ତା ।

ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ପ୍ରଥମ ଖୁଚୁରା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ – ମେଡିକ୍ଲେମ୍ କୁ 1986 ରେ 4 ସାର୍ବଜନିକ କ୍ଷେତ୍ର ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଚଳିତ କରାଗଲା । ଏହି କମ୍ପାନୀମାନେ ଅନ୍ୟ କେତେକ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ମଧ୍ୟ ପ୍ରଚଳିତ କଲେ ଯେପରିକି ପ୍ରସ୍ତାବକମାନଙ୍କ ଅବସରଗ୍ରହଣ ପରବର୍ତ୍ତୀ ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ଯୁବା ବୟସରୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଭବିଷ୍ୟ ଆରୋଗ୍ୟ ପଲିସୀ, ଯାତ୍ରା ବୀମା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ସମୁଦ୍ରପାରୀ (ବିଦେଶ) ମେଡିକ୍ଲେମ ପଲିସୀ ଏବଂ ଗରିବ ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଜନ ଆରୋଗ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ।

ପରେ ପରେ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରାଇଭେଟ୍ କ୍ଷେତ୍ର ଖେଳାଳୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ରହିଲା, ଯାହା ଫଳରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାରରେ ବହୁତ ଅଧିକ କମ୍ପାନୀମାନେ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ତାହା ସହିତ ଏହି ବ୍ୟବସାୟର ଆହୁରି ଅଧିକ ପ୍ରସାର ହେଲା, ଏହି ବୀମା ଗୁଡିକରେ ଅନେକ ଗୁଡିଏ ବିଭିନ୍ନତା ଏବଂ କିଛି ନୂତନ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ମଧ୍ୟ ଆସିଲା ।

ଆଜି, ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ସାଧାରଣ ବୀମା କମ୍ପାନୀ, ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏବଂ ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅର୍ପିତ ଶହ ଶହ ଉତ୍ପାଦ ସହିତ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବିଭାଗ ଅଧିକ ବସ୍ତୃତ ରୂପେ ବିକଶିତ ହୋଇଛି । ଅବଶ୍ୟ, ମେଡିକ୍ଲେମ ପଲିସୀ ର ମୂଳଭୂତ ଲାଭ ସଂରଚନା, ଅର୍ଥାତ୍ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ ବିପକ୍ଷରେ ସୁରକ୍ଷା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁଠୁ ଲୋକପ୍ରିୟ ପ୍ରକାରର ବୀମା ହୋଇ ରହିଛି ।

ବୀମା ବିନିୟାମକ ଓ ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ (ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା) ବିନିୟମନ, 2013 ଅନୁସାରେ

1. ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ଦୀର୍ଘାବଧି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକୁ ପ୍ରଦାନ କରି ପାରନ୍ତି କିନ୍ତୁ ସେଭଳି ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ ଅନ୍ୟୂନ ତିନି ବର୍ଷର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ଲକ୍ ଅବଧି ପାଇଁ ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ରହିବ, ତା ପରେ ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁସାରେ ପ୍ରିମିୟମର ସମୀକ୍ଷା ଓ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇ ପାରେ ।

2. ଅଣ-ବୀମା ଏବଂ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷର ସର୍ବନିମ୍ନ ଅବଧି ଏବଂ ତିନି ବର୍ଷର ସର୍ବାଧିକ ଅବଧି ଥିବା ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ପ୍ରଦାନ କରିପାରନ୍ତି, ଯଦି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବଧି ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ରହିବ ।

2. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡିକର ବିଶେଷତା

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ମୂଖ୍ୟତଃ ରୋଗ ଏବଂ ତେଣୁକରି ରୋଗ କାରଣରୁ ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ କାରବାର କରେ । ବେଳେ ବେଳେ, ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ରୋଗ, ପ୍ରତିଦିନ ର ଜୀବିତ/ସକ୍ରିୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ଅନୁସାରେ ଚିରସ୍ଥାୟୀ କିମ୍ବା ଦୀର୍ଘ ସ୍ଥାୟୀ, ଆଜୀବନ କିମ୍ବା ସଂକଟପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇପାରେ । ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ କ୍ଷତ କିମ୍ବା ଦୁର୍ଘଟଣା ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିବା ଅକ୍ଷମତା କାରଣରୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ ।

ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଜୀବନ ଶୈଳୀ, ରାଶିପ୍ରଦାନ କ୍ଷମତା ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି ଥିବା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଆବଶ୍ୟକତା ଥାଇପାରେ ଯାହାକୁ ବିଚାର କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ଯେତେବେଳେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାହକ ଅନୁଭାଗ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେବାକୁ ଥିବା ଉପଯୁକ୍ତ ଉତ୍ପାଦର ପରିକଳ୍ପନା କରାଯାଏ । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କ୍ରୟ କରିବା ସମୟରେ ଗ୍ରାହକମାନେ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟାପକ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଇଚ୍ଛା କରନ୍ତି ଯାହା ସେମାନଙ୍କ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରିବ । ତତ୍ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ, ଅଧିକ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟତା ଓ ଅଧିକ ପରିମାଣ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକୁ ଶସ୍ତା ରଖିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି, ସେଗୁଡିକ ଗ୍ରାହକ ପାଇଁ ଏବଂ ବିପଣନ କରିବାକୁ ବିକ୍ରେତା ସମୂହ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ବୁଝିବା ପାଇଁ ସହଜ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

ଏସବୁ ହେଉଛି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର କେତେକ ବାଞ୍ଛିତ ବିଶେଷତା ଯାହାକୁ ଗ୍ରାହକ ପାଇଁ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ବିଭିନ୍ନ ରୂପରେ ହାସଲ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥାନ୍ତି ।

3. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ବିସ୍ତୃତ ବର୍ଗୀକରଣ

ଉତ୍ପାଦ ଡିଜାଇନ ଯାହା ବି ହୋଇଥାଉ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକୁ ବିସ୍ତୃତ ରୂପେ 3 ବର୍ଗରେ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ ।

a) କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି କଭର

ଏହି ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାରର ସମୂହ କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରନ୍ତି ଏବଂ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିବା ବାସ୍ତବ ମେଡିକାଲ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

b) ନିଶ୍ଚିତ/ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଲାଭ କଭର

'ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦ' ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଉଥିବା, ଏହି ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ଅବଧି ପାଇଁ ପ୍ରତିଦିନ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ/ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । କେତେକ ଉତ୍ପାଦ ରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଗ୍ରେଡେଡ ସର୍ଜରୀ ଲାଭ ମଧ୍ୟ ସମ୍ମିଳିତ ଥାଏ ।

c) ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ କଭର

ହୃଦ୍ ଘାତ, ଷ୍ଟ୍ରୋକ୍, କ୍ୟାନସର ଆଦି ଭଳି ପୂର୍ବ-ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସଙ୍କଟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ଘଟିଲେ ରାଶିପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଏହା ଏକ ନିଶ୍ଚିତ/ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଲାଭ ଯୋଜନା ଅଟେ ।

ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ବିକଳାଙ୍ଗତା ବୀମା ଏକାସାଙ୍ଗରେ ଯାଆନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଭାରତରେ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା କଭର କୁ ପାରମ୍ପରିକ ଭାବେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଠାରୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରୂପେ ବିକ୍ରି କରାଯାଇଛି ।

ଭାରତ ବାହାରେ ଥିବା ବେଳେ ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ନାହିଁ । ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ, ଅନ୍ୟ ଏକ ଉତ୍ପାଦ- ସମୁଦ୍ରପାରୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କିମ୍ବା ଯାତ୍ରା ବୀମା-କ୍ରୟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ । କେବଳ ଆଧୁନିକ ସମୟରେ, ବେସରକାରୀ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ କିଛି ଉଚ୍ଚ ପରିଣାମ ବିଶିଷ୍ଟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ, କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ନିୟମିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ଅଂଶ ରୂପେ ସମୁଦ୍ରପାରୀ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରନ୍ତି ।

4. ଗ୍ରାହକ ଅନୁଭାଗ ଆଧାରରେ ବର୍ଗୀକରଣ

ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ଲକ୍ଷ୍ୟଗ୍ରାହକ ଅନୁଭାଗ କୁ ଧ୍ୟାନ ରଖି ମଧ୍ୟ ଡିଜାଇନ କରାଯାଏ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅନୁଭାଗ ପାଇଁ ଲାଭ ସଂରଚନା, ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ, ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଓ ବିପଣନ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଲଗା ହୋଇଥାଏ । ଗ୍ରାହକ ଅନୁଭାଗ ଆଧାରରେ ବର୍ଗୀକୃତ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ହେଉଛନ୍ତି:

a) **ବୈୟକ୍ତିକ କଭର** ଯାହାକୁ ଖୁଚୁରା ଗ୍ରାହକ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ

b) **ସମୂହ କଭର** ଯାହାକୁ କର୍ପୋରେଟ କ୍ଲାଏଣ୍ଟମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ଯାହା କର୍ମଚାରୀବୃନ୍ଦ ଓ ସମୂହଗୁଡିକୁ, ସେମାନଙ୍କ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ

c) **RSBY ଭଳି** ସରକାରୀ ଯୋଜନାଗୁଡିକ ପାଇଁ ବ୍ୟାପକ ପଲିସୀସବୁ ଯାହା ଜନସମୁଦାୟ ର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗରିବ ବର୍ଗମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

B. *ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ମାନକୀକରଣ ଉପରେ ଆଇ.ଆର୍.ଡି.ଏ. ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା*

ବହୁସଂଖ୍ୟକ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଉତ୍ପାଦ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଅନେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଥିବାଯୋଗୁଁ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଓ ଅପବର୍ଜନର ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପରିଭାଷା ଥିବା ଯୋଗୁଁ, ବଜାରରେ ଅସ୍ତବ୍ୟସ୍ତତା ଉତ୍ପନ୍ନ ହେଲା । ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ତୁଳନା କରିବା ଏବଂ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବୈୟକ୍ତିକ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଉତ୍ପାଦ ବିପକ୍ଷରେ ଦାବୀ ପ୍ରଦାନ କରିବା କଷ୍ଟକର ହୋଇଗଲା । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ପଲିସୀଗୁଡିକରେ, କୌଣସି ସ୍ୱଷ୍ଟ ବୁଝାମଣା ନ ଥିଲା ଯେ କେଉଁଟା ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ଅଟେ ଏବଂ କେଉଁଟା ନୁହେଁ । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗ ପାଇଁ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ ତଥ୍ୟ ରଖିବା ମଧ୍ୟ କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ ହେଉଥିଲା ।

ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀ, ଟି.ପି.ଏ. ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ବିଭ୍ରାନ୍ତିକୁ ଓ ଡାକ୍ତରଖାନା ଏବଂ ବୀମା ନେଉଥିବା ଜନତାଙ୍କ ଅଭିଯୋଗକୁ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଆଇ.ଆର୍.ଡି.ଏ., ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀ, ଡାକ୍ତରଖାନା, ଫେଡେରେଶନ ଅଫ୍ ଚ୍ୟାମ୍ବର୍ସ ଅଫ୍ କମର୍ସ ଏଣ୍ଡ ଇଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରିର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉପଦେଷ୍ଟା ସମିତି ଭଳି ବିଭିନ୍ନ ସଂଗଠନ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ କିଛି ପ୍ରକାରର ମାନକୀକରଣ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ, ଏକତ୍ର ହେଲେ । ଏକ ସାଧାରଣ ବୁଝାମଣା ଆଧାରରେ, ଆଇ.ଆର୍.ଡି.ଏ. 2013 ରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ରେ ମାନକୀକରଣ ଉପରେ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଜାରୀ କଲେ ।

ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ବର୍ତ୍ତମାନ ନିମ୍ନସବୁର ମାନକୀକରଣ ର ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ :

1. ସାଧାରଣରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ବୀମା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପଦଗୁଡିକର ପରିଭାଷା
2. ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗର ପରିଭାଷା
3. ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପଲିସୀଗୁଡିକରେ ଅପବର୍ଜିତ ଖର୍ଚ୍ଚର ଆଇଟମଗୁଡିକର ତାଲିକା
4. ଦାବୀ ଫର୍ମ ଏବଂ ପ୍ରାକ୍-ପ୍ରାଧିକୃତି ଫର୍ମ
5. ବିଲ କରିବା ଫର୍ମାଟଗୁଡିକ
6. ଡାକ୍ତରଖାନାର ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ
7. ଟି.ପି.ଏ., ବିମାକର୍ତ୍ତା ଏବଂ ଡାକ୍ତରଖାନା ଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ମାନକ ଚୁକ୍ତି
8. ନୂତନ ପଲିସୀଗୁଡିକ ପାଇଁ IRDAI ପାଇବା ପାଇଁ ମାନକ ଫାଇଲ ଏବଂ ଉପଯୋଗ ଫର୍ମାଟ୍

ଏହା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରାବଧାନ କର୍ତ୍ତା ଓ ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗର ସେବାର ଗୁଣବତ୍ତାକୁ ଉନ୍ନତ କରିବାରେ ଏକ ବଡ଼ ପଦକ୍ଷେପ ଅଟେ ଏବଂ ସାର୍ଥକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବାରେ ମଧ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ।

C. *ଡାକ୍ତରଖାନା ଭର୍ତ୍ତିକରଣ (ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍) କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଉତ୍ପାଦ*

ଏକ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଆଧାରିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ହେଉଛି ଭାରତରେ ସବୁଠୁ ସାଧାରଣ ଏବଂ ସର୍ବାଧିକ ବିକ୍ରି ହେଉଥିବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ । ଅଷ୍ଟାଦଶ ଆଡ଼େ PSU ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିବା ମେଡିକ୍ଲେମ ପଲିସୀ ସର୍ବପୁରାତନ ମାନକ (ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉତ୍ପାଦ ଥିଲା ଏବଂ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଧରି ବଜାରରେ ଉପଲବ୍ଧ ଏକମାତ୍ର ଉତ୍ପାଦ ଥିଲା । ଯଦିଓ ଏହି ଉତ୍ପାଦକୁ କେତେକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସହିତ, ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ବ୍ରାଣ୍ଡ ନାମ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବିପଣନ କରାଯାଏ, ମେଡିକ୍ଲେମ୍ ଦେଶରେ ସର୍ବାଧିକ ବିକ୍ରିହେଉଥିବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ରୂପେ ଚାଲୁ ରହିଛି ।

ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସେହି ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ଠାରୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଯାହାକୁ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେବା ଘଟଣାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟୟ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାନ୍ତା । ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ସେମାନେ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ର ପୂର୍ବେ ଓ ପରେ କିଛି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟକ ଦିନ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ରେ ସଂପୃକ୍ତ ନ ଥିବା କୌଣସି ବି ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ଅପବର୍ଜିତ କରନ୍ତି ।

ସେଭଳି ସୁରକ୍ଷା ଏକ 'କ୍ଷିତିପୂର୍ତ୍ତି' ଆଧାରରେ ଅର୍ଥାତ୍, ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଅବଧିରେ ବହନ କରାଯାଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ କିମ୍ବା ବ୍ୟୟ କରାଯାଇଥିବା ରାଶିର କିଛି ଅଂଶ କିମ୍ବା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରାଶିର ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି କରି, ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । ଏହାର ବିଷମତା 'ଲାଭ' ଆଧାରରେ ଦିଆଯାଉଥିବା ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ସହିତ ଦର୍ଶାଯାଇପାରେ । ଯେଉଁଠି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଘଟଣା ଘଟିବା ଉପରେ (ଯେପରିକି ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍, ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗର ନିଦାନ କିମ୍ବା ଭର୍ତ୍ତିର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ) ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଥିବା ରାଶି ବୀମା ପଲିସୀ ରେ ଉଲ୍ଲିଖିତଭଳି ହୁଏ ଏବଂ ବ୍ୟୟ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରକୃତ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ଏହାର ସମ୍ବନ୍ଧ ନ ଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ

ରଘୁର ଏକ ଛୋଟ ପରିବାର ଅଛି ଯେଉଁଥିରେ ତା' ପତ୍ନୀ ଏବଂ ଏକ 14 ବର୍ଷର ପୁଅ ସମ୍ମିଳିତ । ସେ ଟ.1 ଲକ୍ଷ ଲେଖାଏଁ ର ଏକ ବୈୟକ୍ତିକ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ, ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଠାରୁ, ତା' ପରିବାରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଦସ୍ୟକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା, ଏକ ମେଡିକ୍ଲେମ୍ ପଲିସୀ ନେଇଛି । ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଟ.1 ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପାଇଥାନ୍ତେ ।

ହୃଦ୍ ଘାତ କାରଣ ରଘୁକୁ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି କରାଗଲା ଏବଂ ସର୍ଜରୀର ଆବଶ୍ୟକତା ହେଲା । ମେଡିକଲ ବିଲ ଟ.1.25 ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉଠିଲା । ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନା ଅନୁସାରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଟ.1.ଲକ୍ଷ ପ୍ରଦାନ କଲା ଏବଂ ଟ 25,000 ର ଅବଶିଷ୍ଟ ରାଶିକୁ ରଘୁ କୁ ତା' ନିଜ ପକେଟରୁ ଦେବାକୁ ପଡିଲା ।

କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଆଧାରିତ ମେଡିକ୍ଲେମ୍ ପଲିସୀର ମୂଖ୍ୟ ବିଶେଷତାଗୁଡିକର ବିବରଣୀ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି, ଯଦିଓ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ସୀମା, ଅତିରିକ୍ତ ଅପବର୍ଜନ କିମ୍ବା ଲାଭ କିମ୍ବା କିଛି ଆଡ-ଅନ୍ ରେ ଭିନ୍ନତାକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ବିପଣନ କରାଯାଉଥିବା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ଉପରେ ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରେ । ଛାତ୍ରକୁ ଏହି ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଉଛି ଯେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ହେଉଛି ଉତ୍ପାଦ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କେବଳ ଏକ ସାମାନ୍ୟ ଧାରଣା ଏବଂ ସେ ନିଜେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ସେହି ଉତ୍ପାଦ ସହିତ ନିଜକୁ ପରିଚିତ କରିବା ଉଚିତ୍ ଯାହା ବିଷୟରେ ସେ ଅଧିକ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଚାହେଁ । ସେ କେତେକ ମେଡିକଲ ପଦ**/ଶବ୍ଦ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ନିଜକୁ ଶିକ୍ଷିତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ଯାହାର ଉପଯୋଗ ସେ କରିପାରେ ।**

1. ଆନ୍ତଃରୋଗୀ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ

ଏକ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପଲିସୀ ରୋଗ/ଦୁର୍ଘଟଣା କାରଣରୁ ହୋଇଥିବା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ଖର୍ଚ୍ଚର ମୂଲ୍ୟକୁ ବୀମିତ କୁ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ସମସ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ହୋଇ ନ ପାରେ ଏବଂ ଅଧିକାଂଶ ଉତ୍ପାଦ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ପରିଭାଷିତ କରନ୍ତି ଯେଉଁଥିରେ ସାଧାରଣତଃ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି:

i. ଡାକ୍ତରଖାନା/ନର୍ସିଂହୋମ୍ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଉଥିବା ଭଳି କୋଠରୀ, ବୋର୍ଡିଙ୍ଗ୍ ଏବଂ ନର୍ସିଂ ଖର୍ଚ୍ଚ । ଏଥିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଏ ନର୍ସିଂ ସେବା, RMO ଚାର୍ଜ, IV ତରଳ ପଦାର୍ଥ/ରକ୍ତ ସଂଚାରଣ/ଇଞ୍ଜେକ୍ସନ ଦେବା ଚାର୍ଜ ଏବଂ ସେଭଳି ଖର୍ଚ୍ଚ

ii. ଇଣ୍ଟେନ୍ସିଭ କେୟାର ୟୁନିଟ (ICU) ଖର୍ଚ୍ଚ

iii. ସର୍ଜନ, ଏନେସ୍ଥେଟିଷ୍ଟ, ମେଡିକଲ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର, ପରାମର୍ଶଦାତା, ବିଶେଷଜ୍ଞ ଶୁଳ୍କ

iv. ଏନେସ୍ଥେଟିକ୍, ରକ୍ତ, ଅକ୍ସିଜେନ, ଅପରେଶନ ଥିଏଟର ଚାର୍ଜ, ସର୍ଜିକଲ ଉପକରଣ

v. ଔଷଧ ଏବଂ ଡ୍ରଗ୍ସ

vi. ଡାଏଲିସିସ୍, କେମୋଥେରାପି, ରେଡିଓଥେରାପି

vii. ପେସ୍ମେକର୍, ଅର୍ଥୋପେଡିକ୍ ଇମପ୍ଲାଣ୍ଟ, ଇନଫ୍ରା କାର୍ଡିଆକ୍ ଭାଲ୍ଭ ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ, ଭାସ୍କ୍ୟୁଲାର୍ ଷ୍ଟେଣ୍ଟ

viii. ଚିକିତ୍ସା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଲାବୋରେଟେରୀ/ଡାଏଗ୍ନୋଷ୍ଟିକ୍ ପରୀକ୍ଷା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମେଡିକାଲ ଖର୍ଚ୍ଚ

ix. ବୀମିତ କୁ ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟାରୋପଣ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଦାନକର୍ତ୍ତା (ଡୋନର୍) ଉପରେ ବ୍ୟୟ କରାଯାଇଥିବା ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ଖର୍ଚ୍ଚ (ଅଙ୍ଗର ମୂଲ୍ୟ ବହିର୍ଭୂତ କରି)

ଏକ ନିୟମିତ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପଲିସୀ ଖର୍ଚ୍ଚଗୁଡିକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଏ କେବଳ ଯଦି ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ରହିବା ଅବଧି 24 ଘଣ୍ଟା କିମ୍ବା ଅଧିକ ହୁଏ । ଅବଶ୍ୟ ମେଡିକଲ ଟେକ୍ନୋଲୋଜି ର ଉନ୍ନତକରଣ ସହିତ, ଅନେକ ସର୍ଜରୀ ପାଇଁ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ଆବଶ୍ୟକ କରେ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଦିବସସେବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ରୂପେ, ସେଗୁଡିକର ସଂଚାଳନ ବିଶେଷତାପ୍ରାପ୍ତ ଦିବସ ସେବାକେନ୍ଦ୍ର କିମ୍ବା ଡାକ୍ତରଖାନାରେ କରାଯାଇପାରେ, ପ୍ରକରଣ ଅନୁସାରେ । ଚକ୍ଷୁ ସର୍ଜରୀ, କେମୋଥେରାପି, ଡାଏଲିସିସ୍ ଭଳି ଚିକିତ୍ସା ସବୁ କୁ ଦିବସସେବା ସର୍ଜରୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ ଏବଂ ତାଲିକା ସର୍ବଦା ବଢୁଥାଏ । ଏଗୁଡିକୁ ମଧ୍ୟ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

ବାହ୍ୟରୋଗୀ ଖର୍ଚ୍ଚର ବୀମା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭାରତରେ ଅତି ସୀମିତ ଅଛି, ସେଭଳି ଅତି ଅଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦ ଓ.ପି.ଡି. ସୁରକ୍ଷା ଦିଅନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ କେତେକ ଯୋଜନା ରହିଛି ଯାହା ବାହ୍ୟରୋଗୀ ହିସାବରେ ଚିକିତ୍ସା ଏବଂ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଡାକ୍ତର ଆଗମନ, ନିୟମିତ ମେଡିକଲ ପରୀକ୍ଷଣ, ଡେଣ୍ଟଲ ଓ ଫାର୍ମାସୀ ମୂଲ୍ୟ ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ କୁ ମଧ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

2. ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚ

i. ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚ

ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ହୁଏତ ଜରୁରୀକାଳୀନ କିମ୍ବା ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ହୋଇପାରେ । ଯଦି ଏକ ରୋଗୀ ଏକ ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ସର୍ଜରୀ ପାଇଁ ଯାଏ, ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେବା ପୂର୍ବରୁ ତା' ଦ୍ୱାରା ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥାଇପାରେ ।

ପରିଭାଷା

ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ମାନକୀକରଣ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ହସ୍ପିଟାଲ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ନିମ୍ନମତେ ପରିଭାଷିତ କରେ :

ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେବା ପୂର୍ବରୁ ତୁରନ୍ତ ବ୍ୟୟ କରାଯାଇଥିବା ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ, ଏହି ସର୍ତ୍ତରେ ଯେ:

a) ସେଭଳି ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ସେହି ସମାନ ସ୍ଥିତି ପାଇଁ କରାଗଲା ଯାହା ପାଇଁ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଆବଶ୍ୟକ ହେଲା,ଏବଂ

b) ସେଭଳିଆ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପାଇଁ ଆନ୍ତଃ-ରୋଗୀ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଦାବୀ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ହୁଏ

ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ପରୀକ୍ଷଣ, ଔଷଧ, ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଶୁଳ୍କ ଆଦି ରୂପେ ହୋଇପାରେ । ସେଭଳି ଖର୍ଚ୍ଚ, ଯାହା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଓ ସେହି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଟେ, ସେଗୁଡିକୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

ii. ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚ

ଡାକ୍ତରଖାନାରେ, ରହିବା ପରେ, ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଲାଭ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପଦକ୍ଷେପ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁ ହୋଇପାରେ ।

ପରିଭାଷା

ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଡାକ୍ତରଖାନାରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବା (ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ହେବା) ପରେ ତୁରନ୍ତ ବ୍ୟୟ କରାଯାଇଥିବା ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ,ଏହି ସର୍ତ୍ତରେ ଯେ:

a) ସେଭଳି ମେଡିକାଲ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ସେହି ସମାନ ସ୍ଥିତି ପାଇଁ କରାଗଲା ଯାହା ପାଇଁ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଆବଶ୍ୟକ ହେଲା, ଏବଂ

b) ସେଭଳିଆ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପାଇଁ ଆନ୍ତଃ-ରୋଗୀ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଦାବୀ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ହୁଏ

ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେବା ପରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସଂଖ୍ୟକ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅବଧିରେ ବ୍ୟୟ କରାଯାଇଥିବା ଆବଶ୍ୟକୀୟ ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ସେସବୁକୁ ଦାବୀର ଏକ ଅଂଶ ରୂପେ ବିବେଚିତ କରାଯିବ ।

ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ଡାକ୍ତରଖାନାରୁ ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ହେଲା ପରେ ଔଷଧ, ଡ୍ରଗ୍ସ, ଡାକ୍ତରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମୀକ୍ଷା ଆଦି ହୋଇପାରେ । ସେଭଳି ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ନିଆଯାଇଥିବା ଚିକିତ୍ସା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ହେବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ସେଗୁଡିକୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

ଯଦିଓ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ପାଇଁ ସମୟାବଧି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ପଲିସୀରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଥାଏ, ସବୁଠୁ ସାଧାରଣ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ହେଉଛି ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ର ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ତିରିଶ ଦିନ ପାଇଁ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଷାଠିଏ ଦିନ ପାଇଁ ।

ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁ ସମଗ୍ର ବୀମା ରାଶିର ଅଂଶ ହୁଅନ୍ତି ଯାହା ପାଇଁ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇଥାଏ ।

a) ଆବାସିକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍

ଯଦିଓ ଏହି ଲାଭ ସାଧାରଣ ଭାବେ ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ନାହିଁ, ଏକ ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ରେ ମଧ୍ୟ ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ନ ହୋଇ ଘରେ ନିଆଯାଇଥିବା ଡାକ୍ତରୀ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ଧ୍ୟାନ ରଖିବାର ପ୍ରାବଧାନ ଅଛି । ଅବଶ୍ୟ, ସର୍ତ୍ତ ହେଉଛି ଯେ ଯଦିଓ ରୋଗ ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନା ର ଯତ୍ନ ଆବଶ୍ୟକ କରେ, ରୋଗୀର ସ୍ଥିତି ଏଭଳି ଅଟେ ଯେ ତାକୁ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ନିଆଯାଇ ନ ପାରେ କିମ୍ବା ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ନିବାସ ର ଅଭାବ ଅଛି ।

ଏହି ବୀମା ସାଧାରଣତଃ ତିନିଠାରୁ ପାଞ୍ଚ ଦିନ ର ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ନିଏ ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ପ୍ରଥମ ତିନିଠାରୁ ପାଞ୍ଚ ଦିନ ପାଇଁ ଚିକିତ୍ସା ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ବହନ କରିବାକୁ ପଡିଥାଏ । ଏହି ବୀମା କେତେକ ଚିରସ୍ଥାୟୀ କିମ୍ବା ସାଧାରଣ ରୋଗ ଯେପରିକି ଆଜ୍ମା, ବ୍ରୋଙ୍କାଇଟିସ୍, କ୍ରୋନିକ୍ ନେଫ୍ରିଟିସ ଏବଂ ନେଫ୍ରିଟିକ୍ ସିଣ୍ଡ୍ରୋମ୍, ଡାଏରିଆ ଏବଂ ଗ୍ୟାସ୍ଟ୍ରୋଏଣ୍ଟେରିଟିସ୍, ଡାଏବେଟିସ୍ ମେଲିଟସ୍, ଅପସ୍ମାର, ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତଚାପ, ଇନଫ୍ଲୁଏଞ୍ଜା, କଫ ଓ ଥଣ୍ଡା, ଜ୍ୱର ସହିତ ସବୁ ପ୍ରକାରର ତରଳ ଝାଡା ପାଇଁ ଆବାସିକ ଚକିତ୍ସା ଗୁଡିକୁ ମଧ୍ୟ ଅପବର୍ଜିତ କରେ ।

b) ସାଧାରଣ ଅପବର୍ଜନ

ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପଲିସୀଗୁଡିକ ଅନ୍ତର୍ଗତ କେତେକ ସାଧାରଣ ଅପବର୍ଜନଗୁଡିକ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି. IRDAI ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ମାନକୀକରଣ ଉପରେ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା, ବିଷେଶ ରୂପେ ସଂଲଗ୍ନ IV ରେ ବିସ୍ତୃତ ରୂପେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଅପବର୍ଜନ ଉପରେ ଏଗୁଡିକ ଆଧାରିତ ଅଟେ । IRDAI ୱେବସାଇଟ ରେ ଉପଲବ୍ଧ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ସହିତ ନିଜକୁ ପରିଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଛାତ୍ର/ଛାତ୍ରୀଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଉଛି ।

ଏହାକୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଧ୍ୟାନରେ ରଖିବା ଉଚିତ୍ ଯେ ଫାଇଲ ଏବଂ ଉପଯୋଗିତା ସ୍ୱୀକୃତ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ଯଦି କୌଣସି ଅପବର୍ଜନକୁ ହଟାଇ ଦିଆଯାଏ କିମ୍ବା କୌଣସି ଅତିରିକ୍ତ ଅପବର୍ଜନକୁ ଲାଗୁ କରାଯାଏ, ଏଗୁଡିକୁ ଗ୍ରାହକ ସୂଚନା ଶୀଟ ଏବଂ ପଲିସୀରେ ଅଲଗା ରୂପେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

1. **ପୂର୍ବରୁ ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ**

ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏହାକୁ ପ୍ରାୟତଃ ସର୍ବଦା ଅପବର୍ଜନ କରାଯାଏ .ଯେହେତୁ ଅନ୍ୟଥା ଏହାର ଅର୍ଥ ଏକ ନିଶ୍ଚିତତା କୁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ହୋଇପାରେ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ଏକ ଉଚ୍ଚ ସଙ୍କଟ ହୋଇପାରେ । ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ନେବା ସମୟରେ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରକଟୀକରଣ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ରୋଗ/କ୍ଷତଗୁଡିକ ପୂର୍ବର ଇତିହାସ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରକଟୀକରଣ । ଏହା ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବର ସ୍ୱୀକୃତି ଉପରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାପାଇଁ ସକ୍ଷମ କରେ ।

ପରିଭାଷା

ମାନକୀକରଣ ଉପରେ ଆଇ ଆର ଡିଏ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନକୁ ନିମ୍ନ ରୂପେ ପରିଭାଷିତ କରେ:

"କୌଣସି ଅବସ୍ଥା (ସ୍ଥିତି), ରୋଗ କିମ୍ବା କ୍ଷତ କିମ୍ବା ସେ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ସ୍ଥିତି (ଗୁଡିକ) ଯେଉଁଥି ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ଚିହ୍ନ କିମ୍ବା ଲକ୍ଷଣ ଥିଲା, ଏବଂ/କିମ୍ବା ସେଗୁଡିକ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଥିଲା, ଏବଂ/ କିମ୍ବା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରଥମ ପଲିସୀର ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ 48 ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଡାକ୍ତରୀ ପରାମର୍ଶ/ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲେ। । "

ଅପବର୍ଜନ ହେଉଛି : କମ୍ପାନୀ ସହିତ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ପ୍ରଥମ ପଲିସୀର ପ୍ରାରମ୍ଭ ଠାରୁ, ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାର ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର 48 ମାସ ବିତି ନାହିଁ, ପଲିସୀ ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ସ୍ଥିତି (ଗୁଡିକ) ।

1. ଓଜନ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପ୍ରୋଗ୍ରାମ/ବିତରଣ/ସେବା
2. ଚଷମା/ କଣ୍ଟାକ୍ଟ ଲେନ୍ସ/ଶ୍ରବଣ ସହାୟକ ଇତ୍ୟାଦିର ମୂଲ୍ୟ
3. ଦନ୍ତ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଚିକିତ୍ସା ଖର୍ଚ୍ଚ ଯେଉଁଥିରେ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ନାହିଁ
4. ହର୍ମୋନ ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ
5. ହୋମ୍ ଭିଜିଟ୍ ଚାର୍ଜ
6. ବନ୍ଧ୍ୟତା/ଉପବନ୍ଧ୍ୟତା/ସହାୟତା ପ୍ରାପ୍ତଗର୍ଭଧାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା
7. ମୋଟାପଣିଆ/ଓବେସିଟି (ରୁଗ୍ଣ ଓ ଓବେସିଟି ସହିତ) ର ଚିକିତ୍ସା
8. ମାନସିକ ରୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଓ ମନୋଦୈହିକ ସମସ୍ୟା
9. ରିଫ୍ରାକ୍ଟିଭ ତ୍ରୁଟି ପାଇଁ ସଂଶୋଧନାତ୍ମକ ସର୍ଜରୀ
10. ଯୌନ କ୍ରିୟା ସଂଚରିତ ରୋଗଗୁଡିକର ଚିକିତ୍ସା
11. ଡୋନର୍ ସ୍କ୍ରିନିଙ୍ଗ୍ ଚାର୍ଜ
12. ଭର୍ତ୍ତି/ପଞ୍ଜୀକରଣ ଚାର୍ଜ
13. ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ/ ଡାଏଗ୍ନୋଷ୍ଟିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ
14. ସେହି ରୋଗ ଯେଉଁଥି ପାଇଁ ଭର୍ତ୍ତି କିମ୍ବା ଡାଏଗ୍ନୋଜ୍ କରାଗଲା, ତାହା ପାଇଁ ଅନାବଶ୍ୟକ ଯାଞ୍ଚ/ ଚିକିତ୍ସା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଖର୍ଚ୍ଚ
15. କୌଣସି ବି ଖର୍ଚ୍ଚ ଯେତେବେଳେ ରୋଗୀ ମଧ୍ୟରେ ରେଟ୍ରୋ ଭାଇରସ ଅଛି ବୋଲି ଡାଏଗ୍ନୋଜ୍ ହୁଏ ଏବଂ/କିମ୍ବା ସେ HIV/ଏଡ୍ସ ଇତ୍ୟାଦିରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଛି ବୋଲି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ପରୋକ୍ଷରୂପେ ଚିହ୍ନଟ ହୁଏ
16. ଷ୍ଟେମ୍ ସେଲ୍ ପ୍ରତ୍ୟାରୋପଣ/ସର୍ଜରୀ ଏବଂ ସଂରକ୍ଷଣ
17. ଯୁଦ୍ଧ ଓ ଆଣବିକ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାରଣ
18. ସମସ୍ତ ଅଣ-ଡାକ୍ତରୀ ଆଇଟମ୍ ଯଥା: ପଞ୍ଜୀକରଣ ଚାର୍ଜ, ଭର୍ତ୍ତି ଶୁଳ୍କ, ଟେଲିଫୋନ, ଟେଲିଭିଜନ ଚାର୍ଜ, ଟାୟଲେଟ୍ରିଜ୍, ଇତ୍ୟାଦି
19. କୌଣସି ବି ଦାବୀ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକାଂଶ ପଲସୀ ରେ ପଲିସୀ ଆରମ୍ଭ ହେବା ତାରିଖ ଠାରୁ 30 ଦିନର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ସାଧାରଣତଃ ଲାଗୁ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ଅବଶ୍ୟ ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣା କାରଣରୁ ହୋଇଥିବା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପାଇଁ ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ ।

ଉଦାହରଣ

ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତିକରଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ମୀରା ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ନେଇଥିଲା । ପଲିସୀରେ 30 ଦିନର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ପାଇଁ ଏକ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଥିଲା ।

ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ, ସେ ପଲିସୀ ନେବାର 20 ଦିନ ପରେ, ମୀରା ମ୍ୟାଲେରିଆ ରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେଲା ଏବଂ 5 ଦିନରେ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେଲା । ତାକୁ ଭାରୀ ଡାକ୍ତରଖାନା ବିଲ ଦେବାକୁ ପଡିଲା ।

ଯେତେବେଳେ ସେ ବୀମା କମ୍ପାନୀଠାରୁ ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ପାଇଁ ଦାବୀ କଲା, ସେମାନେ ଦାବୀର ଦେୟପ୍ରଦାନ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କଲେ କାରଣ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ଘଟଣା ପଲିସୀ ନେବାଠାରୁ 30 ଦିନର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିଲା ।

i. **ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି :** ଏହା ସେହି ରୋଗଗୁଡିକ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଯ୍ୟ ହୁଏ ଯାହା ପାଇଁ ସାଧାରଣ ପ୍ରକାରର ଚିକିତ୍ସା କୁ ବିଳମ୍ବିତ କରାଯାଇପାରେ କିମ୍ବା ତା' ପାଇଁ ଯୋଜନା କରାଯାଇପାରେ । ଉତ୍ପାଦ ଆଧାରରେ, ଗୋଟିଏ/ ଦୁଇ/ଚାରି ବର୍ଷର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ମୋତିଆ ବିନ୍ଦୁ, ସୌମ୍ୟ ପ୍ରୋଷ୍ଟାଟିକ୍ ହାଇପରଟ୍ରଫି, ମେନୋର୍ରାଗିଆ କିମ୍ବା ଫାଇବ୍ରୋମିଓମା ପାଇଁ ହିଷ୍ଟରେକ୍ଟୋମି, ହାର୍ଣିଆ, ହାଇଡ୍ରୋସିଲ, ଜନ୍ମଜାତ ଆନ୍ତରିକ ରୋଗ, ମଳଦ୍ୱାରରେ ନାଡ଼ୀବ୍ରଣ, ମଳକଣ୍ଡ,ଗର୍ଭଦାହ ଏବଂ ତତ୍ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ୟା, ଗଲ ବ୍ଲାଡର ପଥରୀ ନିଷ୍କାସନ, ସନ୍ଧିବାତ ଓ ଗଣ୍ଠିବାତ, ପଥରୀ ରୋଗ, ବୟସ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅସ୍ଥିସନ୍ଧିବାତ, ଅଷ୍ଟିଓପୋରୋସିସ୍ ଭଳି ରୋଗଗୁଡିକରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୁଏ ।

c) ଉପଲବ୍ଧ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ବିକଳ୍ପ

i. ବୈୟକ୍ତିକ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା

ଏକ ବୈୟକ୍ତିକ ବୀମିତ ପରିବାର ସଦସ୍ୟ ଯେପରିକି ପତି/ପତ୍ନୀ, ଆଶ୍ରିକ ସନ୍ତାନ/ସନ୍ତତି, ଆଶ୍ରିତ ପିତାମାତା, ଆଶ୍ରିତ ଶାଶୁଶଶୁର, ଆଶ୍ରିତ ଭାଇଭଉଣୀ ଇତ୍ୟାଦି ସହିତ ନିଜ ପାଇଁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ନେଇପାରେ । କେତେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଆଶ୍ରିତମାନଙ୍କ ଉପରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ନ ଥାଏ ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଆଯଆଇପାରେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଇଁ ଚୟନ କରାଯାଇଥିବା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ବୀମାରାଶି ଥିବା କେବଳ ଗୋଟିଏ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସେଭଳି ଆଶ୍ରିତ ବୀମିତମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ସମ୍ଭବ ଅଟେ । ସେଭଳିଆ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାସବୁ ରେ, ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ପଲିସୀ ଚାଲୁଥିବା ଅବଧିରେ ତା'ବୀମା ରାଶିର ସର୍ବାଧିକ ମାତ୍ରା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦାବୀ କରିପାରେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୈୟକ୍ତିକ ବୀମିତ ପାଇଁ ତା'ବୟସ ଓ ଚୟନିତ ବୀମାରାଶି ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କାରକ ଅନୁସାରେ ପ୍ରିମିୟମ ଲାଗୁ କରାଯିବ ।

ii. ପରିବାର ଫ୍ଲୋଟର

ଏକ ପରିବାର ଫ୍ଲୋଟର ପଲିସୀ ରୂପେ ପରିଚିତ ଏକ ପ୍ରକାର ବୀମାରେ, ପତି/ପତ୍ନୀ, ଆଶ୍ରିତ ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି ଏବଂ ଆଶ୍ରିତ ପିତାମାତା ଥିବା ପରିବାର କୁ କେବଳ ଗୋଟିଏ ବୀମା ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ଯାହା ସମଗ୍ର ପରିବାର ରେ ପ୍ରବାହିତ ହୁଏ ।

ଉଦାହରଣ

ଯଦି ଚାରି ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶିଷ୍ଟ ଏକ ପରିବାର ପାଇଁ ଟ. 5 ଲକ୍ଷର ଏକ ଫ୍ଲୋଟର ପଲିସୀ ନିଆଯାଏ, ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ପଲିସୀ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ, ଏହା ଏକାଧିକ ପରିବାର ସଦସ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦାବୀଗୁଡିକ ପାଇଁ କିମ୍ବା ପରିବାରର କେବଳ ଜଣେ ସଦସ୍ୟର ବହୁବିଧ ଦାବୀ ପାଇଁ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବ । ଏସବୁ ଏକତ୍ର ଟ. 5 ଲକ୍ଷର ମୋଟ ସୁରକ୍ଷା ଠାରୁ ଅଧିକ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପରିବାରର ବୟୋଜ୍ୟେଷ୍ଠ ସଦସ୍ୟର ବୟସ ଉପରେ ଆଧାର କରି ସାଧାରଣତଃ ପ୍ରିମିୟମ କୁ ଲାଗୁ କରାଯିବ ।

ଏହି ଉଭୟ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଓ ଅପବର୍ଜନଗୁଡିକ ସମାନ ହୋଇପାରେ । ପରିବାର ଫ୍ଲୋଟର ପଲିସୀସବୁ ବଜାରରେ ଲୋକପ୍ରିୟ ହେଉଛି ଯେହେତୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିବାର ଏକ ମୋଟ ବୀମା ରାଶି ର ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ କରେ ଯାହାକୁ ଏକ ଉଚିତ୍ ପ୍ରିମିୟମରେ ଏକ ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରରେ ଚୟନ କରାଯାଇପାରେ ।

d) ବିଶିଷ୍ଟ ଲକ୍ଷଣଗୁଡିକ

ପୂର୍ବର ମେଡିକ୍ଲେମ୍ ଉତ୍ପାଦ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ମୂଳଭୂତ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ସୁରକ୍ଷା ସହିତ ବିଦ୍ୟମାନ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାରେ ଅନେକ ଗୁଡିଏ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଓ ନୂତନ ମୂଲ୍ୟ ଯୋଡା ଯାଇଥିବା ଲକ୍ଷଣଗୁଡିକ ଯୋଗ କରାଯାଇଛି । ଆମେ ଏହି ପରିବର୍ତ୍ତନଗଡିକ

ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବା । ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ପଡିବ ଯେ ସବୁ ଉତ୍ପାଦରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସବୁ ଲକ୍ଷଣ ଥାଏ ନାହିଁ, ଏବଂ ସେଗୁଡିକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ଏବଂ ଉତ୍ପାଦ ଉତ୍ପାଦ ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

i. ଉପସୀମା ଏବଂ ରୋଗ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କ୍ୟାପିଙ୍ଗ୍

କେତେକ ଉତ୍ପାଦରେ ରୋଗ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କ୍ୟାପିଙ୍ଗ ଅଛି, ଉ.ସ୍ୱ. ମୋତିଆ ବିନ୍ଦୁ । କେତେକ ପାଖରେ ବୀମା ରାଶି ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ଭଡା ଉପରେ ଉପ ସୀମା ମଧ୍ୟ ଅଛି; ଉ.ସ୍ୱ. ପ୍ରତିଦିନର ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ଭଡା ବୀମା ରାଶିର 1% ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ଏବଂ ଆଇ.ସି.ୟୁ. ଚାର୍ଜ ବୀମା ରାଶିର 2% ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ଅଟେ । ଯେହେତୁ ICU ଚାର୍ଜ, OT ଚାର୍ଜ ଏବଂ ଏପରିକି ସର୍ଜନର ଫିଜ୍ ଭଳି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶୀର୍ଷକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ଚୟନ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରକୋଷ୍ଠର ପ୍ରକାର ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ କରାଯାଏ, ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ଭଡ଼ା କ୍ୟାପିଙ୍ଗ୍ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶୀର୍ଷକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ଏବଂ ତେଣୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ସୀମିତ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

ii. କୋ-ପେମେଣ୍ଟ (ସାର୍ବଜନିକ ରୂପେ କୋ-ପେ କୁହାଯାଉଥିବା)

ଏକ କୋ-ପେମେଣ୍ଟ ହେଉଛି ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ମୂଲ୍ୟ-ଆବଣ୍ଟନ ଆବଶ୍ୟକତା ଯାହା ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ ଯେ ପଲିସୀଧାରୀ/ବୀମିତ ସ୍ୱୀକୃତ ଦାବୀ ରାଶିର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରତିଶତ ବହନ କରିବ । ଏକ କୋ-ପେମେଣ୍ଟ ବୀମା ରାଶିକୁ କମ୍ କରେ ନାହିଁ ।

ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ବୀମିତ ତା' ବିକଳ୍ପଗୁଡିକୁ ଚୟନ କରିବା ସମୟରେ ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରୁଛି ଏବଂ ଏ ପ୍ରକାରେ ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ଭାବେ ତାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ କମ୍ କରୁଛି ।

iii. କାଟଯୋଗ୍ୟ

କାଟଯୋଗ୍ୟ ହେଉଛି ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ମୂଲ୍ୟ-ଆବଣ୍ଟନ ଆବଶ୍ୟକତା ଯାହା ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ ଯେ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପଲିସୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଟଙ୍କା ରାଶି ପାଇଁ ଏବଂ ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦ ପଲିସୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟକ ଦିନ/ଘଣ୍ଟା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦାୟୀ ରହିବ ନାହିଁ ଯାହା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଲାଭ ଦେୟ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଲାଗୁ ହେବ । ଏକ କାଟଯୋଗ୍ୟ ବୀମା ରାଶିକୁ କମ୍ କରେ ନାହିଁ ।

ପ୍ରତି ବର୍ଷ, ପ୍ରତି ଜୀବନ, ପ୍ରତି ଘଟଣା ପାଇଁ କାଟଯୋଗ୍ୟ ଲାଗୁ କରାଯିବ କି ନାହିଁ ଏବଂ ଲାଗୁ କରାଯାଉଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାଟଯୋଗ୍ୟକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବାକୁ ହୁଏ ।

iv. ନୂତନ ଅପବର୍ଜନଗୁଡିକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ପରେ IRDAI ଦ୍ୱାରା ମାନକୀକୃତ କରାଯାଇଛି :

- ✓ ଆନୁବଂଶିକ ସମସ୍ୟା ଏବଂ ଷ୍ଟେମ୍ କୋଷ ପ୍ରତ୍ୟାରୋପଣ/ସର୍ଜରୀ
- ✓ ଡାଏଗ୍ନୋସିସ୍ ଏବଂ/କିମ୍ବା ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଥିବା କୌଣସି ପ୍ରକାରର ବାହ୍ୟ ଏବଂ/କିମ୍ବା ସ୍ଥାୟୀ ମେଡିକଲ/ ଅଣ-ମେଡିକଲ ଉପକରଣ ଯାହା CPAP, CAPD ଇନ୍ଫ୍ୟୁଜନ୍ ପମ୍ପ ଆଦି, ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଉପକରଣ ଅର୍ଥାତ୍ ୱାକର୍, କ୍ରୁଚେସ୍, ବେଲ୍ଟ, କଲାର, କ୍ୟାପ୍, ସ୍ପ୍ଲିଣ୍ଟ, ସ୍ଲିଙ୍ଗ୍ ବ୍ରେସ୍, କୌଣସି ପ୍ରକାରର ବି ଷ୍ଟକିଙ୍ଗ୍ସ, ଡାଇବେଟିକ ଫୁଟ ୱେର୍, ଗ୍ଲୁକୋମିଟର/ଥର୍ମୋମିଟର ଓ ସେଭଳି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡିକ ଇତ୍ୟାଦି ଏବଂ କୌଣସି ବି ମେଡିକଲ ଉପକରଣ ଯାହାକୁ ତତ୍ପଶ୍ଚାତ୍ ଘରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ, ଇତ୍ୟାଦି ଏସବୁକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ।

- ✓ ଡାକ୍ତରଖାନା ଦ୍ୱାରା ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ବି ପ୍ରକାରର ସର୍ଭିସ ଚାର୍ଜ, ସର୍ଚାର୍ଜ, ଭର୍ତ୍ତି ଶୁଳ୍କ/ ପଞ୍ଜିକରଣ ଚାର୍ଜ ଇତ୍ୟାଦି
- ✓ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଘର ଆଗମନ ଚାର୍ଜ, ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅବଧିରେ ପରିଚାରକ/ନର୍ସ ଚାର୍ଜ

v. ଜୋନ୍ ଅନୁସାରେ ପ୍ରିମିୟମ

ସାଧାରଣତଃ, ପ୍ରିମିୟମ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ବୟସ ଏବଂ ଚୟନିତ ବୀମା ରାଶି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥାଏ । କେତେକ ଜୋନ୍ ରେ ଅଧିକ ଦାବୀ ମୂଲ୍ୟ ସହିତ ପ୍ରିମିୟମ ଅନ୍ତର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଛି, ଉ.ସ୍ୱ. ଜିଲ୍ଲା ଓ ମୁମ୍ବାଇ କେତେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉତ୍ପାଦ ପାଇଁ ଉଚ୍ଚତମ ପ୍ରିମିୟମ ଜୋନ୍ ର ଅଂଶ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

vi. ପୂର୍ବ – ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗଗୁଡିକ ପାଇଁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା

ବିନିୟାମକ ଆବଶ୍ୟକତା ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ, ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ ଯେଉଁଗୁଡିକ ପୂର୍ବେ ବହିର୍ଭୁତ କରାଯାଇଥିଲା, ସେଗୁଡିକୁ ଚାରି ବର୍ଷର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ସହିତ ବିଶେଷରୂପେ ଉଲ୍ଲିଖିତ କରାଯାଇଛି । କିଛି ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା କିଛି ହାଇ ଏଣ୍ଡ ପ୍ରଡକ୍ଟ ଏହି ଅବଧିକୁ 2 ଏବଂ 3 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହ୍ରାସ କରିଛନ୍ତି ।

vii. ନୂତନୀକରଣନୀୟତା

କେତେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଆଜୀବନ ନୂତନୀକରଣନୀୟତାର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଗଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ, ସବୁ ପଲିସୀ ପାଇଁ IRDAI ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି ।

viii. ଦିବସ ସେବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ପାଇଁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା

ଚିକିତ୍ସା ବିଜ୍ଞାନ ର ଉତ୍କର୍ଷ ସହିତ ଦିବସ ସେବା ବର୍ଗରେ ଅନେକ ଗୁଡିଏ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ସମାବେଶ ଦେଖାଯାଇଛି । ପୂର୍ବେ ଦିବସ ସେବା ଅନ୍ତର୍ଗତ କେବଳ ସାତୋଟି ପ୍ରକ୍ରିୟା କୁ ବିଶେଷରୂପେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା – ମୋତିଆବିନ୍ଦୁ, D ଏବଂ C, ଡାଏଲିସିସ୍, କେମୋଥେରାପି, ରେଡିଓଥେରାପି, ଲିଥୋଟ୍ରିପ୍ସି ଏବଂ ଟନ୍ସିଲେକ୍ଟୋମି । ବର୍ତ୍ତମାନ, 150 ଠାରୁ ଅଧିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା କୁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ତାଲିକା ଅଧିକ ରୁ ଅଧିକ ବଢ଼ି ଚାଲିଛି ।

ix. ପଲିସୀ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଯାଞ୍ଚ ର ମୂଲ୍ୟ

ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷଣର ମୂଲ୍ୟକୁ ପୂର୍ବେ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ କ୍ଲାଏଣ୍ଟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବହନ କରାଯାଉଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମୂଲ୍ୟ ର ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି କରେ, ଯଦି ପ୍ରସ୍ତାବଟି ସଙ୍କଟାଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତ ହୁଏ । ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି 50% ଠାରୁ 100% ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ । ବର୍ତ୍ତମାନ IRDAI ଦ୍ୱାରା ଏହା ମଧ୍ୟ ଆଦେଶନାମା ଦିଆଯାଇଛି ଯେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯାଞ୍ଚ ଖର୍ଚ୍ଚର ଅନ୍ୟୂନ 50% ବହନ କରିବ ।

x. ଡାକ୍ତରଖାନା ପୂର୍ବ-ବର୍ତ୍ତୀ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସୁରକ୍ଷାର ଅବଧି

ଅଧିକାଂଶ ବୀମା କର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ବିଶେଷରୂପେ ସେମାନଙ୍କ ହାଇ ଏଣ୍ଡ ପ୍ରଡକ୍ଟ ରେ ଡାକ୍ତରଖାନା ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସୁରକ୍ଷାର ଅବଧିକୁ 60 ଦିନ ଓ 90 ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଢ଼ାଇ ଦିଆଯାଏ । କେତେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏକ ସର୍ବାଧିକ ସୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ, ବୀମା ରାଶିର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରତିଶତ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ଏହି ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ସୀମିତ (କ୍ୟାପ୍) ମଧ୍ୟ କରି ଦେଇଛନ୍ତି ।

xi. ଆଡ ଅନ୍ ସୁରକ୍ଷା

ଆଡ-ଅନ୍ ସୁରକ୍ଷା କୁହାଯାଉଥିବା ବିଭିନ୍ନ ନୂତନ ଅତିରିକ୍ତ ସୁରକ୍ଷାସବୁ କୁ କେତେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଛି । ସେଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ କେତେକ ହେଉଛନ୍ତି:

- ✓ ପ୍ରସୂତି /ଗର୍ଭାବସ୍ଥା ସୁରକ୍ଷା : ପୂର୍ବେ ଖୁଚୁରା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରସୂତି କୁ ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ କରାଯାଉ ନ ଥିଲା କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ, ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ସହିତ, ଅଧିକାଂଶ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତାବିତ କରାଯାଉଛି ।
- ✓ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ସୁରକ୍ଷା : କେତେକ ରୋଗ ଯେଉଁଗୁଡିକ ଜୀବନ ପାଇଁ ଭୟଙ୍କର ହୋଇଥାନ୍ତି ଏବଂ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟର ଚିକିତ୍ସା ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି, ସେଗୁଡିକ ପାଇଁ ହାଇ ଏଣ୍ଡ ଭର୍ସନ ପ୍ରଡକ୍ଟ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ବିକଳ୍ପ ରୂପେ ଉପଲବ୍ଧ ।
- ✓ ବୀମା ରାଶିର ପୁନଃ ସ୍ଥାପନ : ଦାବୀର ଦେୟପ୍ରଦାନ ପରେ, ଅଧିକ ପ୍ରିମିୟମ ଦେଇ, ବୀମା ରାଶି (ଏକ ଦାବୀ ପ୍ରଦାନ ପରେ ଯାହା କମ୍ ହୋଇଯାଇଥାଏ) କୁ ମୂଳ ସୀମା ରେ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇପାରେ ।
- ✓ ଆୟୁଷ (AYUSH)- ଆୟୁର୍ବେଦିକ-ଯୋଗ –ୟୁନାନୀ –ସିଦ୍ଧ – ହୋମିଓପାଥ ପାଇଁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା : କେତେକ ପଲିସୀ AYUSH ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଖର୍ଚ୍ଚର କିଛି ପ୍ରତିଶତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

xii. ମୂଲ୍ୟ ଯୁକ୍ତ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା

କେତେକ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଉତ୍ପାଦ ନିମ୍ନରେ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟ ଯୁକ୍ତ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଅନ୍ତରଭୁକ୍ତ କରନ୍ତି । ଲାଭଗୁଡିକ ପଲିସୀର ଅନୁସୂଚୀର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ବିପକ୍ଷରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୀମା ରାଶିର ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେୟ ହୋଇଥାଏ,ଯାହା ମୋଟ ବୀମା ରାଶିଠାରୁ ଅଧିକ ହୋଇ ନ ଥାଏ ।

- ✓ ବାହ୍ୟରୋଗୀ ବୀମାସୁରକ୍ଷା: ଯେମିତିକି ଆମେ ଜାଣୁଁ ଭାରତରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ କେବଳ ଆନ୍ତଃ-ରୋଗୀ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ । କିଛି କମ୍ପାନୀ ବର୍ତ୍ତମାନ କେତେକ ହାଇ-ଏଣ୍ଡ ପ୍ଲାନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବାହ୍ୟ-ରୋଗୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁ ପାଇଁ ସୀମିତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।
- ✓ ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦ: ଏହା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅବଧି ପାଇଁ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ପାଇଁ ନିଶ୍ଚିତ ଏକ ମୋଟା ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରେ । 2/3 ଦିନର କାଟଯୋଗ୍ୟ ପଲିସୀ କୁ ଛାଡ଼ି ସାଧାରଣତଃ 7 ଦିନ ପାଇଁ ଅବଧିର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଏ । ଏ ପ୍ରକାରେ, ଲାଭ ପ୍ରଭାବ ହେବ କେବଳ ଯଦି ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଅବଧି କାଟଯୋଗ୍ୟ ଅବଧି ର ବାହାରେ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଦାବୀର ଅତିରିକ୍ତ ଅଟେ କିନ୍ତୁ ପଲିସୀର ମୋଟ ବୀମା ରାଶି ମଧ୍ୟରେ କିମ୍ବା ଏକ ଅଲଗା ଉପ-ସୀମା ସହିତ ହୋଇପାରେ ।
- ✓ ଆରୋଗ୍ୟପ୍ରାପ୍ତି ଲାଭ: ଏକ ମୋଟା ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ଯଦି ରୋଗ (ଅସୁସ୍ଥତା) ଏବଂ/କିମ୍ବା ଦୁର୍ଘଟଣା ଯୋଗୁଁ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ର ମୋଟ ଅବଧି 10 ଦିନଠାରୁ କମ୍ ହୋଇ ନ ଥିବ ।
- ✓ ଦାତା (ଡୋନର) ର ଖର୍ଚ୍ଚ: ପଲିସୀ ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଅନୁସାରେ ବଡ ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟାରୋପଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଡୋନର ର ଖର୍ଚ୍ଚ ର ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ପାଇଁ ପଲିସୀ ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ ।
- ✓ ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସର ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି: ବୀମିତ/ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ପାଇଁ ବ୍ୟୟ କରାଯାଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚସବୁର ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ପଲିସୀର ଅନୁସୂଚୀରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କରାଯାଇଥାଏ ।
- ✓ ସାଙ୍ଗରେ ଆସିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ : ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଅବଧିରେ ବୀମିତ ରୋଗୀର ସେବା କରିବା ସମୟରେ ଖାଦ୍ୟ, ପରିବହନ ବାବଦରେ ସାଥୀ ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଏହା ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।

ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତ ଅନୁସାରେ ଏକ ମୋଟା ରାଶି କିମ୍ବା ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ଦେୟ, ପଲିସୀର ଅନୁସୂଚୀରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

✓ ପରିବାର ପରିଭାଷା : କେତେକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉତ୍ପାଦରେ ପରିବାରର ପରିଭାଷା ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଯାଇଛି । ପୂର୍ବେ, ମୁଖ୍ୟ ବୀମିତ, ପତି/ପତ୍ନୀ, ଆଶ୍ରିତ ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି ଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଅନେକ ପଲିସୀ ଅଛି ଯେଉଁଠି ପିତାମାତା ଏବଂ ଶାଶୁଶ୍ୱଶୁର ଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସେହି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇପାରେ ।

D. *ଟପ୍-ଅପ୍ କଭର କିମ୍ବା ଉଚ୍ଚ କାଟଯୋଗ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା*

ଏକ ଟପ୍-ଅପ୍ କଭର ଏକ ଉଚ୍ଚ କାଟଯୋଗ୍ୟ ପଲିସୀ ରୂପେ ମଧ୍ୟ ପରିଚିତ । ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ବଜାରରେ ଅଧିକାଂଶ ଲୋକେ ଉଚ୍ଚ କୋ – ପେ ପଲିସୀ କିମ୍ବା ଅଣ ସୁରକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ରୋଗ କିମ୍ବା ଚିକିତ୍ସା ଅତିରିକ୍ତ ଟପ୍-ଅପ୍ କଭର କ୍ରୟ କରିଥାନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ଭାରତରେ, ଟପ୍ –ଅପ୍ ସୁରକ୍ଷା ର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ର ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ଆରମ୍ଭରେ ଉଚ୍ଚ ବୀମା ରାଶି ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ଅଭାବ ବୋଲି ଜଣା ପଡୁଥିଲା, ଯଦିଓ ସ୍ଥିତି ଆଉ ଅଧିକ ସେଭଳି ନାହିଁ । ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ସର୍ବାଧିକ ରାଶି ବହୁତ ସମୟ ଧରି ଟ5, 00,000 ରହିଥିଲା । ଏକ ଉଚ୍ଚ ସୁରକ୍ଷା ଚାହୁଁଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଦୁଇଗୁଣ ପ୍ରିମିୟମ ଦେଇ ଦୁଇଟି ପଲିସୀ କିଣିବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାର ପରିଣାମ ରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଟପ୍-ଅପ୍ ପଲିସୀଗୁଡିକର ବିକାଶ ହେଲା, ଯାହା ପ୍ରବେଶଦ୍ୱାର / ଥ୍ରେଶହୋଲ୍ଡ କୁହାଯାଉଥିବା ଏକ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଶି ର ଉପରେ ଓ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ର ଉଚ୍ଚ ରାଶି ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଏହି ପଲିସୀ ଏକ ଅଳ୍ପ ବୀମା ରାଶି ଥିବା ଏକ ମୂଳଭୂତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ଏବଂ ଏକ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଉଚିତ୍ ପ୍ରିମିୟମରେ ଆସେ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ସେମାନଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଅତିରିକ୍ତ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଏକ ଟପ୍-ଅପ୍ ବୀମା ର ମଧ୍ୟ ଚୟନ କରିପାରନ୍ତି (ପ୍ରଥମ ପଲିସୀର ବୀମା ରାଶିକୁ ଥ୍ରେଶହୋଲ୍ଡ ହିସାବରେ ରଖି) । ଏହି ନିଜ ତଥା ପରିବାର ପାଇଁ ହୋଇପାରେ, ଯାହା ଉଚ୍ଚ ମୂଲ୍ୟ ଚିକିତ୍ସାର ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିସ୍ଥିତିରେ ସୁବିଧାରେ ଆସିଥାଏ ।

ଟପ୍ – ଅପ୍ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଦାବୀ ପ୍ରାପ୍ତିର ଯୋଗ୍ୟ ହେବା ପାଇଁ , ମେଡିକଲ ମୂଲ୍ୟ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ପ୍ଲାନ୍ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଚୟନ କରାଯାଇଥିବା କାଟଯୋଗ୍ୟ (କିମ୍ବା ଥ୍ରେଶହୋଲ୍ଡ) ଠାରୁ ଅଧିକ ହେବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ କାଟଯୋଗ୍ୟ ପ୍ଲାନ୍ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ବ୍ୟୟ ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ରାଶି, ଅର୍ଥାତ୍ କାଟଯୋଗ୍ୟ ଠାରୁ ଅଧିକ ହୋଇପାରେ ।

ଉଦାହରଣ

ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ତା' ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ଦ୍ୱାରା ଟ.3.ଲକ୍ଷର ବୀମା ରାଶି ପାଇଁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । ସେ ଟ. ତିନି ଲକ୍ଷ ଅତିରିକ୍ତ ଟ. 10 ଲକ୍ଷର ଏକ ଟପ୍-ଅପ୍ ପଲିସୀ ର ଚୟନ କରିପାରେ ।

ଯଦି କେବଳ ଗୋଟିଏ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନର ମୂଲ୍ୟ ଟ. 5 ଲକ୍ଷ ହୁଏ, ମୂଳଭୂତ ପଲିସୀ କେବଳ ଟ. ତିନି ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୁରକ୍ଷା ଦେଇପାରେ । ଟପ୍ –ଅପ୍ କଭର ସହିତ, ଟ. ଦୁଇ ଲକ୍ଷର ଅବଶିଷ୍ଟ ରାଶିକୁ ଟପ୍- ଅପ୍ ପଲିସୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ ।

ଟପ୍-ଅପ୍ ପଲିସୀସବୁ ଶସ୍ତାରେ ଆସେ ଏବଂ କେବଳ ଏକମାତ୍ର ଟ. 10 ଲକ୍ଷ ପଲିସୀର ମୂଲ୍ୟ ଟ. ତିନି ଲକ୍ଷ ଅତିରିକ୍ତ ଟ. 10 ଲକ୍ଷର ଟପ୍-ଅପ୍ ପଲିସୀଠାରୁ ଅଧିକ ହୋଇପାରେ ।

ଏହି କଭରଗୁଡିକ ବୈୟକ୍ତିକ ଆଧାରରେ ଏବଂ ପରିବାର ଆଧାରରେ ଉପଲବ୍ଧ ଅଟେ । ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିବାର ସଦସ୍ୟ ପାଇଁ ବୈୟକ୍ତିକ ବୀମା ରାଶି କିମ୍ବା ପରିବାରରେ ପ୍ରସାରିତ ହେଉଥିବା କେବଳ ଏକମାତ୍ର ବୀମା ରାଶି କୁ ଆଜିକାଲି ବଜାରରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

ଯଦି ଟପ୍-ଅପ୍ ପ୍ଲାନ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଘଟଣାରେ କାଟଯୋଗ୍ୟ ରାଶିକୁ ଟପି ଯିବା ଆବଶ୍ୟକ କରେ, ପ୍ଲାନ କୁ ବିଭୀଷିକା ଆଧାରିତ ଉଚ୍ଚ କାଟଯୋଗ୍ୟ ପ୍ଲାନ କୁହାଯାଏ । ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ଦେୟ ଯୋଗ୍ୟ ହେବା ପାଇଁ, ଉପରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଉଦାହରଣ ରେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଦାବୀ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ଟ.3 ଲକ୍ଷ କୁ ଟପିଯିବା ଉଚିତ୍ ।

ଅବଶ୍ୟ ଟପ୍-ଅପ୍ ପ୍ଲାନ ଯେଉଁଗୁଡିକ କାଟଯୋଗ୍ୟକୁ ଟପିଯିବାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଅନ୍ତି ପଲିସୀ ଅବଧି ସମୟରେ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ର ଏକ ଶୃଙ୍ଖଳା ଆଣନ୍ତି ଯାହାକୁ ହାରାହାରି ମୋଟ ରାଶି ଆଧାରିତ ଉଚ୍ଚ କାଟଯୋଗ୍ୟ ପ୍ଲାନ୍ ଯେମିତି କି ଭାରତୀୟ ବଜାରରେ ପରିଚିତ ସୁପର ଟପ୍-ଅପ୍ କଭର କୁହାଯାଏ । ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ, ଉପରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଉଦାହରଣ ରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଦାବୀ କୁ ଯୋଗ କରାଯାଏ ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ଏହା ଟ. 3 ଲକ୍ଷ ଟପିଯାଏ, ଟପ୍-ଅପ୍ କଭର ଦାବୀ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଦଏ ।

ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନା କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପଲିସୀର ଅଧିକାଂଶ ମାନକ ସର୍ତ୍ତ, ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଏବଂ ଅପବର୍ଜନ ଏହି ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ଉପରେ ଲାଗୁ ହୁଏ । କେତେକ ବଜାରରେ, ଯେଉଁଠି ମୂଳଭୂତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ , ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ଅଧିକାଂଶ ରୂପେ କେବଳ ଟପ୍-ଅପ୍ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବା କାରବାର କରନ୍ତି ।

E. *ବରିଷ୍ଠ ନାଗରିକ ପଲିସୀ*

ଏହି ପ୍ଲାନଗୁଡିକର ପରିକଳ୍ପନା ବୟୋଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ କରାଯାଇଛି ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ଅନେକ ସମୟରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୟସ ପରେ ବୀମା ପାଇଁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରାଯାଏ (ଅର୍ଥାତ୍ 60 ବର୍ଷଠାରୁ ଅଧିକ ଆୟୁର ବ୍ୟକ୍ତି) । ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ଅପବର୍ଜନ ଗୁଡିକର ସଂରଚନା ଅଧିକ ରୂପେ ଏକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପଲିସୀ ଭଳି ।

ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଓ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ସମୟ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରିବା ବେଳେ ବୟୋଜ୍ୟେଷ୍ଠମାନଙ୍କ ରୋଗଗୁଡିକ ଉପରେ ବିଶେଷ ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଏ । ପ୍ରବେଶ ଆୟୁ ମୂଖ୍ୟତଃ 60 ବର୍ଷ ପରେ ଏବଂ ଆଜୀବନ ନୂତନୀକରଣୀୟ । ବୀମା ରାଶି ଟ.50, 000 ଠାରୁ ଟ 5.00,00 ର ଶ୍ରେଣୀ ରେ ରହେ । କେତେକ ରୋଗ ଉପରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ଉଦାହରଣ : ଗୋଟିଏ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ମୋତିଆବିନ୍ଦୁର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି 1 ବର୍ଷ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି 2 ବର୍ଷର ହୋଇପାରେ ।

ଆହୁରି, ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ କେତେକ ରୋଗର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ନ ଥାଇପାରେ ଯେତେବେଳେ କି ଅନ୍ୟ ଏକ ର ଥାଇପାରେ । ଉଦାହରଣ : ସାଇନୁସାଇଟିସ୍ କେତେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ଅନୁଚ୍ଛେଦ ରେ ଆସେ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ କେତେକ ଏହାକୁ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ଅନୁଚ୍ଛେଦରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରନ୍ତି ।

ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗର କେତେକ ପଲିସୀରେ ଏକ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ଅଥବା କ୍ୟାପିଙ୍ଗ୍ ଥାଇପାରେ । ଡାକ୍ତରଖାନା ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ – ପରବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ଡାକ୍ତରଖାନା ଦାବୀ ର ଏକ କିଛି ପ୍ରତିଶତ ରୂପେ କିମ୍ବା ଏକ ଉପ ସୀମା ରୂପେ ଯେଉଁଟା ବି ଅଧିକ, ସେହି ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ । କେତେକ ପଲିସୀରେ ସେମାନେ ପାରମ୍ପରିକ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପ୍ଲାନ ସବୁକୁ ଅନୁସରଣ କରନ୍ତି ଯେପରିକି 30/60 ଦିନ କିମ୍ବା 60/90 ଦିନ ର ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ।

IRDAI ସେହି ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଶେଷ ପ୍ରାବଧାନଗୁଡିକୁ ଲାଗୁ କରିଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ବରିଷ୍ଠ ନାଗରିକ ଅଟନ୍ତି :

1. ବରିଷ୍ଠ ନାଗରିକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ପାଇଁ ଲାଗୁ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ନିରପେକ୍ଷ, ନ୍ୟାୟୋଚିତ, ପାରଦର୍ଶୀ ଏବଂ ଉଚିତ୍ ରୂପେ ଅଗ୍ରୀମରେ ପ୍ରକଟୀକୃତ ହେବ ।
2. ପ୍ରିମିୟମ ଉପରେ ଏବଂ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ଲାଗୁ କରାଯାଉଥିବା କୌଣସି ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଲୋଡିଙ୍ଗ୍ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବୀମିତକୁ ଲିଖିତ ରୂପେ ସୂଚୀତ କରାଯିବ ଏବଂ ଏକ ପଲିସୀ ଜାରୀ ପୂର୍ବରୁ ସେସବୁ ଲୋଡିଙ୍ଗ୍ ପାଇଁ ପଲିସୀଧାରୀର ବିଶେଷ ସମ୍ମତି ପ୍ରାପ୍ତ ହେବ ।
3. ବରିଷ୍ଠ ନାଗରିକମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦାବୀ ଓ ଅଭିଯୋଗଗୁଡିକ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏବଂ TPA ଏକ ଅଲଗା ଚ୍ୟାନେଲ ସ୍ଥାପିତ କରିବେ ।

F. *ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦ, ସଂଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ*

ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ରେ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ସବୁଠୁ ବଡ ସଙ୍କଟ ହେଉଛି ପଲିସୀ ଲାଭସବୁର ଅନାବଶ୍ୟକ ଓ ଅନୁଚିତ ଉପଯୋଗ । ରୋଗଟି ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ବୋଲି ଜାଣି, ଡାକ୍ତର, ସର୍ଜନ ଏବଂ ଡାକ୍ତରଖାନାମାନେ ତାକୁ ଆବଶ୍ୟକତାଠାରୁ ଅଧିକ ଚିକିତ୍ସା କରିବାର ପ୍ରବୃତ୍ତି ଦେଖାନ୍ତି । ସେମାନେ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ରହିବାର ଦୀର୍ଘତା କୁ ବଢ଼ାଇଦିଅନ୍ତି, ଅନାବଶ୍ୟକ ଡାଏଗ୍ନୋଷ୍ଟିକ ଓ ଲାବୋରେଟୋରୀ ପରୀକ୍ଷଣ ସବୁ କରନ୍ତି ଏବଂ ଏ ପ୍ରକାରେ ଚିକିତ୍ସାର ମୂଲ୍ୟକୁ ଆବଶ୍ୟକ ରାଶିଠାରୁ ଅଧିକ ବୃଦ୍ଧି କରି ଦିଅନ୍ତି । ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ବଡ଼ ପ୍ରଭାବ ହେଉଛି ଚିକିତ୍ସା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ମୂଲ୍ୟରେ ଲଗାତର ବୃଦ୍ଧି, ସାଧାରଣତଃ ପ୍ରିମିୟମ ହାରରେ ବୃଦ୍ଧି ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ।

ଏହାର ଉତ୍ତର ହେଉଛି ନିଶ୍ଚିତ/ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଲାଭ କଭର । ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ, ନିଶ୍ଚିତ ଲାଭ କଭର ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ଏକ ଯଥାର୍ଥ ଅବଧି ପାଇଁ ତାର ପଲିସୀର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ରୂପେ କରିବାରେ ମଧ ସହାୟକ ହୁଏ । ଏହି ଉତ୍ପାଦରେ, ସାଧାରଣ ରୂପେ ହେଉଥିବା ଚିକିତ୍ସାଗୁଡିକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସିଷ୍ଟମ ଅନ୍ତର୍ଗତ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି , ଯେପରି କି ENT, ଅପଥାଲମୋଲୋଜି (ଚକ୍ଷୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଚିକିତ୍ସା), ଅବ୍ସଟେଟ୍ରିକ୍ସ (ପ୍ରସୂତି), ଗାଇନେକୋଲୋଜି (ପ୍ରସୂତି ଶାସ୍ତ୍ର), ଇତ୍ୟାଦି ଏବଂ ଏଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଇଁ ସର୍ବାଧିକ ରାଶି ପ୍ରଦାନ ପଲିସୀରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥାଏ ।

ବୀମିତ ମଧ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ତା' ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟୟ କରାଯାଇଥିବା ରାଶି ନିର୍ବିଶେଷରେ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ/ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ରାଶି ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ । ଏହି ଚିକିତ୍ସାଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଇଁ ଦେୟ ପ୍ୟାକେଜ୍ ଚାର୍ଜ ସାଧାରଣତଃ ଉପଯୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟର ଅଧ୍ୟୟନ ଉପରେ ଆଧାରିତ ହୋଇଥାଏ ଯାହା ସେହି ଅବସ୍ଥାକୁ ଚିକିତ୍ସା କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ ।

ପ୍ୟାକେଜ୍ ଚାର୍ଜ ମୂଲ୍ୟର ସବୁ ଘଟକକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବ ଯେପରି କି :

a) ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ଭଡା
b) ପ୍ରଫେସନଲ ଶୁଳ୍କ
c) ଡାଏଗ୍ନୋଷ୍ଟିକ୍ସ
d) ଔଷଧ
e) ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ଇତ୍ୟାଦି

ପ୍ୟାକେଜ୍ ଚାର୍ଜ ଉତ୍ପାଦ ଉପରେ ଆଧାର କରି ପଥ୍ୟ, ପରିବହନ, ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ଚାର୍ଜ, ଆଦି କୁ ମଧ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିପାରେ ।

ଏହି ପଲିସୀସବୁ କୁ ପରିଚାଳିତ କରିବା ପାଇଁ ସରଳ ଅଟେ ଯେହେତୁ କେବଳ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ର ପ୍ରମାଣ ଏବଂ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ରୋଗର ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଦାବୀର ପ୍ରକ୍ରିୟା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ଅଟେ ।

କେତେକ ଉତ୍ପାଦ ନିଶ୍ଚିତ ଲାଭ ସୁରକ୍ଷା ସହିତ ଏକ ଦୈନିକ ନଗଦ ଲାଭର ପ୍ୟାକେଜ୍ ଦିଅନ୍ତି । ଉତ୍ପାଦରେ ଥିବା ଚିକିତ୍ସାଗୁଡିକର ପରିଭାଷା ଉପରେ ଆଧାର କରି ଚିକିତ୍ସାଗୁଡିକର ତାଲିକା ପ୍ରାୟ 75 ଠାରୁ ପ୍ରାୟ 200 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇପାରେ ।

ସେହି ସର୍ଜରୀ/ଚିକିତ୍ସା ଯେଉଁଗୁଡିକ ପଲିସୀରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ସୂଚୀରେ ସ୍ଥାନ ପାଇ ନାହାନ୍ତି, ସେଗୁଡିକ ପାଇଁ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବା ପ୍ରାବଧାନ କରାଯାଇଛି । ପଲିସୀ ଅବଧିରେ ବିଭିନ୍ନ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଏକାଧିକ ଦାବୀ ସମ୍ଭବ ଅଟେ । ଅବଶ୍ୟ, ଦାବୀଗୁଡିକ ପରିଶେଷରେ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଚୟନିତ ବୀମା ରାଶି ଦ୍ୱାରା ସୀମିତ ହୋଇଥାଏ ।

ନିଶ୍ଚିତ ଲାଭ ବୀମା ଯୋଜନା ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ହେଉଛନ୍ତି:

✓ ଡାକ୍ତରଖାନା ଦୈନିକ ନଗଦ ବୀମା ଯୋଜନା
✓ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ନଗଦ ବୀମା ଯୋଜନା

1. ଡାକ୍ତରଖାନା ଦୈନିକ ନଗଦ ପଲିସୀ

a) ପ୍ରତି ଦିନ ର ରାଶି ସୀମା

ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦ ସୁରକ୍ଷା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ପାଇଁ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରେ । ପ୍ରତି ଦିନ ନଗଦ ସୁରକ୍ଷା (ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ) ଟ. 1500 ପ୍ରତି ଦିନ ଠାରୁ ଟ.5, 000 କିମ୍ବା ଅଧିକ ପ୍ରତି ଦିନ ହୋଇପାରେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ରୋଗ ପାଇଁ ଦୈନିକ ନଗଦ ପ୍ରଦାନ ଉପରେ ଏବଂ ପଲିସୀର ଅବଧି ପାଇଁ ଏକ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସୀମା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ଯାହା ସାଧାରଣତଃ ଏକ ବାର୍ଷିକ ପଲିସୀ ହୋଇଥାଏ ।

b) ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ଦିବସ ସଂଖ୍ୟା

ଏହି ପଲିସୀର କେତେକ ପ୍ରକାରରେ, ସ୍ୱୀକୃତ ଦୈନିକ ନଗଦ ର ଦିବସ ସଂଖ୍ୟା କୁ ସେହି ରୋଗ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ କରାଯାଏ ଯାହା ପାଇଁ ଚିକିତ୍ସା ନିଆ ଯାଉଥାଏ । ଚିକିତ୍ସାଗୁଡିକର ବିସ୍ତୃତ ତାଲିକା ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଇଁ ନିବାସ ଅବଧି କୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଏ ଯାହା ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରକାରର ପ୍ରକ୍ରିୟା/ରୋଗ ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତ ନଗଦ ଲାଭ କୁ ସୀମିତ କରିଥାଏ ।

c) ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କଭର କିମ୍ବା ଆଡ୍-ଅନ୍ କଭର

ଡାକ୍ତରଖାନା ଦୈନିକ ନଗଦ ପଲିସୀ କେତେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ହିସାବରେ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପଲିସୀ ରୂପେ ଉପଲବ୍ଧ ହୁଏ ଯେତେବେଳେ କି, ଅନ୍ୟ ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଏହା ଏକ ନିୟମିତ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପଲିସୀ ସହିତ ଏକ ଆଡ୍-ଅନ୍ କଭର ହୁଏ । ଏହି ପଲିସୀସବୁ ବୀମିତ କୁ ଆକସ୍ମିକ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ସହାୟକ ହୁଅନ୍ତି ଯେହେତୁ ଦେୟ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ରାଶି ଅଟେ ଏବଂ ଚିକିତ୍ସାର ବାସ୍ତବ ମୂଲ୍ୟ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ନୁହେଁ । ଏହା ଏକ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଆଧାରିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରାପ୍ତ କୌଣସି ସୁରକ୍ଷା ଅତିରିକ୍ତ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ମଧ୍ୟ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଏ ।

d) ପରିପୂରକ ସୁରକ୍ଷା

ଏହି ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ଏକ ନିୟମିତ ଡାକ୍ତରଖାନା ଖର୍ଚ୍ଚ ପଲିସୀ କୁ ପରିପୂରଣ କରେ ଯେହେତୁ ଏହା ଶସ୍ତା ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଆକସ୍ମିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁ ପାଇଁ ଓ ଅପବର୍ଜନ, କୋ-ପେ ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ନ ଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

e) ସୁରକ୍ଷା ର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଲାଭ

ବୀମାକର୍ତ୍ତା ର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ, ଏହି ପ୍ଲାନର ଅନେକ ଲାଭ ରହିଛି ଯେହେତୁ ଏକ ଗ୍ରାହକ କୁ ଏହା ବୁଝାଇବା ସହଜ ଅଟେ ଏବଂ ତେଣୁ ଅଧିକ ସହଜରେ ବିକ୍ରି କରାଯାଇପାରେ । ଏହା ଚିକିତ୍ସା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବୃଦ୍ଧି କୁ ହରାଏ ଯେହେତୁ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନର ଅବଧି ପାଇଁ ପ୍ରତିଦିନ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ପ୍ରକୃତ ଖର୍ଚ୍ଚ ଯାହା ବି ହୋଇ ଥାଉ ନା କାହିଁକି । ଆହୁରି, ସେଭଳି ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ସ୍ୱୀକୃତି ଏବଂ ଦାବୀ ସମାଧାନ ଗୁଡିକ ବାସ୍ତବରେ ସରଳୀକୃତ କରାଯାଇଛି ।

2. ସଂକଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ପଲିସୀ

ଏହି ଉତ୍ପାଦକୁ ଭୟାନକ ରୋଗ ସୁରକ୍ଷା କିମ୍ବା ଅଭିଘାତ (ଟ୍ରୌମା) ସେବା ସୁରକ୍ଷା ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ ।

ଚିକିତ୍ସା ବିଜ୍ଞାନ ର ଉତ୍କର୍ଷ ସହିତ, ଲୋକମାନେ କ୍ୟାନସର, ଷ୍ଟ୍ରୋକ୍ ଓ ହୃଦ୍ ଘାତ ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି ବଡ଼ ବଡ଼ ରୋଗ ରୁ ବଞ୍ଚି ଯାଉଛନ୍ତି , ଯେଉଁଗୁଡିକର ପରିଣାମ ଆଗ କାଳରେ ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଥାନ୍ତା । ପୁନଶ୍ଚ, ସେଭଳି ବଡ଼ ବଡ଼ ରୋଗଗୁଡିକ ଠାରୁ ବଞ୍ଚିଯିବା ପରେ ଜୀବନ ପ୍ରତ୍ୟାଶା ଯଥେଷ୍ଟ ରୂପେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ଅବଶ୍ୟ ଏକ ବଡ ରୋଗରୁ ବଞ୍ଚିଯିବା ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଅତ୍ୟଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ତଥା ଚିକିତ୍ସା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଜୀବନ ଧାରଣ ଖର୍ଚ୍ଚ ଆବଶ୍ୟକ କରେ । ଏପ୍ରକାରେ ସଂକଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗର ଆଗମନ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ଆର୍ଥିକ ସୁରକ୍ଷା କୁ ଭୟଭୀତ କରି ଦିଏ ।

a) ସଂକଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ପଲିସୀ କୌଣସି ଉଲ୍ଲିଖିତ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗର ଡାଏଗ୍ନୋସିସ୍ ରେ ଏକ ମୋଟା ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବାର ପ୍ରାବଧାନ ଥିବା ଏକ ଲାଭ ପଲିସୀ ଅଟେ ।

b) ଏହାକୁ ବିକ୍ରୀ କରାଯାଏ :

- ✓ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର (ଅନାଶ୍ରିତ) ପଲିସୀ ରୂପେ କିମ୍ବା
- ✓ କେତେକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ସହିତ ଏକ ଆଡ-ଅନ୍ କଭର ରୂପେ କିମ୍ବା
- ✓ କେତେକ ବୀମା ପଲିସୀ ରେ ଏକ ଆଡ-ଅନ୍ କଭର ରୂପେ କିମ୍ବା

ଭାରତରେ, ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ଲାଭସବୁକୁ ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅତ୍ୟନ୍ତ ସାଧାରଣ ଭାବେ ଜୀବନ ପଲିସୀଗୁଡିକର ଅନୁବୃଦ୍ଧି (ରାଇଡର) ରୂପେ ବିକ୍ରି କରାଯାଏ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୁରକ୍ଷାର ଦୁଇଟି ଫର୍ମ ଦିଆଯାଏ – ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ CI ଲାଭ ଯୋଜନା ଏବଂ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର CI ଲାଭ ଯୋଜନା । ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହେଉଥିବା ରୋଗ ଗୁଡିକର ସ୍ପଷ୍ଟ ପରିଭାଷା ଏବଂ ଉତ୍ତମ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥାଏ ଯେତେବେଳେ ଏହି ଲାଭଟି ବିକ୍ରି କରାଯାଏ । ଭ୍ରାନ୍ତି କୁ ଏଡାଇବା ପାଇଁ , ଆଇଆରଡିଏ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ମାନକୀକରଣ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନ୍ତର୍ଗତ 20 ସବୁଠୁ ସାଧାରଣ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ର ପରିଭାଷାକୁ ମାନକୀକରଣ କରାଯାଇଛି । (ଦୟାକରି ଶେଷରେ ଥିବା ସଂଲଗ୍ନ ରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଦିଅନ୍ତୁ) ।

ଅବଶ୍ୟ, ଜାରୀ ଚରଣ ରେ ବିପରୀତ ଚୟନ ର ସମ୍ଭାବନା (ଯେଉଁଠି ପ୍ରଭାବିତ ହେବାର ବହୁତ ସମ୍ଭାବନା ଥିବା ଲୋକେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଏହି ବୀମା ନେଇଥାନ୍ତି) ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଧିକ ଥାଏ ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତାବକମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ଯଥେଷ୍ଟ ତଥ୍ୟର ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ, ଚଳିତ ସମୟରେ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ଯୋଜନାଗୁଡିକର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପୁନଃବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ତଥ୍ୟ ମାଧ୍ୟମରେ ସହାୟତା ପ୍ରାପ୍ତ ହେଉଛି ।

c) ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗଗୁଡିକ ବଡ଼ ବଡ଼ ରୋଗ ଅଟନ୍ତି ଯାହା ନା କେବଳ ଭାରୀ ଅଧିକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ମୂଲ୍ୟ ଆଡେ ଗତି କରାନ୍ତି, ଅପିତୁ ବିକଳାଙ୍ଗତା, ଅଙ୍ଗ ହାନି, ଉପାର୍ଜନ ହାନି ଇତ୍ୟାଦିର କାରଣ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରନ୍ତି ଏବଂ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଦୀର୍ଘ ଯତ୍ନ ଆବଶ୍ୟକ କରି ପାରନ୍ତି ।

d) ଏକ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ପଲିସୀ କୁ ଅନେକ ସମୟରେ ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନା କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପଲିସୀ ଅତିରିକ୍ତ ନେବାପାଇଁ ସୁପାରିଶ କରାଯାଏ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏକ ପରିବାରର ଆର୍ଥିକ ବୋଝ ର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ଯାହାର ସଦସ୍ୟ ସେଭଳି ରୋଗ ଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥାଏ ।

e) ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ଏବଂ ଉତ୍ପାଦ ଉତ୍ପାଦ ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ସାଧାରଣ ରୋଗଗୁଡିକରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି:

- ✓ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କଠୋରତା ଥିବା କ୍ୟାନସରସବୁ
- ✓ ତୀବ୍ର ମାୟୋକାର୍ଡିନଲ ଇନ୍ଫାର୍କଶନ

- ✓ କୋରୋନାରୀ ଆର୍ଟେରୀ ସର୍ଜରୀ
- ✓ ହୃତ୍ପିଣ୍ଡ ଭାଲ୍ଭ ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ
- ✓ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଗମ୍ଭୀରତା ର କୋମା
- ✓ ରେନାଲ ଅଚଳତା
- ✓ ଷ୍ଟ୍ରୋକ୍ ଯାହାର ପରିଣାମ ସ୍ଥାୟୀ ଲକ୍ଷଣ ହୋଇଥାଏ
- ✓ ମୁଖ୍ୟ ଅଙ୍ଗ /ବୋନ୍ ମ୍ୟାରୋ ପ୍ରତ୍ୟାରୋପଣ
- ✓ ବହୁବିଧ କାଠିନ୍ୟ
- ✓ ମୋଟର ନ୍ୟୁରନ୍ ରୋଗ
- ✓ ଅଙ୍ଗଗୁଡିକର ସ୍ଥାୟୀ ପାରାଲିସିସ୍
- ✓ ବଡ଼ ବଡ଼ ଦୁର୍ଘଟଣା ଯୋଗୁଁ ସ୍ଥାୟୀ ବିକଳାଙ୍ଗତା

ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗଗୁଡିକର ତାଲିକା ସ୍ଥିର ନୁହେଁ ଏବଂ ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଯାଉଥାଏ । କେତେକ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ବଜାରରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସ୍ଥିତିଗୁଡିକୁ 'ମୂଳ (କୋର୍)' ଏବଂ 'ଅତିରିକ୍ତ' ରୂପେ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ କରନ୍ତି,ଏପରିକି ଆଲଜେମର୍ ସ ରୋଗ ଭଳି ସ୍ଥିତି କୁ ବି ସୁରକ୍ଷା ଦିଅନ୍ତି । ବେଳେ ବେଳେ 'ଚରମ ରୋଗ' କୁ ମଧ୍ୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଏ ଯଦିଓ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ପ୍ରିମିୟମ ବହୁତ ଅଧିକ ହୋଇପାରେ ।

f) ଯେତେବେଳେ ଅଧିକାଂଶ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ପଲିସୀ ରୋଗର ଡାଏଗ୍ନୋସିସ୍ ରେ ଏକ ମୋଟା ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି, କେତେକ ପଲିସୀ ଅଛି ଯେଉଁଗୁଡିକ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଆକାରରେ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଖର୍ଚ୍ଚ ସୁରକ୍ଷା କେବଳ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ଅଳ୍ପ ଗୁଡିଏ ଉତ୍ପାଦ ଉଭୟ ସୁରକ୍ଷାର ସଂଯୋଗ, ଅର୍ଥାତ୍ ଆନ୍ତଃରୋଗୀ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଏବଂ ପଲିସୀରେ ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ଥିବା ବଡ଼ ବଡ଼ ରୋଗ ଗୁଡିକର ଡାଏଗ୍ନୋସିସ୍ ରେ ଏକ ମୋଟା ରାଶି ପ୍ରଦାନ, ର ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଅନ୍ତି ।

g) ସଙ୍କଟମୟ ରୋଗ ପଲିସୀଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ ଆୟୁ ବର୍ଗ 21 ବର୍ଷ ଠାରୁ 65 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ର ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଅଟେ ।

h) ଏହି ପଲିସୀଗୁଡିକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମା ରାଶି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଧିକ ଥାଏ ଯେହେତୁ ସେଭଳି ଏକ ପଲିସୀର ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ହୋଇପାରେ ସେଭଳି ରୋଗଗୁଡିକ ସହିତ ଜଡିତ ଦୀର୍ଘାବଧି ସେବାର ଆର୍ଥିକ ବୋଝ ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ ରଖିବା ।

i) ଏହି ପଲିସୀଗୁଡିକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗର ନିଦାନ ଚିହ୍ନଟ ହେବାରେ ସାଧାରଣତଃ ବୀମା ରାଶିର 100% ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଏବଂ ରୋଗର ଗମ୍ଭୀରତା ଆଧାରରେ କ୍ଷତିପୂରଣ 25% ଠାରୁ 100% ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ ।

j) ଞ) ସମସ୍ତ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ପଲିସୀ ରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ଏକ ମାନକ ସର୍ତ୍ତ ହେଉଛି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ କୌଣସି ଲାଭ ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ହେବା ପାଇଁ ପଲିସୀ ଆରମ୍ଭ ଠାରୁ 90 ଦିନ ର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ଏବଂ ରୋଗର ନିଦାନ ପରେ 30 ଦିନର ଜୀବିତ ଅନୁଚ୍ଛେଦ । ଏହି ଲାଭ ରୂପେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିବା ଜୀବିତ ଅନୁଚ୍ଛେଦ କୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ "ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭ"ସହିତ ଭ୍ରାନ୍ତ ହେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ଏବଂ ଅଧିକ ରୂପେ ଏକ "ଜୀବିତ (ବଞ୍ଚିଥିବା) ଲାଭ" ଅର୍ଥାତ୍ ସେହି କଷ୍ଟଦାୟକ ପରିସ୍ଥିତିଗୁଡିକୁ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ଲାଭ ଯାହା ଏକ ସଙ୍କଟମୟ ରୋଗ ପରେ ଆସିଥାଏ, ଏହି ଅର୍ଥରେ ଅଧିକ ରୂପେ ବିଚାର କରିବା ଉଚିତ୍ ।

k) ବିଶେଷ ରୂପେ 45 ବର୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବୟସର ବ୍ୟକ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ସଙ୍କଟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ପଲିସୀ ନେବାପାଇଁ ଚାହାଁନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ କଠୋର ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ପଡ଼େ । ମାନକ ଅପବର୍ଜନ ଗୁଡିକ ଠିକ୍ ସେ ଭଳିଆ ଯାହା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକରେ ଥାଏ, ଚିକିତ୍ସା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପରାମର୍ଶ ପାଇବାରେ କିମ୍ବା ଅନୁପାଳନ କରିବାରେ ବିଫଳତା, କିମ୍ବା ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧିକୁ ଟାଳିବା ପାଇଁ ମେଡିକଲ ଚିକିତ୍ସା ରେ ବିଳମ୍ବ କରିବା କୁ ମଧ୍ୟ ବିଶେଷ ରୂପେ ଅପବର୍ଜିତ କରାଯାଇଛି ।

l) ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବୀମିତକୁ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ରୋଗଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ଏକ କିମ୍ବା ଅଧିକ ପାଇଁ କେବଳ ଥରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେଇପାରେ କିମ୍ବା ମଲ୍ଟିପଲ ପେଆଉଟ୍ ପ୍ରଦାନ କରିପାରେ କିନ୍ତୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । କୌଣସି ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଥରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କଲା ପରେ, ପଲିସୀ ସମାପ୍ତ ହୋଇଯାଏ ।

m) ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ପଲିସୀକୁ ସମୂହମାନଙ୍କୁ ବିଶେଷ ରୂପେ କର୍ପୋରେଟ ମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ଯେଉଁମାନେ ସେମାନଙ୍କ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପଲିସୀସବୁ ନିଅନ୍ତି ।

G. *ଦୀର୍ଘାବଧି ସେବା ବୀମା*

ଆଜିକାଲି, ଜୀବନ ପ୍ରତ୍ୟାଶା ବଢ଼ିବା ସହିତ, ବିଶ୍ୱରେ ବୃଦ୍ଧ ଲୋକମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି । ବର୍ଦ୍ଧିତ ଆୟୁର ଲୋକସଂଖ୍ୟା ସହିତ, ସାରା ପୃଥିବୀରେ, ଦୀର୍ଘାବଧି ସେବା ବୀମା ର ମହତ୍ୱ ମଧ୍ୟ ବଢୁଛି । ବୟୋଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଲୋକମାନେ ଏବଂ ସେହି ଲୋକେ ମଧ୍ୟ ଯେଉଁମାନେ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ଅପଙ୍ଗତାରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ଅଟନ୍ତି, ଦୀର୍ଘାବଧି ଯତ୍ନ ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି । ଦୀର୍ଘାବଧି ସେବା/ଯତ୍ନ ଅର୍ଥ ହେଉଛି ସେହି ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କିମ୍ବା ନର୍ସିଂ ସେବା ଯେଉଁମାନେ ସହାୟତା ର ମାତ୍ରା ବିନା ନିଜେ ନିଜର ଯତ୍ନ ନେବାପାଇଁ ଅସମର୍ଥ କିମ୍ବା ଯେଉଁମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଆହୁରି ଭଲ ହେବା ପାଇଁ ଯାଉନାହିଁ ।

ଦୀର୍ଘାବଧି ସେବା ପାଇଁ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ଯୋଜନା ଅଛି:

a) ପୂର୍ବରୁ ନିଧି ପ୍ରାପ୍ତ ଯୋଜନା ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବାନ ବୀମିତମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା, ସେମାନଙ୍କ ଭବିଷ୍ୟତ ର ମେଡିକାଲ ଖର୍ଚ୍ଚ କୁ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ପାଇଁ, କ୍ରୟ କରାଯାଇଥାଏ, ଏବଂ

b) ଆସନ୍ନ ଆବଶ୍ୟକତା ଯୋଜନା ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକୁ ଏକ ମୋଟା ପ୍ରିମିୟମ ଦ୍ୱାରା କ୍ରୟ କରାଯାଏ ଯେତେବେଳେ ବୀମିତ ଦୀର୍ଘାବଧି ସେବା ଆବଶ୍ୟକ କରେ ।

ଅପଙ୍ଗତାର କଠୋରତା (ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ବଞ୍ଚିବା ଅବଧି) ଲାଭର ପରିମାଣ ର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଏ । ଦୀର୍ଘାବଧି ସେବା ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡ଼ିକ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଭାରତୀୟ ବଜାରରେ ବିକଶିତ ହେବାକୁ ଅଛି ।

ଭବିଷ୍ୟତ ଆରୋଗ୍ୟ ପଲିସୀ

ପ୍ରଥମ ପୂର୍ବ–ନିଧି ପ୍ରାପ୍ତ ବୀମା ଯୋଜନା ଥିଲା ଚାରୋଟି ସାର୍ବଜନିକ କ୍ଷେତ୍ର ସାଧାରଣ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ବିପଣନ କରାଯାଇଥିବା ଭବଷ୍ୟତଆରୋଗ୍ୟ ପଲିସୀ । 1990 ରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଥିବା, ଏହି ପଲିସୀ ମୂଖ୍ୟତଃ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଅବସରପ୍ରାପ୍ତି ପରେ, ତା' ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡ଼ିକୁ ଧ୍ୟାନ ଦେବାପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ, ଯେତେବେଳେ କି ସେ ତା' ଉପାର୍ଜନକ୍ଷମ ଜୀବନ ରେ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ଏହା ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ ନେବା ସଦୃଶ ଅଟେ କେବଳ ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଯେ ଏହା ମୃତ୍ୟୁ ଅପେକ୍ଷା ଭବିଷ୍ୟତର ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚଗୁଡ଼ିକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

a) ବିଳମ୍ବିତ ମେଡିକ୍ଲେମ

ପଲିସୀ ଟି ଏକ ପ୍ରକାରର ବିଳମ୍ବିତ କିମ୍ବା ଭବିଷ୍ୟତ ମେଡିକ୍ଲେମ ଅଟେ ଏବଂ ମେଡିକ୍ଲେମ୍ ଭଳିଆ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ । ପ୍ରସ୍ତାବକ 25 ଏବଂ 55 ବର୍ଷ ଆୟୁ ମଧ୍ୟରେ ଯେ କୌଣସି ସମୟରେ ଏହି ଯୋଜନାରେ ଯୋଗ ଦେଇ ପାରେ ।

b) ଅବସରଗ୍ରହଣ ଆୟୁ

ସେ 55 ଏବଂ 60 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଅବସର ଗ୍ରହଣ ଆୟୁ ଚୟନ କରିପାରେ ଏହି ସର୍ତ୍ତରେ ଯେ ଯୋଗ ଦେଇଥିବା ତାରିଖ ଏବଂ ଚୟନିତ ଅବସରଗ୍ରହଣ ଆୟୁ ମଧ୍ୟରେ 4 ବର୍ଷର ସ୍ୱଷ୍ଟ ବ୍ୟବଧାନ ଥିବା ଉଚିତ୍ । ପଲିସୀ ଅବସର ଗ୍ରହଣ ଆୟୁର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ପ୍ରସ୍ତାବରେ ହସ୍ତାକ୍ଷର କରିବା ସମୟରେ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଚୟନ କରାଯାଇଥିବା ଏବଂ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଲାଭ ଆରମ୍ଭ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଅନୁସୂଚୀରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଆୟୁ । ଏହି ଆୟୁ କୁ ଆଗକୁ ବଢ଼ା ଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

c) ଅବସରଗ୍ରହଣ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ସମୟାବଧି

ଅବସର ଗ୍ରହଣ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ସମୟାବଧି ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ପ୍ରସ୍ତାବର ସ୍ୱୀକୃତି ତାରିଖ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ଅନୁସୂଚୀରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପଲିସୀ ଅବସରଗ୍ରହଣ ଆୟୁ ସହିତ ସମାପ୍ତି ହୋଇଥିବା ସମୟାବଧି । ଏହି ସମୟାବଧି ରେ ବୀମିତ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେଉଥିବା ଅନୁସାରେ କିସ୍ତି/ କେବଳ ଏକମାତ୍ର ପ୍ରିମିୟମ ରାଶିକୁ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବ । ବୀମିତ ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ଏକ ମୁଷ୍ଟ ପ୍ରିମିୟମ କିମ୍ବା କିସ୍ତି ହିସାବରେ ରାଶି ପ୍ରଦାନର ବିକଳ୍ପ ଥାଏ ।

d) ଅପସାରଣ/ପ୍ରତ୍ୟାହରଣ

ଯଦି ବୀମିତ ର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଯାଏ କିମ୍ବା ସେ ଚୟନିତ ଅବସରଗ୍ରହଣ ବୟସ ର ପୂର୍ବରୁ କିମ୍ବା ଏହାର ପରେ ଯୋଜନା ଠାରୁ ଅପସାରିତ/ ପ୍ରତ୍ୟାହୃତ ହେବା ପାଇଁ ଚାହେଁ, ତେବେ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ କୌଣସି ଦାବୀ ହୋଇ ନ ଥିବା କାରଣରୁ ପ୍ରିମିୟମ ର ଉପଯୁକ୍ତ ଫେରସ୍ତ ସ୍ୱୀକୃତ ହେବ । ନୂତନୀକରଣ ରେ ବିଳମ୍ବ ପାଇଁ ସନ୍ତୋଷଜନକ କାରଣ ଅବସରରେ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ 7 ଦିନ ର ଅନୁଗ୍ରହ ଅବଧିର ଏକ ପ୍ରାବଧାନ ରହିଛି ।

e) ସମନୁଦେଶନ

ଯୋଜନାରେ ସମନୁଦେଶନ ର ପ୍ରାବଧାନ ରହିଛି ।

f) ଅପବର୍ଜନ

ମେଡିକ୍ଲେମ ରେ ଥିବା ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ, 30 ଦିନର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ଏବଂ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରୋଗଗୁଡିକ ପାଇଁ ପ୍ରଥମ ବର୍ଷ ଅପବର୍ଜନ ଭଳି ଏହି ପଲିସୀରେ କୌଣସି ଅପବର୍ଜନ ନାହିଁ । ଯେହେତୁ ଏହା ଭବିଷ୍ୟତ ମେଡିକ୍ଲେମ ପଲିସୀ, ଏହା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ତର୍କ ସଙ୍ଗତ ଅଟେ ।

g) ସମୂହ ବୀମା ପ୍ରକାର

ପଲିସୀ କୁ ସମୂହ ଆଧାରରେ ମଧ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇପାରେ ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମୂହ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟର ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି ।

H. *କୋମ୍ବି-ଉତ୍ପାଦ*

ବେଳେ ବେଳେ, ଜୀବନ ବୀମା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ସହିତ ସଂଯୋଜିତ କରାଯାଏ । ଦୁଇ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏକତ୍ର ହୋଇ ଓ ଏକ ବୁଝାମଣାରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ମାଧ୍ୟମରେ ଏକ ପ୍ୟାକେଜ୍ଡ ଉପାୟରେ ଅଧିକ ଉତ୍ପାଦକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବାର ଏହା ହେଉଛି ଏକ ଉତ୍ତମ ପଦ୍ଧତି ।

ହେଲଥ ପ୍ଲସ୍ ଲାଇଫ୍ କୋମ୍ବି ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ସେହି ଉତ୍ପାଦସବୁ ଯେଉଁଗୁଡିକ ଏକ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ଅଣ-ଜୀବନ ଏବଂ/କିମ୍ବା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର (ଅନାଶ୍ରିତ) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ଏକ ସଂଯୋଜନ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ଦୁଇଗୋଟି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସଂଯୁକ୍ତ ରୂପେ ଡିଜାଇନ କରାଯାଏ ଏବଂ ଉଭୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ବିତରଣ ଚ୍ୟାନେଲ ମାଧ୍ୟମରେ ବିପଣନ କରାଯାଏ । ସ୍ପଷ୍ଟତଃ, ଏହାର ପରିଣାମ ଦୁଇ କମ୍ପାନୀ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ବନ୍ଧନ ହେବ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁଯାୟୀ, କୌଣସି ସମୟରେ ବି ଗୋଟିଏ ଜୀବନ ବୀମା କର୍ତ୍ତା ଏବଂ ଗୋଟିଏ ଅଣ-ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ କେବଳ ସେଭଳି ବନ୍ଧନ ର ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଥାଏ । ବିପଣନ, ପଲିସୀ ସେବା ପ୍ରଦାନ ଓ ସାଧାରଣ ଖର୍ଚ୍ଚଗୁଡିକର ବଣ୍ଟନ କେଉଁ ଉପାୟରେ କରାଯିବ ଏଥିପାଇଁ ଏବଂ ପଲିସୀ ସେବା ପ୍ରଦାନ ମାପଦଣ୍ଡ ଓ ପ୍ରିମିୟମର ସଂଚାରଣ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସେଭଳି କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବୁଝାମଣାର ଏକ ଜ୍ଞାପନ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଥିବା ଉଚିତ୍ । ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ବନ୍ଧନ ପାଇଁ IRDAI ଙ୍କ ସ୍ୱୀକୃତି ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇପାରେ । ଚୁକ୍ତିନାମା ଏକ ଦୀର୍ଘାବଧି ସ୍ୱରୂପର ହେବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଅସାଧାରଣ ପରିସ୍ଥିତି ଓ IRDAI ଙ୍କ ସନ୍ତୁଷ୍ଟି ବ୍ୟତୀତ କୌଣସି ବି ପରିସ୍ଥିତିରେ ବନ୍ଧନଠାରୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାରର ଅନୁମତି ଦିଆଯିବ ନାହିଁ ।

କୋମ୍ବି ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବିଭିନ୍ନ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସଂପର୍କ ବିନ୍ଦୁ ରୂପେ ପଲିସୀ ସେବାକୁ ସୁଗମ କରିବାରେ ଏକ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଏକ ଅଗ୍ରଣୀ ବୀମାକର୍ତ୍ତାରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ବୀମା କମ୍ପାନୀଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ କୁ ପାରସ୍ପରିକ ରୂପେ ସମ୍ମତି ଦିଆଯାଇପାରେ । ଅଗ୍ରଣୀ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଓ ପଲିସୀ ସେବାକୁ ସୁଗମ କରିବାରେ ଏକ ମୂଖ୍ୟ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିପାରେ । ଅବଶ୍ୟ, ପଲିସୀର କେଉଁ ବିଭାଗ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଛି, ଏହା ଉପରେ ଆଧାର କରି, ଦାବୀ ଓ କମିଶନ ଦେୟପ୍ରଦାନଗୁଡିକ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂଚାଳିତ କରାଯାଇଥାଏ ।

'କୋମ୍ବି ଉତ୍ପାଦ' ଫାଇଲିଙ୍ଗ୍ ସମୟ ସମୟରେ ଜାରୀ କରାଯାଉଥିବା ଫାଇଲ ଏବଂ ଉପଯୋଗିତା ମାର୍ଗଦର୍ଶିକାର ଅନୁପାଳନ କରିବ ଏବଂ ବୈୟକ୍ତିକ ରୂପେ ହଟାଯିବ । ଉଭୟ ସଙ୍କଟର ପ୍ରିମିୟମ ଘଟକଗୁଡିକୁ ଅଲଗା ଅଲଗା ଭାବେ ଚିହ୍ନଟଯୋଗ୍ୟ କରିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ଉଭୟ ବିକ୍ରୟ-ପୂର୍ବ ଅବସ୍ଥା ଓ ବିକ୍ରୟ-ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅବସ୍ଥାରେ ଓ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ, ବିକ୍ରୟ ସାହିତ୍ୟ ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି ସମସ୍ତ ଦସ୍ତାବିଜ ରେ ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରକଟ କରିବାକୁ ପଡିବ ।

ଉତ୍ପାଦକୁ ଉଭୟ ବୈୟକ୍ତିକ ବୀମା ପଲିସୀ ରୂପେ ଓ ସମୂହ ବୀମା ଆଧାରରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ । ଅବଶ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଫ୍ଲୋଟର ପଲିସୀ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଶୁଦ୍ଧ ଅବଧି ଜୀବନ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ସ୍ୱୀକୃତି ପରିବାରର ଉପାର୍ଜନକାରୀ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣକର ଜୀବନ ଉପରେ ଦିଆଯାଏ ଯିଏ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ଏବଂ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ମାନଦଣ୍ଡ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀର ପ୍ରସ୍ତାବକ ମଧ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ।

ମୁକ୍ତ ଅବଲୋକନ ବିକଳ୍ପ ବୀମିତ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଅଟେ ଏବଂ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ 'କୋମ୍ବି ଉତ୍ପାଦ' ଉପରେ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ, 'କୋମ୍ବି ଉତ୍ପାଦ' ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିକଳ୍ପର ନୂତନୀକରଣୀୟତା ର ପାତ୍ରତା ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଅଣ-ବୀମା/ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଠାରୁ ପଲିସୀଧାରୀର ବିକଳ୍ପରେ ଥିବ ।

କୋମ୍ବି ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ବିପଣନ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବିପଣନ ଚ୍ୟାନେଲ, ବ୍ରୋକର ଏବଂ ସଂଯୁକ୍ତ ବୈୟକ୍ତିକ ଓ କର୍ପୋରେଟ ଅଭିକର୍ତ୍ତା, ଯେଉଁମାନେ ଉଭୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ସାଧାରଣ ଅଟନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ କରାଯାଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ବ୍ୟାଙ୍କ ରେଫରାଲ ବ୍ୟବସ୍ଥା ମାଧ୍ୟମରେ ନୁହେଁ । ଅବଶ୍ୟ, ସେମାନେ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ହୋଇପାରିବେ ନାହିଁ ଯେଉଁମାନେ କୌଣସି ବି ବୀମାକର୍ତ୍ତାର କୌଣସି ବି ଉତ୍ପାଦର ବିପଣନ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକୃତ ନୁହଁନ୍ତି ।

ପ୍ରସ୍ତାବ ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ସାହିତ୍ୟରେ ବିଶେଷ ପ୍ରକଟୀକରଣ କରିବାକୁ ପଡିବ ବିଶେଷରୂପେ ସେହିସବୁ ବିଶେଷତା ବିଷୟରେ ଯେପରିକି ଦୁଇଟି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଜଡିତ ଅଛନ୍ତି, ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଙ୍କଟ ଅନ୍ୟଠାରୁ ଅଲଗା ଅଟେ, କିଏ ଦାବୀଗୁଡିକର ସମାଧାନ କରିବ, ବୀମିତର ବିକଳ୍ପ ରେ ଉଭୟ କିମ୍ବା ଗୋଟିଏ ସୁରକ୍ଷାର ନୂତନୀକରଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିଷୟ, ସେବା ସୁବିଧା ଇତ୍ୟାଦି ।

ଏହି ବ୍ୟବସାୟରେ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ IT ସିଷ୍ଟମ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଦୃଢ଼ ଏବଂ ଅବାଧ ହେବା ଉଚିତ୍ ଯେହେତୁ ଏହାର ଅର୍ଥ ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁସାରେ ଦୁଇଟି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ତଥ୍ୟର ସମନ୍ୱୟ ଏବଂ IRDAI ପାଇଁ ତଥ୍ୟ ଜାତ ଅଟେ ।

I. *ପ୍ୟାକେଜ୍ ପଲିସୀ*

ପ୍ୟାକେଜ୍ କିମ୍ବା ଛତ୍ର ସୁରକ୍ଷାଗୁଡିକ, କେବଳ ଏକମାତ୍ର ଦସ୍ତାବିଜ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଗୁଡିକର ଏକ ସଂଯୋଜନ, ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶ୍ରେଣୀର ବ୍ୟବସାୟରେ, ଗୃହସ୍ଥ ପଲିସୀ, ଦୋକାନୀ ପଲିସୀ, ଅଫିସ୍ ପ୍ୟାକେଜ୍ ପଲିସୀ ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି ବୀମା ସୁରକ୍ଷାସବୁ ରହିଛି ଯେଉଁଗୁଡିକ, ଗୋଟିଏ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ଗୃହ, ବସ୍ତୁ ଆଦି ସହିତ ବିଭିନ୍ନ ଭୌତିକ ସମ୍ପତ୍ତି କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ଚାହାଁନ୍ତି । ସେହି ପଲିସୀଗୁଡିକ କିଛି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପଙ୍କ୍ତି କିମ୍ବା ଦାୟିତ୍ୱ ସୁରକ୍ଷାସବୁକୁ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିପାରନ୍ତି ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ଥିବା ପ୍ୟାକେଜ୍ ପଲିସୀ ର ଉଦାହରଣଗୁଡିକ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ସୁରକ୍ଷା ଲାଭଗୁଡିକୁ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପଲିସୀଗୁଡିକ ସହିତ ଏବଂ ଏପରିକି ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ ଓ ଡାକ୍ତରଖାନା ଦୈନିକ ନଗଦ ଲାଭଗୁଡିକୁ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପଲିସୀଗୁଡିକ ସହିତ ସଂଯୋଜିତ କରି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରନ୍ତି ।

ଯାତ୍ରା ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରେ, ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପଲିସୀ ମଧ୍ୟ ଏକ ପ୍ୟାକେଜ୍ ପଲିସୀ ଅଟେ ଯାହା ନା କେବଳ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା, ଅପିତୁ ଦୁର୍ଘଟଣା ଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ/ବିକଳାଙ୍ଗତା ଲାଭ ଗୁଡିକୁ ମଧ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯାହା ସହିତ ରୋଗ/ଦୁର୍ଘଟଣା ଯୋଗୁଁ ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚ, ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟାଗେଜ୍ ର ହାନି କିମ୍ବା ପହଞ୍ଚିବାରେ ବିଳମ୍ବ, ପାସୋର୍ଟ ଓ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକର ହାନି, ସମ୍ପତ୍ତି/ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କ୍ଷତି ପାଇଁ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ଦାୟିତ୍ୱ , ଯାତ୍ରାର ରଦ୍ଦକରଣ ଏବଂ ଏପରିକି ଅପହରଣ ସୁରକ୍ଷା ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

J. *ଦରିଦ୍ର ବର୍ଗମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମାଇକ୍ରୋ ବୀମା ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା*

ମାଇକ୍ରୋ-ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ପରିକଳ୍ପନା ବିଶେଷ ରୂପେ ଗ୍ରାମୀଣ ଓ ଅନୌପଚାରିକ କ୍ଷେତ୍ର ନିମ୍ନ ଆୟ ବର୍ଗ ଲୋକମାନଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ର ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖି କରାଯାଇଛି । ନିମ୍ନ ଆୟବର୍ଗର ଲୋକେ ଆମ ଜନସଂଖ୍ୟାର ଏକ ବଡ ଆକାର ଗଠନ କରନ୍ତି ଏବଂ ସାଧାରଣତଃ କୌଣସି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା କଭର ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ନ ଥାଏ । ତେଣୁ , ଏହି ନିମ୍ନ ମୂଲ୍ୟର ଉତ୍ପାଦ କୁ ଏକ ଶସ୍ତା ପ୍ରିମିୟମ ଓଲାଭ ପ୍ୟାକେଜ ସହିତ, ଏହି ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସାଧାରଣ ସଙ୍କଟଗୁଡିକର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା ପାଇଁ ଏବଂ ଏଗୁଡିକ ଠାରୁ ବଞ୍ଚିବା ରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଛି । ମାଇକ୍ରୋ ବୀମା ଆଇ.ଆର. ଡି.ଏ. ମାଇକ୍ରୋ ବୀମା ବିନିୟାମକ, 2005 ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୁଏ ।

ଏହି ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ଏକ ଅଳ୍ପ ପ୍ରିମିୟମ ସହିତ ଆସନ୍ତି ଏବଂ ସାଧାରଣତଃ, ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ ମାଇକ୍ରୋ-ବୀମା ବିନିୟାମକ, 2005 ର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ବୀମାରାଶି ଟ.30,000 ରୁ ନିମ୍ନରେ ଥାଏ । ସେଭଳି ସୁରକ୍ଷାଗୁଡିକୁ ମୁଖ୍ୟତଃ ବିଭିନ୍ନ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ସଂଗଠନ କିମ୍ବା ଅଣ-ସରକାରୀ ସଂଗଠନ (NGO) ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ସମୂହ ଆଧାରରେ ନିଆଯାଏ । ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ ର ଗ୍ରାମୀଣ ଓ ସାମାଜିକ କ୍ଷେତ୍ର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ କରେ ଯେ ବୀମାର ବ୍ୟାପକ ପହୁଞ୍ଚ କୁ ସକ୍ଷମ କରିବା ପାଇଁ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସେମାନଙ୍କ ପଲିସୀଗୁଡିକର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅନୁପାତ କୁ ମାଇକ୍ରୋ-ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ରୂପେ ବିକ୍ରି କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ସମାଜର ଦରିଦ୍ର ବର୍ଗ ଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା କୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ PSU ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଶେଷ ରୂପେ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଥିବା ଦୁଇଟି ପଲିସୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିମ୍ନରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି:

1. ଜନ ଆରୋଗ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ

ନିମ୍ନ ଗୁଡିକ ଜନ ଆରୋଗ୍ୟ ବୀମା ପଲସୀର ଲକ୍ଷଣ ଅଟନ୍ତି :

a. ସମାଜର ଗରିବ ବର୍ଗର ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଶସ୍ତା ମେଡିକଲ ବୀମା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଏହି ପଲିସୀର ପରିକଳ୍ପନା କରାଯାଇଛି ।

b. ସୁରକ୍ଷା ବୈୟକ୍ତିକ ମେଡିକ୍ଲେମ୍ ପଲିସୀର ପ୍ରକାରଗୁଡିକ ଭଳି ଅଟେ । ସଂଚିତ ବୋନସ ଏବଂ ମେଡିକଲ ଯାଞ୍ଚ ଲାଭସବୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନୁହନ୍ତି ।

c. ପଲିସୀ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ତଥା ପରିବାର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଅଟେ ।

d. ଆୟୁ ସୀମା ପାଞ୍ଚ ଠାରୁ 70 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଟେ ।

e. ତିନି ମାସ ଓ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ର ବୟସ ମଧ୍ୟରେ ସନ୍ତାନସନ୍ତତି ଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଆଯାଇ ପାରେ ଏହି ସର୍ତ୍ତରେ ଯେ ଜଣେ କିମ୍ବା ଉଭୟ ପିତାମାତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ସହିତ ସୁରକ୍ଷା ଦିଆଯିବ ।

f. ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଇଁ ବୀମା ରାଶି ଟ. 5,000 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ରହେ ଏବଂ ପ୍ରିମିୟମ ନିମ୍ନ ଟେବୁଲ ଅନୁଯାୟୀ ଦେୟ ହୁଏ ।

ଟେବୁଲ 2.1

ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ବୟସ	46 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ	46-55	56-65	66-70

ପରିବାର ର ମୂଖ୍ୟ	70	100	120	140
ପତି/ପତ୍ନୀ	70	100	120	140
25 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଶ୍ରିତ ସନ୍ତାନ/ସନ୍ତତି	50	50	50	50
2+1 ଆଶ୍ରିତ ପିଲା ର ପରିବାର ପାଇଁ	190	250	290	330
2+2 ଆଶ୍ରିତ ପିଲା ର ପରିବାର ପାଇଁ	240	300	340	380

- ଆୟକର ଅଧିନିୟମ ର ଅନୁଭାଗ 80 D ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରିମିୟମ କର ଲାଭ ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ହୁଏ ।
- ପଲିସୀ ପାଇଁ ସେବା କର ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୁଏ ନାହିଁ ।

2. **ସାର୍ବଭୌମ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ଯୋଜନା (**UHIS)

ଏହି ପଲିସୀ 100 କିମ୍ବା ଅଧିକ ପରିବାରର ସମୂହ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଅଟେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟରେ ବୈୟକ୍ତିକ UHIS ପଲିସୀଗୁଡିକ ମଧ୍ୟ ଜନତା ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯାଇଛି ।

ଲାଭ

ନିମ୍ନଗୁଡିକ ସାର୍ବଭୌମ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନାର ଲାଭ ଅଟନ୍ତି :

- **ମେଡିକଲ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି**

  ପଲିସୀ ନିମ୍ନ ଉପ ସୀମାଗୁଡିକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବ୍ୟକ୍ତି**/**ପରିବାର ପାଇଁ ଟ. 30, 000 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ର ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଖର୍ଚ୍ଚର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଟେବୁଲ 2.2

ବିବରଣୀ	ସୀମା
କୋଠରୀ, ବୋର୍ଡିଙ୍ଗ ଖର୍ଚ୍ଚ	ଟ 150 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତି ଦିନ
ଯଦି ICU ରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୁଏ	ଟ. 300 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତି ଦିନ
ସର୍ଜନ, ଏନେସ୍ଥେଟିଷ୍ଟ. କନ୍ସଲ୍ଟାଣ୍ଟ, ବିଶେଷଜ୍ଞ ଶୁଳ୍କ, ନର୍ସିଂ ଖର୍ଚ୍ଚ	4,500 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତି ରୋଗ/କ୍ଷତ
ଏନେସ୍ଥେସିଆ, ରକ୍ତ, ଅକ୍ସିଜେନ୍, OT ଚାର୍ଜ, ଔଷଧ, ଡାଏଗ୍ନୋଷ୍ଟିକ୍ ସାମଗ୍ରୀ ଓ ଏକ୍ସ-ରେ, ଡାଏଲିସିସ୍, ରେଡିଓଥେରାପି, କେମୋଥେରାପି, ପେସ୍ମେକର, କୃତ୍ରିମ ଅଙ୍ଗର ମୂଲ୍ୟ, ଇତ୍ୟାଦି	ଟ. 4,500 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତି ରୋଗ/କ୍ଷତ
କୌଣସି ଗୋଟିଏ ରୋଗ ପାଇଁ ବ୍ୟୟ ହୋଇଥିବା ମୋଟ ଖର୍ଚ୍ଚ	ଟ. 15, 000 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ

- ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ସୁରକ୍ଷା

ଦୁର୍ଘଟଣା ଯୋଗୁଁ ପରିବାରର ମୂଖ୍ୟ ଉପାର୍ଜନକାରୀର ମୃତ୍ୟୁ ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା (ଅନୁସୂଚୀ ରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଅନୁରୂପ) :ଟ 25, 000**/-**

- **ଅପଙ୍ଗତା/ବିକଳାଙ୍ଗତା ସୁରକ୍ଷା**

ଯଦି ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣା/ରୋଗ ଯୋଗୁଁ ପରିବାରର ମୁଖ୍ୟ ଉପାର୍ଜନ କାରୀ କୁ ଡାକ୍ତରଖାନା ରେ ଭର୍ତ୍ତି କରାଯାଏ, ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ପାଇଁ, ତିନି ଦିନର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ପରେ ସର୍ବାଧିକ 15 ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କ୍ଷତିପୂରଣ ରୂପେ ଟ.50/-ପ୍ରତି ଦିନ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

- **ପ୍ରିମିୟମ**

ଟେବୁଲ 2.3

ତତ୍ତ୍ୱ	**ପ୍ରିମିୟମ**
ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଇଁ	ଟ.365/- ପ୍ରତି ବର୍ଷ
ପାଞ୍ଚ ଜଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକ ପରିବାର ପାଇଁ (ପ୍ରଥମ ତିନି ପିଲାଙ୍କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି)	ଟ.548/- ପ୍ରତି ବର୍ଷ
ସାତ ଜଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକ ପରିବାର ପାଇଁ (ପ୍ରଥମ ତିନି ପିଲା ଓ ଆଶ୍ରିତ ପିତାମାତାଙ୍କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି)	ଟ.730/- ପ୍ରତି ବର୍ଷ
BPL ପରିବାରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ ସବ୍ସିଡି	ଦରିଦ୍ର ସୀମା ରେଖା ତଳେ ଥିବା ପରିବାରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସରକାର ଏକ ପ୍ରିମିୟମ ସବ୍ସିଡି ପ୍ରଦାନ କରିବେ ।

K. *ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା*

ସରକାର ମଧ୍ଯ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯୋଜନା ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି, ଯେଉଁଗୁଡିକ ମଧ୍ଯରୁ କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଟ ରାଜ୍ୟଗୁଡିକରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଲାଭର ବିସ୍ତାର କୁ ଜନ ସମୁଦାୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ତାରିତ କରିବା ପାଇଁ, ସରକାର ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ସହଯୋଗରେ ରାଷ୍ଟ୍ରିୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା ଲାଗୁ କରିଛନ୍ତି । ଦରିଦ୍ର ସୀମା ରେଖା ତଳ (BPL) ର ପରିବାରମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ, ଶ୍ରମ ଓ ନିଯୁକ୍ତି ମନ୍ତ୍ରାଳୟ, ଭାରତ ସରକାର ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା RSBY ର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଛି ।

ନିମ୍ନଗୁଡିକ ରାଷ୍ଟ୍ରିୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା ର ଲକ୍ଷଣ ଅଟନ୍ତି :

a. ଏକ ପରିବାର ଫ୍ଲୋଟର ଆଧାରରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ BPL ପରିବାର ପାଇଁ ଟ. 30, 000 ର ମୋଟ ବୀମା ରାଶି ।

b. ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗଗୁଡିକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

c. ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ର ଏବଂ ସର୍ଜିକଲ (ଶଲ୍ୟ ଚିକିତ୍ସା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ) ପ୍ରକୃତିର ସେବା ର ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଯାହାକୁ ଦିବସ-ସେବା ଆଧାରରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ ।

d. ସମସ୍ତ ଯୋଗ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ର ନଗଦହୀନ ସୁରକ୍ଷା ।

e. ସ୍ମାର୍ଟ କାର୍ଡ ର ପ୍ରାବଧାନ ।

f. ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁ ର ପ୍ରାବଧାନ ।

g. ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭିଜିଟ୍ ପାଇଁ ଟ. 100/- ର ପରିବହନ ଭତ୍ତା

h. କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ବୀମାକର୍ତ୍ତା କୁ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

i. ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ବିଡିଙ୍ଗ୍ ଆଧାରରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚୟନିତ ହୁଅନ୍ତି ।

j. ଲାଭଗ୍ରହୀତା ପାଇଁ ସାର୍ବଜନିକ ଓ ବେସରକାରୀ ଡାକ୍ତରଖାନା ମଧ୍ଯରେ ଚୟନ

k. କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 3:1 ଅନୁପାତରେ ପ୍ରିମିୟମକୁ ବହନ କରାଯାଏ । କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିବାର ପାଇଁ ଟ. 565/-ର ସର୍ବାଧିକ ରାଶି ଅଂଶଦାନ କରନ୍ତି ।

l. ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଂଶଦାନ: ବାର୍ଷିକ ପ୍ରିମିୟମ ର 25 ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ଟ.750 ପରେ କିଛି ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ।

m. ପଞ୍ଜୀକରଣ ଶୁଳ୍କ/ନୂତନୀକରଣ ଶୁଳ୍କ ରୂପେ ଲାଭଗ୍ରହୀତାକୁ ବାର୍ଷିକ ଟ.30/- ଦେବାକୁ ପଡିବ ।

n. ପ୍ରଶାସନିକ ମୂଲ୍ୟକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବହନ କରିବାକୁ ପଡିବ ।

o. ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସ୍ମାର୍ଟ କାର୍ଡ ର ମୂଲ୍ୟ ଟ. 60/- ର ଅତିରିକ୍ତ ରାଶି ପ୍ରତି ଲାଭଗ୍ରହୀତା ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇପାରେ ।

p. ଯୋଜନାଟି ସ୍ମାର୍ଟ କାର୍ଡ ଜାରୀ ତାରିଖ ଠାରୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ମାସ ପରେ ମାସର ପ୍ରଥମ ଦିନରୁ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିବ । ଏ ପ୍ରକାରେ, ଯଦି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଜିଲ୍ଲାରେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ସ୍ମାର୍ଟ କାର୍ଡ ଗୁଡିକ ଫେବୃୟାରୀ ମାସ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ବି ସମୟରେ ଜାରୀ କରାଯାଇଥାଏ, ଯୋଜନାଟି ଏପ୍ରିଲର ପହିଲା ଠାରୁ ଲାଗୁ ହେବ ।

q. ଯୋଜନାଟି ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ପାଇଁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷର 31 ମାର୍ଚ୍ଚ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲାଗୁ ରହିବ । ଏହା ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଜିଲ୍ଲାରେ ଯୋଜନାର ଅନ୍ତିମ ତାରିଖ ହେବ । ଏ ପ୍ରକାରେ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା କାର୍ଡ ଗୁଡିକର ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତିମ ତାରିଖ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷର 31 ମାର୍ଚ୍ଚ ହେବ ।

ଦାବୀ ସମାଧାନ ଅନୁସୂଚୀରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ TPA ମାନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ କିମ୍ବା ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ହେବ । ଯେତେ ଦୂର ସମ୍ଭବ ସମାଧାନ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକ ମାଧ୍ୟମରେ ନଗଦହୀନ କରିବାକୁ ପଡିବ ।

କୌଣସି ବି ଗୋଟିଏ ରୋଗ ର ଅର୍ଥ ରୋଗର ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଅବଧି ବୋଲି ଧରାଯିବ ଏବଂ ଏହା ଡାକ୍ତରଖାନା ସହିତ ଶେଷ ପରାମର୍ଶ ତାରିଖ ଠାରୁ 60 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ।

L. ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ସୁରକ୍ଷା ବୀମା ଯୋଜନା

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ମୃତ୍ୟୁ ଓ ବିକଳାଙ୍ଗତା ସୁରକ୍ଷା ବୀମାକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେଉଥିବା ଏବେ ଏବେ ଘୋଷଣା କରାଯାଇଥିବା PMSBY ଅତ୍ୟଧିକ ରୁଚି ଆକୃଷ୍ଟ କରିଛି ଏବଂ ଯୋଜନା ବିବରଣୀ ନିମ୍ନ ଭଳି ଅଟନ୍ତି :

ସୁରକ୍ଷାର ପରିସର : ସହଯୋଗୀ ବ୍ୟାଙ୍କ ଗୁଡିକର 18 ଠାରୁ 70 ବର୍ଷ ବୟସରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ସଂଚୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତା ଧାରକମାନେ ଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ଅଟନ୍ତି । ସହଯୋଗୀ ବ୍ୟାଙ୍କ ଗୁଡିକ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ କୌଣସି ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ବନ୍ଧନ ରଖିବା ଉଚିତ୍ ଯିଏ ସେଭଳି ବ୍ୟାଙ୍କ କୁ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଏକ ମାଷ୍ଟର ପଲିସୀ ପ୍ରଦାନ କରିବ । କୌଣସି ବି ବ୍ୟକ୍ତି କେବଳ ଗୋଟିଏ ସଂଚୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତା ଜରିଆରେ ଯୋଜନାରେ ଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଯଦି ସେ ଏକାଧିକ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ନାମାଙ୍କିତ କରେ, ସେ ଅତିରିକ୍ତ ଲାଭ ପାଇବ ନାହିଁ ଏବଂ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମର ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେବ । ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତା ପାଇଁ ଆଧାର ମୂଖ୍ୟ KYC ହେବ ।

ନାମାଙ୍କନ ପ୍ରକାର/ଅବଧି : ସୁରକ୍ଷା 1 ଜୁନ ଠାରୁ 31 ମଇ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷର ଅବଧି ପାଇଁ ହେବ ଯାହା ପାଇଁ ଯୋଗ ଦେବା/ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଫର୍ମରେ ନାମାଙ୍କିତ ସଂଚୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତାଠାରୁ ଅଟୋ-ଡେବିଟ୍ ଦ୍ୱାରା ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ବିକଳ୍ପ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ 31 ମଇ ସୁଦ୍ଧା ଦେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ହେବ, ଯାହା ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ବର୍ଷରେ 31 ଅଗଷ୍ଟ 2015 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଢ଼ାଯାଇପାରେ । ଆରମ୍ଭରେ ଉଦ୍ଘାଟନ ସମୟରେ, ଯୋଗଦେବା ସମୟକୁ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆହୁରି ତିନି ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଅର୍ଥାତ୍ 30 ଡିସେମ୍ବର, 2015 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଢ଼ାଇ ଦିଆଯାଇପାରେ ।

ପରେ ପରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବାର୍ଷିକ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ସହିତ ଯୋଗ ଦେବା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁସାରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରେ । ଆବେଦକମାନେ ନାମାଙ୍କନ/ ଅଟୋ-ଡେବିଟ୍ ପାଇଁ ଏକ ଅନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ/ଦୀର୍ଘସମୟର ବିକଳ୍ପ ଚୟନ କରି ପାରନ୍ତି, ଯାହା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ସହିତ ଯୋଜନା ଚାଲୁ ରହିବା ଅଧୀନରେ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଯାହାକୁ ଅତୀତ ଅନୁଭୂତି ଆଧାରରେ ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇପାରେ । ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ଯୋଜନାକୁ ଛାଡି ଦେଇଥିବେ, ସେମାନେ ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରକାରରେ କୌଣସି ବି ବିନ୍ଦୁରେ ଭବିଷ୍ୟତ ସମୟରେ ଯୋଜନାରେ ପୁନଃ ଯୋଗ ଦେଇ ପାରନ୍ତି । ବର୍ଷକୁ ବର୍ଷ ଯୋଗ୍ୟ ବର୍ଗରେ ନୂତନ ପ୍ରବେଶକର୍ତ୍ତାମାନେ କିମ୍ବା ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟର ଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ଯୋଗ ଦେଇ ନ ଥିଲେ, ସେମାନେ ଭବିଷ୍ୟତ ସମୟରେ ଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ ସମର୍ଥ ହେବେ ଯେତେବେଳେ ଯୋଜନାଟି ଚାଲୁ ରହିଥିବ ।

ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଲାଭସବୁ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରେ ଅଟେ :

ଲାଭଗୁଡିକର ସାରଣୀ	**ବୀମା ରାଶି**
ମୃତ୍ୟୁ	ଟ. 2 ଲକ୍ଷ
ଉଭୟ ଆଖିର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଅପ୍ରତିଲଭ୍ୟ ହାନି କିମ୍ବା ଉଭୟ ହାତ କି ପାଦର ଉପଯୋଗର ହାନି କିମ୍ବା ଗୋଟିଏ ଆଖିର ଦୃଷ୍ଟି ହାନି ଏବଂ ହାତ କି ପାଦର ଉପଯୋଗର ହାନି	ଟ. 2 ଲକ୍ଷ
ଗୋଟିଏ ଆଖିର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଅପ୍ରତିଲଭ୍ୟ ହାନି କିମ୍ବା ଗୋଟିଏ	ଟ. 1 ଲକ୍ଷ

ହାତ କିମ୍ବା ପାଦର ଉପଯୋଗର ହାନି	

ଯୋଗ ଦେବା ଏବଂ ନାମୀତିକରଣ ସୁବିଧା ଏସ୍‌ଏମ୍‌ଏସ୍, ଇମେଲ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସାକ୍ଷାତ ଦ୍ୱାରା ଉପଲବ୍ଧ ଅଟେ ।

ପ୍ରିମିୟମ : ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଦସ୍ୟ ପାଇଁ ଟ. 12/- ପ୍ରତି ବର୍ଷ, ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାର୍ଷିକ ବୀମା ଅବଧିର 1 ଜୁନ ଦିନ କିମ୍ବା ତା' ପୂର୍ବରୁ ଗୋଟିଏ କିସ୍ତିରେ 'ଅଟୋ ଡେବିଟ୍' ସୁବିଧା ମାଧ୍ୟମରେ ଆକାଉଣ୍ଟ ଧାରକର ସଂଚୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତାଠାରୁ କାଟି ଦିଆ ଯିବ । ଅବଶ୍ୟ, ସେହି ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେଉଁଠି ଅଟୋ ଡେବିଟ୍ 1 ଜୁନ୍ ପରେ ହୁଏ, ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଅଟୋ ଡେବିଟ୍ ପରବର୍ତ୍ତୀ ମାସର ପ୍ରଥମ ଦିନ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ ହେବ । ସହଯୋଗୀ ବ୍ୟାଙ୍କ ଗୁଡିକ ପ୍ରିମିୟମ ରାଶିକୁ ସେହି ମାସଠାରୁ କାଟିବେ ଯାହା ପାଇଁ ଅଟୋ ଡେବିଟ୍ ବିକଳ୍ପ ଦିଆଯାଇଥିବ, ବିଶେଷ ରୂପେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷର ମଇ ରେ, ଏବଂ ସେହି ମାସରେ ହିଁ ବୀମା କମ୍ପାନୀକୁ ଦେୟ ରାଶିକୁ ପଠାଇବେ ।

ବାର୍ଷିକ ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି ଆଧାରରେ ପ୍ରିମିୟମର ସମୀକ୍ଷା କରାଯାଇପାରେ କିନ୍ତୁ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇପାରେ ଯେ ପ୍ରଥମ ତିନି ବର୍ଷରେ ପ୍ରିମିୟମର ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱଗାମୀ ସଂଶୋଧନ ହୋଇନାହିଁ ।

ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ସମାପ୍ତି : ସଦସ୍ୟ ପାଇଁ ଦୁର୍ଘଟଣା ସୁରକ୍ଷା ସମାପ୍ତ ହେବ :

1. ସଦସ୍ୟ 70 ବର୍ଷର ଆୟୁ (ଜନ୍ମ ଦିନ ନିକଟତମ ବୟସ) ରେ ପହଞ୍ଚିଗଲେ କିମ୍ବା
2. ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଆକାଉଣ୍ଟ ବନ୍ଦ କିମ୍ବା ବୀମାକୁ ପ୍ରଭାବୀ ରଖିବା ପାଇଁ ବାଲାନ୍ସ (ଦେୟ ରାଶି) ର ଅଯଥେଷ୍ଟତା କିମ୍ବା
3. ଯଦି ଜଣେ ସଦସ୍ୟ ଏକାଧିକ ଆକାଉଣ୍ଟ ଦ୍ୱାରା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ଅଟେ, ବୀମା ସୁରକ୍ଷା କେବଳ ଗୋଟିଏ ରେ ସୀମିତ ରହିବ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ସମାପ୍ତ ହୋଇଯିବ ଯେତେବେଳେ କି ସଦସ୍ୟ ପ୍ରିମିୟମ କୁ ହରାଇବ ।

ଯଦି ବୀମା ସୁରକ୍ଷା କୌଣସି ବୈଷୟିକ କାରଣ ଯେପରିକି ଦେୟ ତାରିଖରେ ଅଯଥେଷ୍ଟ ରାଶି କିମ୍ବା କୌଣସି ପ୍ରଶାସନିକ ସମସ୍ୟା ଯୋଗୁଁ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ, ତାହାକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅଧୀନରେ, ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବାର୍ଷିକ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରାପ୍ତି ପରେ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇପାରେ । ଏହି ସମୟାବଧି ରେ, ସଙ୍କଟ ସୁରକ୍ଷାକୁ ନିଲମ୍ବିତ କରାଯିବ ଏବଂ ସଙ୍କଟ ସୁରକ୍ଷାର ପୁନଃସ୍ଥାପନ କେବଳ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ସ୍ୱନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ହିଁ ରହିବ ।

M. ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଜନ ଧନ ଯୋଜନା

ଏକ ଶସ୍ତା ଉପାୟରେ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ସଂଚୟ ଏବଂ ଜମା ଆକାଉଣ୍ଟ, ପ୍ରେଷଣ, କ୍ରେଡିଟ୍, ବୀମା ଏବଂ ପେନଶନ ରେ ଥିବା ଭାରତୀୟ ନାଗରିକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏହି ଆର୍ଥିକ ସମାବେଶ ଅଭିଯାନ କୁ 15 ଅଗଷ୍ଟ 2014 ରେ ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ ସ୍ୱାଧିନତା ଦିବସ ଭାଷଣରେ ଘୋଷିତ କରାଯାଇଥିବା ହିସାବରେ 28 ଅଗଷ୍ଟ 2014 ଦିନ ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ, ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଯୋଜନା କୌଣସି ଗୋଟିଏ ସପ୍ତାହ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତା ଖୋଲିବାରେ ଏକ ବିଶ୍ୱ ରେକର୍ଡ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା । ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ମୂଖ୍ୟସ୍ରୋତରେ ଅଧିକାଂଶ ସଂଖ୍ୟକ ଲୋକଙ୍କୁ ସମ୍ମିଳିତ କରିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଛି

କୌଣସି ବି ବ୍ୟାଙ୍କ ଶାଖା କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟ ସଂପର୍କୀୟ (ବ୍ୟାଙ୍କ ମିତ୍ର) ଆଉଟଲେଟ୍ ରେ ଏକ ଖାତା ଖୋଲାଯାଇପାରେ । PMJDY ଆକାଉଣ୍ଟସବୁ ଜିରୋ ବାଲାନ୍ସ (ଶୂନ୍ୟ ରାଶି) ରେ ଖୋଲା ଯାଉଛି । ଅବଶ୍ୟ, ଯଦି ଆକାଉଣ୍ଟ ଧାରକ ଚେକ୍ ବୁକ୍ ପାଇବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛା କରେ, ତାକୁ ସର୍ବନିମ୍ନ ବାଲାନ୍ସ ମାନଦଣ୍ଡ କୁ ପୂରଣ କରିବାକୁ ହେବ ।

PMJDY ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ବିଶେଷ ଲାଭ

1. ଜମା ଉପରେ ସୁଧ
2. ଟ. 1. 00 ଲକ୍ଷର ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା
3. କୌଣସି ସର୍ବନିମ୍ନ ବାଲାନ୍ସର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ
4. ଟ. 30,000/- ର ଜୀବନ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା
5. ସାରା ଭାରତରେ ଟଙ୍କାର ସହଜ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ
6. ସରକାରୀ ଯୋଜନାଗୁଡିକର ଲାଭଗ୍ରହୀତାମାନେ ଏହି ଆକାଉଣ୍ଟଗୁଡିକରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଲାଭ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ ପାଇବେ
7. 6 ମାସ ପାଇଁ ଆକାଉଣ୍ଟର ସନ୍ତୋଷଜନକ ସଂଚାଳନ ପରେ, ଏକ ଓଭରଡ୍ରାଫ୍ଟ ସୁବିଧାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯିବ
8. ପେନଶନ, ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ରେ ଅଭିଗମନ
9. ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା
10. ରୁପେ (Ru Pay) ଡେବିଟ କାର୍ଡ ଯାହାକୁ 45 ଦିନ ରେ ଅତି କମ୍ ରେ ଥରେ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଉଚିତ୍ ।
11. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିବାର ପାଇଁ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଆକାଉଣ୍ଟ ବିଶେଷ ରୂପେ ପରିବାର ର ମହିଳା ର ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଟ. 5000/- ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଭରଡ୍ରାଫ୍ଟ ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି ।

13 ମଇ 2015 ସୁଦ୍ଧା, 15.59 କୋଟି ଆକାଉଣ୍ଟ ଖୋଲାଯାଇଥିବାର ଏକ ରେକର୍ଡ ହୋଇଛି ଯାହାର ଆକାଉଣ୍ଟ ବାଲାନ୍ସ ଟ. 16,918.91 କୋଟି ଅଟେ । ଏଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ, 8.50 କୋଟି ଆକାଉଣ୍ଟକୁ ଜିରୋ ବାଲାନ୍ସ ସହିତ ଖୋଲାଯାଇଛି ।

N. *ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଏବଂ ବିକଳାଙ୍ଗତା ସୁରକ୍ଷା*

ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟିବା ଯୋଗୁଁ ମୃତ୍ୟୁ ଓ ଅପଙ୍ଗତା ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଅନେକ ସମୟରେ ଏସବୁ ପଲିସୀ ଦୁର୍ଘଟଣା ଲାଭ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏକ ପ୍ରକାରର ମେଡିକଲ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

ଏକ PA ପଲିସୀରେ, ଯେତେବେଳେ ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭ ବୀମା ରାଶିର 100% ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ହୋଇଥାଏ, ଅପଙ୍ଗତା/ବିକଳାଙ୍ଗତା ର ଅବସରରେ, କ୍ଷତିପୂରଣ ସ୍ଥାୟୀ ବିକଳାଙ୍ଗତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୀମା ରାଶିର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରତିଶତ ଠାରୁ ଅସ୍ଥାୟୀ ଅପଙ୍ଗତା ପାଇଁ ସାପ୍ତାହିକ କ୍ଷତିପୂରଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ ।

ସାପ୍ତାହିକ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅର୍ଥ ଅପଙ୍ଗତାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସପ୍ତାହରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ/ନିଶ୍ଚିତ ରାଶି ପ୍ରଦାନ ଯାହା ସପ୍ତାହ ସଂଖ୍ୟା, ଯେଉଁଥି ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେୟ ହେବ, ତା' ହିସାବରେ ଏକ ସର୍ବାଧିକ ସୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ହୋଇଥାଏ ।

1. ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ବିକଳାଙ୍ଗତା ର ପ୍ରକାର

ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବିକଳାଙ୍ଗତା ଯାହାକୁ ସାଧାରଣତଃ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ସେଗୁଡିକର ପ୍ରକାର ହେଉଛନ୍ତି :

i. **ସ୍ଥାୟୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକଳାଙ୍ଗତା (PTD) :** ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଆଜୀବନ ପାଇଁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକଳାଙ୍ଗ ହୋଇଯିବା, ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ସମସ୍ତ ଚାରୋଟି ଅଙ୍ଗର ପାରାଲିସିସ୍, କୋମାଟୋଜ୍ ଅବସ୍ଥା, ଉଭୟ ଆଖି/ଉଭୟ ହାତ/ଉଭୟ ଅଙ୍ଗ ର ହାନି କିମ୍ବା ଗୋଟିଏ ହାତ ଓ ଗୋଟିଏ ଆଖି କିମ୍ବା ଗୋଟିଏ ଆଖି ଓ ଗୋଟିଏ ଗୋଡ଼ କିମ୍ବା ଗୋଟିଏ ହାତ ଓ ଗୋଟିଏ ଗୋଡ଼ ର ହାନି ।

ii. **ସ୍ଥାୟୀ ଆଂଶିକ ବିକଳାଙ୍ଗତା** (**PPD) :** ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଆଜୀବନ ପାଇଁ ଆଂଶିକ ରୂପେ ବିକଳାଙ୍ଗ ହୋଇଯିବା, ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଅଙ୍ଗୁଳି, ପାଦର ଆଙ୍ଗୁଳି, ଫାଲାଙ୍ଗ୍ ଗୁଡିକ ଇତ୍ୟାଦି ର ହାନି

iii. **ଅସ୍ଥାୟୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକଳାଙ୍ଗତା (TTD) :** ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏକ ଅସ୍ଥାୟୀ ସମୟାବଧି ପାଇଁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ବିକଳାଙ୍ଗ ହୋଇଯିବା । ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ଏହି ଅନୁଭାଗ ବିକଳାଙ୍ଗତା ଅବଧିରେ ଆୟ ର ହାନି କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।

   କ୍ଲାଏଣ୍ଟ ପାଖରେ କେବଳ ମୃତ୍ୟୁ ସୁରକ୍ଷା ଅଥବା ସ୍ଥାୟୀ ବିକଳାଙ୍ଗତା ସହିତ ମୃତ୍ୟୁ ଅଥବା ସ୍ଥାୟୀ ବିକଳାଙ୍ଗତା ସହିତ ମୃତ୍ୟୁ ଅଥବା ଅସ୍ଥାୟୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକଳାଙ୍ଗତାକୁ ମଧ୍ୟ ଚୟନ କରିବାର ବିକଳ୍ପ ଥାଏ ।

2. ବୀମା ରାଶି

PA ପଲିସୀଗୁଡିକରେ ବୀମାରାଶିସବୁକୁ ସାଧାରଣତଃ ମୋଟ ମାସିକ ଆୟ ଆଧାରରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଏ । ସାଧାରଣତଃ, ଏହା ମୋଟ ମାସିକ ଆୟର 60 ଗୁଣ ହୋଇଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ, କେତେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଆୟ ସ୍ତର କୁ ବିଚାର କୁ ନ ନେଇ ନିଶ୍ଚିତ ଯୋଜନା ଆଧାରରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି । ସେଭଳି ପଲିସୀଗୁଡିକରେ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅନୁଭାଗ ପାଇଁ ବୀମା ରାଶି ଚୟନ କରାଯାଇଥିବା ଯୋଜନା ଅନୁସାରେ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ ।

3. ଲାଭ ଯୋଜନା

ଏକ ଲାଭ ଯୋଜନା ହୋଇଥିବାରୁ, PA ପଲିସୀଗୁଡିକ ଅଂଶଦାନ ର ଯୋଜନା ରଖନ୍ତି ନାହିଁ । ଏ ଭଳିଆ, ଯଦି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଖରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ଏକାଧିକ ପଲିସୀ ଥାଏ, ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ, PTD କିମ୍ବା PPD ଦାବୀଗୁଡିକ ସମସ୍ତ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

4. ସୁରକ୍ଷା ର ପରିସର

ଏହି ପଲିସୀଗୁଡିକୁ ଅନେକ ଥର ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ବିସ୍ତାରିତ କରାଯାଏ, ଯେଉଁ ଗୁଡିକ ଦୁର୍ଘଟଣା ପରେ ହୋଇଥିବା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି କରିଥାନ୍ତି । ଆଜିକାଲି ଆମ ପାଖରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ଗୁଡିକ ଅଛି, ଯେଉଁଗୁଡିକୁ ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣା ଫଳରେ ହୋଇଥିବା ମେଡିକଲ/ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ଜାରୀ କରାଯାଏ । ସେଭଳି ପଲିସୀଗୁଡିକ ରୋଗ ଓ ସେଗୁଡିକର ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ନାହିଁ ଏବଂ ତା' ପରିବର୍ତ୍ତେ କେବଳ ଦୁର୍ଘଟଣା ସମ୍ବନ୍ଧିତ ମେଡିକଲ ମୂଲ୍ୟସବୁ କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

5. ମୂଲ୍ୟ ସଂକଳିତ ଲାଭ

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ସହିତ, ଅନେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମୂଲ୍ୟ ସଂକଳିତ ଲାଭସବୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଯେପରି କି ଦୁର୍ଘଟଣା ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିବା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ କାରଣରୁ ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦ, ମୃତକ ର ଅବଶେଷ ସବୁର ପରିବହନ ଖର୍ଚ୍ଚ, ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ରାଶି ର ଶିକ୍ଷା ଲାଭ, ବାସ୍ତବ ଖର୍ଚ୍ଚ ଅଥବା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସୀମା, ଯେଉଁଟି କମ୍ ତାହା ଆଧାରରେ ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ଚାର୍ଜ ।

6. ଅପବର୍ଜନ

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ସୁରକ୍ଷା ସାଧାରଣ ଅପବର୍ଜନଗୁଡିକ ହେଉଛନ୍ତି :

i. ପଲିସୀ ର ପ୍ରାରମ୍ଭ ପୂର୍ବରୁ ଥିବା କୌଣସି ବିଦ୍ୟମାନ ବିକଳାଙ୍ଗତା
ii. ମାନସିକ ଅବ୍ୟବସ୍ଥା କିମ୍ବା କୌଣସି ରୋଗ କାରଣରୁ ମୃତ୍ୟୁ କିମ୍ବା ବିକଳାଙ୍ଗତା
iii. ମୈଥୁନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ରୋଗ, ଯୌନ ସଂଚାରିତ ରୋଗ (STD), ଏଡ୍ସ (AIDS) କିମ୍ବା ପାଗଳାମୀ କାରଣରୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ଅପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ରୂପେ ହୋଇଥିବା ମୃତ୍ୟୁ କିମ୍ବା ବିକଳାଙ୍ଗତା
iv. ବିକୀରଣ, ସଂକ୍ରମଣ, ବିଷାକ୍ତ ହୋଇଯିବା କାରଣ ରୁ ହୋଇଥିବା ମୃତ୍ୟୁ କିମ୍ବା ବିକଳାଙ୍ଗତା କେବଳ ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଯେଉଁଠି ଏଗୁଡିକ ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣାଠାରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବ ।
v. ବୀମିତ କିମ୍ବା ତା' ପରିବାରର କୌଣସି ସଦସ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଅପରାଧିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନେଇ ଆଇନ ର ଉଲଙ୍ଘନ କରାଯାଇଥିବା ଘଟଣାରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା କୌଣସି କ୍ଷତ ।
vi. ଯୁଦ୍ଧ, ଆକ୍ରମଣ, ବିଦେଶୀ ଶତ୍ରୁର କାର୍ଯ୍ୟ, ଶତ୍ରୁତା (ଯୁଦ୍ଧ ଘୋଷିତ ହୋଇଥାଉ ଅଥବା ହୋଇ ନ ଥାଉ), ଗୃହ ଯୁଦ୍ଧ, ବିଦ୍ରୋହ, ବିପ୍ଳବ, ରାଜଦ୍ରୋହ, ସୈନିକ ବିଦ୍ରୋହ ସେନା ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ଜବରଦସ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତ କରିଥିବା ଶକ୍ତ, ଜବତ, ବନ୍ଦୀ କରିବା, ଗିରଫ କରିବା, ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏବଂ ଅବରୋଧ ସହିତ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ଅପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ରୂପେ ସମ୍ବନ୍ଧିତ କିମ୍ବା ଅନୁରେଖଣୀୟ ଠାରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ହାନି ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିବା ମୃତ୍ୟୁ କିମ୍ବା ବିକଳାଙ୍ଗତା କିମ୍ବା କ୍ଷୟକ୍ଷତି ।
vii. ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଅପରାଧିକ ନରହତ୍ୟା, ଅର୍ଥାତ୍ ହତ୍ୟା ର ଶୀକାର ହେବା ଘଟଣାରେ । ଅବଶ୍ୟ, ଅଧିକାଂଶ ପଲିସୀରେ, ଏକ ହତ୍ୟା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେଉଁଠି ବୀମିତ ନିଜେ ଅପରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ଜଡିତ ନ ଥାଏ, ଏହାକୁ ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣା ରୂପେ ବିଚାର କରାଯାଏ ଏବଂ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ ।

viii. ଶିଶୁ ଜନ୍ମ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ଗର୍ଭଧାରଣ ଠାରୁ କିମ୍ବା ତା' ପରିଣାମ ରୁ, ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇଥିବା କିମ୍ବା ବିଗିଡି ଯାଇଥିବା କିମ୍ବା ଲମ୍ବା ଟାଣୁଥିବା କାରଣ ରୁ (ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଅଥବା ଅପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ରୂପେ, ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା), ମୃତ୍ୟୁ/ବିକଳାଙ୍ଗତା/ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ।

ix. ଯେତେବେଳେ ବୀମିତ/ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଏକ ପ୍ରଫେସନଲ ରୂପେ କୌଣସି ଖେଳକୁଦ ରେ ଭାଗ ନେଇଛି କିମ୍ବା ତା' ପାଇଁ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ନେଉଛି । କୌଣସି ଦେଶରେ ସେନା କିମ୍ବା ସଶସ୍ତ୍ର ସୈନିକ ବଳ ର କୌଣସି ବି ଶାଖାରେ ସେବା କରୁଛି, ଶାନ୍ତି ରେ ହେଉ ଅଥବା ଯୁଦ୍ଧରେ ହେଉ ।

x. ସ୍ୱେଚ୍ଛାନୁରୂପ ଆତ୍ମ-ହାନି, ଆତ୍ମ ହତ୍ୟା କିମ୍ବା ପ୍ରୟାସ କରିଥିବା ଆତ୍ମହତ୍ୟା (ସ୍ୱସ୍ଥ ଚିତ୍ତରେ ହେଉ ଅଥବା ପାଗଳାମୀ ରୂପେ ହେଉ)

xi. ମାଦକ / ନିଶା ଦ୍ରବ୍ୟ କିମ୍ବା ଡ୍ରଗ୍ସ କିମ୍ବା ମଦ୍ୟ ର ଦୁଷ୍ପ୍ରୟୋଗ

xii. ବିମାନ ଚାଳନ କିମ୍ବା ବେଲୁନ ଚାଳନ ରେ ନିଯୁକ୍ତ ଥିବା ସମୟରେ, ବିଶ୍ୱର କୌଣସି ବି ସ୍ଥାନରେ କୌଣସି ଯଥାବିଧି ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରାପ୍ତ ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ ପ୍ରକାରର ବାୟୁଯାନରେ ଏକ ଯାତ୍ରୀ (ଭଡା ଦେଇ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରରେ) ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ରୂପେ ଚଢ଼ିବା ସମୟରେ ତା' ଠାରୁ ଓହ୍ଲାଇବା ସମୟରେ କିମ୍ବା ସେଥିରେ ଯାତ୍ରା କରିବା ସମୟରେ

କେତେକ ପଲିସୀ ଏକ ମାନ୍ୟ ଡ୍ରାଇଭିଂ ଲାଇସେନ୍ସ ନ ଥାଇ କୌଣସି ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା ଠାରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା ହାନି କୁ ମଧ୍ୟ ବହିର୍ଭୂତ କରିଛନ୍ତି ।

PA ପଲିସୀଗୁଡିକ ବ୍ୟକ୍ତି, ପରିବାର ଏବଂ ସମୂହଗୁଡିକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

ପରିବାର ପ୍ୟାକେଜ ସୁରକ୍ଷା

ପରିବାର ପ୍ୟାକେଜ୍ ସୁରକ୍ଷାର ସ୍ୱୀକୃତି ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରରେ ଦିଆଯାଇପାରେ :

- ଉପାର୍ଜନକାରୀ ସଦସ୍ୟ (ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି) ଏବଂ ପତ୍ନୀ, ଯଦି ଉପାର୍ଜନ କରୁଥାଏ : ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କ୍ୟାପିଟଲ ବୀମା ରାଶି, ଚାହୁଁଥିବା ଅନୁସାରେ, ବୈୟକ୍ତିକ ରେ ଥିବା ଭଳି ସାଧାରଣ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ।
- ପତ୍ନୀ (ଯଦି ଉପାର୍ଜନକାରୀ ସଦସ୍ୟ ନ ହୁଏ) : ସାଧାରଣତଃ ଉପାର୍ଜନକାରୀ ସଦସ୍ୟର କ୍ୟାପିଟାଲ ବୀମା ରାଶିର 50 ପ୍ରତିଶତ । ଏହା ଏକ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସୀମା, ଉ.ସ୍ୱ. ଟ. 1, 00, 000 କିମ୍ବା ଟ 3, 00, 000 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ହୋଇପାରେ ।
- ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି (5 ବର୍ଷ ଏବଂ 25 ବର୍ଷ ର ଆୟୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥ): ସାଧାରଣତଃ ଉପାର୍ଜନକାରୀ ପିତା/ମାତା ର କ୍ୟାପିଟାଲ ବୀମା ରାଶି ର 25 ପ୍ରତିଶତ, ଯାହା ଏକ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସୀମା ଉ.ସ୍ୱ. ଟ. 50, 000 ପ୍ରତି ସନ୍ତାନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଥାଏ ।

ସମୂହ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ପଲିସୀ

ସମୂହ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ପଲିସୀ ଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ ବାର୍ଷିକ ପଲିସୀ ହୋଇଥାନ୍ତି ଯାହାର ନୂତନୀକରଣ କେବଳ ବାର୍ଷିକ ଦିବସରେ ହିଁ ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ, ଅଣ-ଜୀବନ ଏବଂ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ କୌଣସି ବିଶେଷ ଘଟଣାକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷଠାରୁ କମ୍ ଅବଧି ଥିବା ସମୂହ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଉତ୍ପାଦ ସବୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିପାରନ୍ତି ।

ନିମ୍ନ ସବୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ସମୂହ ପଲିସୀ ଅଟନ୍ତି :

- **ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ଏବଂ କର୍ମଚାରୀ ସମ୍ବନ୍ଧ**

ନିମ୍ନମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ଫାର୍ମ, ସଂଘ ଇତ୍ୟାଦିମାନଙ୍କୁ ଏହି ପଲିସୀଗୁଡିକର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଥାଏ :

- ନାମାଙ୍କିତ କର୍ମଚାରୀ
- ଅଣ-ନାମାଙ୍କିତ କର୍ମଚାରୀ

- ଅଣ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା – କର୍ମଚାରୀ ସମ୍ବନ୍ଧ

  ନିମ୍ନମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ସଂଘ, ସଂସ୍ଥା, କ୍ଲବ୍ ଇତ୍ୟାଦିମାନଙ୍କୁ ଏହି ପଲିସୀଗୁଡିକର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଥାଏ

  - ନାମାଙ୍କିତ ସଦସ୍ୟ
  - ନାମ ଦ୍ୱାରା ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇ ନ ଥିବା ସଦସ୍ୟ

  (ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତୁ : କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ଅଲଗା ରୂପେ ସୁରକ୍ଷା ଦିଆଯାଇ ପାରେ)

ଭଗ୍ନ ଅସ୍ଥି ପଲିସୀ ଏବଂ ଦୈନିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ହାନି ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ

ଏହା ଏକ ବିଶିଷ୍ଟ PA ପଲିସୀ ଅଟେ । ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ଅସ୍ଥିଭଙ୍ଗ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଏହି ପଲିସୀର ପରିକଳ୍ପନା କରାଯାଇଛି ।

i. ଦାବୀ ସମୟରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅସ୍ଥିଭଙ୍ଗ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ନିଶ୍ଚିତ ଲାଭ କିମ୍ବା ବୀମା ରାଶିର କିଛି ପ୍ରତିଶତ

ii. ଲାଭର ପରିମାଣ ସୁରକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ଅସ୍ଥିର ପ୍ରକାର ଏବଂ ରହିଥିବା ଭଗ୍ନ ଅସ୍ଥିର ସ୍ୱରୂପ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

iii. ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ଅଧିକ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାକୁ ଗଲେ, ସରଳ ଅସ୍ଥିଭଙ୍ଗ ଅପେକ୍ଷା ଯୌଗିକ ଅସ୍ଥିଭଙ୍ଗଗ ରେ ଅଧିକ ପ୍ରତିଶତ ର ଲାଭ ଥାଏ । ପୁନଶ୍ଚ, ଜଙ୍ଘ ହାଡ଼ ପାଇଁ ଲାଭ ର ପ୍ରତିଶତ ଅଙ୍ଗୁଳି ହାଡ଼ର ଲାଭ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ହେବ ।

iv. ଏହି ପଲିସୀ ଦୈନନ୍ଦିନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଯଥା: ଖାଇବା, ଶୌଚ କରିବା, ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିବା, ସଂଯମ (ଝାଡ଼ା ପରିସ୍ରାକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ରେ ରଖିବା କ୍ଷମତା) କିମ୍ବା ଗତିହୀନତା ର ହାନି ପାଇଁ ପଲିସୀରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ନିଶ୍ଚିତ ଲାଭସବୁକୁ ମଧ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯାହା ଫଳରେ ବୀମିତ ତା' ଜୀବନ ନିର୍ବାହ ସହିତ ଜଡିତ ଖର୍ଚ୍ଚର ଧ୍ୟାନ ରଖି ପାରିବ ।

v. ଏହା ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦ ଲାଭ ଏବଂ ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ ସୁରକ୍ଷା କୁ ମଧ୍ୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଦିଏ । ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ବୀମା ରାଶି ଏବଂ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ ଥିବା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଯୋଜନା ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି ।

O. *ସମୁଦ୍ରପାରୀ ଯାତ୍ରା ବୀମା*

1. ପଲିସୀ ର ଆବଶ୍ୟକତା

ବ୍ୟବସାୟ, ଛୁଟି କିମ୍ବା ଅଧ୍ୟୟନ ପାଇଁ ଭାରତ ବାହାରକୁ ଯାତ୍ରା କରୁଥିବା ଏକ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ ତାର ବିଦେଶ ରହଣୀ ଅବଧିରେ ଦୁର୍ଘଟଣା, କ୍ଷତବିକ୍ଷତ କିମ୍ବା ରୋଗ ଭଳି ସଙ୍କଟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥାଏ । ମେଡିକଲ ସେବାର ମୂଲ୍ୟ ବିଶେଷ ରୂପେ ୟୁ.ଏସ୍.ଏ. ଓ କାନାଡା ଭଳି ଦେଶରେ, ବହୁତ ଅଧିକ ଅଟେ ଏବଂ ବଡ ଆର୍ଥିକ ସମସ୍ୟାଗୁଡିକ ଜାତ କରି ପାରେ ଯଦି ଏହି ଦେଶଗୁଡିକୁ ଯାତ୍ରା କରୁଥିବା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଏକ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟଜନକ ଦୁର୍ଘଟଣା/ରୋଗର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଏ । ସେଭଳି ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଘଟଣା ଗୁଡିକ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ, ଯାତ୍ରା ପଲିସୀ କିମ୍ବା ସମୁଦ୍ରପାରୀ (ବିଦେଶ) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ଦୁର୍ଘଟଣା ପଲିସୀ ସବୁ ଉପଲବ୍ଧ ଅଟେ ।

2. ସୁରକ୍ଷାର ପରିସର

ସେଭଳି ପଲିସୀଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ ଦୁର୍ଘଟଣା ଓ ରୋଗ ଲାଭସବୁ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ, କିନ୍ତୁ ବଜାରରେ ଉପଲବ୍ଧ ଅଧିକାଂଶ ଉତ୍ପାଦ ଗୋଟିଏ ଉତ୍ପାଦ ମଧ୍ୟରେ ବୀମାସୁରକ୍ଷାଗୁଡିକର ଏକ ଶୃଙ୍ଖଳା ପ୍ୟାକେଜ କରି ରଖନ୍ତି । ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ସୁରକ୍ଷାଗୁଡିକ ହେଉଛି:

i. ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ/ବିକଳାଙ୍ଗତା
ii. ରୋଗ/ଦୁର୍ଘଟଣା କାରଣରୁ ମେଡିକାଲ ଖର୍ଚ୍ଚ
iii. ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟାଗେଜ୍ ର ହାନି
iv. ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟାଗ୍ ର ଆଗମନ ରେ ବିଳମ୍ବ
v. ପାସ୍ପୋର୍ଟ ଏବଂ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକର ହାନି
vi. ସମ୍ପତ୍ତି/ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ହାନି ପାଇଁ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ଦାୟିତ୍ୱ
vii. ଯାତ୍ରାର ରଦ୍ଦକରଣ
viii. ଅପହରଣ (ହାଇଜାକ୍) ସୁରକ୍ଷା

3. ଯୋଜନା ଗୁଡିକର ପ୍ରକାର

ଲୋକପ୍ରିୟ ପଲିସୀଗୁଡିକ ହେଲା ବ୍ୟବସାୟ ଓ ଛୁଟି ଯୋଜନା, ଅଧ୍ୟୟନ ଯୋଜନା ଏବଂ ନିଯୁକ୍ତି ଯୋଜନା ।

4. କିଏ ଏହି ବୀମା ପ୍ରଦାନ କରି ପାରିବ

ବିଦେଶୀ କିମ୍ବା ସ୍ୱଦେଶୀ ଯାତ୍ରା ବୀମା ପଲିସୀଗଡିକୁ କେବଳ ଅଣ-ଜୀବନ ଏବଂ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଉତ୍ପାଦନ ରୂପେ କିମ୍ବା ଏକ ବିଦ୍ୟମାନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ରେ ଏକ ଆଡ-ଅନ କଭର ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ, ଯଦି ଆଡ-ଅନ କଭର ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ ଫାଇଲ ଏବଂ ଉପଯୋଗ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରାଧିକାରୀ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇଥାଏ ।

5. ଏହି ପଲିସୀକୁ କିଏ ନେଇପାରେ

ବ୍ୟବସାୟ, ଛୁଟି କିମ୍ବା ଅଧ୍ୟୟନ ସକାଶେ ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା କରୁଥିବା ଜଣେ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ ଏହି ପଲିସୀ ର ଲାଭ ଉଠାଇପାରେ । ବିଦେଶକୁ ଚୁକ୍ତି (କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟ) ରେ ପଠାଯାଉଥିବା ଭାରତୀୟ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାମାନଙ୍କ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଦିଆଯାଇପାରେ ।

6. ବୀମା ରାଶି ଏବଂ ପ୍ରିମିୟମ

ସୁରକ୍ଷା କୁ ୟୁ.ଏସ୍. ଡଲାର ରେ ଅନୁମୋଦିତ ହୁଏ ଏବଂ ସାଧାରଣତଃ USD 100,000 ଠାରୁ USD 500,000 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ମେଡିକାଲ ଖର୍ଚ୍ଚ, ନିକାସ, ସ୍ୱଦେଶ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଅନୁଭାଗ ମୂଖ୍ୟ ଅନୁଭାଗ ଅଟେ । ଅନ୍ୟସବୁ ଅନୁଭାଗ ପାଇଁ , ଦାୟିତ୍ୱ ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟତୀତ **S.I.** (ବୀମା ରାଶି) କମ୍ ଅଟେ । ପ୍ରିମିୟମ ସବୁ ଭାରତୀୟ ଟଙ୍କା ଆକାରରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ପାରେ, କେବଳ ନିଯୁକ୍ତି ଯୋଜନା କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଛାଡ଼ି ଯେଉଁଟି ପ୍ରିମିୟମକୁ ଡଲାର ଆକାରରେ ଦେବାକୁ ପଡିଥାଏ । ଯୋଜନାଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ଅଟନ୍ତି:

- ✓ USA/କାନାଡାକୁ ବହିର୍ଭୂତ କରି ବିଶ୍ୱ-ବ୍ୟାପକ
- ✓ USA/କାନାଡାକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି ବିଶ୍ୱ-ବ୍ୟାପକ

କେତେକ ଉତ୍ପାଦ କେବଳ ଏସୀୟ ଦେଶଗୁଡିକ, କେବଳ ସ୍କେନ୍ଜେନ ଦେଶଗୁଡିକ ଇତ୍ୟାଦି ଦେଶଗୁଡିକରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

1. କର୍ପୋରେଟ ବାରମ୍ବାର ଯାତ୍ରା ଯୋଜନା

ଏହା ଏକ ବାର୍ଷିକ ପଲିସୀ ଅଟେ ଯେଉଁଠି ଏକ କର୍ପୋରେଟ/ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ତା' ଏକ୍ଜିକ୍ୟୁଟିଭମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବୈୟକ୍ତିକ ପଲିସୀ ନିଅନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ଭାରତ ବାହାରକୁ ବାରମ୍ବାର ଯାତ୍ରା କରନ୍ତି । ଏହି ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ନିଆଯାଇପାରେ ଯେଉଁମାନେ ଏକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ ଥର ବିଦେଶ ପାଇଁ ବିମାନ ଯାତ୍ରା କରିଥାନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯାତ୍ରାର ସର୍ବାଧିକ ଅବଧି ଉପରେ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷରେ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯାଇପାରୁଥିବା ଯାତ୍ରାଗୁଡିକର ସର୍ବାଧିକ ସଂଖ୍ୟା ଉପରେ ମଧ୍ୟ ସୀମା ଅଛି ।

ଆଜିକାଲି ବୃଦ୍ଧି ପାଉଥିବା ଏକ ଲୋକପ୍ରିୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ହେଉଛି ଏକ ବାର୍ଷିକ ଘୋଷଣା ପତ୍ର ପଲିସୀ ଯାହାଦ୍ୱାରା ଏକ କମ୍ପାନୀର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଆକଳିତ ଯାତ୍ରାର ମାନବ ଦିବସଗୁଡିକର ଆଧାରରେ ଏକ ଅଗ୍ରୀମ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

ଘୋଷଣାପତ୍ର ଗୁଡିକ କର୍ମଚାରୀ କ୍ରମରେ ଯାତ୍ରା ଦିବସ ସଂଖ୍ୟା ଆଧାରରେ ସାପ୍ତାହିକ ରୂପେ/ପାକ୍ଷିକ ରୂପେ କରାଯାଏ ଏବଂ ଅଗ୍ରୀମ ବିପକ୍ଷରେ ପ୍ରିମିୟମ କୁ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରାଯାଏ । ପଲିସୀ ଚାଲୁଥିବା ଅବଧିର ମାନବ ଦିବସର ସଂଖ୍ୟାରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାବଧାନ ଦିଆଯାଏ । ଯେହେତୁ ଏହା ଅତରିକ୍ତ ଅଗ୍ରୀମ ପ୍ରିମିୟମ ର ପ୍ରଦାନରେ ସମାପ୍ତ ହୋଇଯାଏ ।

ଉପରୋକ୍ତ ପଲିସୀଗୁଡିକ କେବଳ ବ୍ୟବସାୟ ଓ ଛୁଟି ଯାତ୍ରା ପାଇଁ ଅନୁମୋଦିତ କରାଯାଏ ।

OMP ଅନ୍ତର୍ଗତ ସାଧାରଣ ଅପବର୍ଜନ ଗୁଡିକରେ ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗସବୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଏ । ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ବିଦେଶରେ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା କରି ପାରିବେ ନାହିଁ ।

ଏହି ପଲିସୀଗୁଡିକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦାବୀଗୁଡିକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ନଗଦ ହୀନ ଅଟନ୍ତି ଯେଉଁଠି ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଅଧିକାଂଶ ଦେଶରେ ନେଟୱର୍କ ଥିବା ଏକ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ସଂଯୁକ୍ତ କରେ ଯେଉଁମାନେ ବିଦେଶରେ ପଲିସୀଗୁଡିକର ସେବା ଦିଅନ୍ତି ।

P. *ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା*

1. ସମୂହ ପଲିସୀ

ଯେମିତି କି ଅଧ୍ୟାୟ ର ଆରମ୍ଭରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରା ଯାଇଛି ଏକ ସମୂହ ପଲିସୀ କୁ ଏକ ସମୂହ ମାଲିକ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଏ ଯିଏ ଏକ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା, ଏକ ସଂଘ, ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କ ର କ୍ରେଡିଟ କାର୍ଡ ବିଭାଗ ହୋଇପାରେ, ଯେଉଁଠି କେବଳ ଏକମାତ୍ର ପଲିସୀ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୂହ କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକୁ ଯେ କୌଣସି ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ, ଯଦି ସେଭଳି ସମସ୍ତ ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡିକ କେବଳ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷର ନୂତନୀକରଣ ଚୁକ୍ତି ଅନ୍ତର୍ଗତ ହୋଇଥିବ ।

ସମୂହ ପଲିସୀଗୁଡିକର ଲକ୍ଷ- ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଲାଭ ସୁରକ୍ଷା ।

1. ସୁରକ୍ଷା ର ପରିସର

ସବୁଠୁ ସାଧାରଣ ପ୍ରକାରର ସମୂହ ବୀମା ହେଉଛି ନିଯୁକ୍ତିଦାତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ପଲିସୀ ଯାହା କର୍ମଚାରୀ ଓ ସେମାନଙ୍କ ପରିବାରମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯେଉଁଥିରେ ଆଶ୍ରିତ ପତି/ପତ୍ନୀ, ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି ଏବଂ ପିତାମାତା/ଶାଶୁଶ୍ୱଶୁର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ।

2. ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଯୋଗ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା

ସମୂହ ପଲିସୀଗୁଡିକ ଅନେକ ଥର ସମୂହର ଆବଶ୍ୟକତାସବୁର ଉପଯୁକ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଯୋଗ୍ୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଅଟନ୍ତି । ଏ ପ୍ରକାରେ, ସମୂହ ପଲିସୀଗୁଡିକରେ, ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ସମୂହ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହେଉଥିବା ବୈୟକ୍ତିକ ପଲିସୀ ର ଅନେକ ମାନକ ଅପବର୍ଜନ ପାଇବ ।

3. ପ୍ରସୂତି ବୀମା ସୁରକ୍ଷା

ଏକ ସମୂହ ପଲିସୀରେ ସବୁଠୁ ସାଧାରଣ ଅପବର୍ଜନଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ପ୍ରସୂତି ବୀମା ସୁରକ୍ଷା । ଏହାକୁ ଆଜିକାଲି କେତେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ବୈୟକ୍ତିକ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ, କିନ୍ତୁ ଦୁଇ ରୁ ତିନି ବର୍ଷର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ସହିତ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଛି । ଏକ ସମୂହ ପଲିସୀରେ, ସାଧାରଣତଃ କେବଳ ନଅ ମାସର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ଥାଏ, ଏବଂ କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଏହାକୁ ମଧ୍ୟ ହଟାଇ ଦିଆଯାଏ । ପ୍ରସୂତି ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଶିଶୁର ପ୍ରସବ ପାଇଁ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେବାରେ ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ ଏବଂ **C**-ଅନୁଭାଗ ପ୍ରସବ କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ । ଏହି ସୁରକ୍ଷା ସାଧାରଣତଃ ପରିବାର ର ମୋଟ ବୀମା ରାଶି ଭିତରେ ଟ 25, 000 ଠାରୁ ଟ. 50, 000 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ରହେ ।

4. ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା

ପିଲାମାନେ ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡିକରେ ସାଧାରଣତଃ କେବଳ ତିନି ମାସର ଆୟଠାରୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ କରନ୍ତି । ସମୂହ ପଲିସୀଗୁଡିକରେ, ପ୍ରଥମ ଦିନରୁ ହିଁ ଶିଶୁମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଆଯାଏ, ବେଳେବେଳେ ପ୍ରସୂତି ସୁରକ୍ଷା ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ରହେ ଏବଂ ବେଳେ ବେଳେ ପରିବାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବୀମା ରାଶିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ବିସ୍ତାରିତ କରାଯାଏ ।

5. ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ, ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ହଟାଇ ଦିଆଯାଏ

କେତେକ ଅପବର୍ଜନ ଯଥା: ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ ଅପବର୍ଜନ, ତିରିଶ ଦିନ ର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି, ଦୁଇ ବର୍ଷର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି, ସହଜାତ ରୋଗଗୁଡିକୁ ଏକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଯୋଗ୍ୟ ସମୂହ ପଲିସୀରେ ସୁରକ୍ଷା ଦିଆ ଯାଇ ପାରେ ।

6. ପ୍ରିମିୟମ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ

ଏକ ସମୂହ ପଲିସୀ ପାଇଁ ଲାଗୁ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ସମୂହ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ବୟସ ପ୍ରୋଫାଇଲ, ସମୂହର ଆକାର ଏବଂ ଅଧିକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ସମୂହର ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି ଉପରେ ଆଧାରିତ ହୁଏ । ଯେହେତୁ ପ୍ରିମିୟମ ଅନୁଭୂତି ଉପରେ ଆଧାର କରି ବର୍ଷକୁ ବର୍ଷ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ, ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଭଳି ଅତିରିକ୍ତ ସୁରକ୍ଷାଗୁଡିକ ସମୂହଗୁଡିକୁ ମୁକ୍ତ ଭାବେ ଦିଆଯାଏ, ଯେହେତୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମସବୁ ଭିତରେ ତା' ଦାବୀଗୁଡିକର ପ୍ରବନ୍ଧ କରିବା ସମୂହ ପଲିସୀଧାରୀର ହିତରେ ଥାଏ ।

7. ଅଣ-ନିଯୁକ୍ତିଦାତା କର୍ମଚାରୀ ସମୂହ

ଭାରତରେ, ବିନିୟାମକ ପ୍ରାବଧାନଗୁଡିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ଏକ ସମୂହ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ନେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସମୂହଗୁଡିକର ଗଠନ କୁ କଡ଼ାକଡ଼ି ରୂପେ ବିରୋଧ କରନ୍ତି । ଯେତେବେଳେ ସମୂହ ପଲିସୀଗୁଡିକୁ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଏ, ଏହାର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ସମୂହ ମାଲିକର ସମ୍ବନ୍ଧକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ।

ଉଦାହରଣ

ଏହାର ସଂଚୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟଧାରୀ କିମ୍ବା କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ଡ ଧାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ପଲିସୀ ନେଉଥିବା ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏକ ସମଧର୍ମୀ ସମୂହ ଗଠନ କରେ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଏକ ବଡ ସମୂହ ସେମାନଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକ ସହିତ ଅନୁକୂଳ ହେବା ପାଇଁ ଏକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଯୋଗ୍ୟ ପଲିସୀ ଦ୍ୱାରା ଲାଭ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ସମର୍ଥ ହୁଏ ।

ଏଇଠି ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୈୟକ୍ତିକ ଆକାଉଣ୍ଟଧାରୀ ଠାରୁ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ହୁଏତ ବହୁତ କମ୍ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଏକ ସମୂହ ହିସାବରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏକ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ପଲିସୀ ଆକାରରେ ଏବଂ ଅଧିକ ଉତ୍ତମ ପ୍ରିମିୟମ ହାରରେ ଏହାର ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ଏକ ମୂଲ୍ୟ ଯୁକ୍ତ କରିଥାଏ ।

8. ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ

ସମୂହ ପଲିସୀଗୁଡିକରେ, ସମୂହର ଆକାର ଏବଂ ସମୂହର ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି ଆଧାରରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରିମିୟମ ଉପରେ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟର ପ୍ରାବଧାନ ଅଛି । ସମୂହ ବୀମା ବିପରୀତ ଚୟନ ର ସଙ୍କଟକୁ ହ୍ରାସ କରେ, ଯେହେତୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୂହ ଗୋଟିଏ ପଲିସୀରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ସମୂହ ଧାରୀ କୁ ଅଧିକ ଉତ୍ତମ ସର୍ତ୍ତ ପାଇଁ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବାରେ ସକ୍ଷମ କରିଥାଏ, ଅବଶ୍ୟ ଏଇ ବର୍ଷଗୁଡିକରେ ଏହି ଖଣ୍ଡ ମୁଖ୍ୟତଃ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଯୋଗୁଁ ପ୍ରିମିୟମର କମ୍ ମୂଲ୍ୟନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କାରଣରୁ, ଉଚ୍ଚ ହାନି ଅନୁପାତ ଦେଖିଅଛି । ଯେତେବେଳେ, ଏହା କେତେକଙ୍କୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରିମିୟମ ଓ ସୁରକ୍ଷା ର ସମୀକ୍ଷା କରିବା ଆଡକୁ ନେଇଛି । ଏହା ଘୋଷିତ କରିବା ଏବେ ମଧ୍ୟ କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ ଅଟେ ଯେ ପରିସ୍ଥିତି ସେ ସମୟରୁ ସଂଶୋଧିତ ହୋଇଛି ।

9. ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ

ପ୍ରିମିୟମସବୁ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ଦ୍ୱାରା ଅଥବା ସମୂହ ମାଲିକ ଦ୍ୱାରା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ଏହା ସାଧାରଣତଃ କର୍ମଚାରୀ କିମ୍ବା ସମୂହ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଂଶଦାନ ଆଧାରରେ ହୋଇଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ, ଏହା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଚୁକ୍ତି ଅଟେ, ଯେଉଁଠି ନିଯୁକ୍ତିଦାତା/ସମୂହ ମାଲିକ ପ୍ରିମିୟମ ଏକତ୍ର କରେ ଏବଂ ଏହାକୁ ଜମା କରେ ଯାହା ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

10. ଆଡ୍-ଅନ୍ ଲାଭ

ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଯୋଗ୍ୟ ସମୂହ ପଲିସୀଗୁଡିକ ସୁରକ୍ଷା ସବୁ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଯେପରି କି ଦନ୍ତ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଯତ୍ନ, ଦୃଷ୍ଟି ଯତ୍ନ, ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯାଞ୍ଚ ର ମୂଲ୍ୟ ଓ ବେଳେ ବେଳେ, ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ସହିତ କିମ୍ବା ସମ୍ମାନାର୍ଥ ଲାଭ ରୂପେ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ସୁରକ୍ଷା ମଧ୍ୟ ।

ଟିପ୍ପଣୀ :

IRDA ସମୂହ ଦୁର୍ଘଟଣା ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବା ପାଇଁ ସର୍ତ୍ତଗୁଡିକ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ଏହା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଅବୈଧ ଏବଂ ଅର୍ଥ ଆୟକାରୀ ସମୂହ ପଲିସୀ ଯୋଜନା ଗୁଡିକରେ ଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ ଠକ/କପଟୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିପଥଗାମୀ ହେବାଠାରୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଆଧୁନିକ ସମୟରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଥିବା ସରକାରୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା ଏବଂ ସାମୂହିକ ଉତ୍ପାଦସବୁ କୁ ମଧ୍ୟ ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ରୂପେ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ । ଯେହେତୁ ପଲିସୀଗୁଡିକ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମଗ୍ର ଜନସମୁଦାୟ ପାଇଁ କ୍ରୟ କରାଯାଏ ।

ପରିଭାଷା

ସମୂହ ପରିଭାଷାକୁ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରେ ସାରାଂଶକୃତ କରାଯାଇପାରେ:

a) ଏକ ସମୂହ ଏକ ସାଧାରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ଉଚିତ୍, ଏବଂ ସମୂହ ସଂଗଠକଙ୍କ ପାଖରେ ସମୂହର ଅଧିକାଂଶ ସଦସ୍ୟଠାରୁ ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବୀମାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକାର-ପତ୍ର ଥିବା ଉଚିତ୍ ।

b) ବୀମାର ଲାଭ ଉଠାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କୌଣସି ସମୂହ ଗଠିତ ହେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।

c) ଲାଗୁ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ଏବଂ ଉପଲବ୍ଧ ଲାଭସବୁ ବୈୟକ୍ତିକ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ସମୂହ ପଲିସୀରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ସୂଚୀତ ହୋଇଥିବା ଉଚିତ୍ ।

d) ସମୂହ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟସବୁକୁ ବୈୟକ୍ତିକ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଆଡକୁ ବଢ଼ାଇ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ବୀମା କମ୍ପାନୀ କୁ ଦେବାକୁ ଥିବା ରାଶିଠାରୁ ଅଧିକ ନ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

2. କର୍ପୋରେଟ୍ ବଫର୍ ଅଥବା ଫ୍ଲୋଟର ସୁରକ୍ଷା

ଅଧିକାଂଶ ସମୂହ ପଲିସୀରେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିବାର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବୀମା ରାଶି ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ, ଯାହା ଟ. ଏକ ଲକ୍ଷଠାରୁ ପାଞ୍ଚ ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ । କେତେକ ସ୍ଥିତି ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ ଯେଉଁଠି ପରିବାରର ବୀମା ରାଶି ଶେଷ

ହୋଇଯାଏ, ବିଶେଷ ରୂପେ ଏକ ପରିବାର ସଦସ୍ୟର ବଡ଼ ରୋଗ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ । ସେ ଭଳି ପରିସ୍ଥିତି ସବୁରେ, ବଫର୍ ସୁରକ୍ଷା ଆରାମ ଦେଇଥାଏ, ଯେଉଁଠି ପରିବାର ବୀମା ରାଶିର ଉପର ଓ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ଅତିରିକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ଏହି ବଫର ରାଶି ଠାରୁ ପୂରଣ କରାଯାଏ ।

ସଂକ୍ଷିପ୍ତରେ କହିବାକୁ ଗଲେ, ବଫର ସୁରକ୍ଷାରେ ଟ. ଦଶ ଲକ୍ଷଠାରୁ ଏକ କୋଟି କିମ୍ବା ଅଧିକ ର ବୀମା ରାଶି ଥିବ । ଥରେ ଏକ ପରିବାର ବୀମା ରାଶି ଶେଷ ହୋଇଗଲେ, ରାଶି ସବୁକୁ ବଫର ଠାରୁ ବାହାର କରାଯାଏ, ଅବଶ୍ୟ ଏହି ଉପଯୋଗ ସାଧାରଣତଃ ବଡ଼ ରୋଗ/ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ଖର୍ଚ୍ଚ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ଥାଏ ଯେଉଁଠି କେବଳ ଗୋଟିଏ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ବୀମା ରାଶିକୁ ଶେଷ କରିଦିଏ ।

ସେହି ରାଶି ଯାହାକୁ ଏହି ବଫର୍ ଠାରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଦସ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଉପଯୋଗ ହୋଇ ପାରିଥାନ୍ତା, ତାହାକୁ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ସମୟରେ ମୂଳ ବୀମା ରାଶି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କ୍ୟାପ୍ (ସୀମିତ) କରିଦିଆଯାଏ । ସେ ଭଳି ବଫର ସୁରକ୍ଷାଗୁଡିକୁ ମଧ୍ୟମ ଆକାରର ପଲିସୀଗୁଡିକ ପାଇଁ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଜଣେ ବିବେକଶୀଳ ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ଅଳ୍ପ ବୀମାରାଶିର ପଲିସୀଗୁଡିକ ପାଇଁ ଏହି ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରି ନ ପାରେ ।

Q. *ବିଶିଷ୍ଟ ଉତ୍ପାଦ*

1. ରୋଗ ସୁରକ୍ଷା

ଏଇ କିଛି ବର୍ଷ ଭିତରେ, କ୍ୟାନସର, ମଧୁମେହ ଭଳି ରୋଗ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସୁରକ୍ଷାସବୁ ମୂଖ୍ୟତଃ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଭାରତୀୟ ବଜାରରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଛି । ସୁରକ୍ଷା ଦୀର୍ଘାବଧି ଅଟେ – 5 ବର୍ଷଠାରୁ 20 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏବଂ ଏକ ଆରୋଗ୍ୟତା ଲାଭ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି – ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଏକ ନିୟମିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । ରକ୍ତ ଗ୍ଲୁକୋଜ, LDL, ରକ୍ତ ଚାପ ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି କାରକରେ ଅଧିକ ଉତ୍ତମ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ପଲିସୀର ଦ୍ୱିତୀୟ ବର୍ଷ ପରଠାରୁ ହ୍ରାସ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ଆକାରରେ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଅଛି । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ନିଷ୍ଫଳ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ଏକ ଉଚ୍ଚତର ପ୍ରିମିୟମ ଲାଗୁ କରାଯାଇ ପାରେ ।

2. ମଧୁମେହ ରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ପରିକଳ୍ପିତ ଉତ୍ପାଦ

ଏହି ପଲିସୀକୁ 26 ଓ 65 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ନେଇ ପାରନ୍ତି ଏବଂ 70 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନୂତନୀକରଣୀୟ ଅଟେ । ବୀମା ରାଶି ଟ. 50,000 ଠାରୁ ଟ. 5,00,000 ର ଶ୍ରେଣୀରେ ରହେ । ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ଭଡା ଉପରେ କ୍ୟାପିଙ୍ଗ୍ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଅଟେ । ଉତ୍ପାଦଟି ଡାଇବେଟିକ୍ ରେଟିନୋପାଥି (ଚକ୍ଷୁ), ଯକୃତ୍, ଡାଇବେଟିକ୍ ପାଦ, ଡୋନର୍ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ଯକୃତ୍ ପ୍ରତ୍ୟାରୋପଣ ଭଳି ମଧୁମେହ ର ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ଜଟିଳତାଗୁଡିକ କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 1

ଯଦିଓ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ପଲିସୀରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଥାଏ, ସବୁଠୁ ସାଧାରଣ ସୁରକ୍ଷା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ _______________ ପାଇଁ ଅଛି ।

I. ପନ୍ଦର ଦିନ

II. ତିରିଶ ଦିନ

III. ପଇଁଚାଳିଶ ଦିନ

IV. ଷାଠିଏ ଦିନ

R. *ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡିକରେ ମୁଖ୍ୟ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ*

1. ନେଟୱର୍କ ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତା

ନେଟୱର୍କ ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତା ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନା/ନର୍ସିଂ ହୋମ୍/ଦିବସ ସେବା କେନ୍ଦ୍ର ଯାହା ବୀମିତ ରୋଗୀଙ୍କୁ ନଗଦହୀନ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା/ଟି.ପି.ଏ. ସହିତ ବନ୍ଧନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଥାଏ । ବୀମାକର୍ତ୍ତା / ଟି.ପି.ଏ. ମାନେ ସାଧାରଣତଃ ସେଭଳି ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତା ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଚାର୍ଜ ଓ ଶୁଳ୍କ ଉପରେ ଅନୁକୂଳ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ପାଇଁ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ଉତ୍ତମ ସ୍ତରର ସେବା ମଧ୍ୟ ଦିଅନ୍ତି । ରୋଗୀମାନେ ନେଟୱର୍କ ବାହାରର ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବା ପାଇଁ ମୁକ୍ତ ଅଟନ୍ତି କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସାଧାରଣତଃ ଅତି ଉଚ୍ଚତର ଶୁଳ୍କ ଲାଗୁ କରାଯାଏ ।

2. ପସନ୍ଦ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତା ନେଟୱର୍କ (PPN)

ସର୍ବୋତ୍ତମ ମୂଲ୍ୟରେ ଗୁଣବତ୍ତା ଚିକିତ୍ସା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖରେ ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକର ଏକ ପସନ୍ଦକରାଯାଇଥିବା ନେଟୱର୍କ ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ବିକଳ୍ପ ରହିଥାଏ । ଯେତେବେଳେ ଅନୁଭୂତି, ଉପଯୋଗ ଓ ସେବା ପ୍ରଦାନର ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଏହି ସମୂହ କେବଳ କେତେକ କିଛି ମନୋନୀତ ଡାକ୍ତରଖାନା ରେ ସୀମିତ ରହେ, ସେତେବେଳେ ଆମ ପାଖରେ ପସନ୍ଦକରାଯାଇଥିବା ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତା ନେଟୱର୍କ ରୂପେ ପରିଚିତ ବିକଳ୍ପ ରହେ ।

3. ନଗଦହୀନ ସେବା

ଅନୁଭୂତିରୁ ଜଣାପଡିଛି ଯେ ଋଣର ଗୋଟିଏ କାରଣ ହେଉଛି ରୋଗର ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଧାର କରିବା । ଏକ ନଗଦହୀନ ସେବା ବୀମିତ କୁ ଡାକ୍ତରଖାନା ରେ କୌଣସି ଦେୟପ୍ରଦାନ ବିନା ସୁରକ୍ଷାର ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ କରେ । ବୀମିତ କୁ ଯାହା ସବୁ କରିବାକୁ ପଡିବ, ତାହା ହେଉଛି ଏକ ନେଟୱର୍କ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ପହଞ୍ଚିବା ଏବଂ ବୀମାର ପ୍ରମାଣ ସ୍ୱରୂପ ତା'ମେଡିକଲ କାର୍ଡ କୁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବା । ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାକୁ ଏକ ନଗଦହୀନ ଅଭିଗମନ ରେ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ରାଶି ପାଇଁ ନେଟୱର୍କ ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବେ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଅବଶ୍ୟ, ପଲିସୀ ସୀମା ଠାରୁ ଅଧିକ ରାଶି ପାଇଁ ଏବଂ ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତ ଅନୁସାରେ ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ନ ଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁ ପାଇଁ ବୀମିତ କୁ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ।

4. ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ (TPA)

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ମୁଖ୍ୟ ବିକାଶ ହେଉଛି ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ (TPA) ର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ । ବିଶ୍ୱ ସାରା ବିଭିନ୍ନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀଗୁଡିକ ପ୍ରବନ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସଂଗଠନମାନଙ୍କ ସେବାର ଉପଯୋଗ କରନ୍ତି । ଏହି ଏଜେନ୍ସି ଗୁଡିକ **TPA** ରୂପେ ପରିଚିତ ।

ଭାରତରେ, ସେହିସବୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାର ପ୍ରାବଧାନ ପାଇଁ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଏକ TPA କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଏ ଯାହା ଅନ୍ୟ ଜିନିଷଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରନ୍ତି :

i. ପଲିସୀଧାରୀଙ୍କୁ ଏକ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିବା ଯାହା ତା' ବୀମା ପଲିସୀର ପ୍ରମାଣ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରେ ।
ii. ନେଟୱର୍କ ଡାକ୍ତରଖାନା ଗୁଡିକରେ ଏକ ନଗଦହୀନ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବା
iii. ଦାବୀ ଗୁଡିକର ପ୍ରୋସେସ୍ କରିବା

TPA ମାନେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସତ୍ତା ଅଟନ୍ତି ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଦାବୀଗୁଡିକର ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ୍ ଏବଂ ଅନ୍ତିମ ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇଥାଏ । TPA ମାନେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାଧାରୀମାନଙ୍କୁ ଡାକ୍ତରଖାନା ଭର୍ତ୍ତି ପାଇଁ ବିଶେଷ ପରିଚୟ ପତ୍ରର ଜାରୀ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ନଗଦ ହୀନ ଆଧାରରେ ହେଉ ଅଥବା କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଆଧାରରେ ହେଉ ଦାବୀସବୁର ସମାଧାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକମାନଙ୍କୁ ବର୍ଷ 2001 ରେ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଉଥିଲା । ସେମାନେ **IRDAI** ଦ୍ୱାରା ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରାପ୍ତ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ/ପରିଚାଳିତ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକାର ପ୍ରାପ୍ତ ଅଟନ୍ତି । ଏକ **TPA** ରୂପେ ଯୋଗ୍ୟତା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ସର୍ବନିମ୍ନ ପୁଞ୍ଜି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସର୍ତ୍ତଗୁଡିକୁ **IRDAI** ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଥାଏ ।

ଏ ପ୍ରକାରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଦାବୀ ସେବାକୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା, ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମର ପାଞ୍ଚ-ଛଅ ପ୍ରତିଶତ ର ପାରିଶ୍ରମିକ ରେ, TPA ମାନଙ୍କୁ ଆଉଟ୍ସୋର୍ସ କରାଯାଇଥାଏ ।

ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ ମାନେ ଡାକ୍ତରଖାନା କିମ୍ବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀମାନଙ୍କ ସହିତ ଏକ MOU ରେ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତି ଏବଂ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତି ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ନେଟୱର୍କ ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକରେ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ, ତାକୁ ନଗଦହୀନ ସେବା ଦିଆଯାଏ । ସେମାନେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା (ମାନଙ୍କ) ଏବଂ ବୀମିତ (ମାନଙ୍କ) ମଧ୍ୟରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଅଟନ୍ତି, ଯିଏ ଡାକ୍ତରଖାନାମାନଙ୍କ ସହିତ ସମନ୍ୱୟ ସ୍ଥାପନ କରନ୍ତି ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଦାବୀଗୁଡିକର ଅନ୍ତିମ ସମାଧାନ କରନ୍ତି ।

5. ଡାକ୍ତରଖାନା

ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନା (ହସ୍ପିଟାଲ) ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ରୋଗ (ଅସୁସ୍ଥତା) ଏବଂ/କିମ୍ବା କ୍ଷତ ର ଆନ୍ତଃ – ରୋଗୀ ସେବା ଓ ଦିବସ ସେବା ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ସଂସ୍ଥାନ ଏବଂ ଯାହାକୁ ସ୍ଥାନୀୟ ପ୍ରାଧିକରଣ ସହିତ ପଞ୍ଜିକୃତ ହୋଇଥିବ, ଯେଉଁଠି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଅଟେ, ଏବଂ ଏକ ପଞ୍ଜିକୃତ ଓ ଯୋଗ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ ମେଡିକଲ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର୍ ଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ ଅଧୀନରେ ଥିବ ଏବଂ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଭଳି ସମସ୍ତ ସର୍ବନିମ୍ନ ମାପଦଣ୍ଡ କୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଅନୁପାଳନ କରୁଥିବ:

a) ଏଥିରେ 10,00,000 ଠାରୁ କମ୍ ଲୋକସଂଖ୍ୟା ଥିବା ସହରଗୁଡିକରେ ଅନ୍ୟୂନ 10 ଆନ୍ତଃରୋଗୀ ଶଯ୍ୟା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସବୁ ସ୍ଥାନରେ ଅନ୍ୟୂନ 15 ଆନ୍ତଃରୋଗୀ ଶଯ୍ୟା ଥିବ;
b) ଏହାର ନିଯୁକ୍ତି ଅନ୍ତର୍ଗତ 24 ଘଣ୍ଟା ଧରି ଯୋଗ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ ନର୍ସିଂ ଷ୍ଟାଫ୍ ଥିବେ;
c) 24 ଘଣ୍ଟା ଧରି ଯୋଗ୍ୟତା ପ୍ରାପ୍ତ ମେଡିକଲ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର (ମାନେ) ଥିବେ;
d) ଏହାର ନିଜର ଏକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ସୁସଜ୍ଜିତ ଅପରେଶନ ଥିଏଟର ଥିବ ଯେଉଁଠି ଶଲ୍ୟ ଚିକିତ୍ସା (ସର୍ଜିକଲ) ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂପାଦନ କରାଯାଏ ;
e) ରୋଗୀମାନଙ୍କର ଦୈନିକ ରେକର୍ଡ ରଖେ ଏବଂ ଏଗୁଡିକୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ପ୍ରାଧିକୃତ କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଅଭିଗମ୍ୟ କରିବ ।

6. ମେଡିକଲ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର

ଏକ ମେଡିକଲ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର ହେଉଛି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ଭାରତର ଯେ କୌଣସି ରାଜ୍ୟର ମେଡିକଲ କାଉନ୍ସିଲ ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଏକ ବୈଧ ପଞ୍ଜୀକରଣ ଧାରଣ କରିଥାଏ ଏବଂ ତା' ଦ୍ୱାରା ଏହାର କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ମଧ୍ୟରେ ଡାକ୍ତରୀ ବ୍ୟବସାୟ କରିବାକୁ ଅଧିକାରପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ; ଏବଂ ତା' ଲାଇସେନ୍ସର ପରିସର ଓ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ, ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ଏହି ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଲଗାଇବା ପାଇଁ ମୁକ୍ତ ଅଟନ୍ତି ଯେ ପଞ୍ଜିକୃତ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର ବୀମିତ କିମ୍ବା କୌଣସି ନିକଟ ପିରିବାର ସଦସ୍ୟ ନ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

7. ଯୋଗ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ ନର୍ସ

ଯୋଗ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ ନର୍ସ ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ଭାରତୀୟ ନର୍ସିଂ କାଉନ୍ସିଲ କିମ୍ବା ଭାରତର ଯେ କୌଣସି ରାଜ୍ୟର ନର୍ସିଂ କାଉନ୍ସିଲ ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଏକ ବୈଧ ପଞ୍ଜୀକରଣ ଧାରଣ କରିଥାଏ ।

8. ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ଖର୍ଚ୍ଚ

ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ସର୍ବଦା ଏହି ଅନୁଚ୍ଛେଦ କୁ ସମ୍ମିଳିତ କରେ ଯେହେତୁ ପଲିସୀ ସେହି ଖର୍ଚ୍ଚସବୁର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରେ ଯାହା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭୌଗଳିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରୋଗର ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଯଥାର୍ଥ ଅଟେ ବୋଲି ମନେ କରାଯିବ ।

ଏକ ସାଧାରଣ ପରିଭାଷା ହୋଇପାରେ କରାଯାଇଥିବା ସେହିସବୁ ଚାର୍ଜ ଯାହା ସେହି ସ୍ଥିତି ର ଚିକିତ୍ସା କରିବାକୁ ଚିକିତ୍ସାଶାସ୍ତ୍ର ଅନୁରୂପ ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ, ସେହି ସ୍ଥାନ ଯେଉଁଠି ଏହା କରାଯାଇଥିଲା, ସେଇଠି ସେ ଭଳି ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ କରାଯାଇଥିବା ସାଧାରଣ ସ୍ତରର ଚାର୍ଜ ଠାରୁ ଅଧିକ ହୁଏ ନାହିଁ ଏବଂ ସେହି ସବୁ ଚାର୍ଜ କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ନାହିଁ ଯାହା କରାଯାଇ ନ ଥାନ୍ତା ଯଦି କୌଣସି ବୀମା ନ ଥାଆନ୍ତା ।

IRDAI ସେବା କିମ୍ବା ବିତରଣ ପାଇଁ ଚାର୍ଜ ରୂପେ ଉପଯୁକ୍ତ ଚାର୍ଜ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରନ୍ତି, ଯେଉଁଗୁଡିକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରଦାନକାରୀ ପାଇଁ ମାନକ ଚାର୍ଜ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ସଂପୃକ୍ତ ରୋଗ/କ୍ଷତ ର ସ୍ୱରୂପକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ, ସେହି ସମାନ କିମ୍ବା ସଦୃଶ୍ୟ ସେବାଗୁଡିକ ପାଇଁ ଭୌଗଳିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଚଳିତ ଚାର୍ଜଗୁଡିକ ସହିତ ସୁସଂଗତ ହୋଇଥାଏ ।

ଏହି ଅନୁଚ୍ଛେଦ ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ପ୍ରଦାନକାରୀ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ବିଲ୍ ର ବୃଦ୍ଧି ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ବୀମିତକୁ ମଧ୍ୟ ସାଧାରଣ ରୋଗ ର ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରର ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ଯିବାରୁ ନିବାରଣ କରେ, ଯାହାକୁ ଅନ୍ୟଥା ଯଥାର୍ଥ ରୂପେ କମ୍ ମୂଲ୍ୟରେ କରାଯାଇ ପାରିଥାନ୍ତା ।

9. ଦାବୀ ର ସୂଚନା

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମା ପଲିସୀ ଦାବୀର ତୁରନ୍ତ ସୂଚନା ଓ ଦସ୍ତାବିଜ ଉପସ୍ଥାପନା ପାଇଁ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ସୀମା ର ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ଗୁଡିକରେ, ଯେଉଁଠି ଗ୍ରାହକ ନଗଦହୀନ ସୁବିଧା ଇଚ୍ଛା କରେ, ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ର ଉଚିତ୍ ସମୟ ପୂର୍ବରୁ ସୂଚନା ଦିଆଯାଏ, ଅବଶ୍ୟ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଦାବୀଗୁଡିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବୀମିତ ବେଳେବେଳେ ଦାବୀର ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ସୂଚୀତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ମନେ କରେ ନାହିଁ ଏବଂ ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡିକୁ ଅନେକ ଦିନ/ମାସର ବିତି ଯିବା ପରେ ଜମା କରେ । ବିଲ ଗୁଡିକୁ ଜମା କରିବାରେ ବିଳମ୍ବର ପରିଣାମ ବିଲ ସବୁର ସ୍ଫୀତି, ବୀମିତ/ ଡାକ୍ତରଖାନା ଦ୍ୱାରା ଛଳ କପଟ ଇତ୍ୟାଦି ହୋଇଥାଏ । ଏହା ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଦାବୀଗୁଡିକ ପାଇଁ ଠିକ୍ ପ୍ରାବଧାନ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଭାବିତ କରେ । ତେଣୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ସାଧାରଣତଃ ଦାବୀଗୁଡିକର ତୁରନ୍ତ ସୂଚନା ଉପରେ ଜୋର ଦିଅନ୍ତି । ଦାବୀ ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡିକର ଜମା ପାଇଁ ସମୟ ସୀମାକୁ ସାମାନ୍ୟତଃ ଡିସ୍ଚାର୍ଜର ତାରିଖଠାରୁ 15 ଦିନରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଏ । ଏହା ଦାବୀଗୁଡିକର ତୁରନ୍ତ ଓ ସଠିକ୍ ରିପୋର୍ଟ କରିବାପାଇଁ ସକ୍ଷମ କରେ, ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା ପାଇଁ, ଯେଉଁଠି ବି ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ, ମଧ୍ୟ ସକ୍ଷମ କରେ ।

IRDA ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଏହି ସର୍ତ୍ତ ରଖେ ଯେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ବାହାରେ ଦାବୀ ସୂଚନା/କାଗଜପତ୍ର ଜମା କୁ ବିଚାର କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ଯଦି ତାହା ପାଇଁ ଏକ ତର୍କସଙ୍ଗତ କାରଣ ଥାଏ ।

10. ମୁକ୍ତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯାଞ୍ଚ

ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀସବୁରେ, ଏକ ଦାବୀ ମୁକ୍ତ ପଲିସୀଧାରୀଙ୍କୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା ପାଇଁ ସାଧାରଣତଃ ଏକ ପ୍ରାବଧାନ ଉପଲବ୍ଧ ଥାଏ । ଅନେକ ପଲିସୀ ଚାରୋଟି ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ, ଦାବୀ ବିହୀନ ପଲିସୀ ଅବଧିର ସମାପ୍ତିରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପରୀକ୍ଷଣ ର ମୂଲ୍ୟର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ ରଖିଥାନ୍ତି । ଏହାକୁ ସାଧାରଣତଃ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ତିନି ବର୍ଷର ହାରାହାରି ବୀମା ରାଶିର 1% ରେ ସୀମିତ ରଖାଯାଏ ।

11. ସଂଚିତ ବୋନସ

ଏକ ଦାବୀ ମୁକ୍ତ ପଲିସୀଧାରୀ କୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବାର ଅନ୍ୟ ଏକ ଉପାୟ ହେଉଛି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦାବୀ ବିହୀନ ବର୍ଷ ପାଇଁ ବୀମା ରାଶି ଉପରେ ଏକ ସଂଚିତ ବୋନସ ପ୍ରଦାନ କରିବା । ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ବୀମା ରାଶି ନୂତନୀକରଣ ରେ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ପ୍ରତିଶତ, ଧରନ୍ତୁ ବାର୍ଷିକ 5% ରେ ବୃଦ୍ଧି ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ ଏବଂ ଦଶ ଦାବୀ-ବିହୀନ ନୂତନୀକରଣ ପାଇଁ ସର୍ବାଧିକ 50% ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନୁମୋଦିତ ହୁଏ । ବୀମିତ ମୂଳ ବୀମା ରାଶି ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ଏକ ଉଚ୍ଚତର ସୁରକ୍ଷା ଉପଭୋଗ କରେ ।

IRDAI ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁସାରେ, ସଂଚିତ ବୋନସ କେବଳ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଆଧାରିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକ ଉପରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ପାରେ ଏବଂ ଲାଭ ପଲିସୀଗୁଡିକ ଉପରେ (PA ପଲିସୀଗୁଡିକ ବ୍ୟତୀତ) ନୁହେଁ । ସଂଚିତ ବୋନସର ସଂଚାଳନ ବିଷୟରେ ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା ଓ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ହେବା ଉଚିତ୍ । ଏହା ଉପରେ, ଯଦି ଦାବୀ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବର୍ଷରେ କରାଯାଏ, ଉପାର୍ଜିତ ହୋଇଥିବା ସଂଚିତ ବୋନସ କୁ ସେହି ସମାନ ହାରରେ ହ୍ରାସ କରାଯାଇପାରେ ଯେଉଁ ହାରରେ ଏହା ଉପାର୍ଜିତ ହୋଇଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ

ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଟ 5.000 ର ପ୍ରିମିୟମରେ ଟ. 3 ଲକ୍ଷ ପାଇଁ ଏକ ପଲିସୀ ନିଏ । ଦ୍ୱିତୀୟ ବର୍ଷରେ, ପ୍ରଥମ ବର୍ଷରେ ଦାବୀ ନ ଥିବା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ସେ ଟ 5,000 ର ସେହି ଏକା ପ୍ରିମିୟମରେ ଟ. 3.15 ଲକ୍ଷ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷଠାରୁ 5 % ଅଧିକ ର ବୀମା ରାଶି ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ । ଏହା ଏକ ଦଶ ବର୍ଷର ଦାବୀ ମୁକ୍ତ ନୂତନୀକରଣ ଉପରେ ଟ. 4.5 ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଢ଼ିପାରେ ।

12. ମାଲସ୍ / ବୋନସ

ଯେମିତି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀକୁ ଦାବୀ ଠାରୁ ମୁକ୍ତ ରଖିବା ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଅଛି, ଠିକ୍ ସେମିତି ତା' ବିପରୀତ କୁ ମାଲସ୍ କୁହାଯାଏ । ଏଇଠି, ଯଦି ଏକ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବୀଗୁଡିକ ଅତି ଅଧିକ ହୁଅନ୍ତି, ନୂତନୀକରଣ ସମୟରେ ଏକ ମାଲସ୍ କିମ୍ବା ପ୍ରିମିୟମର ଲୋଡିଙ୍ଗ୍ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଏ ।

ଏହା ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି କି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ଏକ ସାମାଜିକ ଲାଭ ପଲିସୀ ଅଟେ, ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡିକରେ ମାଲସ୍ ଲାଗୁ କରାଯାଇ ନାହିଁ ।

ଅବଶ୍ୟ, ସମୂହ ପଲିସୀଗୁଡିକରେ, ଦାବୀ ଅନୁପାତ କୁ ଉଚିତ୍ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ରଖିବା ପାଇଁ ଯଥାର୍ଥ ରୂପେ ମୋଟ ପ୍ରିମିୟମରେ ଲୋଡିଙ୍ଗ ଆକାରରେ ମାଲସ୍ ଲାଗୁ କରାଯାଏ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ଯଦି ଅନୁଭୂତି ଉତ୍ତମ ହୁଏ, ପ୍ରିମିୟମ ଦରରେ ଏକ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ସ୍ୱୀକୃତ ହୁଏ ଯାହା ବୋନସ ରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଥାଏ ।

13. ଅଣ ଦାବୀ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ

କେତେକ ଉତ୍ପାଦ ବୀମା ରାଶି ଉପରେ ଏକ ବୋନସ ଦେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦାବୀ ବିହୀନ ବର୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ ଉପରେ ଏକ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

14. କୋ-ପେମେଣ୍ଟ/କୋ-ଶେୟରିଙ୍ଗ୍

କୋ-ପେମେଣ୍ଟ ହେଉଛି ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦାବୀରେ ବୀମିତ ଏକ ଅଂଶ ଧାରଣ କରୁଥିବାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ । ଏହା ଉତ୍ପାଦ ଆଧାରରେ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ହୋଇପାରେ । କୋ-ପେମେଣ୍ଟ ଅନାବଶ୍ୟକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ କୁ ଏଡାଇବା ପାଇଁ ବୀମିତ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅନୁଶାସନ ଆଣିଥାଏ ।

ବଜାରରେ ଉପଲବ୍ଧ କେତେକ ଉତ୍ପାଦରେ କେବଳ କେତେକ ରୋଗ ଯେପରିକି ବଡ଼ ବଡ଼ ସର୍ଜରୀ, କିମ୍ବା ସାଧାରଣଭାବେ ହେଉଥିବା ସର୍ଜରୀ, କିମ୍ବା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆୟୁଠାରୁ ଅଧିକ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ କୋ-ପେମେଣ୍ଟ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ରହିଛି ।

15. କାଟଯୋଗ୍ୟ / ଅତିରିକ୍ତ

ଆହୁରି ମଧ୍ୟ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀରେ, ଅତିରିକ୍ତ ରୂପେ ପରିଚିତ, ଏହା ହେଉଛି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅର୍ଥ ରାଶି ଯାହାକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଦାବୀର ପ୍ରଦାନ ପୂର୍ବରୁ ବୀମିତକୁ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥାଏ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଯଦି ଏକ ପଲିସୀରେ କାଟଯୋଗ୍ୟ ଟ. 10, 000 ହୋଇଥାଏ, ବୀମିତ ଦାବୀ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମିତ ହାନି ପାଇଁ ପ୍ରଥମେ ଟ. 10, 000 ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ଏହାକୁ ଉଦାହରଣ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାକୁ ଗଲେ, ଯଦି ଦାବୀ ଟ. 80, 000 ପାଇଁ ହୋଇଥାଏ, ବୀମିତ ପ୍ରଥମ ଟ 10, 000 ବହନ କରିଥାଏ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଟ. 70, 000 ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ।

ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦ ପଲିସୀଗୁଡିକରେ କାଟଯୋଗ୍ୟ ଏକ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟକ ଦିନ/ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ ଯାହାକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଲାଭ ଦେୟ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଲାଗୁ କରାଯିବ ।

16. କୋଠରୀ ଭଡା ପ୍ରତିବନ୍ଧ

ଯେତେବେଳେ କେତେକ ଉତ୍ପାଦ ଓପନ୍-ଏଣ୍ଡେଡ୍ ଅଟନ୍ତି ଯେଉଁଥିରେ ଏକ ଦାବୀ ଘଟଣାରେ ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ସର୍ବାଧିକ ରାଶି ବୀମା ରାଶି ହୋଇଥାଏ, କେତେକ ଉତ୍ପାଦ ଆଜିକାଲି ଏହାକୁ ବୀମା ରାଶି ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ କରି ବୀମିତ ଚୟନ କରିଥିବା କୋଠରୀ ବର୍ଗ ଉପରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଲଗାଇଥାନ୍ତି । ଅନୁଭୂତିରୁ ଜଣାପଡେ ଯେ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ର ସମୟ ଖର୍ଚ୍ଚ କୋଠରୀ ଭଡାର ଅନୁଗାମୀ ହୁଏ, ଅଧିକ କୋଠରୀ ଭଡା ଖର୍ଚ୍ଚଗୁଡିକର ସମସ୍ତ ଶୀର୍ଷକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆନୁପାତିକ ରୂପେ ଅଧିକ ଚାର୍ଜ ଆଡକୁ ଗତି କରାଏ । ତେଣୁ ଏକ ଲକ୍ଷର ବୀମା ରାଶି ଥିବା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଟ 1, 000 ପ୍ରତିଦିନ ର ଏକ କୋଠରୀ ପାଇଁ ଅଧିକାରୀ ହେବ ଯଦି ପଲିସୀରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ପାଇଁ ବୀମାରାଶିର 1% ର କୋଠରୀ ଭଡା ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଥାଏ । ଏହା ସ୍ୱଷ୍ଟ ରୂପେ ସୂଚୀତ କରେ ଯେ ଯଦି ଜଣେ ଉଚ୍ଚ ଶ୍ରେଣୀର ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକରେ ଲଗଜରୀ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ପସନ୍ଦ କରେ, ତେବେ ପଲିସୀକୁ ମଧ୍ୟ ଯଥାର୍ଥ ପ୍ରିମିୟମରେ ଉଚ୍ଚ ବୀମା ରାଶି ପାଇଁ କ୍ରୟ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ।

17. ନୂତନୀକରଣୀୟତା ଅନୁଚ୍ଛେଦ

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକର ନୂତନୀକରଣୀୟତା ଉପରେ ଆଇ.ଆର୍.ଡି.ଏ. ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡିକର ଆଜୀବନ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟିଯୁକ୍ତ ନୂତନୀକରଣ କୁ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ କରେ । ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ନୂତନୀକରଣ ପାଇଁ ବୀମା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାରେ କିମ୍ବା ତତ୍ପଶ୍ଚାତ୍ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୌଣସି ବିଷୟରେ ବୀମିତ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷର ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା କପଟ କିମ୍ବା ଭୁଲଚିତ୍ରଣ କିମ୍ବା ଲୁଚାଇ ରଖିବା କାରଣ ଯୋଗୁଁ କେବଳ ଅସ୍ୱୀକାର କରି ପାରେ ।

18. ରଦ୍ଦକରଣ ଅନୁଚ୍ଛେଦ

ରଦ୍ଦକରଣ ଅନୁଚ୍ଛେଦ କୁ ମଧ୍ୟ ବିନିୟାମକ ପ୍ରାବଧାନ ଦ୍ୱାରା ମାନକୀକରଣ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଭୁଲ ଚିତ୍ରଣ, କପଟ କିମ୍ବା ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟର ଅଣ-ପ୍ରକଟୀକରଣ କାରଣରୁ କେବଳ ପଲିସୀକୁ କୌଣସି ସମୟରେ ବି ରଦ୍ଦ କରିପାରେ ।

ବୀମିତକୁ ତା' ସର୍ବଶେଷ ଜ୍ଞାତ ଠିକଣାରେ ରେଜେଷ୍ଟ୍ରିକୃତ A/D ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟୂନ ପନ୍ଦର ଦିନର ଲିଖିତ ଆକାରରେ ସୂଚନାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥାଏ । ଯେଉଁଠି ଏକ ପଲିସୀକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ରଦ୍ଦ କରାଯାଏ, କମ୍ପାନୀ ବୀମିତ କୁ ସର୍ବଶେଷ ପ୍ରିମିୟମ ର କିଛି ଅନୁପାତ ଫେରସ୍ତ କରିବ ଯାହା ବୀମାର ଅସମାପ୍ତ ଅବଧି ର ଅନୁରୂପ ହୋଇଥାଏ, ଯଦି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ କୌଣସି ଦାବୀ ପ୍ରଦାନ କରା ଯାଇ ନ ଥିବ ।

ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ରଦ୍ଦକରଣ ଘଟଣାରେ, ପ୍ରିମିୟମ ଫେରସ୍ତ ଅଳ୍ପାବଧି ଦର ଉପରେ ହୋଇଥାଏ, ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବୀମିତ ପ୍ରୋ-ରାଟା ଅପେକ୍ଷା କମ୍ ପ୍ରତିଶତର ପ୍ରିମିୟମ ଫେରସ୍ତ ପାଇବ । ଯଦି ଏକ ଦାବୀ କରାଯାଇଥାଏ, କୌଣସି ଫେରସ୍ତ ଦିଆଯିବ ନାହିଁ ।

19. ମୁକ୍ତ ଲୁକ୍-ଇନ୍ ଅବଧି

ଯଦି ଏକ ଗ୍ରାହକ ଏକ ନୂତନ ବୀମା ପଲିସୀ କ୍ରୟ କରିଛି ଓ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ପ୍ରାପ୍ତ କରିଛି ଏବଂ ତାପରେ ଦେଖେ ଯେ ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ସବୁ ସେଭଳିଆ ନୁହଁ ଯେମିତି ସେ ଚାହିଁଥିଲା, ତାର ବିକଳ୍ପଗୁଡିକ କ'ଣ ଅଟେ ?

IRDAI ଏହାଙ୍କ ବିନିୟାମକ ଭିତରେ ଏକ ଉପଭୋକ୍ତା-ଅନୁକୂଳ ପ୍ରାବଧାନ ରଖିଛନ୍ତି ଯାହା ଏହି ସମସ୍ୟାର ଧ୍ୟାନ ରଖେ । ଗ୍ରାହକ ଏହାକୁ ଫେରାଇ ପାରେ ଏବଂ ନିମ୍ନ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଫେରସ୍ତ ପାଇପାରେ:

1. ଏହା ଅନ୍ୟୂନ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷର ଅବଧି ଥିବା ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକ ଉପରେ କେବଳ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ।
2. ଗ୍ରାହକ ଏହି ଅଧିକାରକୁ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ପ୍ରାପ୍ତିର 15 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ଉଚିତ୍ ।
3. ତାକୁ ଏହାକୁ ଲିଖିତ ରୂପେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଙ୍କୁ ସୂଚୀତ କରିବାକୁ ପଡିବ
4. ପ୍ରିମିୟମ ଫେରସ୍ତ (ରିଫଣ୍ଡ) ଉପଲବ୍ଧ ହେବ କେବଳ ଯଦି ପଲିସୀ ଉପରେ କୌଣସି ଦାବୀ କରାଯାଇ ନାହିଁ ଏବଂ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରାଯିବ
    a) ସୁରକ୍ଷା ରେ ଥିବା ଅବଧି ପାଇଁ ସମାନୁପାତିକ ସଙ୍କଟ ପ୍ରିମିୟମ
    b) ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷଣ ରେ ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ
    c) ଷ୍ଟାମ୍ପ ଡିଉଟି ଚାର୍ଜ

20. ନୂତନୀକରଣ ପାଇଁ ଅନୁଗ୍ରହ ଅବଧି

ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀର ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଲକ୍ଷଣ ହେଉଛି ବୀମାର ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନତାକୁ ରକ୍ଷା କରିବା । ଯେହେତୁ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଲାଭ ସବୁକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖାଯାଏ କେବଳ ଯଦି ପଲିସୀଗୁଡିକୁ ବିନା ଅନ୍ତରାଳ ରେ ନୂତନୀକରଣ କରାହୁଏ, ସମୟାନୁସାରେ ନୂତନୀକରଣ ଅତି ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ।

IRDAI ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁସାରେ, ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡିକ ର ନୂତନୀକରଣ ସକାଶେ 30 ଦିନର ଅନୁଗ୍ରହ ଅବଧି ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇଛି ।

ସମସ୍ତ ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନତା ଲାଭଗୁଡିକୁ ରକ୍ଷା କରାଯିବ ଯଦି ପୂର୍ବର ବୀମାର ସମାପ୍ତି ଠାରୁ 30 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ପଲିସୀର ନୂତନୀକରଣ କରାଯାଏ । ଅନ୍ତରାଳ ଅବଧିରେ ଯଦି କିଛି ଦାବୀ ଥାଏ, ତାକୁ ବିଚାର କୁ ନିଆ ଯିବ ନାହିଁ ।

ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ, ବୈୟକ୍ତିକ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ଉପରେ ଆଧାର କରି, ନୂତନୀକରଣ ପାଇଁ ଏକ ଅଧିକ ଦୀର୍ଘ ଅନୁଗ୍ରହ ଅବଧିର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଇ ପାରନ୍ତି ।

ଉପରୋକ୍ତ ମୂଖ୍ୟ ଅନୁଚ୍ଛେଦ, ପରିଭାଷା, ଅପବର୍ଜନ ଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶକୁ ଆଇ ଆର ଡି ଏ ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିନିୟାମକ ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ମାନକୀକରଣ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନ୍ତର୍ଗତ ମାନକୀକୃତ କରାଯାଇଛି । ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ତାହାକୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ ସମୟ ସମୟରେ ଆଇ ଆର୍ ଡି ଏ ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଉଥିବା ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ତଥା ପରିପତ୍ର (ସର୍କ୍ୟୁଲାର) ଗୁଡିକ ଉପରେ ନିଜକୁ ଅପଡେଟ୍ କରିବା ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଉଛି ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 2

ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ. ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁସାରେ, ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡିକ ର ନୂତନୀକରଣ ପାଇଁ, ଏକ __________ ଅନୁଗ୍ରହ ଅବଧି ର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଏ ।

I. ପନ୍ଦର ଦିନ

II. ତିରିଶ ଦିନ

III. ପଇଁଚାଳିଶ ଦିନ

IV. ଠିଏ ଦିନ

ସାରାଂଶ

a) ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଆଡେ ଗତି କରାଉଥିବା ଏକ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଓ ହଠାତ୍ ଦୁର୍ଘଟଣା/ରୋଗ ଘଟିବାର ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଆର୍ଥିକ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

b) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକୁ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହେଉଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଆଧାରରେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇପାରେ : ବୈୟକ୍ତିକ ପଲିସୀ, ପରିବାର ଫ୍ଲୋଟର ପଲିସୀ, ସମୂହ ପଲିସୀ ।

c) ଏକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ (ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି) ଖର୍ଚ୍ଚ ପଲିସୀ କିମ୍ବା ମେଡିକ୍ଲେମ୍ ରୋଗ/ଦୁର୍ଘଟଣା କାରଣରୁ ବ୍ୟୟ କରାଯାଉଥିବା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଖର୍ଚ୍ଚର ମୂଲ୍ୟ ର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି କରେ ।

d) ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବ ର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସଂଖ୍ୟକ ଦିବସ (ସାଧାରଣତଃ 30 ଦିନ) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅବଧିରେ ବ୍ୟୟ ହୋଇଥିବା ଆବଶ୍ୟକୀୟ ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଦାବୀର ଏକ ଅଂଶ ରୂପେ ବିବେଚିତ ହେବ ।

e) ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସଂଖ୍ୟକ ଦିବସ (ସାଧାରଣତଃ 60 ଦିନ) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅବଧିରେ ବ୍ୟୟ ହୋଇଥିବା ଆବଶ୍ୟକୀୟ ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଦାବୀର ଏକ ଅଂଶ ରୂପେ ବିବେଚିତ ହେବ ।

f) ଏକ ପରିବାର ଫ୍ଲୋଟର ପଲିସୀରେ, ପତି/ପତ୍ନୀ, ଆଶ୍ରିତ ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି ଏବଂ ଆଶ୍ରିତ ପିତାମାତାଙ୍କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରୁଥିବା ପରିବାର କୁ କେବଳ ଗୋଟିଏ ବୀମା ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ଯାହା ସମଗ୍ର ପରିବାରରେ ପ୍ରବାହିତ ହୁଏ ।

g) ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦ ପଲିସୀ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ପାଇଁ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରେ ।

h) ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ପଲିସୀ ହେଉଛି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗର ଡାଏଗ୍ନୋସିସ ରେ ଏକ ମୋଟା ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବାର ପ୍ରାବଧାନ ଥିବା ଏକ ଲାଭ ପଲିସୀ ।

i) ଉଚ୍ଚ କାଟଯୋଗ୍ୟ ଅଥବା ଟପ୍-ଅପ୍ ସୁରକ୍ଷାଗୁଡିକ ଥ୍ରେଶ୍ହୋଲ୍ଡ କିମ୍ବା କାଟଯୋଗ୍ୟ କୁହାଯାଉଥିବା ଏକ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଚୟନିତ ରାଶିର ଉପରେ ଓ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ଉଚ୍ଚତର ବୀମା ରାଶି ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

j) ନିଶ୍ଚିତ ଲାଭ ସୁରକ୍ଷା ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ତା' ପଲିସୀ ର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ରୂପେ କରିବାରେ ମଧ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

k) ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା (PA) ସୁରକ୍ଷା ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଯୋଗୁଁ ମୃତ୍ୟୁ ଓ ବିକଳାଙ୍ଗତା ଲାଭ ଆକାରରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

l) ବାହ୍ୟ-ରୋଗୀ ସୁରକ୍ଷା ସବୁ ଦାନ୍ତ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଚିକିତ୍ସା, ଦୃଷ୍ଟି ଯତ୍ନ ଖର୍ଚ୍ଚ, ନିୟମିତ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷା ଓ ପରୀକ୍ଷଣ ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଯେଉଁଗୁଡିକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

m) ଏକ ସମୂହ ପଲିସୀକୁ ଏକ ସମୂହ ମାଲିକ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଏ ଯିଏ ଏକ ନିଯୁକ୍ତି ଦାତା, ଏକ ସଂଘ, ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କର କ୍ରେଡିଟ କାର୍ଡ ବିଭାଗ ହୋଇପାରେ, ଯେଉଁଠି କେବଳ ଗୋଟିଏ ପଲିସୀ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୂହକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

n) କର୍ପୋରେଟ ଫ୍ଲୋଟର କିମ୍ବା ବଫର ସୁରକ୍ଷା ପରିବାର ବୀମା ରାଶି ର ଉପରେ ଓ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ଅତିରିକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ପୂରଣ କରିବାରେ ସହାୟକ ହୁଏ ।

o) ସମୁଦ୍ରପାରୀ (ବିଦେଶ) ମେଡିକ୍ଲେମ୍/ଯାତ୍ରା ପଲିସୀଗୁଡିକ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ତାର ବିଦେଶ ରହଣୀ ଅବଧି ରେ ଦୁର୍ଘଟଣା, କ୍ଷତ ଏବଂ ରୋଗ ର ସଙ୍କଟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

p) କର୍ପୋରେଟ ବାରମ୍ବାର ଯାତ୍ରୀ ଯୋଜନା ଏକ ବାର୍ଷିକ ପଲିସୀ ଅଟେ ଯେଉଁଠି ଏକ କର୍ପୋରେଟ ଏହାର ଏକ୍ଜିକ୍ୟୁଟିଭମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବୈୟକ୍ତିକ ପଲିସୀ ନିଏ ଯେଉଁମାନେ ବାରମ୍ବାର ଭାରତ ବାହାରକୁ ଯାତ୍ରା କରନ୍ତି ।

q) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ଅନେକଗୁଡିଏ ପଦକୁ ଭ୍ରାନ୍ତି ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ. ମାଧ୍ୟମରେ ବିନିୟମନ ଦ୍ୱାରା, ବିଶେଷ ରୂପେ ବୀମିତମାନଙ୍କ ପାଇଁ, ମାନକୀକରଣ କରାଯାଇଛି ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଯଦିଓ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷାର ଅବଧି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହେବ ଏବଂ ଏହା ପଲିସୀରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇଥାଏ । ସବୁଠୁ ସାଧାରଣ ସୁରକ୍ଷା ହେଉଛି ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ତିରିଶ ଦିନ ପାଇଁ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ. ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁସାରେ, ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡିକର ନୂତନୀକରଣ ପାଇଁ ଏକ ତିରିଶ ଦିନ ଅନୁଗ୍ରହ ଅବଧି ର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଏ ।

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 1

ଏକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଖର୍ଚ୍ଚ ପଲିସୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିମ୍ନ ଉକ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଠିକ୍ ?

I. କେବଳ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ
II. ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଏବଂ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁକୁ ସୁରକ୍ଷା
III. ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଏବଂ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ଏବଂ ବୀମିତର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟଣାରେ ପରିବାର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଏକ ମୋଟା ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ
IV. ପ୍ରଥମ ବର୍ଷଠାରୁ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ବର୍ଷଠାରୁ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ଯଦି ପ୍ରଥମ ବର୍ଷ ଦାବୀ ମୁକ୍ତ ହୋଇଥାଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ 2

ନିମ୍ନ ଉକ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଠିକ୍, ଚିହ୍ନଟ କରନ୍ତୁ ?

I. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ରୁଗ୍ଣତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିବରଣ ଦିଏ
II. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ମୃତ୍ୟୁହାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିବରଣ ଦିଏ
III. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ରୁଗ୍ଣତା ଏବଂ ମୃତ୍ୟୁହାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିବରଣ ଦିଏ
IV. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ନା ରୁଗ୍ଣତା ସହିତ ନା ମୃତ୍ୟୁହାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିବରଣ ଦିଏ

ପ୍ରଶ୍ନ 3

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ନଗଦହୀନ ସେବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିମ୍ନ ଉକ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଠିକ୍ ଅଟେ ?

I. ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ ପେମେଣ୍ଟ କୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ ଏହା ବୀମା କମ୍ପାନୀ ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ପରିବେଶ ଅନୁକୂଳ ଗୋ-ଗ୍ରୀନ୍ ସୂତ୍ରପାତ ଅଟେ ଯାହାଦ୍ୱାରା ଭୌତିକ ନଗଦ ନୋଟଗୁଡିକର ମୁଦ୍ରାଚଳନ କୁ ହ୍ରାସ କରାଯାଇ ପାରେ ଏବଂ ବୃକ୍ଷଗୁଡ଼ିକୁ ରକ୍ଷା କରାଯାଇପାରେ ।

II. ବୀମିତକୁ ସେବା ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ଏବଂ କୌଣସି ନଗଦ ଦେବାକୁ ପଡେ ନାହିଁ ଯେହେତୁ ଏକ ବିଶିଷ୍ଟ ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବୀମା କମ୍ପାନୀକୁ ପେମେଣ୍ଟ କରାଯାଏ ।

III. ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଉଥିବା ସମସ୍ତ ପେମେଣ୍ଟ କୁ କେବଳ ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ବ୍ୟାଙ୍କିଂ କିମ୍ବା କାର୍ଡ ମାଧ୍ୟମରେ କରାଯାଏ ଯେହେତୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ନଗଦ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ ନାହିଁ ।

IV. ବୀମିତ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ ଏବଂ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ବିଲର ସମାଧାନ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବେ ଡାକ୍ତରଖାନା ସହିତ କରେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ 4

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ଡାକ୍ତରଖାନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ PPN ର ସଠିକ୍ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଆକାର ଚିହ୍ନଟ କରନ୍ତୁ ।

I. ପବ୍ଲିକ୍ ପ୍ରିଫର୍ଡ ନେଟୱର୍କ (ସାର୍ବଜନିକ ରୂପେ ପସନ୍ଦ କରାଯାଇଥିବା ନେଟୱର୍କ)

II. ପ୍ରିଫର୍ଡ ପ୍ରୋଭାଇଡର ନେଟୱର୍କ (ପସନ୍ଦ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତା ନେଟୱର୍କ)

III. ପବ୍ଲିକ୍ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ନେଟୱର୍କ (ସାର୍ବଜନିକ ବେସରକାରୀ ନେଟୱର୍କ)

IV. ପ୍ରୋଭାଇଡର୍ ପ୍ରିଫରେନ୍ସିଆଲ୍ ନେଟୱର୍କ (ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତା ଶ୍ରେଷ୍ଠ ନେଟୱର୍କ)

ପ୍ରଶ୍ନ 5

ନିମ୍ନ ଉକ୍ତିମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଭୁଲ ଅଟେ, ଚିହ୍ନଟ କରନ୍ତୁ ?

I. ଏକ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ତାଙ୍କ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ସମୂହ ପଲିସୀ ନେଇ ପାରନ୍ତି

II. ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କ ତା' ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ସମୂହ ପଲିସୀ ନେଇ ପାରେ

III. ଏକ ଦୋକାନୀ ତା' ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ସମୂହ ପଲସୀ ନେଇ ପାରନ୍ତି

IV. ନିଯୁକ୍ତି ଦାତା ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନିଆଯାଇଥିବା ଏକ ସମୂହ ପଲିସୀକୁ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପରିବାର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବାକୁ ବିସ୍ତାରିତ କରାଯାଇ ପାରେ

ସ୍ୱ -ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଏକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଖର୍ଚ୍ଚ ପଲିସୀରେ, ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଏବଂ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ରୁଗ୍ଣତା (ରୋଗ ହେବାର ହାର) ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିବରଣ ଦିଏ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ନଗଦହୀନ ସେବା ଅନ୍ତର୍ଗତ, ବୀମିତ ଦେୟପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ ଏବଂ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ବିଲ ର ସମାଧାନ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବେ ଡାକ୍ତରଖାନା ସହିତ କରେ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

PPN ପ୍ରିଫର୍ଡ ପ୍ରୋଭାଇଡର ନେଟୱର୍କ (ପସନ୍ଦ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତା ନେଟୱର୍କ) ପାଇଁ ଉପଯୋଗ ହୁଏ ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଉକ୍ତି I, II ଏବଂ IV ସଠିକ୍ ଅଟନ୍ତି, ଉକ୍ତି III ଭୁଲ ଅଟେ ଯେହେତୁ ଏକ ଦୋକାନୀ ତା' ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସମୂହ ବୀମା ନେଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଅଧ୍ୟାୟ 9

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସଙ୍କଟାଙ୍କନ

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଆପଣଙ୍କୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିସ୍ତୃତ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରିବା । ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କୌଣସି ବି ପ୍ରକାରର ବୀମାରେ ଏକ ବହୁତ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତତ୍ତ୍ୱ ଅଟେ ଏବଂ ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ ଜାରୀ କରିବାରେ ଏକ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ସଂପାଦନ କରେ । ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ, ଆପଣ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ର ମୂଳଭୂତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ, ସାଧନ, ପଦ୍ଧତି ଏବଂ ପ୍ରକ୍ରିୟା ବିଷୟରେ ବୋଧ ଲାଭ କରିବେ । ଏହା ଆପଣଙ୍କୁ ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରିବ ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

A. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କ'ଣ ଅଟେ *?*
B. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ –ମୂଳଭୂତ ଧାରଣା
C. ଫାଇଲ ଏବଂ ଉପଯୋଗ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା
D. *IRDAI* ଙ୍କ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବିନିୟାମକ
E. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ର ମୂଳଭୂତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ତା ପାଇଁ ସାଧନ
F. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟା
G. ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା
H. ସମୁଦ୍ରପାରୀ / ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା ବୀମା ର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ
I. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମାର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟକୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ପରେ, ଆପଣ ନିମ୍ନ ମତେ ସମର୍ଥ ହେବା ଉଚିତ୍ :

a) ସଙ୍କଟାଙ୍କନର ଅର୍ଥ କ'ଣ ଏହା ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାରେ
b) ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ମୂଳଭୂତ ଧାରଣାଗୁଡିକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାରେ
c) ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ସଙ୍କଟାଙ୍କନମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପଯୋଗ କରାଯାଉଥିବା ବିଭିନ୍ନ ସାଧନଗୁଡିକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାରେ
d) ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡିକର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାରେ
e) ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡିକୁ କିପରି ସଙ୍କଟାଙ୍କିତ କରାଯାଏ, ସେ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବାରେ

ଏହି ପରିଦୃଶ୍ୟକୁ ଦେଖନ୍ତୁ

48 ବର୍ଷୀୟ ମନୀଷ, ଯିଏ ଏକ ସଫ୍ଟୱେର ଇଞ୍ଜିନିୟର ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ, ତା' ନିଜ ପାଇଁ ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ନେବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲା । ସେ ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପାଖକୁ ଗଲା, ଯେଉଁଠି ସେମାନେ ତାକୁ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ଦେଲେ ଯେଉଁଥିରେ ତାକୁ ତା' ଶାରୀରିକ ଗଠନ ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ, ତା' ପରିବାର ଇତିହାସ, ଅଭ୍ୟାସ ଏବଂ ସେଭଳି ଅନେକ କିଛି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ହେଲା ।

ତାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ପ୍ରାପ୍ତି ପରେ, ତାକୁ ଅନେକ ଦସ୍ତାବିଜ ମଧ୍ୟ ଜମା କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ପଡିଲା ଯେପରିକି ପରିଚୟ ଓ ବୟସ ପ୍ରମାଣ, ଠିକଣା ର ପ୍ରମାଣ ଏବଂ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ମେଡିକଲ ରେକର୍ଡ । ତାପରେ ସେମାନେ ତାକୁ ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯାଞ୍ଚ ଓ କେତେକ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷା କରାଇବାକୁ କହିଲେ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସେ ହତୋତ୍ସାହିତ ହେଲା ।

ମନୀଷ, ଯିଏ ନିଜକୁ ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବାନ ଓ ଏକ ଉତ୍ତମ ଆୟ ବର୍ଗ ର ବ୍ୟକ୍ତି ବୋଲି ବିଚାର କରୁଥିଲା, ଚିନ୍ତା କରିବା ଆରମ୍ଭ କଲା କି ତା' କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା କାହିଁକି ସେଭଳି ଏକ ଲମ୍ବା ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଅନୁପାଳନ କରାଯାଉଛି । ଏହି ସବୁ ଦେଇ ଯିବା ପରେ ମଧ୍ୟ, ବୀମା କମ୍ପାନୀ ତାକୁ କହିଲା ଯେ, ତା' ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷାଗୁଡିକରେ ଉଚ୍ଚ କୋଲେଷ୍ଟ୍ରଲ ଓ ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତ ଚାପର ନିଦାନ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି, ଯାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ହୃଦ ରୋଗ ଗୁଡିକର ସମ୍ଭାବନା କୁ ବୃଦ୍ଧି କଲା । ଯଦିଓ ସେମାନେ ତାକୁ ଏକ ପଲିସୀର ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲେ, ତା' ବନ୍ଧୁ ଯେଉଁ ପ୍ରିମିୟମ ଦେଉଥିଲା, ତା' ଅପେକ୍ଷା ତାର (ମନୀଷ) ର ପ୍ରିମିୟମ ବହୁତ ଅଧିକ ହେଲା ଏବଂ ତେଣୁ ସେ ପଲିସୀ ନେବା ପାଇଁ ମନା କଲା ।

ଏଇଠି, ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଏହି ଚରଣଗୁଡିକୁ ସେମାନଙ୍କ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଅଂଶ ରୂପେ ଅନୁପାଳନ କରୁଥିଲା । ସଙ୍କଟ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ସମୟରେ, ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ସଙ୍କଟଗୁଡିକର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଠିକ୍ ଭାବେ କରିବାର ଓ ଉଚିତ୍ ଲାଭ ମଧ୍ୟ ପାଇବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହେ । ଯଦି ସଙ୍କଟକୁ ଠିକ୍ ଭାବେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ କରା ନ ଯାଏ ଏବଂ ଏକ ଦାବୀ ଆସେ, ଏହାର ପରିଣାମ କ୍ଷତି ହେବ । ଅଧିକନ୍ତୁ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ପ୍ରିମିୟମସବୁକୁ ସମସ୍ତ ବୀମାକରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ସଂଗ୍ରହ କରନ୍ତି ଏବଂ ଏହି ଟଙ୍କାଗୁଡିକୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଏକ ଟ୍ରଷ୍ଟ ଭଳି ସମ୍ଭାଳିବାକୁ ପଡ଼େ ।

A. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କ'ଣ ଅଟେ ?

1. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ

ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ସେହି ଲୋକମାନଙ୍କୁ ବୀମିତ କରିବାପାଇଁ ଚାହାଁନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ସେହି ସଙ୍କଟର ଅନୁପାତରେ ଉଚିତ୍ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ପ୍ରତ୍ୟାଶା କି ରଖାଯାଏ ଯାହାକୁ ସେମାନେ ବୀମା ସମୁଚ୍ଚୟ ମଧ୍ୟକୁ ଆଣିଥାନ୍ତି । ସଙ୍କଟ ଚୟନ ସକାଶେ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବକଠାରୁ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଓ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କୁହାଯାଏ । ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ମାଧ୍ୟମରେ ଏକତ୍ର କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ ଆଧାରରେ, ସେମାନେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଅନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ ପ୍ରସ୍ତାବକ କୁ ବୀମିତ କରିବା ପାଇଁ ଚାହାଁନ୍ତି କି ନାହିଁ । ଯଦି ସେମାନେ ତାହା କରିବା ପାଇଁ ଚାହିଁବେ, ତେବେ କେଉଁ ପ୍ରିମିୟମ, ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ହିସାବରେ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସେଭଳି ସଙ୍କଟ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଫଳରେ ଏକ ଯଥାର୍ଥ ଲାଭ ପାଇ ପାରିବେ ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ରୁଗ୍ଣତା ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ ଅଟେ । ଏଇଠି ରୁଗ୍ଣତା କୁ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ଅସୁସ୍ଥ କିମ୍ବା ରୋଗୀ ହେବାର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଓ ସଙ୍କଟ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସେ ଚିକିତ୍ସା କିମ୍ବା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଆବଶ୍ୟକ କରେ, ଏହି ରୂପେ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଏ । ବ୍ୟାପକ ରୂପେ, ରୁଗ୍ଣତା ଆୟୁ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୁଏ (ସାଧାରଣତଃ ଯୁବା ବୟସ୍କମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ବରିଷ୍ଠ ନାଗରିକମାନଙ୍କ ଠାରେ ଅଧିକ ଥାଏ) ଏବଂ ଅନେକ ଅନ୍ୟ ପ୍ରତିକୂଳ କାରକ ଯୋଗୁଁ ବଢ଼ିଥାଏ, ଯେପରିକି ଅଧିକ ଓଜନ କିମ୍ବା କମ୍ ଓଜନ ର ହେବା, କେତେକ ଅତୀତ ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ ର ରୋଗ କିମ୍ବା କଷ୍ଟର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଇତିହାସ, ଧୂମ୍ରପାନ ଭଳି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅଭ୍ୟାସ, ଚଳିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତାବକର ବ୍ୟବସାୟ ମଧ୍ୟ ଯଦି ଏହାକୁ ବିପଦଜନକ ବୋଲି ଧରି ନିଆଯାଏ । ବିପରୀତ ଭାବେ, ରୁଗ୍ଣତା ହାର କେତେକ ଅନୁକୂଳ କାରକ ଯଥା : କମ୍ ଆୟୁ, ଏକ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଜୀବନଶୈଳୀ ଇତ୍ୟାଦି ଯୋଗୁଁ କମ୍ ମଧ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ।

ପରିଭାଷା

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ହେଉଛି ସଙ୍କଟକୁ ସଠିକ୍ ରୂପେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ଏବଂ ସେହି ସର୍ତ୍ତଗୁଡିକୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯାହା ଉପରେ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଏ । ଏ ପ୍ରକାରେ, ଏହା ସଙ୍କଟ ଚୟନ ଏବଂ ସଙ୍କଟ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ର ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅଟେ ।

2. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ର ଆବଶ୍ୟକତା

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ମେରୁଦଣ୍ଡ ଅଟେ ଯେହେତୁ ଅସାବଧାନତା ସହିତ କିମ୍ବା ଅଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରିମିୟମ ଥିବା ସଙ୍କଟର ସ୍ୱୀକୃତି ର ପରିଣାମ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ପରିଶୋଧ-ଅକ୍ଷମତା ହେବ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ଅତିଶୟ ଚୟନାତ୍ମକ କିମ୍ବା ସତର୍କ ହେବା ବୀମା କମ୍ପାନୀକୁ ସଙ୍କଟକୁ ସମାନ ରୂପେ ପ୍ରସାରିତ କରିବା ରେ ସମର୍ଥ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ବଡ ସମୁଚ୍ଚୟ ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ବାଧା ଦେବ । ତେଣୁ କରି ସଙ୍କଟ ଓ ବ୍ୟବସାୟ ମଧ୍ୟରେ ଠିକ୍ ସନ୍ତୁଳନ ରକ୍ଷା କରିବା ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ସଂଗଠନ ପାଇଁ ଲାଭପ୍ରଦ ହୋଇପାରେ ।

ସନ୍ତୁଳନ ରକ୍ଷା କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା, ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ଦର୍ଶନ, ନୀତି ଓ ସଙ୍କଟ କ୍ଷୁଧା ଅନୁସାରେ, ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଏ । ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ର କାର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି ସଙ୍କଟର ବର୍ଗୀକରଣ କରିବା ଏବଂ ସ୍ୱୀକୃତି ର ସର୍ତ୍ତାବଳୀକୁ ଠିକ୍ ମୂଲ୍ୟରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା । ଏହା ଧ୍ୟାନ ରଖିବା ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯେ ସଙ୍କଟର ସ୍ୱୀକୃତି ଭବିଷ୍ୟତ ବୀମା ସମାଧାନ ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରତିଶତ ଦେବା ଭଳି ଅଟେ ।

3. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ – ସଙ୍କଟ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ହେଉଛି ସଙ୍କଟ ଚୟନର ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯାହା ଏକ ସମୂହ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିର ବିଶେଷତାଗୁଡିକ ଉପରେ ଆଧାରିତ ହୋଇଥାଏ । ଏଇଠି ସଙ୍କଟର ମାତ୍ରା ଉପରେ ଆଧାର କରି, ସଙ୍କଟକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବ କି ନାହିଁ ଏବଂ କେଉଁ ମୂଲ୍ୟରେ, ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ଏହାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଏ । କୌଣସି ବି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ସ୍ୱୀକାର ର ପ୍ରକ୍ରିୟା ନିଷ୍ପକ୍ଷତା ସହକାରେ ଓ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଆଧାରରେ କରିବାକୁ ପଡ଼େ, ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସମାନ ପ୍ରକାରର ସଙ୍କଟକୁ କୌଣସି ପକ୍ଷପାତିତା ବିନା ସମାନ ରୂପେ ବର୍ଗୀକୃତ କରିବା ଉଚିତ୍ । ବର୍ଗୀକରଣ କୁ ସାଧାରଣତଃ ମାନକ ସ୍ୱୀକୃତି ଚାର୍ଜ ଜରିଆରେ କରାଯାଏ ଯାହାଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପିତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଙ୍କଟ ର ମାତ୍ରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଏ ଏବଂ ତଦନୁସାରେ ପ୍ରିମିୟମସବୁକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଏ ।

ଯଦିଓ ଆୟୁ ରୋଗ ତଥା ମୃତ୍ୟୁର ସମ୍ଭାବନାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ, ଏହାକୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ମନେ ରଖିବାକୁ ହେବ ଯେ ରୋଗ ମୃତ୍ୟୁର ବହୁତ ପୂର୍ବରୁ ଆମେ ଏବଂ ବାରମ୍ବାର ହୋଇପାରେ । ତେଣୁ, ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ତର୍କସଂଗତ ଅଟେ ଯେ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ମାନଦଣ୍ଡ ଓ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଗୁଡିକ ମୃତ୍ୟୁ ସୁରକ୍ଷା ଅପେକ୍ଷା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଅଧିକ କଠିନ ଅଟନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ

ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ମଧୁମେହ ଗ୍ରସ୍ତ, ତାହାର ମୃତ୍ୟୁର ସମ୍ଭାବନା ଅପେକ୍ଷା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ଏକ ହୃତପିଣ୍ଡ କିମ୍ବା ବୃକକ୍ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଜଟିଳତା ବିକଶିତ କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ଯଥେଷ୍ଟ ବେଶୀ, ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରକରଣ ମଧ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଚାଲୁ ରହିଥିବା ଅବଧିରେ ଅନେକ ଥର ଘଟିପାରେ । ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଏହି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଏକ ମଧ୍ୟମ ସଙ୍କଟ ରୂପେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ କରିପାରେ । ଅବଶ୍ୟ, ମେଡିକଲ /ଡାକ୍ତରୀ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପାଇଁ, ତାକୁ ଏକ ଉଚ୍ଚ ସଙ୍କଟ ରୂପେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଇପାରେ ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ, ଆର୍ଥିକ କିମ୍ବା ଆୟ ଆଧାରିତ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଅପେକ୍ଷା ମେଡିକଲ କିମ୍ବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯାଞ୍ଚ – ପରିଣାମ ଉପରେ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଏ । ଅବଶ୍ୟ, ଆର୍ଥିକ କିମ୍ବା ଆୟ ଆଧାରିତ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କୁ ଏଡାଇ ଦିଆ ଯାଇ ନ ପାରେ ଯେହେତୁ ଏକ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ରଖିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ କୌଣସି ପ୍ରତିକୂଳ ଚୟନ କୁ ଅସମ୍ଭବ କରିବାରେ ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନତା କୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ରେ ଆର୍ଥିକ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ।

4. କାରକ ଯେଉଁଗୁଡିକ ରୋଗର ସମ୍ଭାବନା କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରନ୍ତି

ସଙ୍କଟର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ସମୟରେ ସେହି କାରକ ଯେଉଁଗୁଡିକ ରୁଗ୍ଣତା (ରୋଗରେ ପଡିବାର ସଙ୍କଟ) କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରନ୍ତି, ସେଗୁଡିକୁ ସାବଧାନତା ସହିତ ବିଚାର କରିବା ଉଚିତ, ଯେଉଁଗୁଡିକ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରେ ଅଟନ୍ତି:

a) **ଆୟୁ/ବୟସ** : ପ୍ରିମିୟମ ସବୁ ବୟସ ଏବଂ ସଙ୍କଟ ର ମାତ୍ରା ଅନୁରୂପ ଲାଗୁ କରାଯାଏ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ସଂକ୍ରମଣ ଓ ଦୁର୍ଘଟଣାର ବଢ଼ୁଥିବା ସଙ୍କଟ ଯୋଗୁଁ ଶିଶୁ ଓ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ରୁଗ୍ଣତା ପ୍ରିମିୟମ ଯୁବା ବୟସ୍କ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଅଟେ । ସେ ଭଳିଆ, 45 ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ବୟସ୍କମାନଙ୍କ ପାଇଁ, ପ୍ରିମିୟମସବୁ ଅଧିକ ଥାଏ, ଯେହେତୁ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ମଧୁମେହ, ଏକ ତୁରନ୍ତ ହୃଦ୍ ଘାତ କିମ୍ବା ସେଭଳି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରୁଗ୍ଣତା ଭଳି ଏକ ଦୀର୍ଘକାଳିକ ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଅତି ଅଧିକ ଥାଏ ।

b) **ଲିଙ୍ଗ** : ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକମାନେ ଗର୍ଭ ଧାରଣ ସମୟରେ ରୁଗ୍ଣତାର ଅତିରିକ୍ତ ସଙ୍କଟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଅନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ, ପୁରୁଷମାନେ ହୃଦଘାତ ରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦୁର୍ଘଟଣା ର ଶୀକାର ହେବା ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ଅଧିକ ଥାଏ ଯେହେତୁ ସେମାନେ ବିପଦଜନକ ନିଯୁକ୍ତିରେ ଅଧିକ ସଂପୃକ୍ତି ଥାଇ ପାରନ୍ତି ।

c) **ଅଭ୍ୟାସ :** କୌଣସି ବି ରୂପରେ ତମାଖୁ, ମଦ୍ୟ କିମ୍ବା ନିଶା ଦ୍ରବ୍ୟର ସେବନ ର ରୁଗ୍ଣତା ସଙ୍କଟ ଉପରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ପ୍ରଭାବ ଥାଏ ।

d) **ବ୍ୟବସାୟ :** କେତେକ ବ୍ୟବସାୟରେ ଦୁର୍ଘଟଣା ର ଅତିରିକ୍ତ ସଙ୍କଟ ସମ୍ଭବ ଅଟେ; ଉ.ସ୍ୱ. ଡ୍ରାଇଭର, ବ୍ଲାଷ୍ଟର, ବିମାନ ଚାଳକ ଇତ୍ୟାଦି । ସେଭଳି, କେତେକ ବ୍ୟବସାୟ/କାମରେ ଉଚ୍ଚତର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଙ୍କଟ ଥାଇପାରେ, ଯେପରି କି ଏକ୍ସ-ରେ ମେସିନ ଅପରେଟର, ଆଜବେଷ୍ଟସ୍ ଉଦ୍ୟୋଗ ଶ୍ରମିକ, ଖଣି ଶ୍ରମିକ ଇତ୍ୟାଦି ।

e) **ପରିବାର ଇତିହାସ :** ଏହାର ଅଧିକ ମହତ୍ୱ ଅଛି, ଯେହେତୁ ଆନୁବଂଶିକ କାରକ ଗୁଡିକ ଆଜ୍ମା,ମଧୁମେହ ଓ କେତେକ କ୍ୟାନସର ଭଳି ରୋଗ ଗୁଡିକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରନ୍ତି । ଏହାର ପ୍ରଭାବ ରୁଗ୍ଣତା ଉପରେ ଥାଏ ଏବଂ ସଙ୍କଟ ର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବା ସମୟରେ ଏହାକୁ ବିଚାରକୁ ନେବା ଉଚିତ୍ ।

f) **ଗଠନ:** ମୋଟା (ବଳବାନ), ପତଳା କିମ୍ବା ମଧ୍ୟମ ଗଠନ କୁ ମଧ କେତେକ ସମୂହରେ ରଗ୍ଣତା ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ ।

g) **ଅତୀତର ରୋଗ କିମ୍ବା ସର୍ଜରୀ :** ଏହାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଅଛି କି ଅତୀତ ରୋଗ କାରଣରୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଉଥିବା ଶାରୀରିକ ଦୁର୍ବଳତା ଜାତ ହେବାର କିମ୍ବା ଏପରିକି ପୁନରାବୃତ୍ତି ହେବାର କିଛି ସମ୍ଭାବନା ଅଛି କି ନାହିଁ ଏବଂ ତଦନୁସାରେ ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ର ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ । ଉ.ସ୍ୱ. କିଡନୀ ଷ୍ଟୋନ (ବୃକକ୍ ପଥରୀ) ଗୁଡିକର ପୁନରାବୃତ୍ତି ହେବା ଜଣା ଅଛି ଏବଂ ସେହିପରି, ଗୋଟିଏ ଆଖିରେ ମୋତିଆ ବିନ୍ଦୁ ଅନ୍ୟ ଆଖିରେ ମୋତିଆ ବିନ୍ଦୁ ହେବାର ସମ୍ଭାବନାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିଥାଏ ।

h) **ଚଳିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି ଏବଂ ଅନ୍ୟ କାରକ କିମ୍ବା ଅଭିଯୋଗ :** ସଙ୍କଟର ମାତ୍ରା/ତୀବ୍ରତା ଓ ବୀମାଯୋଗ୍ୟତା କୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଏବଂ ଯଥାର୍ଥ ପ୍ରକଟୀକରଣ ଓ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ସିଦ୍ଧ କରାଯାଇପାରେ ।

i) **ପରିବେଶ ଏବଂ ଆବାସ :** ଏଗୁଡିକର ମଧ ରୁଗ୍ଣତା ହାର ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ଥାଏ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 1

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ _______________ ର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅଟେ ।

I. ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ବିପଣନ କରିବା
II. ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରିମିୟମ ସଂଗ୍ରହ କରିବା
III. ସଙ୍କଟ ଚୟନ ଓ ସଙ୍କଟ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ
IV. ବିଭିନ୍ନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ବିକ୍ରି କରିବା

B. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ – ମୂଳଭୂତ ଧାରଣା

1. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ସହିତ ଆମେ ଆରମ୍ଭ କରୁଛୁ । ଏହାର ଦୁଇଟି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରହିଛି

i. ବିପରୀତ-ଚୟନ ଅର୍ଥାତ୍ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଚୟନ ରେ ବାଧା ଦେବା
ii. ସଙ୍କଟଗୁଡିକର ବର୍ଗୀକରଣ କରିବା ଏବଂ ସଙ୍କଟଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ନିଷ୍ପକ୍ଷତା/ସମାନତା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା

ପରିଭାଷା

ସଙ୍କଟର ଚୟନ ପଦ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଏହା ଉପସ୍ଥାପିତ କରୁଥିବା ସଙ୍କଟର ତୀବ୍ରତା କୁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାର ଏବଂ ତାପରେ ବୀମାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବା ଅଛି କି ନାହିଁ ଓ କେଉଁ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ରେ, ଏହାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେବାର ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ସୂଚୀତ କରେ ।

ବିପରୀତ-ଚୟନ (କିମ୍ବା ପ୍ରତିକୂଳ ଚୟନ) ହେଉଛି ସେହି, ଯେଉଁମାନେ ସନ୍ଦେହ କରନ୍ତି କିମ୍ବା ଜାଣନ୍ତି ଯେ ଏକ ହାନି ଅନୁଭୂତ କରିବାର ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ଭାବନା ଅଧିକ ଅଛି, ସେମାନଙ୍କ ଆଗ୍ରହ ସହିତ ବୀମା ପାଇବା ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଲାଭ ପାଇବାର ପ୍ରବୃତ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ

ଯଦି ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ କାହାକୁ ଓ କିପରି ବୀମା ପ୍ରଦାନ କରିବେ, ସେ ବିଷୟରେ ସେମାନେ ଚୟନାତ୍ମକ ନ ହେବେ, ଏକ ସମ୍ଭାବନା ରହିପାରେ ଯେ ମଧୁମେହ, ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତଚାପ, ହୃତପିଣ୍ଡ ସମସ୍ୟା କିମ୍ବା କ୍ୟାନସର ଭଳି ରୋଗ ଥିବା ଲୋକମାନେ, ଯେଉଁମାନେ ଜାଣନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ ଶୀଘ୍ର ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଆବଶ୍ୟକ କରିବେ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କିଣିବା ପାଇଁ ଚାହିଁବେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ହାନି ଉତ୍ପନ୍ନ କରିବେ ।

ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ, ଯଦି ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଚୟନ ର ଉପଯୋଗ ନ କରେ ଏହା ପ୍ରତିକୂଳ ରୂପେ ଚୟନିତ ହେବ ଏବଂ ସେ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ହାନିରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେବ ।

2. ସଙ୍କଟଗୁଡିକରେ ଇକ୍ୱିଟୀ (ନିଷ୍ପକ୍ଷତା/ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତତା)

ଆସନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସଙ୍କଟ ଗୁଡିକରେ ନିଷ୍ପକ୍ଷତା ଉପରେ ବିଚାର କରିବା । "ଇକ୍ୱିଟୀ" ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ସେହି ଆବେଦକ ଯେଉଁମାନେ ସମାନ ମାତ୍ରାର ସଙ୍କଟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଅନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ସମାନ ପ୍ରିମିୟମ ବର୍ଗରେ ନିଶ୍ଚୟ ରଖାଯିବା ଉଚିତ୍ । ଲାଗୁ କରିବାକୁ ଥିବା ପ୍ରିମିୟମଗୁଡିକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ କିଛି ପ୍ରକାରର ମାନକୀକରଣ ରଖିବା ପାଇଁ ଚାହିଁବେ । ଏ ପ୍ରକାରେ ମଧ୍ୟମ ସଙ୍କଟ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ଲୋକେ ସମାନ ପ୍ରିମିୟମ ଦେବା ଉଚିତ୍ ଯେତେବେଳେ କି ଅଧିକ ସଙ୍କଟ ଥିବା ଲୋକେ ଅଧିକ ପ୍ରିମିୟମ ଦେବା ଉଚିତ୍ । ସେମାନେ ସେହି ବ୍ୟାପକ ଅଧିକାଂଶ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଉପରେ ମାନକୀକରଣକୁ ଲାଗୁ କରିବା ପାଇଁ ଚାହାଁନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ମଧ୍ୟମ ସଙ୍କଟ ବର୍ଗରେ ଅଛନ୍ତି ଯେତେବେଳେ କି ଅଧିକ ସଙ୍କଟମୟ ସଙ୍କଟ ଗୁଡିକ ଉପରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେବା ପାଇଁ ତଥା ସେଗୁଡିକର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ଅଧିକ ସମୟ ଦେଇ ପାରନ୍ତେ ।

a) ସଙ୍କଟ ବର୍ଗୀକରଣ

ଇକ୍ୱିଟୀ କୁ ପ୍ରବେଶ କରାଇବା ପାଇଁ, ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ନିଯୁକ୍ତ ରହେ ଯାହାକୁ ସଙ୍କଟ ବର୍ଗୀକରଣ କୁହାଯାଏ ଅର୍ଥାତ୍ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଏ ଏବଂ ସେମାନେ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ସଙ୍କଟ ଗୁଡିକର ମାତ୍ରା ଉପରେ ଆଧାର କରି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସଙ୍କଟ ବର୍ଗରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଆନ୍ତି । ସେଭଳି ଚାରିଗୋଟି ସଙ୍କଟ ବର୍ଗ ଅଛି ।

i. ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ (ମାନକ) ସଙ୍କଟ

ଏହା ସେହି ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସମ୍ମିଳିତ କରେ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ରୁଗ୍ଣତା (ରୋଗରେ ପୀଡିତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା) ମଧ୍ୟମ ଅଟେ ।

ii. ବାଞ୍ଛିତ ସଙ୍କଟ

ଏଗୁଡିକ ସେହି ସଙ୍କଟସବୁ ଅଟନ୍ତି ଯେଉଁଗୁଡିକର ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ରୁଗ୍ଣତା/ବ୍ୟାଧିଗ୍ରସ୍ତତା ମଧ୍ୟମ ଠାରୁ ଅତ୍ୟଧିକ କମ୍ ଥାଏ ଏବଂ ତେଣୁ ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ୍ ପ୍ରିମିୟମ ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରେ ।

iii. ସବଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ (ଉପମାନକ) ସଙ୍କଟ

ଏଗୁଡିକ ସେହି ସଙ୍କଟ ସବୁ ଅଟନ୍ତି ଯେଉଁ ଗୁଡିକର ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ରୁଗ୍ଣତା ମଧ୍ୟମଠାରୁ ଅଧିକ ଥାଏ, କିନ୍ତୁ ତେବେ ବି ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଏ । ସେଗୁଡିକୁ ଅଧିକ (କିମ୍ବା ଅତିରିକ୍ତ) ପ୍ରିମିୟମ ସହିତ କିମ୍ବା କିଛି ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମା ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆ ଯାଇପାରେ ।

iv. ଅସ୍ୱୀକୃତ ସଙ୍କଟ

ଏଗୁଡିକ ସେହି ସଙ୍କଟସବୁ ଅଟନ୍ତି ଯେଉଁଗୁଡିକର ହାନି ଓ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଅତିରିକ୍ତ ରୁଗ୍ଣତା ଏତେ ବଡ ଅଟେ ଯେ ସେଗୁଡିକୁ ଏକ ଶସ୍ତା ମୂଲ୍ୟରେ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ବେଳେ ବେଳେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ମଧ୍ୟ ଅସ୍ଥାୟୀରୂପେ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରାଯାଇପାରେ ଯଦି ସେ ଏବେ ଏବେ ଅପରେଶନ ଭଳି ଏକ ମେଡିକଲ ଘଟଣା ଦେଇ ଗତି କରିଛି ।

3. ଚୟନ ପ୍ରକ୍ରିୟା

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କିମ୍ବା ଚୟନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦୁଇଟି ସ୍ତରରେ ହୁଏ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ :

- ✓ କ୍ଷେତ୍ର ସ୍ତର ରେ
- ✓ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ବିଭାଗ ସ୍ତରରେ

ଚିତ୍ର 7: **ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କିମ୍ବା ଚୟନ ପ୍ରକ୍ରିୟା**

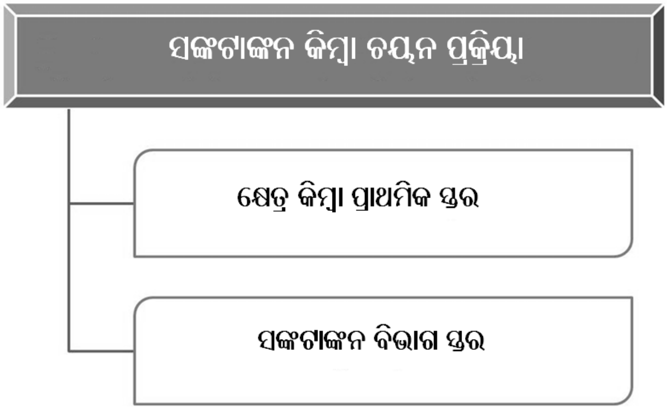

b) **କ୍ଷେତ୍ର କିମ୍ବା ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ତର**

କ୍ଷେତ୍ର ସ୍ତର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କୁ ପ୍ରାଥମିକ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇପାରେ । ଏକ ଆବେଦକ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ସ୍ୱୀକୃତି ପାଇବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ କି ନୁହେଁ ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଅଥବା କମ୍ପାନୀ ପ୍ରତିନିଧି ଦ୍ୱାରା ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କୁ ଏହା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ । ପ୍ରାଥମିକ ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ରୂପେ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଏକ ସଂବେଦନଶୀଳ ଭୂମିକା ନିଭାଏ । ବୀମିତ କରିବାକୁ ଥିବା ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ କ୍ଲାଏଣ୍ଟ କୁ ଜାଣିବା ପାଇଁ ସେ ସର୍ବୋତ୍ତମ ସ୍ଥାନରେ ଥାଏ ।

କେତେକ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ଆବଶ୍ୟକ କରି ପାରନ୍ତି ଯେ ପ୍ରସ୍ତାବକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଦେବାକୁ ଥିବା ବିଶେଷ ତଥ୍ୟ, ମତ ଓ ସୁପାରିଶ ମାଗୁଥିବା ଏକ ଉକ୍ତି କିମ୍ବା ଗୋପନୀୟ ରିପୋର୍ଟ କୁ ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରନ୍ତୁ ।

ସେ ପ୍ରକାରର ଏକ ରିପୋର୍ଟ, ଯାହାକୁ ନୈତିକ ଆପଦ ରିପୋର୍ଟ କୁହାଯାଇଛି, କୁ ମଧ୍ୟ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ର ଏକ କର୍ମକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ମଗା ଯାଇପାରେ । ଏହି ରିପୋର୍ଟଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଜୀବନର ବ୍ୟବସାୟ, ଆୟ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଓ ଖ୍ୟାତି କୁ ଆବୃତ କରନ୍ତି ।

ନୈତିକ ଆପଦ କ'ଣ ଅଟେ ?

ଯେତେବେଳେ ଆୟୁ, ଲିଙ୍ଗ, ଅଭ୍ୟାସ ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି କାରକଗୁଡିକ ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଙ୍କଟର ଭୌତିକ ଆପଦକୁ ସୂଚୀତ କରନ୍ତି, ଅନ୍ୟ କିଛି ଗୋଟିଏ ଜିନିଷ ଅଛି ଯାହାକୁ ନିକଟରୁ ଦେଖିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି । ଏହା ହେଉଛି କ୍ଲାଏଣ୍ଟ ର ନୈତିକ ଆପଦ ଯାହା ବୀମା କମ୍ପାନୀକୁ ବହୁତ ମହଙ୍ଗା ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇପାରେ ।

ଖରାପ ନୈତିକ ଆପଦର ଏକ ଚରମ ଉଦାହରଣ ହେଉଛି ଏକ ବୀମିତ ର ଉଦାହରଣ ଯିଏ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ନିଏ ଏହା ଜାଣି ଯେ ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ତାକୁ ଏକ ସର୍ଜିକଲ ଅପରେଶନ ଦେଇ ଗତି କରିବ କିନ୍ତୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ଏହା ପ୍ରକଟ କରେ ନାହିଁ । ଏ ପ୍ରକାରେ ଏହା କେବଳ ଏକ ଦାବୀ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ବୀମା ନେବାର ଏକ ଅଭିସନ୍ଧିମୂଳକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅଟେ ।

ହାନି ପ୍ରତି ଉଦାସୀନତା ଅନ୍ୟ ଏକ ଉଦାହରଣ ଅଟେ । ବୀମାର ଉପସ୍ଥିତି କାରଣରୁ, ବୀମିତ ତା' ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରତି ଏକ ଅସାବଧାନ ମନୋବୃତ୍ତି ପୋଷଣ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଲୋଭିତ ହୋଇପାରେ ଏହା ଜାଣି ଯେ କୌଣସି ବି ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବିଲ ପ୍ରଦାନ କରିବ ।

'ମନୋବଳ ଆପଦ' କୁହାଯାଉଥିବା ଅନ୍ୟ ଏକ ପ୍ରକାରର ଆପଦ ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଅଟେ । ଏଠି ବୀମିତ କୌଣସି କପଟ/ ଚାଲାକି କରି ନ ପାରେ, କିନ୍ତୁ ଏହା ଜାଣି ଯେ ତା'ପାଖରେ ଏକ ବଡ ମାତ୍ରାର ବୀମା ରାଶି ଅଛି, ସେ ସର୍ବାଧିକ ମହଙ୍ଗା ଚିକିତ୍ସା ଗ୍ରହଣ କରିବା, ସର୍ବାଧିକ ମହଙ୍ଗା କୋଠରୀରେ ରହିବା, ଇତ୍ୟାଦି କୁ ପସନ୍ଦ କରିପାରେ ଯାହା ସେ କରି ନ ଥାନ୍ତା ଯଦି ସେ ବୀମିତ ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତା ।

କପଟ ନିରୀକ୍ଷଣ ଏବଂ ପ୍ରାଥମିକ ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ରୂପେ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ର ଭୂମିକା

ଏକ ସଙ୍କଟ ର ଚୟନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ର ଅଧିକାଂଶ ସେହି ତଥ୍ୟ ସବୁ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ .ଯାହା ସବୁ ପ୍ରସ୍ତାବକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ପ୍ରକଟ କରାଯାଇଥିବ । ଏକ ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ଯିଏ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ବିଭାଗରେ ବସିଥିବ, ତା' ପାଇଁ ଏହା ଜାଣିବା କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ ଯେ ଏହି ତଥ୍ୟ ସବୁ ଅସତ୍ୟ ଅଟେ ଏବଂ ଠକିବାର ଅଭିସନ୍ଧିମୂଳକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନେଇ କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଏଗୁଡିକର ଭୂଲଚିତ୍ରଣ କରାଯାଇଛି ।

ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଏଇଠି ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରେ । ସେ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ସ୍ଥାନରେ ଅଛି ଯେ ସେହି ତଥ୍ୟସବୁ ଯେଉଁ ସବୁ କୁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଛି ସେଗୁଡିକ ସତ୍ୟ ଅଟେ, ଯେହେତୁ ପ୍ରସ୍ତାବକ ସହିତ ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସଂପର୍କ ଥାଏ ଏବଂ ଏପ୍ରକାରେ ଯାଞ୍ଚ କରିପାରେ ଯେ ଭୂଲ ମାର୍ଗ ଦେଖାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅଭିଷ୍ଟ ଅଣ-ପ୍ରକଟୀକରଣ କିମ୍ବା ଭୂଲ ଚିତ୍ରଣ କରାଯାଇଛି କି ନାହିଁ ।

c. **ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ବିଭାଗ ସ୍ତର**

ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତରର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ହେଉଛି ବିଭାଗ କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ସ୍ତର ରେ । ଏହା ସେହି ବିଶେଷଜ୍ଞ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ଯେଉଁମାନେ ସେ ଭଳି କରାଯ୍ୟରେ ଦକ୍ଷ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନେ ପ୍ରକରଣ ଉପରେ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟକୁ ବିଚାର କରନ୍ତି ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ପାଇଁ ଯେ ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସ୍ୱୀକାର କରାଯିବ କି ନାହିଁ ଏବଂ ଯଦି ସ୍ୱୀକାର କରାଯିବ କେଉଁ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ରେ ।

C. ଫାଇଲ ଏବଂ ଉପଯୋଗ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା

ଏହାକୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ମନେ ରଖିବା ଉଚିତ୍ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ସେଗୁଡିକର ବିପଣନ ପୂର୍ବରୁ ତାର ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକୁ ଜାତ କରିବାକୁ ପଡେ ଏବଂ ଏହା ମଧ୍ୟ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ବିଭାଗର କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଅଟେ । ଏଥି ପାଇଁ IRDAI ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଜାରୀ କରିଛି ଯେଉଁଗୁଡିକର ସାରାଂଶ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି :

ପ୍ରତ୍ୟେକ କମ୍ପାନୀ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା, ପ୍ରୟୋଜନ ଓ ପ୍ରାପ୍ତିଶକ୍ୟତା, ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ବିଚାର, ବୀମାଙ୍କିକ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ, ବଜାରରେ ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ସ୍ଥିତି ଇତ୍ୟାଦିକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି ଏହାର ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ଡିଜାଇନ କରିଥାଏ । ଏହି ପ୍ରକାରେ ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଗର ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ସକାଶେ ଚୟନ କରିବା ପାଇଁ ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ ବିକଳ୍ପ ଦେଖିବାକୁ ପାଉ ଯଦିଓ ଆଧାର ସ୍ତରରେ, ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଖର୍ଚ୍ଚ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଉତ୍ପାଦସବୁ ଭାରତୀୟ ବଜାରକୁ ଶାସନ କରନ୍ତି ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ନୂତନ ଉତ୍ପାଦ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ହେବା ପୂର୍ବରୁ IRDA ଙ୍କ ସ୍ୱୀକୃତି ଆବଶ୍ୟକ କରେ । ଉତ୍ପାଦକୁ ନିମ୍ନରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଭଳି 'ଫାଇଲ ଏବଂ ଉପଯୋଗ'ପ୍ରାବଧାନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବିନିୟାମକ ରେ ଫାଇଲ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ । ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଗଲେ, ଉତ୍ପାଦ ଅପସାରଣ ମଧ୍ୟ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକାର ଅନୁପାଳନ କରେ । ଫାଇଲ ଏବଂ ଉପଯୋଗ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ପ୍ରାବଧାନ, ଫର୍ମ, ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଇତ୍ୟାଦି ସହିତ ନିଜକୁ ପରିଚିତ କରିବାପାଇଁ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଉଛି ।

IRDA ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁସାରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ପାଇଁ ଫାଇଲ ଏବଂ ଉପଯୋଗ ପ୍ରକ୍ରିୟା :

a) କୌଣସି ବି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦକୁ କୌଣସି ବି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ବିପଣନ କରାଯିବ ନାହିଁ ଯଦି ଏହା ପାଖରେ ଫାଇଲ ଏବଂ ଉପଯୋଗ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ପୂର୍ବ ଅନୁମତି ନ ଥିବ ।

b) କୌଣସି ସ୍ୱୀକୃତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦର କୌଣସି ପରବର୍ତ୍ତୀ ସଂଶୋଧନ କିମ୍ବା ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସମୟ ସମୟରେ ଜାରୀ କରାଯାଉଥିବା ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ପୂର୍ବ ଅନୁମତି ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ ।

   1. ଏକ ପଲିସୀରେ କୌଣସି ବି ସଂଶୋଧନ କିମ୍ବା ପରିବର୍ତ୍ତନ ଯାହା ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇଥିବ, ତାହାକୁ ସେଭଳି ସଂଶୋଧନ କିମ୍ବା ପରିବର୍ତ୍ତନ ପ୍ରଭାବୀ ହେବା ତାରିଖଠାରୁ ଅନ୍ୟୂନ ତିନି ମାସ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଲିସୀଧାରୀ ଙ୍କୁ ସୂଚୀତ କରାଯିବ । ସୂଚନା ସେଭଳି ସଂଶୋଧନ କିମ୍ବା ପରିବର୍ତ୍ତନ ର କାରଣ ସବୁକୁ ଦର୍ଶାଇବ, ବିଶେଷ ରୂପେ ପ୍ରିମିୟମ ରେ ବୃଦ୍ଧି ଓ ସେହି ବୃଦ୍ଧିର ପରିମାଣ ର କାରଣ ।

   2. ପଲିସୀର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ରେ ପ୍ରିମିୟମ ସମେତ ସଂଶୋଧନ କିମ୍ବା ପରିବର୍ତ୍ତନର ସମ୍ଭାବନାକୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକାରେ ପ୍ରକଟିତ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

c) ଫାଇଲ ଏବଂ ଉପଯୋଗ ଆବେଦନ ଫର୍ମକୁ IRDAI ଦ୍ୱାରା ମାନକୀକୃତ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଡାଟାବେସ ଶୀଟ ଓ ଗ୍ରାହକ ସୂଚନା ଶୀଟ ସମେତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସଂଲଗ୍ନ ସହିତ ପଠାଇବାକୁ ପଡ଼େ ।

ଗ୍ରାହକ ସୂଚନା ଶୀଟ ଯାହାକୁ ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା ଓ ପଲିସୀ ସହିତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମିତଙ୍କୁ ଦେବାକୁ ହୁଏ, ସେଥିରେ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ବିବରଣୀ, ଅପବର୍ଜନ, ଦାବୀ ଦେୟ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ଯଦି କିଛି ଥାଏ, ଦେୟପ୍ରଦାନ ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ଆଧାରରେ କିମ୍ବା ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ରାଶି ରୂପେ କରାଯିବ, ନୂତନୀକରଣ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଓ ଲାଭ, କୋ-ପେ କିମ୍ବା କାଟଯୋଗ୍ୟ ର ବିବରଣୀ ଓ ରଦ୍ଦକରଣ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଇତ୍ୟାଦି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥାଏ ।

ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମତି ପାଇଁ ଫାଇଲ ଏବଂ ଉପଯୋଗ ଆବେଦନ ନିଯୁକ୍ତ ବୀମାଙ୍କକ ଏବଂ ବୀମା କମ୍ପାନୀଙ୍କ CEO ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମାଣୀକୃତ ହେବ ଏବଂ ଏହା ସେଭଳି ଫର୍ମାଟ ଓ ସମୟ ସମୟରେ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁବନ୍ଧିତ କରାଯାଉଥିବା ସେଭଳି ଦଲିଲୀକରଣ ସହିତ ହେବ ।

d) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ର ପ୍ରତ୍ୟାହରଣ

1. ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହୃତ କରିବା ପାଇଁ; ପ୍ରତ୍ୟାହରଣର କାରଣ ଏବଂ ବିଦ୍ୟମାନ ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଚିକିତ୍ସାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ପୂର୍ବ ସ୍ୱୀକୃତି ନେବେ ।

2. ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ପ୍ରତ୍ୟାହରଣ ଏବଂ ବିକଳ୍ପସବୁ ଯାହା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ପ୍ରତ୍ୟାହରଣରେ ପଲିସୀଧାରୀ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇପାରେ, ଏସବୁର ସମ୍ଭାବନା ବିଷୟରେ ସ୍ପଷ୍ଟରୂପେ ସୂଚୀତ କରିବ ।

3. ଯଦି ବିଦ୍ୟମାନ ଗ୍ରାହକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ସୂଚନା ପ୍ରତି ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରେ ନାହିଁ, ପଲିସୀକୁ ନୂତନୀକରଣ ତାରିଖରେ ପ୍ରତ୍ୟାହୃତ କରାଯିବ ଏବଂ ସୁବାହ୍ୟତା ସ୍ଥିତି ଅଧୀନରେ, ବୀମିତକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ଉପଲବ୍ଧ ଥିବା ଏକ ନୂତନ ପଲିସୀକୁ ନେବା ପାଇଁ ପଡିବ ।

4. ପ୍ରତ୍ୟାହୃତ ଉତ୍ପାଦକୁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ନାହିଁ ।

e) କୌଣସି ବି ଉତ୍ପାଦର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ପରେ ଏହାର ସମସ୍ତ ବିବରଣୀକୁ ବର୍ଷକୁ ଅନ୍ୟୂନ ଥରେ ନିଯୁକ୍ତ ବୀମାଙ୍କକ ଦ୍ୱାରା ସମୀକ୍ଷା କରାଯିବ । ଯଦି ଉତ୍ପାଦଟି ଆର୍ଥିକ ରୂପେ ଅବ୍ୟବହାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା କୌଣସି ବିବରଣୀର ଅଭାବ ଅଛି ବୋଲି ଜଣାପଡ଼େ ନିଯୁକ୍ତ ବୀମାଙ୍କକ ଉତ୍ପାଦକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ରୂପେ ସଂଶୋଧିତ କରିପାରେ ଏବଂ ଫାଇଲ ଓ ଉପଯୋଗ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନ୍ତର୍ଗତ ସଂଶୋଧନ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିପାରେ ।

f) ଏକ ଉତ୍ପାଦ ଫାଇଲ ଏବଂ ଉପଯୋଗ ସ୍ୱୀକୃତ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବାର ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପରେ, ନିଯୁକ୍ତ ବୀମାଙ୍କକ ସେହି ଉତ୍ପାଦର ଡିଜାଇନ କରିବା ସମୟରେ କରାଯାଇଥିବା ମୂଳ କଳ୍ପନା ତୁଳନାରେ ରୁଗ୍ଣତା, ବ୍ୟପଗମନ, ସୁଧ ହାର, ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି, ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବିବରଣୀ ଅନୁସାରେ ପ୍ରଦର୍ଶନର ସମୀକ୍ଷା କରିବ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ଯୌକ୍ତିକତା କିମ୍ବା କରାଯାଇଥିବା ପୂର୍ବ କଳ୍ପନାରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସହିତ ନୂତନ ସ୍ୱୀକୃତି ପାଇବା ପାଇଁ ଚାହିଁବେ ।

D. IRDAI ଙ୍କ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବିନିୟାମକ

ଫାଇଲ ଏବଂ ଉପଯୋଗ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ବ୍ୟତୀତ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବିନିୟାମକରେ ନିମ୍ନଗୁଡିକ ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ :

a. ସମସ୍ତ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପଲିସୀ ବିକଶିତ କରିବ ଯେଉଁଟା କମ୍ପାନୀର ବୋର୍ଡ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ ହେବ । ପଲିସୀ ଅନ୍ୟ ବିଷୟଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ଉଚିତ୍ । ଯେଉଁଥିରେ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଗ୍ରାହକମାନେ ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ କ୍ରୟ କରିବା ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିପାରନ୍ତି । ସେହି ଫର୍ମ କମ୍ପାନୀର ଉଲ୍ଲିଖିତ ପଲିସୀ ଅନୁସାରେ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସଙ୍କଟାଙ୍କିତ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ଧାରଣ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

b. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପଲିସୀକୁ ପ୍ରାଧିକାରୀ ପାଖରେ ଫାଇଲ କରାଯିବ । ଯେତେବେଳେ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ, ପଲିସୀକୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିବା ପାଇଁ କମ୍ପାନୀ ପାଖରେ ଅଧିକାର ଥାଏ, କିନ୍ତୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାଧିକାରୀ ପାଖରେ ଫାଇଲ କରାଯିବ ।

c. ବୋର୍ଡ ସ୍ୱୀକୃତ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପଲିସୀ ଆଧାରରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପାଇଁ କୌଣସି ବି ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ସ୍ୱୀକୃତ କିମ୍ବା ଅସ୍ୱୀକୃତ କରାଯାଇପାରେ, ଅସ୍ୱୀକାରର କାରଣଗୁଡିକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରି, ପ୍ରସ୍ତାବର ଅସ୍ୱୀକାର ବିଷୟରେ ଲିଖିତ ରୂପେ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଗ୍ରାହକକୁ ସୂଚୀତ କରାଯିବ ।

d. ବୀମିତକୁ ପ୍ରିମିୟମ ଉପରେ ଏବଂ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ଲାଗୁ କରାଯାଉଥିବା କୌଣସି ବି ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଲୋଡିଙ୍ଗ୍ ବିଷୟରେ ସୂଚୀତ କରାଯିବ ଏବଂ ଏକ ପଲିସୀ ନିର୍ଗମ ପୂର୍ବରୁ ସେଭଳି ଲୋଡିଙ୍ଗ୍ ପାଇଁ ପଲିସୀଧାରୀର ବିଶେଷ ସମ୍ମତି ପ୍ରାପ୍ତ କରାଯିବ ।

e. ଯଦି ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଏକ ପଲିସୀର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅବସ୍ଥାରେ କିମ୍ବା ଏହାର ନୂତନୀକରଣ ସମୟରେ କୌଣସି ଅଧିକ ସୂଚନା, ଯେପରି କି ବ୍ୟବସାୟରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ, ଆବଶ୍ୟକ କରେ, ଏହା ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ପୂରଣ ହେବା ପାଇଁ ମାନକ ଫର୍ମ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବ ଏବଂ ଏହି ଫର୍ମଗୁଡିକୁ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜର ଅଂଶ କରିବ, ସେହି ଘଟଣାଗୁଡିକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ଉଲ୍ଲେଖ କରେ ଯାହା ସେଭଳି ସୂଚନାର ଉପସ୍ଥାପନ ଓ ସେ ଭଳି ଘଟଣାରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ସର୍ତ୍ତାବଳୀକୁ ଆବଶ୍ୟକ କରିବ ।

f. ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ପ୍ରଥମ ପ୍ରବିଷ୍ଟ, ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ନୂତନୀକରଣ, ସେହି ଏକା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ଅନୁକୂଳ ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଁ ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କୁ ପୁରସ୍କୃତ କରିବାକୁ ପ୍ରଣାଳୀ/ପ୍ରକ୍ରିୟା କିମ୍ବା ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ର ବିଚାର କରିପାରନ୍ତି ଓ ଫାଇଲ ଏବଂ ଉପଯୋଗ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନ୍ତର୍ଗତ ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇଥିବା ଅନୁସାରେ, ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା ଓ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜରେ ସେହି ପ୍ରଣାଳୀ/ପ୍ରକ୍ରିୟା କିମ୍ବା ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଗରୁ ପ୍ରକଟ କରିପାରେ ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡିକର ସୁବାହ୍ୟତା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା

IRDAI ଜୀବନ ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକର ସୁବାହ୍ୟତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଛନ୍ତି । ଏଗୁଡିକ ନିମ୍ନରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି :

1. ନିମ୍ନଲିଖିତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସୁବାହ୍ୟତାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯିବ :

a. ପରିବାର ଫ୍ଲୋଟର ପଲିସୀଗୁଡିକ ସମେତ ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ

b. ଏକ ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀର କୌଣସି ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ପରିବାର ସଦସ୍ୟ ସହିତ, ବୈୟକ୍ତିକ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଖରେ ସେହି ଏକା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖରେ ସେଭଳିଆ ଏକ ସମୂହ ପଲିସୀ ଠାରୁ ଏକ ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ କିମ୍ବା ଏକ ପରିବାର ଫ୍ଲୋଟର ପଲିସୀକୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିବାର ଅଧିକାର ଥିବ । ତା'ପରେ, ତାକୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ନୂତନୀକରଣରେ ସୁବାହ୍ୟତା ପାଇଁ ଅଧିକାର ଦିଆଯିବ ।

2. ପଲିସୀଧାରୀ ଦ୍ୱାରା ସୁବାହ୍ୟତା ର ଚୟନ କେବଳ ନୂତନୀକରଣ ସମୟରେ କରାଯାଇପାରେ, ପଲିସୀ ଚାଲୁଥିବା ଅବଧିରେ ନୁହେଁ ।

3. ତାର ପଲିସୀ କୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ବୀମା ପଲିସୀରେ ପୋର୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ଚାହୁଁଥିବା ଏକ ପଲିସୀଧାରୀଙ୍କୁ, ପରିବାରର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟ ଯଦି କିଛି ଥାଆନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପଲିସୀକୁ ପୋର୍ଟ କରିବା ପାଇଁ, ବିଦ୍ୟମାନ ପଲିସୀର ପ୍ରିମିୟମ ନୂତନୀକରଣ ତାରିଖର ଅନ୍ୟୂନ 45 ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ସେହି ବୀମା କମ୍ପାନୀକୁ ଆବେଦନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

4. ନୂତନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସୁବାହ୍ୟତା ପ୍ରଦାନ କରିପାରେ କିମ୍ବା କରି ନ ପାରେ ଯଦି ପଲିସୀଧାରୀ ପ୍ରିମିୟମ ନୂତନୀକରଣ ତାରିଖରୁ ଅନ୍ୟୂନ 45 ଦିନ ପୂର୍ବରୁ IRDAI – ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଫର୍ମରେ ଆବେଦନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଏ ।

5. ସେଭଳି ସୂଚନାର ପ୍ରାପ୍ତିରେ, ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଆବେଦକ କୁ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ସହିତ IRDAI ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ସ୍ଥିତ ସଂଲଗ୍ନ 'I' ରେ ଥିବା ଭଳି ସୁବାହ୍ୟତା ଫର୍ମ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ଉପରେ ଆବଶ୍ୟକ ଉତ୍ପାଦ ସାହିତ୍ୟ ଯାହାକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ, ଏସବୁ କୁ ପ୍ରଦାନ କରିବ ।

6. ପଲିସୀଧାରୀ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ସହିତ ସୁବାହ୍ୟତା ଫର୍ମକୁ ପୂରଣ କରିବ ଏବଂ ତାହାକୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପାଖରେ ଜମା କରିବ ।

7. ସୁବାହ୍ୟତା ଫର୍ମର ପ୍ରାପ୍ତି ପରେ, ବୀମା କମ୍ପାନୀ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ପଲିସୀଧାରୀର ମେଡିକଲ ଇତିହାସ ଓ ଦାବୀ ଇତିହାସ ର ଆବଶ୍ୟକ ବିବରଣୀ ମାଗି ବିଦ୍ୟମାନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେବ । ଏହାକୁ ଆଇ ଆର୍ ଡି ଏ ଙ୍କ ୱେବ୍ ପୋର୍ଟଲ ମାଧ୍ୟମରେ କରାଯିବ

8. ସୁବାହ୍ୟତା ରେ ସେଭଳି ଏକ ଅନୁରୋଧ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଅନୁରୋଧ ପ୍ରାପ୍ତିର 7 କାର୍ଯ୍ୟ ଦିବସ ମଧ୍ୟରେ ଆଇ ଆର୍ ଡି ଏ ଙ୍କ ୱେବ୍ ପୋର୍ଟଲ ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକର ପୋର୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ଡାଟା ଫର୍ମାଟ ରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବ ।

9. ଯଦି ବିଦ୍ୟମାନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଡାଟା ଫର୍ମାଟରେ ନୂତନ ବୀମା କମ୍ପାନୀକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟସବୁକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଏ, ଏହାକୁ ଆଇ ଆର୍ ଡି ଏ ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ଉଲଘଂନ ବୋଲି ଦେଖାଯିବ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବୀମା ଅଧିନିୟମ, 1938 ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦଣ୍ଡାତ୍ମକ ପ୍ରାବଧାନର ଅଧୀନରେ ହେବ ।

10. ବିଦ୍ୟମାନ ବୀମା କମ୍ପାନୀଠାରୁ ତଥ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପରେ, ନୂତନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସଙ୍କଟାଙ୍କିତ କରିପାରେ ଏବଂ ଆଇଆରଡିଏ (ପଲିସୀଧାରୀଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ସୁରକ୍ଷା) ବିନିୟମନ, 2002 ର ଅଧିନିୟମ 4 (6) ଅନୁସାରେ ପଲିସୀଧାରୀକୁ ଏହାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଜଣାଇପାରେ ।

11. ଯଦି ଉପରୋକ୍ତ ସମୟ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ତଥ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପରେ, ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପ୍ରାଧୀକାରୀଙ୍କ ପାଖରେ କମ୍ପାନୀ ଫାଇଲ କରିଥିବା ରୂପେ ଏହାର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ନୀତି ଅନୁସାରେ 15 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଅନୁରୋଧ କରୁଥିବା ପଲିସୀଧାରୀକୁ ଏହାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ସୂଚୀତ ନ କରେ, ତେବେ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ସେଭଳି ପ୍ରସ୍ତାବ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବାର ଅଧିକାର ରଖିବ ନାହିଁ ଏବଂ ତାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ପଡିବ ।

12. ଯେଉଁଠି ନୂତନୀକରଣ ର ତାରିଖରେ ସୁବାହ୍ୟତାର ସ୍ୱୀକୃତିର ପରିଣାମ ନୂତନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଠାରୁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତୀକ୍ଷିତ ଥାଏ

   a. ଯଦି ପଲିସୀଧାରୀ ଦ୍ୱାରା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଏ, ବିଦ୍ୟମାନ ପଲିସୀକୁ ଏକ ଅଳ୍ପାବଧି ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରୋ-ରେଟ୍ ପ୍ରିମିୟମର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଇ ସେହି ଅଳ୍ପାବଧି ପାଇଁ ବିସ୍ତାର କରିବାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯିବ, ଯାହା ଅନ୍ୟୁନ ଗୋଟିଏ ମାସ ପାଇଁ ହେବ ଏବଂ

   b. ବିଦ୍ୟମାନ ପଲିସୀକୁ ସେହି ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରଦ୍ଦ କରାଯିବ ନାହିଁ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନୂତନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଠାରୁ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ପଲିସୀ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ନାହିଁ କିମ୍ବା ବୀମିତର ବିଶେଷ ଲିଖିତ ଅନୁରୋଧ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ନାହିଁ

   c. ନୂତନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ସେ ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଯେଉଁଠି ଆବଶ୍ୟକ, ଅଳ୍ପାବଧି ର ସମାପ୍ତିର ତାରିଖ ସହିତ ମେଳ ଖୁଆଇବା ପାଇଁ ସଙ୍କଟର ପ୍ରାରମ୍ଭ ତାରିଖକୁ ବିବେଚିତ କରିବ ।

   d. ଯଦି କୌଣସି କାରଣ ପାଇଁ ବୀମିତ ବିଦ୍ୟମାନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ପଲିସୀକୁ ଅଧିକ ଚାଲୁ ରଖିବାର ଅଭିପ୍ରାୟ ରଖେ, ଏକ ନିୟମିତ ପ୍ରିମିୟମ ଲାଗୁ କରି ଏବଂ କୌଣସି ନୂଆଁ ସର୍ତ୍ତ ଲାଗୁ ନ କରି ଏହାକୁ ଚାଲୁ ରଖିବାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯିବ ।

13. ଯଦି ପଲିସୀଧାରୀ ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଭଳି ଅଳ୍ପାବଧି ବିସ୍ତରର ବିକଳ୍ପ ଚୟନ କରିଛି ଏବଂ ଏକ ଦାବୀ କରାଯାଇଛି, ତେବେ ବିଦ୍ୟମାନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପଲିସୀ ବର୍ଷର ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଂଶ ପାଇଁ ଅବଶିଷ୍ଟ ପ୍ରିମିୟମ ଲାଗୁ କରି ପାରେ ଯଦି ଦାବୀଟି ବିଦ୍ୟମାନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ ହୁଏ । ସେଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ପଲିସୀଧାରୀ ଅବଶିଷ୍ଟ ଅବଧି ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ ସେହି ପଲିସୀ ବର୍ଷ ପାଇଁ ବିଦ୍ୟମାନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ଜାରୀ ରଖିବା ପାଇଁ ଦାୟୀ ରହେ ।

14. ଏକ ପଲିସୀକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବା ପାଇଁ ଯାହା ପୋର୍ଟିଙ୍ଗ୍-ଇନ୍ ଅଟେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା କେବଳ ପୋର୍ଟିଙ୍ଗ୍ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କୌଣସି ଅତିରିକ୍ତ ଲୋଡିଙ୍ଗ୍ କିମ୍ବା ଚାର୍ଜ ଲାଗୁ କରିବ ନାହିଁ ।

15. ଏକ ପୋର୍ଟେଡ୍ ପଲିସୀର ସ୍ୱୀକୃତି ଉପରେ କୌଣସି ମଧ୍ୟସ୍ଥକୁ କୌଣସି କମିଶନ ଦେୟ ହେବ ନାହିଁ ।

16. କୌଣସି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ପାଇଁ, ପୂର୍ବ –ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ବିଦ୍ୟମାନ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବ୍ୟପଗତ ହୋଇଥିବା ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ଓ ସମୟ ଅନୁବନ୍ଧିତ ଅପବର୍ଜନଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯିବ ଏବଂ ନୂତନରୂପେ ପୋର୍ଟେଡ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସେହି ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହ୍ରାସ କରାଯିବ ।

ଟିପ୍ପଣୀ 1 : ଯଦି ନୂତନ ପଲିସୀରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରୋଗ କିମ୍ବା ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ସେହି ସମାନ ରୋଗ କିମ୍ବା ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ପୂର୍ବ ପଲିସୀରେ ଥିବା ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧିଠାରୁ ଅଧିକ ଦୀର୍ଘ ହୋଇଥାଏ, ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ବିଷୟରେ ପୋର୍ଟ କରୁଥିବା ପଲିସୀଧାରୀ ଦ୍ୱାରା ଜମା କରିବାକୁ ଥିବା ସୁବାହ୍ୟତା ଫର୍ମରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିବା ଉଚିତ୍

ଟିପ୍ପଣୀ 2 : ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାଗୁଡିକ ପାଇଁ, ବୈୟକ୍ତିକ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇ ଥିବା ରୂପେ କ୍ରେଡିଟ୍ ଦିଆଯିବ, ଯାହା ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ପଲିସୀରେ କୌଣସି ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ ଅପବର୍ଜନ/ସମୟ ଅନୁବନ୍ଧିତ ଅପବର୍ଜନ ଥିଲା କି ନାହିଁ, ଏହାର ନିର୍ବିଶେଷରେ, ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ବର୍ଷ ସଂଖ୍ୟା ଉପରେ ଆଧାରିତ ଅଟେ ।

17. ସୁବାହ୍ୟତା ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମାରାଶି ପ୍ରତି ଏବଂ ବୃଦ୍ଧିପ୍ରାପ୍ତ ବୀମା ରାଶି ଉପରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ, ଯଦି ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଏ, ଯାହା ପୂର୍ବ ପଲିସୀଗୁଡିକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପୂର୍ବ ବୀମାକର୍ତ୍ତା (ଗୁଡିକ) ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ସଂଚିତ ବୋନସର ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହେବ ।

ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ – ଯଦି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଖରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଟ. A ସହିତ 2 ଲକ୍ଷ ର SI ଓ ଟ. 50, 000 ର ଉପାର୍ଜିତ ବୋନସ ଥାଏ; ଯେତେବେଳେ ସେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା B କୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରେ ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତାବ ସ୍ୱୀକୃତ ହୁଏ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା B କୁ ଟ. 2.50 ଲକ୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ପ୍ରିମିୟମ ଲାଗୁ କରି ତାକୁ ଟ. 2.50 ଲକ୍ଷର SI ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପଡ଼େ । ଯଦି ବୀମାକର୍ତ୍ତା B ପାଖରେ ଟ. 2.50 ଲକ୍ଷର କୌଣସି ଉତ୍ପାଦ ନ ଥାଏ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା B, ଟ. 3 ଲକ୍ଷ SI ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ପ୍ରିମିୟମ ଲାଗୁ କରି ବୀମିତକୁ ନିକଟତମ ଉଚ୍ଚତର ସ୍ଲାବ୍, ଧରନ୍ତୁ ଟ. 3 ଲକ୍ଷ ପ୍ରଦାନ କରିପାରେ । ଅବଶ୍ୟ, ସୁବାହ୍ୟତା କେବଳ ଟ. 2.50 ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇପାରେ ।

18. ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ପଲିସୀ ଚୁକ୍ତି ଏବଂ ବିବରଣୀପୁସ୍ତିକା, ବିକ୍ରୟ ସାହିତ୍ୟ କିମ୍ବା କୌଣସି ବି ରୂପରେ ହେଉ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଦସ୍ତାବିଜ ଭଳି ପ୍ରୋତ୍ସାହନାତ୍ମକ ସାମଗ୍ରୀ ରେ ସ୍ପଷ୍ଟରୂପେ ପଲିସୀଧାରୀର ଧ୍ୟାନ ଆକର୍ଷିତ କରିବେ ଯେ :

a. ସମସ୍ତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ସୁବାହ୍ୟ ଅଟନ୍ତି ;

b. ଅନ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତାବର ସ୍ୱୀକୃତି ରେ ବିଳମ୍ବତା କାରଣରୁ ପଲିସୀ ସୁରକ୍ଷାରେ କୌଣସି ବିଚ୍ଛିନ୍ନତା କୁ ଏଡାଇବା ପାଇଁ ନୂତନୀକରଣ ତାରିଖ ର ବହୁ ପୂର୍ବରୁ, ସୁବାହ୍ୟତାର ଲାଭ ଉଠାଇବା ପାଇଁ, ପଲିସୀଧାରୀ ଅନ୍ୟ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖକୁ ପହଞ୍ଚିବା କୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଆରମ୍ଭ କରିବା ଉଚିତ୍

E. ବୀମାର ମୂଳଭୂତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପାଇଁ ସାଧନ

1. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ମୂଳଭୂତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ

କୌଣସି ପ୍ରକାରର ବି ବୀମାରେ, ଏହା ଜୀବନ ବୀମା ହୋଇଥାଉ ଅଥବା ସାଧାରଣ ବୀମା, କେତେକ ବୈଧିକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଥାଏ ଯାହା ସଙ୍କଟଗୁଡିକର ସ୍ୱୀକୃତି ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ମଧ୍ୟ ସମାନ ରୂପେ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତଗୁଡିକ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୁଏ ଏବଂ ସିଦ୍ଧାନ୍ତଗୁଡିକର କୌଣସି ବି ଉଲଘଂନ ର ପରିଣାମ ହୁଏ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦାୟିତ୍ୱ କୁ ଏଡାଇବା ପାଇଁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେବା, ଯାହାଦ୍ୱାରା ପଲିସୀଧାରୀମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ତଥା ନିରାଶ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଏହି ମୂଳଭୂତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତଗୁଡିକ ହେଉଛି :

i. ପରମ ସଦ୍ଭାବ (ୟୁବେରିମା ଫାଇଡ୍ସ) ଏବଂ 2. ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ

2. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପାଇଁ ସାଧନ

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପାଇଁ ତଥ୍ୟର ଉତ୍ସ ଗୁଡିକ ଥାଏ ଯାହା ଆଧାରରେ ସଙ୍କଟ ବର୍ଗୀକରଣ କରାଯାଏ ଏବଂ ଅନ୍ତିମରେ ପ୍ରିମିୟମସବୁର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଆହୁଏ । ନିମ୍ନସବୁ ହେଉଛନ୍ତି ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପାଇଁ ମୂଖ୍ୟ ସାଧନ/ଉପକରଣ ।

a) **ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ**

ଏହି ଦସ୍ତାବିଜ ଚୁକ୍ତିର ଆଧାର ଅଟେ ଯେଉଁଠି ପ୍ରସ୍ତାବକର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବିବରଣୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ଗୁରୁତର ତଥ୍ୟ/ସୂଚନା (ଅର୍ଥାତ୍ ଆୟୁ, ବ୍ୟବସାୟ, ଗଠନ, ଅଭ୍ୟାସ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି, ଆୟ, ପ୍ରିମିୟମ ଦେୟ ଇତ୍ୟାଦି) କୁ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଏ । ଏହା ଉତ୍ପାଦ ଓ କମ୍ପାନୀର ଆବଶ୍ୟକତା/ନୀତି ଅନୁସାରେ ସରଳ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡିକ ର ଏକ ସମୂହଠାରୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ଥିବା ଏକ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ ହୋଇପାରେ, ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ସୂଚନାର ପ୍ରକଟୀକରଣ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ତଦନୁସାରେ ସୁରକ୍ଷା ଦିଆଯାଉଛି । ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ତଥ୍ୟର କୌଣସି ଉଲଘଂନ କିମ୍ବା ଅଣପ୍ରକଟୀକରଣ ପଲିସୀ କୁ ନିରର୍ଥକ/ନିଷ୍କ୍ରିୟ କରିଦେବ ।

b) **ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ**

ପ୍ରିମିୟମଗୁଡିକ ବୀମିତର ଆୟୁ ଆଧାରରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଏ । ତେଣୁ ଏହା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ ଯେ ନାମାଙ୍କନ କରିବା ସମୟରେ ପ୍ରକଟ କରାଯାଇଥିବା ଆୟୁ କୁ ଏକ ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ ର ଉପସ୍ଥାପନା ଜରିଆରେ ସତ୍ୟାପିତ କରାଯାଏ ।

ଉଦାହରଣ

ଭାରତରେ, ଅନେକ ଦସ୍ତାବିଜ କୁ ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ ରୂପେ ବିବେଚିତ କରାଯାଏ କିନ୍ତୁ ସେଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ସବୁକୁ ବୈଧିକ ରୂପେ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ନୁହେଁ । ମୂଖ୍ୟତଃ ବୈଧ/ମାନ୍ୟ ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡିକ ଦୁଇ ମୂଖ୍ୟ ବର୍ଗରେ ବିଭାଜିତ କରାଯାଏ । ସେଗୁଡିକ ନିମ୍ନ ଭଳି :

a) ମାନକ ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ : ସେଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ହେଉଛି ସ୍କୁଲ ସାର୍ଟିଫିକେଟ, ପାସପୋର୍ଟ, ନିବାସୀ ପ୍ରମାଣପତ୍ର, ପ୍ୟାନ୍ କାର୍ଡ ଇତ୍ୟାଦି ।

b) ଖ. ଅଣ-ମାନକ ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ : ସେଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ହେଉଛି ରାଶନ କାର୍ଡ, ଭୋଟର ପରିଚୟ ପତ୍ର, ବରିଷ୍ଠ ଙ୍କ ଘୋଷଣାପତ୍ର, ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ଇତ୍ୟାଦି ।

---

c) **ଅର୍ଥ-ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦସ୍ତାବିଜ**

ପ୍ରସ୍ତାବକ ର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଜାଣିବା ବିଶେଷ ରୂପେ ଲାଭ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ପାଇଁ ଏବଂ ନୈତିକ ଆପଦକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ । ଅବଶ୍ୟ, ସାମାନ୍ୟତଃ ଅର୍ଥ-ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକୁ କେବଳ ନିମ୍ନ ପ୍ରକରଣ ପାଇଁ ମଗାଯାଏ

a) ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ସୁରକ୍ଷା କିମ୍ବା

b) ଉଚ୍ଚ ବୀମା ରାଶି ସୁରକ୍ଷା କିମ୍ବା

c) ଯେତେବେଳେ ଚାହୁଁଥିବା ସୁରକ୍ଷା ତୁଳନାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଉଥିବା ଆୟ କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟ, ଏକ ଅସନ୍ତୁଳନ ଦେଖାଏ ।

d) ମେଡିକଲ ରିପୋର୍ଟ

ମେଡିକଲ ରିପୋର୍ଟ ଗୁଡିକର ଆବଶ୍ୟକତା ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ମାନଦଣ୍ଡ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ, ଏବଂ ସାଧାରଣତଃ ବୀମିତର ଆୟୁ ଓ ବେଳେ ବେଳେ ଚୟନିତ ସୁରକ୍ଷାର ରାଶି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଦିଆଯାଇଥିବା କେତେକ ଉତ୍ତର ମଧ୍ୟ କିଛି ତଥ୍ୟ ସମ୍ମିଳିତ କରନ୍ତି ମଗାଯାଉଥିବା ମେଡିକଲ ରିପୋର୍ଟ ଆଡ଼େ ଯାଏ ।

e) ବିକ୍ରୟ କର୍ମକର୍ତ୍ତା (ସେଲ୍ସ ପର୍ସନଲ) ର ରିପୋର୍ଟ

ବିକ୍ରୟ କର୍ମକର୍ତ୍ତା (ସେଲ୍ସ ପର୍ସନଲ) ଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ମୂଳଭୂମି ସ୍ତରର ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ରୂପେ ନିଆଯାଇପାରେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରିପୋର୍ଟରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଚାର ହୋଇପାରେ । ଅବଶ୍ୟ, ଯେହେତୁ ଅଧିକ ବ୍ୟବସାୟ ଜାତ କରିବା ପାଇଁ ସେଲ୍ସ ପର୍ସନଲମାନଙ୍କ ଏକ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଥାଏ, ହିତର ଦ୍ୱନ୍ଦ ରହିଥାଏ ଯାହାକୁ ଦେଖିବାକୁ ପଡିବ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ - 2

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ରେ ପରମ ସଦ୍ଭାବ ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ____________ ଦ୍ୱାରା ଅନୁପାଳନ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ।

I. ବୀମାକର୍ତ୍ତା

II. ବୀମିତ

III. ଉଭୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ବୀମିତ

IV. ମେଡିକଲ ପରୀକ୍ଷକ

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ - 3

ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ___________ କୁ ସୂଚୀତ କରେ ।

I. ବୀମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିରେ ବ୍ୟକ୍ତିର ଆର୍ଥିକ ହିତ

II. ସେହି ସମ୍ପତ୍ତି ଯାହା ପୂର୍ବରୁ ବୀମିତ ହୋଇ ରହିଛି

III. ଯେତେବେଳେ ଏକାଧିକ କମ୍ପାନୀ ସେହି ସମାନ ହାନିକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି

IV. ହାନି ରାଶି ଯାହାକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପୁନଃପ୍ରାପ୍ତି କରାଯାଇପାରେ

F. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟା

ଥରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଗଲେ, ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ପଲିସୀର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରେ । ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ସାଧାରଣ ଫର୍ମଗୁଡିକ ନିମ୍ନ ଭଳି :

1. ମେଡିକଲ (ଡାକ୍ତରୀ) ସଙ୍କଟାଙ୍କନ

ମେଡିକାଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯେଉଁଥିରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରୁଥିବା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି କୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବକ ଠାରୁ ମେଡିକଲ ରିପୋର୍ଟଗୁଡିକୁ ମଗାଯାଇଥାଏ । ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ କୁ ତା ପରେ ବୀମା କର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ କି ନାହିଁ, ଯଦି କାରାଯିବ କେତେ ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏବଂ କେଉଁ ସର୍ତ୍ତ ଓ ଅପବର୍ଜନ ରେ, ଏ ସବୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଏ । ଏ ପ୍ରକାରେ ମେଡିକାଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ସଙ୍କଟ ର ସ୍ୱୀକୃତି କିମ୍ବା ଅସ୍ୱୀକୃତି ଏବଂ ସୁରକ୍ଷାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ କୁ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିପାରେ ।

ଅବଶ୍ୟ, ମେଡିକାଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ରେ ମେଡିକଲ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ଓ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ଆକାରରେ ଉଚ୍ଚ ମୂଲ୍ୟ ଜଡିତ ଥାଏ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ, ଯେତେବେଳେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ଏକ ଉଚ୍ଚ ମାତ୍ରାର ମେଡିକଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ର ଉପଯୋଗ କରନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ 'କ୍ରିମ୍-ସ୍କିମିଙ୍ଗ୍'(କେବଳ ସର୍ବୋତ୍ତମ ପ୍ରକାରର ସଙ୍କଟକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବା ଓ ଅନ୍ୟଗୁଡିକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବା) ପାଇଁ ସମାଲୋଚନା କରାଯାଏ, ଏହା ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ କ୍ରାଏଣ୍ଟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନିରାଶା ମଧ୍ୟ ଜାତ କରେ ଏବଂ ସେହି ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ସହିତ ବୀମିତ ହେବାପାଇଁ ଇଚ୍ଛୁକ ଲୋକମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା କମ୍ କରିଦିଏ ଯେହେତୁ ସେମାନେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସୂଚନା/ତଥ୍ୟ ଓ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପରୀକ୍ଷଣଗୁଡିକ ଦେଇ ଯିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି ନାହିଁ ।

ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପାଇଁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି ଓ ଆୟୁ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ବିନ୍ଦୁ ଅଟନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଓ ପରିବାର ମେଡିକଲ ଇତିହାସ ମଧ୍ୟ ଏକ ସଙ୍କଟାଙ୍କକ କୁ କୌଣସି ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ କିମ୍ବା ସ୍ଥିତି ଏବଂ ଫଳତଃ ଭବିଷ୍ୟତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟା ର ସମ୍ଭାବନା ଯାହା ସକାଶେ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ କିମ୍ବା ସର୍ଜିକଲ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ, ଏଗୁଡିକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ କରନ୍ତି ।

ପୁନଶ୍ଚଃ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମକୁ ଏଭଳି ପ୍ରକାରେ ଡିଜାଇନ କରାଯାଇଛି ଯାହା ଅତୀତରେ ନିଆଯାଇଥିବା ଚିକିତ୍ସା, ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଓ କରାଯାଇଥିବା ସର୍ଜରୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟକୁ ପ୍ରକଟ କରିପାରେ । ଏହା ଏକ ସଙ୍କଟାଙ୍କକ କୁ ପୂର୍ବରୁ ଥିବା ଏକ ରୋଗ ର ପୁନରାବୃତ୍ତି, ବର୍ତ୍ତମାନ ର କିମ୍ବା ଭବିଷ୍ୟତର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି କିମ୍ବା ଭବିଷ୍ୟତ ଜଟିଳତା ଉପରେ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ର ସମ୍ଭାବନା କୁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ

କରିବାରେ ସହାୟକ ହୁଏ । କେତେକ ରୋଗ, ଯାହା ସକାଶେ ପ୍ରସ୍ତାବକ କେବଳ ଔଷଧ ନେଉଥାଏ, ଶୀଘ୍ର କୌଣସି ସମୟରେ ବି ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଆବଶ୍ୟକ କରିପାରେ କିମ୍ବା ଏହାର ପୁନରାବୃତ୍ତି ହୋଇପାରେ ।

ଉଦାହରଣ

ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତଚାପ, ଅଧିକ ଓଜନ/ମୋଟାପଣିଆ ଏବଂ ବୃଦ୍ଧିପ୍ରାପ୍ତ ଶର୍କରା ସ୍ତର ଭଳି ମେଡିକଲ ସ୍ଥିତିସବୁ ଯୋଗୁଁ ହୃତପିଣ୍ଡ, ବୃକକ୍ ଓ ସ୍ନାୟୁ ପ୍ରଣାଳୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ରୋଗଗୁଡିକ ପାଇଁ ଭବିଷ୍ୟତରେ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ର ଅଧିକ ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ । ତେଣୁ, ମେଡିକଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପାଇଁ ସଙ୍କଟ ର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ସମୟରେ ଏହି ସ୍ଥିତିଗୁଡିକୁ ସାବଧାନତା ସହିତ ବିଚାର କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ଯେହେତୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତିରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପରିବର୍ତ୍ତନ, ମୂଖ୍ୟତଃ ସାମାନ୍ୟ ବୟସ ବଢ଼ିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯୋଗୁଁ, ସାଧାରଣତଃ 40 ବର୍ଷ ପରେ ହୋଇଥାଏ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ 45 ବର୍ଷ ବୟସ ଠାରୁ ପୂର୍ବେ ପ୍ରସ୍ତାବକର କୌଣସି ଡକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷା କିମ୍ବା ପରୀକ୍ଷଣ ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି ନାହିଁ (କେତେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏହି ଆବଶ୍ୟକତାକୁ 50 କିମ୍ବା 55 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ବଢ଼ାଇ ଦେଇ ପାରନ୍ତି) । ମେଡିକାଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ତା' ପରିବାର ଡାକ୍ତର ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ପ୍ରସ୍ତାବକ ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତିର ଘୋଷଣାପତ୍ର ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ କରିପାରେ ।

ଭାରତୀୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାରରେ, ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପାଇଁ ମୂଖ୍ୟ ମେଡିକାଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କାରକ ହେଉଛି ବ୍ୟକ୍ତିର ଆୟୁ । ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ନାମାଙ୍କିତ କରୁଥିବା, 45-50 ବର୍ଷ ଠାରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଆୟୁର ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଙ୍କଟ ପ୍ରୋଫାଇଲ ର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ପାଇଁ ଓ ସେମାନଙ୍କ ଚଳିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି ଉପରେ ତଥ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପାଇଁ, ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ୟାଥୋଲୋଜିକଲ ଯାଞ୍ଚ ଦେଇ ଗତି କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହେ । ସେ ଭଳି ଯାଞ୍ଚ କୌଣସି ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ମେଡିକଲ ସ୍ଥିତି କିମ୍ବା ରୋଗର ପ୍ରବଳତା ର ସଂକେତ ମଧ୍ୟ ଦେଇଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ

ଡ୍ରଗସ୍, ମଦ୍ୟ ଓ ତମାଖୁ ସେବନ କୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା କଷ୍ଟକର ହୋଇପାରେ ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତାବକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ କ୍ୱଚିତ୍ ଘୋଷଣା କରାଯାଏ । ଏଗୁଡିକର ଅଣ-ପ୍ରକଟୀକରଣ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାର ସଙ୍କନାଙ୍କନରେ ଏକ ବଡ଼ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ଦେଖାଇଥାଏ । ଓବେସିଟି ଅନ୍ୟ ଏକ ସମସ୍ୟା ଅଟେ ଯାହା ଏକ ବଡ଼ ସାର୍ବଜନିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟା ହେବା ପାଇଁ ଭୟଭୀତ କରେ ଏବଂ ସଙ୍କଟାଙ୍କକମାନଙ୍କୁ ଏଥିରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେଉଥିବା ଜଟିଳତାସବୁକୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଭାବେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହେବା ପାଇଁ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ସାଧନଗୁଡିକୁ ବିକଶିତ କରିବାରେ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ।

2. ଅଣ-ମେଡିକଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ

ଅଧିକାଂଶ ପ୍ରସ୍ତାବକ ଯେଉଁମାନେ ବୀମା ପାଇଁ ଆବେଦନ କରନ୍ତି, ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷା ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଯଦି ଏକ ଉଚିତ୍ ମାତ୍ରାର ସଠିକତା ସହିତ ଏହା ଜଣା ପଡନ୍ତା ଯେ ସେଭଳି ପ୍ରକରଣ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ଏକ-ଦଶାଂଶ କିମ୍ବା କମ୍ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷା ସମୟରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପରିଣାମ ଦେବ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ଅଧିକାଂଶ ପ୍ରକରଣ ରେ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷା କୁ ଛାଡ଼ି ଦିଅନ୍ତେ ।

ଏପରିକି, ଯଦି ପ୍ରସ୍ତାବକ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ କୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଏବଂ ସତ୍ୟତା ସହିତ ପ୍ରକଟୀକରଣ କରନ୍ତା ଏବଂ ତାହାକୁ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସାବଧାନତା ସହିତ ଯାଞ୍ଚ ହୁଅନ୍ତା, ତେବେ ମଧ୍ୟ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅତି କମ୍ ହୋଇପାରନ୍ତା । ବାସ୍ତବରେ, ଦାବୀ ଅନୁପାତରେ ଅଳ୍ପ ବୃଦ୍ଧିକୁ ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇପାରେ ଯଦି ଡାକ୍ତରୀ ଯାଞ୍ଚର ମୂଲ୍ୟ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚରେ, ମଧ୍ୟ ସଂଚୟ ରହନ୍ତା ଯେହେତୁ ଏହା ପ୍ରସ୍ତାବକକୁ ହେଉଥିବା ଅସୁବିଧାକୁ କମ୍ କରିବ ।

ତେଣୁ, ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ କେତେକ ମେଡିକଲ ପଲିସୀ ନେଇ ଆସୁଛନ୍ତି ଯେଉଁଠି ପ୍ରସ୍ତାବକକୁ କୌଣସି ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷା ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଗତି କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ସେଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ, କେଉଁ ବୟସ ଓ ଅବସ୍ଥାରେ ଏକ ମେଡିକଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କରାଯିବା ଉଚିତ୍, ଏହାକୁ ସୂଚୀତ କରିବା ପାଇଁ କମ୍ପାନୀମାନେ ସାଧାରଣତଃ ଏକ 'ମେଡିକଲ ଗ୍ରିଡ୍' ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥାନ୍ତି, ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ବ୍ୟବସାୟ ଓ ସଙ୍କଟ ମଧ୍ୟରେ ଠିକ୍ ସନ୍ତୁଳନ ରଖିବା ପାଇଁ ଏହି ଅଣ-ମେଡିକଲ ସୀମାଗୁଡିକ ସାବଧାନତାର ସହିତ ଡିଜାଇନ କରାଯାଇଛି ।

ଉଦାହରଣ

ଯଦି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷା, ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ଓ ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ୍ ରେ ବିଳମ୍ବ ର ଏକ ଦୀର୍ଘ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦେଇ ଗତି ନ କରି ତୁରନ୍ତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ନେବାକୁ ପଡ଼େ, ତେବେ ସେ ଏକ ଅଣ-ମେଡିକଲ ପଲିସୀର ଚୟନ କରି ପାରେ । ଏକ ଅଣ-ମେଡିକଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପଲିସୀରେ, ପ୍ରିମିୟମ ଦର ଓ ବୀମା ରାଶି କୁ ମୁଖ୍ୟତଃ ଆୟୁ, ଲିଙ୍ଗ, ଧୂମ୍ରପାନ ବର୍ଗ, ଗଠନ ଇତ୍ୟାଦି ଆଧାରିତ କିଛି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଂକ୍ରାନ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡିକର ଉତ୍ତର ଆଧାରରେ ସାଧାରଣତଃ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇଥାଏ । ପ୍ରକ୍ରିୟାଟି ତୀବ୍ର ଅଟେ କିନ୍ତୁ ପ୍ରିମିୟମଗୁଡିକ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଧିକ ହୋଇପାରେ ।

3. ସଂଖ୍ୟାତ୍ମକ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପଦ୍ଧତି

ଏହା ସଙ୍କଟାଙ୍କନରେ ଉପଯୋଗ କରାଯାଉଥିବା ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅଟେ, ଯେଉଁଠି ସଂଖ୍ୟାତ୍ମକ କିମ୍ବା ପ୍ରତିଶତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସଙ୍କଟ ର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘଟକ ଉପରେ କରାଯାଏ ।

ଆୟୁ, ଲିଙ୍ଗ, ଜାତି, ବ୍ୟବସାୟ, ନିବାସ, ପରିବେଶ, ଗଠନ, ଅଭ୍ୟାସ, ପରିବାର ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଇତିହାସ ଭଳି କାରକଗୁଡିକ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଏ ଏବଂ ପୂର୍ବ-ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମାନଦଣ୍ଡ ଆଧାରରେ ସାଂଖ୍ୟିକ ରୂପେ ପ୍ରାପ୍ତଙ୍କ ଦିଆଯାଏ ।

4. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ନିର୍ଣ୍ଣୟ

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରାପ୍ତ ତଥ୍ୟକୁ ସାବଧାନତାର ସହିତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ କରାଯାଏ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ସଙ୍କଟ ବର୍ଗରେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଏ । ଉପରୋକ୍ତ ସାଧନ ଓ ତା' ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ଆଧାର କରି, ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ସଙ୍କଟକୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବର୍ଗଗୁଡିକରେ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ କରିଥାଏ :

a) ମାନକ ହାରରେ ସଙ୍କଟକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବା
b) ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ (ଲୋଡିଙ୍ଗ) ରେ ସଙ୍କଟକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବା, ଯଦିଓ ଏହାକୁ ସମସ୍ତ କମ୍ପାନୀରେ ଅମଳ କରା ଯାଏ ନାହିଁ
c) ଏକ ଅନୁବନ୍ଧ/ଅବଧି ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା କୁ ସ୍ଥଗିତ କରିବା
d) ସୁରକ୍ଷାକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବା
e) ବିପରୀତ ପ୍ରସ୍ତାବ (ସୁରକ୍ଷାର ଏକ ଅଂଶରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଲଗାଇବା କିମ୍ବା ଏହାକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବା)
f) ଏକ ଅଧିକ କାଟଯୋଗ୍ୟ କିମ୍ବା କୋ-ପେ ଲାଗୁ କରନ୍ତୁ
g) ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସ୍ଥାୟୀ ଅପବର୍ଜନ (ଗୁଡିକ) ଲାଗୁ କରିବା

ଯଦି ଏକ ରୋଗ କୁ ସ୍ଥାୟୀ ରୂପେ ଅପବର୍ଜିତ କରାଯାଏ, ଏହାକୁ ପଲିସୀ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ରେ ପୃଷ୍ଠାଙ୍କିତ କରାଯାଏ । ମାନକ ପଲିସୀ ଅପବର୍ଜନ ବ୍ୟତୀତ ଏହା ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ଅପବର୍ଜନ ହୁଏ ଏବଂ ଚୁକ୍ତିର ଏକ ଅଂଶ ହୋଇଯିବ ।

ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିପୁଣ ବୈୟକ୍ତିକ ସଙ୍କଟ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯେହେତୁ ଏହା ବୀମା ପ୍ରଣାଳୀକୁ ସନ୍ତୁଳନରେ ରଖେ । ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ସମାନ ସ୍ତରର ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ସଙ୍କଟ ଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସାମୂହିକ ରୂପେ ଏକତ୍ରିତ କରିବାରେ ଏବଂ ସେମାନେ ଚୟନ କରିଥିବା ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ସମାନ ପ୍ରିମିୟମ ଲାଗୁ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ କରେ । ପଲିସୀଧାରୀ ପାଇଁ ଲାଭ ହେଉଛି ଏକ ଉଚିତ୍ ଓ ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ମୂଲ୍ୟରେ ବୀମାର ଉପଲବ୍ଧତା ଯେତେବେଳେ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ଲାଭ ହେଉଛି ରୁଗ୍ଣତା ପୂର୍ବ-କଳ୍ପନା ଅନୁରୂପ ଏହାର ପୋର୍ଟଫୋଲିଓର ଅନୁଭୂତିକୁ ରକ୍ଷା କରିବାର ସକ୍ଷମତା ।

5. ସାଧାରଣ କିମ୍ବା ମାନକ ଅପବର୍ଜନ ର ଉପଯୋଗ

ଅଧିକାଂଶ ପଲିସୀ ଅପବର୍ଜନ ଲାଗୁ କରନ୍ତି ଯାହା ସେମାନଙ୍କ ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ପ୍ରତି ଲାଗୁ ହୁଏ । ଏଗୁଡିକୁ ମାନକ ଅପବର୍ଜନ କୁହାଯାଏ କିମ୍ବା ବେଳେ ବେଳେ ସାଧାରଣ ଅପବର୍ଜନ ରୂପେ ସୂଚୀତ କରାଯାଏ । ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ମାନକ ଅପବର୍ଜନଗୁଡିକର ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ ସଙ୍କଟକୁ ସୀମିତ କରିଥାନ୍ତି ।

ଏହି ସବୁ ବିଷୟରେ ପୂର୍ବ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 4

ମେଡିକଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିମ୍ନ ଉକ୍ତିଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟା ଭୁଲ ଅଟେ ?

I. ମେଡିକଲ ରିପୋର୍ଟଗୁଡିକ ସଂଗ୍ରହ କରିବାରେ ଓ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ କରିବାରେ ଏହା ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟ ସଂପୃକ୍ତ କରେ ।

II. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପାଇଁ ମେଡିକଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି ଓ ଆୟୁ ମୁଖ୍ୟ କାରକ ଅଟନ୍ତି ।

III. ସେମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଙ୍କଟ ପ୍ରୋଫାଇଲ ର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବକମାନଙ୍କୁ ମେଡିକଲ ଓ ପ୍ୟାଥୋଲୋଜିକଲ ଯାଞ୍ଚଗୁଡିକ ଦେଇ ଗତି କରିବାକୁ ପଡିବ ।

IV. ସଙ୍କଟର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘଟକ ଉପରେ ପ୍ରତିଶତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଏ ।

ଚିତ୍ର 1: ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟା

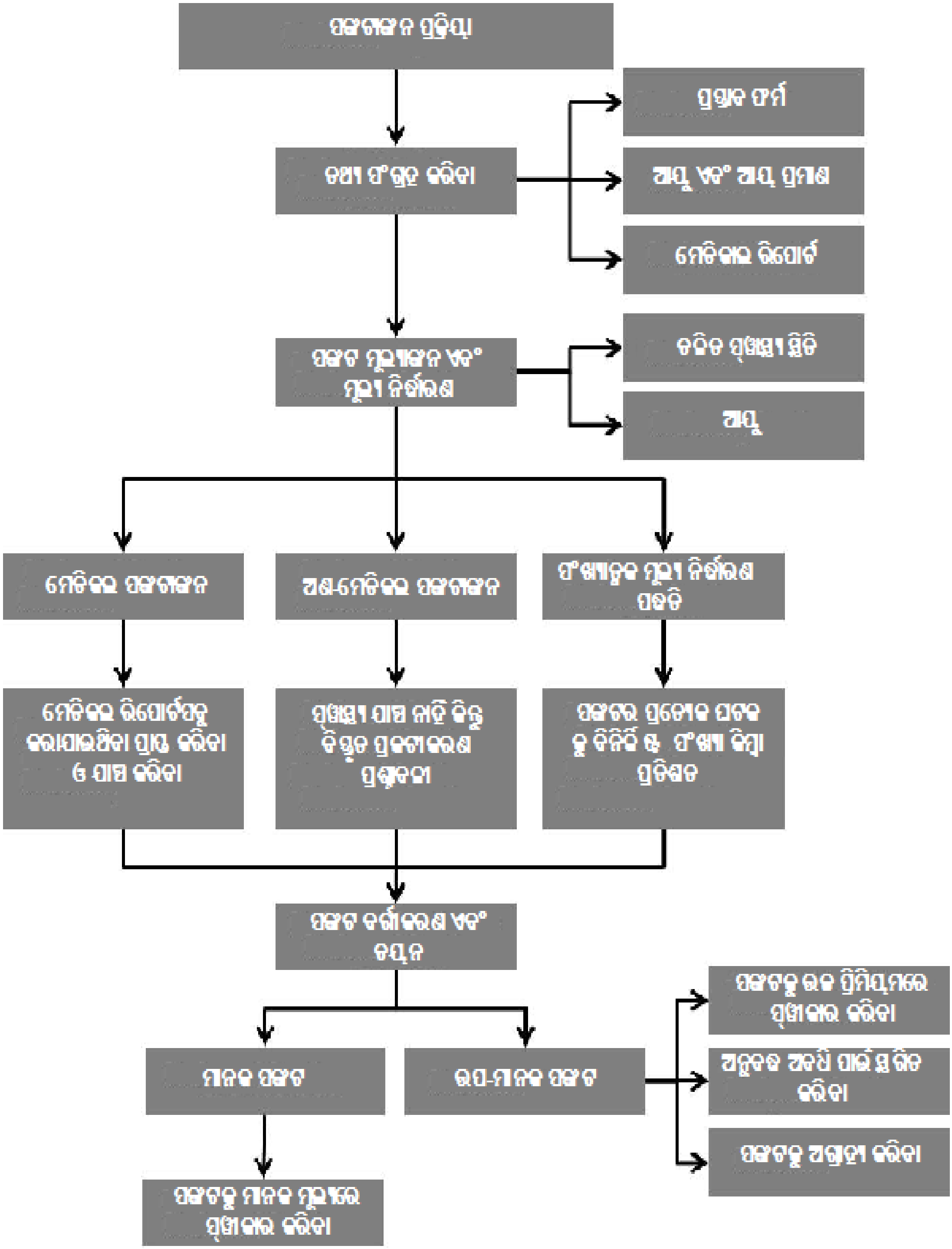
ପଙ୍କତାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟା
ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା
ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ
ଆୟୁ ଏବଂ ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ
ମେଡିକାଲ ରିପୋର୍ଟ
ପଙ୍କତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ
ଜଡିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି
ଆୟୁ
ମେଡିକାଲ ପଙ୍କତାଙ୍କନ
ଅଣ-ମେଡିକାଲ ପଙ୍କତାଙ୍କନ
ସଂଖ୍ୟାତ୍ମକ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପଦ୍ଧତି
ମେଡିକାଲ ରିପୋର୍ଟସବୁ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ଓ ଯାଞ୍ଚ କରିବା
ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯାଞ୍ଚ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ବିସ୍ତୃତ ପ୍ରକଟୀକରଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ
ପଙ୍କତର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘଟକ କୁ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟା କିମ୍ବା ପ୍ରତିଶତ
ପଙ୍କତ ବର୍ଗୀକରଣ ଏବଂ ଚୟନ
ମାନକ ପଙ୍କତ
ଉପ-ମାନକ ପଙ୍କତ
ପଙ୍କତକୁ ମାନକ ମୂଲ୍ୟରେ ସ୍ୱୀକାର କରିବା
ପଙ୍କତକୁ ଉଚ୍ଚ ପ୍ରିମିୟମରେ ସ୍ୱୀକାର କରିବା
ଅନୁବନ୍ଧ ଅବଧି ପାଇଁ ସ୍ଥଗିତ କରିବା
ପଙ୍କତକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବା

G. ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା

1. ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା

ସମୂହ ବୀମାକୁ ମୂଖ୍ୟତଃ ମଧ୍ୟମ/ହାରାହାରି ନିୟମ ଉପରେ ସଙ୍କଟାଙ୍କିତ କରାଯାଏ, ଯାହାର ନିହିତାର୍ଥ ହେଉଛି ଯେତେବେଳେ ଏକ ମାନକ ସମୂହର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ଏକ ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ସମୂହକୁ ଗଠନ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିପରୀତ-ଚୟନ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ଏ ପ୍ରକାରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପାଇଁ ଏକ ସମୂହକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବା ସମୟରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସମୂହରେ ସେହି କେତେକ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିର ସମ୍ଭାବନାକୁ ବିଚାରକୁ ନିଅନ୍ତି ଯେଉଁମାନଙ୍କ ଗମ୍ଭୀର ଓ ବାରମ୍ବାର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟା ଥାଇପାରେ ।

ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ସମୂହର ବିଶେଷତାଗୁଡିକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ କରେ ଏହାକୁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ପାଇଁ ଯେ ଏହା ବୀମା କମ୍ପାନୀର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ତଥା ବୀମା ନିୟାମକ ଦ୍ୱାରା ସମୂହ ବୀମା ପାଇଁ ଉଲ୍ଲିଖିତ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆସେ କି ନାହିଁ ।

ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପାଇଁ ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ନିମ୍ନଲିଖିତ କାରକ ଉପରେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ସମୂହ ର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ କରେ :

a) ସମୂହ ର ପ୍ରକାର

b) ସମୂହ ର ଆକାର

c) ଉଦ୍ୟୋଗ ର ପ୍ରକାର

d) ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି

e) ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୂହ ବୀମିତ ହେଉଛନ୍ତି କି ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଚୟନ କରିବାକୁ କୌଣସି ବିକଳ୍ପ ଅଛି

f) ସୁରକ୍ଷାର ସ୍ତର – ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ସମାନ କି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ

g) ଲିଙ୍ଗ, ବୟସ, ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର କିମ୍ବା ବହୁବିଧ ସ୍ଥାନ, ସମୂହ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଆୟ ସ୍ତର, କର୍ମଚାରୀ କାରବାର ହାର, ପ୍ରିମିୟମ କୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ସମୂହ ଧାରୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ କି ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନରେ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଯୋଗଦାନ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି, ଏସବୁ ଆଧାରରେ ସମୂହ ର ରଚନା

h) ବିଭିନ୍ନ ଭୌଗଳିକ ସ୍ଥିତି ରେ ପ୍ରସାରିତ ବହୁବିଧ ସ୍ଥାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଅଞ୍ଚଳ ଅନୁସାରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ମୂଲ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ

i) ସମୂହ ବୀମାର ପ୍ରଶାସନ ପାଇଁ ଏକ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ (ତାଙ୍କ ପସନ୍ଦର କିମ୍ବା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଚୟନ କରାଯାଇଥିବା) ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ନିଜେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସମୂହ ଧାରୀ ର ଚୟନ

j) ପ୍ରସ୍ତାବିତ ସମୂହ ର ଅତୀତର ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି

ଉଦାହରଣ

ବାତାନୁକୂଳ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଏକ ସମୂହ ଅପେକ୍ଷା ଖଣି କିମ୍ବା କାରଖାନାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଏକ ସମୂହ ଉଚ୍ଚତର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଙ୍କଟରେ ଥାଆନ୍ତି । ଆହୁରି ରୋଗଗୁଡିକ (ଫଳରେ ଦାବୀଗୁଡିକ) ର ସ୍ୱରୂପ ମଧ୍ୟ

ଉଭୟ ସମୂହ ପାଇଁ ଅତି ଭିନ୍ନ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ । ତେଣୁ, ଉଭୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ତଦନୁସାରେ କରିବ ।

ଠିକ୍ ସେହି ପ୍ରକାରେ IT କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଭଳି ଉଚ୍ଚ କାରବାର ଥିବା ସମୂହମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରତିକୂଳ ଚୟନ କୁ ଏଡାଇବା ପାଇଁ, କର୍ମଚାରୀମାନେ ବୀମା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ସେମାନଙ୍କ ପରୀକ୍ଷଣାଧୀନ (ପ୍ରୋବେସନାରୀ) କାଳରେ ସେବା ଦେବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ସତର୍କତା ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାନଦଣ୍ଡକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ଲାଗୁ କରିପାରନ୍ତି ।

ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟର ଅତ୍ୟଧିକ ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ସ୍ୱରୂପ ଯୋଗୁଁ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସମୂହ ବୀମା ଯୋଜନାଗୁଡିକ ର ଲାଭ ରେ ଯଥେଷ୍ଟ ନମନୀୟତା ଓ ଅନୁକୂଳନ ର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଅନ୍ତି । ନିଯୁକ୍ତିଦାତା –କର୍ମଚାରୀ ସମୂହ ବୀମା ଯୋଜନାଗୁଡିକରେ, ଲାଭ ଡିଜାଇନ କୁ ସାଧାରଣତଃ ବହୁ ସମୟ ଧରି ବିକଶିତ କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ମାନବ ସଂସାଧନ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା କର୍ମଚାରୀ ଧାରଣ ସାଧନ ରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ଅନେକ ସମୟରେ, ନମନୀୟତା, ବ୍ୟବସାୟ କୁ ଧରି ରଖିବା କିମ୍ବା ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ପାଇଁ, ବିଦ୍ୟମାନ ସମୂହ ବୀମା ଯୋଜନାର ଲାଭସବୁକୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଲାଭ ସହିତ ମେଳ ଖୁଆଇବା ପାଇଁ କିମ୍ବା ତା' ଠାରୁ ଉନ୍ନତ କରିବା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ପରିଣାମ ହୋଇଥାଏ ।

2. ନିଯୁକ୍ତିଦାତା – କର୍ମଚାରୀ ସମୂହ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ

ନିଯୁକ୍ତିଦାତା –କର୍ମଚାରୀ ସମୂହ ମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ପାରମ୍ପରିକ ରୂପେ ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସବୁଠୁ ସାଧାରଣ ସମୂହ । ଅବଶ୍ୟ, ଯେହେତୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ଅର୍ଥସହାୟତା ଦେବାର ଏକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ସାଧନ ରୂପେ ସ୍ୱୀକୃତି ଲାଭ କରିଛି, ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ସମୂହ ଗଠନ ଗୁଡିକ ଏବେ ବିକଶିତ ହୋଇଛି । ଏ ଭଳି ପରିଦୃଶ୍ୟରେ, ସମୂହକୁ ସଙ୍କଟାଙ୍କିତ କରିବା ସମୟରେ ସମୂହ ସଂରଚନା ର ବିଶିଷ୍ଟତା କୁ ବିଚାର କରିବା ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସଙ୍କଟାଙ୍କକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ।

ନିଯୁକ୍ତିଦାତା – କର୍ମଚାରୀ ସମୂହ ଅତିରିକ୍ତ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ସମୂହ ଯଥା: ଶ୍ରମିକ ୟୁନିଅନ, ଟ୍ରଷ୍ଟ ଓ ସଂସ୍ଥା, ବହୁବିଧ – ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ସମୂହ, ଫ୍ରାଞ୍ଚାଇଜ୍ ଡିଲର, ବ୍ୟବସାୟିକ ସଂଘ, କ୍ଲବ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭ୍ରାତୃତ୍ୱ ସଂଗଠନମାନଙ୍କୁ ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଯୋଗାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ବିଭିନ୍ନ ଦେଶରେ ସରକାରମାନେ ସମାଜର ଅତି ଗରିବ ବର୍ଗମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର କ୍ରେତା ହୋଇଛନ୍ତି । ଭାରତରେ, ଉଭୟ କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରରେ ସରକାରମାନେ ଗରିବମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା, ଉ.ସ୍ୱ. RSBY, ଯଶସ୍ୱିନୀ ଇତ୍ୟାଦି କୁ ଜୋରସୋରରେ ପ୍ରାୟୋଜିତ କରୁଛନ୍ତି ।

ଯଦିଓ ସେଭଳି ବିବିଧ ସମୂହଗୁଡିକ ପାଇଁ ମୂଳଭୂତ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ବିଚାରଗୁଡିକ ସାଧାରଣରୂପେ ସ୍ୱୀକୃତ ସମୂହ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କାରକଗୁଡିକ ସହିତ ସମାନ, ଅତିରିକ୍ତ ତତ୍ତ୍ୱଗୁଡିକରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି :

a) ସମୂହ ର ଆକାର (ଛୋଟ ସମୂହ ଆକାର ବାରମ୍ବାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ର ଶୀକାର ହୋଇପାରେ)
b) ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଭୌଗଳିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସ୍ତରର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ମୂଲ୍ୟ
c) ପ୍ରତିକୂଳ ଚୟନ ର ସଙ୍କଟ ଯଦି ସମସ୍ତ ସମୂହ ସଦସ୍ୟ ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନାରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ନ କରନ୍ତି
d) ପଲିସୀରେ ସମୂହ ର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ନିତ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧ/ନିରନ୍ତରତା

ଶସ୍ତା ମୂଲ୍ୟରେ ସେଭଳି ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଲାଭ ର କେବଳ ଲାଭ ଉଠାଇବା ପାଇଁ ଅନିୟମିତ ପ୍ରକାରର ସମୂହ ଗଠନ ରେ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଛି ; ଯାହାକୁ 'ସୁବିଧା ର ସମୂହ' କୁହାଯାଏ । ତେଣୁ ବୀମା ବିନିୟାମକ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ. ବିଭିନ୍ନ ସମୂହ ସହିତ ବ୍ୟବହାର ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା ସମୟରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଉଥିବା ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ କୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସମୂହ ବୀମା ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଜାରୀ କରିଛନ୍ତି । ସେଭଳିଆ ଅଣ –ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ସମୂହରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି :

a) ନିଯୁକ୍ତିଦାତା କଲ୍ୟାଣ ସଂଘ
b) ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ଡ ଧାରୀମାନେ
c) ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟବସାୟର ଗ୍ରାହକମାନେ ଯେଉଁଠି ବୀମାକୁ ଏକ ଆଡ୍-ଅନ୍ ଲାଭ ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ
d) ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟିକ ସଂଘ କିମ୍ବା ସଂସ୍ଥାଗୁଡିକର ଉଧାରକର୍ତ୍ତାମାନେ

ସମୂହ ବୀମା ମାର୍ଗଦର୍ଶିକାର ଔଚିତ୍ୟ ହେଉଛି ବୈୟକ୍ତିକ ପଲିସୀଗୁଡିକରେ ଲାଭଗୁଡିକର ସୁରକ୍ଷା ଉପଲବ୍ଧ ହେଉ ନ ଥିବା ଯୋଗୁଁ, ନମନୀୟ ଡିଜାଇନର ଲାଭ ଥିବା ବୀମା ର ଲାଭ ଉଠାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ କେବଳ ସମୂହଗୁଡିକର ଗଠନରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଲଗାଇବା ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ ସଂଚୟ । ଏହା ନିରୀକ୍ଷଣ କରାଯାଇଛି ଯେ ସେ ଭଳି 'ସୁବିଧା ର ସମୂହ' ଅନେକ ସମୟରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରତିକୂଳ ଚୟନ ଏବଂ ଫଳସ୍ୱରୂପ ଉଚ୍ଚ ଦାବୀ ଅନୁପାତ ର କାରଣ ହୋଇଛନ୍ତି । ବିନିୟାମକ ପ୍ରାଧିକରଣ ଙ୍କ ସମୂହ ବୀମା ମାର୍ଗଦର୍ଶିକାଗୁଡିକ, ଏ ପ୍ରକାରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାୟିତ୍ୱବାନ୍ ବିପଣନ ଆଚରଣ ରେ ସହାୟକ ହୁଅନ୍ତି । ସେମାନେ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ରେ ଏବଂ ସମୂହ ଯୋଜନାସବୁ ପାଇଁ ପ୍ରଶାସନ ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ସମୂହ ବୀମା ଯୋଜନାଗୁଡିକର ପକ୍ଷ ପ୍ରଚାର କରିବାରେ ମଧ୍ୟ ଅନୁଶାସନର ପ୍ରଭାବ ପକାନ୍ତି ।

H. ସମୁଦ୍ରପାରୀ / ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା ବୀମା ର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ

ଯେହେତୁ ସମୁଦ୍ରପାରୀ/ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ମୂଖ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଅଟେ, ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ସାଧାରଣରୂପେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାର ଶୈଳୀ ର ଅନୁପାଳନ କରେ ।

ପ୍ରିମିୟମ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଓ ସ୍ୱୀକୃତି ବୈୟକ୍ତିକ କମ୍ପାନୀ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁସାରେ ହେବ କିନ୍ତୁ କେତେକ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଚାରକୁ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି :

1. ପ୍ରିମିୟମ ହାର ପ୍ରସ୍ତାବକର ଆୟୁ ଏବଂ ବିଦେଶ ଯାତ୍ରାର ଅବଧି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବ ।
2. ଯେହେତୁ ବିଦେଶରେ ଡାକ୍ତରୀ ଚିକିତ୍ସା ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟର ଥାଏ, ପ୍ରିମିୟମ ହାରସବୁ ସ୍ୱଦେଶୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକ ତୁଳନାରେ ସାଧାରଣତଃ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଧିକ ଅଟେ ।
3. ଏପରିକି ବିଦେଶ ରାଷ୍ଟ୍ର, USA ଏବଂ କାନାଡାରେ ପ୍ରିମିୟମ ଅତ୍ୟଧିକ ଅଟେ ।
4. ବିଦେଶରେ ଡାକ୍ତରୀ ଚିକିତ୍ସା ନେବା ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବକ ପଲିସୀର ଉପଯୋଗ କରିବାର ସମ୍ଭାବନାକୁ ଏଡାଇବା ପାଇଁ ଯତ୍ନ ନେବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ତେଣୁ କୌଣସି ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗର ଉପସ୍ଥିତିକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଅବସ୍ଥାରେ ଧ୍ୟାନ ପୂର୍ବକ ବିଚାର କରିବା ଉଚିତ୍ ।

I. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମାର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ପଲିସୀଗୁଡିକ ପାଇଁ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ବିଚାରଗୁଡିକୁ ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି :

ହାର /ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମାରେ, ବିଚାର କରାଯାଉଥିବା ମୂଖ୍ୟ କାରକ ହେଉଛି ବୀମିତର ବ୍ୟବସାୟ । ସାଧାରଣ ହିସାବରେ କହିବାକୁ ଗଲେ ଘରେ, ରାସ୍ତା ଇତ୍ୟାଦିରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣାର ସମ୍ଭାବନା ସବୁ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଇଁ ସମାନ ଅଟେ । କିନ୍ତୁ ବୃତ୍ତି କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟ ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ସଙ୍କଟ ଗୁଡିକ ସଂପାଦନ କରାଯାଉଥିବା କାର୍ଯ୍ୟର ସ୍ୱରୂପ ଅନୁସାରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଏକ ଅଫିସ ମ୍ୟାନେଜର ର କାର୍ଯ୍ୟରେ ସଙ୍କଟର ସମ୍ଭାବନା ଏକ କୋଠାଘର ନିର୍ମିତ ହେଉଥିବା ସାଇଟ୍ ରେ କାମ କରୁଥିବା ଏକ ସିଭିଲ ଇଞ୍ଜିନିୟର ଅପେକ୍ଷା କମ୍ ଥାଏ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୃତ୍ତି/ପେଶା କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ଏକ ହାର/ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ବ୍ୟବହାରିକ ନୁହେଁ । ତେଣୁ, ବ୍ୟବସାୟଗୁଡିକୁ ବିଭିନ୍ନ ସମୂହରେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇଛି, ଯେଉଁଠି ପ୍ରତ୍ୟେକ ସମୂହ, ଅଧିକ କିମ୍ବା କମ ହେଉ, ସମାନ ପ୍ରକାରର ସଙ୍କଟ ସମ୍ଭାବନା କୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରେ । ନିମ୍ନ ପ୍ରଣାଳୀର ବର୍ଗୀକରଣ ସରଳ ଅଟେ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ ବୋଲି ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ବୈୟକ୍ତିକ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ପାଖରେ ବର୍ଗୀକରଣ ର ସେମାନଙ୍କ ନିଜ ଆଧାର ଥାଏ ।

ସଙ୍କଟର ବର୍ଗୀକରଣ

ବ୍ୟବସାୟ ଆଧାରରେ, ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ସଙ୍କଟଗୁଡିକୁ ତିନି ସମୂହରେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇପାରେ :

- **ସଙ୍କଟ ସମୂହ I**

  ଆକାଉଣ୍ଟେଣ୍ଟ, ଡାକ୍ତର, ଓକିଲ, ଆର୍କିଟେକ୍ଟ, କନସଲଟିଙ୍ଗ୍ ଇଞ୍ଜିନିୟର, ଶିକ୍ଷକ, ବ୍ୟାଙ୍କର, ପ୍ରଶାସନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି, ମୂଖ୍ୟତଃ ସେହି ପ୍ରକାରର ଆପଦ ର ବ୍ୟବସାୟରେ ସଂପୃକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ

- **ସଙ୍କଟ ସମୂହ II**

  କେବଳ ଅଧୀକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଯୁକ୍ତଥିବା ନିର୍ମାତା, ଠିକାଦାର ଓ ଇଞ୍ଜିନିୟର, ପଶୁ ଡାକ୍ତର, ମୋଟର କାର ଓ ଲାଇଟ୍ ମୋଟର ଗାଡ଼ି ର ବେତନପ୍ରାପ୍ତ ଡ୍ରାଇଭର ଏବଂ ସେହି ପ୍ରକାରର ଆପଦର ବ୍ୟବସାୟରେ ସଂପୃକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ

  ଶାରୀରିକ ଶ୍ରମରେ ନିଯୁକ୍ତ ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି (ସମୂହ III ରେ ଆସୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ), ନଗଦ ନେଉଥିବା କର୍ମଚାରୀ, ଗ୍ୟାରେଜ ଓ ମୋଟର ମେକାନିକ , ମେସିନ ଅପରେଟର, ଟ୍ରକ୍ କିମ୍ବା ଲରି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଓଜନିଆ ଗାଡ଼ିଗୁଡିକର ଚାଳକ, ପ୍ରଫେସନଲ ଆଥ୍ଲେଟ୍ ଏବଂ ସ୍ପୋର୍ଟସମେନ, କାଠ କାମ କରୁଥିବା ମେସିନିଷ୍ଟ ଏବଂ ସେଭଳି ଆପଦ ବିଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟବସାୟସବୁରେ ନିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ

- **ସଙ୍କଟ ସମୂହ III**

  ଭୂମିତଳ ଖଣି, ବିସ୍ଫୋଟକ ମ୍ୟାଗାଜିନ ରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ବ୍ୟକ୍ତି, ଉଚ୍ଚ ଟେନସନ ସପ୍ଲାଇ ଥିବା ବୈଦ୍ୟୁତିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନ, ଜୋକି, ସର୍କସ ଖେଳାଳୀ, ଚକ ଉପରେ କିମ୍ବା ଅଶ୍ୱପୃଷ୍ଠ, ରେସିଙ୍ଗ୍, ଶିକାର, ପର୍ବତାରୋହଣ, ଶୀତକାଳିନ କ୍ରୀଡ଼ା,

ସ୍କିଇଙ୍ଗ୍, ଆଇସ୍ ହକି, ବେଲୁନିଙ୍ଗ୍, ହ୍ୟାଙ୍ଗ୍ ଗ୍ଲାଇଡିଙ୍ଗ୍, ରିଭର ର୍ୟାଫ୍ଟିଙ୍ଗ୍, ପୋଲୋ ଭଳି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ଲିପ୍ତ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ସେଭଳି ଆପଦ ବିଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟବସାୟ/କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ରେ ସଂପୃକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ

ସଙ୍କଟ ସମୂହଗୁଡିକ ଯଥାକ୍ରମେ 'ସାମାନ୍ୟ, 'ମଧ୍ୟମ' ଏବଂ 'ଉଚ୍ଚ' ରୂପେ ମଧ୍ୟ ପରିଚିତ ଅଟନ୍ତି ।

ବୟସ ସୀମା

ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ଏବଂ ନୂତନୀକୃତ ହେବା ପାଇଁ ସର୍ବନିମ୍ନ ଏବଂ ସର୍ବାଧିକ ବୟସ କମ୍ପାନୀ କମ୍ପାନୀ ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ସାଧାରଣତଃ 5 ବର୍ଷ ର ବ୍ୟାଣ୍ଡ ମାନଦଣ୍ଡ ହୋଇଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ, ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ପୂର୍ବରୁ ବୀମା ଅଛି, ନୂତନୀକରଣ ପ୍ରିମିୟମର ଲୋଡିଙ୍ଗ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସେମାନେ 70 ବର୍ଷ ପୂରା କଲା ପରେ କିନ୍ତୁ 80 ବର୍ଷ ବୟସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକୁ ନୂତନୀକୃତ କରାଯାଇପାରେ ।

ନୂତନୀକରଣ କିମ୍ବା ନୂଆଁ ବୀମା ପାଇଁ ସାଧାରଣତଃ କୌଣସି ମେଡିକଲ ପରୀକ୍ଷା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚ

ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚ ସୁରକ୍ଷା ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରେ ଅଟେ :

- ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ଶାରୀରିକ କ୍ଷତ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟୟ କରାଯାଇଥିବା ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରି, ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ ଦ୍ୱାରା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ପଲିସୀକୁ ବଢ଼ାଯାଇପାରେ ।
- ଏହି ଲାଭଗୁଡିକ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଲାଭ ଗୁଡିକର ଅତିରିକ୍ତ ଅଟେ ।
- ଏହା ଜରୁରୀ ନୁହେଁ ଯେ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଯୁଦ୍ଧ ଏବଂ ସହଯୋଗୀ ସଙ୍କଟ

ଯୁଦ୍ଧ ସଙ୍କଟ ସୁରକ୍ଷାକୁ ବିଦେଶ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ସିଭିଲଆନ କାର୍ଯ୍ୟରେ କାମ କରୁଥିବା ଭାରତୀୟ କର୍ମକର୍ତ୍ତା/ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କୁ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ସହିତ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ପାରେ ।

- ଶାନ୍ତି ସମୟ କିମ୍ବା ସାମାନ୍ୟ କାଳରେ ଜାରୀ କରାଯାଉଥିବା ପି.ଏ. ପଲିସୀଗୁଡିକ ସାଧାରଣ ହାରଠାରୁ ଧରନ୍ତୁ 50 ପ୍ରତିଶତ ଅଧିକ (ଅର୍ଥାତ୍ ସାଧାରଣ ହାରର 150 ପ୍ରତିଶତ) ହୋଇପାରେ ।

- ଅସାଧାରଣ/ଭୟାନକ ସମୟରେ (ଅର୍ଥାତ୍ ସେହି ସମୟରେ ଯେତେବେଳେ ବିଦେଶ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ଯୁଦ୍ଧ ଭଳି ଅବସ୍ଥା ଉପନୀତ ହୋଇସାରିଛି କିମ୍ବା ନିକଟ ହୋଇଛି । ଅର୍ଥାତ୍ ଯେଉଁଠି ଭାରତୀୟ କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନେ ସିଭିଲିଅନ କାର୍ଯ୍ୟରେ କାମ କରୁଛନ୍ତି) ଜାରୀ କରାଯାଉଥିବା ପି.ଏ. ପଲିସୀଗୁଡିକ ସାଧାରଣ ହାରଠାରୁ ଧରନ୍ତୁ 150 ପ୍ରତିଶତ ଅଧିକ (ଅର୍ଥାତ୍ ସାଧାରଣ ହାରର 250 ପ୍ରତିଶତ) ହୋଇପାରେ ।

ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ

ଫର୍ମ ନିମ୍ନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ କରେ :

- ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବିବରଣୀ

- ଶାରୀରିକ ସ୍ଥିତି
- ଅଭ୍ୟାସ ଓ ଆମୋଦପ୍ରମୋଦ
- ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କିମ୍ବା ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ବୀମା
- ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଦୁର୍ଘଟଣା କିମ୍ବା ରୋଗ
- ଲାଭ ଓ ବୀମାରାଶିର ଚୟନ
- ଘୋଷଣାପତ୍ର

ଉପରୋକ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବିବରଣୀଗୁଡିକ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇପାରେ:

- ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବିବରଣୀ ବୟସ, ଉଚ୍ଚତା ଓ ଓଜନ, ବ୍ୟବସାୟର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ଏବଂ ହାରାହାରି ମାସିକ ଆୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ହୋଇଥାଏ ।
- ଅଭିଷ୍ଟ ପଲିସୀ ସକାଶେ ନବାନ୍ତୁକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବୟସ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରସ୍ତାବକ ଅଛି କି ନାହିଁ, ଏହାକୁ ବୟସ/ଆୟୁ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରିବ । ଓଜନ ଏବଂ ଉଚ୍ଚତାକୁ ଲିଙ୍ଗ, ଉଚ୍ଚତା ଓ ଆୟୁ ପାଇଁ ଥିବା ହାରାହାରି ଓଜନର ଟେବୁଲ ସହିତ ତୁଳନା କରିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଅଧିକ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରାଯାଇପାରେ ଯଦି ପ୍ରସ୍ତାବକ ହାରାହାରି ଠାରୁ ଧରନ୍ତୁ 15 ପ୍ରତିଶତ କିମ୍ବା ତତୋଧିକ ଅଧିକ କିମ୍ବା କମ୍ ଓଜନର ହୋଇଥାଏ ।
- ଶାରୀରିକ ସ୍ଥିତି ବିବରଣୀ କୌଣସି ଶାରୀରିକ ଦୁର୍ବଳତା କିମ୍ବା ତ୍ରୁଟି, ସ୍ଥାୟୀ ରୋଗ ଇତ୍ୟାଦି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ହୋଇଥାଏ ।
- ସେହି ପ୍ରସ୍ତାବକ ଯେଉଁମାନେ ଏକ ଅଙ୍ଗ କିମ୍ବା ଏକ ଚକ୍ଷୁର ଦୃଷ୍ଟି ହରାଇଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ଅନୁମୋଦିତ ପ୍ରକରଣ ଗୁଡିକରେ ବିଶେଷ ସର୍ତ୍ତରେ କେବଳ ସ୍ୱୀକୃତ କରାଯାଇପାରେ । ସେମାନେ ଆସାଧାରଣ ସଙ୍କଟ ହୋଇଥାନ୍ତି କାରଣ ସେମାନେ "କେତେକ ପ୍ରକାରର ଦୁର୍ଘଟଣାକୁ ଏଡାଇବାରେ କମ ସକ୍ଷମ ହୁଅନ୍ତି ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ କି ଯଦି ଅବଶିଷ୍ଟ ବାହୁ କିମ୍ବା ଗୋଡ କ୍ଷତପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ କିମ୍ବା ଦୃଷ୍ଟି ଅଥବା ଅବଶିଷ୍ଟ ଆଖି ପ୍ରଭାବିତ ହୁଏ, ବିକଳାଙ୍ଗତାର ତୀବ୍ରତା ଓ ଦୀର୍ଘତା ସାମାନ୍ୟ ଠାରୁ ଅତ୍ୟଧିକ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ ।
- ମଧୁମେହ ଆରୋଗ୍ୟତା ପ୍ରାପ୍ତିରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ହୁଏ ଯେହେତୁ କ୍ଷତ ଶୀଘ୍ର ଆରୋଗ୍ୟ ହୋଇ ନ ପାରେ ଏବଂ ବିକଳାଙ୍ଗତା ଅଯଥା ଦୀର୍ଘଦିନ ରହିପାରେ । କ୍ଷତ କିମ୍ବା ରୋଗସବୁ ଭବିଷ୍ୟତ ଦୁର୍ଘଟଣା ସଙ୍କଟଗୁଡିକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବ କି ନାହିଁ ଏବଂ କେତେ ଦୂର କରିପାରେ, ଏହାକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବକର ମେଡିକଲ ଇତିହାସକୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଉଚିତ୍ । ସଙ୍କଟ ଅବୀମାଯୋଗ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ସେଭଳି ସ୍ପଷ୍ଟ ଗମ୍ଭୀର ସ୍ୱରୂପର ଅନେକ ଗୁଡିଏ ଅଭିଯୋଗ ରହିଛି, ଉ. ସ୍ୱ. ହୃତପିଣ୍ଡର ଭାଲ୍ଭ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ରୋଗ
- ପର୍ବତାରୋହଣ, ପୋଲୋ, ମୋଟର ରେସିଙ୍ଗ୍, ଏକ୍ରୋବ୍ୟାଟିକ୍ସ ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି ବିପଦସଙ୍କୁଳ ଆମୋଦପ୍ରମୋଦ ରେ ଅଧିକ ପ୍ରିମିୟମ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ ।

ବୀମା ରାଶି

ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ପଲିସୀ ରେ ବୀମା ରାଶିକୁ ସତର୍କତା ସହିତ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବାକୁ ପଡ଼େ, ଯେହେତୁ ସେଗୁଡିକ ଲାଭ ପଲିସୀ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ କଠୋର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଅଧୀନରେ ନ ଥାନ୍ତି । 'ଲାଭପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଯୁକ୍ତି'ଜରିଆରେ ପ୍ରାପ୍ତ ଆୟକୁ ବିଚାର କରିବା ପାଇଁ

ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ଉଚିତ୍ । ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ, ଆୟ ଯାହା ପ୍ରସ୍ତାବକର ଦୁର୍ଘଟଣା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହେବ ନାହିଁ, ତାହାକୁ ବୀମା ରାଶି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ସମୟରେ ବିଚାରକୁ ନେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।

ଯେହେତୁ S.I. ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବାର ପ୍ରଥା ବୀମାକର୍ତ୍ତା /ସଙ୍କଟାଙ୍କକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ, ସଠିକ୍ ରାଶି ପରିମାଣ ଯାହା ସକାଶେ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆ ଯାଇପାରେ, ଏହା ସଙ୍କଟାଙ୍କକମାନଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଅବଶ୍ୟ ସାଧାରଣ ପ୍ରଥା ହେଉଛି ଯେ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଥିବା ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ବୀମିତର 72 ମାସ/6 ବର୍ଷର ଆୟ ର ସମାନ ପରିମାଣଠାରୁ ଅଧିକ ହେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।

ଏହି ପ୍ରତିବନ୍ଧ କଠୋର ରୂପେ ଲାଗୁ କରାଯାଏ ନାହିଁ ଯଦି ପଲିସୀ କେବଳ କ୍ୟାପିଟାଲ ଲାଭ ପାଇଁ ହୋଇଥାଏ । ଅସ୍ଥାୟୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକଳାଙ୍ଗତା ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଅବଶ୍ୟ ଏହା ହେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ କି କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେୟ ଅବସରରେ, ତାହା ସେହି ଅବଧିରେ ହୋଇଥିବା ତା' ଆୟ ସହିତ ଅଣ ଆନୁପାତିକ ହୁଏ । ଯଦି ବୀମା ସୁରକ୍ଷା TTD ସକାଶେ ସାପ୍ତାହିକ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇଁ ହୁଏ, ବୀମାରାଶି ସାଧାରଣତଃ ତା' ବାର୍ଷିକ ଆୟର ଦୁଇ ଗୁଣ ଠାରୁ ଅଧିକ ହୋଇ ନ ଥାଏ ।

ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ସମୟରେ, ଯେଉଁମାନେ ଲାଭ ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ ନୁହନ୍ତି, ଉ.ସ୍ୱ. ଗୃହିଣୀ, ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଇତ୍ୟାଦି ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ କେବଳ କ୍ୟାପିଟାଲ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଏବଂ କୌଣସି ସାପ୍ତାହିକ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ନାହିଁ ।

ପରିବାର ପ୍ୟାକେଜ୍ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା

ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି ଏବଂ ଅଣ-ଉପାର୍ଜନକାରୀ ପତି/ପତ୍ନୀ ପାଇଁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ମୃତ୍ୟୁ ଓ ସ୍ଥାୟୀ ବିକଳାଙ୍ଗତା (ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବା ଆଂଶିକ) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ଅଟେ । ଅବଶ୍ୟ, ବୈୟକ୍ତିକ କମ୍ପାନୀର ମାନଦଣ୍ଡ ଆଧାର କରି ଲାଭ ଗୁଡିକର ଟେବୁଲ କୁ ବିଚାର କରାଯାଇପାରେ । କେତେକ କମ୍ପାନୀ ଅଣ-ଉପାର୍ଜନକାରୀ ପତି/ପତ୍ନୀ ଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ TTD ସୁରକ୍ଷାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଇଥାନ୍ତି ।

ମୋଟ ପ୍ରିମିୟମ ଉପରେ ସାଧାରଣତଃ 5 ପ୍ରତିଶତର ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଥାଏ ।

ସମୂହ ପଲିସୀ

ପ୍ରିମିୟମ ବାହାରେ ଏକ ସମୂହ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଥାଏ, ଯଦି ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟା ଧରନ୍ତୁ । 100 ଠାରୁ ଅଧିକ ହୁଏ । ଅବଶ୍ୟ ସମୂହ ପଲିସୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ ଯେତେବେଳେ ସଂଖ୍ୟା ଅଳ୍ପ, ଧରନ୍ତୁ 25 ହୁଏ କିନ୍ତୁ କୌଣସି ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ବିନା ।

ସାଧାରଣତଃ, ଅନାମାଙ୍କିତ ଆଧାରରେ ପଲିସୀସବୁକୁ କେବଳ ଅତି ମୂଲ୍ୟବାନ କ୍ଲାଏଣ୍ଟମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ, ଯେଉଁଠି ସଦସ୍ୟର ପରିଚୟ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ବିନା ସ୍ପଷ୍ଟରୂପେ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଯୋଗ୍ୟ ହୁଏ ।

ସମୂହ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ମାପଦଣ୍ଡ

ସମୂହ ପଲିସୀଗୁଡିକୁ ନାମିତ ସମୂହ ଗୁଡିକ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ କେବଳ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ । ସମୂହ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଲାଭସବୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ପ୍ରସ୍ତାବିତ "ସମୂହ" ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ନିମ୍ନ ବର୍ଗଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆସିବା ଉଚିତ୍ :

- ନିଯୁକ୍ତିଦାତା – କର୍ମଚାରୀ ସମ୍ବନ୍ଧ ଯେଉଁଥିରେ କର୍ମଚାରୀର ଅବଲମ୍ବିତମାନେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି

- ପୂର୍ବରୁ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଥିବା ଖଣ୍ଡ/ସମୂହ ଯେଉଁଠି ରାଜ୍ୟ / କ୍ଷେତ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ
- ଏକ ପଞ୍ଜିକୃତ ସହକାରୀ ସଂସ୍ଥା ର ସଦସ୍ୟ
- ପଞ୍ଜିକୃତ ସେବା କ୍ଲବ୍ ର ସଦସ୍ୟ
- ବ୍ୟାଙ୍କ/ଡିଜାଇନର/ମାଷ୍ଟର/ ଭିସା କ୍ରେଡିଟ କାର୍ଡ ଧାରକ
- ବ୍ୟାଙ୍କ/NBSC ଗୁଡିକ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଗତ ଡିପୋଜିଟ୍ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ଧାରକ
- ବ୍ୟାଙ୍କ/ ପବ୍ଲିକ୍ ଲିମିଟେଡ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଅଂଶୀଦାରୀ

ଉପରୋକ୍ତ ବର୍ଗଗୁଡିକ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବର୍ଗ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରସ୍ତାବ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ସେଗୁଡିକୁ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ବୈଷୟିକ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ବିଚାର କରାଯାଇପାରେ ଏବଂ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆ ଯାଇପାରେ ।

'ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ' ସମୂହ ଆକାର ଉପରେ କୌଣସି ବି ସମୂହ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ପ୍ରଦାନ କରା ଯାଇ ନ ପାରେ, ପଲିସୀ ନେବା ସମୟରେ 'ସମୂହ' ରେ ପଞ୍ଜିକୃତ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ବାସ୍ତବ ସଂଖ୍ୟା ଉପରେ କେବଳ ସମୂହ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟର ବିଚାର କରାଯାଇପାରେ ଏବଂ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇପାରେ । ଏହାକୁ ନୂତନୀକରଣ ସମୟରେ ସମୀକ୍ଷା କରାଯାଇପାରେ ।

ବୀମା ରାଶି

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମିତବ୍ୟକ୍ତି ପାଇଁ ବୀମା ରାଶି ନିଶ୍ଚିତ ଅଲଗା ଅଲଗା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିମାଣ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇପାରେ କିମ୍ବା ଏହାକୁ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଦେୟ ବେତନ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ ।

'ସମସ୍ତେ କିମ୍ବା କେହି ନୁହେଁ' ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏକ ସମୂହ ବୀମାରେ ଲାଗୁ ହୁଏ । ପ୍ରୋ-ରାଟା ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ କିମ୍ବା ରିଫଣ୍ଡ ସହିତ ଯୁକ୍ତ ଏବଂ ଲୁପ୍ତ କରାଯାଏ ।

ପ୍ରିମିୟମ

ନାମାଙ୍କିତ ସଙ୍କଟଗୁଡିକର ବର୍ଗୀକରଣ ଏବଂ ଚୟନିତ ଲାଭ ଅନୁସାରେ ନାମାଙ୍କିତ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରିମିୟମ ହାର ଲାଗୁ କରାଯାଇଥାଏ । ଏ ପ୍ରକାରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟ ଅନୁସାରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହେବ ।

ଉଦାହରଣ

ଉତ୍ତମ ରୂପେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କର୍ମଚାରୀ ସମୂହ ପ୍ରତି ସମାନ ହାର ଲାଗୁ ହେବ, ଯେଉଁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମସ୍ତେ, ମୋଟାମୋଟି ରୂପେ କହିବାକୁ ଗଲେ ସମାନ ପ୍ରକାରର ବ୍ୟବସାୟ କରନ୍ତି ।

ଅନାମାଙ୍କିତ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରଖାଯାଇଥିବା ପ୍ରାମାଣିକ ରେକର୍ଡ ଉପରେ ଆଧାର କରି ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଗୀକରଣ ରେ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟାକୁ ଘୋଷିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ ।

ଏକ ସଂଘ, କ୍ଲବ୍ ଇତ୍ୟାଦିର ନାମାଙ୍କିତ ସଦସ୍ୟ ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ ହାର ସଙ୍କଟର ବର୍ଗୀକରଣ ଅନୁସାରେ ଲାଗୁ କରାଯାଏ ।

ଯେତେବେଳେ ସଦସ୍ୟତା ଏକ ସାଧାରଣ ପ୍ରକୃତିର ହୋଇଥାଏ ଏବଂ କୌଣସି ବିଶେଷ ବ୍ୟବସାୟ ରେ ସୀମିତ ନ ଥାଏ, ହାରସବୁ ଲାଗୁ କରିବାରେ ସଙ୍କଟାଙ୍କକମାନେ ସେମାନଙ୍କ ନିଜ କାର୍ଯ୍ୟ–ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା ର ଉପଯୋଗ କରିଥାନ୍ତି ।

ଅନ୍ –ଡ୍ୟୁଟି ବୀମା ସୁରକ୍ଷା

ଅନ୍ –ଡ୍ୟୁଟି ସମୟାବଧି ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରେ ଅଟେ :

- ଯଦି ପି.ଏ. କଭର କେବଳ ଡ୍ୟୁଟିର ସୀମିତ ସମୟ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ (ଏବଂ ଦିନର 24 ଘଣ୍ଟା ପାଇଁ ହୋଇ ନ ଥାଏ), ଏକ ହ୍ରାସ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମ, ଧରନ୍ତୁ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ର 75 ପ୍ରତିଶତ ଲାଗୁ କରାଯାଏ ।
- କେବଳ ନିଯୁକ୍ତିଠାରୁ ଜାତ ହୋଇଥିବା ଏବଂ ନୁଯୁକ୍ତି ସମୟରେ ହୋଇଥିବା ଦୁର୍ଘଟଣା ପାଇଁ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଏହି କଭର ଲାଗୁ ହୁଏ ।

ଅଫ୍-ଡ୍ୟୁଟି ବୀମା ସୁରକ୍ଷା

ଯଦି ବୀମା ସୁରକ୍ଷା କେବଳ ସୀମିତ ସମୟ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ, ଯେତେବେଳେ କର୍ମଚାରୀ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଏବଂ/କିମ୍ବା ଅଫିସିଆଲ ଡ୍ୟୁଟି ରେ ନ ଥାଏ, ଏକ ହ୍ରାସ କରି ଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମ, ଧରନ୍ତୁ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ର 50 ପ୍ରତିଶତ ଲାଗୁ କରାଯାଏ ।

ମୃତ୍ୟୁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ର ଅପବର୍ଜନ

ବୈୟକ୍ତିକ କମ୍ପାନୀ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନ୍ତର୍ଗତ, ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭ କୁ ବର୍ହିଭୂତ କରି ସମୂହ ପି.ଏ. ପଲିସୀଗୁଡିକୁ ଜାରୀ କରିବା ସମ୍ଭବ ଅଟେ ।

ସମୂହ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ଏବଂ ବୋନସ/ମାଲସ

ଯେହେତୁ ଗୋଟିଏ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ୍ ପ୍ରଶାସନିକ କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ସାଧାରଣତଃ ସମୂହର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ବୀମିତ କରାଯିବ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରତିକୂଳ ଚୟନ ହେବ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ଏକ ସ୍କେଲ ଅନୁସାରେ, ପ୍ରିମିୟମ ରେ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଥାଏ ।

ସମୂହ ପଲିସୀଗୁଡିକର ନୂତନୀକରଣ ଅନ୍ତର୍ଗତ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି ସନ୍ଦର୍ଭରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇଥାଏ ।

- ଅନୁକୂଳ ଅନୁଭୂତିକୁ ନୂତନୀକରଣ ପ୍ରିମିୟମରେ ଏକ ଡିସକାଉଣ୍ଟ (ବୋନସ) ଦ୍ୱାରା ପୁରସ୍କୃତ କରାଯାଏ
- ପ୍ରତିକୂଳ ଅନୁଭୂତିକୁ ଏକ ସ୍କେଲ ଅନୁସାରେ, ନୂତନୀକରଣ ପ୍ରିମିୟମ ର ଲୋଡିଙ୍ଗ (ମାଲସ) ଦ୍ୱାରା ଦଣ୍ଡିତ କରାଯାଏ
- ନୂତନୀକରଣ ପାଇଁ ସାମାନ୍ୟ ହାର ସବୁ ଲାଗୁ ହେବ ଯଦି ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି, ଧରନ୍ତୁ, 70 ପ୍ରତିଶତ ଥାଏ

ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ

- ଫର୍ମଗୁଡିକୁ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ ବିତରଣ କରିବା ଏବଂ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରାଯାଇଥିବା କେବଳ ଗୋଟିଏ ଦସ୍ତାବିଜ କୁ ରଖିବା ପ୍ରଥାଗତ ଅଟେ ।
- ସେ ଏହି ଘୋଷଣାପତ୍ର ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ ଯେ କୌଣସି ବି ସଦସ୍ୟ ଶାରୀରିକ ଦୁର୍ବଳତା କିମ୍ବା ତ୍ରୁଟି ରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ନୁହେଁ ଯାହା ତାର ଅଂଶଦାନକୁ ଅସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରତିପାଦିତ କରିପାରେ ।
- ସମୟ ସମୟରେ ଏପରିକି ଏହି ପୂର୍ବସତର୍କତା କୁ ହଟାଇ ଦିଆଯାଏ, କାରଣ ଏହାକୁ ଏହି ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ ଦ୍ୱାରା ବୁଝା ଯାଇଛି ଏବଂ/କିମ୍ବା ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଯାଇଛି ଯେ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ପ୍ରାରମ୍ଭର ପୂର୍ବରୁ ଥିବା ବିକଳାଙ୍ଗତା ଏବଂ ସେଭଳି ବିକଳାଙ୍ଗତା ଫଳରେ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ସଂଚୟୀ ପ୍ରଭାବ ମଧ୍ୟ ବହିର୍ଭୂତ ହୋଇଥାଏ ।

ଅବଶ୍ୟ ଏହି ପ୍ରଥା କମ୍ପାନୀ କମ୍ପାନୀ ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 5

1) ଏକ ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ, ସମୂହ ଗଠିତ କରୁଥିବା ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିପରୀତ-ଚୟନ କରିପାରେ ।

2) ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କେବଳ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା-କର୍ମଚାରୀ ସମୂହମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

I. ଉକ୍ତି 1 ସତ୍ୟ ଓ ଉକ୍ତି 2 ମିଥ୍ୟା ଅଟେ

II. ଉକ୍ତି 2 ସତ୍ୟ ଓ ଉକ୍ତି 1 ମିଥ୍ୟା ଅଟେ

III. ଉକ୍ତି 1 ଓ ଉକ୍ତି 2 ସତ୍ୟ ଅଟନ୍ତି

IV. ଉକ୍ତି 1 ଓ ଉକ୍ତି 2 ମିଥ୍ୟା ଅଟନ୍ତି

ସୂଚନା

ସଙ୍କଟ ପ୍ରବନ୍ଧନ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଅଂଶ ରୂପେ, ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ତା' ସଙ୍କଟଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରିବାର ଦୁଇଟି ପଦ୍ଧତିର ଉପଯୋଗ କରେ ବିଶେଷ ରୂପେ ବଡ଼ ବଡ଼ ସମୂହ ପଲିସୀ ଗୁଡ଼ିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ :

ସହ ବୀମା : ଏହା ଏକାଧିକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଗୋଟିଏ ସଙ୍କଟ ର ସ୍ୱୀକୃତି କୁ ସୂଚୀତ କରେ । ସାଧାରଣତଃ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ସଙ୍କଟର କିଛି ପ୍ରତିଶତ ଆବଣ୍ଟିତ କରି ଏହା କରା ଯାଇଥାଏ । ଏ ପ୍ରକାରେ ପଲିସୀକୁ ଦୁଇଟି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ କରାଯାଇପାରେ ଧରନ୍ତୁ, 60% ଅଂଶ ସହିତ ବୀମାକର୍ତ୍ତା A ଏବଂ 40% ଅଂଶ ସହିତ ବୀମା କର୍ତ୍ତା B, ସାମାନ୍ୟତଃ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା A ପଲିସୀ ର ଜାରୀ ଓ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ ସହିତ ପଲିସୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ଭାଳୁଥିବା ପ୍ରଧାନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ହେବ । ବୀମାକର୍ତ୍ତା B ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଦାବୀର 40% ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା A ର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି କରିବ ।

ପୁନଃ ବୀମା : ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଓ ଆକାରର ସଙ୍କଟକୁ ସ୍ୱୀକାର କରେ ? ସେ ତାର ବିଭିନ୍ନ ସଙ୍କଟକୁ କିପରି ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବ ? ସେ ତା' ସଙ୍କଟଗୁଡ଼ିକୁ ଅନ୍ୟ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ସହିତ ପୁନଃ-ବୀମିତ କରି ଏହା କରିଥାଏ ଏବଂ ଏହାକୁ ପୁନଃବୀମା କୁହାଯାଏ । ପୁନଃ ବୀମା କର୍ତ୍ତାମାନେ ତେଣୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ସଙ୍କଟଗୁଡ଼ିକୁ, ସନ୍ଧି କୁହାଯାଉଥିବା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ହେଉ, ଅଥବା ଐଚ୍ଛିକ ପୁନଃ ବୀମା କୁହାଯାଉଥିବା ପ୍ରକରଣ ପ୍ରକରଣ ଆଧାରରେ ହେଉ, ଗ୍ରହଣ କରିଥାନ୍ତି । ପୁନଃବୀମା କୁ ବିଶ୍ୱ-ବ୍ୟାପକ ରୂପେ କରାଯାଏ ଏବଂ ତେଣୁ ଏହା ସଙ୍କଟକୁ ଦୂର ଦୂରାନ୍ତ କୁ ପ୍ରସାରିତ କରେ ।

ସାରାଂଶ

a) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ରୁଗ୍ଣତାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ ଅଟେ ଯାହାକୁ ଅସୁସ୍ଥତା କିମ୍ବା ରୋଗରେ ପୀଡିତ ଥିବା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ସଙ୍କଟ ରୂପେ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଏ ।

b) ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ସଙ୍କଟ ଚୟନ ଏବଂ ସଙ୍କଟ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅଟେ ।

c) ସଙ୍କଟ ଓ ବ୍ୟବସାୟ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଯଥାର୍ଥ ସନ୍ତୁଳନ ରଖିବା ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଆବଶ୍ୟକ କରେ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଯୋଗିତାତ୍ମକତା ଏବଂ ତା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସଂଗଠନ ପାଇଁ ଲାଭଦାୟିକତା ସୁରକ୍ଷିତ ରହେ ।

d) କେତେଗୁଡିଏ କାରକ ଯାହା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ରୁଗ୍ଣତାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରନ୍ତି, ସେଗୁଡିକ ହେଉଛନ୍ତି ଆୟୁ, ଲିଙ୍ଗ, ଅଭ୍ୟାସ, ବ୍ୟବସାୟ, ଗଠନ, ପରିବାର ଇତିହାସ, ଅତୀତର ରୋଗ କିମ୍ବା ସର୍ଜରୀ, ଚଳିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି ଏବଂ ନିବାସ ସ୍ଥାନ ।

e) ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରତିକୂଳ ଚୟନ କୁ ବାଧା ଦେବା ଏବଂ ସଙ୍କଟଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ସଠିକ୍ ବର୍ଗୀକରଣ ଓ ନିଷ୍ପକ୍ଷତା କୁ ମଧ୍ୟ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ମଧ୍ୟ ।

f) ଅଭିକର୍ତ୍ତା ପ୍ରଥମ ସ୍ତରର ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ଅଟେ ଯେହେତୁ ବୀମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ କ୍ଲାଏଣ୍ଟ କୁ ଜାଣିବାରେ ସେ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ସ୍ଥାନରେ ଥାଏ ।

g) ବୀମାର ମୂଳଭୂତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତଗୁଡିକ ହେଉଛନ୍ତି : ପରମ ସଦ୍ଭାବ, ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ, କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି, ଅଂଶଦାନ, ପ୍ରତ୍ୟାସନ (ପ୍ରସ୍ଥାପନ) ଏବଂ ଆସନ୍ନ (ନିକଟସ୍ଥ) କାରଣ ।

h) ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପାଇଁ ମୂଖ୍ୟ ସାଧନଗୁଡିକ ହେଉଛନ୍ତି : ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ, ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ, ଆର୍ଥିକ ଦସ୍ତାବିଜ, ମେଡିକଲ ରିପୋର୍ଟ ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ରିପୋର୍ଟ ।

i) ମେଡିକଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯାହାକୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରୁଥିବା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି କୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ।

j) ଅଣ-ମେଡିକଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯେଉଁଠି ପ୍ରସ୍ତାବକ କୁ କୌଣସି ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷା ଦେଇ ଗତି କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହେ ନାହିଁ ।

k) ସଂଖ୍ୟାତ୍ମକ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପଦ୍ଧତି ହେଉଛି ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ରେ ଉପଯୋଗ କରାଯାଉଥିବା ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା, ଯେଉଁଠି ସଙ୍କଟର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘଟକ ଉପରେ ସଂଖ୍ୟାତ୍ମକ କିମ୍ବା ପ୍ରତିଶତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଏ ।

l) ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରାପ୍ତ ତଥ୍ୟକୁ ସାବଧାନତାର ସହିତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ କରାଯାଏ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ସଙ୍କଟ ବର୍ଗରେ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ କରାଯାଏ ।

m) ସମୂହ ବୀମାକୁ ମୂଖ୍ୟତଃ ହାରାହାରି/ମଧ୍ୟମ ଗୁଡିକର ନିୟମ ଉପରେ ଆଧାର କରି ସଙ୍କଟାଙ୍କିତ କରାଯାଏ, ଯାହାର ନିହିତାର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ଯେତେବେଳେ ଏକ ମାନକ (ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ) ସମୂହର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ଏକ ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ସମୂହକୁ ଗଠିତ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିପରୀତ-ଚୟନ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ସଙ୍କଟ ଚୟନ ଓ ସଙ୍କଟ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅଟେ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ରେ ପରମ ସଦ୍ଭାବ ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କୁ ଉଭୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଅନୁପାଳନ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ସେହି ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ଆର୍ଥିକ ହିତକୁ ସୂଚୀତ କରେ ଯାହାକୁ ସେ ବୀମିତ କରିବାକୁ ଯାଉଛି ଏବଂ ସେହି ସମ୍ପତ୍ତିର କୌଣସି ହାନି ଘଟଣାରେ ଆର୍ଥିକ ହାନିରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇପାରେ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ସଂଖ୍ୟାତ୍ମକ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପଦ୍ଧତିରେ ସଙ୍କଟର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘଟକ ଉପରେ ପ୍ରତିଶତ ଓ ସାଂଖ୍ୟିକ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଏ, ଏବଂ ମେଡିକଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପଦ୍ଧତିରେ ନୁହେଁ ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ଏକ ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ, ଯେତେବେଳେ ଏକ ସମୂହର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ଏକ ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ସମୂହକୁ ଗଠିତ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବିପରୀତ-ଚୟନ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ ।

ନିଯୁକ୍ତିଦାତା-କର୍ମଚାରୀ ସମୂହମାନଙ୍କ ଅତିରିକ୍ତ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ବିବିଧ ପ୍ରକାରର ସମୂହ ଯଥା : ଶ୍ରମିକ ୟୁନିଅନ, ଟ୍ରଷ୍ଟ ଓ ସଂସ୍ଥା, ବ୍ୟବସାୟିକ ସଂଘ, କ୍ଲବ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭ୍ରାତୃତ୍ୱ ସଂଗଠନ ଗୁଡିକୁ ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ।

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 1

ନିମ୍ନ କାରକଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ରୁଗ୍ଣତାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ ନାହିଁ ?

I. ଲିଙ୍ଗ

II. ପତି/ପତ୍ନୀର ରୋଜଗାର

III. ଅଭ୍ୟାସ

IV. ନିବାସ ସ୍ଥାନ

ପ୍ରଶ୍ନ 2

କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତିର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଅନୁସାରେ, ବୀମିତ କୁ ___________ ପାଇଁ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

I. ବୀମା ରାଶି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାସ୍ତବ ହାନି

II. ବାସ୍ତବରେ ଖର୍ଚ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ରାଶି ନିର୍ବିଶେଷରେ ବୀମା ରାଶି

III. ଉଭୟ ପକ୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ମତି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ରାଶି

IV. ବୀମା ରାଶି ନିର୍ବିଶେଷରେ ବାସ୍ତବ ହାନି

ପ୍ରଶ୍ନ 3

ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ପାଇଁ, ଏକ ଆବେଦକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତଥ୍ୟର ପ୍ରଥମ ଓ ମୁଖ୍ୟ ଆଧାର ହେଉଛି ତା’ _____________ ।

I. ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ ଦସ୍ତାବିଜ

II. ଆର୍ଥିକ ରେକର୍ଡ

III. ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ମେଡିକଲ ରେକର୍ଡ

IV. ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ

ପ୍ରଶ୍ନ 4

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ ଯେତେବେଳେ ________________ ।

I. ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରସ୍ତାବକର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବିବରଣୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟକୁ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଏ ।

II. ପ୍ରସ୍ତାବକ ର ସମସ୍ତ ମେଡିକଲ ପରୀକ୍ଷା ଓ ପରୀକ୍ଷଣ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯାଏ

III. ପ୍ରାପ୍ତ ତଥ୍ୟକୁ ସାବଧାନତା ପୂର୍ବକ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ କରାଯାଏ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ସଙ୍କଟ ବର୍ଗଗୁଡିକରେ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ କରାଯାଏ

IV. ସଙ୍କଟ ଚୟନ ଓ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପରେ ପଲିସୀକୁ ପ୍ରସ୍ତାବକ କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ 5

ସଂଖ୍ୟାତ୍ମକ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପଦ୍ଧତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିମ୍ନ ଉକ୍ତିଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଭୂଲ ଅଟେ ?

I. ପ୍ରଶିକ୍ଷିତ ପ୍ରଫେସନାଲ ଙ୍କ ସହାୟତାରେ ସଂଖ୍ୟାତ୍ମକ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପଦ୍ଧତି ଏକ ବଡ ବ୍ୟବସାୟ ସମ୍ଭାଳିବାରେ ଅଧିକ ବେଗ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

II. ମେଡିକଲ ରେଫରୀ କିମ୍ବା ବିଶେଷଜ୍ଞ ବିନା ସଂଖ୍ୟାତ୍ମକ ଅଙ୍କ ଆଧାରରେ କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ କିମ୍ବା ସନ୍ଦେହଜନକ ପ୍ରକରଣଗୁଡିକର ବିଶ୍ଳେଷଣ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

III. ଏହି ପଦ୍ଧତିକୁ ଚିକିତ୍ସା ବିଜ୍ଞାନ ର କୌଣସି ବିଶେଷ ଜ୍ଞାନ ନ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରେ ।

IV. ଏହା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସଙ୍କଟାଙ୍କକଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ମଧ୍ୟରେ ସୁସଂଗତି/ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ ।

ସ୍ୱ -ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ରୁଗ୍ଣତା ତା' ପତି/ପତ୍ନୀର ରୋଜଗାର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୁଏ ନାହିଁ, ଯଦିଓ ସେମାନଙ୍କ ନିଜ ବ୍ୟବସାୟ ହେଉଛି ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାରକଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଯାହା ସେମାନଙ୍କ ରୁଗ୍ଣତା କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିପାରେ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତିର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଅନୁସାରେ, ବୀମିତକୁ ବାସ୍ତବ ମୂଲ୍ୟ କିମ୍ବା ହାନି ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଯାଏ, କିନ୍ତୁ ବୀମା ରାଶିର ପରିମାଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ପାଇଁ, ଆବେଦକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତଥ୍ୟର ମୂଖ୍ୟ ଆଧାର ହେଉଛି ତା' ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ କିମ୍ବା ଆବେଦନ ଫର୍ମ, ଯେଉଁଥିରେ ପ୍ରସ୍ତାବକର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବିବରଣୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟକୁ ଏକତ୍ରିତ କରାଯାଏ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରାପ୍ତ ତଥ୍ୟକୁ ସାବଧାନତା ପୂର୍ବକ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ କରାଯାଏ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ସଙ୍କଟବର୍ଗଗୁଡିକରେ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ କରାଯାଏ ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ସଂଖ୍ୟାତ୍ମକ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପଦ୍ଧତି ଦ୍ୱାରା କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ କିମ୍ବା ସନ୍ଦେହଜନକ ପ୍ରକରଣଗୁଡିକର ଏକ ଅଧିକ ସତର୍କତା ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶ୍ଳେଷଣ କୁ ସମ୍ଭବ କରାଯାଏ କାରଣ ସନ୍ଦେହଜନକ ବିନ୍ଦୁଗୁଡିକ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଅତୀତ ଅନୁଭୂତି କୁ ଏକ ଜ୍ଞାତ ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ ଓ ଭିନ୍ନତା (ଛାୟାଙ୍କନ) ହିସାବରେ ସଂଖ୍ୟାତ୍ମକ ରୂପେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଏ ।

ଅଧ୍ୟାୟ 10

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀ

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ଆମେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ଥିବା ଦାବୀ ପରିଚାଳନ ପ୍ରକ୍ରିୟା, ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଦସ୍ତାବିଜ ଏବଂ ଦାବୀ ସଂରକ୍ଷଣ ର ପ୍ରକ୍ରିୟା, ଏସବୁ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରିବା । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଆମେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବୀ ପରିଚାଳନକୁ ମଧ୍ୟ ଦେଖିବା ଏବଂ TPA ମାନଙ୍କ ଭୂମିକା କୁ ବୁଝିବା ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

A. ବୀମାରେ ଦାବୀ ପରିଚାଳନ
B. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀଗୁଡିକର ପରିଚାଳନ
C. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀଗୁଡିକରେ ଦଲିଲୀକରଣ
D. ଦାବୀ ସଂରକ୍ଷିତ (ରିଜର୍ଭ) କରିବା
E. ଦାବୀ ପରିଚାଳନ *:* ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା
F. ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ (*TPA)* ମାନଙ୍କ ଭୂମିକା
G. ଦାବୀ ପରିଚାଳନ - ସମୁଦ୍ରପାରୀ /ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା ବୀମା

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟକୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ପରେ, ଆପଣ ନିମ୍ନମତେ ସମର୍ଥ ହେବା ଉଚିତ୍ :

a) ବୀମା ଦାବୀସବୁରେ ବିଭିନ୍ନ ଷ୍ଟେକହୋଲ୍ଡର (ହିତଧାରୀ) ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାରେ
b) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀସବୁ ର ସଂଚାଳନ କପରି କରାଯାଏ, ତାହାକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାରେ
c) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀସବୁର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବିଭିନ୍ନ ଦସ୍ତାବିଜ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା କରିବାରେ
d) ଦାବୀସବୁ ପାଇଁ ରିଜର୍ଭ (ସଂରକ୍ଷଣ) କୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କିପରି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ତାହାକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାରେ
e) ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବାରେ
f) TPA ବିଷୟରେ ଧାରଣା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଭୂମିକାକୁ ବୁଝିବାରେ

A. ବୀମାରେ ଦାବୀ ପରିଚାଳନ

ଏହାକୁ ଠିକ୍ ରୂପେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରାଯାଇଛି ଯେ ବୀମା ହେଉଛି ଏକ 'ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି' ଏବଂ ପଲିସୀ ହେଉଛି ସେହି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିର ଏକ 'ସାକ୍ଷୀ' ଅଟେ । ଏକ ବୀମିତ ଘଟଣା ଘଟିବାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଦାବୀ ହେଉଛି ସେହି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିର ବାସ୍ତବ ପରୀକ୍ଷା । ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା କେତେ ଉତ୍ତମ ରୂପେ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରେ, ତାର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସେ କେତେ ଉତ୍ତମ ରୂପେ ତା' ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି କୁ ରକ୍ଷା କରେ, ଏହା ଦ୍ୱାରା କରାଯାଏ । ବୀମାରେ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କାରକଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ବୀମା କମ୍ପାନୀର ଦାବୀ ପ୍ରଦାନ କ୍ଷମତା ।

1. ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଷ୍ଟେକ୍ ହୋଲ୍ଡର

ଦାବୀଗୁଡ଼ିକର ପରିଚାଳନ କେମିତି କରାଯାଏ, ତାହାକୁ ବିସ୍ତୃତ ରୂପେ ଦେଖିବା ପୂର୍ବରୁ, ଆମେ ବୁଝିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ କେଉଁମାନେ ହିତାର୍ଥୀ (ରୁଚି ନେଉଥିବା) ପକ୍ଷ ଅଟନ୍ତି ।

ଚିତ୍ର 1: ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଷ୍ଟେକ୍ ହୋଲ୍ଡର

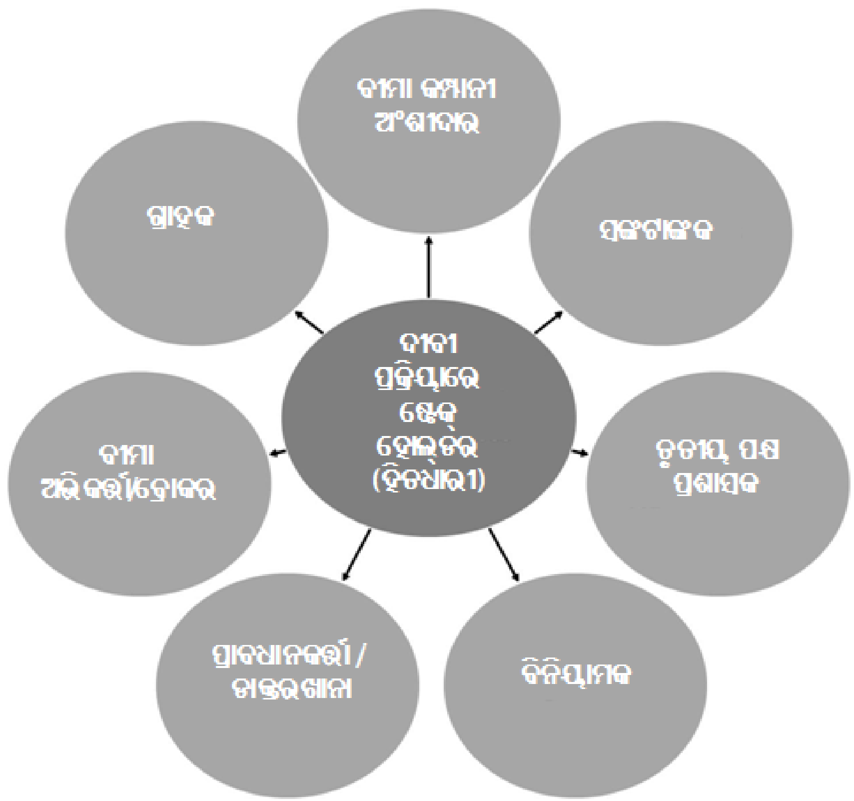

ଗ୍ରାହକ	ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ବୀମା କ୍ରୟ କରେ, ସେ ହେଉଛି ପ୍ରଥମ ଷ୍ଟେକ୍ ହୋଲଡର (ହିତଧାରୀ) ଏବଂ 'ଦାବୀ ପ୍ରାପ୍ତକର୍ତ୍ତା'
ମାଲିକ	ବୀମା କମ୍ପାନୀ ମାଲିକମାନଙ୍କ 'ଦାବୀ ପ୍ରଦାନକାରୀ' ରୂପେ ଏକ ବଡ଼ ଷ୍ଟେକ୍ (ଅଂଶ ସ୍ୱାମୀତ୍ୱ) ଅଛି । ଯଦିଓ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକ ପଲିସୀ ଧାରୀମାନଙ୍କ ନିଧିସବୁରୁ ପୂରଣ କରାଯାଏ, ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ସେମାନେ ହିଁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି କୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଦାୟୀ ରହନ୍ତି ।

ସଙ୍କଟାଙ୍କକ	ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଓ ସମସ୍ତ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ, ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକର ଦାବୀ ଓ ଡିଜାଇନସବୁକୁ ବୁଝିବାରେ, ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ, ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଓ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଇତ୍ୟାଦି କୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାରେ, ସଙ୍କଟାଙ୍କକମାନଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ରହିଛି ।
ବିନିୟାମକ	ବିନିୟାମକ (ଭାରତୀୟ ବୀମା ବିନିୟାମକ ଓ ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ) ଏହାର ନିମ୍ନ ଲକ୍ଷ୍ୟଗୁଡିକରେ ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଷ୍ଟେକ୍ ହୋଲଡର ଅଟନ୍ତି : ✓ ବୀମା ପରିବେଶ ରେ ଶୃଙ୍ଖଳା (ଅନୁଶାସନ) ରକ୍ଷା କରିବା ✓ ପଲିସୀଧାରୀ ର ହିତ ର ସୁରକ୍ଷା କରିବା ✓ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦୀର୍ଘାବଧି ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା
ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ	ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ କୁହାଯାଉଥିବା ସେବା ମଧ୍ୟସ୍ଥମାନେ, ଯେଉଁମାନେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରୋସେସ୍ କରନ୍ତି ।
ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା/ବ୍ରୋକର	ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା/ବ୍ରୋକରମାନେ ନା କେବଳ ପଲିସୀ ବିକ୍ରି କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏକ ଦାବୀ ଘଟଣାରେ ଏମାନେ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ସେବା ଦେବାର ମଧ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟାଶା ରଖାଯାଏ ।
ପ୍ରାବଧାନକର୍ତ୍ତା/ଡାକ୍ତରଖାନା	ସେମାନେ ନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତି ଯେ ଗ୍ରାହକ ଏକ ଅବାଧ ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି ପ୍ରାପ୍ତ କରୁଛି, ବିଶେଷ ରୂପେ ଡାକ୍ତରଖାନା ଟି TPA ର ପ୍ୟାନେଲ ରେ ଅଛି, ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ନଗଦହୀନ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଦେବାକୁ ପଡିବ ।

ଏ ପ୍ରକାରେ, ଦାବୀଗୁଡ଼ିକୁ ପରିଚାଳନ କରିବା ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଦାବୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହି ଷ୍ଟେକ୍ ହୋଲ୍ଡରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ/ଲକ୍ଷ୍ୟ କୁ ସଂଚାଳିତ କରିବା । ଅବଶ୍ୟ, ଏହା ହୋଇପାରେ ଯେ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ରେ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଦ୍ୱନ୍ଦ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇପାରେ ।

2. **ବୀମା କମ୍ପାନୀରେ ଦାବୀ ପରିଚାଳନ ର ଭୂମିକା**

ଉଦ୍ୟୋଗ ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ – " ବଜାର ର ଅଧିକାଂଶ ଭାଗ 100% ହାନି ଅନୁପାତ ର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ସହିତ, ବିଭିନ୍ନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ହାନି ଅନୁପାତ 65% ଠାରୁ 120% ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶୃଙ୍ଖଳାରେ ଅଛି" । ଅଧିକାଂଶ କମ୍ପାନୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟରେ କ୍ଷତି ସହୁଛନ୍ତି ।

ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ କମ୍ପାନୀ ଏବଂ ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅଧିକ ଉତ୍ତମ ପରିଣାମ ଆଣିବା ପାଇଁ ସ୍ୱଚ୍ଛ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଆଚରଣ ଏବଂ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକର କୁଶଳ ସଂଚାଳନ ଆପଣେଇବାର ଏକ ବଡ଼ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 1

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ବୀମା ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଏକ ଷ୍ଟେକ୍ ହୋଲ୍ଡର ନୁହେଁ **?**

I. ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଅଂଶୀଦାର

II. ମାନବ ସଂସାଧନ ବିଭାଗ

III. ବିନିୟାମକ

IV. ଟି.ପି.ଏ.

B. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀଗୁଡ଼ିକର ପରିଚାଳନ

1. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପୋର୍ଟଫୋଲିଓ ର ଅନନ୍ୟ ବିଶେଷତାଗୁଡ଼ିକୁ ଗଭୀର ରୂପେ ବୁଝିବା ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯାହା ଫଳରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକୁ ସଫଳତା ସହିତ ସଂଚାଳିତ କରାଯାଇପାରେ । ଏଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି :

a) ଅଧିକାଂଶ ପଲିସୀ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପାଇଁ ଅଟେ ଯେଉଁଠି ସୁରକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ହେଉଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁ ହେଉଛି ଏକ ମନୁଷ୍ୟ । ଏହା ଆବେଗାତ୍ମକ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିଥାଏ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକୁ ଅନ୍ୟ ବର୍ଗର ବୀମାରେ ସାଧାରଣତଃ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ ।

b) ଭାରତ ରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିଶେଷ ପ୍ରକାରର ରୋଗ, ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ଏବଂ ଅନୁଗାମୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ (ଫଲୋ ଅପ୍) ଥାଏ । ଏସବୁର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ସେମାନଙ୍କ ରୋଗ ଓ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରତି କେତେକ ଲୋକ ଅତ୍ୟଧିକ ରୂପେ ସତର୍କ ଥାଆନ୍ତି ତ ଅନ୍ୟକେତେକ ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଚିନ୍ତିତ ନ ଥାନ୍ତି ।

c) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କୁ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା, କର୍ପୋରେଟ ସଂଗଠନ ଭଳି ଏକ ସମୂହ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ବ୍ୟାଙ୍କ ଭଳି ଏକ ଖୁଚୁରା ବିକ୍ରୟ ମାଧ୍ୟମ ଜରିଆରେ କ୍ରୟ କରାଯାଇପାରେ । ଏହାର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ଗୋଟିଏ ପକ୍ଷରେ ଉତ୍ପାଦକୁ ଏକ ମାନକ ଭୋଗ୍ୟ ବସ୍ତୁ ରୂପେ ବିକ୍ରି କରାଯାଏ ତ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଗ୍ରାହକର ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡ଼ିକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଯୋଗ୍ୟ କରାଯାଏ ।

d) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଦାବୀ କୁ ସକ୍ରିୟ କରିବା ପାଇଁ, ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେବାର କାର୍ଯ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଅବଶ୍ୟ, ଉପଲବ୍ଧତା, ବିଶେଷଜ୍ଞତା, ଚିକିତ୍ସା ପଦ୍ଧତି, ବିଲ କରିବା ଶୈଳୀ ଏବଂ ଡାକ୍ତର, ସର୍ଜନ କିମ୍ବା ଡାକ୍ତରଖାନା ଭଳି ସମସ୍ତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀ ଙ୍କ ଚାର୍ଜରେ ବହୁତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଥାଏ ଯାହା ଦାବୀଗୁଡ଼ିକୁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାରେ କଷ୍ଟସାଧ କରିଦିଏ ।

e) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ବିଭାଗ ଦ୍ରୁତତମ ବିକାଶଶୀଳ ଅଟେ । ନୂତନ ରୋଗ ଓ ଅବସ୍ଥାସବୁ ଜାତ ହେଉଛି ଯାହା ଫଳରେ ନୂତନ ଚିକିତ୍ସା ପଦ୍ଧତିସବୁର ବିକାଶ ହେଉଛି । ଏଗୁଡ଼ିକର ଉଦାହରଣ ହେଉଛି କି-ହୋଲ୍ ସର୍ଜରୀ, ଲେଜର୍ ଚିକିତ୍ସା, ଇତ୍ୟାଦି । ଏହା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାକୁ ଅଧିକ ବୈଷୟିକ କରି ଦେଇଛୁ ଏବଂ ସେଭଳି ପ୍ରକ୍ରିୟା ପାଇଁ ବୀମା ଦାବୀଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ଭାଳିବା ପାଇଁ କୌଶଳ ଅବିରତ ଉନ୍ନତିକରଣ ଆବଶ୍ୟକ କରେ ।

f) ଏସବୁ କାରକଠାରୁ ଅଧିକ ରୂପେ, ଏକ ମାନବ ଶରୀର କୁ ମାନକୀକରଣ କରା ଯାଇ ନ ପାରେ, ଏହି ସତ୍ୟ ଏକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନୂତନ ଦିଗ ଯୁକ୍ତ କରେ । ଦୁଇ ଜଣ ଲୋକ ସମାନ ରୋଗ ପାଇଁ ସମାନ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରତି ଭିନ୍ନ ରୂପେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦେଖାଇ ପାରନ୍ତି କିମ୍ବା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଚିକିତ୍ସା କିମ୍ବା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଅବଧିର ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଆବଶ୍ୟକ କରି ପାରନ୍ତି ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାର ପୋର୍ଟଫୋଲିଓ ତୀବ୍ର ଭାବରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି । ସେ ଭଳି ତୀବ୍ର ବୃଦ୍ଧିର ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ହେଉଛି ବହୁତ ସଂଖ୍ୟାର ଉତ୍ପାଦ । ବଜାରରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ଶହ ଶହ ସଂଖ୍ୟାରେ ଉପଲବ୍ଧ ଏବଂ ଗୋଟିଏ କମ୍ପାନୀ ଭିତରେ ବି ଜଣେ ଅନେକ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଉତ୍ପାଦ ପାଇପାରିବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉତ୍ପାଦ ଏବଂ ଏହାର ପ୍ରକାର ର ନିଜର ବିଶିଷ୍ଟତା ରହିଛି ଏବଂ ତେଣୁ ଏକ ଦାବୀକୁ ସମ୍ଭାଳିବା ପୂର୍ବରୁ ଏହାର ଅଧ୍ୟୟନ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପୋର୍ଟଫୋଲିଓ ର ବୃଦ୍ଧି ସଂଖ୍ୟାର ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ମଧ୍ୟ ଆଣି ଥାଏ – ଏହିସବୁ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଖୁଚୁରା ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ଧରନ୍ତୁ, 300,000 ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ 100,000 ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ବିକ୍ରି କରୁଥିବା ଏକ କମ୍ପାନୀକୁ, ଅତି କମ୍ ରେ ପ୍ରାୟ 20,000 ଦାବୀ ପାଇଁ ସେବା ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବାକୁ ପଡିବ । ନଗଦହୀନ ସେବାର ପ୍ରତ୍ୟାଶା ଓ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକ ତୀବ୍ର ସମାଧାନ ସହିତ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀ ବିଭାଗକୁ ସଂଗଠିତ କରିବା ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ଅଟେ ।

ବିଶେଷ ରୂପେ ଭାରତରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀସବୁ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ର ସୁରକ୍ଷା ଦିଏ । ଦାବୀଗୁଡିକ ସମ୍ଭାଳୁଥିବା ଦଳ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଥିବା ଦାବୀର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହେବା ପାଇଁ ସାରା ଦେଶରେ ଚାଲୁଥିବା ପ୍ରଥାକୁ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ବୁଝିବା ଉଚିତ୍ ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଦାବୀ ପ୍ରବନ୍ଧକ ତା' ସହିତ ଉପଲବ୍ଧ ଥିବା ବିଶେଷଜ୍ଞତା, ଅନୁଭୂତି ଓ ବିଭିନ୍ନ ସାଧନ ର ଉପଯୋଗ କରି ଏହି ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜଗୁଡିକର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥାଏ ।

ଅନ୍ତିମ ବିଶ୍ଳେଷଣରେ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି, ଯାହାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି ଏବଂ ଯିଏ ତା' ନିଜର କିମ୍ବା ପରିବାରର ରୋଗ ର ଶାରୀରିକ ଓ ସଂବେଗାତ୍ମକ ଚାପ ଦେଇ ଗତି କରୁଛି, ତାହାକୁ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିଥିବାର ସନ୍ତୋଷ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଦକ୍ଷ ଦାବୀ ସଂଚାଳନ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ଉଚିତ୍ ଦାବୀକୁ ଉଚିତ୍ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଉଚିତ୍ ସମୟରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

2. **ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା**

ଏକ ଦାବୀକୁ ନିଜେ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାଧିକୃତ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ (TPA) ର ସେବା ମାଧ୍ୟମରେ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ ।

ଏକ ଦାବୀ କରାଯାଇଛି ବୋଲି ବୀମାକର୍ତ୍ତା/TPA କୁ ଜ୍ଞାତ ହେବା ସମୟ ଠାରୁ ପଲିସୀ ମାନଦଣ୍ଡ ହିସାବରେ ରାଶିପ୍ରଦାନ କରିବା ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଦାବୀ ପୂର୍ଣ୍ଣତଃ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଚରଣଗୁଡିକର ଏକ ସମୂହ, ପ୍ରତ୍ୟେକର ନିଜର ପ୍ରସଂଗୀକତା ଥାଇ, ଏହା ଦେଇ ଗତି କରିଥାଏ ।

ନିମ୍ନରେ ବିସ୍ତୃତ ରୂପେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟାଗୁଡିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା (ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ) କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ବିଶେଷ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଅଟନ୍ତି ଯାହା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟର ବୃହତ୍ ଭାଗ ହୁଏ ।

ନିଶ୍ଚିତ ଲାଭ ଉତ୍ପାଦ କିମ୍ବା ଭୟାନକ ରୋଗ କିମ୍ବା ଦୈନିକ ନଗଦ ଉତ୍ପାଦ ଇତ୍ୟାଦି ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଦାବୀ ପାଇଁ ସାଧାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଓ ସହାୟକ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସମାନ ହୋଇପାରେ, କେବଳ ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଯେ ସେହି ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ନଗଦହୀନ ସୁବିଧା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆସି ନ ପାରନ୍ତି ।

ଏକ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବୀ ହୋଇପାରେ ଏକ :

a) ନଗଦହୀନ ଦାବୀ

ଭର୍ତ୍ତି କିମ୍ବା ଚିକିତ୍ସା ସମୟରେ ଗ୍ରାହକ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁର ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ । ନେଟୱର୍କ ଡାକ୍ତରଖାନା ବୀମାକର୍ତ୍ତା/ଟି.ପି.ଏ ଠାରୁ ଏକ ପୂର୍ବ-ଅନୁମୋଦନ ଆଧାରରେ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ପରେ ଦାବୀର ସମାଧାନ ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା/ ଟି.ପି.ଏ. ନିକଟରେ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକୁ ଜମା କରେ ।

b) ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ଦାବୀ

ଗ୍ରାହକ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ତା' ନିଜ ସଂସାଧନ ଠାରୁ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ତାପରେ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ଦାବୀର ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା/ଟି.ପି.ଏ. ପାଖରେ ତା' ଦାବୀକୁ ଫାଇଲ କରେ ।

ଉଭୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ମୂଳଭୂତ ଚରଣଗୁଡିକ ସମାନ ରହେ ।

ଚିତ୍ର 2 : **ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ମୋଟା ମୋଟି ରୂପେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଚରଣ ନେଇ ଗଠିତ (ସଠିକ୍ କ୍ରମରେ ନାହିଁ)**

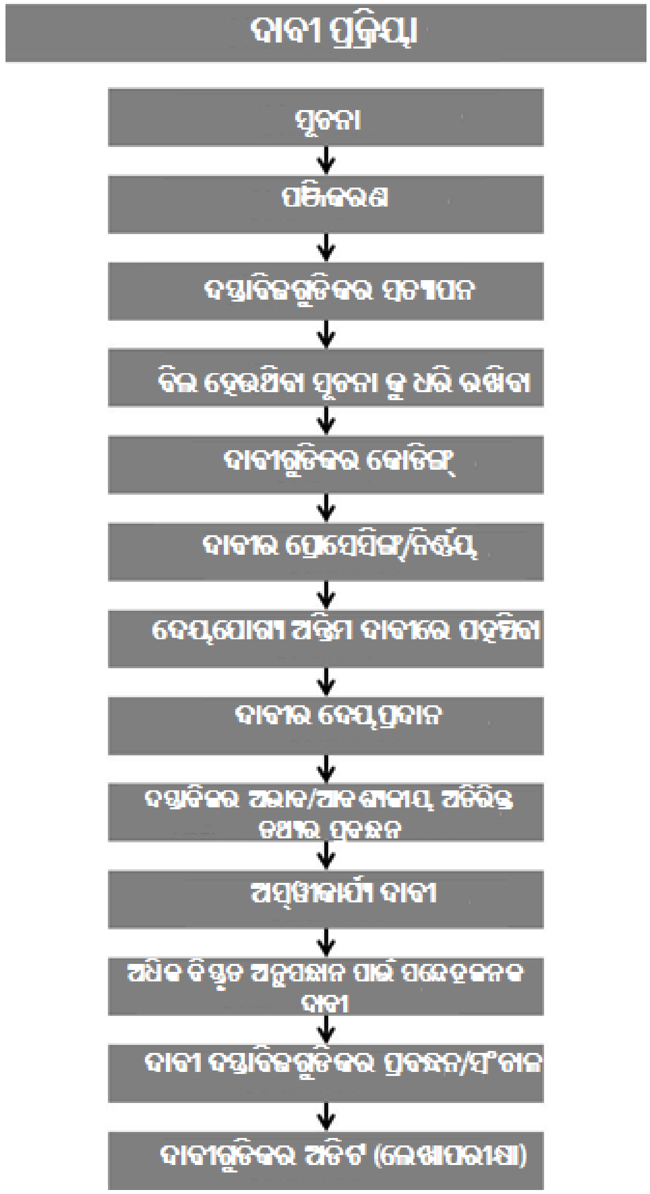

a) ସୂଚନା

ଦାବୀ ସୂଚନା ଗ୍ରାହକ ଓ ଦାବୀ ଟିମ୍ ମଧ୍ୟରେ ସଂପର୍କର ପ୍ରଥମ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଅଟେ । ଗ୍ରାହକ କମ୍ପାନୀ କୁ ସୂଚୀତ କରି ପାରେ ଯେ ସେ ଏକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନର ଲାଭ ଉଠାଇବାକୁ ଯୋଜନା କରୁଛି କିମ୍ବା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଘଟିତ ହେବା ପରେ ସୂଚନା ଦିଆଯାଇପାରେ । ବିଶେଷରୂପେ ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଜରୁରୀକାଳୀନ ଭର୍ତ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ।

ଏବେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଏକ ଦାବୀ ଘଟଣାର ସୂଚନା ର କାର୍ଯ୍ୟ ଏକ ଔପଚାରିକତା ଥିଲା । ଅବଶ୍ୟ, ବର୍ତ୍ତମାନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ସାଧ୍ୟ ଦାବୀର ସୂଚନା ଉପରେ ଜୋର ଦେବା ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି । ସାଧାରଣତଃ ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ଭର୍ତ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବରୁ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ, ଏବଂ ଜରୁରୀକାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତି ରେ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ର 24 ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ।

ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସୂଚନାର ସମୟାନୁସାରେ ଉପଲବ୍ଧତା ବୀମାକର୍ତ୍ତା/ଟି.ପି.ଏ. କୁ ଏହା ସତ୍ୟାପିତ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ଯେ ଗ୍ରାହକର ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଯଥାର୍ଥ ଅଟେ ଏବଂ କୌଣସି ଛଦ୍ମରୂପଧାରଣ କିମ୍ବା ଛଳ ନାହିଁ ଏବଂ ବେଳେବେଳେ, ଚାର୍ଜ କମ୍ କରିବାକୁ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବାରେ ବି ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

ପୂର୍ବେ ସୂଚନାର ଅର୍ଥ ଥିଲା । 'ଏକ ଲିଖିତ, ଉପସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ସ୍ୱୀକୃତ ପତ୍ର' କିମ୍ବା ଫ୍ୟାକ୍ସ ଦ୍ୱାରା ସଂଚାରଣ ଓ ପ୍ରୌଦ୍ୟୋଗିକୀ ର ବିକାଶ ସହିତ, ବର୍ତ୍ତମାନ ସୂଚନା 24 ଘଣ୍ଟା ଖୋଲା ଥିବା ବୀମାକର୍ତ୍ତା/ଟି.ପି.ଏ. ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚଳାଯାଉଥିବା କଲ୍ ସେଣ୍ଟର ମାଧ୍ୟମରେ ଏବଂ ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ଓ ଇ-ମେଲ ଜରିଆରେ ସୂଚନା ସମ୍ଭବ ଅଟେ ।

b) ପଞ୍ଜିକରଣ

ଏକ ଦାବୀର ପଞ୍ଜିକରଣ ହେଉଛି ଦାବୀକୁ ସିଷ୍ଟମ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବିଷ୍ଟ କରିବାର ଏବଂ ଏକ ସନ୍ଦର୍ଭ ସଂଖ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯାହାର ଉପଯୋଗକରି ଦାବୀକୁ ଯେ କୌଣସି ସମୟରେ ଦାବୀ କୁ ଖୋଜାଯାଇ ପାରିବ । ଏହି ସଂଖ୍ୟାକୁ ଦାବୀ ସଂଖ୍ୟା, ଦାବୀ ସନ୍ଦର୍ଭ ସଂଖ୍ୟା କିମ୍ବା ଦାବୀ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ସଂଖ୍ୟା କୁହାଯାଏ । ଦାବୀ ସଂଖ୍ୟା ସିଷ୍ଟମ ଓ ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟାଗୁଡିକ ଆଧାରରେ ସାଂଖ୍ୟିକ କିମ୍ବା ଆଲ୍ଫା-ସାଂଖ୍ୟିକ ହୋଇପାରେ ।

ଥରେ ଦାବୀ ସୂଚନା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଗଲେ, ସାଧାରଣତଃ ଏବଂ ସଠିକ୍ ପଲିସୀ ସଂଖ୍ୟା ଓ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ବିବରଣୀସବୁ ମେଳ ଖାଇଲେ, ଏକ ସନ୍ଦର୍ଭ ସଂଖ୍ୟାର ପଞ୍ଜିକରଣ ଓ ଜାତ ହୁଏ ।

ଥରେ ଦାବୀ ଟି ସିଷ୍ଟମ ରେ ପଞ୍ଜିକୃତ ହୋଇଗଲେ, ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାହା ପାଇଁ ଏକ ରିଜର୍ଭ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଆକାଉଣ୍ଟରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଯିବ । ସୂଚନା /ପଞ୍ଜିକରଣ ସମୟରେ, ସଠିକ୍ ଦାବୀ ରାଶି କିମ୍ବା ଆକଳନ ହୁଏତ ଜଣା ପଡି ନ ପାରେ । ତେଣୁ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ରିଜର୍ଭ ରାଶି ଏକ ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ ରିଜର୍ଭ ଅଟେ (ମୂଖ୍ୟତଃ ଐତିହାସିକ ହାରାହାରି ଦାବୀ ଉପରେ ଆଧାରିତ) । ଥରେ ଦାୟିତ୍ୱର ଆକଳିତ କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ରାଶି ଜଣା ପଡିଗଲେ, ତାହାକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିବା ପାଇଁ ରିଜର୍ଭ କୁ ଉପର ଆଡକୁ କିମ୍ବା ତଳ ଆଡକୁ ସଂଶୋଧିତ କରାଯାଏ ।

c) ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକର ସତ୍ୟାପନ

ଥରେ ଦାବୀଟି ପଞ୍ଜିକୃତ ହୋଇଗଲେ, ପରବର୍ତ୍ତୀ ଚରଣ ହେଉଛି ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ୍ ପାଇଁ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକର ପ୍ରାପ୍ତି ର ଯାଞ୍ଚ କରିବା ।

ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ବୁଝିବା ଉଚିତ୍ ଯେ ଏକ ଦାବୀକୁ ପ୍ରୋସେସ୍ କରିବା ପାଇଁ ନିମ୍ନ ସବୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଆବଶ୍ୟକତା ଅଟନ୍ତି ।

1. ରୋଗର ଦଲିଲୀ ପ୍ରମାଣ
2. ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଚିକିତ୍ସା
3. ଆନ୍ତଃ-ଭର୍ତ୍ତିକରଣ ଅବଧି
4. ଅନୁସନ୍ଧାନ ରିପୋର୍ଟ
5. ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ କରାଯାଇଥିବା ଦେୟ ପ୍ରଦାନ
6. ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଅଧିକ ପରାମର୍ଶ
7. ପ୍ରତ୍ୟାରୋପଣ ପାଇଁ ଦେୟପ୍ରଦାନ ର ପ୍ରମାଣ

ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକର ସତ୍ୟାପନ ପରେ ଏକ ଯାଞ୍ଚତାଲିକା ଥାଏ ଯାହାକୁ ଦାବୀ ପ୍ରୋସେସର ଯାଞ୍ଚ କରେ । ଅଧିକାଂଶ କମ୍ପାନୀ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତି ଯେ ସେଭଳି ଯାଞ୍ଚ ତାଲିକାଗୁଡିକ ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ ଦଲିଲୀକରଣର ଅଂଶ ଅଟନ୍ତି ।

ଏହି ଚରଣରେ ହଜିଯାଇଥିବା ଦଲିଲ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଏ – ଯେତେବେଳେ କେତେକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏହି ବିନ୍ଦୁରେ ଗ୍ରାହକ/ଡାକ୍ତରଖାନା ଦ୍ୱାରା ଜମା କରା ଯାଇ ନ ଥିବା ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକୁ ମାଗିବାରେ ସଂପୃକ୍ତ । ଅଧିକାଂଶ କମ୍ପାନୀ ଅତିରିକ୍ତ ତଥ୍ୟ ମାଗିବା ପୂର୍ବରୁ ଜମା କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ଦସ୍ତାବିଜ ର ଯାଞ୍ଚ କୁ ପ୍ରଥମେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରନ୍ତି ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରାହକ ଅସୁବିଧାରେ ପଡ଼େ ନାହିଁ ।

d) ବିଲ କରିବା ସୂଚନାକୁ ଧରି ରଖିବା (କ୍ୟାପ୍ଚର କରିବା)

ବିଲ କରିବା ଦାବୀ ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ ଚକ୍ରର ଏକ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶ ଅଟେ । ପାରମ୍ପରିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ବିଭିନ୍ନ ଶୀର୍ଷକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବିଶେଷ ସୀମା ଥିବା ଚିକିତ୍ସାରେ ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚଗୁଡ଼ିକର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି କରିବାର ପ୍ରାବଧାନ ରଖନ୍ତି । ମାନକ ପ୍ରଥା ହେଉଛି ଚିକିତ୍ସା ଚାର୍ଜଗୁଡ଼ିକୁ ନିମ୍ନମତେ ବର୍ଗୀକୃତ କରିବା :

✓ ପଞ୍ଜିକରଣ ଓ ସର୍ଭିସ ଚାର୍ଜ ସହିତ କୋଠରୀ, ବୋର୍ଡ, ଓ ନର୍ସିଂଚାର୍ଜ

✓ ICU ଏବଂ କୌଣସି ଇନଟେନ୍ସିଭ୍ ସେବା ଅପରେଶନ ପାଇଁ ଚାର୍ଜ

✓ ଅପରେଶନ ଥିଏଟର ଚାର୍ଜ, ଏନେସଥେସିଆ, ରକ୍ତ, ଅକ୍ସିଜେନ, ସର୍ଜିକଲ ଉପକରଣ, ଔଷଧ ଓ ଡ୍ରଗ୍ସ, ଡାଏଗ୍ନୋଷ୍ଟିକ ସାମଗ୍ରୀ ଓ ଏକ୍ସ-ରେ, ଡାଏଲିସିସ୍, କେମୋଥେରାପି, ରେଡିଓଥେରାପି, ପେସମେକର ର ମୂଲ୍ୟ, କୃତ୍ରିମ ଅଙ୍ଗ, ଏବଂ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚ ଯାହା ଅପରେଶନ୍ ର ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ ଅଙ୍ଗ ହୋଇଥାଏ ।

✓ ସର୍ଜନ, ଏନେସଥେଟିଷ୍ଟ, ମେଡିକଲ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର, ପରାମର୍ଶଦାତା, ବିଶେଷଜ୍ଞ ଶୁଳ୍କ ।

✓ ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ଚାର୍ଜ

✓ ରକ୍ତ ପରୀକ୍ଷା, ଏକ୍ସ-ରେ, ସ୍କ୍ୟାନ୍ ଇତ୍ୟାଦି କୁ ଆବୃତ କରୁଥିବା ଗବେଷଣା ଚାର୍ଜ

✓ ଔଷଧ ଓ ଡ୍ରଗ୍ସ

ଏହି ସବୁ ଶୀର୍ଷକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ତଥ୍ୟ କୁ କ୍ୟାପ୍ଚର କରିବା ପାଇଁ ଗ୍ରାହକ ଦ୍ୱାରା ଜମା କରାଯାଇଥିବା ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକୁ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଏ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଦାବୀସବୁର ସମାଧାନ ସଠିକ୍ ରୂପେ କରାଯାଇ ପାରିବ ।

ଯଦିଓ ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡ଼ିକ ର ବିଲ କରିବା ପ୍ରଣାଳୀ କୁ ମାନକୀକରଣ କରିବାକୁ ପ୍ରୟାସ କରାଯାଉଛି, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଡାକ୍ତରଖାନା ପାଇଁ ବିଲ କରିବାର ଏକ ଭିନ୍ନ ପଦ୍ଧତି ର ଉପଯୋଗ କରିବା ସାଧାରଣ ଅଟେ ଏବଂ ଏଥିରେ ସମ୍ମୁଖୀନ କରାଯାଉଥିବା ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ସବୁ ହେଉଛି :

✓ କୋଠରୀ ଚାର୍ଜ ସର୍ଭିସ ଚାର୍ଜ କିମ୍ବା ପଥ୍ୟ ଭଳି କେତେକ ଅଣ-ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ଚାର୍ଜକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିପାରେ ।

✓ ଗୋଟିଏ ବିଲ ରେ ବିଭିନ୍ନ ଶୀର୍ଷକ କିମ୍ବା ଏକ ମୋଟା ରାଶିର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିପାରେ ।

✓ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ଅଣ-ମାନକ ନାମ ସବୁ – ଉ.ସ୍ୱ. ନର୍ସିଂ ଚାର୍ଜ କୁ ସର୍ଭିସ ଚାର୍ଜ କୁହାଯାଉଥିବା ।

✓ ବିଲ ରେ "ସେ ସଦୃଶ", ଚାର୍ଜ "ଇତ୍ୟାଦି", "ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଖର୍ଚ୍ଚ" ଭଳି ପଦ ସବୁର ଉପଯୋଗ ।

ଯେଉଁଠି ବିଲିଙ୍ଗ ସ୍ୱଷ୍ଟ ନୁହେଁ, ପ୍ରୋସେସର ବିଭାଜନ କିମ୍ବା ଅତିରିକ୍ତ ସୂଚନା ଚାହେଁ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ବର୍ଗୀକରଣ ଓ ଭର୍ତ୍ତିଯୋଗ୍ୟତା ଉପରେ ସନ୍ଦେହସବୁ ସମାଧାନ ହୋଇଯାଏ ।

ଏହି ସମସ୍ୟାକୁ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ପାଇଁ, IRDAI ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ମାନକୀକରଣ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଜାରୀ କରିଛନ୍ତି, ଯିଏ ସେଭଳିଆ ବିଲ ଏବଂ ଅଣ-ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ଆଇଟମଗୁଡ଼ିକର ତାଲିକାକୁ ମାନକୀକରଣ କରିଛନ୍ତି ।

ପ୍ୟାକେଜ୍ ଦର

ଅନେକଗୁଡିଏ ଡାକ୍ତରଖାନା କେତେକ ରୋଗର ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ପ୍ୟାକେଜ୍ ଦର/ମୂଲ୍ୟ ପାଇଁ ରାଜି ହୋଇଛନ୍ତି । ଏହା ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଓ ସଂସାଧନଗୁଡିକର ଉପଯୋଗ କୁ ମାନକୀକରଣ କରିବା ପାଇଁ ଡାକ୍ତରଖାନାର କ୍ଷମତା ଉପରେ ଆଧାରିତ ହୁଏ । ଆଧୁନିକ ସମୟରେ, ବାଞ୍ଛନୀୟ ପ୍ରାବଧାନକର୍ତ୍ତା ନେଟୱର୍କ ଏବଂ **RSBY** ର କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ, ଅନେକ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ପ୍ୟାକେଜ୍ ମୂଲ୍ୟକୁ ପୂର୍ବ-ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇଛି ।

ଉଦାହରଣ

a. କାର୍ଡିଆକ୍ ପ୍ୟାକେଜ୍: ଏଞ୍ଜିଓପ୍ଲାଷ୍ଟି, CABG କିମ୍ବା ଓପନ୍ ହାର୍ଟ ସର୍ଜରୀ, ଇତ୍ୟାଦି ।

b. ଗାଇନେକୋଲୋଜିକଲ (ପ୍ରସୂତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ) ପ୍ୟାକେଜ୍ : ସାମାନ୍ୟ ପ୍ରସବ, ସିଜରିଏନ୍ ପ୍ରସବ, ହସ୍ଟେରେକ୍ଟୋମୀ, ଇତ୍ୟାଦି

c. ଅର୍ଥୋପେଡିକ୍ (ଅସ୍ଥି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ) ପ୍ୟାକେଜ୍

d. ଅପଥାଲମୋଲୋଜିକଲ (ଚକ୍ଷୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ) ପ୍ୟାକେଜ୍

ସର୍ଜରୀ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଜଟିଳତାଗୁଡିକ ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିବା ଅତିରିକ୍ତ ମୂଲ୍ୟସବୁକୁ ବାସ୍ତବ ଆଧାରରେ ଅଲଗାରୂପେ ଚାର୍ଜ କରାଯାଇଥାଏ ଯଦି ଏସବୁର ଉପରେ ଓ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ହୋଇଥାଏ ।

ପ୍ୟାକେଜ୍ ସବୁରେ ସଂପୃକ୍ତ ମୂଲ୍ୟର ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାଗୁଡିକର ମାନକୀକରଣ ର ନିଶ୍ଚିତତା ର ଲାଭ ଅଛି ଏବଂ ତେଣୁ ସେଭଳି ଦାବୀ ସବୁକୁ ସମ୍ଭାଳିବା ଅଧିକ ସହଜ ଅଟେ ।

e. **ଦାବୀଗୁଡିକ ର କୋଡିଙ୍ଗ୍**

ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଥିବା ସବୁଠୁ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କୋଡ ସେଟ୍ ହେଉଛି ବିଶ୍ୱ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଂଗଠନ (**WHO**) ବିକଶିତ ରୋଗଗୁଡିକର ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ବର୍ଗୀକରଣ (**ICD**) କୋଡ ସବୁ ।

ଯେତେବେଳେ ICD କୁ ଏକ ମାନକୀକୃତ ଫର୍ମାଟ ରେ ରୋଗ କୁ କ୍ୟାପ୍ଚର କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ, ପ୍ରକ୍ରିୟା କୋଡଗୁଡିକ ଯେପରିକି ଚଳିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସବ୍ଦାବଳୀ (CPT) କୋଡଗୁଡିକ ରୋଗ ର ଚିକିତ୍ସା କରିବାରେ ସଂପାଦିତ ପ୍ରକ୍ରିୟାଗୁଡିକୁ କ୍ୟାପ୍ଚର କରନ୍ତି ।

ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ କୋଡିଙ୍ଗ ଉପରେ ବର୍ଦ୍ଧିତ ରୂପେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ବୀମା ତଥ୍ୟ ବ୍ୟୁରୋ (IIB), ଯାହା ବୀମା ବିନିୟାମକ ଓ ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ (IRDAI) ର ଅଂସ ଅଟେ, ଏକ ସୂଚନା ତଥ୍ୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି ଯେଉଁଠି ସେଭଳି ତଥ୍ୟର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇପାରେ ।

f. **ଦାବୀର ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ୍/ ନିର୍ଣ୍ଣୟ**

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ର ଏକ ଅଧ୍ୟୟନ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରେ ଯେ ଯେତେବେଳେ ଏହା ଏକ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଚୁକ୍ତି ଅଟେ, ଏହା ମେଡିକଲ ପଦଗୁଡିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ଯାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରେ କେବେ ଏବଂ କେତେ ମାତ୍ରା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏ ଦାବୀ ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ଅଟେ । କୌଣସି ବି ବୀମା ପଲିସୀରେ ଦାବୀ ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗର ମର୍ମ ଦୁଇଟି ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବାରେ ଥାଏ :

- ✓ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବୀ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ଅଟେ କି ?
- ✓ ଯଦି ହଁ, ନେଟ୍ ଦେୟ ରାଶି କ'ଣ ଅଟେ?

ଏହି ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡିକରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ପଲିସୀର ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ର ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ ଯଦି ଏକ ନେଟୱର୍କ ହସ୍ପିଟଲ ରେ ଚିକିତ୍ସା ନିଆଯାଇଥିବ ହସ୍ପିଟଲ ସହିତ ସମ୍ମତ ହୋଇଥିବା ମୂଲ୍ୟ କୁ ହୃଦବୋଧ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ କରେ ।

ଏକ ଦାବୀର ସ୍ୱକାର୍ଯ୍ୟତା

ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଦାବୀ ସ୍ୱକାର୍ଯ୍ୟ ହେବା ପାଇଁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସର୍ତ୍ତଗୁଡିକ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ପୂରଣ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

i. ହସ୍ପିଟଲ ରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଥିବା ସଦସ୍ୟ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ଉଚିତ୍ ।

ଯେତେବେଳେ ଏହା ବହୁତ ସରଳ ଜଣାପଡ଼େ, ଆମେ ସେହିସବୁ ପରିସ୍ଥିତିର ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସୁ ଯେଉଁଠି ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ର ନାମ (ଏବଂ ଅଧିକତର କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବୟସ) ମେଳ ଥାଏ ନାହିଁ, ଏହା ନିମ୍ନ କାରଣରୁ ହୋଇଥାଇପାରେ :

ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଯେ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ସେହି ଏକା ଜଣେ ଅଟେ । ଏ ପ୍ରକାର ର ଛଳ/କପଟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ଅତି ସାଧାରଣ ଅଟେ ।

ii. ବୀମା କାଳ ମଧ୍ୟରେ ରୋଗୀର ଭର୍ତ୍ତି

iii. ଡାକ୍ତରଖାନା ର ପରିଭାଷା

ଡାକ୍ତରଖାନା ଯେଉଁଠି ବ୍ୟକ୍ତି ଭର୍ତ୍ତି ହୁଏ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ "ଡାକ୍ତରଖାନା (ହସ୍ପିଟାଲ) କିମ୍ବା ନର୍ସିଂ ହୋମ" ର ପରିଭାଷା ଅନୁସାରେ ହେବା ଉଚିତ୍ ଅନ୍ୟଥା ଦାବୀ ଟି ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ହେବ ନାହିଁ ।

iv. ଆବାସିକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ

କେତେକ ପଲିସୀ ଆବାସିକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି, ଅର୍ଥାତ୍ ଏକ ରୋଗ ପାଇଁ 3 ଦିନରୁ ଅଧିକ କାଳ ପାଇଁ ଭାରତରେ ଘରେ ନିଆଯାଇଥିବା ଚିକିତ୍ସା ଯାହା ସାଧାରଣତଃ ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନା/ନର୍ସିଂ ହୋମ ରେ ଚିକିତ୍ସା ଆବଶ୍ୟକ କରିଥାଏ ।

ଆବାସିକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ, ଯଦି ଏକ ପଲିସୀ ରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ, ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ହେବ ଯଦି :

- ✓ ରୋଗୀ ର ଅବସ୍ଥା ଏମିତି ଅଛି ଯେ ତାକୁ ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନା/ନର୍ସିଂ ହୋମ କୁ ହଟାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ
- ✓ ସେଇଠି ଆବାସ ର ଅଭାବ ଥିବା ହେତୁ ରୋଗୀକୁ ଡାକ୍ତରଖାନା/ନର୍ସିଂହୋମ କୁ ହଟାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ

v. ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ର ଅବଧି

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ ଏକ ଆନ୍ତଃ-ରୋଗୀ ରୂପେ 24 ଘଣ୍ଟାଠାରୁ ଅଧିକ ହେଉଥିବା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଅନ୍ତି । ତେଣୁ ଭର୍ତ୍ତି ଏବଂ ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ର ତାରିଖ ଓ ସମୟ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯଦି ଏହି ସର୍ତ୍ତକୁ ପୂରଣ କରିବାକୁ ହୁଏ ।

ଦିବସ-ସେବା ଚିକିତ୍ସା

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ଉଦ୍ୟୋଗ ରେ ଔଦ୍ୟୋଗିକ ବିକାଶ ପରିଣାମ ରେ ଅନେକ ପ୍ରକ୍ରିୟା/ପ୍ରଣାଳୀରେ ସରଳୀକରଣ ହୋଇଛି ଯାହା ଆଗକାଳରେ ଜଟିଳ ଓ ଦୀର୍ଘାବଧି ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିଲା । 24 ଘଣ୍ଟା ଠାରୁ ଅଧିକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ର ଆବଶ୍ୟକତା ବିନା ଦିବସ ସେବା ଆଧାରରେ ସଂପାଦିତ କରାଯାଉଥିବା ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅଛି ।

ଅଧିକାଂଶ ଦିବସ ପ୍ରକ୍ରିୟାଗୁଡିକ ପୂର୍ବ-ସମ୍ମତ ପ୍ୟାକେଜ୍ ଦର ଆଧାରରେ ଥାଏ, ଯାହାର ପରିଣାମ ହେଉଛି ମୂଲ୍ୟରେ ନିଶ୍ଚିତତା ।

vi. OPD

କେତେକ ପଲିସୀ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୀମା ରାଶି, ଯାହା ସାଧାରଣତଃ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ବୀମା ରାଶିଠାରୁ କମ୍ ହୋଇଥାଏ, ଏହା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ବାହ୍ୟ-ରୋଗୀ ରୂପେ ନିଆଯାଇଥିବା ଚିକିତ୍ସା/ପରାମର୍ଶଗୁଡିକୁ ମଧ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଦେଇଥାନ୍ତି ।

OPD ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପଲିସୀ ପଲିସୀ ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ସେ ଭଳି ପ୍ରତି ପୂର୍ତ୍ତି ପାଇଁ, 24 ଘଣ୍ଟା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପାଇଁ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଲାଗୁ ହୁଏ ନାହିଁ ।

vii. ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରଣାଳୀ/ ଚିକିତ୍ସା ର ଶ୍ରେଣୀ

ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ସାଧାରଣତଃ ଏଲୋପ୍ୟାଥିକ ପଦ୍ଧତି ର ଚିକିତ୍ସା ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ, ରୋଗୀ ଚିକିତ୍ସାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଦ୍ଧତି ର ଉପଯୋଗ କରିପାରେ ଯେପରି କି :

- ✓ ୟୁନାନୀ
- ✓ ସିଦ୍ଧ
- ✓ ହୋମିଓପାଥି
- ✓ ଆୟୁର୍ବେଦ
- ✓ ନ୍ୟାଚୁରୋପାଥି ଇତ୍ୟାଦି

ଅଧିକାଂଶ ପଲିସୀ ଏହି ଚିକିତ୍ସାଗୁଡିକୁ ଅପବର୍ଜିତ କରନ୍ତି ଯେତେବେଳେ କି କେତେକ ପଲିସୀ ଏହି ଚିକିତ୍ସାଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ଏକ କିମ୍ବା ଅଧିକ କୁ ଉପ-ସୀମା ସହିତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

viii. ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ

ପରିଭାଷା

ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ "କୌଣସି ଅବସ୍ଥା, ରୋଗ କିମ୍ବା କ୍ଷତ କିମ୍ବା ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଅବସ୍ଥା (ଗୁଡିକ) ଯାହା ପାଇଁ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଖରେ କମ୍ପାନୀ ସହିତ ତା' ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀର ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ 48 ମାସ ମଧ୍ୟରେ ସଙ୍କେତ କିମ୍ବା ଲକ୍ଷଣ ଥିଲା ଏବଂ/କିମ୍ବା ଡାଏଗ୍ନୋଜ୍ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ/କିମ୍ବା ଡାକ୍ତରୀ ପରାମର୍ଶ/ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା, ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟରୂପେ ଜ୍ଞାତ ହୋଇଥାଉ କିମ୍ବା ହୋଇ ନ ଥାଉ", ଏହାକୁ ସୂଚୀତ କରେ ।

ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗଗୁଡିକୁ ଅପବର୍ଜିତ କରିବାର କାରଣ ହେଉଛି ବୀମାର ମୂଳଭୂତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଗୁଡିକ ଯୋଗୁଁ ଯେ ଏକ ନିଶ୍ଚିତତାକୁ ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ପାରେ ନାହିଁ ।

ଅବଶ୍ୟ, ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ପ୍ରୟୋଗ ଅତି କଷ୍ଟକର ଅଟେ ଏବଂ ବୀମା ନେବା ସମୟରେ ବ୍ୟକ୍ତିର ସେହି ଅବସ୍ଥା ଥିଲା କି ନାହିଁ ଏହା ଜାଣିବା ପାଇଁ ଲକ୍ଷଣ ଓ ଚିକିତ୍ସାର ଏକ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ଯାଞ୍ଚ କୁ ସଂପୃକ୍ତ କରେ । ଯେହେତୁ ମେଡିକଲ ପ୍ରଫେସନଲମାନେ ରୋଗର ଅବଧି ଉପରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ମତ ପ୍ରକାଶ କରି ପାରନ୍ତି, କୌଣସି ଦାବୀକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିବା ପାଇଁ ଏହି ସର୍ତ୍ତକୁ ଲାଗୁ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ରୋଗଟି ପ୍ରଥମେ କେବେ ଦେଖାଦେଇଥିଲା, ଏହା ଉପରେ ମତକୁ ସାବଧାନତାର ସହିତ ନିଆଯାଇଥାଏ ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାର ବିକାଶରେ, ଆମେ ଏହି ଅପବର୍ଜନ ରେ ଦୁଇଟି ପରିବର୍ତ୍ତନ ର ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସୁ ।

- ✓ ପ୍ରଥମଟି ହେଉଛି ସମୂହ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେଉଁଠି ବୀମିତ ବିରୁଦ୍ଧରେ କୌଣସି ଚୟନ ନ ଥାଇ, ଲୋକମାନଙ୍କର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୂହକୁ ବୀମିତ କରାଯାଏ । ସମୂହ ପଲିସୀ, ଯେଉଁମାନେ ଧରନ୍ତୁ ସମସ୍ତ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ, ଦରିଦ୍ର ସୀମା ରେଖା ତଳେ ଥିବା ସମସ୍ତ ପରିବାର, ଏକ ବଡ଼ କର୍ପୋରେଟ ସମୂହ ର ସମସ୍ତ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପରିବାରବର୍ଗ, ଇତ୍ୟାଦି କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି, ଏମାନଙ୍କୁ, ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଚୟନ କରୁଥିବା କେବଳ ଏକମାତ୍ର ପରିବାର ତୁଳନାରେ, ଅନୁକୂଳ ଆଚରଣ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯାଏ । ଏହି ପଲିସୀଗୁଡିକ ଅନେକ ସମୟରେ ଅପବର୍ଜନ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ମୂଲ୍ୟକୁ ନିଜ ମଧ୍ୟରେ ଲାଗୁ କରି ଅପବର୍ଜନ କୁ ହଟାଇଛନ୍ତି ।
- ✓ ଦ୍ୱିତୀୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଟି ହେଉଛି ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ସୁରକ୍ଷାର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅବଧି ପରେ ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗଗୁଡିକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଆଯାଏ । ଏହା ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ଅନୁପାଳନ କରେ ଯେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଅବସ୍ଥା ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ଯଦି ଏହା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟାବଧି ପାଇଁ ଦେଖା ନ ଦିଏ, ଏହାକୁ ନିଶ୍ଚିତତା ରୂପେ ବିଚାର କରାଯାଇ ନ ପାରେ ।

ix. ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି

ଏକ ପାରମ୍ପରିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ଏକ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ 30 ଦିନ ପରେ ହିଁ ରୋଗଗୁଡିକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ (କେବଳ ଦୁର୍ଘଟଣା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ବ୍ୟତୀତ) ।

ସେଭଳି, ଅନେକ ରୋଗଗୁଡିକର ତାଲିକା ଅଛି ଯେପରିକି :

✓ କ୍ୟାଟାରେକ୍ଟ (ମୋତିଆ ବିନ୍ଦୁ) , ✓ ସୌମ୍ୟ ପ୍ରୋଷ୍ଟାଟିକ୍ ହାଇପରଟ୍ରଫି, ✓ ହିଷ୍ଟେରେକ୍ଟୋମି, ✓ ଫିସ୍ଚୁଲା, ✓ ଅର୍ଶ,	✓ ହାର୍ନିଆ, ✓ ହାଇଡ୍ରୋସିଲ, ✓ ସାଇନସାଇଟିସ୍, ✓ ଆଣ୍ଠୁ/ଅଣ୍ଟା ଜଏଣ୍ଟ ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ ଇତ୍ୟାଦି

ଏଗୁଡିକୁ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଅବଧି ଯାହା ଏକ ବିଶେଷ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ର ଉତ୍ପାଦ ଆଧାରରେ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ କିମ୍ବା ଦୁଇବର୍ଷ କିମ୍ବା ଅଧିକ ହୋଇପାରେ, ଏହି ଅବଧି ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଆଯାଏ ନାହିଁ ।

ଦାବୀ ପ୍ରୋସେସର ଏହା ଅନୁସନ୍ଧାନ କରେ କି ରୋଗଟି ଏଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ତ ନୁହେଁ ଏବଂ କେତେ ସମୟ ଧରି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଆଯାଇଛି । ସେ ଏହା ଯାଞ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ କରେ ଯେ ଏହା ଏହି ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟତା ସର୍ତ୍ତ ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଛି କି ନାହିଁ ।

x. ଅପବର୍ଜନ

ପଲିସୀ ଅପବର୍ଜନଗୁଡିକର ଏକ ସମୂହ କୁ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରେ ଯାହାକୁ ସାଧାରଣ ରୂପେ ନିମ୍ନ ମତେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇପାରେ :

- ✓ ପ୍ରସୂତି ଭଳି ଲାଭ (ଯଦିଓ ଏହାକୁ କେତେକ ପଲିସୀ ଦ୍ୱାରା ସୁରକ୍ଷା ଦିଆଯାଇଛି) ।
- ✓ ବାହ୍ୟରୋଗୀ ଏବଂ ଦାନ୍ତ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଚିକିତ୍ସା ।
- ✓ ରୋଗ ଯେଉଁଗୁଡିକ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନୁହଁନ୍ତି ଯଥା : HIV, ହର୍ମୋନ ଥେରାପି, ଓବେସିଟି ଚିକିତ୍ସା, ଗର୍ଭଧାରଣ ଚିକିତ୍ସା, କସ୍ମେଟିକ୍ ସର୍ଜରୀ, ଇତ୍ୟାଦି ।
- ✓ ମଦ୍ୟ/ଡ୍ରଗ୍ ର ଦୁଷ୍ପ୍ରୟୋଗ କାରଣରୁ ହୋଇଥିବା ରୋଗ ।
- ✓ ଭାରତ ବାହାରର ମେଡିକଲ ଚିକିତ୍ସା ।
- ✓ ଉଚ୍ଚ ଆପଦପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ, ଆତ୍ମହତ୍ୟା ପ୍ରୟାସ, ରେଡିଓଏକ୍ଟିଭ ସଂକ୍ରମଣ
- ✓ କେବଳ ପରୀକ୍ଷଣ/ଯାଞ୍ଚ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରେ ଭର୍ତ୍ତି

ସେଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦାବୀ ସଂଚାଳନ ପାଇଁ ପରିସ୍ଥିତି କୁ ବିଶେଷ ରୂପେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯାହାଦ୍ୱାରା ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ମତ ଠିକ୍ ବିନ୍ଦୁ ଉପରେ ଥିବ ଏବଂ ଆଇନ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଙ୍କ ଯାଞ୍ଚର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ପାରିବ, ଯଦି ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ କରାଯାଏ ।

xi. ଦାବୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ର ଅନୁପାଳନ

ଏକ ଦାବୀ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା କେତେକ ପଦକ୍ଷେପକୁ ମଧ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରେ, ଯେଉଁଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ଦାବୀ ର ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟତା ପାଇଁ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟନ୍ତି ।

ସାଧାରଣତଃ, ଏଗୁଡିକ ନିମ୍ନ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧିତ:

- ✓ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ଦାବୀର ସୂଚନା – ଆମେମାନେ ସୂଚନାର ମହତ୍ୱ ବିଷୟରେ ଆଗରୁ ଦେଖିଛୁ । ପଲିସୀ ଏକ ସମୟ ଅନୁବନ୍ଧିତ କରିପାରେ ଯାହା ମଧ୍ୟରେ ସେଭଳି ସୂଚନା କମ୍ପାନୀ ପାଖକୁ ନିଶ୍ଚୟ ପହଞ୍ଚିବା ଉଚିତ୍ ।
- ✓ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ଦାବୀ ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡିକର ଉପସ୍ଥାପନା ।
- ✓ ଭୂଲ ଚିତ୍ରଣ, ଭୁଲ ବିବରଣ କିମ୍ବା ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ର ଅଣ-ପ୍ରକଟୀକରଣ ରେ ସଂପୃକ୍ତ ନ ହେବା ।

 g. **ଅନ୍ତିମ ଦାବୀ ଦେୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା**

ଥରେ ଦାବୀ ସ୍ଵୀକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲେ, ପରବର୍ତ୍ତୀ ଚରଣ ହେଉଛି ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ଦାବୀ ରାଶି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା । ଏହାକୁ ହିସାବ କରିବା ପାଇଁ ଆମେମାନେ ସେହି କାରକଗୁଡ଼ିକୁ ବୁଝିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେଉଁମାନେ ଦେୟ ଦାବୀ ରାଶୀକୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରନ୍ତି । ଏହି କାରକଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛନ୍ତି:

i. ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସଦସ୍ୟ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ବୀମାରାଶି

ବୈୟକ୍ତିକ ବୀମା ରାଶି ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ପଲିସୀ ଗୁଡ଼ିକ ଅଛି, କେତେକ ଫ୍ଲୋଟର ଆଧାରରେ ଜାରୀ କରିଛନ୍ତି ଯେଉଁଠି ବୀମା ରାଶି ସାରା ପରିବାର ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଅଟେ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ଅଛି ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ଫ୍ଲୋଟର ଆଧାରରେ କିନ୍ତୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଦସ୍ୟ ପାଇଁ କିଛି ସୀମା ସହିତ ।

ii. କୌଣସି ଦାବୀ ପୂର୍ବରୁ ନିଆଯାଇଥିବା କୌଣସି ଦାବୀକୁ ବିଚାର କରିବା ପରେ ସଦସ୍ୟ ପାଇଁ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଉପଲବ୍ଧ ଅବଶିଷ୍ଟ ବୀମା ରାଶି:

ଆଗରୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଦାବୀସବୁ କୁ କାଟିବା ପରେ ଉପଲବ୍ଧ ଅବଶିଷ୍ଟ ବୀମା ରାଶିକୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ସମୟରେ, ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ପରବର୍ତ୍ତୀ ନଗଦହୀନ ଅନୁଜ୍ଞା (ଅଥରାଇଜେଶନ) କୁ ମଧ୍ୟ ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ହେବ ।

iii. ଉପ-ସୀମା

ଅଧିକାଂଶ ପଲିସୀ ବୀମା ରାଶି କିଛି ପ୍ରତିଶତ ରୂପେ କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ଏକ ସୀମା ରୂପେ କୋଠରୀ ଭଡ଼ା ସୀମା, ନର୍ସିଂ ଚାର୍ଜ ଇତ୍ୟାଦି କୁ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିଛନ୍ତି । ସେଭଳି ସୀମା ପରାମର୍ଶଦାତା ଶୁଳ୍କ, କିମ୍ବା ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ଚାର୍ଜ, ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଁ ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରେ ।

iv. ବିଶେଷ ରୂପେ ରୋଗ ପାଇଁ ଥିବା କୌଣସି ସୀମା ପାଇଁ ପ୍ରତିବନ୍ଧ

ପଲିସୀ ପ୍ରସୂତି ବୀମା ସୁରକ୍ଷା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରୋଗ, ଧରନ୍ତୁ, ହୃଦୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ରୋଗ ପାଇଁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଶି କିମ୍ବା କ୍ୟାପିଙ୍ଗ୍ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିପାରେ ।

v. ସଂଚୟୀ ବୋନସ ପାଇଁ ଅଧିକାରୀ କି ନୁହେଁ, ଯାଞ୍ଚ କରିବା

ବୀମିତ ଏକ ଅଣ-ଦାବୀ ବୋନସ ପାଇଁ ଅଧିକାରୀ ପ୍ରାପ୍ତ ଅଟେ କି ନୁହଁ, (ଯଦି ବୀମିତ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷ/ଗୁଡ଼ିକ ରେ ତା' ପଲିସୀଠାରୁ ଦାବୀ କରି ନ ଥିବ), ଏହାକୁ ସତ୍ୟାପିତ କରନ୍ତୁ । ଅଣ-ଦାବୀ ବୋନସ ଅନେକ ସମୟରେ ଅତିରିକ୍ତ ବୀମା ରାଶି ଆକାରରେ ଆସିଥାଏ, ଯାହା ବାସ୍ତବରେ ରୋଗୀ/ବୀମିତ ର ବୀମା ରାଶିକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିଥାଏ । ବେଳେ ବେଳେ ସଂଚୟୀ ବୋନସ କୁ ଭୁଲ ରୂପେ ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇ ଥାଇ ପାରେ ଯେହେତୁ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷ ର ଶେଷରେ ସୂଚୀତ କରାଯାଇଥିବା ଦାବୀ ଗୁଡ଼ିକ ବିଚାର କୁ ନିଆ ଯାଇ ନ ଥାଇ ପାରେ ।

vi. ସୀମା ସହିତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ :

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସୀମା ମଧ୍ୟ ରହି ଥାଇ ପାରେ, ଉ.ସ୍ୱ. ଯଦି ଚିକିତ୍ସା ଔଷଧି ବିଜ୍ଞାନର ଆୟୁର୍ବେଦୀୟ ପ୍ରଣାଳୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ନିଆଯାଇଥାଏ, ସାଧାରଣତଃ ତାହାର ଅତି କମ୍ ସୀମା ଥାଏ । ପଲିସୀ ର ଚାରି ବର୍ଷ ପରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯାଞ୍ଚ ମୂଲ୍ୟସବୁ କେବଳ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥାଏ । ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦ ଦେୟପ୍ରଦାନର ମଧ୍ୟ ଏକ ପ୍ରତି ଦିନ ର ସୀମା ଥାଏ ।

vii. କୋ-ପେମେଣ୍ଟ

ଏହା ସାଧାରଣତଃ ଦେୟପ୍ରଦାନ ପୂର୍ବରୁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ ଦାବୀର ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ପ୍ରତିଶତ ଅଟେ । କୋ-ପେମେଣ୍ଟ ଚୟନିତ ପରିସ୍ଥିତିଗୁଡ଼ିକରେ କେବଳ ମଧ୍ୟ ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରେ – କେବଳ ପିତା/ମାତା ଦାବୀ ପାଇଁ, କେବଳ ପ୍ରସୂତି ଦାବୀ ପାଇଁ, କେବଳ ଦ୍ୱିତୀୟ ଦାବୀ ଠାରୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ କିମ୍ବା ଏପରିକି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଶି ରୁ ଅଧିକ ଦାବୀ ଉପରେ କେବଳ ।

ଦେୟ ରାଶିକୁ ଏହି ସବୁ ସୀମା ରେ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରିବା ପୂର୍ବରୁ, ଦେୟ ଦାବୀ ରାଶି କୁ ଅଣ-ଦେୟ ଆଇଟମଗୁଡିକ ପାଇଁ ଡିଡକ୍ସନ (କାଟ) ର ନେଟ ରୂପେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଏ ।

ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଦାବୀରେ ଅଣ–ଦେୟ ଆଇଟମ

ଏକ ରୋଗର ଚିକିତ୍ସାରେ ହେଉଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ନିମ୍ନ ରୂପେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇପାରେ :

- ✓ ଆରୋଗ୍ୟ ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ
- ✓ ସେବା/ଯତ୍ନ ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ

ଏକ ରୋଗକୁ ଆରୋଗ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ରେ ମେଡିକଲ ମୂଲ୍ୟ ଓ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ସାମାନ୍ୟ ସୁବିଧାସବୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଏ । ଏହା ଅତିରିକ୍ତ, ଡାକ୍ତରଖାନା ରେ ରହଣୀକୁ ଅଧିକ ଆରାମଦାୟକ ଓ ଏପରିକି ଆଡମ୍ବରପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ ହେଉଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ ।

ଏକ ସାଧାରଣ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ଏକ ରୋଗ କୁ ଆରୋଗ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ହେଉଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁର ଧ୍ୟାନ ଦିଏ ଏବଂ ବିଶେଷ ରୂପେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ହୋଇ ନ ଥିଲେ, ଆଡମ୍ବର ପାଇଁ ଅତିରିକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ଦେୟ ଯୋଗ୍ୟ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଏହି ଖର୍ଚ୍ଚଗୁଡିକୁ ଅଣ-ଚିକିତ୍ସା ଚାର୍ଜରୂପେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇପାରେ ଯେପରି କି ପଞ୍ଜିକରଣ ଚାର୍ଜ, ଦଲିଲୀକରଣ ଚାର୍ଜ, ଇତ୍ୟାଦି ଏବଂ ସେହିସବୁ ଆଇଟମ ର ଚାର୍ଜ ଯାହାକୁ ବିଚାର କରାଯାଇପାରେ ଯଦି ଆରୋଗ୍ୟ ସହିତ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ରୂପେ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଥାଏ (ଉ.ସ୍ୱ.ବିଶେଷରୂପେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଇନପେଶେଣ୍ଟ କାଳାବଧିରେ ପ୍ରୋଟିନ୍ ସପ୍ଲିମେଣ୍ଟ) ।

ପୂର୍ବେ ପ୍ରତ୍ୟେକ TPA/ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖରେ ତାଙ୍କ ନିଜର ଅଣ-ଦେୟ ଆଇଟମଗୁଡିକର ତାଲିକା ଥିଲା, ବର୍ତ୍ତମାନ ସେସବୁକୁ IRDAI ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ମାନକୀକରଣ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନ୍ତର୍ଗତ ମାନକୀକରଣ କରାଯାଇଛି ।

ଅନ୍ତିମ ଦେୟ ଦାବୀ କୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାର କ୍ରମ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରେ ଅଟେ:

ସାରଣୀ 2.1

ସୋପାନ I	କୋଠରୀ ଭଡ଼ା, କନସଲ୍ଟାଣ୍ଟ ଶୁଳ୍କ , ଇତ୍ୟାଦିର ବିଭିନ୍ନ ଶୀର୍ଷକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସମସ୍ତ ବିଲ ଏବଂ ରସିଦଗୁଡିକୁ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରିବା
ସୋପାନ II	ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିର୍ଷକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବୀ କରାଯାଇଥିବା ରାଶିଠାରୁ ଅଣ-ଦେୟ ଆଇଟମଗୁଡିକୁ କାଟିବା
ସୋପାନା III	ଖର୍ଚ୍ଚ ର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶୀର୍ଷକ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଯେ କୌଣସି ସୀମାକୁ ଲାଗୁ କରିବା
ସୋପାନ IV	ମୋଟ ଦେୟ ରାଶିକୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ଏବଂ ଏହା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବୀମା ରାଶି ଭିତରେ ଅଛି କି ନାହିଁ, ତାହା ଯାଞ୍ଚ କରିବା
ସୋପାନ V	ନେଟ୍ ଦେୟ ଦାବୀ କୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ପାଇଁ, ଯଦି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ କୌଣସି କୋ-ପେ କୁ କାଟିବା

h. **ଦାବୀର ଦେୟ ପ୍ରଦାନ**

ଥରେ ଦେୟ ଦାବୀ ରାଶି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରି ସାରିଲେ, ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ଗ୍ରାହକ କୁ କିମ୍ବା ହସ୍ପିଟାଲକୁ କରାଯାଏ, ପ୍ରକରଣ ଅନୁସାରେ । ଅନୁମୋଦିତ ଦାବୀ ରାଶି ପାଇଁ ଫାଇନାନ୍ସ / ଆକାଉଣ୍ଟସ୍ ବିଭାଗ କୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଏ ଏବଂ ଦେୟପ୍ରଦାନ ଚେକ୍ ଜରିଆରେ କିମ୍ବା ଦାବୀ ଟଙ୍କାକୁ ଗ୍ରାହକ ର ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତାକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରି କରାଯାଏ ।

ଯେତେବେଳେ ଦେୟପ୍ରଦାନ ହସ୍ପିଟାଲ କୁ କରାଯାଏ, ଦେୟ ରାଶି ଠାରୁ ଯଦି କିଛି ଥାଏ ଆବଶ୍ୟକ କର କାଟ କରାଯାଏ ।

ଯେଉଁଠି ଦେୟ ପ୍ରଦାନକୁ ଏକ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ ଦ୍ୱାରା ସଂଚାଳିତ କରାଯାଏ, ଦେୟ ପ୍ରଦାନର ପ୍ରକ୍ରିୟା ବୀମା କର୍ତ୍ତା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ । TPA ମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଧିକ ବିସ୍ତୃତ ଜ୍ଞାନ ପରେ ପରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

ସିଷ୍ଟମ ରେ ପେମେଣ୍ଟ ଅପଡେଟ୍ ଗ୍ରାହକ ଅନୁସନ୍ଧାନ କୁ ସମ୍ଭାଳିବା ରେ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ସାଧାରଣତଃ ଏହି ବିବରଣୀସବୁକୁ ସିଷ୍ଟମ ମାଧ୍ୟମରେ ସମସ୍ତ କଲ୍ ସେଣ୍ଟର/ ଗ୍ରାହକ ସେବା ଟିମ୍ ସହିତ ଆବଣ୍ଟିତ କରାଯିବ ।

ଥରେ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ହୋଇଗଲେ, ଦାବୀ ସମାଧାନ ହୋଇଗଲା ବୋଲି ଧରି ନିଆଯାଏ । ସମାଧାନ ହୋଇଥିବା ଦାବୀଗୁଡିକର ସଂଖ୍ୟା ଓ ରାଶି ପାଇଁ ରିପୋର୍ଟ ସବୁକୁ ସାମୟିକ ରୂପେ କମ୍ପାନୀର ପ୍ରବନ୍ଧନ, ମଧ୍ୟସ୍ଥ, ଗ୍ରାହକ ଓ IRDAI ପାଖକୁ ପଠାଇବାକୁ ପଡ଼େ । ସମାଧାନ ହୋଇଥିବା ଦାବୀଗୁଡିକର ବିଶେଷ ବିଶ୍ଳେଷଣ ରେ ସମାଧାନ ହୋଇଥିବା %, ଏକ ଅନୁପାତ ରୂପେ ଅଣ-ଦେୟ ଗୁଡିକର ରାଶି, ଦାବୀ ସମାଧାନ ପାଇଁ ନିଆଯାଉଥିବା ହାରାହାରି ସମୟ, ଇତ୍ୟାଦି ସମ୍ମିଳିତ ହୋଇଥାଏ ।

i. **ଦସ୍ତାବିଜ ର ଅଭାବ/ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଅତିରିକ୍ତ ତଥ୍ୟର ପ୍ରବନ୍ଧନ**

ଏକ ଦାବୀର ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ ରେ ମୂଖ୍ୟ ତାଲିକାଗୁଡିକର ଏକ ତାଲିକା ର ଯାଞ୍ଚର ଆବଶ୍ୟକତା ଥାଏ । ଏଗୁଡିକ ହେଉଛି :

- ✓ ଭର୍ତ୍ତିର ଟିପ୍ପଣୀ ଥିବା ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ସାରାଂଶ,
- ✓ ସହାୟକ ଅନୁସନ୍ଧାନ/ଯାଞ୍ଚ ରିପୋର୍ଟସବୁ,
- ✓ ବିଭିନ୍ନ ଭାଗ ର ବିଭାଜନ ଥିବା ଅନ୍ତିମ ସମ୍ମିଳିତ ବିଲ,
- ✓ ପ୍ରେସ୍କ୍ରିପଶନ ଓ ଫାର୍ମାସୀ ବିଲ୍ ସବୁ,
- ✓ ଦେୟପ୍ରଦାନ ରସିଦସବୁ,
- ✓ ଦାବୀ ଫର୍ମ ଏବଂ
- ✓ ଗ୍ରାହକ ପରିଚୟ

ଅନୁଭୂତି ରୁ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ଜମାକରାଯାଇଥିବା ଚାରୋଟି ଦାବୀ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ମୂଳଭୂତ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିବା ର ଶୀକାର ହୋଇଥାଏ । ତେଣୁ ଏହା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ ଯେ ଗ୍ରାହକ କୁ ଜମା କରାଯାଇ ନଥିବା ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକୁ ଜମା କରିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଉ ଏବଂ ତାକୁ ଏକ ସମୟ ସୀମା ଦିଆଯାଉ ଯାହା ମଧ୍ୟରେ ସେ ସେଗୁଡିକୁ ତା' ଦାବୀ ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ କରି ପାରିବ ।

ସେ ଭଳି, ଏହା ହୋଇପାରେ ଯେ ଯେତେବେଳେ ଏକ ଦାବୀ କୁ ପ୍ରୋସେସ୍ କରାଯାଉଛି, ଅତିରିକ୍ତ ତଥ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ କାରଣ :

i. ଦିଆଯାଇଥିବା ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ସାରାଂଶ ସଠିକ୍ ପ୍ରାରୂପରେ ନାହିଁ କିମ୍ବା ରୋଗର ଡାଏଗ୍ନୋସିସ୍ କିମ୍ବା ଇତିହାସ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କିଛି ବିବରଣୀ ଧାରଣ କରି ନାହିଁ ।

ii. ଦିଆଯାଇଥିବା ଚିକିତ୍ସା ଯଥେଷ୍ଟ ବିବରଣୀ ସହିତ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇନାହିଁ କିମ୍ବା ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ଆବଶ୍ୟକ କରେ ।

iii. ଚିକିତ୍ସା ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ସାରାଂଶ ଅନୁସାରେ ଡାଏଗ୍ନୋସିସ୍ ଅନୁରୂପ ହୋଇ ନାହିଁ କିମ୍ବା ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଥିବା ଔଷଧସବୁ ରୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ନୁହେଁ ଯାହା ପାଇଁ ଚିକିତ୍ସା ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

iv. ଦିଆଯାଇଥିବା ବିଲଗୁଡିକରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବିଭାଜନ ନାହିଁ ।

v. ଦୁଇଟି ଦସ୍ତାବିଜ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ର ବୟସରେ ଅସମାନତା ।

vi. ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ସାରାଂଶ ଏବଂ ବିଲ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଭର୍ତ୍ତି ତାରିଖ/ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ତାରିଖ ରେ ଅସମାନତା ।

vii. ଦାବୀ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନର ଏକ ଅଧିକ ବିସ୍ତୃତ ଯାଞ୍ଚ ଆବଶ୍ୟକ କରେ ଏବଂ ଏଥିପାଇଁ, ଡାକ୍ତରଖାନାର ଇନଡୋର୍ କେସ୍ କାଗଜପତ୍ରଗୁଡିକ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ।

ଉଭୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଅତିରିକ୍ତ ତଥ୍ୟର ଆବଶ୍ୟକତା ର ବିବରଣୀ ଦେଇ ଲିଖିତ ରୂପେ କିମ୍ବା ଇମେଲ ମାଧ୍ୟମରେ ଗ୍ରାହକ କୁ ସୂଚୀତ କରାଯାଏ । ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଗ୍ରାହକ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହେବ । ଅବଶ୍ୟ, ଅନେକ ପରିସ୍ଥିତିଗୁଡିକ ଥାଏ ଯେଉଁଠି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ଏତେ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯେ ତାହାକୁ ଅଣ ଦେଖା କରାଯାଇ ନ ପାରେ କିନ୍ତୁ ଗ୍ରାହକ ଉତ୍ତର ଦିଏ ନାହିଁ । ସେ ଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଗ୍ରାହକକୁ ଅନୁସ୍ମାରକ ପଠାଯାଏ ଯେ ଦାବୀକୁ ପ୍ରୋସେସ୍ କରିବା ପାଇଁ ତଥ୍ୟର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି ଏବଂ ସେଭଳି ତିନୋଟି ଅନୁସ୍ମାରକ ପରେ, ଏକ ଦାବୀ ସମାପନ ସୂଚନା ପଠାଇ ଦିଆଯାଏ ।

ଯେତେବେଳେ ଏହା ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଥାଏ, ଏକ ଦାବୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ପତ୍ର-ବ୍ୟବହାର ରେ, ଆପଣ ଦେଖିବେ ଯେ ପତ୍ର ର ଶୀର୍ଷରେ "ପକ୍ଷପାତିତା ବିନା" ପଦ ଗୁଡିକ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥାଏ । ଏହା ଏକ ବୈଧିକ ଆବଶ୍ୟକତା ଅଟେ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଯେ ଏହି ସବୁ ପତ୍ର-ବ୍ୟବହାର ପରେ ଏକ ଦାବୀକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଅଧିକାର ଅକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ରହେ ।

ଉଦାହରଣ

ପ୍ରକରଣ କୁ ବିସ୍ତୃତ ରୂପେ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଇନଡୋର୍ କେସ୍ କାଗଜପତ୍ର କୁ ମାଗିପାରେ ଏବଂ ଏହି ଉପସଂହାରରେ ପହଞ୍ଚିପାରେ ଯେ ପ୍ରକ୍ରିୟା/ଚିକିତ୍ସା ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆସେ ନାହିଁ । ଅଧିକ ତଥ୍ୟ ମାଗିବାର କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟ ରୂପେ ବିଚାର କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ଯେ ଏହାର ନିହିତାର୍ଥ ହେଉଛି କି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦାବୀକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିଛି ।

ଦଲିଲୀକରଣ ଓ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ରେ ଅଭାବ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଅତିରିକ୍ତ ତଥ୍ୟ ଦାବୀ ପରିଚାଳନରେ ଏକ ମୂଖ୍ୟ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ଅଟେ । ଯେତେବେଳେ ଦାବୀକୁ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ବିନା ପ୍ରୋସେସ୍ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ, ଅଧିକ ଓ ଅଧିକ ତଥ୍ୟ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ବାରମ୍ବାର ଅନୁରୋଧ କରି ଗ୍ରାହକକୁ ଅସୁବିଧାରେ ପକାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତମ ଆଚରଣ ଆବଶ୍ୟକ କରେ ଯେ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ସମସ୍ତ ସୂଚନାର ଏକ ସମ୍ମିଳିତ ତାଲିକା ସହିତ ସେ ଭଳି ଅନୁରୋଧ ଥରେ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ତା ପରେ କୌଣସି ନୂତନ ଆବଶ୍ୟକତା ମଗାଯିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।

j. **ଅସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ଦାବୀ**

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଦାବୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅନୁଭୂତି ରୁ ଜଣା ପଡ଼େ ଯେ ଜମା କରା ଯାଇଥିବା 10% ରୁ 15% ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ର ଦାବୀ ପଲିସୀର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆସନ୍ତି ନାହିଁ । ଏହା ଅନେକ ପ୍ରକାର ର କାରଣ ପାଇଁ ହୋଇପାରେ ଯାହା ମଧ୍ୟରେ କେତେକ ହେଉଛି :

i. ଭର୍ତ୍ତି ତାରିଖ ବୀମା ର ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ନାହିଁ ।
ii. ସେହି ସଦସ୍ୟ ଯାହା ସକାଶେ ଦାବୀଟି କରାଯାଉଛି, ତାକୁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଦିଆଯାଇ ନାହିଁ ।
iii. ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ କାରଣ ରୁ (ଯେଉଁଠି ପଲିସୀ ସେ ଭଳି ଅବସ୍ଥା କୁ ଅପବର୍ଜିତ କରେ) ।
iv. କୌଣସି ବୈଧ କାରଣ ନ ଥାଇ ଜମାରେ ଅନୁଚିତ ବିଳମ୍ବ ।
v. କୌଣସି ସକ୍ରିୟ ଚିକିତ୍ସା ନାହିଁ; ଭର୍ତ୍ତିଟି କେବଳ ଯାଞ୍ଚ/ପରୀକ୍ଷଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅଟେ ।
vi. ଚିକିତ୍ସା କରାଯାଉଥିବା ରୋଗ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅପବର୍ଜିତ ଅଟେ ।
vii. ରୋଗ ର କାରଣ ମଦ୍ୟ କିମ୍ବା ଡ୍ରଗ୍ସ ର ଦୁଷ୍ପ୍ରୟୋଗ ଅଟେ ।
viii. ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ 24 ଘଣ୍ଟାଠାରୁ କମ୍ ଅବଧି ର ଅଟେ ।

ଏକ ଦାବୀ ର ଅସ୍ୱୀକୃତି କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ (ଯେଉଁ କାରଣରୁ ବି ହେଉ) କୁ ଗ୍ରାହକକୁ ଲିଖିତ ରୂପେ ସୂଚୀତ କରିବାକୁ ପଡିବ । ସାଧାରଣତଃ, ସେଭଳି ଅସ୍ୱୀକୃତି ପତ୍ର, ଅର୍ଥାତ୍ ସେହି ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତ/ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଯାହା ଆଧାରରେ ଦାବୀକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରାଗଲା, ଏହାର ବିବରଣ ଦେଇ ଅସ୍ୱୀକୃତି ର କାରଣ କୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ଉଲ୍ଲେଖ କରେ ।

ଅଧିକାଂଶ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅଛି ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଏକ ଅସ୍ୱୀକାର କୁ ଏକ ପ୍ରବନ୍ଧକ ଦ୍ୱାରା ବୈଧକୃତ କରାଯାଏ, ଯିଏ ଦାବୀକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବା ପାଇଁ ପ୍ରାଧିକୃତ ପ୍ରବନ୍ଧକ ଙ୍କ ଠାରୁ ବରିଷ୍ଠ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଏହା ଏହାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଅଟେ ଯେ କୌଣସି ବି

ଅସ୍ୱୀକାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ନ୍ୟାୟୋଚିତ ଅଟେ ଏବଂ ଏହାକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରା ଯାଇ ପାରିବ ଯଦି ବୀମିତ କୌଣସି ବୈଧାନିକ ସମାଧାନ ପାଇବା ପାଇଁ ଚାହିଁବ ।

ବୀମାକର୍ତ୍ତା କୁ ଏକ ଅଭିଯୋଗ ପତ୍ର ଦେବା ବ୍ୟତୀତ, ଦାବୀର ଅସ୍ୱୀକାର ପ୍ରକରଣ ରେ ନିମ୍ନ ନିକଟକୁ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଗ୍ରାହକର ବିକଳ୍ପ ରହିଛି :

- ✓ ବୀମା ଲୋକପାଳ କିମ୍ବା
- ✓ ଉପଭୋକ୍ତା ଫୋରମ କିମ୍ବା
- ✓ IRDAI କିମ୍ବା
- ✓ ଆଇନ ନ୍ୟାୟାଳୟ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅସ୍ୱୀକାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଫାଇଲ କୁ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଏ ଏହା ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ପାଇଁ ଯେ ସାଧାରଣ ଉପାୟରେ ଅସ୍ୱୀକାର ବୈଧିକ ଯାଞ୍ଚର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବ କି ନାହିଁ ଏବଂ ଦସ୍ତାବିଜସବୁ ଏକ ନିରାପଦ ସ୍ଥାନରେ ଗଚ୍ଛିତ ରଖା ଯାଇଛି କି ନାହିଁ, ଯଦି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବାପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକତା ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ ।

k. **ଅଧିକ ବିସ୍ତୃତ ଅନୁସନ୍ଧାନ ପାଇଁ ସନ୍ଦେହଜନକ ଦାବୀ**

ସମସ୍ତ ପ୍ରକାରର ବ୍ୟବସାୟ ରେ ଛଳ କପଟ ର ସମସ୍ୟା କୁ ସମ୍ଭାଳିବା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ଚେଷ୍ଟା କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ପରିଚାଳିତ କରାଯାଇଥିବା କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଦାବୀ ଗୁଡିକର ସଂଖ୍ୟା ହିସାବରେ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ବଡ଼ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ୍ ଉପସ୍ଥିତ କରିଛି ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ କରାଯାଇଥିବା କପଟ ର କେତେକ ଉଦାହରଣ ହେଉଛି :

i. ଛଦ୍ମନାମଧାରଣ, ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଚିକିତ୍ସିତ ବ୍ୟକ୍ତିଠାରୁ ଭିନ୍ନ ଅଟେ ।

ii. ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକ ର ହେରଫେର, ଏକ ଦାବୀ କରିବା ପାଇଁ ଯେଉଁଠି କୌଣସି ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ହୋଇ ନାହିଁ ।

iii. ଖର୍ଚ୍ଚଗୁଡିକର ସ୍ଫୀତି, ଡାକ୍ତରଖାନାର ସହାୟତାରେ ହେଉ ଅଥବା କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଜାତ କରାଯାଇଥିବା ବାହ୍ୟ ବିଲଗୁଗଡିକୁ ଯୋଡ଼ିବା ଦ୍ୱାରା ହେଉ ।

iv. ବାହ୍ୟ ରୋଗୀ ଚିକିତ୍ସା କୁ ଆନ୍ତଃ-ରୋଗୀ / ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିବା, ଡାଏଗ୍ନୋସିସ୍ ର ଖର୍ଚ୍ଚ କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ, ଯାହା କେତେକ ସ୍ଥିତିରେ ଅଧିକ ହୋଇପାରେ ।

ଦୈନିକ ଆଧାରରେ ଛଳ କପଟ ର ନୂତନ ପଦ୍ଧତିସବୁ ଆବିର୍ଭାବ ହେବା ସହିତ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ TPA ମାନଙ୍କୁ ନିମ୍ନ ସ୍ତରରେ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଲଗାତର ଭାବେ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ସେଭଳିଆ ଛଳ କପଟଗୁଡ଼ିକୁ ଆବିଷ୍କାର କରିବା ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକୁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବାକୁ ପଡିବ ।

ଦୁଇଟି ପଦ୍ଧତି ଆଧାରରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ/ଯାଞ୍ଚ ପାଇଁ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକୁ ଚୟନ କରାଯାଏ :

- ✓ ନୈତ୍ୟ ଦାବୀ ଏବଂ
- ✓ ଆକସ୍ମିକ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା ଦାବୀ

ଏକ TPA କିମ୍ବା ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏକ ଆନ୍ତରିକ ମାନକ ସ୍ଥାପିତ କରିପାରେ ଯେ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରତିଶତ କୁ ଭୌତିକ ରୂପେ ସତ୍ୟାପିତ କରିବାକୁ ପଡିବ; ଏହି ପ୍ରତିଶତ ନଗଦହୀନ ଓ ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ଦାବୀ ପାଇଁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ ।

ଏହି ପଦ୍ଧତି ଅନ୍ତର୍ଗତ, ର୍ୟାଣ୍ଡମ୍ ସ୍ୟାମ୍ପ୍ଲିଙ୍ଗ୍ ପଦ୍ଧତି ର ଉପଯୋଗ କରି ଦାବୀଗୁଡିକୁ ଚୟନ କରାଯାଏ । କେତେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସର୍ତ୍ତ ରଖନ୍ତି ଯେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମୂଲ୍ୟଠାରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସମସ୍ତ ଦାବୀକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ଦାବୀଗୁଗଡିକ ର ଏକ ନମୂନାକୃତ ସମୂହ ଯାହା ସେହି ସୀମା ର ତଳେ ଥାଏ, ସେଗୁଡିକୁ ସତ୍ୟାପନ ପାଇଁ ନିଆଯାଇଥାଏ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ପଦ୍ଧତିରେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦାବୀ ଯାଞ୍ଚବିନ୍ଦୁଗୁଡିକ ର ଏକ ଶୃଙ୍ଖଳା ଦେଇ ଗତି କରିଥାଏ ଯାହା ଯଦି ପଙ୍କ୍ତିରେ ନ ଥାଏ, ନିମ୍ନ ଯାଞ୍ଚ/ଅନୁସନ୍ଧାନ ଆବଶ୍ୟକ କରେ :

i. ମେଡିକଲ ପରୀକ୍ଷଣ କିମ୍ବା ଔଷଧ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦାବୀ ର ଏକ ବଡ଼ ଭାଗ
ii. ଗ୍ରାହକ ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ଅତିଶୟ ଆଗ୍ରହୀ
iii. ଓଭର-ରାଇଟିଙ୍ଗ୍ ଥିବା ବିଲ ଗୁଡିକ, ଇତ୍ୟାଦି

ଯଦି ଦାବୀ ଟି ଯଥାର୍ଥ ନୁହେଁ ବୋଲି ସନ୍ଦେହ କରାଯାଏ, ଦାବୀଟି କୁ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଏ, ଯେତେ ଛୋଟ ହୋଇ ଥାଉ ନା କାହିଁକି ।

I. TPA **ଦ୍ୱାରା ନଗଦହୀନ ସମାଧାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା**

ନଗଦହୀନ ସୁବିଧା କିପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ? ଏହାର ମର୍ମ ରେ ଏକ ରାଜିନାମା ଅଛି ଯାହା ମଧ୍ୟକୁ TPA ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ଡାକ୍ତରଖାନା ସହିତ ପ୍ରବେଶ କରେ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମେଡିକଲ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀମାନଙ୍କ ସହିତ ମଧ୍ୟ ରାଜିନାମା ସମ୍ଭବ ଅଟେ । ଏହି ଅନୁଭାଗ ରେ ନଗଦହୀନ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଆମେ ଦେଖିବା :

ରଣୀ 3.1

ସୋପାନ 1	ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ଏକ ଗ୍ରାହକ ଏକ ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୁଏ କିମ୍ବା ଏକ କ୍ଷତ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ ଏବଂ ତେଣୁ ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନା ରେ ଭର୍ତ୍ତି ପାଇଁ ତାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଏ । ସେ (କିମ୍ବା ତା' ପକ୍ଷରୁ କେହି ଜଣେ) ନିମ୍ନ ବୀମା ବିବରଣୀ ସହିତ ଡାକ୍ତରଖାନାର ବୀମା ଡେସ୍କ ପାଖକୁ ପହଞ୍ଚେ : i. TPA ନାମ, ii. ତା' ସଦସ୍ୟତା କ୍ରମାଙ୍କ iii. ବୀମାକର୍ତ୍ତା ନାମ, ଇତ୍ୟାଦି ।
ସୋପାନ 2	ଡାକ୍ତରଖାନା ଆବଶ୍ୟକ ତଥ୍ୟଗୁଡିକୁ ସଙ୍କଳିତ କରେ ଯେପରି କି : i. ରୋଗ ନିଦାନ ii. ଚିକିତ୍ସା iii. ଚିକିତ୍ସା କରୁଥିବା ଡାକ୍ତର ଙ୍କ ନାମ, iv. ପ୍ରସ୍ତାବିତ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ର ଦିନ ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ v. ଆକଳିତ ମୂଲ୍ୟ ଏହାକୁ ଏକ ଫର୍ମାଟ (ପ୍ରାରୂପ) ରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଏ, ଯାହାକୁ ନଗଦହୀନ ଅନୁଜ୍ଞା ଫର୍ମ କୁହାଯାଏ ।

ସୋପାନ 3	TPA ନଗଦହୀନ ଅନୁଜ୍ଞା ଫର୍ମରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟକୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରେ । ଏହା ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ରେ ଥିବା ତଥ୍ୟକୁ ଏବଂ ଡାକ୍ତରଖାନା ରେ ଥିବା ସମ୍ମତ ଦର/ମୂଲ୍ୟ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ, ଏଗୁଡିକୁ ଯାଞ୍ଚ କରେ, ଏବଂ ନଗଦହୀନ ଅନୁଜ୍ଞା (ପ୍ରାଧିକାର) ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ପାରିବ କି ନାହିଁ ଏବଂ ଯଦି ହଁ, କେତେ ରାଶି ପାଇଁ ଏହାକୁ ପ୍ରାଧିକୃତ କରାଯିବା ଉଚିତ୍, ତାହା ଉପରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଏ । ନିର୍ଣ୍ଣୟ ରେ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ TPA ଅଧିକ ସୂଚନା ମାଗିପାରେ । ଥରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହୋଇଗଲେ, ବିନା ବିଳମ୍ବରେ ଏହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ସୂଚୀତ କରାଯାଏ । IRDAI ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ମାନକୀକରଣ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଉଭୟ ଫର୍ମକୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ମାନକୀକୃତ କରାଯାଇଛି; (ପରିଶେଷରେ ଥିବା ସଂଲଗ୍ନ କୁ ଦେଖନ୍ତୁ)
ସୋପାନ 4	TPA ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାଧିକୃତ ରାଶିକୁ ରୋଗୀର ଆକାଉଣ୍ଟରେ କ୍ରେଡିଟ୍ ରୂପେ ରଖି, ରୋଗୀକୁ ଡାକ୍ତରଖାନା ଦ୍ୱାରା ଚିକିତ୍ସା ଦିଆଯାଏ । ଅଣ–ଚିକିତ୍ସା ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକୀୟ କୋ-ପେ (ସହ-ଦେୟପ୍ରଦାନ) କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ଏକ ଜମା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ସଦସ୍ୟକୁ କୁହାଯାଇପାରେ ।
ସୋପାନ 5	ଯେତେବେଳେ ରୋଗୀ ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଏ, ଡାକ୍ତରଖାନା TPA ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ ରୋଗୀର ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଜମା କରାଯାଇଥିବା ରାଶିକୁ ବୀମା ଦ୍ୱାରା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ବାସ୍ତବ ଚିକିତ୍ସା ଚାର୍ଜ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯାଞ୍ଚ କରେ । ଯଦି ଜମା କମ୍ ହୋଇଥାଏ, ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦହୀନ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ କ୍ରେଡିଟ୍ ର ଅତିରିକ୍ତ ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରେ । TPA ତାହା ବିଶ୍ଳେଷଣ କରେ ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ରାଶି ର ଅନୁମୋଦନ କରେ ।
ସୋପାନ 6	ରୋଗୀ ଅଣ-ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ଚାର୍ଜସବୁ କୁ ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ । ଦଲିଲୀକରଣ କୁ ପୂରା କରିବା ପାଇଁ, ତାକୁ ଦାବୀ ଫର୍ମ ଓ ବିଲ ରେ ହସ୍ତାକ୍ଷର କରିବା ପାଇଁ କୁହାଯିବ ।
ଚରଣ 7	ଡାକ୍ତରଖାନା ସମସ୍ତ ଦସ୍ତାବିଜ କୁ ସମ୍ମିଳିତ କରେ ଏବଂ ବିଲ ର ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ ପାଇଁ ନିମ୍ନ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକୁ TPA ନିକଟରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରେ : i. ଦାବୀ ଫର୍ମ ii. ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ସାରାଂଶ/ ଭର୍ତ୍ତି ଟିପ୍ପଣୀ iii. TPA ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ରୋଗୀ / ପ୍ରସ୍ତାବକ ପରିଚୟ କାର୍ଡ ଏବଂ ଫଟୋ ID ପ୍ରମାଣ iv. ଅନ୍ତିମ ସମ୍ମିଳିତ ବିଲ v. ବିସ୍ତୃତ ବିଲ vi. ଅନୁସନ୍ଧାନ ରିପୋର୍ଟ vii. ପ୍ରେସ୍କ୍ରିପ୍ସନ ଓ ଫାର୍ମାସୀ ବିଲ viii. TPA ଦ୍ୱାରା ପଠାଯାଇଥିବା ସ୍ୱୀକୃତି ପତ୍ର

ସୋପାନ 8	TPA ଦାବୀ କୁ ପ୍ରୋସେସ୍ କରିବ ଏବଂ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିବରଣୀ ଗୁଡିକୁ ସତ୍ୟାପିତ କରିବା ପରେ ଡାକ୍ତର ଖାନାକୁ ଦେୟପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ସୁପାରିଶ କରେ : i. ଚିକିତ୍ସା କରାଯାଇଥିବା ରୋଗୀ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଅଟେ ଯାହା ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ii. ରୋଗୀକୁ ସେହି ଅବସ୍ଥା (ରୋଗ) ପାଇଁ ଚିକିତ୍ସା କରାଗଲା ଯାହା ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତି ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା । iii. ଅପବର୍ଜିତ ରୋଗର ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ, ବିଲ ର ଅଂଶ ନୁହେଁ । iv. ଡାକ୍ତରଖାନା କୁ ସୂଚୀତ କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ସୀମା/ପ୍ରତିବନ୍ଧ ର ଅନୁପାଳନ କରାଯାଇଛି । v. ଡାକ୍ତରଖାନା ସହିତ ସମ୍ମତ ହୋଇଥିବା ଟ୍ୟାରିଫ୍ ଦର ଗୁଡିକର, ନେଟ୍ ଦେୟ ରାଶି କୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ପାଇଁ, ଅନୁପାଳନ କରାଯାଇଛି ।

ନଗଦହୀନ ସୁବିଧାର ମୂଲ୍ୟ ସନ୍ଦେହଜନକ ନୁହେଁ । ସୁବିଧାର ସର୍ବୋତ୍ତମ ଉପଯୋଗ କିପରି କରାଯିବ, ତାହା ଜାଣିବା ଗ୍ରାହକ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ଧ୍ୟାନ ଦେବା ପାଇଁ ବିନ୍ଦୁଗୁଡିକ ହେଉଛି :

i. ଗ୍ରାହକ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ସୁନିଶ୍ଚିତ ହେବା ଉଚିତ୍ ଯେ ତା' ପାଖରେ ତାର ବୀମା ବିବରଣୀ ଗୁଡିକ ଅଛି । ଏହା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ତାହାର :

- ✓ TPA କାର୍ଡ,
- ✓ ପଲିସୀ ପ୍ରତିଲିପି,
- ✓ ସୁରକ୍ଷାର ସର୍ତ୍ତ ଓ ଚୁକ୍ତି ଇତ୍ୟାଦି ।

ଯେତେବେଳେ ଏହା ଉପଲବ୍ଧ ହୁଏ ନାହିଁ, ସେ (ଏକ 24 ଘଣ୍ଟା ହେଲ୍ପଲାଇନ ମାଧ୍ୟମରେ) TPA କୁ ସଂପର୍କ କରିପାରେ ଏବଂ ବିବରଣୀଗୁଡିକୁ ମାଗିପାରେ ।

ii. ଗ୍ରାହକ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଉଚିତ୍ ଯେ ତା' କନସଲଟିଙ୍ଗ୍ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଥିବା ଡାକ୍ତରଖାନା ଟି TPA ର ନେଟୱର୍କରେ ଅଛି କି ନାହିଁ । ଯଦି ନାହିଁ, ସେ TPA ସହିତ ଉପଲବ୍ଧ ବିକଳ୍ପଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ପରାମର୍ଶ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେଉଁଠି ସେହି ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ନଗଦହୀନ ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧ ଥିବ ।

iii. ତାକୁ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି ଯେ ପୂର୍ବ-ଅନୁଜ୍ଞା ଫର୍ମରେ ସଠିକ୍ ବିବରଣୀଗୁଡିକୁ ପ୍ରବିଷ୍ଟ କରାଯାଇଛି । ଯଦି ପ୍ରକରଣଟି ସ୍ପଷ୍ଟ ନୁହେଁ, **TPA**ନଗଦହୀନ ସୁବିଧାକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିପାରେ କିମ୍ବା ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଇପାରେ ।

iv. ତାକୁ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି ଯେ ଡାକ୍ତରଖାନା ଚାର୍ଜସବୁ କୋଠରୀ ଭଡା ଭଳି ସୀମାଗୁଡିକ ସହିତ ସୁସଙ୍ଗତ ଥାଏ କିମ୍ବା ମୋତିଆ ବିନ୍ଦୁ ଭଳି ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଚିକିତ୍ସାଗୁଡିକ ଉପରେ କ୍ୟାପ୍ ଲଗାଏ ।

ଯଦି ପଲିସୀ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ ରାଶି ଅପେକ୍ଷା ସେ ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ ଚାହେଁ, ଏହା ଅଗ୍ରୀମ ରେ ଜାଣିବା ଅଧିକ ଉତ୍ତମ ହେବ ଯେ ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁ ରେ ତାହାର ଅଂଶ କ'ଣ ହୋଇପାରେ ।

v. ଗ୍ରାହକ ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ର ଆଗରୁ TPA କୁ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ସୂଚୀତ କରିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ କୌଣସି ଅତିରିକ୍ତ ସ୍ୱୀକୃତି ପାଇଁ TPA କୁ ପଠାଇବା ପାଇଁ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିବା ଉଚିତ୍ ଯାହା ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ପୂର୍ବରୁ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ । ଏହା ରୋଗୀକୁ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଅନାବଶ୍ୟକ ରୂପେ ଅପେକ୍ଷା ନ କରିବା ର ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବ ।

ଏହା ମଧ୍ୟ ସମ୍ଭବ ଅଟେ ଯେ ଗ୍ରାହକ ଗୋଟିଏ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ନଗଦହୀନ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଏକ ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରେ ଏବଂ ନିଏ କିନ୍ତୁ ରୋଗୀକୁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଭର୍ତ୍ତି କରିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଏ । ସେ ଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଗ୍ରାହକ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ସୂଚୀତ କରିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ TPA କୁ ଏହା ସୂଚୀତ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିବା ଉଚିତ୍ କି ନଗଦହୀନ ଅନୁମୋଦନ ର ଉପଯୋଗ କରାଯାଇ ନାହିଁ ।

ଯଦି ଏହା କରା ନ ଯାଏ, ଅନୁମୋଦିତ ରାଶି ଗ୍ରାହକର ପଲିସୀ ରେ ବ୍ଲକ୍ ହୋଇ ରହି ଯାଇ ପାରେ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁରୋଧର ଅନୁମୋଦନ ଉପରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ପକାଇ ପାରେ ।

C. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀଗୁଡ଼ିକରେ ଦଲିଲୀକରଣ

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀଗୁଡିକ, ପୂର୍ବେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିବା ଭଳି, ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ୍ ପାଇଁ ଦଲିଲ/ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକର ଏକ ଶୃଙ୍ଖଳା ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦସ୍ତାବିଜ ଦୁଇଟି ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବାରେ ସହାୟକ ହେବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଏ – ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟତା (ଏହା ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ଅଟେ କି **?**) ଏବଂ ଦାବୀର ସୀମା (କେତେ ପରିମାଣ ର ରାଶି**?)** ।

ଏହି ଅନୁଭାଗ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜମା କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦସ୍ତାବିଜ ର ଆବଶ୍ୟକତା ଓ ବିଷୟବସ୍ତୁ କୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ :

1. ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ସାରାଂଶ

ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ସାରାଂଶ କୁ ସବୁଠୁ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦସ୍ତାବିଜ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ ଯାହା ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀ କୁ ପ୍ରୋସେସ୍ କରିବାରେ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ରୋଗୀର ଅବସ୍ଥା ଓ ଚିକିତ୍ସାର ପ୍ରକାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସୂଚନାର ବିବରଣୀ ଦିଏ ।

IRDAI ମାନକୀକରଣ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁସାରେ ଏକ ମାନକ ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ସାରାଂଶ ର ବିଷୟ ସୂଚୀ ନିମ୍ନ ରୂପେ ଅଟେ :

1. ରୋଗୀର ନାମ
2. ଟେଲିଫୋନ ନମ୍ବର / ମୋବାଇଲ ନମ୍ବର
3. IPD ନମ୍ବର
4. ଭର୍ତ୍ତି ନମ୍ବର
5. ଚିକିତ୍ସା କରୁଥିବା କନ୍ସଲ୍ଟାଣ୍ଟ/ମାନଙ୍କ ନାମ, ସଂପର୍କ ନମ୍ବର ଏବଂ ବିଭାଗ/ବିଶେଷଜ୍ଞତା
6. ଭର୍ତ୍ତି ର ତାରିଖ ଓ ସମୟ
7. ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ର ତାରିଖ ଓ ସମୟ
8. MLC ନମ୍ବର /FIR ନମ୍ବର
9. ଭର୍ତ୍ତି ସମୟରେ ପ୍ରୋଭିଜନଲ ଡାଏଗ୍ନୋସିସ୍
10. ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ସମୟରେ ଅନ୍ତିମ ଡାଏଗ୍ନୋସିସ୍
11. ଅନ୍ତିମ ଡାଏଗ୍ନୋସିସ୍ ପାଇଁ, ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଥିବା ଅନୁସାରେ, ICD – 10 କୋଡ (ଗୁଡିକ) କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କୋଡ
12. ଭର୍ତ୍ତିର ଅବଧି ଓ କାରଣ ସହିତ ଅଭିଯୋଗ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବା
13. ରୋଗ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବାର ସାରାଂଶ
14. ଭର୍ତ୍ତି ସମୟରେ ଶାରୀରିକ ପରୀକ୍ଷା ଉପରେ ମୁଖ୍ୟ ନିଷ୍କର୍ଷ
15. ମଦ୍ୟପତା, ତମାଖୁ କିମ୍ବା ନିଶାଦ୍ରବ୍ୟର ଦୁଷ୍ପ୍ରୟୋଗ ର ଇତିହାସ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ
16. ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅତୀତ ମେଡିକଲ ଓ ସର୍ଜିକଲ ଇତିହାସ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ
17. ପରିବାର ଇତିହାସ ଯଦି ଡାଏଗ୍ନୋସିସ୍ କିମ୍ବା ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ / ଆବଶ୍ୟକ ଥାଏ
18. ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଅବଧି ରେ ହୋଇଥିବା ମୁଖ୍ୟ ଅନୁସନ୍ଧାନ ର ସାରାଂଶ
19. ଜଟିଳତା ସମେତ ଡାକ୍ତରଖାନା ର କୋର୍ସ ଯଦି କିଛି ଥାଏ
20. ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ପରେ ପରାମର୍ଶ
21. ଚିକିତ୍ସା କରୁଥିବା କନ୍ସଲଟାଣ୍ଟ/ପ୍ରାଧିକୃତ ଟିମ୍ ଡାକ୍ତର ର ନାମ ଏବଂ ହସ୍ତାକ୍ଷର
22. ରୋଗୀ / ପରିଚାଳକ ର ନାମ ଏବଂ ହସ୍ତାକ୍ଷର

ଉତ୍ତମ ରୂପେ ଲିଖିତ ଏକ ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ସାରାଂଶ ରୋଗ/ମତ ଏବଂ ଚିକିତ୍ସାର ପ୍ରକାର କୁ ବୁଝିବାରେ ଦାବୀ ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ୍ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ରୂପେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସମାଧାନର ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିଥାଏ । **IRDAI** ମାନକୀକରଣ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଦାବୀଗୁଡିକର ସଫଳ

ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ୍ ପାଇଁ ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ସାରାଂଶ ପାଇଁ ସୂଚୀତ କରାଯାଇଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁସବୁକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ । ଯେଉଁଠି ରୋଗୀ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ ଜୀବିତ ରହେ ନାହିଁ । ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ସାରାଂଶକୁ ଅନେକ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ମୃତ୍ୟୁ ସାରାଂଶ କୁହାଯାଏ ।

ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ସାରାଂଶ କୁ ସର୍ବଦା ମୂଳ ରୂପେ ମଗାଯାଇଥାଏ ।

2. ଯାଞ୍ଚ/ ଅନୁସନ୍ଧାନ ରିପୋର୍ଟ

ଯାଞ୍ଚ ରିପୋର୍ଟଗୁଡିକ ଡାଏଗ୍ନୋସିସ୍ ଓ ଚିକିତ୍ସା ମଧ୍ୟରେ ତୁଳନା କରିବାରେ ସହାୟତା କରନ୍ତି, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଆମନ୍ତ୍ରିତ କରିଥିବା ସଠିକ୍ ସ୍ଥିତି ଏବଂ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଅବଧିରେ ହୋଇଥିବା ପ୍ରଗତି କୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଥାଏ ।

ଯାଞ୍ଚ ରିପୋର୍ଟଗୁଡିକରେ ସାଧାରଣତଃ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି :

a) ରକ୍ତ ପରୀକ୍ଷା ରିପୋର୍ଟ;
b) ଏକ୍ସ-ରେ ରିପୋର୍ଟ;
c) ସ୍କ୍ୟାନ ରିପୋର୍ଟ
d) ବାୟୋପ୍ସି ରିପୋର୍ଟ ଗୁଡିକ

ସମସ୍ତ ଯାଞ୍ଚ ରିପୋର୍ଟ ରେ ନାମ, ବୟସ, ଲିଙ୍ଗ, ପରୀକ୍ଷଣ ର ତାରିଖ ଇତ୍ୟାଦି ଥାଏ ଏବଂ ସେଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ ମୂଳରୂପେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଏ । ବିଶେଷ ଅନୁରୋଧ ଯେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଗ୍ରାହକକୁ ଏକ୍ସ- ରେ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଫିଲ୍ମଗୁଡିକୁ ଫେରାଇ ଦେଇ ପାରେ ।

3. ସମ୍ମିଳିତ ଏବଂ ବିସ୍ତୃତ ବିଲଗୁଡିକ :

ଏହା ସେହି ଦସ୍ତାବିଜ ଅଟେ ଯାହା ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ କ'ଣ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରେ । ପୂର୍ବେ ବିଲ ପାଇଁ ମାନକ ଫର୍ମାଟ ନ ଥିଲା, କିନ୍ତୁ IRDAI ମାନକୀକରଣ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ସମ୍ମିଳିତ ଓ ବିସ୍ତୃତ ବିଲ ଗୁଡିକ ପାଇଁ ଫର୍ମାଟ ପ୍ରଦାନ କରେ । IRDAI ୱେବସାଇଟ ରେ ଉପଲବ୍ଧ ବିବରଣୀଗୁଡିକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ ଛାତ୍ର/ଛାତ୍ରୀ କୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଉଛି ।

ଯେତେବେଳେ ସମ୍ମିଳିତ ବିଲ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଚିତ୍ର କୁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରେ, ବିସ୍ତୃତ ବିଲ କୋଡଗୁଡିକ ସନ୍ଦର୍ଭରେ, ବିଭାଜନ (ବ୍ରେକ୍ ଅପ୍) ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ବିସ୍ତୃତ ବିଲକୁ ଉପଯୋଗ କରି ଅଣ-ଦେୟ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁର ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଏ, ଯେଉଁଠି ଅଣ-ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚଗୁଡିକୁ ରାଉଣ୍ଡ-ଅଫ୍ କରାଯାଏ ଏବଂ ଏହା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେଉଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ଶୀର୍ଷକ ଅନ୍ତର୍ଗତ କାଟ ପାଇଁ ଉପଯୋଗ କରାଯାଏ ।

ବିଲଗୁଡିକୁ ମୂଳ ରୂପେ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାକୁ ପଡିଥାଏ ।

4. ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ରସିଦ

କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତିର ଏକ ଚୁକ୍ତି ହୋଇଥିବାରୁ, ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀର ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ମଧ୍ୟ ଡାକ୍ତରଖାନାଠାରୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ରାଶିର ଔପଚାରିକ ରସିଦ ଆବଶ୍ୟକ କରିବ ।

ଯେତେବେଳେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ରାଶି ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ମୋଟ ବିଲ ର ଅନୁରୂପ ହେବା ଉଚିତ୍ । ଅନେକ ଡାକ୍ତରଖାନା ଦେୟ ରାଶି ଉପରେ ଛାଡ଼ କିମ୍ବା ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟର ଏକ ତତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ସେଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ରୋଗୀ ପକ୍ଷରୁ ବାସ୍ତବରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ରାଶିକୁ କେବଳ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା କୁ କୁହାଯାଏ ।

ରସିଦ ରେ ସଂଖ୍ୟା ଦେବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ/କିମ୍ବା ଷ୍ଟାମ୍ପ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ମୂଳ ରୂପେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

5. ଦାବୀ ଫର୍ମ

ଦାବୀ ଫର୍ମ ହେଉଛି ଦାବୀକୁ ପ୍ରୋସେସ୍ କରିବା ପାଇଁ ଔପଚାରିକ ଓ ବୈଧାନିକ ଅନୁରୋଧ ଏବଂ ଏହାକୁ ଗ୍ରାହକ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୋଇ ମୂଳ ରୂପେ ଜମା କରାଯାଏ । ଦାବୀ ଫର୍ମକୁ ବର୍ତ୍ତମାନ IRDAI ଦ୍ୱାରା ମାନକୀକୃତ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ବ୍ୟାପକ ରୂପେ ନିମ୍ନ ଗୁଡିକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରେ :

a) ମୁଖ୍ୟ ବୀମିତ ର ବିବରଣୀ ଏବଂ ପଲିସୀ ସଂଖ୍ୟା ଯାହା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବୀ

b) ବୀମା ଇତିହାସ ର ବିବରଣୀ

c) ହସ୍ପିଟାଲାଇଜ କରାଯାଇଥିବା ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ବିବରଣୀ

d) ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ର ବିବରଣୀ ଯଥା: ଡାକ୍ତରଖାନା, କୋଠରୀ ବର୍ଗ, ଭର୍ତ୍ତି ଓ ଡିସ୍ଚାର୍ଜର ତାରିଖ ଓ ସମୟ, ଦୁର୍ଘଟଣା କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୋଲିସକୁ ସୂଚୀତ କରାଯାଇଛି କି ନାହିଁ, ଔଷଧ ର ପ୍ରଣାଳୀ ଇତ୍ୟାଦି ।

e) ଦାବୀର ବିବରଣୀ ଯାହା ପାଇଁ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ କରାଯାଇଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ ମୂଲ୍ୟଗୁଡିକର ବିଭାଜନ, ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅବଧି । ଦାବୀ କରାଯାଇଥିବା ମୋଟାରାଶି/ନଗଦ ଲାଭର ବିବରଣୀ ଇତ୍ୟାଦି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

f) ସଂଲଗ୍ନ କରାଯାଇଥିବା ବିଲଗୁଡିକର ବିବରଣୀ

g) ଅନୁମୋଦିତ ଦାବୀର ପ୍ରେଷଣ ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟ ବୀମିତର ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତା ବିବରଣୀ

h) ବୀମିତ ଠାରୁ ଘୋଷଣାପତ୍ର ।

ରୋଗ, ଚିକିତ୍ସା ଇତ୍ୟାଦି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ/ତଥ୍ୟ ବ୍ୟତୀତ, ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିଠାରୁ ଘୋଷଣାପତ୍ର ଦାବୀ ଫର୍ମ କୁ ବୈଧିକ ଅର୍ଥରେ ସବୁଠୁ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦସ୍ତାବିଜ କରିଥାଏ ।

ଏହା ହେଉଛି ସେହି ଘୋଷଣାପତ୍ର ଯାହା ଦାବୀରେ "ପରମ ସଦ୍ଭାବ ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ" କୁ ଲାଗୁ କରେ, ଯାହାର ଉଲଙ୍ଘନ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଭୁଲ ଚିତ୍ରଣ ଅନୁଚ୍ଛେଦ କୁ ଆକୃଷ୍ଟ କରେ ।

6. ପରିଚୟ ପ୍ରମାଣ

ଆମ ଜୀବନ ର ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ରେ ପରିଚୟ ପ୍ରମାଣ ର ଉପଯୋଗ ରେ ବୃଦ୍ଧି ସହିତ, ସାଧାରଣ ପରିଚୟ ପ୍ରମାଣ ଏକ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ କରେ – ସୁରକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ଚିକିତ୍ସିତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଗୋଟିଏ ଓ ସେହି ଏକା ଅଟନ୍ତି, ଏହାକୁ ସତ୍ୟାପିତ କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

ସାଧାରଣତଃ ମଗାଯାଉଥିବା ପରିଚୟ ଦସ୍ତାବିଜ ହୋଇପାରେ :

a) ଭୋଟଦାତା ପରିଚୟ ପତ୍ର
b) ଡ୍ରାଇଭିଂ ଲାଇସେନ୍ସ
c) PAN କାର୍ଡ
d) ଆଧାର କାର୍ଡ ଇତ୍ୟାଦି ।

ପରିଚୟ ପ୍ରମାଣ ଉପରେ ଜୋର୍ ଦେବା ପରିଣାମ ରେ ନଗଦହୀନ ଦାବୀଗୁଡିକରେ ଛଦ୍ମନାମ ଧାରଣ ପ୍ରକରଣ ରେ ଏକ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହ୍ରାସ ହୋଇଛି ଯେହେତୁ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବରୁ ଏହାକୁ ସତ୍ୟାପିତ କରିବା ଓ ବୀମାକର୍ତ୍ତା କିମ୍ବା TPA ନିକଟରେ ଉପସ୍ଥିତ କରିବା ଡାକ୍ତରଖାନାର ଏକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବୋଲି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି, ପରିଚୟ ପ୍ରମାଣ ମଗାଯାଏ ।

ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ଦାବୀରେ, ପରିଚୟ ପ୍ରମାଣ ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ କରେ ।

7. ବିଶେଷ ଦାବୀଗୁଡିକ ସହିତ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଦସ୍ତାବିଜ

କେତେକ ପ୍ରକାରର ଦାବୀ ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁଗୁଡିକ ଉପରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକ ବ୍ୟତୀତ ଅତିରିକ୍ତ ଦସ୍ତାବିଜ ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି । ସେଗୁଡିକ ହେଉଛନ୍ତି :

a) ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀ, ଯେଉଁଠି ଡାକ୍ତରଖାନା ଦ୍ୱାରା ପଞ୍ଜିକୃତ ପୋଲିସ ଷ୍ଟେସନ କୁ ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା FIR କିମ୍ବା ମେଡିକୋ-ଲିଗଲ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ । ଏହା ଦୁର୍ଘଟଣା ର କାରଣ ଏବଂ ଟ୍ରାଫିକ୍ ଦୁର୍ଘଟଣା କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବ୍ୟକ୍ତିଟି ମଦର ପ୍ରଭାବ ଅଧୀନରେ ଥିଲା କି ନାହିଁ, ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରେ ।

b) ଜଟିଳ କିମ୍ବା ଉଚ୍ଚ ମୂଲ୍ୟ ଦାବୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରକରଣ ଇନଡୋର୍ କାଗଜପତ୍ର । ଇନଡୋର୍ କେସ୍ ପେପର କିମ୍ବା କେସ୍ ଶୀଟ୍ ହେଉଛି ଏକ ଦସ୍ତାବିଜ ଯାହା ର ହସ୍ପିଟଲ ପକ୍ଷରୁ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରାଯାଏ, ଯାହା ସମଗ୍ର ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଅବଧି ଦିନ ପ୍ରତି ଦିନ ଆଧାରରେ ରୋଗୀକୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ଚିକିତ୍ସା ର ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

c) ଡାଏଲିସିସ୍/କେମୋଥେରାପି/ଫିଜିଓଥେରାପି ଚାର୍ଟଗୁଡିକ ଯେଉଁଠି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ।

d) ଡାକ୍ତରଖାନା ପଞ୍ଜିକରଣ ପ୍ରମାଣପତ୍ର, ଯେଉଁଠି ଡାକ୍ତରଖାନା ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକ ର ପରିଭାଷା ର ଅନୁପାଳନ କୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ।

ଦାବୀ ଦଳ (ଟିମ୍) ଏକ ଦାବୀ କୁ ପ୍ରୋସେସ୍ କରିବା ପାଇଁ କେତେକ ଆନ୍ତରିକ ଦସ୍ତାବିଜ ଫର୍ମାଟ୍ ଗୁଡିକର ଉପଯୋଗ କରେ । ଏଗୁଡିକ ହେଉଛି :

i. ଦସ୍ତାବିଜ ସତ୍ୟାପନ ପାଇଁ ଯାଞ୍ଚତାଲିକା,

ii. ଯାଞ୍ଚ/ସମାଧାନ ଶୀଟ,

iii. ଗୁଣବତ୍ତା ଯାଞ୍ଚ/ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଫର୍ମାଟ୍ ।

ଯଦିଓ ଏହି ଫର୍ମାଟ ଗୁଡିକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମାନ ପ୍ରକାରର ନ ଥାଏ, ଆସନ୍ତୁ ସାଧାରଣ ବିଷୟବସ୍ତୁର ଏକ ନମୂନା ସହିତ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ।

ସାରଣୀ 2.2

1.	**ଦସ୍ତାବିଜ ସତ୍ୟାପନ ଶୀଟ**	ଏହା ସର୍ବାପେକ୍ଷା ସରଳ, ପ୍ରାପ୍ତ ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡିକର ତାଲିକା ରେ ରଖାଯାଇଥିବା ଏକ ଯାଞ୍ଚ ଚିହ୍ନ ଅଟେ ଏହାକୁ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ପାଇଁ ଯେ ଏଗୁଡିକୁ ଗ୍ରାହକ ଦ୍ୱାରା ଜମା କରାହୋଇଛି । କେତେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଗ୍ରାହକ କୁ ଏକ ପ୍ରାପ୍ତି ସୂଚନା ରୂପେ ଏହାର ଏକ ପ୍ରତିଲିପି ପ୍ରଦାନ କରିପାରନ୍ତି ।
2.	**ଯାଞ୍ଚ/ପ୍ରକ୍ରିୟା ଶୀଟ**	ଏହା ସାଧାରଣତଃ କେବଳ ଏକମାତ୍ର ଶୀଟ ହୋଇଥାଏ ଯେଉଁଠି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ ଟିପ୍ପଣୀଗୁଡିକ କ୍ୟାପଚର୍ କରାଯାଏ । a) ଗ୍ରାହକର ନାମ ଏବଂ ଆଇଡି. କ୍ରମାଙ୍କ b) ଦାବୀ କ୍ରମାଙ୍କ, ଦାବୀ ପତ୍ରଗୁଡିକର ପ୍ରାପ୍ତି ତାରିଖ c) ପଲିସୀ ନିରୀକ୍ଷଣ, ଅନୁଭାଗ 64 VB ଅନୁପାଳନ d) ବୀମା ରାଶି ଏବଂ ଏହାର ଉପଯୋଗ e) ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଏବଂ ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ର ତାରିଖ f) ଡାଏଗ୍ନୋସିସ୍ ଏବଂ ଚିକିତ୍ସା g) ଦାବୀ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟତା/ ତାର କାରଣ ସହିତ ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ୍ ମନ୍ତବ୍ୟ

		h) ଦାବୀ ରାଶିର ନିର୍ଣ୍ଣୟ i) ତାରିଖ ଏବଂ ପ୍ରୋସେସ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ନାମ ସହିତ ଦାବୀର ସଂଚଳନ
3.	**ଗୁଣବତ୍ତା ଯାଞ୍ଚ/ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଫର୍ମାଟ୍**	ଦାବୀ ସଂଚାଳକ ବ୍ୟତୀତ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଦାବୀର ଯାଞ୍ଚ ପାଇଁ ଅନ୍ତିମ ଯାଞ୍ଚ କିମ୍ବା ଗୁଣବତ୍ତା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଫର୍ମାଟ୍ ଯାଞ୍ଚ ତାଲିକା ଏବଂ ଦାବୀ ଯାଞ୍ଚ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ ବ୍ୟତୀତ, ଗୁଣବତ୍ତା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ/ଅଡିଟ ଫର୍ମାଟ୍ ମଧ୍ୟ ନିମ୍ନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟଗୁଡିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ : a) ଦାବୀର ସମାଧାନ, b) ଦାବୀ ର ଅସ୍ୱୀକୃତି କିମ୍ବା c) ଅତିରିକ୍ତ ତଥ୍ୟ ମାଗିବା ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 2

ଏକ ଆନ୍ତଃ-ରୋଗୀକୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ଚିକିତ୍ସାର ବିବରଣୀ ଦେଉଥିବା ନିମ୍ନ ଦସ୍ତାବିଜ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ କରାଯାଏ ?

I. ଅନୁସନ୍ଧାନ/ଯାଞ୍ଚ ରିପୋର୍ଟ

II. ସମାଧାନ ଶୀଟ

III. କେସ୍ କାଗଜପତ୍ର

IV. ଡାକ୍ତରଖାନା ପଞ୍ଜିକରଣ ପ୍ରମାଣପତ୍ର

D. ଦାବୀ ସଂରକ୍ଷିତ (ରିଜର୍ଭ) କରିବା

1. ସଂରକ୍ଷିତ (ରିଜର୍ଭ) କରିବା

ଏହା ଦାବୀଗୁଡିକର ସ୍ଥିତି ଉପରେ ଆଧାର କରି ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଖାତାଗୁଡିକରେ ସମସ୍ତ ଦାବୀ ପାଇଁ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରାବଧାନର ରାଶିକୁ ସୂଚୀତ କରେ । ଯେତେବେଳେ ଏହା ଅତି ସରଳ ଦେଖାଯାଏ, ରିଜର୍ଭ କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅତ୍ୟନ୍ତ ସତର୍କତା ଆବଶ୍ୟକ କରେ –ରିଜର୍ଭ କରିବାରେ କୌଣସି ବି ତ୍ରୁଟି ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଲାଭ ଓ ପରିଶୋଧ-କ୍ଷମତା ମାର୍ଜନ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ ।

ଆଜିକାଲି ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ ପ୍ରଣାଳୀସବୁ କୌଣସି ବି ସମୟରେ ରିଜର୍ଭସବୁର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପାଇଁ ସକ୍ଷମତା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 3

ଦାବୀଗୁଡିକର ସ୍ଥିତି ଉପରେ ଆଧାର କରି ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଖାତା ଗୁଡିକରେ ସମସ୍ତ ଦାବୀ ପାଇଁ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରାବଧାନ ର ରାଶିକୁ ______________କୁହାଯାଏ ।

I. ସମୁଚ୍ଚୟକରଣ

II. ପ୍ରାବଧାନ ରଖିବା

III. ସଂରକ୍ଷିତ/ରିଜର୍ଭ କରିବା

IV. ନିବେଶ କରିବା

E. ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ (TPA) ମାନଙ୍କ ଭୂମିକା

1. ଭାରତ ସ୍ଥିତି TPA ମାନଙ୍କ ପରିଚୟ

ବର୍ଷ 2000 ରେ ପ୍ରାଇଭେଟ ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ର ଖୋଲା ଯାଇଥିଲା । ଇତ୍ୟବସରରେ, ନୂଆଁ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ପ୍ରଚଳନ ହେବା ସହିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ଆବଶ୍ୟକତା ମଧ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାକୁ ଲାଗିଲା । ତେଣୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ବିକ୍ରୟ-ପରବର୍ତ୍ତୀ ସେବା ପାଇଁ ଏକ ମାଧ୍ୟମର ପ୍ରଚଳନ ର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଭୂତ ହେଲା । ଏହା ପ୍ରଫେସନଲ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକମାନଙ୍କ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନର ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା ।

ଏହା ଦେଖି, ବୀମା ବିନିୟାମକ ଓ ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ **IRDAI** ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଲାଇସେନ୍ସ ଅନ୍ତର୍ଗତ **TPA** ମାନଙ୍କୁ ବଜାରରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିବାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଲେ, ଯଦି ସେମାନେ 17 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2001 ରେ ଅନୁସୂଚୀତ **IRDAI**(ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ-ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା) ବିନିୟାମକ, 2001 ର ଅନୁପାଳନ କରିବେ ।

ପରିଭାଷା

ବିନିୟାମକ ଅନୁସାରେ,

"ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ କିମ୍ବା TPA ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ IRDAI (ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ-ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା) ବିନିୟାମକ, 2001 ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଲାଇସେନ୍ସପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଶୁଳ୍କ କିମ୍ବା ପାରଶ୍ରମିକ ବଦଳରେ, ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥାଏ ।"

"TPA ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା" ଅର୍ଥ ହେଉଛି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏକ ରାଜିନାମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା କୁ ଏକ TPA ଦ୍ୱାରା ଅର୍ପଣ କରାଯାଉଥିବା ସେବା, କିନ୍ତୁ ଏହା ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ବ୍ୟବସାୟ କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ପରୋକ୍ଷ ରୂପେ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ ଅର୍ପଣ କରିବାରେ କିମ୍ବା ଏକ ଦାବୀର ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟତା କିମ୍ବା ଅଗ୍ରାହ୍ୟତା ଉପରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେବା କୁ ସମ୍ମିଳିତ କରେ ନାହିଁ ।

ଏ ପ୍ରକାରେ TPA ସେବାର ଅବସର ବୀମା ପଲିସୀର ବିକ୍ରୟ ଓ ଜାରୀ ପରେ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ । ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ **TPA** ମାନଙ୍କୁ ଉପଯୋଗ ନ କରିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ, ସେବାଗୁଡିକ ଏକ ଇନ-ହାଉସ ଟିମ୍ ଦ୍ୱାରା ସଂପାଦିତ କରାଯାଏ ।

2. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାର ବିକ୍ରୟ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସେବା

a) ଥରେ ପ୍ରସ୍ତାବ (ଏବଂ ପ୍ରିମିୟମ) ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇଗଲେ, ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଏ ।

b) ଯଦି ପଲିସୀ ର ସେବା ଦେବା ପାଇଁ ଏକ TPA କୁ ଉପଯୋଗ କରିବାର ଥାଏ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଗ୍ରାହକ ଓ ପଲିସୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟକୁ TPA କୁ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ।

c) TPA ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ନାମାଙ୍କନ କରନ୍ତି (ଯେତେବେଳେ ପ୍ରସ୍ତାବକ ପଲିସୀ ନେଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇଥାଏ, ସଦସ୍ୟମାନେ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଅଟନ୍ତି) ଏବଂ ଭୌତିକ କିମ୍ବା ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ ରୂପେ ହେଉ, ଏକ କାର୍ଡ ଆକାରରେ ଏକ ସଦସ୍ୟତା ପରିଚୟ ଜାରୀ କରିପାରେ ।

d) ଯେତେବେଳେ ସଦସ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ କିମ୍ବା ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ପଲିସୀର ସହାୟତା ଆବଶ୍ୟକ କରେ, TPA ସହିତ ସଦସ୍ୟତା କୁ ନଗଦହୀନ ସୁବିଧା ତଥା ଦାବୀର ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ୍ ର ଲାଭ ଉଠାଇବାରେ ଉପଯୋଗ କରିଥାଏ ।

e) TPA ଦାବୀ କିମ୍ବା ନଗଦହୀନ ଅନୁରୋଧକୁ ପ୍ରୋସେସ୍ କରିଥାଏ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ସମ୍ମତ ହୋଇଥିବା ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ।

କଟ୍-ଅଫ୍ ବିନ୍ଦୁ ଯେଉଁଠାରୁ TPA ର ଭୂମିକା ଆରମ୍ଭ ହୁଏ, ତାହା ହେଉଛି ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବାର ସତ୍ତା ରୂପେ TPA ର ନାମରେ ପଲିସୀ ର ଆବଣ୍ଟନ ର ମୁହୂର୍ତ୍ତ । ସେବା ଆବଶ୍ୟକତା ପଲିସୀ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଏବଂ କିଛି ଅଧିକ ସମୟ ଯାହା ଏକ ଦାବୀ ରିପୋର୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇଥାଏ, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜାରୀ ରହେ ।

ଯେତେବେଳେ ହଜାର ହଜାର ପଲିସୀର ସେବା ଦିଆଯାଏ, ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ରହେ, ବିଶେଷ ରୂପେ ଯେତେବେଳେ ସେହି ଗୋଟିଏ ପଲିସୀକୁ ନୂତନୀକରଣ କରାଯାଏ ଏବଂ ସେହି ଗୋଟିଏ TPA ପଲିସୀର ସେବା ଦେଉଥାଏ ।

3. ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ (TPA) ଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କୁ ନିମ୍ନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରେ ଜାତ କରାଯାଇଛି ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ :

a) ଆବଶ୍ୟକତା ସମୟରେ ସବୁ ପ୍ରକାରର ସମ୍ଭବ ଉପାୟରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାର ଗ୍ରାହକ କୁ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ସହାୟକ ହେବା ।

b) ନେଟୱର୍କ ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକରେ ବୀମିତ ରୋଗୀ ପାଇଁ ନଗଦହୀନ ଚିକିତ୍ସା ର ପ୍ରବନ୍ଧ କରିବା ।

c) ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଥିବା ଦାବୀ ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡିକ ଆଧାରରେ ଏବଂ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଓ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁସାରେ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ଦାବୀଗୁଡିକର ନିରପେକ୍ଷ ଓ ତୁରନ୍ତ ସମାଧାନ ପ୍ରଦାନ କରିବା ।

d) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀ ଓ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ସେବା ସଂଚାଳିତ କରିବାରେ କାର୍ଯ୍ୟାତ୍ମକ ବିଶେଷଜ୍ଞତା ଜାତ କରିବା ।

e) ସମୟାନୁରୂପ ଓ ଠିକ୍ ପ୍ରକାରେ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ତର ସ୍ୱରୂପ କିଛି କରିବା ।

f) ଏକ ପରିବେଶ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଯେଉଁଠି ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟରେ ଗୁଣବତ୍ତା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହେବା ପାଇଁ ଏକ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ବିପଣନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧିତ ହୁଏ, ଏବଂ

g) ରୁଗ୍ଣତା, ମୂଲ୍ୟ, ପ୍ରକ୍ରିୟା, ନିବାସ ର ଦୀର୍ଘତା ଇତ୍ୟାଦି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ଜାତ/ଏକାଠି କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ।

4. ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏବଂ TPA ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ବନ୍ଧ

ଅନେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା TPA ର ସେବା କୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପଲିସୀଗୁଡିକ ବିକ୍ରୟ-ପରବର୍ତ୍ତୀ ସେବା ପାଇଁ ଉପଯୋଗ କରନ୍ତି ଯେତେବେଳେ କିଛି ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ବିଶେଷ ରୂପେ ଜୀବନ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରୁ, ପଲିସୀ –ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଡାକ୍ତରୀ ଯାଞ୍ଚ ସେବା ଆୟୋଜନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ TPA ର ସହାୟତା ମଧ୍ୟ ଲୋଡ଼ିଥାନ୍ତି ।

ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ TPA ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ବନ୍ଧ ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକର ଏକ ସମୂହ ଓ ଚୁକ୍ତିରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଚରଣଗୁଡିକ ସହିତ ଚୁକ୍ତିୟ ଅଟେ । **IRDAI** ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ମାନକୀକରଣ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ବର୍ତ୍ତମାନ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକାଗୁଡିକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ **TPA** ଓ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ମଧ୍ୟରେ ଚୁକ୍ତି ପାଇଁ ସୂଚୀତ ମାନକ ଅନୁଚ୍ଛେଦଗୁଡିକର ଏକ ସେଟ୍ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ।

ସେହି ସେବାସବୁ ଯାହା ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା TPA ଠାରୁ ଆଶା ରଖେ, ସେଗୁଡିକ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରେ ଅଟେ :

A. ପ୍ରାବଧାନକର୍ତ୍ତା ନେଟୱର୍କିଙ୍ଗ୍ ସେବା

ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଦାବୀ ପାଇଁ ନଗଦହୀନ ଦାବୀ ଦେୟପ୍ରଦାନ ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନେଇ, TPA ସାରା ଦେଶର ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକର ନେଟୱର୍କ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପିତ କରି ରଖିବାର ପ୍ରତ୍ୟାଶା କରାଯାଏ । **IRDAI** ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ବର୍ତ୍ତମାନ ର ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ବୀମାକର୍ତ୍ତା କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି ସମ୍ବନ୍ଧକୁ ତ୍ରିକୋଣୀୟ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ କରେ ଏବଂ କେବଳ **TPA** ଓ ପ୍ରାବଧାନକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ନୁହେଁ ।

ସେମାନେ ସେଭଳି ନେଟୱର୍କ ହସ୍ପିଟଲଗୁଡିକ ଠାରୁ ବିଭିନ୍ନ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଓ ପ୍ୟାକେଜଗୁଡିକ ପାଇଁ ଉତ୍ତମ ଅନୁସୂଚୀତ ଦର ସକାଶେ ମଧ୍ୟ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିଥାନ୍ତି ଯାହା ବୀମିତ ଓ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟ ମୂଲ୍ୟକୁ ହ୍ରାସ କରିଥାଏ ।

B. **କଲ୍ ସେଣ୍ଟର ସେବା**

TPA ସାଧାରଣତଃ ରାତ୍ରି, ସପ୍ତାହ ଅନ୍ତିମ ଦିବସ ଏବଂ ଛୁଟିଦିନ ଗୁଡିକ ସମ୍ମିଳିତ କରି ସବୁ ସମୟରେ ଅର୍ଥାତ୍ 24*7*365 ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଥିବା ଟୋଲ-ମୁକ୍ତ ନମ୍ବର ସହିତ ଏକ କଲ୍ ସେଣ୍ଟର ରଖିବାର ପ୍ରତ୍ୟାଶା କରାଯାଏ । TPA ର କଲ୍ ସେଣ୍ଟର ନିମ୍ନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିବ:

a) ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଉପଲବ୍ଧ ସୁରକ୍ଷା ଓ ଲାଭସବୁ ।

b) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଦାବୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଓ ପଦ୍ଧତିସବୁ ।

c) ସେବା ଓ ନଗଦହୀନ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ।

d) ନେଟୱର୍କ ହସ୍ପିଟଲଗୁଡିକ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ ।

e) ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଉପଲବ୍ଧ ଅବଶିଷ୍ଟ ବୀମା ରାଶି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସୂଚନା ।

f) ଦାବୀ ସ୍ଥିତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ ।

g) ଦାବୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନୁପସ୍ଥିତ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପରାମର୍ଶ ।

ଏକ ଜାତୀୟ ଟୋଲ-ମୁକ୍ତ ନମ୍ବର ଜରିଆରେ କଲ ସେଣ୍ଟର ଅଭିଗମ୍ୟ ହେବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଗ୍ରାହକ ସେବା ଷ୍ଟାଫ୍ ସାଧାରଣତଃ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବୋଲାଯାଉଥିବା ମୁଖ୍ୟ ଭାଷାଗୁଡିକରେ ବାର୍ତ୍ତା ବିନିମୟ କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହେବା ଉଚିତ୍ । ଏହି ବିବରଣୀଗୁଡିକ ଅବଶ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ସେମାନଙ୍କ TPA ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ଚୁକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୋଇଥାଏ ।

C. **ନଗଦହୀନ ଅଭିଗମ ସେବା**

ପରିଭାଷା

"ନଗଦହୀନ ସୁବିଧା" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ବୀମିତ ନିକଟକୁ ବିସ୍ତାରିତ ହୋଇଥିବା ସୁବିଧା ଯେଉଁଠି ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଅନୁସାରେ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ଚିକିତ୍ସା ର ମୂଲ୍ୟ ର ଦେୟ ପ୍ରଦାନ, ସ୍ୱୀକୃତ ପୂର୍ବ-ଅନୁଜ୍ଞା ପରିମାଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରୂପେ ନେଟୱର୍କ ପ୍ରଦାନକାରୀ କୁ କରାଯାଇଥାଏ ।

ଏହା ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ, ଚୁକ୍ତି ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକ ହେଉଛି:

a) ସମସ୍ତ ପଲିସୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ TPA ପାଖରେ ଉପଲବ୍ଧ ଥିବା ଉଚିତ୍ । ଏହାକୁ TPA କୁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ବୀମାକର୍ତ୍ତାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅଟେ ।

b) ପଲିସୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ତଥ୍ୟ, କୌଣସି ତ୍ରୁଟି କିମ୍ବା ଅଭାବ ବିନା, ଉପଲବ୍ଧ ଓ ଅଭିଗମ୍ୟ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

c) ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଏକ ପରିଚୟ ପତ୍ର ଧାରଣ କରିଥିବା ଉଚିତ୍ ଯାହା ସେମାନଙ୍କୁ ପଲିସୀ ଓ TPA ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧିତ କରେ । ପରିଚୟ ପତ୍ର ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଏକ ସମ୍ମତ ଫର୍ମାଟ୍ ରେ **TPA** ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ ହୋଇଥିବା ଉଚିତ୍, ସଦସ୍ୟ ପାଖକୁ ଏକ ଉଚିତ୍ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ପଲିସୀ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ବୈଧ ରହିବା ଉଚିତ୍ ।

d) ନଗଦହୀନ ସୁବିଧା ମାଗିବା ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଆଧାର କରି TPA ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ଏକ ପୂର୍ବ-ଅନୁଜ୍ଞା କିମ୍ବା ଏକ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ପତ୍ର ଦେବା ଉଚିତ୍ । ରୋଗର ସ୍ୱରୂପ, ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଚିକିତ୍ସା ଏବଂ ସଂପୃକ୍ତ ମୂଲ୍ୟ କୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ ଏହା ଅଧିକ ସୂଚନା ମାଗିପାରେ ।

e) ଯେଉଁଠି ସୂଚନା ସ୍ପଷ୍ଟ ନୁହେଁ କିମ୍ବା ଉପଲବ୍ଧ ନୁହେଁ, TPA ନଗଦହୀନ ଅନୁରୋଧ କୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିପାରେ, ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରି ଯେ ନଗଦହୀନ ସୁବିଧାର ଅସ୍ୱୀକୃତି କୁ ଚିକିତ୍ସାର ଅସ୍ୱୀକୃତି ବୋଲି ବିଚାର କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ସଦସ୍ୟ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ ପରେ ଏକ ଦାବୀ ଫାଇଲ କରିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ମୁକ୍ତ ଅଟେ, ଯାହାକୁ ଏହାର ଯୋଗ୍ୟତା ଆଧାରରେ ବିଚାର କରାଯିବ ।

f) ଜରୁରୀକାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଭର୍ତ୍ତିର 24 ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ସୂଚନା ଦେବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ନଗଦହୀନ ଉପରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କୁ ସୂଚୀତ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

D. **ଗ୍ରାହକ ସମ୍ବନ୍ଧ ଏବଂ ସଂପର୍କ ପରିଚାଳନ**

TPA ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା/ତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରାହକମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଅଭିଯୋଗକୁ ଦାଖଲ କରିପାରିବେ । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀଗୁଡ଼ିକ ଯାଞ୍ଚ ଓ ସତ୍ୟାପନର ଅଧୀନ ରେ ଥିବା ସାଧାରଣ ଅଟେ । ଏହାକୁ ମଧ୍ୟ ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଇପାରେ ଯେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀଗୁଡ଼ିକର ମାତ୍ର କିଛି ପ୍ରତିଶତ ଅସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇଥାଏ ଯାହା ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧର କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ବାହାରେ ଥାଏ ।

ଏହା ଅତିରିକ୍ତ, ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀଗୁଡ଼ିକ ଦାବୀର କିଛି ମାତ୍ରାର କାଟ ର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଥାଏ । ଏହି କାଟ ଗୁଡ଼ିକ ଗ୍ରାହକ ଅସନ୍ତୋଷ ର କାରଣ ହୋଇପାରେ, ବିଶେଷରୂପେ ସେଇଠି ଯେଉଁଠି କାଟ ପାଇଁ କିମ୍ବା ଅସ୍ୱୀକାର ପାଇଁ କାରଣ ବିଷୟରେ ଗ୍ରାହକକୁ ଠିକ୍ ଭାବେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇ ନ ଥାଏ ।

ସେଭଳି ଅଭିଯୋଗ ଗୁଡ଼ିକ ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ସମ୍ଭବ ସମାଧାନ କରିବାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଆବଶ୍ୟକ କରେ ଯେ TPA ପାଖରେ ଏକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଅଭିଯୋଗ ସମାଧାନ ପରିଚାଳନ ଥିବା ଉଚିତ୍ ।

E. **ବିଲିଙ୍ଗ୍ ସେବା**

ବିଲିଙ୍ଗ୍ ସେବା ଅନ୍ତର୍ଗତ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା TPA କୁ ତିନୋଟି କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ର ପ୍ରତ୍ୟାଶା ରଖେ :

a) ମାନକୀକୃତ ବିଲିଙ୍ଗ୍ ଶୈଳୀ ଯାହା ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ବିଭିନ୍ନ ଶୀର୍ଷକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷାର ଉପଯୋଗ କୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବାରେ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

b) ପୁଷ୍ଟିକରଣ/ଦୃଢ଼ୀକରଣ ଯେ ଚାର୍ଜ କରାଯାଇଥିବା ରାଶି ରୋଗ ପାଇଁ ପ୍ରକୃତରେ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥିବା ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଉଚିତ୍ ଅଟେ ।

c) ଡାଏଗ୍ନୋସିସ୍ ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟା କୋଡ କୁ କ୍ୟାପଚର କରାଯାଏ ଯାହାଦ୍ୱାରା ଜାତୀୟ ଓ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁସାରେ ସମସ୍ତ TPA ପାଇଁ ତଥ୍ୟର ମାନକୀକରଣ ସମ୍ଭବ ହୁଏ ।

ଏଥିପାଇଁ TPA ଠାରେ ପ୍ରଶିକ୍ଷିତ ଓ ନିପୁଣ/କୁଶଳୀ ମାନବଶକ୍ତି ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ ଯେଉଁମାନେ କୋଡ କରିବାରେ, ଟ୍ୟାରିଫ୍ କୁ ସତ୍ୟାପିତ କରିବାରେ ଏବଂ ବିଲିଙ୍ଗ ତଥ୍ୟ କ୍ୟାପ୍ଚର କୁ ମାନକୀକରଣ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

F. **ଦାବୀ ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ ଏବଂ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ସେବା**

ଏହା ହେଉଛି TPA ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ସବୁଠୁ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ସେବା । ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ TPA ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ଦାବୀ ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ ସେବା ସାଧାରଣତଃ ଆରମ୍ଭରୁ ଅନ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ସୂଚନା ପଞ୍ଜିକୃତ କରିବା ଠାରୁ ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ ଦେଇ ସ୍ୱୀକୃତି ଓ ଦେୟପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ସୁପାରିଶ କରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହା ହୋଇଥାଏ ।

ଦାବୀର ଦେୟପ୍ରଦାନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଫଣ୍ଡ ଗୁଡ଼ିକ ଜରିଆରେ କରାଯାଇଥାଏ । ଫଣ୍ଡଗୁଡ଼ିକ TPA କୁ ଅଗ୍ରୀମ ଟଙ୍କା ଆକାରରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ କିମ୍ବା ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ରୂପେ ଏହାର ବ୍ୟାଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଗ୍ରାହକ କିମ୍ବା ଡାକ୍ତରଖାନା ସହିତ ସମାଧାନ କରାଯାଇଥାଏ ।

TPA ନିଧିସବୁର ଏକ ଖାତା ରଖିବାର ଏବଂ ବୀମା କମ୍ପାନୀଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରିଥିବା ରାଶିସବୁର ଆବର୍ତ୍ତିକ ସମାଧାନ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ପ୍ରତ୍ୟାଶା ରଖାଯାଏ ଟଙ୍କାକୁ ସ୍ୱୀକୃତ ଦାବୀଗୁଡିକର ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

G. **ପରିଚାଳନ ସୂଚନା ସେବା**

ଯେହେତୁ TPA ଦାବୀ ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ କୁ ସଂପାଦିତ କରେ, ଦାବୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ବୈୟକ୍ତିକ ରୂପେ କିମ୍ବା ସାମୂହିକ ରୂପେ ହେଉ, ଏହା TPA ଠାରେ ଉପଲବ୍ଧ ଥାଏ । ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବିଭିନ୍ନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ତଥ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ କରିଥାଏ ଏବଂ ସେହି ତଥ୍ୟକୁ ସଠିକ୍ ରୂପେ ଓ ଯଥାସମୟରେ **TPA** ଦ୍ୱାରା ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ।

ଏ ପ୍ରକାରେ TPA ର ସେବା ର ପରିସର ବୀମିତମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ର ଆରମ୍ଭରୁ ଅନ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେବା ରୂପେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରେ , ଆବଶ୍ୟକତା ଓ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ହୋଇଥିବା MOU ଆଧାରରେ, ଅଳ୍ପ କେତେକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ କରାଯାଇପାରେ ।

H. TPA ପାରିଶ୍ରମିକ

ଏହି ସେବାଗୁଡିକ ପାଇଁ, TPA କୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଧାରଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଉପରେ ଶୁଳ୍କ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ ।

a) ଗ୍ରାହକ କୁ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମ (ସେବା କର ଛାଡି), ଏହାର କିଛି ପ୍ରତିଶତ,

b) ଏକ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟାବଧି ପାଇଁ TPA ଦ୍ୱାରା ସେବା ଦିଆଯାଉଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଦସ୍ୟ ପାଇଁ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ରାଶି, କିମ୍ବା

c) TPA ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ସେବାର ପ୍ରତ୍ୟେକ କାରବାର ପାଇଁ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ରାଶି-ଉ.ସ୍ୱ. ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଦସ୍ୟ କାର୍ଡ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦାବୀ ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟ ।

ଏପ୍ରକାରେ, TPA ର ସେବା ମାଧ୍ୟମରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ନିମ୍ନ ଭିତରକୁ ଅଭିଗମନ କରନ୍ତି :

i. ନଗଦହୀନ ସେବା

ii. ତଥ୍ୟ ସଙ୍କଳନ ଏବଂ ବିଶ୍ଳେଷଣ

iii. ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ 24 ଘଣ୍ଟା କଲ ସେଣ୍ଟର ଓ ସହାୟତା

iv. ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକର ନେଟୱର୍କ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମେଡିକଲ ସୁବିଧା

v. ଅଧିକାଂଶ ସମୂହ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସହାୟତା

vi. ଗ୍ରାହକ ସହିତ ଦାବୀ ଉପରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ର ସୁବିଧା

vii. ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକ ସହିତ ଟ୍ୟାରିଫ୍ ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟା ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ମୂଲ୍ୟହ୍ରାସ ପାଇଁ କଥାବାର୍ତ୍ତା

viii. ଗ୍ରାହକ ସେବା କୁ ସହଜ କରିବା ପାଇଁ ଔଦ୍ୟୋଗିକୀ ସମର୍ଥିତ ସେବା

ix. ସନ୍ଦେହଜନକ କେସ୍ ଗୁଡିକର ସତ୍ୟାପନ ଓ ଅନୁସନ୍ଧାନ/ଯାଞ୍ଚ

x. କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଦାବୀ ଶୈଳୀଗୁଡିକର ବିଶ୍ଳେଷଣ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସୂଚନା ର ପ୍ରାବଧାନ, ନୂତନତର ପଦ୍ଧତିର ଚିକିତ୍ସା, ଆବିର୍ଭାବ ହେଉଥିବା ପ୍ରବୃତ୍ତି ଓ କପଟ/ଜାଲିଆତି କୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା

xi. ତୁରନ୍ତ ସେବା ପହଞ୍ଚାଇବାରେ ବିସ୍ତାରଣ

F. ଦାବୀ ପରିଚାଳନ - ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା

1. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା

ପରିଭାଷା

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ହେଉଛି ଏକ ଲାଭ ପଲିସୀ ଏବଂ ଏହା ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ, ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ବିକଳାଙ୍ଗତା (ସ୍ଥାୟୀ/ଆଂଶିକ), ଅସ୍ଥାୟୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକଳାଙ୍ଗତାକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ବିଶେଷ ଉତ୍ପାଦ ଉପରେ ଆଧାର କରି ଏଥିରେ ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚ, ଅନ୍ତିମ ସଂସ୍କାର ଖର୍ଚ୍ଚ, ଶିକ୍ଷାଗତ ଖର୍ଚ୍ଚ ଇତ୍ୟାଦି ର ଆଡ-ଅନ କଭରେଜ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇପାରେ ।

PA ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହେଉଥିବା ବିପଦ ହେଉଛି "ଦୁର୍ଘଟଣା" ।

ପରିଭାଷା

ଦୁର୍ଘଟଣା କୁ କୌଣସି ଜିନିଷ ଯାହା ଆକସ୍ମିକ, ଅଦୃଷ୍ଟ (ଅନପେକ୍ଷିତ), ଅନଭିପ୍ରେତ, ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଏବଂ ପ୍ରକଟ ସାଧନ ଦ୍ଵାରା ହୋଇଥାଏ, ଏହି ରୂପେ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଏ ।

ଦାବୀ ପରିଚାଳକ ସାବଧାନତା ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଦାବୀର ଏକ ଅଧିସୂଚନାର ପ୍ରାପ୍ତିରେ ନିମ୍ନ ବିଷୟଗୁଡିକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଉଚିତ୍ :

a) ବ୍ୟକ୍ତି ଯାହା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଦାବୀ କରାଯାଇଛି, ସେ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି

b) ହାନିର ତାରିଖ ଓ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଲିସୀ ବୈଧ ରହିଛି

c) ହାନି ପଲିସୀ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଛି

d) ହାନି ଦୁର୍ଘଟଣା ଠାରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି, ରୋଗ ଠାରୁ ନୁହେଁ

e) କୌଣସି ଛଳ କପଟ ଟ୍ରିଗର୍ କୁ ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଯଦି ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ, ଅନୁସନ୍ଧାନ/ଯାଞ୍ଚ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଅନ୍ତୁ

f) ଦାବୀକୁ ପଞ୍ଜିକୃତ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ତା' ସକାଶେ ରିଜର୍ଭ ଜାତ କରନ୍ତୁ

g) ଟର୍ଣ୍ଣଏରାଉଣ୍ଡ ଟାଇମ୍ (ଦାବୀ ସେବା ସମୟ) କୁ ରକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଦାବୀର ବିକାଶ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଗ୍ରାହକକୁ ସୂଚୀତ କରୁଥାଆନ୍ତୁ ।

2. ଦାବୀ ଅନୁସନ୍ଧାନ/ଯାଞ୍ଚଯଦି ଦାବୀ ସୂଚନାରେ କିମ୍ବା ଦାବୀ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକର ପ୍ରାପ୍ତିରେ କୌଣସି ନାଲି ସତର୍କତା ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୁଏ, ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦାବୀର ସତ୍ୟାପନ ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରଫେସନଲ ଯାଞ୍ଚକର୍ତ୍ତା କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ ।

ଉଦାହରଣ

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀଗୁଡିକ ପାଇଁ ନାଲି ସତର୍କତା ର ଉଦାହରଣ (ଅଧିକ ଯାଞ୍ଚ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, କିନ୍ତୁ କପଟର ସକାରାତ୍ମକ ସଂଙ୍କେତ କିମ୍ବା ଦାବୀଟି କପଟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ବୋଲି ସୂଚୀତ କରେ ନାହିଁ):

- ✓ ନିକଟ ଆସନ୍ନ ଦାବୀ (ବୀମା ପ୍ରାରମ୍ଭ ର ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଦାବୀ)
- ✓ ଦୀର୍ଘ ଅବଧି ର ବିକଳାଙ୍ଗତା ସହିତ ଉଚ୍ଚ ସାପ୍ତାହିକ ଲାଭ ରାଶି
- ✓ ଦାବୀ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକରେ ବିସଙ୍ଗତି
- ✓ ସେହି ଏକା ବୀମିତ ଦ୍ଵାରା ବହୁବିଧ ଦାବୀ
- ✓ ମଦ୍ୟର ସଂକେତ
- ✓ ସନ୍ଦେହଜନକ ଆତ୍ମହତ୍ୟା

- ✓ ବିଳମ୍ବ ରାତ୍ରି ସଡକ ଟ୍ରାଫିକ୍ ଦୁର୍ଘଟଣା ଯେତେବେଳେ ଗାଡି କୁ ବୀମିତ ଚଳାଉଥିଲା
- ✓ ସର୍ପ ଦଂଶନ
- ✓ ବୁଡ଼ି ଯିବା
- ✓ ଉଚ୍ଚ ସ୍ଥାନ ରୁ ପତନ
- ✓ ସନ୍ଦେହଜନକ ରୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରକରଣ ଗୁଡିକ
- ✓ ବିଷ ଦେଇଦେବା/ବିଷର ଶୀକାର ହେବା
- ✓ ହତ୍ୟା
- ✓ ଗୋଳି ଦ୍ୱାରା କ୍ଷତ
- ✓ ଫ୍ରଷ୍ଟ ବାଇଟ୍ (ଶୀତାଘାତ) ଅଦୃଶ୍ୟତା
- ✓ ନର ହତ୍ୟା, ଇତ୍ୟାଦି

ଅନୁସନ୍ଧାନ ର ମୂଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି :

a) ହାନି ର କାରଣ କୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ।

b) ହାନି ର ବିସ୍ତାର ଓ ସ୍ୱରୂପ କୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ।

c) ପ୍ରମାଣ ଏବଂ ସୂଚନା ର ଏକତ୍ରୀକରଣ ।

d) ଦାବୀ ରାଶି ରେ କପଟ କିମ୍ବା ଅତିରଞ୍ଜନ ର ତତ୍ତ୍ୱ ଅଛି କି ନାହିଁ, ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ।

ଦୟାକରି ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତୁ : ଅନୁସନ୍ଧାନ ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ପ୍ରକରଣର ବାସ୍ତବତା/ସତ୍ୟତା କୁ ସତ୍ୟାପିତ କରିବା ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ।

ଏହା ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯେ ଦାବୀ ଯାଞ୍ଚକର୍ତ୍ତା ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀକୁ ଅନୁସନ୍ଧାନର କେନ୍ଦ୍ର ବିନ୍ଦୁ ଉପରେ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ କରେ ।

ଉଦାହରଣ

ପ୍ରକରଣ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ର ଉଦାହରଣ :

ସଡକ ଟ୍ରାଫିକ୍ ଦୁର୍ଘଟଣା

i. ଦୁର୍ଘଟଣା କେବେ ଘଟିଥିଲା-ସଠିକ୍ ସମୟ,ଏବଂ ତାରିଖ ସ୍ଥାନ ?

ii. ବୀମିତ ଏକ ପାଦଚାରୀ ଥିଲା, ଯାତ୍ରୀ/ପିଲିଅନ୍ ଚାଳକ ରୂପେ ଯାତ୍ରା କରୁଥିଲା କିମ୍ବା ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ସଂପୃକ୍ତ ଗାଡି କୁ ଚଳାଉଥିଲା ?

iii. ଦୁର୍ଘଟଣା ବିଷୟରେ ବିବରଣ, ଏହା କିପରି ଘଟିଥିଲା ?

iv. ଦୁର୍ଘଟଣା ସମୟରେ ବୀମିତ ମଦ୍ୟର ପ୍ରଭାବରେ ଥିଲା କି ?

v. ମୃତ୍ୟୁ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ, ମୃତ୍ୟୁର ସଠିକ୍ ସମୟ ଓ ତାରିଖ କ'ଣ ଥିଲା, ମୃତ୍ୟୁ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଚିକିତ୍ସା, କେଉଁ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଇତ୍ୟାଦି ?

ଦୁର୍ଘଟଣା ପାଇଁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ କାରଣ :

ଗାଡି ଚାଳକ ର କୌଣସି ରୋଗ (ହୃଦଘାତ, ଉଦବେଗ ଇତ୍ୟାଦି), ମଦ୍ୟର ପ୍ରଭାବ, ଖରାପ ରାସ୍ତା ସ୍ଥିତି, ପାଗ ସ୍ଥିତି, ଗାଡିର ବେଗ ଇତ୍ୟାଦି ଯୋଗୁଁ ବୀମିତର କିମ୍ବା ବିପରୀତ ପକ୍ଷର ଗାଡ଼ିର ଯାନ୍ତ୍ରିକ ବିଫଳତା (ଷ୍ଟିଅରିଙ୍ଗ, ବ୍ରେକ୍ ଇତ୍ୟାଦି ବିଫଳତା) ।

ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଜାଲିଆତି ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀର ରହସ୍ୟ ଉଦ୍ଘାଟନ ର କେତେକ ଉଦାହରଣ :

i. TTD ଅବଧି ରେ ଅତିରଞ୍ଜନ ।

ii. ରୋଗକୁ ଦୁର୍ଘଟଣା ରୂପେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବା ଉ.ସ୍ୱ. ପ୍ୟାଥୋଲୋଜି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାରଣ ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିବା ପୀଠିରେ ଯନ୍ତ୍ରଣା କୁ ଘରେ 'ପଡିଯିବା/ସ୍ଲିପ ହୋଇଯିବା' ପରେ ଏହାକୁ ପି.ଏ. ଦାବୀରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିବା ।

iii. ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକୁ ଜାଲି କରି, ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ଦୁର୍ଘଟଣାଗୁଡିକୁ ନୂଆ ରୂପେ ଦାବୀ କରାଯାଏ – ସ୍ୱାଭାବିକ ମୃତ୍ୟୁକୁ ଦୁର୍ଘଟଣା ଜନିତ ପ୍ରକରଣ କିମ୍ବା ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୁଗ୍ଣତା ରୂପେ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଦୁର୍ଘଟଣା ପରେ ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଛି ବୋଲି ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବା

iv. ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ କୁ ଦୁର୍ଘଟଣା ଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ ରୂପେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବା

ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ଭାଉଚର ହେଉଛି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଏକ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦସ୍ତାବିଜ, ବିଶେଷରୂପେ ସେହି ଗୁଡିକ ଯେଉଁଗୁଡିକ ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀ ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ । ପ୍ରସ୍ତାବ ସମୟରେ ନାମିତ ବିବରଣୀ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ମଧ୍ୟ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଏବଂ ତାହା ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜର ଅଂଶ ହୋଇଥାଏ ।

3. ଦାବୀ ଦଲିଲୀକରଣ

ସାରଣୀ 2.3

ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀ	a) ଦାବୀକର୍ତ୍ତା ର ନାମୀତ/ପରିବାର ସଦସ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ଉଚିତ ରୂପେ ପୂରଣ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀ ଫର୍ମ b) ପ୍ରଥମ ସୂଚନା ରିପୋର୍ଟ ର ମୂଳ କିମ୍ବା ଅନୁପ୍ରମାଣିତ ପ୍ରତିଲିପି । (**FIR /**ପଞ୍ଚନାମା**/**ଯାଞ୍ଚ ପଞ୍ଚନାମା ର ଅନୁପ୍ରମାଣିତ ପ୍ରତିଲିପି) c) ମୃତ୍ୟୁ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ର ମୂଳ କିମ୍ବା ଅନୁପ୍ରମାଣିତ ପ୍ରତିଲିପି । d) ଯଦି ସଂପାଦିତ କରାଯାଇଥାଏ, ପୋଷ୍ଟ ମଟମ ରିପୋର୍ଟ ର ଅନୁପ୍ରମାଣିତ ପ୍ରତିଲିପି । e) AML (ଆଣ୍ଟି-ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗ୍) ଦସ୍ତାବିଜ ସବୁର ଅନୁପ୍ରମାଣିତ ପ୍ରତିଲିପି – ନାମ ସତ୍ୟାପନ ପାଇଁ (ପାସପୋର୍ଟ/PANକାର୍ଡ/ଭୋଟଦାତା ID/ଡ୍ରାଇଭିଙ୍ଗ୍ ଲାଇସେନ୍ସ), ଠିକଣା ସତ୍ୟାପନ ପାଇଁ (ଟେଲିଫୋନ ବିଲ) ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତା ବିବରଣ/ବିଜୁଳୀ ବିଲ/ରାଶନ କାର୍ଡ) । f) ଏଫିଡେବିଟ୍ (ଶପଥ ପତ୍ର) ଓ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ବଣ୍ଡ ଥିବା ବୈଧିକ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ପ୍ରମାଣପତ୍ର । ଉଭୟ ସମସ୍ତ ବୈଧିକ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯଥାର୍ଥ ରୂପେ ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୋଇଥିବ ଏବଂ ନୋଟରୀକୃତ ହୋଇଥିବ ।
ସ୍ଥାୟୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକଳାଙ୍ଗତା (PTD**) ଏବଂ ସ୍ଥାୟୀ ଆଂଶିକ ବିକଳାଙ୍ଗତା (**PPD**) ଦାବୀ**	a) ଦାବୀକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ଉଚିତ୍ ରୂପେ ପୂରଣ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀ । b) ଯଦି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ, ପ୍ରଥମ ସୂଚନା ରିପୋର୍ଟ ର ଅନୁପ୍ରମାଣିତ ପ୍ରତିଲିପି । c) ଏକ ସିଭିଲ ସର୍ଜନ କିମ୍ବା କୌଣସି ସମାନ ଯୋଗ୍ୟତା ପ୍ରାପ୍ତ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଠାରୁ ବୀମିତର ବିକଳାଙ୍ଗତାକୁ ପ୍ରମାଣିତ କରୁଥିବା ସ୍ଥାୟୀ ବିକଳାଙ୍ଗତା ପ୍ରମାଣପତ୍ର

ଅସ୍ଥାୟୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକଳାଙ୍ଗତା (TTD) **ଦାବୀ**	a) ଚିକିତ୍ସା କରୁଥିବା ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଠାରୁ ବିକଳାଙ୍ଗତାର ପ୍ରକାର ଓ ବିକଳାଙ୍ଗତା ଅବଧି ଉଲ୍ଲେଖ କରୁଥିବା ମେଡିକଲ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ । ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ଠାରୁ ସଠିକ୍ ଛୁଟି ସମୟର ବିବରଣୀ ଦେଉଥିବା ଛୁଟି ପ୍ରମାଣପତ୍ର, ଯାହା ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ଦ୍ୱାରା ଯଥାର୍ଥ ରୂପେ ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ଓ ମୋହରୀକୃତ କରାଯାଇଥିବ । b) ଚିକିତ୍ସା କରୁଥିବା ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଠାରୁ ଫିଟନେସ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ଏହା ପ୍ରମାଣିତ କରି ଯେ ବୀମିତ ତା' ସାମାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ଅଟେ ।

ଉପରୋକ୍ତ ତାଲିକାଟି କେବଳ ସଂକେତାତ୍ମକ ଅଟେ, ପ୍ରକରଣ ର ବିଶେଷ ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଆଧାର କରି ଅଧିକ ଦସ୍ତାବିଜ (କ୍ଷତ ଚିହ୍ନ, ଦୁର୍ଘଟଣାର ସ୍ଥଳ ଇତ୍ୟାଦି ର ଫଟୋଗ୍ରାଫ୍ ସହିତ) ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ, ବିଶେଷ ରୂପେ ସନ୍ଦେହାସ୍ପଦ କପଟ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ଥିବା ପ୍ରକରଣଗୁଡିକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବାକୁ ପଡିପାରେ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 4

ସ୍ଥାୟୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକଳାଙ୍ଗତା ଦାବୀ ପାଇଁ ଜମା କରିବା ପାଇଁ ନିମ୍ନ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କାହାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ?

I. ଦାବୀକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ଉଚିତ୍ ରୂପେ ପୂରଣ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀ ଫର୍ମ ।

II. ଯଦି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ, ପ୍ରଥମ ସୂଚନା ରିପୋର୍ଟର ଅନୁପ୍ରମାଣିତ ପ୍ରତିଲିପି ।

III. ଏକ ସିଭିଲ ସର୍ଜନ କିମ୍ବା କୌଣସି ସମାନ ଯୋଗ୍ୟତା ପ୍ରାପ୍ତ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଠାରୁ ବୀମିତ ର ବିକଳାଙ୍ଗତା କୁ ପ୍ରମାଣିତ କରୁଥିବା ସ୍ଥାୟୀ ବିକଳାଙ୍ଗତା ପ୍ରମାଣପତ୍ର

IV. ଚିକିତ୍ସା କରୁଥିବା ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଠାରୁ ପିଟନେସ୍ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ଏହା ପ୍ରମାଣିତ କରି ଯେ ବୀମିତ ତା' ସାମାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ଅଟେ ।

G. ଦାବୀ ପରିଚାଳନ- ସମୁଦ୍ରପାରୀ /ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା ବୀମା

1. ସମୁଦ୍ରପାରୀ/ ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା ବୀମା ପଲିସୀ

ଯଦିଓ ସମୁଦ୍ରପାରୀ/ବିଦେଶଯାତ୍ରା ବୀମା ପଲିସୀ ରେ ଅନେକ ଅନୁଭାଗ ଅଛି ଯାହା ଅଣ-ମେଡିକଲ ଲାଭ ଗୁଡିକୁ ଆବୃତ୍ତ କରେ, ଏହାର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଏବଂ ଦାବୀ ପରିଚାଳନ କୁ ପାରମ୍ପାରିକ ରୂପେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପୋର୍ଟଫୋଲିଓ ଅନ୍ତର୍ଗତ ରଖାଯାଇଛି କାରଣ ମେଡିକଲ ଓ ରୋଗ ଲାଭ ଏହି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ମୂଖ୍ୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଅଟେ ।

ଏହି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାଗୁଡିକୁ ମୂଖ୍ୟତଃ ନିମ୍ନ ଅନୁଭାଗ ଗୁଡିକରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ । ଏକ ବିଶେଷ ଉତ୍ପାଦ ନିମ୍ନ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଲାଭଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କିମ୍ବା କେତେକକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିପାରେ :

a) ମେଡିକଲ ଏବଂ ରୋଗ ବିଭାଗ

b) ସ୍ୱଦେଶ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ ଏବଂ ନିଷ୍କାସନ/ପରିତ୍ୟାଗ

c) ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ସୁରକ୍ଷା

d) ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦାୟିତ୍ୱ

e) ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଣ-ମେଡିକଲ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା :

i. ଯାତ୍ରା ରଦ୍ଦକରଣ
ii. ଯାତ୍ରା ବିଳମ୍ବ
iii. ଯାତ୍ରାରେ ବାଧା
iv. ବିଫଳ ହୋଇଥିବା ସଂଯୋଗ
v. ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟାଗେଜ ରେ ବିଳମ୍ବ
vi. ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟାଗେଜ ର ହାନି
vii. ପାସପୋର୍ଟ ର ହାନି
viii. ଜରୁରୀକାଳୀନ ଅଗ୍ରୀମ ନଗଦ
ix. ବାହନ ଅପହରଣ ଭତ୍ତା
x. ବେଲ ବଣ୍ଡ ବୀମା
xi. ବାହନ ଅପହରଣ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା
xii. ପ୍ରାୟୋଜକ ସୁରକ୍ଷା
xiii. ସହାନଭୂତିଶୀଳ ପରିଦର୍ଶନ
xiv. ଅଧ୍ୟୟନ ରେ ବାଧା
xv. ଗୃହୋପକରଣ ଚୋରୀ

ଯେପରିକି ନାମ ସୂଚୀତ କରେ, ପଲିସୀ ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା କରୁଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ, ଏହା ସ୍ୱାଭାବିକ ଅଟେ ଯେ ହାନି ଭାରତ ବାହାରେ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ବି ରିପୋର୍ଟ କରାଯିବ ଦାବୀଗୁଡିକ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ରୂପେ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ । ସମୁଦ୍ରପାରୀ ଯାତ୍ରା ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦାବୀ ସେବା ପ୍ରଦାନରେ ସାଧାରଣତଃ ଏକ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀ (ସହାୟକ କମ୍ପାନୀ) ସଂପୃକ୍ତ ଥାଏ ଯିଏ ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସମର୍ଥନ ଓ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ନେଟୱର୍କ ସ୍ଥାପିତ କରିଛି ।

ଦାବୀ ସେବାଗୁଡିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରନ୍ତି :

a) 24*7 ଆଧାରରେ ଦାବୀ ଅଧିସୂଚନା କୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବା;

b) ଦାବୀ ଫର୍ମ ଏବଂ ପ୍ରକ୍ରିୟା କୁ ପଠାଇବା ;

c) ହାନି ପରେ ତୁରନ୍ତ ରୂପେ କ'ଣ କରିବାକୁ ପଡିବ, ଏହା ଉପରେ ଗ୍ରାହକକୁ ମାର୍ଗ ଦର୍ଶନ କରିବା;

d) ମେଡିକଲ ଏବଂ ରୋଗ ଦାବୀ ପାଇଁ ନଗଦହୀନ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବା;

e) ସ୍ୱଦେଶ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ ଏବଂ ପରିତ୍ୟାଗ ପାଇଁ ଜରୁରୀକାଳୀନ ଅଗ୍ରୀମ ନଗଦ ର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ।

2. ସହାୟକ କମ୍ପାନୀ – ବିଦେଶ ଦାବୀରେ ଭୂମିକା

ସହାୟକ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କର ନିଜ କାର୍ଯ୍ୟଳୟଗୁଡିକ ଅଛି ଏବଂ ସାରା ବିଶ୍ୱର ସେଭଳିଆ ଅନ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀ ସହିତ ବନ୍ଧନ ଥାଏ । ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଘଟଣା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଏହି କମ୍ପାନୀ ମାନେ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କର ଗ୍ରାହକ ମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି ।

ଏହି କମ୍ପାନୀମାନେ ଦାବୀ ପଞ୍ଜିକରଣ ଏବଂ ସୂଚନା ପାଇଁ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଟୋଲ ଫ୍ରି ନମ୍ବରଗୁଡିକ ସହିତ ଏକ 24*7 କଲ ସେଣ୍ଟର ର ସଂଚାଳନ କରନ୍ତି । ସେମାନେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସେବାଗୁଡିକ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଏବଂ ସେବାଗୁଡିକର ଚାର୍ଜ ବିଶେଷ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ସହିତ ହୋଇଥିବା ରାଜିନାମା, ଆବୃତ ହୋଇଥିବା ଲାଭଗୁଡିକ ଇତ୍ୟାଦି ଉପରେ ଆଧାର କରି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ ।

a) ମେଡିକଲ ସହାୟତା ସେବା :
   - **i.** ମେଡିକଲ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀ ରେଫରାଲ
   - **ii.** ଡାକ୍ତରଖାନା ଭର୍ତ୍ତି ର ବ୍ୟବସ୍ଥା
   - **iii.** ଜରୁରୀକାଳୀନ ମେଡିକଲ ନିଷ୍କାସନ ର ବ୍ୟବସ୍ଥା
   - **iv.** ଜରୁରୀକାଳୀନ ମେଡିକଲ ସ୍ୱଦେଶ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନର ବ୍ୟବସ୍ଥା
   - **v.** ମୃତକ ଅବଶେଷର ସ୍ୱଦେଶ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ
   - **vi.** ସହାନୁଭୂତିଶୀଳ ପରିଦର୍ଶନ ବ୍ୟବସ୍ଥା
   - **vii.** ଅଳ୍ପବୟସ୍କ ସନ୍ତାନ ସହାୟତା / ଅନୁରକ୍ଷଣ

b) ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ସମୟାବଧିରେ ଏବଂ ପରେ ମେଡିକଲ ସ୍ଥିତିର ନିରୀକ୍ଷଣ

c) ଆବଶ୍ୟକ ଔଷଧଗୁଡିକର ବିତରଣ

d) ପଲିସୀର ସର୍ତ୍ତ ଓ ଅନୁବନ୍ଧ ଅନୁଯାୟୀ ଓ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ସ୍ୱୀକୃତି ଅନ୍ତର୍ଗତ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ସମୟାବଧିରେ ବ୍ୟୟ କରାଯାଇଥିବା ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚଗୁଡିକର ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ।

e) ଯାତ୍ରା-ପୂର୍ବ ସୂଚନା ସେବା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସେବା :
   - i. ଭିସା ଏବଂ ଟୀକାକରଣ ଆବଶ୍ୟକତା
   - ii. ଦୂତାବାସ ରେଫରାଲ ସେବା
   - iii. ହଜିଯାଇଥିବା ପାସପୋର୍ଟ ଏବଂ ହଜିଯାଇଥିବା ଲଗେଜ ସହାୟତା ସେବା
   - iv. ଜରୁରୀକାଳୀନ ସନ୍ଦେଶ ପ୍ରସାରଣ ସେବା
   - v. ବେଲ ବଣ୍ଡ ବ୍ୟବସ୍ଥା
   - vi. ଆର୍ଥିକ ଜରୁରୀକାଳୀନ / ଆକସ୍ମିକ ସହାୟତା

f) ବ୍ୟାଖ୍ୟାକର୍ତ୍ତା ରେଫରାଲ

g) ବୈଧିକ ରେଫରାଲ

h) ଓକିଲ ସହିତ ନିଯୁକ୍ତି

3. ନଗଦହୀନ ମେଡିକଲ କେସ୍ ଗୁଡିକ ପାଇଁ ଦାବୀ ପରିଚାଳନ

ଦାବୀ ପରିଚାଳନ ପଦ୍ଧତି ନଗଦହୀନ ମେଡିକଲ କେସ୍, ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ମେଡିକଲ କେସ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଣ-ମେଡିକଲ କେସ୍ ପାଇଁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ପୁନଶ୍ଚ, ୟୁ.ଏସ୍. ରେ ନଗଦହୀନ ମେଡିକଲ ଦାବୀ ପରିଚାଳନ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେଶରେ ଥିବା ନଗଦହୀନ ମେଡିକଲ ଠାରୁ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସୋପାନ ଠାରୁ ସୋପାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ବିଷୟରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ।

a) ଦାବୀ ଅଧିସୂଚନା

ଯେତେବେଳେ ବି ହାନି ଘଟେ, ରୋଗୀ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୁଏ ଏବଂ ଭର୍ତ୍ତି କଉଣ୍ଟର ରେ ବୀମାର ବିବରଣୀ ଦେଖାଏ । ସହାୟତା କମ୍ପାନୀ ଡାକ୍ତରଖାନାଠାରୁ ଏବଂ/କିମ୍ବା ରୋଗୀ କିମ୍ବା ଜ୍ଞାତି / ବନ୍ଧୁ ଠାରୁ ଏକ ନୂଆ କେସ୍ ର ଅଧିସୂଚନା ପ୍ରାପ୍ତ କରେ । ତା ପରେ ଦାବୀକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ବିଷୟରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଏ ।

b) **ଦାବୀ ପରିଚାଳନ ସୋପାନ** :

ଏହା କମ୍ପାନୀ କମ୍ପାନୀ ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ, ସାଧାରଣ ସୋପାନଗୁଡିକର ତାଲିକା ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି :

i. ସହାୟତା କମ୍ପାନୀ କେସ୍ ମ୍ୟାନେଜର ପଲିସୀଧାରୀର ଲାଭ, ବୀମା ରାଶି, ପଲିସୀ ଅବଧି, ନାମ କୁ ସତ୍ୟାପିତ କରେ ।

ii. କେସ୍ ମ୍ୟାନେଜର ତାପରେ ରୋଗୀର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି, ବିଲିଙ୍ଗ୍ ସୂଚନା ଖର୍ଚ୍ଚର ଆକଳନ ଉପରେ ଅପଡେଟ ପାଇଁ କ୍ଲିନିକଲ/ମେଡିକଲ ଟିପ୍ପଣୀ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ଡାକ୍ତରଖାନା ସହିତ ସଂପର୍କରେ ରହେ । ସହାୟତା କମ୍ପାନୀ କ୍ଲିନିକଲ ଟିପ୍ପଣୀ ଓ ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚ ର ଆକଳନ ପ୍ରାପ୍ତ କରେ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖକୁ ଅପଡେଟ୍ ପଠାଏ ।

iii. ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଠାରୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଅଧୀନରେ, ଦାବୀର ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟତା କୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଏ ଏବଂ ଡାକ୍ତରଖାନା ରେ ରାଶିପ୍ରଦାନର ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ରଖାଯାଏ ।

iv. ଏଭଳି ପରିଦୃଶ୍ୟ ଆସିପାରେ ଯେଉଁଠି ଭାରତରେ (ବୀମିତ ର ନିଜ ସ୍ଥାନ ରେ) ଏବଂ/କିମ୍ବା ହାନି ହୋଇଥିବା ସ୍ଥାନରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ । ଅନୁସନ୍ଧାନର ପ୍ରକ୍ରିୟା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀ ଅନୁଭାଗ ରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିବା ଅନୁରୂପ ହୋଇଥାଏ । ବିଦେଶର ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀଙ୍କୁ ସହାୟତା କମ୍ପାନୀ ର ସହାୟତା ରେ କିମ୍ବା ବୀମା କମ୍ପାନୀର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସଂପର୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଚୟନ କରାଯାଇଥାଏ ।

v. ଚିକିତ୍ସା ଚାଲୁ ରଖିବା ପାଇଁ ଅନୁଜ୍ଞା ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଏକ କ୍ଲିନିକଲ ଓ ମୂଲ୍ୟ ଅପଡେଟ, ପ୍ରଗତି ଟିପ୍ପଣୀ ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ସହାୟତା କମ୍ପାନୀର କେସ୍ ମ୍ୟାନେଜର ଦୈନିକ ରୂପେ କେସ କୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବା ଚାଲୁ ରଖେ ।

vi. ରୋଗୀକୁ ଡିସ୍ଚାର୍ଜ କରିବା ପରେ, କେସ୍ ମ୍ୟାନେଜର ଅନ୍ତିମ ଚାର୍ଜଗୁଡିକୁ ପୁଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ଡାକ୍ତରଖାନା ସହିତ ନିଷ୍ଠା ପୂର୍ବକ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ।

vii. ସହାୟତା କମ୍ପାନୀ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ବିଲକୁ ଯଥାର୍ଥ ରୂପେ ଯାଞ୍ଚ, ସ୍କ୍ରବ୍ ଓ ଅଡିଟ୍ କରାଯାଇଛି । ମିଳିଥିବା କୌଣସି ବି ତ୍ରୁଟିର ସଂଶୋଧନ ପାଇଁ ଡାକ୍ତରଖାନାର ବିଲିଙ୍ଗ୍ ବିଭାଗ କୁ ସୂଚୀତ କରାଯାଇଥାଏ ।

viii. ତାପରେ ଅନ୍ତିମ ବିଲ ର ପୁନ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପ୍ରାବଧାନକର୍ତ୍ତା ଓ ସହାୟତା କମ୍ପାନୀ କିମ୍ବା ଏହାର ସହଯୋଗୀ ପୁନର୍ମୂଲ୍ୟନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏଜେଣ୍ଟ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ମତିପ୍ରାପ୍ତ ମୂଲ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥାଏ । ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ଯେତେଶୀଘ୍ର ଦିଆଯାଏ, ପୁନର୍ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ମାଧ୍ୟମରେ ସେତେ ଅଧିକ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ସମ୍ଭବ ହୋଇଥାଏ ।

ପୁନର୍ମୂଲ୍ୟନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବିଶେଷରୂପେ ୟୁ.ଏସ୍. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ବିଶେଷତା ଅଟେ ଏବଂ ଏହି ପ୍ରକାରେ, ଅଣ ୟୁ.ଏସ୍ କେସ୍ ଗୁଡିକରେ ନଗଦହୀନ ମେଡିକଲ କେସ୍ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ମୂଖ୍ୟ ପାର୍ଥକ୍ୟ ।

c) ଦାବୀ ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ୍ ସୋପାନ :

i. ଦାବୀ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କକ ପୁନର୍ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ/ମୂଳ ବିଲ କୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରେ, ସତ୍ୟାପିତ କରେ ଏବଂ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ସେବା ଓ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଚିକିତ୍ସାର ତାରିଖ ପାଇଁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ସହାୟତା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ବିଲକୁ ଦାବୀ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଅଡିଟ କରାଯାଏ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଯେ ଚାର୍ଜସବୁ ଠିକ୍ ବର୍ଗରେ ଏବଂ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରୋଟୋକଲ ଅନୁଯାୟୀ ଅଛି । ଡିସକାଉଣ୍ଟକୁ ପୁନଃ-ପୁଷ୍ଟିକରଣ କରାଯାଏ ଏବଂ ବିଲକୁ ପ୍ରୋସେସ୍ କରାଯାଏ ।

ii. ତାପରେ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ପୁନର୍ମୂଲ୍ୟନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଅଧିସୂଚନା ଶୀଟ ଓ ଲାଭଗୁଡିକର ସଂଖ୍ୟା (EOB) ସହିତ ବିଲକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖକୁ ପଠାଇ ଦିଆଯାଏ ।

iii. ବୀମା କମ୍ପାନୀ ବିଲକୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରେ ଏବଂ ତୁରନ୍ତ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ସହାୟତା କମ୍ପାନୀକୁ ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରେ ।

d) ଦେୟପ୍ରଦାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସୋପାନ :

i. ସ୍ଥାନୀୟ ଅଫିସ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ଦେୟପ୍ରଦାନ ମୋଚନ କରିବା ପାଇଁ ସହାୟତା କମ୍ପାନୀ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଠାରୁ ଅଧିକାର ପ୍ରାପ୍ତ କରେ ।

ii. ଅର୍ଥ ବିଭାଗ ଦେୟପ୍ରଦାନ ମୋଚନ କରେ

e) ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପ୍ରକ୍ରିୟା

i. ସମୁଦ୍ରପାରୀ ଦେଶ, ବିଶେଷ ରୂପେ ୟୁ.ଏସ୍. ଏବଂ ୟୁରୋପ ର ସିଷ୍ଟମ ଭାରତୀୟ ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକ ଠାରୁ ବହୁତ ଅଲଗା ଅଟେ ଯେହେତୁ ଅଧିକାଂଶ ଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ, ବେସରକାରୀ ବୀମା ମାଧ୍ୟମରେ ହେଉ ଅଥବା ସରକାରୀ ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ ହେଉ, ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଥାଏ । ଅଧିକାଂଶ ଡାକ୍ତରଖାନା ସବୁ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ବୀମା କମ୍ପାନୀଠାରୁ ଦେୟପ୍ରଦାନର ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି ଯଦି ବୀମିତ ସେମାନଙ୍କୁ ଏକ ବୈଧ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କିମ୍ବା ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା ବୀମା ପଲିସୀ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଅଧିକାଂଶ ଦେଶରେ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ପୁଷ୍ଟିକରଣ କିମ୍ବା ନଗଦ ଜମାର ଅଭାବରେ ଚିକିତ୍ସାକୁ ବିଳମ୍ବିତ କରାଯାଏ ନାହିଁ ।

ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକ ତୁରନ୍ତ ଚିକିତ୍ସା ଆରମ୍ଭ କରିଥାନ୍ତି । ଯଦି ଏକ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଥାଏ ବୀମା ପଲିସୀ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରେ ଅଥବା ରୋଗୀକୁ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପଡିଥାଏ । ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକ ଚାର୍ଜସବୁକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିଥାନ୍ତି ଯେହେତୁ ଦେୟ ପ୍ରଦାନରେ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥାଏ ।

ଯଦି ଦେୟପ୍ରଦାନ ତୁରନ୍ତ ହୁଏ, ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକ ତୁରନ୍ତ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଅତ୍ୟଧିକ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି । ପୁନର୍ମୂଲ୍ୟନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏଜେନ୍ସିମାନେ ସାଧାରଣତଃ ଡାକ୍ତରଖାନା ବିଲଗୁଡିକର ଶୀଘ୍ର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ସକାଶେ ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକ ସହିତ ମୂଲ୍ୟ କମ୍ ବେଶୀ କରିବା ଉପରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିଥାନ୍ତି ।

ii. ନେଟୱର୍କ ଡାକ୍ତରଖାନା ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସୂଚନା ବୀମିତ କୁ ସହାୟତା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଟୋଲ ଫ୍ରି ନମ୍ବର ରେ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇଥାଏ ।

iii. ଏକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ର ଆବଶ୍ୟକତା ଅବସରରେ, ବୀମିତକୁ ତା' ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଲ ସେଣ୍ଟର ରେ ସୂଚୀତ କରିବା ଏବଂ ବୈଧ ଯାତ୍ରା ବୀମା ପଲିସୀ ସାହାଯ୍ୟରେ ଏକ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ଅଗ୍ରସର ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ ।

iv. ପଲିସୀର ବୈଧତା କୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା କୁ ସତ୍ୟାପିତ କରିବା ପାଇଁ ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ କଲ ସେଣ୍ଟର ନମ୍ବର ରେ ସହାୟତା କମ୍ପାନୀ/ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ସହିତ ସଂପର୍କ କରିଥାନ୍ତି ।

v. ଥରେ ପଲିସୀ ଡାକ୍ତରଖାନା ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇଗଲେ ବୀମିତ ନଗଦହୀନ ଆଧାରରେ ଡାକ୍ତରଖାନା ଚିକିତ୍ସା ନେଇ ପାରେ ।

vi. ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟତା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା/ସହାୟତା ପ୍ରଦାନକାରୀ ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା କେତେକ ମୂଳଭୂତ ସୂଚନା ହେଉଛି

1. ରୋଗର ବିବରଣୀ
2. କୌଣସି ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଇତିହାସ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ, ଡାକ୍ତରଖାନା, ଭାରତ ର ସ୍ଥାନୀୟ ମେଡିକଲ ଅଫିସରର ବିବରଣୀ :
    - ✓ ଅତୀତ ଇତିହାସ, ଚଳିତ ଚିକିତ୍ସା ଓ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଅଧିକ ଯୋଜନାବଦ୍ଧ କୋର୍ସ ଏବଂ ନିମ୍ନଗୁଡିକୁ ତୁରନ୍ତ ପଠାଇବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ
    - ✓ ସେବାକରୁଥିବା ଡାକ୍ତରଙ୍କ ବିବରଣ ସହିତ ଦାବୀ ଫର୍ମ
    - ✓ ପାସପୋର୍ଟର ନକଲ
    - ✓ ମେଡିକଲ ସୂଚନା ଫର୍ମ ର ମୋଚନ

f) ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଣ-ମେଡିକଲ ଦାବୀଗୁଡିକର ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି :

ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ଦାବୀଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଫାଇଲ କରାଯାଇଥାଏ ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ଭାରତକୁ ଫେରି ଆସନ୍ତି । ଦାବୀ କାଗଜପତ୍ରଗୁଡିକର ପ୍ରାପ୍ତି ପରେ, ସାଧାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁସାରେ ଦାବୀର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ କରାଯାଏ । ସମସ୍ତ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ଦାବୀଗୁଡିକର ଦେୟପ୍ରଦାନକୁ ଭାରତୀୟ ଟଙ୍କା (INR) ରେ କରାଯାଏ । ଯାହା ନଗଦହୀନ ଦାବୀ ଭଳି ନୁହେଁ ଯେଉଁଠି ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ଚେକ୍ କିମ୍ବା ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ ଟ୍ରାନ୍ସଫର ମାଧ୍ୟମରେ କରାଯାଇଥାଏ ।

ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ଦାବୀଗୁଡିକୁ ପ୍ରୋସେସ୍ କରିବା ସମୟରେ, ଦାୟିତ୍ୱର ମାତ୍ରାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ INR ରେ କରିବା ପାଇଁ ହାନିର ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଦ୍ରା ବିନିମୟ ହାର ର ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଏ । ତାପରେ ଦେୟପ୍ରଦାନ ଚେକ୍ କିମ୍ବା ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମର ମାଧ୍ୟମରେ କରାଯାଇଥାଏ ।

i. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀଗୁଡିକ ସେହି ପ୍ରକାରେ କରାଯାଇଥାଏ ଯେଉଁ ପ୍ରକାରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀ ଅନୁଭାଗରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଛି ।

ii. ବେଲ ବଣ୍ଡ କେସ୍ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ଜରୁରୀକାଳୀନ / ଆକସ୍ମିକ କେସ୍ ଗୁଡିକୁ ସହାୟତା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଅଗ୍ରୀମରେ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ପରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଠାରୁ ଦାବୀ କରାଯାଇଥାଏ ।

iii. ଅସମର୍ଥନୀୟ ଦାବୀଗୁଡିକର ଦାବୀ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଦାବୀ ପାଇଁ ଲାଗୁ ହେଉଥିବା ସେହି ସମାନ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଅନୁପାଳନ କରେ ।

g) ମେଡିକଲ ଦୁର୍ଘଟଣା ଏବଂ ରୋଗ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ଦାବୀ ଦଲିଲୀକରଣ

i. ଦାବୀ ଫର୍ମ

ii. ଡାକ୍ତରଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ

iii. ମୂଳ ଭର୍ତ୍ତି / ଡିସ୍ଚାର୍ଜ କାର୍ଡ

iv. ମୂଳ ବିଲ /ରସିଦ/ ପ୍ରେସ୍କ୍ରିପଶନ

v. ମୂଳ ଏକ୍ସ-ରେ ରିପୋର୍ଟ/ପ୍ୟାଥୋଲେଜିକଲ/ଯାଞ୍ଚ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ରିପୋର୍ଟ

vi. ପ୍ରବେଶ ଓ ପ୍ରସ୍ଥାନ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଥିବା ପାସପୋର୍ଟ / ଭିସା ର ପ୍ରତିଲିପି

ଉପରୋକ୍ତ ତାଲିକା କେବଳ ସାଙ୍କେତିକ ଅଟେ । ବିଶେଷ କେସ୍ ବିବରଣୀ କିମ୍ବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଅନୁପାଳନ କରାଯାଉଥିବା ଦାବୀ ସମାଧାନ ନୀତି / ପ୍ରକ୍ରିୟା ଉପରେ ଆଧାର କରି ଅତିରିକ୍ତ ସୂଚନା / ଦସ୍ତାବିଜ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 5

_______________ କୁ ସହାୟତା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଅଗ୍ରୀମରେ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ପରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀଠାରୁ ଦାବୀ କରାଯାଇଥାଏ ।

I. ବେଲ ବଣ୍ଡ କେସ୍

II. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀ

III. ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା ବୀମା ଦାବୀ

IV. ଅସମର୍ଥନୀୟ ଦାବୀ

ସାରାଂଶ

a) ବୀମା ହେଉଛି ଏକ 'ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି' ଏବଂ ପଲିସୀ ହେଉଛି ସେହି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ର ଏକ ସାକ୍ଷୀ । ଏକ ବୀମିତ ଘଟଣା ଘଟିବାର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଦାବୀ ହେଉଛି ସେହି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିର ବାସ୍ତବ ପରୀକ୍ଷା ।

b) ବୀମାରେ ଗୋଟିଏ ମୁଖ୍ୟ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ମାପଦଣ୍ଡ ହେଉଛି ବୀମା କମ୍ପାନୀର ଦାବୀ ପ୍ରଦାନ କ୍ଷମତା ।

c) ସେହି ଗ୍ରାହକ, ଯିଏ ବୀମା କ୍ରୟ କରେ, ସେ ହେଉଛି ପ୍ରାଥମିକ ଷ୍ଟେକ୍ ହୋଲ୍ଡର (ହିତଧାରୀ) ଏବଂ ଦାବୀ ର ପ୍ରାପ୍ତକର୍ତ୍ତା ।

d) ନଗଦହୀନ ଦାବୀରେ ଏକ ନେଟୱର୍କ ହସ୍ପିଟଲ ବୀମାକର୍ତ୍ତା/TPA ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ପୂର୍ବ-ସ୍ୱୀକୃତି ଆଧାରରେ ମେଡିକଲ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ପରେ ଦାବୀର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକୁ ଜମା କରେ ।

e) ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ଦାବୀରେ, ଗ୍ରାହକ ତା' ନିଜ ସଂସାଧନ ରୁ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ତାପରେ ଦେୟପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା/TPA ନିକଟରେ ଦାବୀ ଫାଇଲ କରେ ।

f) ଦାବୀ ସୂଚନା ହେଉଛି ଗ୍ରାହକ ଓ ଦାବୀ ଟିମ୍ ମଧ୍ୟରେ ସଂପର୍କର ପ୍ରଥମ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ।

g) ଯଦି ବୀମା ଦାବୀ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଏକ କପଟ/ଜାଲିଆତି ସନ୍ଦେହ କରାଯାଏ, ଏହାକୁ ଯାଞ୍ଚ ପାଇଁ ପଠାଯାଏ । ଏକ ଦାବୀର ଯାଞ୍ଚ ଇନ୍-ହାଉସ୍ (ନିଜ ଗୃହ ମଧ୍ୟରେ) ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା/**TPA** ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇପାରେ କିମ୍ବା ଏକ ବ୍ୟବସାୟିକ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏଜେନ୍ସି ଉପରେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ଭାର ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇପାରେ ।

h) ରିଜର୍ଭ/ସଂରକ୍ଷିତ କରିବା ଦାବୀଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥିତି ଉପରେ ଆଧାର କରି ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଖାତାଗୁଡ଼ିକରେ ସମସ୍ତ ଦାବୀ ପାଇଁ କରାଯାଇଥିବା ରାଶି ପ୍ରାବଧାନ କୁ ସୂଚୀତ କରେ ।

i) ଏକ ଅସ୍ୱୀକୃତି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ନିକଟରେ ଅଭିଯୋଗପତ୍ର ଦାଖଲ କରିବା ବ୍ୟତୀତ, ଗ୍ରାହକ ପାଖରେ ବୀମା ଲୋକପାଳ କିମ୍ବା ଉପଭୋକ୍ତା ଫୋରମ୍ କିମ୍ବା ଏପରିକି ବୈଧାନିକ ପ୍ରାଧିକାରୀମାନଙ୍କ ନିକଟକୁ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବାର ବିକଳ୍ପ ରହିଛି ।

j) କପଟ/ଜାଲିଆତି ମୂଖ୍ୟତଃ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପଲିସୀ ଗୁଡିକରେ ହୋଇଥାଏ କିମ୍ବା କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଦାବୀ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ପଲିସୀଗୁଡିକୁ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ।

k) TPA ବୀମାକର୍ତ୍ତା କୁ ଅନେକ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ଏବଂ ଶୁଳ୍କ ଆକାରରେ ପାରିଶ୍ରମିକ ପ୍ରାପ୍ତ କରିଥାଏ ।

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 1

ବୀମା ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କାହାକୁ ପ୍ରାଥମିକ ଷ୍ଟେକ୍ ହୋଲ୍ଡର ରୂପେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ ?

I. ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ

II. ମାଲିକମାନଙ୍କୁ

III. ସଙ୍କଟାଙ୍କକମାନଙ୍କୁ

IV. ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା/ବ୍ରୋକରମାନଙ୍କୁ

ପ୍ରଶ୍ନ 2

ଗିରୀଶ ସକ୍ସେନା ଙ୍କ ବୀମା ଦାବୀ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଅସ୍ୱୀକୃତ ହେଲା । ଅସ୍ୱୀକୃତ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖରେ ଅଭିଯୋଗ କରିବା ବ୍ୟତୀତ, ଗିରୀଶ ସକ୍ସେନାଙ୍କ ପାଖରେ ଉପଲବ୍ଧ ବିକଳ୍ପ କ'ଣ ଅଟେ **?**

I. ତୋ ଅପ୍ପରଟ ଗବେରନ୍ମେଣ୍ଟ

II. ବୈଧାନିକ ପ୍ରାଧିକାରୀମାନଙ୍କ ନିକଟକୁ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା

III. ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ମାନଙ୍କ ନିକଟକୁ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା

IV. କେସ୍ ଅସ୍ୱୀକୃତି କ୍ଷେତ୍ରରେ କିଛି କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ

ପ୍ରଶ୍ନ 3

ରାଜୀବ ମେହତୋ ଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପିତ ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀର ଯାଞ୍ଚ ସମୟରେ, ଆବିଷ୍କାର କରେ ଯେ ରାଜୀବ ମେହତୋ ପରିବର୍ତ୍ତେ, ଚିକିତ୍ସା ସକାଶେ ତା' ଭାଇ ରାଜେଶ ମେହତୋ କୁ ଭର୍ତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା । ରାଜୀବ ମେହତୋ ର ପଲିସୀ ଏକ ପରିବାର ଫ୍ଲୋଟର୍ ଯୋଜନା ନୁହେଁ । ଏହା ହେଉଛି _____________ ଜାଲିଆତିର ଏକ ଉଦାହରଣ ।

I. ଛଦ୍ମନାମ ଧାରଣ

II. ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡିକର ଛଳରଚନା

III. ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ର ଅତିରଞ୍ଜନ

IV. ବାହ୍ୟରୋଗୀ ଚିକିତ୍ସା କୁ ଆନ୍ତଃ-ରୋଗୀ ଚିକିତ୍ସା/ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିବା

ପ୍ରଶ୍ନ 4

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅବସ୍ଥାଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କାହା ଅନ୍ତର୍ଗତ, ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀରେ ଆବାସିକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ?

I. ରୋଗୀ ର ଅବସ୍ଥା ଏ ଭଳି ଅଟେ ଯେ ତାକୁ ହସ୍ପିଟଲ/ନର୍ସିଂହୋମ୍ କୁ ନିଆଯାଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ସେ ପସନ୍ଦ କରୁ ନାହିଁ

II. ହସ୍ପିଟାଲ/ନର୍ସିଂ ହୋମ୍ ରେ ଆବାସର ଅଭାବ ହେତୁ ରୋଗୀକୁ ସେଠିକୁ ନିଆଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ

III. କେବଳ ହସ୍ପିଟଲ/ନର୍ସିଂହୋମ୍ ରେ ଆବାସର ଅଭାବ ହେତୁ ରୋଗୀକୁ ସେଠିକୁ ନିଆଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ

IV. ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ର ଅବଧି 24 ଘଣ୍ଟା ଠାରୁ ଅଧିକ ହେବ

ପ୍ରଶ୍ନ 5

ରୋଗର ଚିକିତ୍ସା କରିବା ପାଇଁ ସଂପାଦିତ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟାଗୁଡିକୁ ନିମ୍ନ କୋଡଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କିଏ କ୍ୟାପ୍ଚର କରେ ?

I. ICD

II. DCI

III. CPT

IV. PCT

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି **I** ।

ବୀମା ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଗ୍ରାହକମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ପ୍ରାଥମିକ ଷ୍ଟେକ୍ ହୋଲ୍ଡର ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ଉତ୍ତର ହେଉଛି II ।

ବୀମା ଦାବୀ ଅସ୍ୱୀକାର କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ବୈଧାନିକ ପ୍ରାଧିକାରୀମାନଙ୍କ ନିକଟକୁ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିପାରନ୍ତି ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଏହା ଛଦ୍ମନାମ ଧାରଣ ର ଏକ ଉଦାହରଣ ଅଟେ । ଯେହେତୁ ବୀମିତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରାପ୍ତ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଠାରୁ ଭିନ୍ନ ଅଟେ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ଉତ୍ତର ହେଉଛି II ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ରେ ଆବାସିକ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ଥାଏ, କେବଳ ସେତେବେଳେ ଯେତେବେଳେ ହସ୍ପିଟଲ/ନର୍ସିଂ ହୋମରେ ଆବାସର ଅଭାବ ହେତୁ ରୋଗୀକୁ ସେଠାକୁ ନିଆଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି **III** ।

illness.ଚଳିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ପଦ (CPT) କୋଡଗୁଡିକ ରୋଗର ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ସଂପାଦିତ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟାଗୁଡିକୁ କ୍ୟାପ୍ଚର କରେ ।

SECTION 3
GENERAL SECTION

ଅଧ୍ୟାୟ 11

ବୀମାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ, ଆମେ ବୀମାର କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରୁଥିବା ମୂଳଭୂତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା । ଅଧ୍ୟାୟକୁ ଦୁଇ ପରିଚ୍ଛେଦରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ପ୍ରଥମ ପରିଚ୍ଛେଦ ବୀମାର ତତ୍ତ୍ୱଗୁଡ଼ିକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରେ ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ପରିଚ୍ଛେଦ ଏକବ ବୀମା ସଂବିଦା (ଚୁକ୍ତିନାମା) ର ବିଶେଷ ଲକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରେ ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

କ. ବୀମାର ତତ୍ତ୍ୱ
ଖ. ବୀମା ସଂବିଦା -କାନୁନୀ ଦିଗ
ଗ. ବୀମା ସଂବିଦା -ବିଶେଷ ଲକ୍ଷଣ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟର ଅଧ୍ୟୟନ ପରେ, ଆପଣ ସମର୍ଥ ହେବେ:

1. ବୀମାର ବିଭିନ୍ନ ତତ୍ତ୍ୱଗୁଡ଼ିକୁ ପରିଭାଷିତ କରିବା ପାଇଁ
2. ଏକ ବୀମା ସଂବିଦାର ଲକ୍ଷଣ/ବିଶେଷତାଗୁଡ଼ିକୁ ପରିଭାଷିତ କରିବା ପାଇଁ
3. ଏକ ବୀମା ସଂବିଦାର ବିଶେଷ ଲକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ପାଇଁ

## କ.	ବୀମାର ତତ୍ତ୍ୱ

ଆମେ ଦେଖିଛୁ ଯେ ବୀମା ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଚାରୋଟି ତତ୍ତ୍ୱ ଅଛି ।

- ✓ ସମ୍ପତ୍ତି
- ✓ ସଙ୍କଟ
- ✓ ସଙ୍କଟ ସମୁଚ୍ଚୟକରଣ
- ✓ ବୀମା ସଂବିଦା

ଆସନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ବିସ୍ତୃତ ରୂପେ ବୀମା ପ୍ରକ୍ରିୟାର ବିଭିନ୍ନ ତତ୍ତ୍ୱଗୁଡିକ ଦେଖିବା ।

### 1.	ସମ୍ପତ୍ତି

ପରିଭାଷା

ସମ୍ପତ୍ତିକୁ 'କୌଣସି ଜିନିଷ ଯାହା କିଛି ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ଏହାର ମାଲିକ ପାଇଁ ଏହାର ଆର୍ଥିକ ମୂଲ୍ୟ ଥାଏ' ରୂପେ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଇପାରେ ।

ଏକ ସମ୍ପତ୍ତିର ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଲକ୍ଷଣ ଥିବା ଉଚିତ:

**a)	ଆର୍ଥିକ ମୂଲ୍ୟ**

ଏକ ସମ୍ପତ୍ତିର ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଆର୍ଥିକ ମୂଲ୍ୟ ଥିବା ଉଚିତ । ମୂଲ୍ୟ ଦୁଇ ଉପାୟରେ ଆସିପାରେ ।

କ)	**ଆୟ ଉତ୍ପାଦନ :** ସମ୍ପତ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଆୟ ଉତ୍ପାଦନ କରିପାରେ ।

ଉଦାହରଣ

ଏକ ମେସିନ, ଯାହା ବିସ୍କୁଟ ତିଆରି ପାଇଁ ଉପଯୋଗୀ, କିମ୍ବା ଏକ ଗାଈ ଯିଏ ଦୁଧ ଦିଏ, ଉଭୟେ ସେମାନଙ୍କ ମାଲିକ ପାଇଁ ଆୟ ଅର୍ଜନ କରନ୍ତି । ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବାନ କର୍ମଚାରୀ ଏକ ସଂଗଠନ ପାଇଁ ଏକ ସମ୍ପତ୍ତି ଅଟେ ।

ଖ)	**ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ :** ଏକ ସମ୍ପତ୍ତି ଗୋଟିଏ ଆବଶ୍ୟକତା କିମ୍ବା ଏଗୁଡିକର ଏକ ସମୂହକୁ ପୂରଣ କରି ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି କରିପାରେ ।

ଉଦାହରଣ

ଆରାମ ଓ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରେ । ସେ ଭଳି ଏକ ଶରୀର ଯାହା ରୋଗମୁକ୍ତ ଥାଏ, ନିଜ ତଥା ପରିବାରର ମଧ୍ୟ ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି କରେ ।

**ଖ)	ଦୁର୍ଲଭତା ଏବଂ ସ୍ୱାମୀତ୍ୱ**

ବାୟୁ ଏବଂ ସୂର୍ଯାଲୋକ ବିଷୟରେ କ'ଣ? ସେଗୁଡିକ ସମ୍ପତ୍ତି ନୁହଁନ୍ତି କି ?

ଉତ୍ତର ହେଉଛି 'ନା'

ବାସ୍ତବରେ, ବହୁତ କମ୍ ଜିନିଷ ଅଛି ଯାହା ବାୟୁ ଏବଂ ସୂର୍ଯ୍ୟାଲୋକ ଭଳି ମୂଲ୍ୟବାନ । ଆମେମାନେ ସେଗୁଡିକ ବିନା ବଞ୍ଚି ପାରିବା ନାହିଁ । ତଥାପି ସେଗୁଡିକ ଆର୍ଥିକ ଅର୍ଥରେ ସମ୍ପତ୍ତି ବୋଲି ବିବେଚିତ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଏହା ପାଇଁ ଦୁଇଟି କାରଣ ଅଛି :

- ✓ ସେଗୁଡିକର ଯୋଗାଣ ଅତ୍ୟଧିକ ଏବଂ ଦୁର୍ଲଭ ନୁହେଁ ।

✓ ସେଗୁଡିକର ସ୍ୱାମୀ (ମାଲିକ) କୌଣସି ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ନୁହେଁ ବରଂ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ମୁକ୍ତ ରୂପେ ଉପଲବ୍ଧ ଅଟନ୍ତି ।

ଏହାର ନିହିତ ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ଏ ଭଳି ଯୋଗ୍ୟତା ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସମ୍ପତ୍ତି ଅଧିକ ଦୁଇଟି ସର୍ତ୍ତ ପୂରଣ କରିବା ନିହାତି ଆବଶ୍ୟକ - ଏହାର ଦୁର୍ଲଭତା ଏବଂ କୌଣସି ଜଣକ ଦ୍ୱାରା ଏହାର ସ୍ୱାମୀତ୍ୱ କିମ୍ବା ଦଖଲ ।

ଗ) ସମ୍ପତ୍ତିସବୁର ବୀମା

ବୀମାରେ ଆମେ ସେହି ଆର୍ଥିକ କ୍ଷତିସବୁରେ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରୁ ଯାହା ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଓ ଅକସ୍ମାତ ଘଟଣାଗୁଡିକ ଠାରୁ

ଉତ୍ପନ୍ନ, ସେହି ସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡିକର କ୍ଷତିସବୁରେ ନୁହେଁ ଯାହା ଅନେକ ସମୟ ଧରି ସ୍ୱାଭାବିକ ଉପଯୋଗରେ ନଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ ।

ଆମେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ବୀମା କୌଣସି ସମ୍ପତ୍ତିକୁ କ୍ଷତି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟରୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଏକ ଭୂମିକମ୍ପ ଗୋଟିଏ ଘରକୁ ଧ୍ୱଂସ କରିଦେବ, ଏହା ବୀମିତ ହୋଇଥାଉ ବା ହୋଇ ନ ଥାଉ । ବୀମାକର୍ତ୍ତା କେବଳ ଧନ ରାଶି ଦେଇ ପାରିବେ, ଯାହା କ୍ଷତିର ଆର୍ଥିକ ପ୍ରଭାବକୁ ହ୍ରାସ କରିବ ।

ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା ର ଉଲଘଂନ ଅବସରରେ କ୍ଷତି ହୋଇପାରେ ।

ଉଦାହରଣ

ଏକ ରପ୍ତାନୀକର୍ତ୍ତା ବହୁତ ପରିମାଣରେ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେବ ଯଦି ଅନ୍ୟ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଥିବା ଆମଦାନୀକର୍ତ୍ତା ମାଲ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ମନା କରେ କିମ୍ବା ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ଦୋଷୀ ରହେ ।

ଘ) ଜୀବନ ବୀମା

ଆମମାନଙ୍କ ଜୀବନ ବିଷୟରେ କ'ଣ ?

ଆମମାନଙ୍କ ନିଜ ଜୀବନ ତଥା ଆମ ପ୍ରିୟଜନମାନଙ୍କ ଜୀବନ ଅପେକ୍ଷା ବାସ୍ତବରେ କୌଣସି ଜିନିଷ ବେଶୀ ମୂଲ୍ୟବାନ ନୁହେଁ । ଆମ ଜୀବନ ଗମ୍ଭୀର ରୂପେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇପାରେ ଯଦି ଦୁର୍ଘଟଣା କିମ୍ବା ଅସୁସ୍ଥତାର ଶୀକାର ହୁଏ ।

ଏହା ଦୁଇ ପ୍ରକାରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇ ପାରେ:

✓ ପ୍ରଥମତଃ, ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରୋଗର ଉପଚାରରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୁଏ ।

✓ ଦ୍ୱିତୀୟତଃ, ଆର୍ଥିକ ଉପାର୍ଜନରେ କ୍ଷତି ହୋଇପାରେ, ଉଭୟ ମୃତ୍ୟୁ କିମ୍ବା ଅପଙ୍ଗତା କାରଣରୁ ।

ଏହି ପ୍ରକାରର କ୍ଷତିସବୁ ବ୍ୟକ୍ତିର ବୀମା କିମ୍ବା ବୀମାର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପଙ୍କ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଆବୃତ ହୁଏ ।

ବୀମା ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ପାଇଁ ସମ୍ଭବ ହୁଏ ଯାହାର ମୂଲ୍ୟ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି ଥାଏ [ଅର୍ଥାତ୍ ଯାହା ଆୟ ଉପାର୍ଜନ କରେ କିମ୍ବା କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପୂରଣ କରେ]; ଯାହାର କ୍ଷତି [ଅକସ୍ମାତ କିମ୍ବା ଦୁର୍ଘଟଣାଜନକ ଘଟଣା ଯୋଗୁଁ ହେଉ] ଆର୍ଥିକ ହାନି ପହଞ୍ଚାଏ ଯାହା ଧନ ଆକାରରେ ମପା ଯାଇପାରେ ।

ଏ ପ୍ରକାରେ ଏହି ସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡିକୁ ସାଧାରଣତଃ ବୀମା ଭାଷାରେ ବୀମାର ବିଷୟବସ୍ତୁ କୁହାଯାଏ ।

2. ସଙ୍କଟ

ବୀମା ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ତତ୍ତ୍ୱ ହେଉଛି ସଙ୍କଟ ବିଷୟରେ ଧାରଣା । ଆମେ ସଙ୍କଟ କୁ ଏକ କ୍ଷତିର ଅବସର ରୂପେ ପରିଭାଷିତ କରିବା । ଏ ପ୍ରକାର ସଙ୍କଟ ଅର୍ଥ ସମ୍ଭାବ୍ୟ କ୍ଷତି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟକୁ ସୂଚୀତ କରେ ଯାହା ଏକ ଘଟଣା ଘଟିବା କାରଣରୁ ଜାତ ହୁଏ । ଆମେ ସାଧାରଣତଃ ଚାହୁଁ ନାହୁଁ କି ଆମ ଘର ଜଳି ଯାଉ କିମ୍ବା ଆମ କାର ଦୁର୍ଘଟଣାଗ୍ରସ୍ତ ହେଉ । ତଥାପି ଏହା ଘଟିପାରେ ।

ସଙ୍କଟଗୁଡିକର ଉଦାହରଣ ହେଉଛି ଏକ ଘର ଜଳିଯିବା କିମ୍ବା ଚୋରୀ ହେବା କିମ୍ବା ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣା ଯାହା ଫଳରେ ଏକ ଅଙ୍ଗର କ୍ଷତି ହୁଏ, ଏ ସବୁ କାରଣରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା ଆର୍ଥିକ ହାନିର ସମ୍ଭାବନା ।

ଏହାର ଦୁଇଟି ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଅଛି ।

i. **ପ୍ରଥମତଃ**, ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ କ୍ଷତି ହୋଇପାରେ ବା ହୋଇ ନ ପାରେ । କ୍ଷତିର ଅବସର କିମ୍ବା ସମ୍ଭାବନା ଗାଣିତିକ ରୂପେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇପାରେ ।

ଉଦାହରଣ

ଏକ ହଜାର ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଅବସର ଆସିପାରେ କି ଘରଟିରେ ନିଆଁ ଲାଗି ଯିବ = 1/1000 = 0.001

ଏକ ହଜାର ମଧ୍ୟରୁ ତିନୋଟି ଅବସର ଆସିପାରେ କି ରାମର ହୃଦଘାତ ହେବ = 3/1000 = 0.003

ସଙ୍କଟର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ସର୍ବଦା ସମ୍ଭାବ୍ୟତା । ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ସର୍ବଦା 0 ଏବଂ 1 ମଧ୍ୟରେ ରହେ, ଯେଉଁ 0 ସୂଚୀତ କରେ ସେହି ନିଶ୍ଚିତତା କି କ୍ଷତି ହେବ ନାହିଁ ଯେତେବେଳେ 1 ସୂଚୀତ କରେ ସେହି ନିଶ୍ଚିତତା କି ଏହା ହେବ ।

ii. **ଦ୍ୱିତୀୟତଃ**, ସେହି ଘଟଣା, ଯାହାର ଘଟିବାର ପରିଣାମ ପ୍ରକୃତିରେ କ୍ଷତି ହୁଏ, ତାହାକୁ ଆପଦ କୁହାଯାଏ । ଏହା କ୍ଷତିର କାରଣ ଅଟେ ।

ଉଦାହରଣ

ଆପଦଗୁଡିକର ଉଦାହରଣ ହେଉଛି ନିଆଁ, ଭୂମିକମ୍ପ, ବନ୍ୟା, ବିଜୁଳୀ, ଚୋରୀ, ହୃଦଘାତ ଇତ୍ୟାଦି ।

ସ୍ୱାଭାବିକ ଉପଯୋଗ ଏବଂ ନଷ୍ଟ ବିଷୟରେ କ'ଣ ?

ଏହା ସତ .ଯେ କୌଣସି ଜିନିଷ ବି ଚିରଦିନ ପାଇଁ ରହେ ନାହିଁ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ସମ୍ପତ୍ତିର ଏକ ସୀମିତ ଜୀବନକାଳ ଥାଏ ଯାହା ମଧ୍ୟରେ ଏହା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଥାଏ ଏବଂ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଭବିଷ୍ୟତରେ କୌଣସି ଏକ ଦିନରେ ଏହାର ମୂଲ୍ୟ 'ଶୂନ୍ୟ' ହୋଇଯାଏ । ଏହା ଏକ ସ୍ୱାଭାବିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏବଂ ଆମେ ଆମ ମୋବାଇଲ, ୱାସିଙ୍ଗ୍ ମେସିନ କିମ୍ବା ପୋଷାକକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କିମ୍ବା ପରିବର୍ତ୍ତନ କରୁ ଯେତେବେଳେ ସେଗୁଡିକ ଲଗାତର ବ୍ୟବହାର ଯୋଗୁଁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ । ତେଣୁକରି ସାଧାରଣ ଉପଯୋଗ ଓ ନଷ୍ଟ କାରଣରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ କ୍ଷତିସବୁ ବୀମାଦ୍ୱାରା ଆବୃତ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ ।

i. **ସଙ୍କଟର ସମ୍ମୁଖୀନ :** ଏହା ଜରୁରୀ ନୁହେଁ କି ଏକ ବିପଦ ଘଟିବାରେ କୌଣସି କ୍ଷତି ହୋଇପାରେ । ମୁମ୍ବାଇରେ ରହୁଥିବା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଆନ୍ଧ୍ର ଉପକୂଳରେ ଆସିଥିବା ବନ୍ୟା କାରଣରୁ କୌଣସି କ୍ଷତିରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୁଏ ନାହିଁ । କ୍ଷତି ଘଟିବା ପାଇଁ ସମ୍ପତ୍ତିଟି ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ବିପଦର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଉଦାହରଣ

ଏକ କାର ଦୁର୍ଘଟଣା ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ, ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସେହି ପ୍ରକାରର କାର ସମୂହରେ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରିବ ଯେଉଁଗୁଡିକ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ 'ଦୁର୍ଘଟଣା କୁହାଯାଉଥିବା ବିପଦର ସମ୍ମୁଖୀନ' ହୁଅନ୍ତି । ଏକ କାର ଯାହାକୁ ନିୟମିତ ରୂପେ ଦୌଡ଼ (ରେସିଙ୍ଗ) ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ଏହି ସମୂହର ଅଂଶ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ 'ରେସିଙ୍ଗ କାର' ର ଏକ ଅଲଗା ସମୂହର ଅଂଶ ହେବ ଯାହାର ଦୁର୍ଘଟଣାର ଅବସର ସାଧାରଣ କାରଗୁଡିକ ଠାରୁ ଅଧିକ ଅଟେ ।

କେବଳ ସଙ୍କଟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା ବୀମା ପ୍ରତିପୂରଣ ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ କାରଣ ନୁହେଁ।

ଉଦାହରଣ

କାରଖାନା ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ନିଆଁ ଲାଗି ଯାଇ ପାରେ ଯାହା ବାସ୍ତବରେ କୌଣସି ନଷ୍ଟ କରି ନ ଥିବ ।

ବୀମା କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଆସେ କେବଳ ଯଦି ଏକ ବିପଦର ପରିଣାମ ରୂପେ ବାସ୍ତବ ଆର୍ଥିକ କ୍ଷତି ଘଟିଥାଏ ।

ii. **ସଙ୍କଟ ସମ୍ମୁଖୀନର ଗମ୍ଭୀରତା :** ହୁଏତ ଦୁଇଟି ସମ୍ପତ୍ତି ସେହି ଏକା ବିପଦର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇପାରନ୍ତି, କିନ୍ତୁ କ୍ଷତିର ସମ୍ଭାବନା କିମ୍ବା କ୍ଷତିର ପରିମାଣ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ ।

ଉଦାହରଣ

ବିସ୍ଫୋଟକ ନେଉଥିବା ଏକ ବାହନ ପାଣି ନେଉଥିବା ଟ୍ୟାଙ୍କର ଅପେକ୍ଷା ନିଆଁ ଲାଗିବା ଦ୍ୱାରା ବହୁତ ଅଧିକ କ୍ଷତି ପହୁଞ୍ଚାଇ ପାରେ ।

ସେହି ଭଳି, ଏକ ଦୂଷିତ ସହରରେ ଶ୍ୱାସ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ୟା ଥିବା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ସେହି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସଙ୍କଟର ସମ୍ଭାବନା ବେଶୀ କିମ୍ବା ଘୋଡା ଦୌଡ଼ରେ ଜଡିତ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିର ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ କ୍ଷତିର ସଙ୍କଟର ଆଶଙ୍କା ଦୋକାନରେ ବସିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଠାରୁ ବହୁତ ବେଶୀ ।

ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ମୂଖ୍ୟତଃ ସଙ୍କଟ ସମ୍ମୁଖୀନର ଗମ୍ଭୀରତା ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ । ଯେତେବେଳେ ଏହା ଅତି ବେଶୀ, ଆମେ ଏହାକୁ ଏକ ଖରାପ ସଙ୍କଟ କହୁ ।

Basis of risk classification

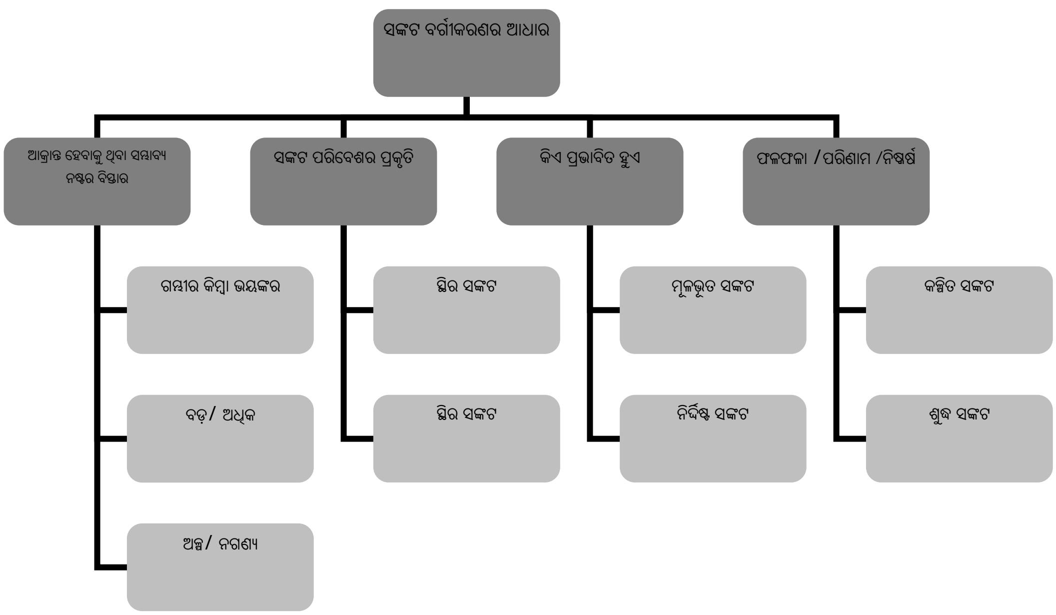

କ) ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେବାକୁ ଥିବା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ନଷ୍ଟର ବିସ୍ତାର

ଏହା କ୍ଷତିର ଗମ୍ଭୀରତା କିମ୍ବା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ବା ବ୍ୟବସାୟ ଉପରେ ପଡୁଥିବା ଏହାର ପ୍ରଭାବ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଏ । ଏହା ଆଧାରରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ତିନି ପ୍ରକାରର ସଙ୍କଟ ଘଟଣା କିମ୍ବା ପରିସ୍ଥିତିକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖି ପାରିବ ।

i. ଗମ୍ଭୀର କିମ୍ବା ଭୟଙ୍କର

ଯେତେବେଳେ କ୍ଷତିସବୁ ସେହି ପରିମାଣର ଥାଆନ୍ତି, ଏହାର ପରିଣାମ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ଷତି କିମ୍ବା ଦେବାଳିଆ ହେବା ହୋଇପାରେ ।

ଉଦାହରଣ

✓ ଏକ ଭୂମିକମ୍ପ ଯାହା ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଧ୍ୱଂସ କରିଦିଏ

✓ ଏକ ବିରାଟ ଅଗ୍ନିକାଣ୍ଡ ଯାହା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଏକ ବହୁ କୋଟି ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନକୁ ଧ୍ୱଂସ କରି ନିଏ

✓ ବିଶ୍ୱ ବାଣିଜ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର (ୱାର୍ଲଡ ଟ୍ରେଡ ସେଣ୍ଟର) ଉପରେ 9/11 ର ଆତଙ୍କବାଦୀ ଆକ୍ରମଣ ଭଳି ଏକ ପରିସ୍ଥିତି ଯାହା ଅନେକ ଲୋକଙ୍କୁ କ୍ଷତି ପହୁଞ୍ଚାଇଥିଲା

ii. ବଡ଼/ଅଧିକ

ଏଥିରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ କ୍ଷତିସବୁର ପରିଣାମ ଗମ୍ଭୀର ଆର୍ଥିକ କ୍ଷତି ହୋଇପାରେ, ଯାହା ଫାର୍ମକୁ କାର୍ଯ୍ୟ ଚାଲୁ ରଖିବା ପାଇଁ ଋଣ ନେବା ପାଇଁ ବାଧ କରେ ।

ଉଦାହରଣ

ଗୁଡ଼ଗାଓଁ ସ୍ଥିତ ଏକ ବଡ଼ ବହୁରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କମ୍ପାନୀର କାରଖାନାରେ ଘଟିଥିବା ଅଗ୍ନିକାଣ୍ଡ ଟ 1 କୋଟିର ସମ୍ପତ୍ତି ଧ୍ୱଂସ କରେ । କ୍ଷତି ବହୁତ ବେଶୀ କିନ୍ତୁ ସେତେ ବେଶୀ ନୁହଁ ଯାହା ଦ୍ୱାରା କମ୍ପାନୀ ଦେବାଳିଆ ହୋଇଯିବ ।

ଏକ ବଡ଼ ଯକୃତ୍ ପ୍ରତ୍ୟାରୋପଣ ଅପରେସନ ଯାହାର ମୂଲ୍ୟ ନିଷେଧାତ୍ମକ ଅଟେ ।

iii. ଅଳ୍ପ/ନଗଣ୍ୟ

ଯେଉଁଠି ସମ୍ଭାବ୍ୟ କ୍ଷତିଗୁଡ଼ିକ ନଗଣ୍ୟ ହୁଏ ଏବଂ କୌଣସି ଅଯଥା ଆର୍ଥିକ ଚାପ ନ ପକାଇ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା ଏକ ଫାର୍ମର ବିଦ୍ୟମାନ ସମ୍ପତ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ ସହଜରେ ପୂରଣ କରାଯାଇପାରେ ।

ଉଦାହରଣ

ଏକ ଛୋଟିଆ କାର ଦୁର୍ଘଟଣା ଫଳରେ କାରର ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଅଳ୍ପ ଦାଗ ହୋଇଯାଏ ଯାହା କାରଣରୁ କିଛି ପେଣ୍ଟ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ ଏବଂ ଏକ ଫେଣ୍ଡର (ଇଞ୍ଜିନ ସୁରକ୍ଷାକାରୀ) ଅଳ୍ପ ରୂପେ ବଙ୍କା ହୋଇଯାଏ ।

ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ସାମାନ୍ୟ ଥଣ୍ଡା ଏବଂ କଫରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୁଏ ।

ଖ) ସଙ୍କଟ ପରିବେଶର ପ୍ରକୃତି

ସଙ୍କଟ ବର୍ଗୀକରଣର ଏକ ଅନ୍ୟ ଆଧାର ହେଉଛି ପରିବେଶର ପ୍ରକୃତି ।

i. ସ୍ଥିର ସଙ୍କଟ

ସ୍ଥିର ସଙ୍କଟ ସେହି ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ଯାହା ଏକ ସ୍ଥିର ପରିବେଶରେ ଘଟିତ ହୁଅନ୍ତି । ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସେଗୁଡ଼ିକର ଘଟିବାର ଏକ ନିୟମିତ ଶୈଳୀ ଥାଏ ଏବଂ ଯାଥାର୍ଥ ରୂପେ ଭବିଷ୍ୟତବାଣୀ କରାଯାଇପାରେ । ଏ ପ୍ରକାରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସହଜରୂପେ ବୀମିତ କରାଯାଇପାରେ । ବିଶେଷ ରୂପେ ସେଭଳି ସଙ୍କଟଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାକୃତିକ ଘଟଣାସବୁ ଦ୍ୱାରା ଜାତ ହୁଅନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ଅଗ୍ନି, ଭୂମିକମ୍ପ, ମୃତ୍ୟୁ, ଦୁର୍ଘଟଣା ଏବଂ ଅସୁସ୍ଥତା ।

ii. ଗତିଶୀଳ ସଙ୍କଟ

ବିଶେଷ ରୂପେ ସେଭଳି ବିପଦଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ଯାହା ସାମାଜିକ ପରିବେଶକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ଓ ସାମାଜିକ କାରକଗୁଡ଼ିକଠୁ ଜାତ ହୁଅନ୍ତି । ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଗତିଶୀଳ କୁହାଯାଏ କାରଣ ସେଗୁଡ଼ିକର ଜରୁରୀ ରୂପେ ଘଟିବାର ଏକ

ନିୟମିତ ଶୈଳୀ ନ ଥାଏ ଏବଂ ସ୍ଥିର ସଙ୍କଟ ଭଳି ପୂର୍ବାନୁମାନ କରାଯାଇ ନ ପାରେ । ପୁନଃ ଏହି ସଙ୍କଟଗୁଡିକର ଅନେକ ବାର ବଡ ଜାତୀୟ ଓ ସାମାଜିକ ପରିଣାମ ରହିଥାଏ ଏବଂ ଜନ ସଂଖ୍ୟାର ଏକ ବୃହତ୍ ଅଂଶକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ ।

ଉଦାହରଣଗୁଡିକ ହେଲା ବେରୋଜଗାରୀ, ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି, ଯୁଦ୍ଧ ଏବଂ ରାଜନୈତିକ ମହାପରିବର୍ତ୍ତନ ।

ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ସାଧାରଣତଃ ଗତିଶୀଳ ସଙ୍କଟ ଗୁଡିକର ବୀମା କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଗ) କିଏ ପ୍ରଭାବିତ ହୁଏ ?

ଏକ ବିପଦ କିମ୍ବା କ୍ଷତି ଘଟଣା ଦ୍ୱାରା କିଏ ପ୍ରଭାବିତ ହୁଏ, କୁ ବିଚାର କରି ସଙ୍କଟଗୁଡିକୁ ବର୍ଗୀକରଣ କରିବାର ତୃତୀୟ ଉପାୟଟି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ ।

i. **ମୌଳିକ ସଙ୍କଟ :** ବିଶାଳ ଜନସଂଖ୍ୟାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ । ସେଗୁଡିକର ପ୍ରଭାବ ବ୍ୟାପକ ଏବଂ ଭୟଙ୍କର ହୋଇପାରେ ।

ମୌଳିକ କିମ୍ବା ସର୍ବବ୍ୟାପକ ସଙ୍କଟଗୁଡିକର ଉଦାହରଣ ହେଲା ଯୁଦ୍ଧ, ମରୁଡି, ବନ୍ୟା ଓ ଭୂମିକମ୍ପ ଏବଂ ଆତଙ୍କବାଦୀ ଆକ୍ରମଣ ।

ii. **ବିଶେଷ ସଙ୍କଟ :** କେତେକ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ । ସମଗ୍ର ସମୁଦାୟ କିମ୍ବା ସମୂହକୁ ନୁହେଁ । ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ କ୍ଷତିଟି ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷ ଦ୍ୱାରା ବହନ କରାଯାଏ, ସମଗ୍ର ସମୁଦାୟ କିମ୍ବା ସମୂହ ଦ୍ୱାରା ନୁହେଁ ।

ବିଶେଷ ସଙ୍କଟଗୁଡିକର ଉଦାହରଣ ହେଲା ଏକ ଘର ଜଳିଯିବା କିମ୍ବା ଏକ ଗାଡି ଦୁର୍ଘଟଣା କିମ୍ବା ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣା ପରେ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେବା ।

ଉଭୟ ମୌଳିକ ଏବଂ ବିଶେଷ ସଙ୍କଟକୁ ଆବୃତ କରିବା ପାଇଁ ବାଣିଜ୍ୟିକ ବୀମା ଉପଲବ୍ଧ ।

d. ଫଳାଫଳ /ପରିଣାମ/ ନିଷ୍କର୍ଷ

i. କଳ୍ପିତ ସଙ୍କଟ ସେହି ପରିସ୍ଥିତିକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରେ ଯେଉଁଥିରେ ପରିଣାମ ହୁଏତ ଲାଭ କିମ୍ବା କ୍ଷତି ହୋଇପାରେ । ସେଭଳି ସଙ୍କଟ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ଆଦର୍ଶ ଉଦାହରଣଗୁଡିକ ହେଲା ଘୋଡ଼ାଗୁଡିକ ଉପରେ ଜୁଆ ଖେଳିବା କିମ୍ବା ଷ୍ଟକ ବଜାର ପୂର୍ବାନୁମାନ । ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଏକ ଲାଭ ଆଶାରେ ଜାଣିଶୁଣି ସେଭଳି ସଙ୍କଟ ଧାରଣ କରେ ।

ii. ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଶୁଦ୍ଧ ସଙ୍କଟ ସେହି ପରିସ୍ଥିତିଗୁଡିକ ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ଯେଉଁଥିରେ ନିଷ୍କର୍ଷର ପରିଣାମ କେବଳ କ୍ଷତି ଥାଏ କିମ୍ବା ନ ଥାଏ, କିନ୍ତୁ କେବେ ବି ଲାଭ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଏକ ବନ୍ୟା କିମ୍ବା ଅଗ୍ନିକାଣ୍ଡ ହୋଇ ପାରେ କିମ୍ବା ହୋଇ ନ ପାରେ । ଯଦି ଏହା ଘଟେ, କ୍ଷତି ହୁଏ, ଯଦି ଏହା ନ ଘଟେ, କ୍ଷତି କିମ୍ବା ଲାଭ ହୁଏ ନାହିଁ । ସେ ଭଳି, ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଗମ୍ଭୀର ରୂପେ ରୋଗରେ ପୀଡିତ ହୋଇପାରେ ବା ହୋଇ ନ ପାରେ ।

ବୀମା କେବଳ ଶୁଦ୍ଧ ସଙ୍କଟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଲାଗୁ ହୁଏ, ଯେଉଁଠି ଏହା ହେବାକୁ ଥିବା କ୍ଷତିକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ । କଳ୍ପିତ ସଙ୍କଟ ବୀମିତ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଶୁଦ୍ଧ ସଙ୍କଟର ଉଦାହରଣ:

- ✓ ରାସାୟନିକ - ନିଆଁ, ବିସ୍ଫୋରଣ
- ✓ ପ୍ରାକୃତିକ – ଭୂମିକମ୍ପ, ବନ୍ୟା, ବାତ୍ୟା
- ✓ ସାମାଜିକ – ଦଙ୍ଗା, କପଟ, ଚୋରୀ
- ✓ ବୈଷୟିକ – ଯାନ୍ତ୍ରିକ ବ୍ୟାଘାତ
- ✓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ – ମୃତ୍ୟୁ, ଅପଙ୍ଗତା, ଅସୁସ୍ଥତା

ବିପଦ

ଉପରେ ଆମେ ଦେଖିଛୁ ଯେ ମାତ୍ର ଏକ ବିପଦର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା କୌଣସି କ୍ଷତିର କାରଣ ହୋଇ ନ ପାରେ । ପୁନଃ, ଏକ କ୍ଷତି ଗମ୍ଭୀର ହେବ, ଏହା ବି ଜରୁରୀ ନୁହେଁ। ସେହି ପରିସ୍ଥିତି ବା ପରିସ୍ଥିତିଗୁଡିକ ଯାହା ଏକ କ୍ଷତି କିମ୍ବା ଏହାର ଗମ୍ଭୀରତର ସମ୍ଭାବନାକୁ ବଢ଼ାଏ, ଏବଂ ଏହି ପ୍ରକାରରେ ସଙ୍କଟକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ କରନ୍ତି, କୁ ବିପଦ କୁହାଯାଏ । ଯେତେବେଳେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସଙ୍କଟର ଆକଳନ କରନ୍ତି, ଏହା ସାଧାରଣତଃ ସମ୍ପତ୍ତି ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ଥିବା ବିପଦଗୁଡିକ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ହୋଇଥାଏ ।

ଚାଲନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସମ୍ପତ୍ତି, ଆପଦ ଏବଂ ବିପଦ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସମ୍ବନ୍ଧର କିଛି ଉଦାହରଣ ଦେବା

ସମ୍ପତ୍ତି	ଆପଦ	ବିପଦ (ଆପଦର କାରଣ)
ଜୀବନ	କ୍ୟାନସର	ଅତ୍ୟଧିକ ଧୂମ୍ରପାନ
କାରଖାନା	ଅଗ୍ନିକାଣ୍ଡ	ବିନା ଯତ୍ନରେ ରଖାଯାଇଥିବା ବିସ୍ଫୋଟକ ପଦାର୍ଥ
କାର	କାର ଦୁର୍ଘଟଣା	ଡ୍ରାଇଭରର ଖାମଖିଆଳି ଭାବରେ ଚଳାଇବା
କାର୍ଗୋ (ନୌବୋଝ)	ଝଡ଼	କାର୍ଗୋ ଭିତରକୁ ପାଣି ପଶିବା ଏବଂ ନଷ୍ଟ କରିବା କାର୍ଗୋକୁ ଜଳ ପ୍ରତିରୋଧକ ଥଳୀରେ ଆବୃତ କରା ହୋଇ ନ ଥିବା

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ବିପଦର ପ୍ରକାର

କ) ଭୌତିକ ବିପଦ ହେଉଛି ଏକ ଭୌତିକ ଅବସ୍ଥା ଯାହା କ୍ଷତିର ଅବସରକୁ ବୃଦ୍ଧି କରେ।

ଉଦାହରଣ

i. ଏକ କୋଠାଘରେ ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ୱାରିଙ୍ଗ

ii. ଜଳ କ୍ରୀଡ଼ାରେ ନିମଗ୍ନ ହେବା

iii. ଏକ ନିଷ୍କ୍ରିୟ ଜୀବନ ଶୈଳୀ ବିତାଇବା

ଖ) ନୈତିକ ବିପଦ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ଅସାଧୁତା କିମ୍ବା ଚରିତ୍ର ତ୍ରୁଟିକୁ ସୂଚୀତ କରେ ଯାହା କ୍ଷତିର ବାରମ୍ବାରତା କିମ୍ବା ଗମ୍ଭୀରତା ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଏ । ଏକ ଅସାଧୁ ବ୍ୟକ୍ତି ଛଳ କପଟ କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ ବୀମାର ସୁବିଧାର ଅସତ୍ ବ୍ୟବହାର କରି ଧନ ଅର୍ଜନ କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରେ ।

ଉଦାହରଣ

ନୈତିକ ବିପଦର ଏକ ଆଦର୍ଶ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ହେଉଛି ଏକ କାରଖାନା ପାଇଁ ବୀମା କିଣିବା ଏବଂ ବୀମା ରାଶି ପାଇବା ପାଇଁ ତାପରେ ଏହାକୁ ଜଳାଇଦେବା କିମ୍ବା ଏକ ବଡ଼ ରୋଗର ଆରମ୍ଭରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କ୍ରୟ କରିବା ।

ଗ) ବୈଧିକ (କାନୁନୀ) ବିପଦ ସେହି ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଧିକ ପ୍ରଚଳିତ ଯାହା କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇଥିବା ଜିନିଷ ପାଇଁ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଦାୟିତ୍ୱ ସହିତ ଜଡିତ । ଏହା ଆସେ ଯେତେବେଳେ ବୈଧିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା କିମ୍ବା ନିୟାମକ ପରିବେଶ କ୍ଷତିର ଘଟଣା କିମ୍ବା ଗମ୍ଭୀରତାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରେ ।

ଉଦାହରଣ

ଦୁର୍ଘଟଣା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ କ୍ଷତି ପୂରଣକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରୁଥିବା ଆଇନ ର ପ୍ରୟୋଗ ଦେୟଯୋଗ୍ୟ କ୍ଷତିର ରାଶିକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ବଢ଼ାଇ ଦେଇ ପାରେ ।

ବୀମାର ଏକ ବଡ଼ ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ ହେଉଛି ସଙ୍କଟ ଏବଂ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବିପଦ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ବନ୍ଧ । ଏହି ଆଧାରରେ ସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ବିଭିନ୍ନ ସଙ୍କଟ ଶ୍ରେଣୀରେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ବୀମା ଆବରଣର ପାଇଁ ଚାର୍ଜ କରାଯାଉଥିବା ମୂଲ୍ୟ (ଯାହାକୁ ପ୍ରିମିୟମ କୁହାଯାଏ) ବଢ଼ିବ ଯଦି ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବିପଦର ଉପସ୍ଥିତି କାରଣରୁ ହୋଇଥିବା କ୍ଷତିର ସମ୍ଭାବନା ବେଶୀ ହୁଏ ।

3. ବୀମାର ଗାଣିତିକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ (ସଙ୍କଟ ସମୁଚ୍ଚୟକରଣ)

ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ତୃତୀୟ ତତ୍ତ୍ୱ ହେଉଛି ଏକ ଗାଣିତିକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଯାହା ବୀମାକୁ ସମ୍ଭବ କରେ । ଏହା ସଙ୍କଟ ସମୁଚ୍ଚୟକରଣର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ବୋଲି ପରିଚିତ ।

ଉଦାହରଣ

ମନେ କରନ୍ତୁ ଅଗ୍ନି ସଙ୍କଟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ଥିବା 100000 ଘର ଅଛି ଯାହା ପାଇଁ ଟ 50000 ର ହାରାହାରି କ୍ଷତି ହୋଇପାରେ । ଯଦି ଘରେ ନିଆଁ ଲାଗିବାର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା 1000 ରେ 2 (କିମ୍ବା 0.002) ହୁଏ, ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ଘଟୁଥିବା କ୍ଷତିର ମୋଟ ପରିମାଣ ଟ 10000000 [= 50000 × 0.002 × 100000] ହୋଇପାରେ ।

ଯଦି ଜଣେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏକ ଶହ ହଜାର ଘରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାଲିକଙ୍କଠୁ ଟ 100 ଲେଖାଏଁ ଅଂଶଦାନ ପାଇ ପାରନ୍ତେ ଏବଂ ଯଦି ଏହି ଅଂଶଦାନ ସବୁକୁ ମାତ୍ର ଏକ ଫଣ୍ଡରେ ସମୁଚ୍ଚୟରୂପେ ରଖାଯାଆନ୍ତା, ଏହା ଅଗ୍ନିକାଣ୍ଡରେ ପୀଡିତ ହୋଇଥିବା ସେହି ଦୁର୍ଭାଗା କେତେକଙ୍କ କ୍ଷତିର ପ୍ରତିପୂରଣ ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ହୋଇଥାନ୍ତା ।

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅଂଶଦାନର ଆବଶ୍ୟକୀୟ ରାଶି ନିମ୍ନଲିଖିତ ହିସାବରୁ ଜଣା ପଡ଼େ

100000×100 = ଟ 10000000

ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ କି ବୀମିତ କରାଯାଉଥିବା ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅପକ୍ଷପାତ (ନ୍ୟାୟ) ହୋଇଛି, ଏହା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ସବୁ ଘରଗୁଡ଼ିକ ସମାନ ରୂପେ ସଙ୍କଟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା ଉଚିତ ।

କେତେ ସଠିକ୍ ରୂପେ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ବୀମାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ?

ଉଦାହରଣ

ଶ୍ରୀ. ଶ୍ୟାମ, ଯାହାଙ୍କ ପାଖରେ ଟ 70 ଲକ୍ଷର ପ୍ଲାଣ୍ଟ, ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଏବଂ ଜିନିଷସବୁ ସହିତ ଏକ କାରଖାନା ଅଛି, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖରେ ବୀମିକ କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି । ନିଆଁ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ବୀମିତ ଆପଦ ଦ୍ୱାରା କାରଖାନା ଏବଂ ଏହାର ଜିନିଷସବୁର ହେବାକୁ ଥିବା କ୍ଷତି ବା ନଷ୍ଟର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ହେଉଛି 1000 ରେ 7 (0.007) । ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମ ଓ ତାଙ୍କ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଉଭୟେ ଏହା ଜାଣନ୍ତି ।

ସେମାନଙ୍କ ସ୍ଥିତି କେମିତି ଅନ୍ତର ଅଛି ଏବଂ ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମ କାହିଁକି ବୀମା କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମଙ୍କ ସ୍ଥିତି –

କ୍ଷତିର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା (0.007) ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମଙ୍କ ପାଇଁ ବହୁତ କମ ଉପଯୋଗୀ ଯେହେତୁ ଏହା କେବଳ ସୂଚୀତ କରେ ଯେ ହରାହାରି ରୂପେ ଏ ଭଳିଆ 1000 କାରଖାନା ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରାୟ 7ଟି, କ୍ଷତି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇପାରେ । ସେ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ ଯେ ତାଙ୍କ କାରଖାନା ସେହି ହତଭାଗ୍ୟ ସାତ ଭିତରେ ଅଛି କି ନାହିଁ ? ବାସ୍ତବରେ କେହି ବି ଭବିଷ୍ୟତବାଣୀ କରିପାରିବେ ନାହିଁ କି ଏକ ବିଶେଷ କାରଖାନା କ୍ଷତିରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେବ।

ଶ୍ୟାମ ଏକ ଅନିଶ୍ଚିତାର ପରିସ୍ଥିତିରେ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି କୁହାଯିବ । ସେ ନା କେବଳ ଭବିଷ୍ୟତ ବିଷୟରେ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ, ଅପିତୁ ସେ ଏହା ଭବିଷ୍ୟତବାଣୀ ବି କରିପାରିବେ ନାହିଁ କି ଭବିଷ୍ୟତରେ କଣ ହେବ । ଏହା ନିଶ୍ଚିତରୂପେ ବ୍ୟଗ୍ରତାର କାରଣ ଅଟେ ।

ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଙ୍କ ସ୍ଥିତି

ଚାଲନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ସ୍ଥିତିକୁ ଦେଖିବା । ଯେତେବେଳେ ଶ୍ୟାମଙ୍କ କ୍ଷତିର ସଙ୍କଟକୁ ଅନ୍ୟ ହଜାର ହଜାରଙ୍କ ସହିତ ମିଶାଇ ଦିଆଯାଏ ଏବଂ ସମୁଚ୍ଚୟକୃତ କରାଯାଏ, ଯେଉଁମାନେ ସଦୃଶ ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥାନ୍ତି, ଏହା ବର୍ତ୍ତମାନ ନିଶ୍ଚିତ ଏବଂ ପୂର୍ବାନୁମେୟ ହୋଇଯାଏ ।

ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଶ୍ୟାମର କାରଖାନା ବିଷୟରେ ବ୍ୟସ୍ତ ହେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ଯେତେ ଶ୍ୟାମ ନିଜେ ହେବେ । ଏହା ଯଥେଷ୍ଟ ଯେ ହଜାରେ କାରଖାନା ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ସାତୋଟି କ୍ଷତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବେ । ଯେତେ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାସ୍ତବ କ୍ଷତିଗୁଡ଼ିକ ସମାନ କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ସହିତ ପ୍ରାୟ ସମାନ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଫଣ୍ଡଗୁଡ଼ିକର ସମୁଚ୍ଚୟଠାରୁ ଧନ ବାହାର କରି ସେସବୁକୁ ପୂରଣ କରି ପାରିବେ ।

ସଦୃଶ ରୂପେ ଅବସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଥିବା ଏବଂ ଏକ ଆପଦ କାରଣରୁ କ୍ଷତିର ସମ୍ଭାବନାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିବା ସମସ୍ତ ବୀମିତମାନଙ୍କ ସଙ୍କଟଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟାକୁ ସମୁଚ୍ଚୟକରଣ କରି, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସେହି ସଙ୍କଟ ଏବଂ ଏହାର ଆର୍ଥିକ ପ୍ରଭାବକୁ ପୂର୍ବାନୁମାନ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୁଅନ୍ତି ।

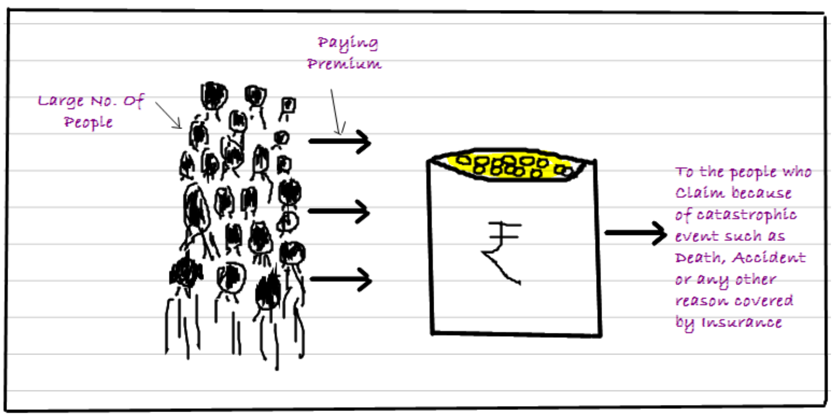

କ) ସଙ୍କଟ ସମୁଚ୍ଚୟ ଏବଂ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାର ନିୟମ

ନଷ୍ଟର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା (ଉପରୋକ୍ତ ଉଦାହରଣରେ ମିଳିଥିବା 1000 ରେ 7 କି 0.007) ଆଧାର ନିରୂପଣ କରେ ଯାହା ଉପରେ ପ୍ରିମିୟମକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାହୁଏ । ବୀମାକର୍ତ୍ତା କ୍ଷତିର ସଙ୍କଟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବ ନାହିଁ ଯଦି ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଘଟଣା ଅନୁରୂପ ବାସ୍ତବ ଅଭିଜ୍ଞତା ହୁଏ । ସେଭଳି ଏକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ବୀମିତ କରାହୋଇଥିବା ଅନେକଙ୍କ ପ୍ରିମିୟମଗୁଡ଼ିକ ସେହି କେତେକ, ଯେଉଁମାନେ ଆପଦରେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଛନ୍ତି, ଙ୍କ କ୍ଷତିସବୁର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ପ୍ରତି ପୂରଣ ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ । ବୀମା କର୍ତ୍ତା ଅବଶ୍ୟ ଏକ ସଙ୍କଟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବେ ଯଦି ବାସ୍ତବ ଅଭିଜ୍ଞତା ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ବିପରୀତ ହୁଏ ଏବଂ ଜମାକରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତିପୂରଣ ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ନ ହୁଏ ।

ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏହାର ଭବିଷ୍ୟତବାଣୀ ବିଷୟରେ ନିଶ୍ଚିତ କିପରି ହେବେ ?

ଏହା "ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାର ନିୟମ" ରୂପେ ପରିଚିତ ଏକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ଭବ ହୁଏ । ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରେ ଯେ ସଙ୍କଟ ଗୁଡ଼ିକର ସମୁଚ୍ଚୟର ଆକାର ଅଧିକ ବେଶୀ ହେଲେ ବାସ୍ତବ ହାରାହାରି କ୍ଷତି ଆକଳିତ କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ହାରାହାରି କ୍ଷତିର ନିକଟତର ହେବ ।

ଉଦାହରଣ

ଏକ ସରଳ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେବା, ମୁଦ୍ରାର ଏକ ଟସ୍ ଉପରେ ମୁଣ୍ଡ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବାର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ½ ଅଟେ । କିନ୍ତୁ ଆପଣ କେମିତି ନିଶ୍ଚିତ ହେବେ ଯେ ଆପଣ ପ୍ରକୃତରେ 2 ଥର ମୁଣ୍ଡ ପାଇବେ ଯଦି ମୁଦ୍ରାକୁ ଚାରି ଧର ଟସ୍ କରିବେ ?

ସେତେବେଳେ କେବଳ ଯେତେବେଳେ ଟସ୍ ର ସଂଖ୍ୟା ବହୁତ ଅଧିକ ହୁଏ ଏବଂ ଅସୀମତାର ନିକଟତର ହୁଏ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦୁଇ ଟସ୍ ପାଇଁ ମୁଣ୍ଡ ପାଇବାର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା 'ଏକ' ର ନିକଟତର ହେବ ।

ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଆଧାର ଉପରେ ନିଶ୍ଚିତ ହେବେ ସେତେବେଳେ କେବଳ ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ବହୁତ ସଂଖ୍ୟକ ବୀମିତଙ୍କୁ ବୀମା କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଛନ୍ତି । ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଯିଏ କେବଳ କିଛି ଶହ ଘରକୁ ବୀମିତ କରିଛି, ଅଧିକ ଖରାପ ରୂପେ ପ୍ରଭାବିତ ହେବ ତାହା ଅପେକ୍ଷା ଯିଏ ଅନେକ ହଜାର ଘରକୁ ବୀମିତ କରିଛି ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ଏକ ସଙ୍କଟର ବୀମା କରିବାପାଇଁ ସର୍ତ୍ତ

ବୀମା କର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ କେତେବେଳେ ଏକ ସଙ୍କଟର ବୀମା କରିବାରେ କିଛି ଅର୍ଥ ଅଛି ?

ଏକ ସଙ୍କଟକୁ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ରୂପେ ବିଚାର କରିବା ପାଇଁ ଛଅଟି ଅସଲ ଆବଶ୍ୟକତା ଗୁଡ଼ିକୁ ନିମ୍ନ ବାକ୍ସରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

i. ଯଥେଷ୍ଟରୂପେ ବହୁସଂଖ୍ୟକ ଏକା ପ୍ରକାରର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ୟୁନିଟ କ୍ଷତିସବୁର ଯଥାର୍ଥରୂପେ ପୂର୍ବାନୁମାନ କରିବା ପାଇଁ । ଏହା ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାର ନିୟମକୁ ଅନୁସରଣ କରେ । ଏହା ବିନା ପୂର୍ବାନୁମାନ (ଭବିଷ୍ୟତ ବାଣୀ) କରିବା କଷ୍ଟକର ହେବ ।

ii. ସଙ୍କଟଠାରୁ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଥିବା କ୍ଷତି ନିଶ୍ଚିତ ଏବଂ ମାପଯୋଗ୍ୟ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା କଷ୍ଟରେ ହେବ ଯଦି ଜଣେ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ କହି ପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଏକ କ୍ଷତି ଘଟିଛି ଏବଂ ଏହା କେତେ ପରିମାଣର ।

iii. କ୍ଷତି ନିଶ୍ଚିତରୂପେ ଅକସ୍ମାତ୍ କିମ୍ବା ଦୁର୍ଘଟଣା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଏକ ଘଟଣାର ପରିଣାମ ହେବା ଉଚିତ୍, ଯାହା ଘଟିପାରେ ବା ଘଟି ନ ପାରେ। ଘଟଣାଟି ବୀମିତର ନିୟନ୍ତ୍ରଣର ବାହାରେ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ । କୌଣସି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଜାଣିଶୁଣି କରାଯାଇଥିବାର କ୍ଷତିକୁ ଆବୃତ କରିବେ ନାହିଁ ।

iv. କେତେକଙ୍କ କ୍ଷତିସବୁକୁ ଅନେକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆବଣ୍ଟିତ କରିବା କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଆସିବ କେବଳ ଯଦି ବୀମିତ ସମୂହର ଏକ ଅଳ୍ପ ପ୍ରତିଶତ କୌଣସି ଦତ୍ତ ସମୟକାଳ ମଧ୍ୟ କ୍ଷତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

v. ଆର୍ଥିକ ବ୍ୟବହାରିତା: ବୀମାର ମୂଲ୍ୟ ସମ୍ଭାବ୍ୟ କ୍ଷତି ତୁଳନାରେ ଅତିବେଶୀ ନହେବା ଆବଶ୍ୟକ; ନତୁବା ବୀମା ଆର୍ଥିକ ରୂପେ ଅବ୍ୟବହାରିକ ।

vi. ସରକାରୀ ନୀତି : ପରିଶେଷରେ ସଂବିଦା ସରକାରୀ ନୀତି ଏବଂ ନୈତିକତାର ବିପରୀତ ନ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

4. ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧ (ଚୁକ୍ତିନାମା)

ବୀମାର ଚତୁର୍ଥ ତତ୍ତ୍ୱ ହେଉଛି ଏଥିରେ ଏକ ସଂବିଦାତ୍ମକ ଚୁକ୍ତିନାମା ଥାଏ ଯାହା ଅନୁସାରେ ବୀମା କର୍ତ୍ତା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଙ୍କଟ ଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ପ୍ରିମିୟମ ବୋଲି ଏକ ମୂଲ୍ୟ କିମ୍ବା ପ୍ରତିଫଳ ବଦଳରେ ଆର୍ଥିକ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏହି ସଂବିଦାତ୍ମକ ଚୁକ୍ତିନାମା ଏକ ବୀମା ପଲିସୀର ରୂପ ନିଏ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 1

ନିମ୍ନଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଏକ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ସଙ୍କଟର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରେ ନାହିଁ ?

I. ନିଆଁ

II. ଚୋରୀ ହୋଇଥିବା ଜିନିଷ

III. ଚୋରୀ

IV. ଜାହାଜ ଓଲଟିଯିବା କାରଣରୁ ଜିନିଷପତ୍ରର ହାନି

ଖ) ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧ -ବୈଧିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ

1. ଏକ ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧର ବୈଧିକ (ନିୟମାନୁକୂଳ) ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ

ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏକ ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କେତେକ ବୈଶିଷ୍ଟତା ଦେଖିବା ଏବଂ ତାପରେ ସାଧାରଣ ରୂପେ ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧଗୁଡ଼ିକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରୁଥିବା ବୈଧିକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାର କରିବା ।

ଆମେ ଦେଖି ସାରିଛୁ ଯେ ବୀମାର ଅନେକ ତତ୍ତ୍ୱ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ଯେ ଏହା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏବଂ ବୀମିତ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଅନୁବନ୍ଧ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ।

ଏକ ଅନୁବନ୍ଧ ହେଉଛି ପକ୍ଷଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା, ଯାହା ନିୟମ ଆଇନ ଅନୁସାରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନୀୟ । ଭାରତୀୟ ଅନୁବନ୍ଧ ଅଧିନିୟମ , 1872 ର ପ୍ରାବଧାନ ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧକୁ ନେଇ ଭାରତର ସମସ୍ତ ଅନୁବନ୍ଧ ଗୁଡ଼ିକୁ ସଂଚାଳିତ କରେ ।

2. ଏକ ବୈଧ ଅନୁବନ୍ଧର ତତ୍ତ୍ୱ

ଏକ ବୈଧ ଅନୁବନ୍ଧର ତତ୍ତ୍ୱଗୁଡ଼ିକ ହେଇଛି :

a) ପ୍ରସ୍ତାବ ଓ ସ୍ୱୀକାର :

ସାଧାରଣତଃ, ପ୍ରସ୍ତାବ ପ୍ରସ୍ତାବକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଏ, ଏବଂ ସ୍ୱୀକାର ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା କରାଯାଏ

b) ପ୍ରତିଫଳ

ଏହା ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ଅନୁବନ୍ଧ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ (ଉଭୟ)ପକ୍ଷର କିଛି ପରସ୍ପର ଲାଭ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ଉଚିତ୍ । ପ୍ରିମିୟମ ହେଉଛି ବୀମିତ ପକ୍ଷରୁ ପ୍ରତିଫଳ ଏବଂ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି କରିବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ହେଉଛି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପକ୍ଷରୁ ପ୍ରତିଫଳ ।

c) ପକ୍ଷଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଚୁକ୍ତିନାମା

ଉଭୟ ପକ୍ଷ ସେହି ସମାନ ଅର୍ଥରେ ସେହି ଏକା ଜିନିଷ ସହିତ ସମ୍ମତ ହେବା ଉଚିତ।

ଘ) ପକ୍ଷଗୁଡ଼ିକର କ୍ଷମତା

ଅନୁବନ୍ଧର ଉଭୟ ପକ୍ଷ ଅନୁବନ୍ଧରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ପାଇଁ ବୈଧିକ ରୂପେ ଯୋଗ୍ୟ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ନାବାଳିକମାନେ ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧରେ ପ୍ରବେଶ କରିପାରିବେ ନାହିଁ।

ଙ) ବୈଧତା

ଅନୁବନ୍ଧର ଲକ୍ଷ୍ୟ ବୈଧ (ନିୟମାନୁକୂଳ) ହେବା ଆବଶ୍ୟକ, ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଚୋରୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ କୌଣସି ବୀମା କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

i. ବଳ ପ୍ରୟୋଗ/ଉତ୍ପୀଡ଼ନ

ଏହା ଅପରାଧିକ ମାଧ୍ୟମ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଉଥିବା ଚାପକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରେ ।

ii. ଅନୁଚିତ ପ୍ରଭାବ

ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି, ଯିଏ ଅନ୍ୟ ଉପରେ ପ୍ରଭୁତ୍ୱ ଜାରି କରି ପାରେ, ଅସଙ୍ଗତ/ଅନୁଚିତ ସୁବିଧା ପାଇବା ପାଇଁ ତା' ପଦ, ପ୍ରଭାବ କିମ୍ବା ଶକ୍ତିର ଉପଯୋଗ କରେ ।

iii. ଛଳ କପଟ

ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଅନ୍ୟଜଣକୁ ଏକ ମିଥ୍ୟା ବିଶ୍ୱାସ ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରବୃତ୍ତ କରେ ଯାହା ସେ ସତ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରୁ ନ ଥିବା ଅଭିବେଦନ କାରଣରୁ ହୋଇଥାଏ। ଏହା ହୁଏତ ତଥ୍ୟକୁ ଜାଣିଶୁଣି ଲୁଚାଇଥିବା କାରଣରୁ କିମ୍ବା ତାହାକୁ ମିଥ୍ୟା ରୂପେ ଉପସ୍ଥାପନା କରିଥିବା କାରଣରୁ ହୋଇଥାଇପାରେ ।

iv. ତ୍ରୁଟି

ଏକ ଘଟଣାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ କିମ୍ବା ବ୍ୟାଖ୍ୟାରେ ତ୍ରୁଟି । ଏହା ଦ୍ୱାରା ଅନୁବନ୍ଧର ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ବୁଝିବାରେ ଏବଂ ଚୁକ୍ତିନାମାରେ ତ୍ରୁଟି ଘଟିପାରେ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଏକ ବୈଧ ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧର ଏକ ତତ୍ତ୍ୱ ନୁହେଁ ?

I. ପ୍ରସ୍ତାବ ଓ ସ୍ୱୀକାର
II. ବଳ ପ୍ରୟୋଗ
III. ପ୍ରତିଫଳ
IV. ବୈଧତା

ଗ. ବୀମା-ଅନୁବନ୍ଧ ବିଶେଷ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟତା /ଲକ୍ଷଣ

ଆସନ୍ତୁ ଏକ ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧର ବିଶେଷ ଲକ୍ଷଣ ଗୁଡିକ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ପକାଇବା ।

1. କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି/ଜମାନତ

ଜମାନତର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ । ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ପଲିସୀଧାରୀ, ଯିଏ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୁଏ, ର କ୍ଷତି ପୂର୍ତ୍ତି କରାଯାଏ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ତାହାକୁ ସେହି ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତିରେ ଅବସ୍ଥାପିତ କରାଯାଏ ଯେଉଁଠି ସେ କ୍ଷତି ଘଟଣା ଘଟିବା ପୂର୍ବରୁ ଅବସ୍ଥାପିତ ଥିଲା । ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧ (ବୀମା ପଲିସୀ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥିତ) ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଏ ଯେ ବୀମିତକୁ କ୍ଷତି ପରିମାଣର ରାଶି ତା'ଠାରୁ ବେଶୀ ନୁହେଁ, ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜମାନତ ଆଧାରରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଯିବ।

ଏହାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ହେଉଛି ଯେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ତା' ସମ୍ପତ୍ତିସବୁକୁ ବୀମିତ କରି ଲାଭ ଅର୍ଜନ କରିବା ଏବଂ କ୍ଷତିଠାରୁ ବେଶୀ ପୁନଃପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଘଟିଥିବା କ୍ଷତିର ଆର୍ଥିକ ମୂଲ୍ୟର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବ ଏବଂ ତଦନୁରୂପ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବ ।

ଉଦାହରଣ

ରାମ ଟ. 10 ଲକ୍ଷ ମୂଲ୍ୟର ତା' ଘରକୁ, ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିମାଣରେ ବୀମିତ କରିଛି । ନିଆଁ ଲାଗିବା ଦ୍ୱାରା ସେ ଆକଳିତ ରାଶି ଟ. 70,000 ର କ୍ଷତି ଗ୍ରସ୍ତ ହେଲା । ବୀମା କମ୍ପାନୀ ତାକୁ ଟ. 70000 ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବ । ବୀମିତ ଅଧିକ ରାଶି ଦାବୀ କରି ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଏବେ ଏକ ପରିସ୍ଥିତିର ବିଚାର କରନ୍ତୁ ଯେଉଁଠି ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଏହାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ମୂଲ୍ୟ ପାଇଁ ବୀମିତ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ତେବେ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି କ୍ଷତିର ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ପାଇଁ ତାହାର ବୀମା ଅନୁପାତର ରାଶି ପାଇଁ କେବଳ ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇପାରିବ ।

ମନେକରନ୍ତୁ, ଟ. 10 ଲକ୍ଷର ଘରଟି କେବଳ ଟ. 5 ଲକ୍ଷ ପାଇଁ ବୀମିତ ହୋଇଛି । ଯଦି ନିଆଁ ଲାଗିବା ଦ୍ୱାରା କ୍ଷତି ଟ 60000 ହୁଏ, ଜଣେ ଏହି ପୂରା ରାଶିକୁ ଦାବୀ କରି ପାରିବ ନାହିଁ । ଏହା ଧରିନେବାକୁ ପଡିବ ଯେ ଘର ମାଲିକ ଏହାର ମୂଲ୍ୟର କେବଳ ଅଧା ପାଇଁ ବୀମା କରିଛି ଏବଂ ଏ ପ୍ରକାରେ ସେ କ୍ଷତି ରାଶି ପରିମାଣର ମାତ୍ର 50% (30000) ଦାବୀ କରିବା ପାଇଁ ହକଦାର । ଏହାକୁ ଅଧୋବୀମା କୁହାଯାଏ ।

ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଥିବା କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତିର ମାପ ଜଣେ ନେଇଥିବା ବୀମାର ପ୍ରକାର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

ଅଧିକାଂଶ ପ୍ରକାରର ଅଣ ବୀମା ପଲିସୀ, ଯାହା ସମ୍ପତ୍ତି ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ର ବୀମା ସହିତ କାରବାର କରନ୍ତି, ରେ ବୀମିତକୁ କ୍ଷତିର ପ୍ରକୃତ ପରିମାଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବି କ୍ଷତି ପୂରଣ ଦିଆଯାଏ, ଅର୍ଥାତ୍ ସେତେ ପରିମାଣର ଟଙ୍କା ଯାହା ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ପୁନର୍ସ୍ଥାପିତ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ, ଯାହା ଏହାର ଚଳିତ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ବିଯୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟହ୍ରାସ ସହିତ ସମାନ।

କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ନିମ୍ନଲିଖିତ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ପ୍ରକାରଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଅଧିକ ନେଇପାରେ:

- ✓ ନଗଦ ରାଶିପ୍ରଦାନ
- ✓ ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଜିନିଷର ମରାମତି
- ✓ ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଜିନିଷର ପ୍ରତିସ୍ଥାପନା
- ✓ ପୂର୍ବାବସ୍ଥାପ୍ରାପ୍ତି (ପୁନଃସ୍ଥାପନ) ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ନିଆଁ ଦ୍ୱାରା ଧ୍ୱଂସ ହୋଇଥିବା ଘରର ପୁନର୍ନିର୍ମାଣ

ଚିତ୍ର 1: କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି

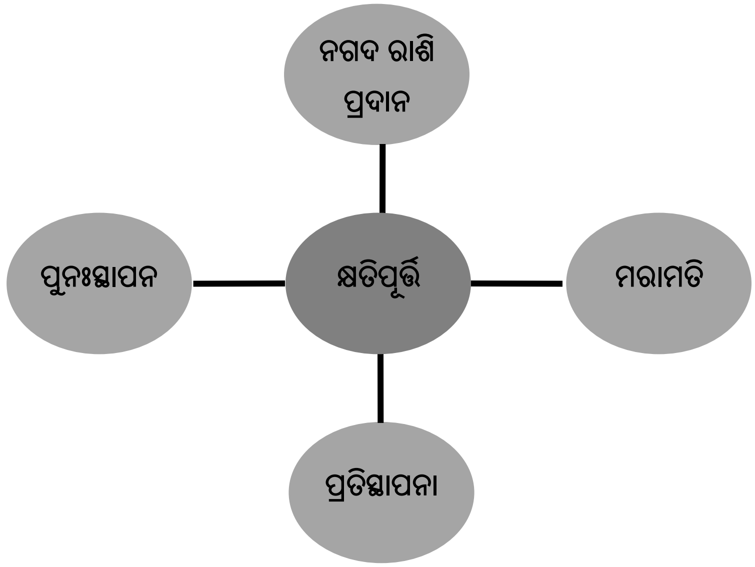

କିନ୍ତୁ, କେତେକ ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ରହିଛି ଯାହାର ମୂଲ୍ୟକୁ କ୍ଷତି ସମୟରେ ସହଜରେ ଆକଳନ କିମ୍ବା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରି ହେବ ନାହିଁ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ପରିବାର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀଙ୍କୁ ମିଳୁଥିବା ଜିନିଷପତ୍ର କିମ୍ବା ଦୁର୍ଲଭ ଶିଳ୍ପ କଳାକୃତି ଗୁଡିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା କଷ୍ଟସାଧ ହୋଇପାରେ । ସେଭଳି ସାମୁଦ୍ରିକ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକରେ ପୃଥିବୀ ଚାରିପଟର ଅଧ ରାସ୍ତାରେ ହୋଇଥିବା ଜାହାଜ ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ଘଟିଥିବା କ୍ଷତିର ଆକଳନ କରିବା କଷ୍ଟସାଧ ହୋଇପାରେ ।

ସେଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ 'ସମ୍ମତ ମୂଲ୍ୟ' ବୋଲି ଏକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ । ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧର ଆରମ୍ଭରେ ଏବଂ ବୀମିତ ବୀମା କରିବାକୁ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ସମ୍ମତ ହୁଅନ୍ତି । ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ଷତିର ପରିସ୍ଥିତିରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବୀମାର ସମ୍ମତ ରାଶିକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ରାଜି ହୋଇଥାଏ। ଏ ପ୍ରକାରର ପଲିସୀକୁ"ସମ୍ମତ ମୂଲ୍ୟ ପଲିସୀ"କୁହାଯାଏ ।

କ) ପ୍ରତ୍ୟାସନ

ପ୍ରତ୍ୟାସନ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ଅନୁକରଣ କରେ ।

ପ୍ରତ୍ୟାସନ ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବୀମାର ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ବୀମିତଠାରୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ସମସ୍ତ ଅଧିକାର ଓ ଉପଚାରର ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ।

ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ଯଦି ଏକ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷର ଅବହେଳା ଯୋଗୁଁ ବୀମିତ ସମ୍ପତ୍ତିର କ୍ଷତିରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଛି ଏବଂ ସେହି କ୍ଷତି ପାଇଁ ବୀମା କର୍ତ୍ତାଠାରୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇଛି, ଅବହେଳା କରିଥିବା ପକ୍ଷଠାରୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଜିନିଷର କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଶି ଆଦାୟ କରିବା ଅଧିକାର ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖରେ ରହିବ । ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତୁ ଯେ ନଷ୍ଟ ପାଇଁ ଆଦାୟ କରିବାକୁ ଥିବା ରାଶି ପରିମାଣ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ରାଶି ପରିମାଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେବଳ ହେବ ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ପ୍ରତ୍ୟାସନ ଏହା ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅଟେ ଯାହା ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଅବହେଳା କରିଥିବା ଏକ ପକ୍ଷ ଠାରୁ ପଲିସୀଧାରୀକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଦାବୀ ରାଶିକୁ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରିବା ପାଇଁ ଉପଯୋଗ କରେ ।

ପ୍ରତ୍ୟାସନକୁ, ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଏକ କମ୍ପାନୀ, ଯିଏ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ବିରୁଦ୍ଧରେ ହୋଇଥିବା ଏକ ଦାବୀକୁ ପ୍ରଦାନ କରିଛି, କୁ ଅଧିକାର ସମର୍ପଣ କରିବା ରୂପେ ମଧ୍, ପରିଭାଷିତ କରାଯାଇପାରେ ।

ଉଦାହରଣ

ଶ୍ରୀ କିଶୋରଙ୍କ ଘରକରଣା ଜିନିଷସବୁ ସିଲଭାଇନ ଟ୍ରାନ୍ସପୋର୍ଟ ସର୍ଭିସ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଉଥିଲା । ଡ୍ରାଇଭରର ଅବହେଳା ଯୋଗୁଁ ଟ.45000 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ର ଜିନିଷ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲା ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଶ୍ରୀ କିଶୋରଙ୍କୁ ଟ. 30000 ପ୍ରଦାନ କଲା । ବୀମାକର୍ତ୍ତା କେବଳ ଟ.30000 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟାସିତ ହେବ ଏବଂ ସିଲଭାଇନ ଟ୍ରାନ୍ସପୋର୍ଟସ୍ ଠାରୁ ସେତିକି ରାଶି ଆଦାୟ କରିପାରିବ ।

ମନେକରନ୍ତୁ, ଦାବୀରାଶି ଟ 45,000 ପାଇଁ ଅଟେ, ବୀମିତ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଟ 40000 ର ଜମାନତ ହୋଇଛି, ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପ୍ରତ୍ୟାସନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସିଲଭାଇନ ଟ୍ରାନ୍ସପୋର୍ଟଠାରୁ ଟ 45,000 ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରିବା ପାଇଁ ସକ୍ଷମ ଅଟେ, ତେବେ ଟ 5 000ର ଅବଶିଷ୍ଟ ରାଶିକୁ ବୀମିତକୁ ଦେବାକୁ ପଡିବ ।

ଏହା ବୀମିତକୁ କ୍ଷତିପାଇଁ ଦୁଇଥର ଆଦାୟ କରିବାଠାରୁ ନିବାରଣ କରେ ଥରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀଠାରୁ ଏବଂ ତାପରେ ପୁଣି ତୃତୀୟ ପକ୍ଷଠାରୁ । ପ୍ରତ୍ୟାସନ କେବଳ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତିର ଅନୁବନ୍ଧ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ ।

ଉଦାହରଣ

ଶ୍ରୀ ସୁରେଶ ଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଏକ ବିମାନ ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ହୁଏ । ତାଙ୍କ ପରିବାର ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଠାରୁ ଟ 50 ଲକ୍ଷର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବୀମିତ ରାଶି ସହିତ ଏୟାରଲାଇନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣ, ଧରନ୍ତୁ ଟ 15 ଲକ୍ଷ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ହକଦାର ।

ଖ) ଅଂଶଦାନ

ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କେବଳ ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଲାଗୁ ହୁଏ । ଅଂଶଦାନ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତିର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କୁ ଅନୁସରଣ କରେ, ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ଜଣେ ଆପଦାରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିବା କ୍ଷତି ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଲାଭ ବୀମାଠାରୁ ପାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ପରିଭାଷା

"ଅଂଶଦାନ" ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନିହିତ ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ଯଦି ସେହି ଏକା ସମ୍ପତ୍ତି ଏକାଧିକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ବୀମିତ ହୁଏ, ସମସ୍ତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ମୋଟ କ୍ଷତିପୂରଣ ଘଟିଥିବା ବାସ୍ତବ କ୍ଷତିଠାରୁ ଅଧିକ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ।

ଯଦି ବୀମିତ ସମସ୍ତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କଠାରୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ମୂଲ୍ୟ ପାଇଁ ବୀମା ଟଙ୍କା ଆଦାୟ କରିବାକୁ ଯାଆନ୍ତା, ସେ କ୍ଷତିଠାରୁ ଏକ ଲାଭ ଉଠାଇଥାନ୍ତା । ଏହା କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତିର ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ଉଲଘଂନ କରିଥାନ୍ତା ।

ଉଦାହରଣ

ପରିଦୃଶ୍ୟ 1

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀନିବାସ ଟ.24 ଲକ୍ଷ ମୂଲ୍ୟର ତାଙ୍କ ଘର ଉପରେ ଦୁଇଟି ବୀମା କମ୍ପାନୀ ସହିତ ଏକ ଅଗ୍ନି ପଲିସୀ ନିଅନ୍ତି । ସେ ଏହାକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ କମ୍ପାନୀ ସହିତ ଟ. 12 ଲକ୍ଷ ହିସାବରେ ବୀମିତ କରନ୍ତି । ଯେତେବେଳେ ଘରଟି ନିଆଁରେ ଆଂଶିକ ରୂପେ ନଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଏ, କ୍ଷତି ଟ. 6 ଲକ୍ଷର ହୋଇଛି ବୋଲି ଆକଳନ କରାଯାଏ । ସେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖରୁ ଟ.6 ଲକ୍ଷ ଲେଖାଏଁ ଦାବୀ କରନ୍ତି । ଦୁଇ ବୀମା କର୍ତ୍ତା ତାଙ୍କୁ ଟ. 6ଲକ୍ଷ ଲେଖାଏଁ ଦେବା ପାଇଁ ମନା କରନ୍ତି ।

ସେମାନେ ଏହି ତଥ୍ୟ ଉପରେ ସ୍ଥିର ରହନ୍ତି ଯେ ଯେହେତୁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମାରେ 50% ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ମାନିବାକୁ ପଡିବ, ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷତିର 50% ପ୍ରଦାନ କରିବେ , ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଟ 3 ଲକ୍ଷ ଲେଖାଏଁ, ଏ ପ୍ରକାରେ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତି ଯେ ବୀମିତ ପ୍ରକୃତ କ୍ଷତିର ମୂଲ୍ୟଠାରୁ କିଛି ବି ଅଧିକ ପାଇ ନ ପାରେ ।

ପରିଦୃଶ୍ୟ 2

60, 000ଋଷି ଦୁଇଟି ମେଡିକ୍ଲେମ୍ ପଲିସୀ ନିଜ ପାଇଁ ନେଇଛନ୍ତି, X କମ୍ପାନୀ ଠାରୁ ଟ 2,50,000 ର ଏବଂ y କମ୍ପାନୀଠାରୁ ଟ 1,50,000 ର । ଋଷି ଏକ ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେବା ପରେ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେବାରୁ ଟ 1,60,000 ର ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରିଛନ୍ତି । ଟ 1, 60,000 ର ଏହି ଖର୍ଚ୍ଚ ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଯୋଗ୍ୟ ଅନୁପାତ ଆଧାରରେ ଉଭୟ କମ୍ପାନୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଭାଜିତ ହୋଇ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ କମ୍ପାନୀର ଅଂଶ ହେବ

X କମ୍ପାନୀ: 1,60,000 x 2,50,000 /(2,50,000 +1,50,000)= Rs 1,00,000

Y କମ୍ପାନୀ: 1,60,000 x 1,50,000 /(2,50,000 + 1,50,000)= Rs 60,000

2 . ୟୁବେରିମା ଫାଇଡ୍ସ କିମ୍ବା ପରମ ସଦ୍ଭାବ

ସଦ୍ଭାବ ଏବଂ ପରମ ସଦ୍ଭାବ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଅଛି ।

କ) ସଦ୍ଭାବ

ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସାୟିକ ଅନୁବନ୍ଧରେ ସାଧାରଣ ରୂପେ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ଯେ ସେମାନଙ୍କ କାରବାରରେ ସଦ୍ଭାବର ପାଳନ ହେବ ଏବଂ କୌଣସି ଛଳ କପଟ କିମ୍ବା ପ୍ରତାରଣା ରହିବ ନାହିଁ । ସଦ୍ଭାବ ପାଳନ କରିବାର ଏହି ବୈଧିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବ୍ୟତୀତ, ବିକ୍ରେତା ଅନୁବନ୍ଧ ର ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ବିଷୟରେ କୌଣସି ସୂଚନା କ୍ରେତା ନିକଟରେ ପ୍ରକାଶ କରିବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ନୁହେଁ ।

ଏଇଠି ପାଳନ କରାଯାଉଥିବା ନିୟମଟି "କାଭିଏଟ୍ ଏମ୍ପଟର"ର ନିୟମ ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି "କ୍ରେତା ସାବଧାନ" ।

ଅନୁବନ୍ଧର ପକ୍ଷମାନେ ଅନୁବନ୍ଧର ବିଷୟ ବସ୍ତୁକୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଆଶା କରାଯାଏ ଏବଂ ଯେତେ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକ ପକ୍ଷ ଅନ୍ୟକୁ ଭୁଲ ମାର୍ଗ ଦର୍ଶନ ନ କରିଛି ଓ ଉତ୍ତରଗୁଡିକୁ ସତ୍ୟତା ସହିତ ଦିଆଯାଇଛି ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷ ଅନୁବନ୍ଧକୁ ପରିବର୍ଜନ କରିବାର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁ ନାହିଁ ।

ଉଦାହରଣ

ଶ୍ରୀ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ଏକ ଟି.ଭି.ଶୋରୁମ୍ କୁ ଯାଏ ଏବଂ ଅନେକ ବିଶେଷତା ଥିବା ଟି.ଭି. ର ଏକ ବିଲକ୍ଷଣ ବ୍ରାଣ୍ଡ ପ୍ରତି ଆସକ୍ତ ହୁଏ । ବିକ୍ରି କର୍ତ୍ତା ଅଭିଜ୍ଞତାରୁ ଜାଣେ ଯେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ରାଣ୍ଡଟି ବିଶ୍ୱସନୀୟ ନୁହେଁ ଏବଂ ଅତୀତରେ ଅନ୍ୟ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ପାଇଁ ସମସ୍ୟା ଦେଇଛି । ସେ ଏହି ଭୟରୁ ଏହାକୁ ପ୍ରକାଶ କରେ ନାହିଁ କି ଏହା ବିକ୍ରୟକୁ ସଙ୍କଟରେ ପକାଇବ ।

ସେ ପ୍ରତାରଣା କରିଛି ବୋଲି ଆରୋପ ଲଗାଯାଇ ପାରିବ କି?

କ'ଣ ପରିସ୍ଥିତି ଅଲଗା ହୋଇଥାନ୍ତା ଯଦି ବିକ୍ରିକର୍ତ୍ତାକୁ ବ୍ରାଣ୍ଡର ବିଶ୍ୱସନୀୟତା ବିଷୟରେ ପଚରାଯାଇଥାନ୍ତା ଏବଂ ସେ ଉତ୍ତର ଦେଇଥାନ୍ତା ଯେ ଏହା ଅତି ବିଶ୍ୱସନୀୟ?

ଖ)   ପରମ ସଦ୍ଭାବ

ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧ ଏକ ଅନ୍ୟ ଆଧାର ଉପରେ ଛିଡ଼ା ହୁଏ । ବୀମାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ବିଷୟରେ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଯାହା ପାଖରେ ସୂଚନା ନ ଥାଏ, ଙ୍କ ନିକଟରେ ପ୍ରକାଶ କରିବା ପ୍ରସ୍ତାବକର ବୈଧିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଥାଏ ।

ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ସେହି ସୂଚନା ଅଟେ ଯାହା ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ନିମ୍ନିଖିତ କୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ପାଇଁ ସକ୍ଷମ କରେ :

- ✓ ସେମାନେ ସଙ୍କଟକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବେ କି ନାହିଁ
- ✓ ଯଦି ହଁ, କେଉଁ ପ୍ରିମିୟମ ହାରରେ ଏବଂ କେଉଁ ସର୍ତ୍ତ ଓ ଅନୁବନ୍ଧ ଅନ୍ତର୍ଗତ

ପରମ ସଦ୍ଭାବର ଏହି ବୈଧିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସାଧାରଣ ଆଇନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରକଟିତ ହୁଏ । ଏହି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନା କେବଳ ପ୍ରସ୍ତାବକ ଜାଣିଥିବା ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ପାଇଁ ଲାଗୁ ହୁଏ, ଅପିତୁ ସେହି ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ଯାହା ସେ ଜାଣିବା ଆବଶ୍ୟକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବି ବିସ୍ତାରିତ ହୁଏ ।

ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧଗୁଡିକ ଏକ ଉଚ୍ଚତର ଦାୟିତ୍ୱର ଅଧିନରେ ଥାଆନ୍ତି । ଯେତେବେଳେ ଏହାକୁ ବୀମା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କୁହାଯାଏ, ସଦ୍ଭାବ ଅନୁବନ୍ଧଗୁଡିକ ପରମ ସଦ୍ଭାବ ଅନୁବନ୍ଧ ହୋଇଯାଆନ୍ତି । "ୟୁବେରିମା ଫାଇଡ୍ସ"ର "ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ସଠିକ୍ ଓ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ସୂଚନାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ କରାଯାଉଥିବା ସଙ୍କଟ ନିକଟରେ ସ୍ୱେଚ୍ଛାପୂର୍ବକ ପ୍ରକଟ କରିବା, ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥାଉ ବା ନ ଥାଉ, ର ଏକ ସକାରାତ୍ମକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ" ରୂପେ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଏ ।

ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରକଟୀକରଣ କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝାଏ ?

ଆଇନ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ସୂଚନାଗୁଡିକ ପ୍ରକଟ କରିବା ର ଏକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଲାଗୁ କରେ ।

ଉଦାହରଣ

i.   ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ତଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଭୁଲମାର୍ଗ ଦେଖାଇବା

ଏକ ରାଜ୍ୟ ପ୍ରବନ୍ଧକ (ଏକ୍ଜିକ୍ୟୁଟିଭ) ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତ ଚାପରେ ପୀଡିତ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ଏବେ ଏବେ ଏକ ହାଲୁକା ହୃଦଘାତର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିଲେ, ଯାହା ପରେ ସେ ଏକ ମେଡିକଲ ପଲିସୀ ନେବା ପାଇଁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଅନ୍ତି କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ବାସ୍ତବ ଅବସ୍ଥାକୁ ପ୍ରକଟ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଏ ପ୍ରକାରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ତଥ୍ୟର ମିଥ୍ୟା ଉପସ୍ଥାପନା କାରଣରୁ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସ୍ୱୀକାର କରି ବୋକା ବନିଯାଏ ।

ii.   ବୀମା କର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ତଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଭୁଲମାର୍ଗ ଦେଖାଇବା

ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ହୃତପିଣ୍ଡରେ ଏକ ସହଜାତ କଣା ଅଛି ଏବଂର ତାହା ସେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ପ୍ରକଟ କରେ । ତାହା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ ହୁଏ ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତାବକଙ୍କୁ ଏହି ସୂଚନା ଦିଆ ଯାଇ ନାହିଁ ଯେ ପୂର୍ବ-ସ୍ଥିତ ରୋଗଗୁଡିକ ଅନ୍ତତଃ 4 ବର୍ଷ ପାଇଁ ବୀମା ଦ୍ୱାରା ଆବୃତ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଗ) ତଥ୍ୟ ସୂଚନା

ତଥ୍ୟ ସୂଚନାକୁ ଏକ ତଥ୍ୟ ରୂପେ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଇପାରେ ଯାହା ଏକ ବୀମା ସଙ୍କଟାଙ୍କକର ନିର୍ଣ୍ଣୟ କି ସଙ୍କଟକୁ ସ୍ୱୀକାର କରାଯିବ ନା ନାହିଁ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଏ ଏବଂ ଯଦି ହଁ, କେଉଁ ପ୍ରିମିୟମ ହାର ଏବଂ ସର୍ତ୍ତ ଓ ଅନୁବନ୍ଧ ରେ ।

ଅପ୍ରକଟିତ ତଥ୍ୟଟି ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କି ନୁହେଁ, ଏହା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କ୍ଷେତ୍ରର ପରିସ୍ଥିତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବ ଏବଂ ଏହାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପରିଶେଷରେ କେବଳ ଏକ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ କରାଯାଇ ପାରିବ । ବୀମିତକୁ ସେହି ତଥ୍ୟକୁ ପ୍ରକଟ କରିବାକୁ ପଡିବ, ଯାହା ସଙ୍କଟକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବ ।

ଆସନ୍ତୁ ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ତଥ୍ୟ ସୂଚନାର କେତେକ ପ୍ରକାର ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ପକାଇବା, ଯାହା ପ୍ରକଟ କରିବା ଜଣକ ପକ୍ଷରେ ଆବଶ୍ୟକ :

i. ସେହି ତଥ୍ୟସବୁ ଯାହା ସୂଚୀତ କରନ୍ତି ଯେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଙ୍କଟ ସାମାନ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା ଏକ ଅଧିକ ଅନାବରଣ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରେ । ଉଦାହରଣଗୁଡିକ ହେଲା ସମୁଦ୍ରରେ ନିଆଯାଉଥିବା ନୌ ବୋଝର ବିପଜ୍ଜନକ ପ୍ରକୃତି; ରୋଗର ଅତୀତ ଇତିହାସ

ii. ସମସ୍ତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଠାରୁ ନିଆଯାଇଥିବା ଅତୀତ ପଲିସୀଗୁଡିକର ବିଦ୍ୟମାନତା ଏବଂ ସେଗୁଡିକର ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ଥିତି

iii. ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ କିମ୍ବା ଦରଖାସ୍ତରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନକୁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଏ, ଯେହେତୁ ଏସବୁ ବୀମାର ବିଷୟବସ୍ତୁର ବିଭିନ୍ନ ଦିଗ ଓ ଏହାର ସଙ୍କଟ ନିକଟରେ ପ୍ରକରଣ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧିତ । ସେଗୁଡିକର ଉତ୍ତର ସତ୍ୟତାପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଦେବା ଏବଂ ସବୁଦିଗରୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ନିମ୍ନରେ ତଥ୍ୟ ସୂଚନାଗୁଡିକର କେତେକ ଉଦାହରଣ ଦିଆଗଲା :

ଉଦାହରଣ

i. ଅଗ୍ନି ବୀମା

- ✓ କୋଠାଘର ନିର୍ମାଣ
- ✓ ଦଖଲକାର୍ଯ୍ୟ (ଉ.ସ୍ୱ. କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ, ଆବାସ, ଦୋକାନ, ବିକ୍ରୀଜିନିଷ ଘର, ନିର୍ମାଣ/ ଉତ୍ପାଦନ କରୁଥିବା ୟୁନିଟ୍, ଇତ୍ୟାଦି)
- ✓ ସଂଗ୍ରହୀତ/ନିର୍ମିତ ବସ୍ତୁଗୁଡିକର ପ୍ରକୃତି ଅର୍ଥାତ୍ ଅଣ-ବିପଜ୍ଜନକ, ବିପଜ୍ଜନକ, ଅତି-ବପଦଜ୍ଜନକ ଇତ୍ୟାଦି ।

ii. ସାମୁଦ୍ରିକ ବୀମା

- ✓ ପ୍ୟାକ୍ କରିବା ପଦ୍ଧତି, ଅର୍ଥାତ୍ କେବଳ ଗୋଟିଏ ସ୍ତର ଛଣ ବସ୍ତାରେ କିମ୍ବା ଦ୍ୱିସ୍ତର ଥିବା ଛଣ ବସ୍ତାରେ, ନୂଆଁ ଡ୍ରମ ସବୁରେ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟଠୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଡ୍ରମ ସବୁରେ ଇତ୍ୟାଦି;
- ✓ ବସ୍ତୁସବୁର ପ୍ରକୃତି (ଉ.ସ୍ୱ. ଯନ୍ତ୍ରପାତି ନୂଆଁ ନା ଅନ୍ୟରୁ ପାପ୍ତ)

iii. ମୋଟର ବୀମା

- ✓ ଇଞ୍ଜିନର କ୍ୟୁବିକ୍ କ୍ଷମତା (ଘରୋଇ କାର)
- ✓ ନିର୍ମାଣର ବର୍ଷ
- ✓ ଏକ ଟ୍ରକର ବୋଝ କ୍ଷମତା (ଟନ୍ ଆକାରରେ)
- ✓ ଯେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଗାଡ଼ିଟି ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଛି

- ✓ ଭୌଗଳିକ କ୍ଷେତ୍ର ଯେଉଁଠି ଏହାକୁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଛି

iv. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମା

- ✓ ବ୍ୟବସାୟର ସଠିକ୍ ପ୍ରକୃତି
- ✓ ବୟସ
- ✓ ଉଚ୍ଚତା ଏବଂ ଓଜନ
- ✓ ଶାରୀରିକ ବିକଳାଙ୍ଗତା ଆଦି

v. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା

- ✓ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ଅପରେଶନ
- ✓ ମଧୁମେହ କିମ୍ବା ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତଚାପରେ ପୀଡିତ କି ନୁହଁ

vi. ସାଧାରଣ ବୀମା

- ✓ ଏହି ସୂଚନା କି ପୂର୍ବ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ କିମ୍ବା ଅଧିକ ପ୍ରିମିୟମ ଦାବୀ କରିଥିଲେ, କିମ୍ବା ରଦ୍ଦ କରିଥିଲେ, କିମ୍ବା ପଲିସୀକୁ ନୂତନୀକରଣ କରିବା ପାଇଁ ମନା କରିଥିଲେ
- ✓ ପ୍ରସ୍ତାବକ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ କ୍ଷତିସବୁ

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ତଥ୍ୟସବୁ ଯାହାକୁ ପ୍ରକଟ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ (ଯଦି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ମଗା ନ ଯାଏ)

ଏହା ବି ବିଚାର କରାଯାଏ ଯେ ଯଦି ସଙ୍କଟାଙ୍କକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଶେଷ ଅନୁସନ୍ଧାନ ନ ହୁଏ, ପ୍ରସ୍ତାବକ ନିମ୍ନଲିଖିତ ତଥ୍ୟଗୁଡିକୁ ପ୍ରକଟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ:

i. ସଙ୍କଟକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥିବା ପଦକ୍ଷେପ

ଉଦାହରଣ : ଏକ ଅଗ୍ନି ନିର୍ବାପକ ଯନ୍ତ୍ରର ଉପସ୍ଥିତି

ii. ବୀମିତର ଅଜ୍ଞାତରେ ଥିବା ତଥ୍ୟ

ଉଦାହରଣ : ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି, ଯିଏ ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତ ଚାପର ଶୀକାର ହୋଇଛି କିନ୍ତୁ ପଲିସୀ ନେବା ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଏ ବିଷୟରେ ଅଜ୍ଞାତ ଥିଲା, କୁ ଏହି ତଥ୍ୟର ଅଣ-ପ୍ରକଟୀକରଣର ଦୋଷାରୋପ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

iii. ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଉଦ୍ୟମ ଦ୍ୱାରା ଆବିଷ୍କୃତ ତଥ୍ୟ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ସୂକ୍ଷ୍ମ ତଥ୍ୟ ସୂଚନାକୁ ପ୍ରକଟ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ସଙ୍କଟାଙ୍କକମାନେ ତାହା ଜାଣିବା ପାଇଁ ସଚେତନ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯଦି ସେମାନେ ଅଧିକ ସୂଚନା ଜାଣିବାର ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ।

iv. ଆଇନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିଷୟ: ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କୁ ଦେଶର ଆଇନ ଜାଣିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଉଦାହରଣ- ବିସ୍ଫୋରକଗୁଡିକର ରକ୍ଷଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ମ୍ୟୁନିସିପାଲ ଆଇନ

v. ଯାହା ବିଷୟରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଉଦାସୀନ ରହିବା ଭଳି ଦିଶେ (କିମ୍ବା ଅଧିକ ସୂଚନାର ଆବଶ୍ୟକତା କୁ ଛାଡି ଦେଇଛି) । ବୀମା କର୍ତ୍ତା ପରେ ଉତ୍ତରଗୁଡିକ ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିବା କାରଣରୁ ଦାୟିତ୍ୱରୁ ହଟି ପାରିବ ନାହିଁ ।

vi. ଆବିଷ୍କାର ପାଇଁ ସମ୍ଭବ ତଥ୍ୟ: ଯେତେବେଳେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ତରଫରୁ ଏକ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷାକର୍ତ୍ତା ପଲିସୀ ନେବା ପୂର୍ବରୁ ଏକ ଡାକ୍ତରୀ କରେ ।

ଘ) ଅଣ ଜୀବନ ବୀମାରେ ପ୍ରକଟୀକରଣର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ

ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମାରେ, ଅନୁବନ୍ଧ ସର୍ତ୍ତ ରଖିବ ଯେ ପରିବର୍ତ୍ତନଗୁଡିକର ସୂଚନା ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ କି ନୁହେଁ । ଯେତେବେଳେ ମୂଳ ଅନୁବନ୍ଧରେ ଏକ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଏ, ଯାହା ସଙ୍କଟକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ, ପ୍ରକଟୀକରଣର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେବ । ତଥ୍ୟ ସୂଚନାସବୁକୁ ପ୍ରକଟୀକରଣ କରିବାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ ଯେତେବେଳେ ଏକ କଭର ନୋଟ କିମ୍ବା ଏକ ପଲିସୀ ଜାରି କରି ଅନୁବନ୍ଧଟିର ସମାପ୍ତି କରାଯାଏ । କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପୁଣି ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୁଏ ପଲିସୀର ନୂତନୀକରଣ ସମୟରେ, ଯଦି ପଲିସୀର ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ସଙ୍କଟରେ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ ।

ଉଦାହରଣ

ଏକ ଘରମାଲିକ ତା' କୋଠାଘର ଓ ଏହାର ଜିନିଷ ସବୁର ବୀମା କରିଛି ।

ସେ ଏକ ସପ୍ତାହ ପାଇଁ ଛୁଟିରେ ଯାଏ - ତଥ୍ୟ ଗୁଡିକରେ କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ନାହିଁ ।

ଅବଶ୍ୟ ସେ ଯଦି ଉପରେ ଆହୁରି ଏକ ତାଲା ନିର୍ମାଣ କରେ ଏବଂ ଏକ ବ୍ୟୁଟି ପାର୍ଲର ଆରମ୍ଭ କରେ, ଏହା ବହୁ ପରିମାଣରେ ସଙ୍କଟର ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବ ।

ଙ) ପରମ ସଦ୍ଭାବର ଉଲଘଂନ

ଆସନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସେହି ପରିସ୍ଥିତିଗୁଡିକୁ ବିଚାର କରିବା ଯେଉଁଥିରେ ପରମ ସଦ୍ଭାବର ଉଲଘଂନ ଜଡିତ ଅଛି । ସେ ଭଳି ଉଲଘଂନ ଦେଖାଯାଇପାରେ ହୁଏତ ଅଣ-ପ୍ରକଟୀକରଣ କିମ୍ବା ଭୁଲ ଉପସ୍ଥାପନା ଦ୍ୱାରା ।

i. ଅଣ-ପ୍ରକଟୀକରଣ

- ✓ ବୀମିତ ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସାଧାରଣତଃ ଚୁପ୍ ଥାଏ କାରଣ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ବିଶେଷ ପ୍ରଶ୍ନ କରି ନାହିଁ
- ✓ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡିକର କପଟୀ (ଅସ୍ପଷ୍ଟ) ଉତ୍ତର ଜରିଆରେ
- ✓ ପ୍ରକଟୀକରଣ ଅସାବଧାନତାବଶତଃ (ଜଣକର ଜ୍ଞାତସାର କିମ୍ବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିନା କରାଯାଇଥିବା) ହୋଇପାରେ କିମ୍ବା ପ୍ରସ୍ତାବକ ଭାବିଥାଇପାରେ ଯେ ତଥ୍ୟଟି ଏତେ ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ । ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହାକୁ ନିର୍ଦୋଷ ବିଚାର କରାଯିବ । ଯେତେବେଳେ ଏକ ତଥ୍ୟକୁ ଜାଣିଶୁଣି ପ୍ରକଟ କରା ନ ଯାଏ ଏହାକୁ ଲୁଚାଇଛି ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଏ । ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ପ୍ରତାରଣା କରିବା ।

ii. ଭୁଲ - ଉପସ୍ଥାପନା (ମିଥ୍ୟା ପ୍ରସ୍ତୁତି)

ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧର ରାଜିନାମା ଦିଆଯାଇଥିବା ଏକ ବକ୍ତବ୍ୟ କୁ ଅଭିବେଦନ କୁହାଯାଏ । ଏହା ହୁଏତ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତଥ୍ୟ ପ୍ରକଟନ କିମ୍ବା ବିଶ୍ୱାସ, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟାଶାର ପ୍ରକଟନ ହୋଇପାରେ ।

ଯେତେବେଳେ ଏହା ଏକ ତଥ୍ୟ ଅଟେ, ଏହା ଯଥେଷ୍ଟ ରୂପେ ସଠିକ୍ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଏ ।

ଯେତେବେଳେ ଏହା ବିଶ୍ୱାସ କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟାଶାର ବିଷୟ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ରଖେ, ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ସଦ୍ଭାବରେ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ।

ଭୁଲ-ଉପସ୍ଥାପନା (ମିଥ୍ୟା ପ୍ରସ୍ତୁତି) ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ଅଟେ :

- ✓ ନିଷ୍କପଟ ଭୁଲ ଉପସ୍ଥାପନା ଅଯଥାର୍ଥ ବକ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଟେ, ଯାହା କୌଣସି କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଦିଆଯାଇ ନ ଥାଏ, ଉ.ସ୍ୱ. ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ବେଳେ ବେଳେ ଧୂମ୍ରପାନ କରେ ଏବଂ ଏକ ଅଭ୍ୟାସଗ୍ରସ୍ତ ଧୂମ୍ରପାନକାରୀ ନୁହେଁ, ସେହି ତଥ୍ୟକୁ ହୁଏତ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ପ୍ରକାଶ କରି ନ ଥାଇ ପାରେ ଯେହେତୁ ଏହାର ସଙ୍କଟ ସହିତ କିଛି ସମ୍ବନ୍ଧ ଅଛି ବୋଲି ସେ ଭାବି ନ ଥିବ ।
- ✓ କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୁଲ ଉପସ୍ଥାପନା ହେଉଛି ମିଥ୍ୟା ବକ୍ତବ୍ୟସବୁ ଯାହା ଜାଣିଶୁଣି ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ପ୍ରତାରଣା କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଦିଆଯାଇଥାଏ କିମ୍ବା ସତ୍ୟକୁ ସମ୍ମାନ ନ ଦେଇ ବିନା ଭାବି ଚିନ୍ତି ଦିଆଯାଇଥାଏ । ଉ.ସ୍ୱ. ଲଗାତର ଧୂମ୍ରପାନ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଧୂମ୍ରପାନ କରୁଛି ବୋଲି ଜାଣିଶୁଣି ତଥ୍ୟକୁ ପ୍ରକଟ କରି ନ ପାରେ ।

ସାଧାରଣତଃ ଏକ ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧ ନିଷ୍କ୍ରିୟ ହୋଇଯାଏ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରତାରଣା କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତଥ୍ୟକୁ ଲୁଚାଯାଏ କିମ୍ବା ଯେତେବେଳେ କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଣ-ପ୍ରକଟନ କିମ୍ବା ଭୁଲ-ଉପସ୍ଥାପନା ଥାଏ । ପରମ ସଦ୍ଭାବର ଅନ୍ୟସବୁ ଉଲଙ୍ଘନ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଅନୁବନ୍ଧ ନିଷ୍କ୍ରିୟଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଇପାରେ ।

ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ପିତାମାତା ସେମାନଙ୍କ ସନ୍ତାନକୁ ପରିବାର ଫ୍ଲୋଟର୍ ପଲିସୀରେ କଭର କରୁଥିବା ସମୟରେ ହୁଏତ ଜାଣି ନ ଥିବେ ଯେ ସନ୍ତାନର ଏକ ସହଜାତ (ଜନ୍ମଗତ) ସମସ୍ୟା ଅଛି । ଏଇଟି ପ୍ରତାରଣା କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନାହିଁ ।

3. ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ସ୍ୱାର୍ଥ

'ବୀମା ଯୋଗ୍ୟ ସ୍ୱାର୍ଥ' ର ଉପସ୍ଥିତି ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧର ଏକ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଉପାଦାନ ଏବଂ ଏହାକୁ ବୀମା ପାଇଁ ବୈଧ ପ୍ରାକ୍-ଆବଶ୍ୟକତା ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଏ । ଆସନ୍ତୁ ଦେଖିବା ବୀମା କେମିତି ଜୁଆ ଖେଳ କିମ୍ବା ବାଜି (ସର୍ତ୍ତ) ଚୁକ୍ତିନାମା ଠାରୁ ଅଲଗା ଅଟେ ।

କ) ଜୁଆଖେଳ ଏବଂ ବୀମା

ତାସ୍ ଖେଳକୁ ବିଚାର କରନ୍ତୁ, ଯେଉଁଠି ଜଣେ ହୁଏତ ଜିତେ କିମ୍ବା ହାରେ । କ୍ଷତି କିମ୍ବା ଲାଭ ଘଟେ କେବଳ ଏହି କାରଣରୁ ଯେ ବ୍ୟକ୍ତି ବାଜି (ସର୍ତ୍ତ) ରେ ପ୍ରବେଶ କରେ । ଏହି ଖେଳ ଖେଳୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିର ଖେଳରେ ଜିତିବା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସ୍ୱାର୍ଥ ବା ଖେଳ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ନ ଥାଏ ।

ବାଜି କିମ୍ବା ସର୍ତ୍ତ ଲଗାଇବା କାନୁନୀ ରୂପେ ଏକ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନୀୟ ନୁହେଁ ଏବଂ ଏ ପ୍ରକାରେ ଏହାର ଅନୁସରଣରେ କୌଣସି ଅନୁବନ୍ଧକୁ ବି ବେଆଇନ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯିବ । ଯଦି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଏକ ତାସ୍ ଖେଳରେ ହାରୁଥିବା ବେଳେ ନିଜ ଘରକୁ ବନ୍ଧକ ରଖେ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷ ଏହାର ପୂରଣ ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଏକ ଘର ଏବଂ ଏହାର ଜଳିଯିବା ଘଟଣା ଉପରେ ବିଚାର କରନ୍ତୁ । ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ତା ଘରକୁ ବୀମିତ କରିଛି, ର ବୀମାର ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ଅର୍ଥାତ୍ ଘର ସହିତ ବୈଧିକ ସମ୍ବନ୍ଧ ଅଛି । ସେ ଏହାର ମାଲିକ ଅଟେ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ରୂପେ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି । ଯଦି ଏହା ନଷ୍ଟ କିମ୍ବା ଧ୍ୱଂସ ହୋଇଯାଏ, ଅଗ୍ନିକାଣ୍ଡ ଘଟୁ ବା ନ ଘଟୁ, ଏହାଠାରୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରୂପେ ସ୍ୱାମୀତ୍ୱର ସମ୍ବନ୍ଧ ରହିବ, ଏବଂ ଏହା ହେଉଛି ସେହି ସମ୍ବନ୍ଧ ଯାହାର ପରିଣାମ କ୍ଷତି ହେବ । ଘଟଣାଟି (ଅଗ୍ନି ବା ଚୋରୀ) ର ପରିଣାମ କ୍ଷତି ହିଁ ହେବ ଜଣେ ଏହାପାଇଁ ବୀମା ନେଇଥାଉ ବା ନ ନେଇଥାଉ ।

ଏକ ତାସ୍ ଖେଳ, ଯେଉଁଠି ଜଣେ ଜିତିବ କିମ୍ବା ହାରିବ, ର ବିପରୀତରେ ଏକ ଅଗ୍ନିକାଣ୍ଡର କେବଳ ଗୋଟିଏ ହିଁ ପରିଣତି - ଘର ମାଲିକର କ୍ଷତି ।

ମାଲିକ ବୀମା ନେଇଥାଏ ଏହା ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଯେ ଘଟିଥିବା କ୍ଷତିର ପ୍ରତିପୂରଣ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ହୋଇ ପାରିବ ।

ବୀମିତର ସେହି ସ୍ୱାର୍ଥ ଯାହା ତା ଘର କିମ୍ବା ଧନ ଉପରେ ଥାଏ, କୁ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ସ୍ୱାର୍ଥ କୁହାଯାଏ । ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ସ୍ୱାର୍ଥର ଉପସ୍ଥିତି ଏକ ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧକୁ ବୈଧ ଏବଂ ଆଇନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନୀୟ କରାଏ ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ସ୍ୱାର୍ଥର ତିନୋଟି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତତ୍ତ୍ୱ:

1. ବୀମିତ ହେବାର କ୍ଷମତା ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି, ଅଧିକାର, ସ୍ୱାର୍ଥ, ଜୀବନ କିମ୍ବା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଦାୟିତ୍ୱ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ।
2. ସେଭଳି ସମ୍ପତ୍ତି, ଅଧିକାର, ସ୍ୱାର୍ଥ, ଜୀବନ କିମ୍ବା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଦାୟିତ୍ୱ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ବୀମାର ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ହେବା ଉଚିତ୍ ।
3. ବୀମିତର ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ସହିତ ବୈଧ ସମ୍ବନ୍ଧ ଥିବା ଉଚିତ୍ ଯାହାଦ୍ୱାରା ସେ ସେହି ସମ୍ପତ୍ତି, ଅଧିକାର , ସ୍ୱାର୍ଥ, ଜୀବନ କିମ୍ବା ଦାୟିତ୍ୱରୁ ମୁକ୍ତିର ନିରାପତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଲାଭ ପାଇବା ଅଧିକାର ପ୍ରାପ୍ତ କରିବ । ସେହି ନିୟମ ଦ୍ୱାରା, କୌଣସି ହାନି, ନଷ୍ଟ,କ୍ଷତି କିମ୍ବା ଦାୟିତ୍ୱର ସୃଷ୍ଟିରେ ତାକୁ ଆର୍ଥିକ ରୂପେ କ୍ଷତି ସହିବାକୁ ପଡିବ ।

ଉଦାହରଣ

ପରିଦୃଶ୍ୟ 1

ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ବାବୁ ଏକ ଘରର ମାଲିକ ଯାହା ପାଇଁ ସେ ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ଟ. 15 ଲକ୍ଷର ବନ୍ଧକ ଋଣ ନେଇଛନ୍ତି ।

ତାଙ୍କର ଏହି ଘରେ ଏକ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ସ୍ୱାର୍ଥ ଅଛି କି ?

ବ୍ୟାଙ୍କର ଏହି ଘରେ ଏକ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ସ୍ୱାର୍ଥ ଅଛି କି ?

ତାଙ୍କ ପଡୋଶୀର କ'ଣ ହେବ?

ପରିଦୃଶ୍ୟ 2

ଶ୍ରୀନିବାସନ ବାବୁଙ୍କ ପରିବାରରେ ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀ, ଦୁଇ ପିଲା ଏବଂ ବୃଦ୍ଧ ପିତାମାତା ଅଛନ୍ତି ।

ସେମାନଙ୍କ ଭଲ ମନ୍ଦରେ ତାଙ୍କର ଏକ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ସ୍ୱାର୍ଥ ଅଛି କି ?

ତାଙ୍କୁ ଆର୍ଥିକରୂପେ କ୍ଷତି ସହିବାକୁ ପଡିବ କି ଯଦି ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି ବି ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୁଅନ୍ତି ?

ତାଙ୍କ ପଡୋଶୀର ପିଲାମାନଙ୍କ କ'ଣ ହେବ? ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ତାଙ୍କର ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ସ୍ୱାର୍ଥ ଅଛି କି?

ବୀମାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଏବଂ ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧର ବିଷୟବସ୍ତୁ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ପାର୍ଥକ୍ୟକୁ ଏଇଠି ଉଲ୍ଲିଖିତ କରି ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ହେବ ।

ବୀମାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ବୀମିତ ହେଉଥିବା ସେହି ସମ୍ପତ୍ତି ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ରଖେ, ଯାହାର ନିଜର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ମୂଲ୍ୟ ଅଛି ।

ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧର ବିଷୟବସ୍ତୁ ହେଉଛି ସେହି ସମ୍ପତ୍ତିରେ ବୀମିତର ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱାର୍ଥ । ଯେତେବେଳେ ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ବୀମିତର ସେଭଳି ସ୍ୱାର୍ଥ ଥାଏ, ସେତେବେଳେ କେବଳ ବୀମା କରିବାପାଇଁ ତାହାର ବୈଧିକ ଅଧିକାର ଥାଏ, ଅତି କଠିନ ଅର୍ଥରେ ବୀମା ପଲିସୀ ନା କେବଳ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଆବୃତ କରେ, ଅପିତୁ ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ଥିବା ବୀମିତର ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ମଧ୍ୟ ।

ଉଦାହରଣ

ସେହି ଘର ବିଷୟରେ ବିଚାର କରନ୍ତୁ ଯାହା ଉପରେ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ବାବୁ ବ୍ୟାଙ୍କଠାରୁ ଟ.15 ଲକ୍ଷର ଏକ ବନ୍ଧକ ଋଣ ନେଇଛନ୍ତି । ଯଦି ସେ ଏହି ରାଶି ମଧ୍ୟରୁ 12 ଲକ୍ଷ ପରିଶୋଧ କରିସାରିଛନ୍ତି, ବ୍ୟାଙ୍କର ସ୍ୱାର୍ଥ ବାକିଥିବା ଅବଶିଷ୍ଟ ତିନି ଲକ୍ଷ ଉପରେ କେବଳ ହେବ ।

ଏହି ପ୍ରକାରେ ପରିଶୋଧ କରାଯାଇ ନ ଥିବା ଋଣର ଅବଶିଷ୍ଟ ରାଶି ପାଇଁ ଘର ଉପରେ ବ୍ୟାଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ରୂପେ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ସ୍ୱାର୍ଥ ରହିଛି ଏବଂ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବ ଯେ ବୀମାରେ ଏହାକୁ ମଧ୍ୟ ସହ -ପ୍ରାର୍ଥୀ କରାଯାଉ ।

ଯଦି ଜଣେ ନିଜର ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଜାଣିଶୁଣି ନିଆଁ ଲଗାଇଦିଏ ଏବଂ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ କ୍ଷତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦାବୀ ଆଦାୟ କରେ, ସେଭଳି ଦାବୀଗୁଡିକ ସ୍ପଷ୍ଟରୂପେ କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଯୁକ୍ତିସଂଗତରୂପେ ତାକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରି ଦିଆଯାଇପାରେ ।

ଖ) ସେହି ସମୟ ଯେତେବେଳେ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ସ୍ୱାର୍ଥ ବିଦ୍ୟମାନ ଥିବା ଉଚିତ୍

ଅଗ୍ନି, ଦୁର୍ଘଟଣା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ଯାତ୍ରା ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉଭୟ ପଲିସୀ ନେବା ସମୟରେ ଏବଂ କ୍ଷତି ସମୟରେ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ସ୍ୱାର୍ଥ ଥିବା ଉଚିତ୍ ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରେ, ସ୍ୱୟଂ ବ୍ୟତୀତ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପରିବାରକୁ ମଧ୍ୟ ବୀମିତ କରାଯାଇପାରେ ଯେହେତୁ ତାକୁ ହିଁ ଆର୍ଥିକ କ୍ଷତି ବହନ କରିବାକୁ ପଡିବ ଯଦି ପରିବାର ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଏ କିମ୍ବା ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୁଏ । ଅବଶ୍ୟ, ସାମୁଦ୍ରିକ ନୌ-ବୋଝ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରେ, କେବଳ କ୍ଷତି ସମୟରେ ହିଁ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ସ୍ୱାର୍ଥର ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ।

4 . ସମୀପସ୍ଥ (ଆସନ୍ନ) କାରଣ

ବୈଧିକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ସର୍ବଶେଷ, ଯାହା କେବଳ ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା ଉପରେ ଲାଗୁ ହୁଏ, ହେଉଛି ଆସନ୍ନ କାରଣର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ।

ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧ ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରେ କେବଳ ଯଦି ହେଉଥିବା କ୍ଷତି ସେହି ବୀମିତ ଆପଦଗୁଡିକ କାରଣରୁ ଘଟିଥାଏ, ଯାହା ପଲିସୀରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଅଛି । କ୍ଷତି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟର ବାସ୍ତବ କାରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା କୌଣସି ଦାବୀର ବିଚାର କରିବାରେ ମୂଳଭୂତ ପଦକ୍ଷେପ ଅଟେ ।

ଆସନ୍ନ କାରଣ ବୀମାର ମୁଖ୍ୟ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଅଟେ ଏବଂ ଏହା କ୍ଷତି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ପ୍ରକୃତିରେ କେମିତି ଘଟିଲା ଏବଂ ଏହା ବାସ୍ତବରେ ଏକ ବୀମିତ ଆପଦର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ଘଟିଛି କି ନାହିଁ, ସହିତ ଜଡିତ ।

ଏହି ନିୟମ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସେହି ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କାରଣରୁ ଖୋଜେ ଯାହା କ୍ଷତି ଉତ୍ପନ୍ନ କରୁଥିବା ଘଟଣାଗୁଡିକର ଶିକୁଳୀକୁ ଗତି କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ, ଯାହା କ୍ଷତି ଘଟିଥିବାର ଠିକ୍ ପୂର୍ବର ଘଟଣା ହୋଇଥିବା ଜରୁରୀ ନୁହେଁ, ଅର୍ଥାତ୍ ଏହା ଏକ ଘଟଣା ଯାହା କ୍ଷତିର ନିକଟତମ କିମ୍ବା କ୍ଷତି ଉତ୍ପନ୍ନ କରିବାରେ ଅତି ନିକଟରୁ ଦାୟୀ ହୋଇପାରେ ।

ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ ଯେତେବେଳେ ଏକ କ୍ଷତି ଘଟେ, ଅନେକ ସମୟରେ ଘଟଣାଗୁଡିକର ଏକ ଶୃଙ୍ଖଳା ହେବ ଯାହାର ପରିଣତି ସେହି ଘଟଣା ହେବ ଏବଂ ଏଣୁକରି ବେଳେ ବେଳେ ନିକଟତମ କିମ୍ବା ଆସନ୍ନ କାରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା କଷ୍ଟକର ହୋଇଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଏକ ଅଗ୍ନିକାଣ୍ଡ ଏକ ପାଣି ପାଇପ୍ କୁ ଫଟାଇବାର କାରଣ ହୋଇପାରେ । ଏହାର ପରିଣାମୀ କ୍ଷତି ପାଣି ନଷ୍ଟ ହେବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ନିଆଁକୁ ଘଟଣାର ସମୀପସ୍ଥ କାରଣ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯିବ ।

ପରିଭାଷା

ସମୀପସ୍ଥ (ଆସନ୍ନ) କାରଣକୁ ଏକ ସକ୍ରିୟ ଓ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କାରଣ ରୂପେ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଏ, ଯାହା ଏକ ଘଟଣା ଶୃଙ୍ଖଳାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଦିଏ ଯାହା, ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ବଳର ହସ୍ତକ୍ଷେପ ବିନା ଏକ ଫଳ ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ଏକ ନୂତନ ତଥା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଉତ୍ସଠାରୁ ସକ୍ରିୟ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ।

ଆସନ୍ନ କାରଣର ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ, ନିମ୍ନ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ବିଚାରକୁ ନିଅନ୍ତୁ:

ଉଦାହରଣ

ପରିଦୃଶ୍ୟ 1

ଅଜୟର କାର ଚୋରୀ ହୋଇଗଲା । ଦୁଇ ଦିନ ପରେ, ପୋଲିସ କାରକୁ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ଅବସ୍ଥାରେ ପାଇଲା । ଅନୁସନ୍ଧାନରୁ ଜଣା ପଡିଲା ଯେ ଚୋର କାରକୁ ଏକ ଗଛରେ ଜୋର୍ରେ ଧକ୍କା ଲଗାଇଲା । ଅଜୟ କାରର କ୍ଷତି ପାଇଁ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ନିକଟରେ ଦାବୀ ଉପସ୍ଥାପିତ କଲା । ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦାବୀକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କଲା ଯାହା ଅଜୟକୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଚକିତ କରିଦେଲା । ବୀମା କମ୍ପାନୀଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା କାରଣ ହେଉଛି ଯେ କାର କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେବାର କାରଣ ହେଉଛି 'ଚୋରୀ'ଏବଂ ଅଜୟ କାର ପାଇଁ ନେଇଥିବା ବୀମା ପଲିସୀରେ 'ଚୋରୀ' ହେଉଛି ବହିର୍ଭୂତ ଆପଦ ତେଣୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦାବୀ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଉତ୍ତରଦାୟୀ ନୁହେଁ ।

ପରିଦୃଶ୍ୟ 2

ପିଣ୍ଟୁ ବାବୁ, ଏକ ଘୋଡ଼ା ସବାରୀ କରୁଥିବା ବେଳେ, ଭୂମି ଉପରେ ପଡିଗଲେ ଯାହାଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ଗୋଡ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ସେ ଏକ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଧରି ଓଦା ଭୂମିରେ ପଡି ରହିଲା ପରେ ତାଙ୍କୁ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ନିଆଗଲା । ଓଦା ଭୂମିରେ ପଡ଼ି ରହିବା ଫଳରେ ତାଙ୍କୁ ଜ୍ୱର ହେଲା ଯାହା ନିମୋନିଆ (ଫୁସଫୁସ୍ ପ୍ରଦାହ) ରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହେଲା । ପରିଶେଷରେ ଏହି କାରଣରୁ ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ହେଲା । ଯଦି ନିମୋନିଆ ନିକଟତମ କାରଣ ବୋଲି ଜଣା ପଡୁ ଥାଇ ପାରେ, ବାସ୍ତବରେ ଏହା ହେଉଛି ଆକସ୍ମିକ ପତନ ଯାହା ଆସନ୍ନ କାରଣ ରୂପେ ପ୍ରକଟ ହୋଇଛି ଏବଂ ଦାବୀଟି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଗ୍ରହଣୀୟ ହେଲା ।

କେତେଗୁଡିଏ କ୍ଷତି ଅଛି ଯାହା ଅଗ୍ନିକାଣ୍ଡର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଭୋଗିବାକୁ ପଡେ କିନ୍ତୁ ଯାହା ଅଗ୍ନିକାଣ୍ଡ ଦ୍ୱାରା ଆସନ୍ନ ଘଟିଛି ବୋଲି କୁହାଯାଇ ନ ପାରେ । ବ୍ୟବହାରିକତା ରୂପେ, ଏହି କ୍ଷତିଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ପାଇଁ ଅଗ୍ନି ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବ୍ୟବସାୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଥାନୁସାରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ ।

ସେଭଳି କ୍ଷତିର ଉଦାହରଣ ହୋଇପାରେ -

- ✓ ନିଆଁ ଲିଭାଇବାରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ପାଣି କାରଣରୁ ହେଉଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ନଷ୍ଟ
- ✓ ଫାୟାର ବ୍ରିଗେଡ (ଅଗ୍ନି ଉପଶମ ଦଳ) ସେମାନଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ କରୁଥିବା ସମୟରେ ହୋଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ନଷ୍ଟ
- ✓ ଜଳୁଥିବା ଘରୁ ଏକ ନିରାପଦ ସ୍ଥାନକୁ ହଟାଉଥିବା ସମୟରେ ହୋଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ନଷ୍ଟ

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 3

ପିଣ୍ଟୋ ବାବୁ ଘୋଡ଼ାସବାରୀ ଦୁର୍ଘଟଣା ପରେ ଓଦା ଭୂମିରେ ପଡି ରହିଥିବା ଫଳରେ ନିମୋନିଆ ରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେଲେ । ନିମୋନିଆର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ପିଣ୍ଟୋ ବାବୁଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ହେଲା । ମୃତ୍ୟୁର ଆସନ୍ନ କାରଣ କ'ଣ ଅଟେ ?

I. ନିମୋନିଆ

II. ଘୋଡ଼ା

III. ଘୋଡ଼ାସବାରୀ ଦୁର୍ଘଟଣା

IV. ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ

ସାରାଂଶ

କ) ବୀମା ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଚାରିଗୋଟି ତତ୍ତ୍ୱ ଅଛି (ସମ୍ପତ୍ତି, ସଙ୍କଟ, ସଙ୍କଟ ସମୁଚ୍ଚୟକରଣ ଏବଂ ଏକ ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧ) ।

ଖ)	ଏକ ସମ୍ପତ୍ତି ହେଉଛି କୌଣସି ଜିନିଷ ହୋଇପାରେ ଯାହା ତା ମାଲିକକୁ କିଛି ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ମାଲିକ ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ମୂଲ୍ୟର ଅଟେ ।

ଗ)	କ୍ଷତିର ଅବସର ସଙ୍କଟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରେ ।

ଘ)	ସେହି ପରିସ୍ଥିତି କିମ୍ବା ପରିସ୍ଥିତିସବୁ, ଯାହା କ୍ଷତିର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା କିମ୍ବା ଗମ୍ଭୀରତାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରେ, ବିପଦ ରୂପେ ପରିଭାଷିତ ହୁଏ

ଙ)	ସେହି ଗାଣିତିକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ, ଯାହା ବୀମାକୁ ସମ୍ଭବ କରେ, ତାହା ସଙ୍କଟ ସମୁଚ୍ଚୟକରଣର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ରୂପେ ପରିଚିତ ।

ଚ)	ଏକ ବୈଧ ଅନୁବନ୍ଧର ତତ୍ତ୍ୱଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଓ ସ୍ୱୀକାର, ପ୍ରତିଫଳ, ବୈଧତା, ପକ୍ଷମାନଙ୍କ କ୍ଷମତା ଏବଂ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଚୁକ୍ତିନାମା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ଛ)	ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି (ଜମାନତ) ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ଅକସ୍ମାତ୍ ଘଟଣା ଘଟିବାରେ ବୀମିତର ହୋଇଥିବା କ୍ଷତିର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରାଶି ତାକୁ କ୍ଷତି ପୂରଣ ରୂପେ ଦିଆଯାଉ ।

ଜ)	ପ୍ରତ୍ୟାସନର ଅର୍ଥ ହେଉଛି, ବୀମାର ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ବୀମିତଠାରୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ଅଧିକାର ଓ ଉପଚାରର ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ।

ଝ)	ଅଂଶଦାନର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ଯଦି ସେହି ଏକା ସମ୍ପତ୍ତି ଏକାଧିକ ବୀମା କମ୍ପାନୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବୀମିତ ହୁଏ, ସମସ୍ତ ବୀମାକମ୍ପାନୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଉଥିବା ମୋଟ କ୍ଷତିପୂରଣ ବାସ୍ତବରେ ହୋଇଥିବା କ୍ଷତିଠାରୁ ଅଧିକ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଞ)	ସମସ୍ତ ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧ ୟୁବେରିମା ପାଇଡ୍ସର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ ।

ଟ)	'ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ସ୍ୱାର୍ଥ' ର ଉପସ୍ଥିତି ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧର ଏକ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଉପାଦାନ ଅଟେ ଏବଂ ଏହାକୁ ବୀମା ପାଇଁ ବୈଧ ପ୍ରାକ୍-ଆବଶ୍ୟକତା ରୂପେ ପରିଗଣିତ କରାଯାଏ ।

ଠ)	ସମୀପସ୍ଥ ବା ଆସନ୍ନ କାରଣ ହେଉଛି ବୀମାର ଏକ ମୁଖ୍ୟ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ କ୍ଷତି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ବାସ୍ତବରେ କେମିତି ହେଲା ଏବଂ ଏହା ଏକ ବୀମିତ ଆପଦର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ହେଲା କି ନୁହେଁ, ଏହା ସହ ସମ୍ବନ୍ଧ ରଖେ ।

ମୁଖ୍ୟ ଶବ୍ଦାବଳୀ

କ)	ସମ୍ପତ୍ତି

ଖ)	ସଙ୍କଟ

ଗ)	ବିପଦ

ଘ)	ସଙ୍କଟ ସମୁଚ୍ଚୟକରଣ

ଙ)	ପ୍ରସ୍ତାବ ଓ ସ୍ୱୀକାର

ଚ)	ବୈଧ ପ୍ରତିଫଳ

ଛ)	କନସେନସ୍ସ ଏବଂ ଆଇଡେମ

ଜ)	ୟୁବେରିମା ଫାଇଡ୍ସ

ଝ)	ତଥ୍ୟ ସୂଚନା

ଞ)	ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ସ୍ୱାର୍ଥ

ଟ)	ପ୍ରତ୍ୟାସନ

ଠ)	ଅଂଶଦାନ

ଡ)	ସମୀପସ୍ଥ (ଆସନ୍ନ) କାରଣ

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଚୋରୀ ହୋଇଥିବା ଜିନିଷସବୁ କାନୁନୀ ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ଉଲଙ୍ଘନ କରନ୍ତି ଏବଂ ତେଣୁ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ସଙ୍କଟର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆସନ୍ତି ନାହିଁ

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ବଳ ପ୍ରୟୋଗ ଏକ ବୈଧ ଅନୁବନ୍ଧର ଏକ ତତ୍ତ୍ୱ ନୁହେଁ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଘୋଡାସବାରୀ ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟଣାଗୁଡିକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା ଯାହା ପରିଶେଷରେ ପିଣ୍ଟୋ ବାବୁଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ ହେଲା ଏବଂ ତେଣୁ ଏହା ଏକ ଆସନ୍ନ କାରଣ ଅଟେ ।

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 1

ନୈତିକ ବିପଦର ଅର୍ଥ ହେଉଛି:

I.	ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଖରେ ଥିବା ଅସାଧୁତା କିମ୍ବା ଚରିତ୍ର ଦୋଷ

II.	ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଖରେ ଥିବା ସାଧୁତା ଏବଂ ମୂଲ୍ୟ

III.	ଧାର୍ମିକ ବିଶ୍ୱାସର ସଙ୍କଟ

IV.	ବୀମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ବିପଦ

ପ୍ରଶ୍ନ 2

ସଙ୍କଟ ସୂଚୀତ କରେ:

I.	ଅଜ୍ଞାତର ଭୟ

II.	କ୍ଷତିର ଅବସର

III.	ସାର୍ବଜନିକ ସ୍ଥାନରେ ବାଧା ବିଘ୍ନ

IV.	ବିପଦ

ପ୍ରଶ୍ନ 3

_______________ ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଜଣକର ନିବେଶକୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ସମ୍ପତ୍ତିରେ ପ୍ରସାରିତ କରିବା ।

I. ସମୁଚ୍ଚୟକରଣ

II. ବିବିଧକରଣ

III. ଜୁଆଖେଳ

IV. ଗତିଶୀଳ ସଙ୍କଟ

ପ୍ରଶ୍ନ 4

______________ ଏକ ସମ୍ପତ୍ତିର ଉଦାହରଣ ନୁହେଁ ।

I. ଘର

II. ସୂର୍ଯ୍ୟକିରଣ

III. କାରଖାନା ଓ ଯନ୍ତ୍ରପାତି

IV. ମୋଟର କାର

ପ୍ରଶ୍ନ 5

_______________ଏକ ସଙ୍କଟର ଉଦାହରଣ ନୁହେଁ ।

I. ଦୁର୍ଘଟଣା କାରଣରୁ କାରର କ୍ଷତି

II. ବର୍ଷାଜଳ କାରଣରୁ ନୌବୋଝ ର କ୍ଷତି

III. ଦୀର୍ଘ ବ୍ୟବହାର କାରଣରୁ କାର ଟାୟାରର କ୍ଷତି

IV. ଅଗ୍ନିକାଣ୍ଡ କାରଣରୁ ସମ୍ପତ୍ତି ନଷ୍ଟ

ପ୍ରଶ୍ନ 6

ଭୂମିକମ୍ପ ଏକ ଉଦାହରଣ ଅଟେ:

I. ବିନାଶକାରୀ ସଙ୍କଟ

II. ଗତିଶୀଳ ସଙ୍କଟ

III. ଅଳ୍ପ ସଙ୍କଟ

IV. କଳ୍ପିତ ସଙ୍କଟ

ପ୍ରଶ୍ନ 7

ବକ୍ତବ୍ୟ ପାଇଁ ସବୁଠାଁ ଯଥାର୍ଥ ତର୍କସଙ୍ଗତ ସମାନତା ଚୟନ କରନ୍ତୁ ।

ବକ୍ତବ୍ୟ: ବୀମା ଏକ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ କ୍ଷତି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ହେବାରୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବ ନାହିଁ ।

I. ସତ୍ୟ

II. ମିଥ୍ୟା

III. ଆଂଶିକ ସତ୍ୟ

IV. ଜରୁରୀ ନୁହେଁ କି ଏହା ସତ୍ୟ ହେବ

ପ୍ରଶ୍ନ 8

____________________ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି, ବୀମାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ବୀମିତଠାରୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖକୁ ସମସ୍ତ ଅଧିକାର ଓ ଉପଚାରର ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ।

I. ଅଂଶଦାନ

II. ପ୍ରତ୍ୟାସନ

III. ବୈଧିକ ବିପଦ

IV. ସଙ୍କଟ ସମୁଚ୍ଚୟକରଣ

ପ୍ରଶ୍ନ 9

ଏକ ତଥ୍ୟ ଯାହା ପ୍ରକଟିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ ଯଦି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପଚରା ନ ଯାଏ ର ଉଦାହରଣ ________________ ।

I. ବୀମିତର ବୟସ

II. ଅଗ୍ନି ନିର୍ବାପକ ଯନ୍ତ୍ରର ଉପସ୍ଥିତି

III. ହୃଦୟ ରୋଗ

IV. ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବୀମା ବିବରଣୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 10

ଏକ ଅନୁବନ୍ଧର କଥାବାର୍ତ୍ତା ସମୟରେ ଦିଆ ଯାଉଥିବା ଏକ ଭୁଲ ବକ୍ତବ୍ୟ ହେଉଛି __________________ ।

I. ମିଥ୍ୟା ପ୍ରସ୍ତୁତି

II. ଅଂଶଦାନ

III. ପ୍ରସ୍ତାବ

IV. ଅଭିବେଦନ

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ନୈତିକ ବିପଦ ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଠାରେ ଥିବା ଅସାଧୁତା କିମ୍ବା ଚରିତ୍ର ଦୋଷ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ସଙ୍କଟ ଏକ କ୍ଷତିର ଅବସରକୁ ସୂଚୀତ କରେ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ବିବିଧକରଣ ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଜଣକର ନିବେଶକୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ସମ୍ପତ୍ତିରେ ପ୍ରସାରିତ କରିବା ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ସୂର୍ଯ୍ୟକିରଣକୁ ଏକ ସମ୍ପତ୍ତି ରୂପେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ଯେହେତୁ ଏହା ଅନୁପଲବ୍ଧତା ଓ ସ୍ୱାମୀତ୍ୱର ପରୀକ୍ଷାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥାଏ ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଦୀର୍ଘ ବ୍ୟବହାର କାରଣରୁ ହୋଇଥିବା ନଷ୍ଟ ସଙ୍କଟ ରୂପେ ବିବେଚିତ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର 6

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଭୂମିକମ୍ପ- ବିନାଶକାରୀ ସଙ୍କଟର ଏକ ଉଦାହରଣ ଅଟେ ।

ଉତ୍ତର 7

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ବୀମା ଏକ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ କ୍ଷତି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ହେବାରୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରି ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର 8

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ପ୍ରତ୍ୟାସନ ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି, ବୀମା ର ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ବୀମିତଠାରୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖକୁ ସମସ୍ତ ଅଧିକାର ଓ ଉପଚାରର ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ।

ଉତ୍ତର 9

ସଠିକ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ବୀମା କ୍ରୟ କରିବା ସମୟରେ ଅଗ୍ନି ନିର୍ବାପକ ଯନ୍ତ୍ରର ଉପସ୍ଥିତିକୁ ପ୍ରକଟ କରିବା ଜରୁରୀ ରୂପେ ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ ଯଦି ପଚରା ଯାଏ ।

ଉତ୍ତର 10

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ମିଥ୍ୟା ପ୍ରସ୍ତୁତି ହେଉଛି ଏକ ଅନୁବନ୍ଧର କଥାବାର୍ତ୍ତା ସମୟରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଏକ ଭୁଲ ବକ୍ତବ୍ୟ ।

ଅଧ୍ୟାୟ 12
ଦଲିଲୀକରଣ

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗରେ, ଆମେ ଅନେକଗୁଡିଏ ଫର୍ମ ଦସ୍ତାବିଜ/ଦଲିଲ ଆଦି ସହିତ କାରବାର କରୁ । ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଆମକୁ ବିଭିନ୍ନ ଦଲିଲ ପତ୍ର ଓ ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧରେ ସେଗୁଡିକର ମହତ୍ୱର ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆଣିବା । ଏହା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଫର୍ମର ସଠିକ୍ ପ୍ରକୃତି, ସେଗୁଡିକୁ କେମିତି ପୂରଣ କରିବାକୁ ହୁଏ ଓ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସୂଚନା ଜାଣିବାର କାରଣ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତଃଦୃଷ୍ଟି ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

କ. ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ
ଖ. ପ୍ରସ୍ତାବର ସ୍ୱୀକୃତି (ସଙ୍କଟାଙ୍କନ /ବୀମାଙ୍କନ)
ଗ. ପ୍ରିମିୟମ ରସିଦ
ଘ. କଭର ନୋଟ୍ସ/ବୀମା ପ୍ରମାଣପତ୍ର/ପଲିସୀ ଦଲିଲ
ଙ. ୱାରେଣ୍ଟି (ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି /ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି)
ଚ. ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ
ଛ. ପଲିସୀଗୁଡିକର ଅର୍ଥ ପ୍ରତିପାଦନ
ଜ. ନୂତନୀକରଣ ସୂଚନା

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟର ଅଧ୍ୟୟନ ପରେ, ଆପଣ ସକ୍ଷମ ହେବେ :

କ) ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ,
ଖ) ପ୍ରିମିୟମ ରସିଦ ବିଷୟରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ,
ଗ) କଭର ନୋଟ୍ସ ଓ ବୀମା ପ୍ରମାଣପତ୍ରର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଓ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ,
ଘ) ବୀମା ପଲିସୀ ଦଲିଲପତ୍ରର ପଦ ଓ ଶବ୍ଦାବଳୀ ସବୁକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ,
ଙ) ପଲିସୀ ୱାରେଣ୍ଟି (ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି) ଓ ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନର ଅର୍ଥ ପ୍ରତିପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ।

କ. ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ

ବୀମା ଦଲିଲୀକରଣ ବୀମିତ ଓ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ବୁଝାମଣା ଓ ସ୍ୱଷ୍ଟତା ଆଣିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । କେତେଗୁଡିଏ ଦସ୍ତାବିଜ/ଦଲିଲ ରହିଛି ଯେଉଁଗୁଡିକୁ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟରେ ପାରିମ୍ପାରିକ ରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ, ଗ୍ରାହକର ନିକଟତମ ବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇଥିବାରୁ, ଗ୍ରାହକର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଦସ୍ତାବିଜ ବିଷୟରେ ସମସ୍ତ ସନ୍ଦେହକୁ ଦୂର କରିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ସେଗୁଡିକୁ ପୂରଣ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପଡିବ । ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଗ୍ରାହକ ଓ ତା'ଆବଶ୍ୟକତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କେବଳ ସେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିବା ଦଲିଲପତ୍ରସବୁ ଠାରୁ ଅବଗତ ହେବ । ସେହି ଦଲିଲପତ୍ର ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ସଙ୍କଟକୁ ଉତ୍ତମ ରୂପେ ବୁଝିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ।

ଅଭିକର୍ତ୍ତା ପ୍ରତ୍ୟେକ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଦସ୍ତାବିଜର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ ବୀମାରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଥିବା ଦସ୍ତାବିଜରେ ଥିବା ସୂଚନାର ମହତ୍ତ୍ୱ ଓ ଯଥାର୍ଥତାକୁ ବୁଝିବା ଉଚିତ୍ ।

1. ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ

ଦଲିଲୀକରଣର ପ୍ରଥମ ଚରଣ ହେଉଛି ମୁଖ୍ୟତଃ ପ୍ରସ୍ତାବ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମଗୁଡିକ ଯାହା ଜରିଆରେ ବୀମିତ ସୂଚୀତ କରେ :

- ✓ ସେ କିଏ ଅଟେ,
- ✓ ସେ କେଉଁ ପ୍ରକାରର ବୀମା ଆବଶ୍ୟକ କରେ,
- ✓ ସେ ବୀମିତ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିବା ଜିନିଷଗୁଡିକର ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ, ଓ
- ✓ କେତେ ସମୟାବଧି ପାଇଁ

ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀର ଅର୍ଥ ହୋଇପାରେ ବୀମାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ଓ ମୌଦ୍ରିକ ମୂଲ୍ୟ ।

କ) ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସଙ୍କଟ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ

i. "ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ"କୁ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା କୌଣସି ସଙ୍କଟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିବା ସକାଶେ, ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବକ ଦ୍ୱାରା ପୂରଣ କରିବାକୁ ପଡେ, ଯାହା ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ କରେ :

- ✓ ସଙ୍କଟ ସ୍ୱୀକୃତ ହେବ କି ଅଗ୍ରାହ୍ୟ ହେବ, ଏବଂ
- ✓ ଯଦି ସଙ୍କଟ ସ୍ୱୀକୃତ ହେଲା, ସ୍ୱୀକୃତ ହେଉଥିବା କଭର (ଆବରଣ) ର ହାର, ସର୍ତ୍ତ ଓ ଅନୁବନ୍ଧ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାରେ ।

ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ସେସବୁ ସୂଚନା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥାଏ ଯାହା ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଆଯାଉଥିବା ସଙ୍କଟକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ଉପଯୋଗୀ ହୋଇଥାଏ । ପରମ ସଦ୍ଭାବର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଓ ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ପ୍ରକଟୀକରଣର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବୀମାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରୁ ହିଁ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ ।

ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ପ୍ରକଟୀକରଣର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ପଲିସୀ ପ୍ରାରମ୍ଭ ପୂର୍ବରୁ ହିଁ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ, ଏବଂ ଅନୁବନ୍ଧର ସମାପ୍ତି ପରେ ମଧ୍ୟ ଜାରୀ ରହେ । (ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଉପରେ ବିସ୍ତୃତ ରୂପେ ଅଧ୍ୟାୟ 2 ରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।)

ଉଦାହରଣ

ଯଦି ବୀମିତକୁ ଏକ ଆଲାର୍ମର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକତା ହେଲା କିମ୍ବା କହିଥିଲା ଯେ ତା' ସୁନା ଅଲଙ୍କାର ଶୋରୁମରେ ଏକ ସ୍ୱୟଂଚାଳିତ ଆଲାର୍ମ ସିଷ୍ଟମ ଅଛି, ତେବେ ସେ ନା କେବଳ ତାକୁ ଏହାର ପ୍ରକଟୀକରଣ କରିବାକୁ ପଡିବ, ଅପିତୁ ତାକୁ ଏହା ମଧ୍ୟ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ପଡିବ ଯେ ପଲିସୀ ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ତାହା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଅବସ୍ଥାରେ ରହିଛି । ଆଲାର୍ମର ବିଦ୍ୟମାନତା ବୀମାକର୍ତ୍ତାପାଇଁ ଏକ ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ଅଟେ ଯିଏ ଏହି ତଥ୍ୟ ଆଧାରରେ ପ୍ରସ୍ତାବଟିକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବ ଓ ତଦନୁସାରେ ସଙ୍କଟର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବ ।

ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମସବୁ ସାଧାରଣତଃ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ବୀମା କମ୍ପାନୀର ନାମ, ପ୍ରତୀକ ଚିହ୍ନ (ଲୋଗୋ), ଠିକଣା ଓ ଏହା ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ବୀମାର ଉତ୍ପାଦ ବର୍ଗ/ପ୍ରକାର ଥାଇ ମୁଦ୍ରିତ ହୁଏ । ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଏକ ମୁଦ୍ରିତ ଟିପ୍ପଣୀ ଯୁକ୍ତ କରିବା ପ୍ରଥାନୁମୋଦିତ, ଯଦିଓ ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୌଣସି ଆଦର୍ଶ ଫର୍ମାଟ (ପ୍ରାରୂପ) କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀ ନାହିଁ ।

ଉଦାହରଣ

ସେଭଳି ଟିପ୍ପଣୀଗୁଡିକର କେତେକ ଉଦାହରଣ ହେଲା :

'ସଙ୍କଟର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପାଇଁ ତଥ୍ୟ ସୂଚନାଗୁଡିକ ଅଣ-ପ୍ରକଟୀକରଣ, କୁମାର୍ଗଦର୍ଶନ କରୁଥିବା ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ, ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଛଳକପଟ କିମ୍ବା ଅସହଯୋଗ ଜାରୀ କରାଯାଉଥିବା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ କଭର (ଆବରଣ) କୁ ବ୍ୟର୍ଥ କରିଦେବ',

'କମ୍ପାନୀ ସଙ୍କଟରେ ରହିବ ନାହିଁ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକାର କରା ଯାଇ ନାହିଁ ଏବଂ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରା ନ ଯାଇଛି' ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ତଥ୍ୟ ସୂଚନା: ଏଗୁଡ଼ିକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଆବୃତ କରାଯାଉଥିବା ସଙ୍କଟ ର ବୀମାଙ୍କନ ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ, ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଏବଂ ଯଥାର୍ଥ ସୂଚନା । ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ, ଏ ଗୁଡ଼ିକ ସେହି ତଥ୍ୟ ଯାହା ବୀମାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ଏବଂ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ନିମ୍ନ ରୂପେ ପ୍ରଭାବିତ କରିପାରନ୍ତି :

i. ବୀମା ପାଇଁ ଏକ ସଙ୍କଟକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାରେ କିମ୍ବା ନ କରିବାରେ,
ii. ଚାର୍ଜ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରିମିୟମର ରାଶି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାରେ,
iii. ଅନୁବନ୍ଧରେ ସେହି ସର୍ତ୍ତସବୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିଶେଷ ପ୍ରାବଧାନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ପରେ ଯାହା ଅନ୍ତର୍ଗତ ସଙ୍କଟ ଆବୃତ ହୋଇପାରେ ଓ ଏକ କ୍ଷତିର ରାଶି କେମିତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ ।

ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଘୋଷଣାପତ୍ର : ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ସାଧାରଣତଃ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଶେଷରେ ଏକ ଘୋଷଣାପତ୍ର ସଂଯୁକ୍ତ କରନ୍ତି ଯାହା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୁଏ । ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ବୀମିତ ଫର୍ମକୁ ସଠିକ୍ ରୂପେ ପୂରଣ କରିଛି ଓ ସେଠି ଦିଆଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ବୁଝିଛି, ଯଦ୍ଦ୍ୱାରା ଏକ ଦାବୀ ସମୟରେ ତଥ୍ୟର ଭୁଲ ଉପସ୍ଥାପନା କାରଣରୁ କୌଣସି ଅସମ୍ମତିର ଅବସର ନ ଥିବ । ଏହା ବୀମିତ ପକ୍ଷରୁ ପରମ ସଦ୍ଭାବର ମୂଖ୍ୟ ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ପୂରଣ କରେ ।

ଉଦାହରଣ

ସେଭଳି ଘୋଷଣାପତ୍ରର ଉଦାହରଣଗୁଡିକ ହେଲା :

'ମୁଁ/ଆମେ ଏତଦ୍ଦ୍ୱାରା ଘୋଷଣା କରୁଛି/କରୁଛୁ ଏବଂ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଉଛି/ଦେଉଛୁ ଯେ ଉପରୋକ୍ତ ବକ୍ତବ୍ୟଗୁଡିକ ସତ୍ୟ ଓ ସବୁଦୃଷ୍ଟିରୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସୂଚନା ନାହିଁ ଯାହା ବୀମା ସକାଶେ ଆବେଦନରେ ଆବଶ୍ୟକ ଓ ଯାହାକୁ ଆପଣଙ୍କ ନିକଟରେ ପ୍ରକଟ କରା ଯାଇନାହିଁ ।'

'ମୁଁ/ଆମେ ସମ୍ମତି ପ୍ରଦାନ କରୁଛି/କରୁଛୁ ଯେ ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବ ଓ ଘୋଷଣାପତ୍ର ମୋର/ଆମର ଓ (ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ନାମ) ମଧ୍ୟରେ ହେଉଥିବା ଅନୁବନ୍ଧର ଆଧାର ହେବ ।'

ଖ) ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ସ୍ଥିତ ପ୍ରଶ୍ନସବୁର ସ୍ୱରୂପ

ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଥିବା ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡିକର ସଂଖ୍ୟା ଓ ସ୍ୱରୂପ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବୀମାର ବର୍ଗ ଅନୁସାରେ ଅଲଗା ହୁଏ ।

i. ଅଗ୍ନି ବୀମା ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ ଘର, ଦୋକାନ ଆଦି ଭଳି ଅପେକ୍ଷାକୃତ ସରଳ/ମାନକ ସଙ୍କଟଗୁଡିକ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ । ବଡ଼ ଧରଣର ଔଦ୍ୟୋଗିକ ସଙ୍କଟଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ, ସଙ୍କଟର ଗ୍ରହଣ ପୂର୍ବରୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସଙ୍କଟର ନିରୀକ୍ଷଣର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଏ । ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସୂଚନା ସଂଗ୍ରହ କରିବା ପାଇଁ ବେଳେ ବେଳେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ବ୍ୟତୀତ ବିଶେଷ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉପଯୋଗ କରାଯାଇଥାଏ ।

   ଅଗ୍ନି ବୀମା ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ, ଅନ୍ୟ ଜିନିଷଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ, ସମ୍ପତ୍ତିର ବିବରଣୀ ଆବଶ୍ୟକ କରେ, ଯେଉଁଥିରେ ନିମ୍ନ ସୂଚନା ସବୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ :

   ✓ ବାହ୍ୟ କାନ୍ଥ ଓ ଛାଉଣୀ ର ନିର୍ମାଣ, ତାଲା ସଂଖ୍ୟା

- ✓ ଗୃହର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଂଶର ଅଧିକୃତି
- ✓ ବିପଦଜନକ ଜିନିଷସବୁର ଉପସ୍ଥିତି
- ✓ ନିର୍ମାଣ ର ପ୍ରକ୍ରିୟା
- ✓ ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ରାଶି
- ✓ ବୀମାର ଅବଧି, ଇତ୍ୟାଦି

ii. ମୋଟର ବୀମା ପାଇଁ, ଗାଡି, ଏହାର ପରିଚାଳନା, ନିର୍ମାଣ ଓ ବହନ କ୍ଷମତା, ମାଲିକ ଦ୍ୱାରା ଏହାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କିପରି କରାଯାଏ ଏବଂ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବୀମା ଇତିହାସ ବିଷୟରେ ପ୍ରଶ୍ନ କରାଯାଏ ।

iii. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପଂକ୍ତି ଯେପରିକି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଓ ଯାତ୍ରା ବୀମା ରେ, ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମଗୁଡିକ ପ୍ରସ୍ତାବକର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ଜୀବନ ଶୈଳୀ ଓ ଅଭ୍ୟାସ, ପୂର୍ବରୁ ବିଦ୍ୟମାନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଅବସ୍ଥା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଇତିହାସ, ବଂଶଜ ଗୁଣ, ଅତୀତ ବୀମା ଅଭିଜ୍ଞତା ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟରେ ସୂଚନା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ପରିରୂପ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଏ ।

iv. ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ବୀମାଗୁଡିକ ପାଇଁ, ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ଗୁଡିକ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ ଏବଂ ସେଗୁଡିକ ଏକ ଘୋଷଣାପତ୍ର ସମ୍ମିଳିତ କରନ୍ତି ଯାହା ସଭାବର ସାଧାରଣ ବୈଧିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟକୁ ବିସ୍ତୃତ କରେ ।

ଗ) ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବର ବିଭିନ୍ନ ଘଟକ

i. ପ୍ରସ୍ତାବକଙ୍କ ପୂରା ନାମ

ପ୍ରସ୍ତାବକ ନିଜକୁ ସ୍ୱଷ୍ଟ ରୂପେ ପରିଚିତ କରାଇବାରେ ସକ୍ଷମ ହେବା ଉଚିତ । ବୀମା କର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ଏହା ଜାଣିବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯେ କାହା ସହିତ ଅନୁବନ୍ଧ କରାଯାଇଛି, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଥିବା ଲାଭସବୁ କେତେକ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇପାରିବ । ସେହିସବୁ କ୍ଷେତ୍ର, ଯେଉଁଠି ଅନ୍ୟ କେହି ଜଣେ (ମୃତ୍ୟୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବନ୍ଧକଗ୍ରାହୀ, ବ୍ୟାଙ୍କ କିମ୍ବା ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଭଳି) ବୀମିତ ସଙ୍କଟରେ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରି ଥାଇପାରେ ଏବଂ ଏକ ଦାବୀ କରିପାରେ, ରେ ମଧ୍ୟ ପରିଚୟ ସ୍ଥାପିତ କରିବା ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ।

ii. ପ୍ରସ୍ତାବକଙ୍କ ଠିକଣା ଓ ସଂପର୍କ ବିବରଣୀ

ଉପରୋକ୍ତ କାରଣ ସବୁ ପ୍ରସ୍ତାବକଙ୍କ ଠିକଣା ଓ ସଂପର୍କ ବିବରଣୀ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୁଏ ।

iii. ପ୍ରସ୍ତାବକଙ୍କ ବୃତ୍ତି, ରୋଜଗାର କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟ

କେତେକ କ୍ଷେତ୍ର ଯେପରିକି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମା ରେ, ପ୍ରସ୍ତାବକଙ୍କ ବୃତ୍ତି, ରୋଜଗାର କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯେହେତୁ ସେଗୁଡିକର ସଙ୍କଟ ଧାରଣର ଅସଲି ବହନ କ୍ଷମତା ଅଛି ।

ଉଦାହରଣ

ଏକ ଫାଷ୍ଟ-ଫୁଡ ରେଷ୍ଟୁରାଣ୍ଟରେ ଏକ ଖାଦ୍ୟ-ପହଞ୍ଚାଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି, ଯିଏ ତା ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ଖାଦ୍ୟ ପହଞ୍ଚାଇବା ପାଇଁ ବାରମ୍ବାର ମୋଟର ବାଇକରେ ଉଚ୍ଚ ବେଗରେ ଯାତ୍ରା କରେ, ର ଦୁର୍ଘଟଣାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାର ଅଧିକ ଅବସର ଥାଇପାରେ ସେହି ରେଷ୍ଟୁରାଣ୍ଟର ଆକାଉଣ୍ଟେଣ୍ଟ ଅପେକ୍ଷା ।

iv. ବୀମାର ବିଷୟବସ୍ତୁର ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ଏବଂ ପରିଚୟ

ପ୍ରସ୍ତାବକଙ୍କୁ ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ କରାଯାଇଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁ ବିଷୟରେ ସ୍ୱଷ୍ଟ ରୂପେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଉଦାହରଣ

ପ୍ରସ୍ତାବକଙ୍କୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ଏହା :

i. ଏକ ଘରୋଇ କାର (ଇଞ୍ଜିନ ନମ୍ବର, ଚେସିସ୍ ନମ୍ବର, ପଞ୍ଜୀକରଣ ସଂଖ୍ୟା ଭଳି ଏହାର ପରିଚୟ ଚିହ୍ନ ସହିତ) ଏଟେ କି, କିମ୍ବା

ii. ଏକ ନିବାସ ଗୃହ (ଏହାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଠିକଣା ଓ ପ୍ରତିପାଦନ ସଂଖ୍ୟା ସହିତ) ଅଟେ କି, କିମ୍ବା

iii. ଏକ ସମୁଦ୍ର ଯାତ୍ରା (କାହା ଦ୍ୱାରା କେବେ, କେଉଁ ଦେଶକୁ, କେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ) ଅଟେ କି, କିମ୍ବା

iv. ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ (ବ୍ୟକ୍ତିର ନାମ, ଠିକଣା ଓ ପରିଚୟ ସହିତ) ଅଟେ କି, ଇତ୍ୟାଦି, ଯାହା ପରିଦୃଶ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

v. ବୀମିତ ରାଶି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱର ସୀମାକୁ ସୂଚୀତ କରେ, ଯାହା ସମସ୍ତ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ସୂଚୀତ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଉଦାହରଣ

ସମ୍ପତ୍ତି ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଏହା ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବିଷୟବସ୍ତୁର ମୌଦ୍ରିକ ମୂଲ୍ୟ ଅଟେ । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଏହା ଡାକ୍ତରଖାନା ଚିକିତ୍ସାର ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇପାରେ, ଯେତେବେଳେ କି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମା ପାଇଁ ଏହା ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣା ଜନିତ ଜୀବନ ହାନି, ଏକ ଅଙ୍ଗ ହାନି, କିମ୍ବା ଦୃଷ୍ଟି ହାନି ପାଇଁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ରାଶି ହୋଇପାରେ ।

vi. ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଓ ବର୍ତ୍ତମାନର ବୀମା

ପ୍ରସ୍ତାବକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ପୂର୍ବରୁ ଥିବା ତା' ବୀମା ବିଷୟରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ସୂଚୀତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହା ତା' ବୀମା ଇତିହାସକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । କେତେକ ବଜାରରେ ସିଷ୍ଟମ ସବୁ ରହିଛି ଯାହା ସାହାଯ୍ୟରେ ବୀମା କର୍ତ୍ତାମାନେ ଗୋପନୀୟ ଭାବେ ବୀମିତ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ ଆବଣ୍ଟିତ କରିପାରନ୍ତି ।

ପ୍ରସ୍ତାବକ ଏହା ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ କୌଣସି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ତା' ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଛି କି, ବିଶେଷ ସର୍ତ୍ତ ଲାଗୁ କରିଛି କି, ନୂତନୀକରଣ ସମୟରେ ଏକ ବର୍ଦ୍ଧିତ ପ୍ରିମିୟମ ଆବଶ୍ୟକ କରିଛି କି କିମ୍ବା ନୂତନୀକରଣ କରିବାକୁ ମନା କରିଛି କି କିମ୍ବା ପଲିସୀକୁ ରଦ୍ଦ କରିଛି କି ।

କୌଣସି ଅନ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ଥିବା ଚଳିତ ବୀମାର ବିବରଣୀ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ନାମ ସହିତ ର ମଧ୍ୟ ପ୍ରକଟୀକରଣର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ବିଶେଷତଃ ସମ୍ପତ୍ତି ବୀମାରେ, ଏକ ଅବସର ଅଛି ଯେ ବୀମିତ ବିଭିନ୍ନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କଠାରୁ ପଲିସୀ ନେଇ ଥାଇ ପାରେ ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ଏକ କ୍ଷତି ଘଟିବ, ଏକାଧିକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଠାରେ ଦାବୀ ଉପସ୍ଥାପନା କରିପାରେ । ଏହି ସୂଚନା ଏହାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ଅଂଶଦାନର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଛି ଯାହାଦ୍ୱାରା ବୀମିତକୁ ଜମାନତରେ ରଖାଯାଇଛି ଓ ସେହି ଏକା ସଙ୍କଟ ପାଇଁ ବହୁ ବୀମା ପଲିସୀ କାରଣରୁ ଲାଭ ଉଠାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ପୁନଃ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମାରେ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ସେହି ଏକା ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମିତ ରାଶି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି କଭରେଜର ରାଶି ପରିମାଣ (ବୀମିତ ରାଶି) କୁ ସୀମିତ କରିବାକୁ ଚାହିଁ ପାରନ୍ତି ।

ଅନୁଶୀଳନୀ

ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଅଧ୍ୟାୟଗୁଡିକରେ ଥିବା ବୀମାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତଗୁଡିକର ପ୍ରସଙ୍ଗ ସବୁକୁ ଦେଖନ୍ତୁ ଏବଂ କିପରି କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି, ଅଂଶଦାନ, ପରମ ସଦ୍ଭାବ, ପ୍ରକଟୀକରଣକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ରୂପରେଖା (ଡିଜାଇନ) ରେ ବ୍ୟବହାରିକ ରୂପେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଏ, ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୟାସ କରନ୍ତୁ ।

ଏକ ମୋଟର ଏବଂ ଅଗ୍ନି ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ପ୍ରତ୍ୟେକ ର ଏକ ନମୂନା ଅନୁସଂଲଗ୍ନ 'କ' ଏବଂ 'ଖ' ରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଦୟାପୂର୍ବକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମଗୁଡିକ ଯତ୍ନ ସହକାରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ବିଷୟବସ୍ତୁର ଉପାଦେୟତା ଓ ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧଗୁଡିକରେ ସେଗୁଡିକର ଯଥାର୍ଥତାକୁ ବୁଝନ୍ତୁ ।

vii. କ୍ଷତି ଅନୁଭୂତି

ପ୍ରସ୍ତାବକକୁ ତା ସେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେଉଥିବା ସମସ୍ତ ହାନିର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ପାଇଁ ଘୋଷଣା ପତ୍ର ଦେବା ପାଇଁ କୁହାଯାଏ, ସେଗୁଡିକ ବୀମିତ ହୋଇଥାନ୍ତୁ ଅଥବା ନ ହୋଇଥାନ୍ତୁ । ଏହା ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ବୀମାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ବିଷୟରେ ଏବଂ ବୀମିତ ଅତୀତରେ ସଙ୍କଟର କିପରି ପ୍ରବନ୍ଧ କରିଛି, ବିଷୟରେ ସୂଚନା ଦେବ । ସଙ୍କଟାଙ୍କକମାନେ ସେହି ଉତ୍ତରଗୁଡିକଠାରୁ ସଙ୍କଟକୁ ଅଧିକ ଉତ୍ତମ ରୂପେ ବୁଝି ପାରିବେ ଏବଂ ସଙ୍କଟ ନିରୀକ୍ଷଣର ଆୟୋଜନ କରିବାକୁ କିମ୍ବା ଅଧିକ ବିସ୍ତୃତ ରୂପେ ବିବରଣୀ ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରି ପାରିବେ ।

viii. ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଘୋଷଣାପତ୍ର

ଯେହେତୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିବା ଅଟେ, ଫର୍ମ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଘୋଷଣା ପତ୍ର ସମ୍ମିଳିତ କରେ ଯେ ଉତ୍ତରଗୁଡିକ ସତ୍ୟ ଓ ସଠିକ୍ ଏବଂ ସେ ସମ୍ମତି ପ୍ରଦାନ କରେ କି ଫର୍ମ ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧର ଆଧାର ହେବ । କୌଣସି ବି ଭୁଲ ଉତ୍ତର ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବାର ଅଧିକାର ଦେବ । ସମସ୍ତ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଥିବା ସାଧାରଣ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନୁଭାଗଗୁଡିକ ସ୍ୱାକ୍ଷର (ଦସ୍ତଖତ), ତାରିଖ ଏବଂ କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ସୁପାରିଶ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଅଟନ୍ତି ।

ix. ଯେଉଁଠି ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ଉପଯୋଗ କରା ନ ଯାଏ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମୌଖିକ ରୂପେ କିମ୍ବା ଲିଖିତ ରୂପେ ପ୍ରାପ୍ତ କରିଥିବା ସୂଚନାକୁ ଲିଖିତ ରୂପେ ରଖିବେ, ଏବଂ ଏହାର 15 ଦିନର ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଏହାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବେ ଏବଂ ଏହାର କଭର ନୋଟ କିମ୍ବା ପଲିସୀରେ ଏହି ସୂଚନାକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରିବେ । ଲିଖିତ ରୂପେ ରହି ନ ଥିବା କୌଣସି ସୂଚନା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରମାଣର ଦାୟିତ୍ୱ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଉପରେ ରହିବ, ଯେଉଁଠି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦାବୀ କରନ୍ତି ଯେ ପ୍ରସ୍ତାବକ କୌଣସି ତଥ୍ୟ ସୂଚନାକୁ ଲୁଚାଇଛି ଏବଂ ଏକ କଭର (ଆବରଣ) ର ସ୍ୱୀକୃତି ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ କୌଣସି ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ଉପରେ କୁମାର୍ଗ ଦର୍ଶନ କରୁଥିବା କିମ୍ବା ଭୁଲ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିଛି ।

ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହେଉଛି ମୌଖିକ ରୂପେ ପ୍ରାପ୍ତ ସମସ୍ତ ସୂଚନାକୁ ମଧ୍ୟ ଲିଖିତ ରୂପେ ରଖିବ । ଯାହାକୁ ଅନୁବର୍ତ୍ତନ ରୂପେ ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ମନେ ରଖିବାକୁ ପଡିବ ।

2. ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଦଲାଲର ଭୂମିକା

ମଧ୍ୟସ୍ଥର ଉଭୟ ପକ୍ଷ ଯଥା- ବୀମିତ ଓ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପ୍ରତି ଦାୟିତ୍ୱ ରହିଛି ।

ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା କିମ୍ବା ଏକ ବ୍ରୋକର, ଯିଏ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଓ ବୀମିତ ମଧ୍ୟରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ, ର ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ରହିଛି ଯେ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ସଙ୍କଟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

ଆଇଆରଡିଏ ବିନିୟାମକ ଉଲ୍ଲେଖ କରେ ଯେ ମଧ୍ୟସ୍ଥର ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ପ୍ରତି ଦାୟିତ୍ୱ ରହିଛି ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ଏକ ମଧ୍ୟସ୍ଥର ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ପ୍ରତି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ

ଆଇଆରଡିଏ ବିନିୟାମକ ଉଲ୍ଲେଖ କରେ ଯେ "ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା କିମ୍ବା ଏହାର ଅଭିକର୍ତ୍ତା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତକୁ ସର୍ବୋତ୍ତମ କଭର ଯାହା ତା ହିତରେ ହୋଇପାରେ, ବିଷୟରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେବାରେ ସକ୍ଷମ କରିବା ପାଇଁ ତାକୁ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବିତ କଭର (ଆବରଣ) ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିବ ।

ଯେଉଁଠି ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ବୀମାକର୍ତ୍ତା କିମ୍ବା ତା' ଅଭିକର୍ତ୍ତା କିମ୍ବା ଏକ ବୀମା ମଧ୍ୟସ୍ଥର ପରାମର୍ଶ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ, ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରତ୍ୟାଶିତକୁ ନିରପେକ୍ଷ ରୂପେ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ପରାମର୍ଶ ଦେବା ଉଚିତ୍ ।

ଯେଉଁଠି, କୌଣସି ବି କାରଣରୁ ହେଉ, ପ୍ରସ୍ତାବ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧିତ କାଗଜପତ୍ରଗୁଡିକ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଦ୍ୱାରା ପୂରଣ ହୋଇ ନାହିଁ, ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ଶେଷରେ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଠାରୁ ଏକ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ସମ୍ମିଳିତ କରାଯାଇପାରେ ଯେ ଫର୍ମ ଏବଂ ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡିକର ବିଷୟବସ୍ତୁ ବିଷୟରେ ତାକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଛି ଏବଂ ସେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଅନୁବନ୍ଧର ମହତ୍ୱକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ବୁଝିଛି ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 1

+ଅଂଶଦାନର ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ମହତ୍ୱ କ'ଣ ?

I. ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ବୀମିତ ମଧ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ଦାବୀର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଂଶର ଅଂଶଦାନ କରେ

II. ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ବୀମିତ ଯେଉଁମାନେ ସମୁଚ୍ଚୟର ଏକ ଅଂଶ ଅଟନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ଅନୁପାତରେ, ସମୁଚ୍ଚୟର ଏକ ସହଭାଗୀ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଦାବୀରେ ଅଂଶଦାନ କରନ୍ତି।

III. ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ସେହି ସମାନ ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ କଭର କରୁଥିବା ବିବିଧ ବୀମାକର୍ତ୍ତା; ଏକତ୍ର ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ବିଷୟବସ୍ତୁ ସହିତ ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା ଅନୁପାତରେ ଦାବୀ ରାଶିରେ ଅଂଶଦାନ କରନ୍ତି

IV. ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରିମିୟମର ବର୍ଷସାରା ସମାନ କିସ୍ତିରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

ଖ. ପ୍ରସ୍ତାବର ସ୍ୱୀକୃତି (ସଙ୍କଟାଙ୍କନ)

ଆମେ ଦେଖିଛୁ ଯେ ଏକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ବିସ୍ତାରରୂପେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରେ :

- ✓ ବୀମିତର ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ
- ✓ ବିଷୟବସ୍ତୁର ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ
- ✓ ଆବଶ୍ୟକୀୟ କଭର (ଆବରଣ) ର ପ୍ରକାର
- ✓ ଭୌତିକ ଲକ୍ଷଣଗୁଡିକର ବିବରଣୀ ଉଭୟ ସକାରାତ୍ମକ ଓ ନକାରାତ୍ମକ - ନିର୍ମାଣର ପ୍ରକାର ଓ ଗୁଣ, ବୟସ, ଅଗ୍ନିନିର୍ବାପନ ଉପକରଣର ଉପସ୍ଥିତି, ସୁରକ୍ଷାର ପ୍ରକାର ଇତ୍ୟାଦି,
- ✓ ବୀମା ଓ କ୍ଷତିର ପୂର୍ବ ଇତିହାସ

ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସଙ୍କଟର ସ୍ୱୀକୃତି ପୂର୍ବରୁ, ଏହାର ସ୍ୱରୂପ ଓ ମୂଲ୍ୟ ଅନୁସାରେ, ଏହାର ପୂର୍ବ ନିରୀକ୍ଷଣ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ କରିପାରେ । ପ୍ରସ୍ତାବ ଓ ସଙ୍କଟ ନିରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦସ୍ତାବିଜରେ ଉପଲବ୍ଧ ସୂଚନା ଆଧାରରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହାର ବିଷୟରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଏ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ମାପଦଣ୍ଡ ଉପରେ ଆଧାର କରି ପ୍ରିମିୟମର ହିସାବ କରେ, ଯାହା ତାପରେ ବୀମିତକୁ ଜଣାଇ ଦିଆଯାଏ ।

ପ୍ରସ୍ତାବଗୁଡିକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ବେଗ ଓ ଦକ୍ଷତା ସହିତ ସଂସାଧିତ ହୁଏ ଏବଂ ତା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମସ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଏକ ଯଥାର୍ଥ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଲିଖିତ ରୂପେ ସୂଚୀତ କରାଯାଏ ।

ପରିଭାଷା

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ : ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ହିସାବରେ, କମ୍ପାନୀକୁ 15 ଦିନର ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରସ୍ତାବର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ପଡେ । ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଏହି ସମୟରେଖାଗୁଡିକ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ରଖିବା, ଆନ୍ତରିକ ରୂପେ ଅନୁସରଣ କରିବା ଏବଂ ଗ୍ରାହକ ସେବା ହିସାବରେ ଯେତେବେଳେ ଆବଶ୍ୟକ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ / ବୀମିତ ସହିତ ସଂପର୍କ ରଖିବାର ଆଶା କରାଯାଏ । ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଟିକିନିଖିରୂପେ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଓ ସ୍ୱୀକୃତି ବିଷୟରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେବାର ଏହି ସମଗ୍ର ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କୁହାଯାଏ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 2

ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁସାରେ, ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀକୁ ଏକ ବୀମା ପ୍ରସ୍ତାବକୁ _____________ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ପଡେ ।

I. 7 ଦିନ

II. 15 ଦିନ

III. 30 ଦିନ

IV. 45 ଦିନ

ଗ. ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରାପ୍ତି / ରସିଦ

ପରିଭାଷା

ପ୍ରିମିୟମ ହେଉଛି ଏକ ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ବୀମାର ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ବୀମିତ କରିବା ପାଇଁ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଦିଆଯାଉଥିବା ପ୍ରତିଫଳ କିମ୍ବା ରାଶି ପରିମାଣ ।

1. ଅଗ୍ରିମ ରୂପେ ପ୍ରିମିୟମ ଦେୟ (ବୀମା ଅଧିନିୟମ, 1938 ର ଅନୁଭାଗ 64Vଖ),

ବୀମା ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ, **ପ୍ରିମିୟମକୁ ଅଗ୍ରୀମ ରୂପେ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ, ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧର ପ୍ରାରମ୍ଭ ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ।** ଏହା ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାବଧାନ ଅଟେ ଯାହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ କି କେବଳ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରିମିୟମ ବୀମା କମ୍ପାନୀଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ, ଏକ ବୈଧ ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ ଏବଂ ସଙ୍କଟ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ ହେଲା ବୋଲି ମନେ କରାଯାଇପାରେ । ଏହି ଅନୁଭାଗ ଭାରତର ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗର ଏକ ବିଶିଷ୍ଟ ଲକ୍ଷଣ ଅଟେ ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

କ) ବୀମା ଅଧିନିୟମ, 1938 ର ଅନୁଭାଗ 64 ଖ ପ୍ରାବଧାନ କରେ ଯେ କୌଣସି ବୀମା କର୍ତ୍ତା କୌଣସି ସଙ୍କଟକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଇଛି ବୋଲି ମନେ କରାଯାଇ ନ ପାରେ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ଅଗ୍ରୀମରେ ପ୍ରାପ୍ତ ନ ହୋଇଛି କିମ୍ବା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ବୋଲି ସୁନିଶ୍ଚିତ କରା ନ ଯାଇଛି କିମ୍ବା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରକାରେ ଅଗ୍ରୀମରେ ଜମା ନ କରାଯାଇଛି।

ଖ) ଯେତେବେଳେ ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ କୌଣସି ବୀମା ପଲିସୀ ଉପରେ ପ୍ରିମିୟମ ସଂଗ୍ରହ କରେ, ସେ ତା' କମିଶନ ନ କାଟି ସଂଗ୍ରହ କରିଥିବା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରିମିୟମ ରାଶିକୁ ବ୍ୟାଙ୍କ ଓ ପୋଷ୍ଟାଲ ଛୁଟିଗୁଡିକ ଛାଡି ସଂଗ୍ରହର ଚବିଶ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ବୀମା କର୍ତ୍ତା ପାଖରେ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଜମା କରିବ କିମ୍ବା ତା' ପାଖକୁ ଡାକରେ ପଠାଇ ଦେବ ।

ଗ) ଏହା ମଧ୍ୟ ଦିଆଯାଇଛି ଯେ ସଙ୍କଟକୁ ସ୍ୱୀକୃତ କରାଯାଇଛି ବୋଲି ମନେ କରାଯିବ ସେହି ତାରିଖଠାରୁ କେବଳ ଯେଉଁ ଦିନ ପ୍ରିମିୟମ ନଗଦ ରୂପେ ହେଉ କିମ୍ବା ଚେକ୍ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

ଘ) ଯେଉଁଠି ପ୍ରିମିୟମ ଡାକ ଦ୍ୱାରା ପଠାଯାଇଥିବା ପୋଷ୍ଟାଲ କିମ୍ବା ମନି ଅର୍ଡର କିମ୍ବା ଚେକ୍ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଏ, ସଙ୍କଟ ସେହି ତାରିଖକୁ ଗୃହୀତ ହେଲା ବୋଲି ମନେ କରାଯାଏ ଯେଉଁ ଦିନ ମନି ଅର୍ଡର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି କିମ୍ବା ଚେକ୍ କୁ ଡାକରେ ପଠାଯାଇଛି ।

ଙ) ପଲିସୀର ରଦ୍ଦକରଣ କିମ୍ବା ଏହା ସର୍ତ୍ତ ଓ ଅନୁବନ୍ଧରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାରଣରୁ ହେଉ, ବୀମିତ ର ପ୍ରାପ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରିମିୟମର ଫେରସ୍ତ (ରିଫଣ୍ଡ) କୁ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ବୀମିତକୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ରୂପେ ଏକ କ୍ରସ୍ଡ କିମ୍ବା ଅର୍ଡର ଚେକ୍ କିମ୍ବା ପୋଷ୍ଟାଲ/ମନି ଅର୍ଡର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ଏବଂ ବୀମା କର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ବୀମିତଠାରୁ ଏକ ଯଥାର୍ଥ ରସିଦ ପ୍ରାପ୍ତ କରାଯିବ, ଏବଂ ସେଭଳିଆ ଫେରସ୍ତ (ରିଫଣ୍ଡ) ରାଶିକୁ କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବି ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ଖାତାରେ ଜମା କରାଯିବ ନାହିଁ ।

ବୀମା ନିୟମ 58 ଓ 59 ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମର ପ୍ରାକ୍-ସର୍ତ୍ତ ଦେୟରେ ବ୍ୟତିକ୍ରମଗୁଡିକ ରହିଛି ।

2. ପ୍ରିମିୟମର ଦେୟ ପଦ୍ଧତି

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ ନେବାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ରଖୁଥିବା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା ପଲିସୀଧାରୀ ଦ୍ୱାରା ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ନିମ୍ନଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଅଧିକ ପଦ୍ଧତି ଦ୍ୱାରା ଦିଆ ଯାଇପାରେ :

- କ) ନଗଦ ;
- ଖ) କୌଣସି ସ୍ୱୀକୃତ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ବ୍ୟବସାୟଯୋଗ୍ୟ ସାଧନ ଯଥା: ଚେକ୍, ଡିମାଣ୍ଡ ଡ୍ରାଫ୍ଟ, ପେ ଅର୍ଡର, ଭାରତର କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟାଙ୍କ ପାଇଁ ଦିଆଯାଇଥିବା ବ୍ୟାଙ୍କର୍ ଚେକ୍ ;
- ଗ) ପୋଷ୍ଟାଲ ମନି ଅର୍ଡର ;
- ଘ) କ୍ରେଡିଟ୍ କିମ୍ବା ଡେବିଟ୍ କାର୍ଡ;
- ଙ) ବ୍ୟାଙ୍କ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି କିମ୍ବା ନଗଦ ଜମା;
- ଚ) ଇଣ୍ଟରନେଟ;
- ଛ) ଇ-ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ;
- ଜ) ପ୍ରସ୍ତାବକ କିମ୍ବା ପଲିସୀଧାରୀ କିମ୍ବା ଜୀବନ ବୀମିତର ବ୍ୟାଙ୍କ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ ଦ୍ୱାରା ଷ୍ଟାଣ୍ଡିଙ୍ଗ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜରିଆରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଜମା;
- ଝ) ସମୟ ସମୟରେ ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ ଦେୟର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପଦ୍ଧତି ;

ଆଇଆରଡିଏ ବିନିୟାମକ ଅନୁସାରେ, ଯଦି ପ୍ରସ୍ତାବକ/ପଲିସୀଧାରୀ ନେଟ୍ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ କିମ୍ବା କ୍ରେଡିଟ/ଡେବିଟ କାର୍ଡ ଜରିଆରେ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ବିକଳ୍ପ ଚୟନ କରେ, ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ସେହି ପ୍ରସ୍ତାବକ/ପଲିସୀଧାରୀର ନାମରେ ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ନେଟ୍ ବ୍ୟାଙ୍କିଂ କିମ୍ବା କ୍ରେଡିଟ/ଡେବିଟ କାର୍ଡ ଜରିଆରେ ହିଁ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 3

ଯଦି ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ଚେକ୍ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଏ, ତେବେ ନିମ୍ନ ବକ୍ତବ୍ୟଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ସତ୍ୟ ହେବ ?

I. ସଙ୍କଟକୁ ସେହି ତାରିଖଠାରୁ ସ୍ୱୀକୃତ କରାଯାଇଛି ବୋଲି ମନେ କରାଯିବ ଯେଉଁଦିନ ଚେକ୍ କୁ ପୋଷ୍ଟ କରାଯାଇଛି

II. ସଙ୍କଟକୁ ସେହି ତାରିଖଠାରୁ ସ୍ୱୀକୃତ କରାଯାଇଛି ବୋଲି ମନେ କରାଯିବ ଯେଉଁ ଦିନ ଚେକ୍ ଟି ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଜମା ହୋଇଛି

III. ସଙ୍କଟକୁ ସେହି ତାରିଖଠାରୁ ସ୍ୱୀକୃତ କରାଯାଇଛି ବୋଲି ମନେ କରାଯିବ ଯେଉଁ ଦିନ ଚେକ୍ ଟି ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି

IV. ସଙ୍କଟକୁ ସେହି ତାରିଖଠାରୁ ସ୍ୱୀକୃତ କରାଯାଇଛି ବୋଲି ମନେ କରାଯିବ ଯେଉଁଦିନ ଚେକ୍ ଟି ପ୍ରସ୍ତାବକ ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଇଛି

ଘ. କଭର ନୋଟ୍ (ଆବରଣ ଟିପ୍ପଣୀ)/ବୀମା ପ୍ରମାଣପତ୍ର / ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବା ପରେ, ପଲିସୀ ନିର୍ଗତ ହେବା ପାଇଁ କିଛି ସମୟ ଲାଗିପାରେ । **ପଲିସୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବାରେ ସମୟ ଥିଲେ କିମ୍ବା ବୀମା ପାଇଁ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଚାଲୁ ରହିଥିଲେ ଓ ଅସ୍ଥାୟୀ ରୂପେ କଭର ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲେ କିମ୍ବା ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ପ୍ରକୃତ ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ପରିସରର ନିରୀକ୍ଷଣ କରାଯାଉଥିବା ବେଳେ,** ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ଏକ କଭର ନୋଟ ଜାରୀ କରାଯାଏ । ଏହା କଭରର ବିବରଣୀ ଦିଏ । ବେଳେ ବେଳେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ଏକ କଭର ନୋଟ ପରିବର୍ତ୍ତେ ଅସ୍ଥାୟୀ ବୀମା କଭର ସୁନିଶ୍ଚିତ କରୁଥିବା ଏକ ପତ୍ର ଜାରୀ କରନ୍ତି ।

ଯଦି କଭର ନୋଟ ଉପରେ ମୋହର ପଡି ନ ଥାଏ, କଭର ନୋଟର ଶବ୍ଦାବଳୀ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରନ୍ତି ଯେ ଏହା ସମ୍ବନ୍ଧିତ ପଲିସୀର ଶ୍ରେଣୀ ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପଲିସୀର ସାଧାରଣ ସର୍ତ୍ତ ଓ ଅନୁବନ୍ଧ ଅନ୍ତର୍ଗତ ହୋଇଥାଏ । ଯଦି ସଙ୍କଟ କୌଣସି ୱାରଣ୍ଟି ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୁଏ, ତେବେ କଭର ନୋଟ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବ ଯେ ବୀମା ସେଭଳି ୱାରଣ୍ଟି ଅନ୍ତର୍ଗତ ହେବ । କଭର ନୋଟ ବିଶେଷ ଧାରା ଅନ୍ତର୍ଗତ ମଧ୍ୟ ହୋଇଥାଏ, ଯଦି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଉ.ସ୍ୱ ସମ୍ମତ ବ୍ୟାଙ୍କ ଧାରା, ଘୋଷଣାପତ୍ର ଧାରା ଇତ୍ୟାଦି ।

ଏକ କଭର ନୋଟରେ ନିମ୍ନସବୁ ସମ୍ମିଳିତ ଥାଆନ୍ତି :

- କ) ବୀମିତର ନାମ ଓ ଠିକଣା
- ଖ) ବୀମିତ ରାଶି
- ଗ) ବୀମା ଅବଧି
- ଘ) ଆବୃତ ହୋଇଥିବା ସଙ୍କଟ
- ଙ) ହାର ଓ ପ୍ରିମିୟମ: ଯଦି ହାର ଜଣା ନାହିଁ ଅସ୍ଥାୟୀ ପ୍ରିମିୟମ
- ଚ) ଆବୃତ ହୋଇଥିବା ସଙ୍କଟର ବିବରଣ: ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଏକ ଅଗ୍ନି ଆବରଣ ଘର, ଏହାର ନିର୍ମାଣ ଓ ଦଖଲ ର ଚିହ୍ନଟକରଣ ବିଶେଷତାଗୁଡିକ ସୂଚୀତ କରିବ ।
- ଛ) କଭର ନୋଟର କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା
- ଜ) ଜାରୀ ତାରିଖ
- ଝ) କଭର ନୋଟର ମାନ୍ୟତା ସାଧାରଣତଃ ଏକ ପକ୍ଷର ଅବଧି ପାଇଁ ଥାଏ ଏବଂ କ୍ୱଚିତ୍ 60 ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ।

କଭର ନୋଟସବୁ ପ୍ରଧାନତଃ ସାମୁଦ୍ରିକ ଓ ମୋଟର ଶ୍ରେଣୀର ବ୍ୟବସାୟରେ ଉପଯୋଗ କରାଯାଇଥାଏ ।

1. ସାମୁଦ୍ରିକ କଭର ନୋଟ

ଏଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ ଜାରୀ କରାଯାଏ ଯେତେବେଳେ ପଲିସୀ ଜାରୀ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ବିବରଣୀ ଯଥା ଷ୍ଟିମର ର ନାମ, ପ୍ୟାକେଜ ସଂଖ୍ୟା, କିମ୍ବା ସଠିକ୍ ମୂଲ୍ୟ ଆଦି ଜଣା ନ ଥାଏ । ଏପରିକି ରପ୍ତାନୀଗୁଡିକର ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ବି, ଏକ କଭର ନୋଟ ଜାରୀ କରା ଯାଇପାରେ, ଉ. ସ୍ୱ. ଜାହାଜ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାର୍ଗୋର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିମାଣ ରପ୍ତାନୀକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଡକ୍ ଗୁଡିକ ପାଖକୁ ପଠାଯାଏ । ଏହା ହୋଇପାରେ ଯେ, ଜାହାଜରେ ବୋଝେଇ କରିବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ସ୍ଥାନ ଥିବା ଅଭାବରୁ, ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଜାହାଜ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଗୋ ବୋଝେଇ କରିବା ହୁଏ ନାହିଁ । ଏଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଏକ କଭର ନୋଟର ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ ଯାହା ପରେ ପରେ ଏକ ନିୟମିତ ପଲିସୀ ଜାରୀ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ଯେତେବେଳେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ଉପଲବ୍ଧ ହୁଏ ଏବଂ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ଜ୍ଞାତସାରକୁ ଅଣାଯାଏ ।

ସାମୁଦ୍ରିକ କଭର ନୋଟକୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଧାଡିଗୁଡିକ ସହିତ ଲେଖା ଯାଇପାରେ :

- i. ସାମୁଦ୍ରିକ କଭର ନୋଟ ସଂଖ୍ୟା
- ii. ଜାରୀ ତାରିଖ
- iii. ବୀମିତର ନାମ
- iv. ________ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମାନ୍ୟ

ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିବା ହିସାବରେ ଆପଣଙ୍କୁ ଏତଦ୍ୱାରା କମ୍ପାନୀର ପଲିସୀର ସାଧାରଣ ସର୍ତ୍ତଗୁଡିକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଟ.______________ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆବୃତ କରାଯାଇଛି ।

- **କ) ଧାରା :** ସଂସ୍ଥାନ ଧାରା ଅନୁସାରେ ଯୁଦ୍ଧ ଏସ୍ଆରସିସି ସହିତ ସଂସ୍ଥାନ କାର୍ଗୋ ଧାରା କ, ଖ, କିମ୍ବା ଗ, କିନ୍ତୁ ରଦ୍ଦକରଣ ପାଇଁ 7 ଦିନର ସୂଚନା ଅଧୀନ ।

ଖ) **ସର୍ତ୍ତ :** ପଲିସୀ ଜାରୀ ପାଇଁ ଜାହାଜ ବୋଝେଇ ଦସ୍ତାବିଜର ପ୍ରାପ୍ତି ପରେ ଦେବାକୁ ଥିବା ଜାହାଜ ଜିନିଷପତ୍ରର ବିବରଣୀ । ଘୋଷଣାପତ୍ର ଏବଂ/କିମ୍ବା ଷ୍ଟିମର୍ ରେ ଜାହାଜ ଜିନିଷପତ୍ର ଲଦିବା ପୂର୍ବରୁ କ୍ଷତି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ହେବା ଘଟଣାରେ, ଏତଦ୍ଦ୍ୱାରା ଏଥିରେ ସମ୍ମତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଛି ଯେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନର ଆଧାର ହେବ ଜିନିଷପତ୍ରର ମୁଖ୍ୟ ମୂଲ୍ୟ ଯୁକ୍ତ ବାସ୍ତବରେ ଦିଆଯାଉଥିବା ଚାର୍ଜ ଯାହା ପାଇଁ ବୀମିତ ଦାୟୀ ରହେ ।

ଅନ୍ତର୍ଦେଶୀୟ କାରବାର ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ସାଧାରଣତଃ ପଲିସୀ ଜାରୀ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ ଥାଏ ଏବଂ ତେଣୁ ଏକ କଭର ନୋଟର କ୍ୱଚିତ୍ ଆବଶ୍ୟକତା ହୋଇଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ, କେତେକ ଅବସର ଥାଇପାରେ ଯେତେବେଳେ କଭର ନୋଟସବୁ ଜାରୀ କରାଯାଏ ଏବଂ ପରେ କାର୍ଗୋ, କାରବାର / ଅଦଳ ବଦଳ ଆଦିର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣ ଥିବା ପଲିସୀଗୁଡିକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିସ୍ଥାପିତ କରାଯାଏ।

2. ମୋଟର କଭର ନୋଟ

ସମ୍ବନ୍ଧିତ କମ୍ପାନୀଗୁଡିକ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଫର୍ମରେ ଏଗୁଡିକୁ ଜାରୀ କରିବାକୁ ପଡ଼େ । ମୋଟର କଭର ନୋଟର କ୍ରିୟାଶୀଳ ଧାରାକୁ ନିମ୍ନ ରୂପେ ପାଠ କରାଯାଇପାରେ:

"ନିମ୍ନରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଫର୍ମରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ବୀମିତ, ସେଠି ବର୍ଣ୍ଣିତ ମୋଟର ଗାଡି (ଗୁଡିକ) ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ରଖି ଏବଂ ପ୍ରିମିୟମ ରୂପେ ଟ............ ର ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରି ସଙ୍କଟକୁ ଏତଦ୍ଦ୍ୱାରା ଏଠି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ................ପଲିସୀର କମ୍ପାନୀର ସାଧାରଣ ଫର୍ମର ସର୍ତ୍ତ ଅନ୍ତର୍ଗତ (ନିମ୍ନରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ କୌଣସି ବିଶେଷ ସର୍ତ୍ତ ଅନ୍ତର୍ଗତ) ଆବୃତ କରାଯାଇଛି ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତରେ ସୂଚନା ଦେଇ ସମାପ୍ତି ନ କରାଯାଇଛି ଯାହା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୀମା ସେହି ସମୟରୁ ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବ ଏବଂ ସେଭଳି ବୀମା ପାଇଁ ଅନ୍ୟରୂପେ ଦେୟ ପ୍ରିମିୟମର ଆନୁପାତିକ ଅଂଶ କମ୍ପାନୀ ସଙ୍କଟ ବହନ କରି ଥିବା ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାର୍ଜ କରାଯିବ । "

ମୋଟର କଭର ନୋଟରେ ସାଧାରଣତଃ ନିମ୍ନ ବିବରଣୀସବୁ ସମ୍ମିଳିତ ଥାଏ :

କ) ପଞ୍ଜିକରଣ ଚିହ୍ନ ଓ ସଂଖ୍ୟା କିମ୍ବା ବୀମିତ ଗାଡିର ବିବରଣ/ କ୍ୟୁବିକ୍ କ୍ଷମତା/ ବୋଝ ନେବା କ୍ଷମତା/ନିର୍ମାଣ/ନିର୍ମାଣର ବର୍ଷ, ଇଞ୍ଜିନ ସଂଖ୍ୟା, ଚେସିସ୍ ସଂଖ୍ୟା

ଖ) ବୀମିତର ନାମ ଓ ଠିକଣା

ଗ) ଅଧିନିୟମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ବୀମା ଆରମ୍ଭ ହେବାର ଲାଗୁ ହୋଇଥିବା ତାରିଖ ଓ ସମୟ । ସମୟ............., ତାରିଖ................

ଘ) ବୀମା ସମାପ୍ତିର ତାରିଖ

ଙ) ଡ୍ରାଇଭ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକାର ପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଶ୍ରେଣୀ

ଚ) ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ସୀମା

ଛ) ଅତିରିକ୍ତ ସଙ୍କଟ, ଯଦି କୌଣସି ଥାଏ

ମୋଟର କଭର ନୋଟ ଏକ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ସମ୍ମିଳିତ କରେ ଏହା ପ୍ରଭାବୀ କରିବା ପାଇଁ ଯେ ମୋଟର ବାହନ ଅଧିନିୟମ, 1988 ର ଅଧ୍ୟାୟ X ଏବଂ XI ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁସାରେ ଏହାକୁ ଜାରୀ କରାଯାଉଛି ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

କଭର ନୋଟର ମାନ୍ୟତା ଥରକେ 15 ଦିନର ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୁନଃ ବଢ଼ାଇ ଦିଆଯାଇପାରେ, କିନ୍ତୁ କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବି ଏକ କଭର ନୋଟର ମାନ୍ୟତାକୁ ମୋଟ ଦୁଇ ମାସରୁ ଅଧିକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଢ଼ା ଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଟିପ୍ପଣୀ : କଭର ନୋଟର ଶବ୍ଦାବଳୀ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଠାରୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ ।

କଭର ନୋଟଗୁଡିକର ଉପଯୋଗକୁ ଅଧିକାଂଶ କମ୍ପାନୀଗୁଡିକ ଦ୍ୱାରା ନିରୁତ୍ସାହିତ କରାଯାଏ । ଆଜିକାଲିର ଟେକ୍ନୋଲୋଜି ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ନିର୍ଗତକୁ ଶୀଘ୍ର କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

3. ବୀମା ପ୍ରମାଣପତ୍ର – ମୋଟର ବୀମା

ଏକ ବୀମା ପ୍ରମାଣପତ୍ର ସେହି କ୍ଷେତ୍ର ଗୁଡିକରେ ବୀମାର ବିଦ୍ୟମାନତା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯେଉଁଠି ପ୍ରମାଣର ଆବଶ୍ୟକତା ପଡିପାରେ । ଉଦାହରମ ସ୍ୱରୂପ, ମୋଟର ବୀମାରେ, ପଲିସୀ ବ୍ୟତୀତ, ମୋଟର ବାହନ ଅଧିନିୟମର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁସାରେ ଏକ ବୀମା ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଜାରୀ କରାଯାଏ । ଏହି ପ୍ରମାଣପତ୍ର ପଲିସୀ ଓ ପଞ୍ଜିକରଣ ପ୍ରାଧିକରଣମାନଙ୍କୁ ବୀମାର ପ୍ରମାଣ ଯୋଗାଇ ଦିଏ । ନିମ୍ନରେ ପ୍ରାଇଭେଟ କାର ପାଇଁ ଏକ ନମୂନା ପ୍ରମାଣପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି, ଯାହା ବିଶେଷ ଲକ୍ଷଣ ଗୁଡିକୁ ପ୍ରଦର୍ଶତ କରେ ।

ମୋଟର ବାହନ ଅଧିନିୟମ, 1988

ବୀମା ପ୍ରମାଣପତ୍ର

ପ୍ରମାଣପତ୍ର ସଂଖ୍ୟା ପଲିସୀ ସଂଖ୍ୟା

1. ପଞ୍ଜିକରଣ ଚିହ୍ନ ଓ ସଂଖ୍ୟା, ପଞ୍ଜିକରଣର ସ୍ଥାନ, ଇଞ୍ଜିନ ନମ୍ବର /ଚେସିସ ନମ୍ବର/ ନିର୍ମାଣ/ ନିର୍ମାଣର ବର୍ଷ ।
2. ଶରୀରର ପ୍ରକାର /ସି. ସି./ ବସିବା କ୍ଷମତା/ ନେଟ ପ୍ରିମିୟମ / ପଞ୍ଜିକରଣ/ ପ୍ରାଧିକରଣର ନାମ
3. ଭୌଗଳିକ କ୍ଷେତ୍ର - ଭାରତ
4. ବୀମିତ ଘୋଷିତ ମୂଲ୍ୟ (ଆଇଡିଭି)
5. ବୀମିତର ନାମ ଓ ଠିକଣା, ବ୍ୟବସାୟ କିମ୍ବା ବୃତ୍ତି
6. ଅଧିନିୟମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ବୀମା ଆରମ୍ଭ ହେବାର ଲାଗୁ ହୋଇଥିବା ତାରିଖ । ....ତାରିଖରେ ....ଘଣ୍ଟା ଠାରୁ
7. ବୀମା ସମାପ୍ତିର ତାରିଖ: ....ଦିନ ମଧ୍ୟରାତ୍ରି
8. ଡ୍ରାଇଭ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକାରପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଶ୍ରେଣୀ

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ଜଣେ:

କ) ବୀମିତ :

ଖ) ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ବୀମିତର ଆଦେଶରେ କିମ୍ବା ତା' ଅନୁମତି ରେ ଡ୍ରାଇଭ କରୁଛି

ଏହି ସର୍ତ୍ତରେ ଯେ ଡ୍ରାଇଭ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ପାଖରେ ଦୁର୍ଘଟଣା ସମୟରେ ଏକ ପ୍ରଭାବୀ ଡ୍ରାଇଭିଂ ଲାଇସେନ୍ସ ଅଛି ଏବଂ ସେ ସେଭଳିଆ ଏକ ଲାଇସେନ୍ସର ରଖିବା ପାଇଁ ଅଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ । ଏହି ସର୍ତ୍ତରେ ବି ଯେ ଏକ ପ୍ରଭାବୀ ଶିକ୍ଷାକରୁଥିବା ଲାଇସେନ୍ସ ରଖିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ମଧ୍ୟ ବାହନକୁ ଚଳାଇ ପାରିବ ଏବଂ ସେଭଳି ବ୍ୟକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ମୋଟର ବାହନ ନିୟମ 1989 ର ନିୟମ 3 ର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପୂରଣ କରୁଥିବ ।

ଉପଯୋଗରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧ

ପଲିସୀ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଉପଯୋଗକୁ ଆବୃତ କରେ ନିମ୍ନ ବ୍ୟତୀତ :

(କ) ଭଡାରେ ଦେବା କିମ୍ବା ପୁରସ୍କାର

(ଖ) ଜିନିଷପତ୍ରର ବହନ (ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜିନିଷପତ୍ର ବ୍ୟତୀତ)

(ଗ) ଆୟୋଜିତ ଦୌଡ

(ଘ) ଦୌଡ କରିବା

(ଙ) ବେଗ ପରୀକ୍ଷା

(ଚ) ବିଶ୍ୱସନୀୟତା ପରୀକ୍ଷା

(ଛ) ମୋଟର ବ୍ୟବସାୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

ମୁଁ / ଆମେ ଏତଦ୍ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମାଣିତ କରେ/ କରୁ ଯେ ଏହି ପ୍ରମାଣପତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧ ରଖୁଥିବା ପଲିସୀ ଏବଂ ମୋଟର ବାହନ ଅଧିନିୟମ, 1988 ର ଅଧ୍ୟାୟ X ଓ ଅଧ୍ୟାୟ XI ଅନୁସାରେ ଏହି ବୀମା ପ୍ରମାଣପତ୍ର କୁ ଜାରୀ କରାଯାଉଛି ।

ପରୀକ୍ଷିତ .....

(ପ୍ରାଧିକୃତ ବୀମାକର୍ତ୍ତା)

ମୋଟର ବୀମା ପ୍ରମାଣପତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧିତ ପ୍ରାଧିକାରୀମାନଙ୍କ ଯାଞ୍ଚ ସକାଶେ ସବୁ ସମୟରେ ଗାଡ଼ିରେ ନେବା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ।

4. ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ

ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ଔପଚାରିକ/ବିଧି ସଙ୍ଗତ ଅଟେ ଯାହା ବୀମାର ଅନୁବନ୍ଧ ର ପ୍ରମାଣ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଭାରତୀୟ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଅଧିନିୟମ, 1899 ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁସାରେ ଏହି ଦସ୍ତାବିଜରେ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଲାଗିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଏକ ସାଧାରଣ ବୀମା ପଲିସୀରେ ସାଧାରଣତଃ ନିମ୍ନଲିଖିତସବୁ ଥାଏ :

କ) ବୀମିତ ଓ ବିଷୟ ବସ୍ତୁରେ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ସ୍ୱାର୍ଥ ଥିବା କୌଣସି ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିର ନାମ (ଗୁଡିକ) ଓ ଠିକଣା (ଗୁଡିକ);

ଖ) ସମ୍ପତ୍ତି କିମ୍ବା ବୀମିତ ସ୍ୱାର୍ଥର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ;

ଗ) ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସମ୍ପତ୍ତି କିମ୍ବା ବୀମିତ ସ୍ୱାର୍ଥର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ;

ଘ) ବୀମା ଅବଧି ;

ଙ) ବୀମିତ ରାଶି;

ଚ) ଆବୃତ ହେଉଥିବା ବିପଦ ଏବଂ ବହିଷ୍କରଣ ; ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ କୌଣସି ଅତିରିକ୍ତ /କାଟିବା ଯୋଗ୍ୟ;

ଛ) ଦେୟ ପ୍ରିମିୟମ ଏବଂ ଯେଉଁଠି ପ୍ରିମିୟମ ଅସ୍ଥାୟୀ /ସାମୟିକ ଅଟେ ଯାହାର ସୁବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାକୁ ପଡିବ, ପ୍ରିମିୟମ ସୁବ୍ୟବସ୍ଥାର ଆଧାର;

ଜ) ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତ ଅନୁବନ୍ଧ ଏବଂ ୱାରେଣ୍ଟି ;

ଝ) ଏକ ଆକସ୍ମିକ ଘଟଣା ଘଟିବାରେ, ଯାହାପାଇଁ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଦାବୀ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇପାରେ, ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଉଥିବା ପଦକ୍ଷେପ ;

ଞ) ଏକ ଦାବୀ ଉପସ୍ଥାପିତ ହେଉଥିବା କୌଣସି ଘଟଣା ଘଟିବାରେ ବୀମାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବୀମିତର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ସେସବୁ ପରିସ୍ଥିତିରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଅଧିକାର ;

ଟ) କୌଣସି ବିଶେଷ ସର୍ତ୍ତ;

ଠ) ଭୁଲ ଉପସ୍ଥାପନା, କପଟ, ତଥ୍ୟ ସୂଚନାର ଅଣ-ପ୍ରକଟୀକରଣ କିମ୍ବା ବୀମିତର ଅସହଯୋଗ ଆଧାରରେ ପଲିସୀର ରଦ୍ଦକରଣ ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ ;

ଡ) ବୀମା କର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଠିକଣା ଯେଉଁଠି ପଲିସୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ସୂଚନା ପଠାଯାଇ ପାରିବ ;

ଢ) ଯଦି କୌଣସି ରାଇଡର ଥାଆନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ବିବରଣୀ ;

ଣ) ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଠିକଣା

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆସୁଥିବା ଏକ ଦାବୀ ଉପସ୍ଥାପନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ପୂରଣ କରିବାକୁ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକତାସବୁ ବିଷୟରେ ଏବଂ ଏକ ଦାବୀର ତୁରନ୍ତ ସମାଧାନ ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ସକ୍ଷମ କରାଇବାକୁ ତାକୁ ଅନୁପାଳନ କରିବାକୁ ଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟାଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ସମୟ ସମୟରେ ବୀମିତକୁ ସୂଚନା ଦେବାକୁ ଓ ସୂଚୀତ କରିବାକୁ ପଡେ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 4

କଭର ନୋଟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିମ୍ନ ବକ୍ତବ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ସତ୍ୟ ?

I. କଭର ନୋଟଗୁଡିକ ପ୍ରଧାନତଃ ଜୀବନ ବୀମାରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ

II. କଭର ନୋଟଗୁଡିକ ପ୍ରଧାନତଃ ସାଧାରଣ ବୀମାର ସବୁ ଶ୍ରେଣୀରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ

III. କଭର ନୋଟଗୁଡିକ ପ୍ରଧାନତଃ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ସବୁ ଶ୍ରେଣୀରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ

IV. କଭର ନୋଟଗୁଡିକ ପ୍ରଧାନତଃ ସାଧାରଣ ବୀମାର ସାମୁଦ୍ରିକ ଓ ମୋଟର ଶ୍ରେଣୀରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ

ଙ . ୱାରେଣ୍ଟି (ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି/ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି)

ଏକ ଅନୁବନ୍ଧ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱକୁ ସୀମିତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧରେ ୱାରେଣ୍ଟି (ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି) ସବୁକୁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ବିପଦକୁ କମ୍ କରିବା ପାଇଁ ଯଥାର୍ଥ ୱାରେଣ୍ଟିସବୁକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରିଥାନ୍ତି । ଏକ ୱାରେଣ୍ଟି ସହିତ, ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧର ଏକ ପକ୍ଷ, ବୀମିତକୁ କେତେକ ଦାୟିତ୍ୱର ଅନୁପାଳନ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ଯାହାକୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ପୂରା କରିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ଏହି ଦାୟିତ୍ୱସବୁର ଅନୁପାଳନ କରିବା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ସଙ୍କଟର ପ୍ରବନ୍ଧ କରିବାରେ ଓ ଉନ୍ନତ କରିବାରେ ୱାରେଣ୍ଟିଗୁଡିକର ଏକ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ରହିଛି ।

ଏକ ୱାରେଣ୍ଟି ହେଉଛି ପଲିସୀରେ ପ୍ରକାଶ୍ୟ ରୂପେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଏକ ସର୍ତ୍ତ ଯାହାକୁ ଅନୁବନ୍ଧର ମାନ୍ୟତା ପାଇଁ ଅକ୍ଷରେ ଅକ୍ଷରେ ପାଳନ କରିବାକୁ ପଡ଼େ । ୱାରେଣ୍ଟି ଏକ ଅଲଗା ଦସ୍ତାବିଜ ନୁହେଁ । ଏହା ଉଭୟ କଭର ନୋଟ ଓ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜର ଏକ ଅଂଶ ଅଟେ । ଏହା ହେଉଛି ଅନୁବନ୍ଧ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଏକ ସର୍ତ୍ତ, ଏହାକୁ କଠୋରରୂପେ ଏବଂ ଅକ୍ଷରେ ଅକ୍ଷରେ ପାଳନ ଓ ଅନୁପାଳନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଏହି ତଥ୍ୟରୁ ନିର୍ବିଶେଷରେ ଯେ ଏହା ସଙ୍କଟ ପାଇଁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥାଉ ବା ହୋଇ ନ ଥାଉ । ଯଦି ଏକ ୱାରେଣ୍ଟି ଉଲ୍ଲଘଂନ ହୁଏ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛାନୁସାରେ ପଲିସୀ ଅମାନ୍ୟ ହୋଇଯାଏ ଯଦିଓ ଏହା ସ୍ୱଷ୍ଟ ରୂପେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୁଏ ଯେ ଉଲ୍ଲଘଂନ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କ୍ଷତିର କାରଣ କିମ୍ବା ଭାଗୀଦାର ହୋଇନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ, ବ୍ୟବହାରିକ ରୂପେ, ଯଦି ୱାରେଣ୍ଟିର ଉଲ୍ଲଘଂନ ସ୍ୱଷ୍ଟରୂପେ ବୈଷୟିକ ପ୍ରକୃତିର ହୋଇଥିବ ଏବଂ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ବି, ଏହା କ୍ଷତି ଘଟାଇବାରେ ଯୋଗଦାନ ଦେଇ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଏହାକୁ ବଢ଼ାଇ ନାହିଁ, (କ୍ଷତିକୁ ଅଣ- ମାନକ ଦାବୀ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଏ ଏବଂ ସମାଧାନ କରାଯାଏ) ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ କମ୍ପାନୀ ପଲିସୀର ସର୍ତ୍ତ ଓ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁସାରେ ନିଜ ବିବେକା ଧିକାରରେ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ କରିପାରନ୍ତି ।

1. ଅଗ୍ନି ବୀମା ୱାରେଣ୍ଟିଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅନୁସାରେ

ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ଦିଆଯାଉଛି, ଯେ ପଲିସୀ ଚାଲୁ ରହିଥିବା ଅବଧିରେ ବୀମିତ ପରିସରରେ କୌଣସି ବିପଦ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକ ରଖାଯିବ ନାହିଁ ।

ନିଃଶବ୍ଦ ସଙ୍କଟ: ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ଦିଆଯାଉଛି ଯେ ବୀମିତ ପରିସରରେ 30 ଦିନ କିମ୍ବା ଅଧିକ ଲଗାତର ସମୟାବଧି ପାଇଁ କୌଣସି ନିର୍ମାଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ସିଗାରେଟ ଫିଲଟର ଉତ୍ପାଦନ: ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ଦିଆଯାଉଛି ଯେ 30°C ରୁ ନିମ୍ନ ଫ୍ଲାଶ ପଏଣ୍ଟ ଥିବା କୌଣସି ଦ୍ରବ୍ୟ (ଦ୍ରବିଭୂତ ଯୋଗ୍ୟ) କୁ ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯିବ ନାହିଁ/ ରଖା ଯିବ ନାହିଁ ।

2. **ସାମୁଦ୍ରିକ ବୀମା ରେ**, ଏକ ୱାରେଣ୍ଟିକୁ ନିମ୍ନମତେ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଇଛି: "ଏକ ସପ୍ରତିଜ୍ଞ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି, ଅର୍ଥାତ୍, ଏକ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ଯାହାଦ୍ୱାରା ବୀମିତ ବଚନ ଦିଏ ଯେ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯିବ କିମ୍ବା କରାଯିବ ନାହିଁ, କିମ୍ବା ଯେ କୌଣସି ସର୍ତ୍ତ ପୂରଣ କରାଯିବ, କିମ୍ବା ଯାହାଦ୍ୱାରା ସେ ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅବସ୍ଥାର ସ୍ଥିତିକୁ ଅଭିପୁଷ୍ଟି କିମ୍ବା ଅସ୍ୱୀକାର କରେ"

ସାମୁଦ୍ରିକ କାର୍ଗୋ ବୀମାରେ, ଏକ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ଯୋଡି ଦିଆଯାଏ ଏହାକୁ ପ୍ରଭାବୀ କରିବା ପାଇଁ ଯେ ଜିନିଷପତ୍ର (ଉ.ସ୍ୱ. ଚା') କୁ ଟିଣ-ଯୁକ୍ତ ଡବାଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ୟାକ୍ କରାଯାଇଛି । ସାମୁଦ୍ରିକ ବହିଃ ଆବରଣ ବୀମା ରେ, ବୀମିତ ଜାହାଜ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଯାତ୍ରା କରିବ ନାହିଁ ବୋଲି ଦିଆଯାଇଥିବା ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଏହି ଧାରଣା ଦିଏ ଯେ ସେ ସଙ୍କଟର କେତେ ଅଂଶକୁ ଆବୃତ କରିବାରେ ସମ୍ମତି ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି । ଯଦି ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତିର ଉଲ୍ଲଘଂନ ହୁଏ, ଆରମ୍ଭରେ ସମ୍ମତ ହୋଇଥିବା ସଙ୍କଟକୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରାଯାଏ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଉଲ୍ଲଘଂନ ତାରିଖକୁ ଆଉ ଅଧିକ ଦାୟିତ୍ୱ ନେବାଠାରୁ ନିଜକୁ ଭାରମୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଏ।

3. **ଚୋରୀ ବୀମା ରେ,** ଏହି ଅନୁ ଜ୍ଞପ୍ତି ଦିଆଯାଏ ଯେ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଏକ ପ୍ରହରୀ ଚବିଶ ଘଣ୍ଟା ପାଇଁ ଜଗି ରଖିବ । ପଲିସୀର ହାର (ଦର), ସର୍ତ୍ତ ଓ ଅନୁବନ୍ଧ ସେହି ଭଳିଆ ଚାଲୁ ରହିବ କେବଳ ଯଦି ପଲିସୀରେ ସଂଲଗ୍ନ ରହିଥିବା ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତିଗୁଡ଼ିକର ଅନୁପାଳନ କରାଯାଏ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 5

ଏକ ୱାରେଣ୍ଟି (ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି) ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିମ୍ନ ବକ୍ତବ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ସଠିକ୍ ?

I. ଏକ ୱାରେଣ୍ଟି (ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି) ହେଉଛି ଏକ ସର୍ତ୍ତ ଯାହାର ଅର୍ଥ ପଲିସୀର ଉଲ୍ଲିଖିତ ନ ହୋଇ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଥାଏ
II. ଏକ ୱାରେଣ୍ଟି ହେଉଛି ଏକ ସର୍ତ୍ତ ଯାହା ପଲିସୀରେ ପ୍ରକାଶ୍ୟରୂପେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଥାଏ
III. ଏକ ୱାରେଣ୍ଟି ହେଉଛି ଏକ ସର୍ତ୍ତ ଯାହା ପଲିସୀରେ ପ୍ରକାଶ୍ୟରୂପେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଥାଏ ଏବଂ ବୀମିତକୁ ଅଲଗା ରୂପେ ସୂଚୀତ କରାଯାଏ, ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜର ଏକ ଅଂଶ ରୂପେ ନୁହେଁ
IV. ଯଦି ଏକ ୱାରେଣ୍ଟିର ଉଲ୍ଲଘଂନ ହୁଏ, ତେବେ ବି ଦାବୀର ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ପାରେ ଯଦି ଏହା ସଙ୍କଟ ପାଇଁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନୁହେଁ

## ଚ.	ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ

ପଲିସୀଗୁଡିକୁ ଏକ ଆଦର୍ଶ ଫର୍ମରେ ଜାରୀ କରିବା ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପ୍ରଥା ଅଟେ; ତେତେକ ବିପଦଗୁଡିକୁ ଆବୃତ କରି ଓ କେତେକ ଅନ୍ୟ ଗୁଡିକ ବହିଷ୍କୃତ କରି ।

ପରିଭାଷା

ଜାରୀ କରିବା ସମୟରେ ଯଦି ପଲିସୀର କେତେକ ସର୍ତ୍ତ ଓ ଅନୁବନ୍ଧ କୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ, ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ କୁହାଯାଉଥିବା ଏକ ଦସ୍ତାବିଜ ମାଧ୍ୟମରେ ସଂଶୋଧନ/ପରିବର୍ତ୍ତନଗୁଡିକ ସୁବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରି ଏହା କରାଯାଏ ।

ଏହାକୁ ପଲିସୀ ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ କରାଯାଏ ଏବଂ ଏହା ପଲିସୀର ଏକ ଅଂଶ ହୁଏ, ପଲିସୀ ଓ ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ ଏକତ୍ର ଅନୁବନ୍ଧର ପ୍ରମାଣ ହୁଅନ୍ତି । ପଲିସୀ ଚାଲୁ ରହିଥିବା ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ/ସଂଶୋଧନଗୁଡିକୁ ରେକର୍ଡ କରିବା ପାଇଁ ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନଗୁଡିକୁ ଜାରୀ କରାଯାଇ ପାରେ ।

ଯେତେବେଳେ ବି ତଥ୍ୟ ସୂଚନାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ, ବୀମିତକୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀକୁ ସୂଚୀତ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ଯିଏ ଏହାକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖିବ ଏବଂ ଏହାକୁ ଏକ ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ ଜରିଆରେ ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧ ର ଏକ ଅଂଶ ରୂପେ ସମ୍ମିଳିତ କରିବ ।

ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ ଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ ଏକ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ:

- କ)	ବୀମିତ ରାଶିରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ/ପରିବର୍ତ୍ତନ
- ଖ)	ବିକ୍ରୟ, ବନ୍ଧକ, ଇତ୍ୟାଦି ହିସାବରେ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ (ସ୍ୱାର୍ଥ) ରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ
- ଗ)	ଅତିରିକ୍ତ ବିପଦଗୁଡ଼ିକୁ ଆବୃତ କରିବା ପାଇଁ ବୀମାର ବିସ୍ତାର/ପଲିସୀ ଅବଧିର ବୃଦ୍ଧି
- ଘ)	ସଙ୍କଟର ପରିବର୍ତ୍ତନ, ଉ.ସ୍ୱ. ଅଗ୍ନି ବୀମାରେ ଗୃହର ନିର୍ମାଣ ରେ , କିମ୍ବା ଦଖଲରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ
- ଙ)	ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ସମ୍ପତ୍ତିର ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ
- ଚ)	ବୀମାର ରଦ୍ଦକରଣ
- ଛ)	ନାମ କିମ୍ବା ଠିକଣା ଆଦି ରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ

ନମୂନା

ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, କେତେକ ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନର ନମୂନା ଶବ୍ଦାବଳୀ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି

ରଦ୍ଦକରଣ

ବୀମିତଙ୍କ ଅନୁରୋଧରେ ଏହି ପଲିସୀର ବୀମାକୁ................ଠାରୁ ରଦ୍ଦକରାଯାଉଛି ବୋଲି ଏତଦ୍ଦ୍ୱାରା ଘୋଷଣା କରାଯାଉଛି । ବୀମା....................ମାସର ଅବଧି ପାଇଁ ବଳବତ୍ତର ରହିଥିବାରୁ, ବୀମିତକୁ ଫେରସ୍ତ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ରାଶି ବାକି ନାହିଁ ।

ଷ୍ଟକ ମୂଲ୍ୟ ଆବରଣରେ ବୃଦ୍ଧି

ଏହି ପଲିସୀ ଦ୍ୱାରା ଆବୃତ ହେଉଥିବା ଷ୍ଟକ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଛି ବୋଲି ବୀମିତକୁ ସୂଚୀତ କରିବା ପରେ ଏତଦ୍ଦ୍ୱାରା ଏଥିରେ ସମ୍ମତି ପ୍ରକାଶ କରାଯାଉଛି ଯେ ବୀମିତ ରାଶିକୁ ତଦନୁସାରେ ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଥିବା ହିସାବରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରାଯାଉଛି:

(ବିବରଣ ଦିଅନ୍ତୁ) ଉପରେ ଟ.

(ବିବରଣ ଦିଅନ୍ତୁ) ଉପରେ ଟ.

ଯାହାର ପ୍ରତିଫଳ ରୂପେ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ଚାର୍ଜ କରାଯାଉଛି

ପୁନଃ ବାର୍ଷିକ ପ୍ରିମିୟମ ଟ.............

ବର୍ତମାନ ମୋଟ ପ୍ରିମିୟମ ହେଉଛି ଟ ....

ଅନ୍ୟଥା ପଲିସୀର ସର୍ତ୍ତ, ପ୍ରାବଧାନ ଏବଂ ଅନୁବନ୍ଧ ଅଧୀନରେ ।

ଏକ ସାମୁଦ୍ରିକ ବୀମାରେ ବାହ୍ୟ ବିପଦକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଆବରଣର ପରିସର ବୃଦ୍ଧି

ବୀମିତଙ୍କ ଅନୁରୋଧରେ, ଉପରୋକ୍ତ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଭାଙ୍ଗିବାର ସଙ୍କଟକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରିବା ପାଇଁ ଏତଦ୍ଦ୍ୱାରା ସମ୍ମତି ପ୍ରକାଶ କରାଯାଉଛି । ଏହାର ପ୍ରତିଫଳରେ, ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଭଳି ବୀମିତ ଉପରେ ଟ............. ର ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ଚାର୍ଜ କରାଯାଇଛି ।

ବାହନର ପ୍ରକାରରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଉପରୋକ୍ତ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରେଷଣ ମଧ୍ୟରୁ ଟ............ମୂଲ୍ୟର 2 ବ୍ୟାରେଲ ଅତର ଡେକ୍ ରେ ବୋଝେଇ କରାଯାଇଛି ବୋଲି ବୀମିତ ଘୋଷଣା କରିଥିବାରୁ ତାହାକୁ ଜାହାଜ ଉପରୁ ଫିଙ୍ଗିବା ଓ ଧୋଇବା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆବରଣ ଦେବାପାଇଁ ଏତଦ୍ଦ୍ୱାରା ସମ୍ମତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ଏହାର ପ୍ରତିଫଳରେ, ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଭଳି ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ବୀମିତ ଉପରେ ଚାର୍ଜ କରାଯାଉଛି । ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ....ଟ ....

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 6

ଯଦି ଜାରୀ କରିବା ସମୟରେ ପଲିସୀର କେତେକ ସର୍ତ୍ତ ଓ ଅନୁବନ୍ଧରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ, __________ମାଧ୍ୟମରେ ସଂଶୋଧନଗୁଡିକ ସୁବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରି ଏହା କରାଯାଏ ।

I. ୱାରେଣ୍ଟି (ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି)
II. ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ
III. ପରିବର୍ତ୍ତନ
IV. ପରିବର୍ତ୍ତନ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ

ଛ. ପଲିସୀଗୁଡିକର ଅର୍ଥ ପ୍ରତିପାଦନ / ବ୍ୟାଖ୍ୟା

ବୀମାର ଅନୁବନ୍ଧଗୁଡିକ ଲିଖିତ ରୂପେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଏ ଏବଂ ବୀମା ପଲିସୀ ଶବ୍ଦାବଳୀସବୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲେଖାଯାଏ । ଏହି ପଲିସୀଗୁଡିକ ଗଠନ କିମ୍ବା ଅର୍ଥ ପ୍ରତିପାଦନର କେତେକ ଉତ୍ତମ - ପରିଭାଷିତ ନିୟମ ଅନୁସାରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାକୁ ପଡ଼େ ଯାହା ବିଭିନ୍ନ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥାଏ । ଗଠନର ସବୁଠୁ ବେଶୀ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନିୟମ ହେଉଛି ଯେ ପକ୍ଷଗୁଡିକର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଥିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଟିକୁ ସ୍ୱୟଂ ପଲିସୀ ମଧ୍ୟରେ ହିଁ ଖୋଜିବାକୁ ପଡିବ । ଯଦି ପଲିସୀଟିକୁ ଅସ୍ପଷ୍ଟ/ଅନେକାର୍ଥକ ରୂପେ ଜାରୀ କରାଯାଏ, ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡିକ ଦ୍ୱାରା ଏହାର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ବୀମିତର ପକ୍ଷକୁ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ବିପକ୍ଷରେ ଯିବ ଏହି ସାଧାରଣ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଯେ ପଲିସୀଟି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଲେଖା ଯାଇଥିଲା ।

ପଲିସୀ ଶବ୍ଦାବଳୀଗୁଡିକ ନିମ୍ନଲିଖିତ ନିୟମଗୁଡିକ ଅନୁସାରେ ବୁଝି ହୁଏ ଏବଂ ଅର୍ଥ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଏ :

କ) ଏକ ପ୍ରକାଶ୍ୟ ଅବସ୍ଥା ଏକ ନିହିତ ଅବସ୍ଥାଠାରୁ ଅଧିକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ କେବଳ ତାହା ବ୍ୟତୀତ ଯେଉଁଠି ସେପରି କରିବାରେ ଅସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଥାଏ ।

ଖ) ଆଦର୍ଶ ମୁଦ୍ରିତ ପଲିସୀ ଫର୍ମ ଓ ଟଙ୍କଣ କରା ହୋଇଥିବା କିମ୍ବା ଲିଖିତ ଅଂଶକୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅନୁବନ୍ଧରେ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ପ୍ରକାଶ କରୁଛି ବୋଲି ମାନି ନେବାକୁ ହେବ, ଏବଂ ସେଗୁଡିକର ଅର୍ଥକୁ ମୂଳ ମୁଦ୍ରିତ ଶବ୍ଦଗୁଡିକ ଠାରୁ ଅଧିକ ମହତ୍ତ୍ୱ ଦିଆଯିବ ।

ଗ) ଯଦି ଏକ ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ ଅନୁବନ୍ଧର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଂଶଗୁଡିକୁ ବିରୋଧ କରେ, ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନର ଅର୍ଥ ବଳବତ୍ତର ରହିବ ଯେହେତୁ ଏହା ହେଉଛି ପରବର୍ତ୍ତୀ ଦସ୍ତାବିଜ ।

ଘ) ବକ୍ରାକୃତି ଅକ୍ଷର (ଇଟାଲିକ୍ସ) ରେ ଧାରାସବୁକୁ ସାଧାରଣ ମୁଦ୍ରିତ ଶବ୍ଦାବଳୀଠାରୁ ଅଧିକ ମହତ୍ତ୍ୱ ଦିଆଯାଏ ଯେଉଁଠି ସେଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ଅସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଥାଏ ।

ଙ) ପଲିସୀର ମାର୍ଜିନରେ ମୁଦ୍ରିତ କିମ୍ବା ଟଙ୍କଣ କରା ହୋଇଥିବା ଧାରାସବୁକୁ ପଲିସୀର କାୟା ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଶବ୍ଦଗୁଡିକ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ମହତ୍ତ୍ୱ ଦିଆଯାଏ ।

ଚ) ପଲିସୀରେ ସଂଲଗ୍ନ କରାହୋଇଥିବା କିମ୍ବା ଲଟକା ଯାଇଥିବା ଧାରାଗୁଡିକୁ ଉଭୟ ମାର୍ଜିନରେ ଥିବା ଧାରା ଓ ପଲିସୀର କାୟା ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଧାରାଗୁଡିକ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ମହତ୍ୱ ଦିଆଯାଏ ।

ଛ) ଟଙ୍କଣ କରାହୋଇଥିବା ଶବ୍ଦ କିମ୍ବା ସ୍ୟାହିଯୁକ୍ତ ରବର ମୋହର ଦ୍ୱାରା ଛାପ ଦିଆଯାଇଥିବା ଶବ୍ଦଗୁଡିକୁ ମୁଦ୍ରିତ ଶବ୍ଦଗୁଡିକ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ମହତ୍ୱ ଦିଆଯାଏ ।

ଜ) ଟଙ୍କଣ କରାହୋଇଥିବା କିମ୍ବା ଛାପ ଦିଆଯାଇଥିବା ଶବ୍ଦଗୁଡିକ ଅପେକ୍ଷା ହସ୍ତଲିଖନର ଅଧିକ ମହତ୍ୱ ଅଛି ।

ଝ) ପରିଶେଷରେ, ବ୍ୟାକରଣ ଓ ବିରାମ ଚିହ୍ନଗୁଡିକ ସାଧାରଣ ନିୟମ ଲାଗୁ ହୁଏ ଯଦି କୌଣସି ଅନେକାର୍ଥକତା କିମ୍ବା ଅସ୍ପଷ୍ଟତା ଥାଏ ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

1. ପଲିସୀଗୁଡିକର ନିର୍ମାଣ

ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ ହେଉଛି ଏକ ବ୍ୟବସାୟିକ ଅନୁବନ୍ଧର ପ୍ରମାଣ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡିକ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ନିର୍ମାଣ ଓ ଅର୍ଥ ବ୍ୟାଖ୍ୟାର ସାଧାରଣ ନିୟମଗୁଡିକ ଅନ୍ୟ ଅନୁବନ୍ଧଗୁଡିକ ଭଳି ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧଗୁଡିକରେ ମଧ୍ୟ ଲାଗୁ ହୁଏ ।

ନିର୍ମାଣର ପ୍ରମୁଖ ନିୟମ ହେଉଛି ଯେ ଅନୁବନ୍ଧର ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଉପରେ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦେବା ଉଚିତ୍ । ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କେବଳ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜଠାରୁ ହିଁ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଅନୁବନ୍ଧର ଏକ ଅଂଶ ହୁଏ, ଏବଂ ଏହା ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ କରାହୋଇଥିବା ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ, ଧାରା, ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ,ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ଆଦି ।

2. ଶବ୍ଦାବଳୀର ଅର୍ଥ

ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ଶବ୍ଦଗୁଡିକ ସେଗୁଡିକର ସାଧାରଣ ଓ ଲୋକପ୍ରିୟ ଅର୍ଥରେ ଅର୍ଥ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ପଡିବ । **ଶବ୍ଦଗୁଡିକ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ଅର୍ଥ ସେହି ଅର୍ଥ ହେବା ଉଚିତ ଯାହା ସଡକର ସାଧାରଣ ଲୋକ ମଧ୍ୟ ବୁଝିପାରିବ । ଏ ପ୍ରକାରେ "ନିଆଁ" ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଶିଖା ଅଥବା ପ୍ରକୃତ ଜଳିବା ।**

ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, **ସେହି ଶବ୍ଦସବୁ ଯାହାର ସାଧାରଣ ବ୍ୟବସାୟିକ କିମ୍ବା ବାଣିଜ୍ୟିକ ଅର୍ଥ ଥାଏ, ସେଗୁଡିକର ସେହି ଅର୍ଥ ହିଁ କରିବା ଉଚିତ୍ ଯଦି ବାକ୍ୟର ପ୍ରରିପ୍ରେକ୍ଷୀ ଅନ୍ୟକିଛି ସୂଚୀତ ନ କରେ ।** ଯେଉଁଠି ଶବ୍ଦଗୁଡିକ ଅଧିନିୟମ ଦ୍ୱାରା ପରିଭାଷିତ ହୁଅନ୍ତି, ସେହି ପରିଭାଷାର ଅର୍ଥକୁ ବ୍ୟବହାର କରାଯିବ, ଯଥା ଯେମିତି କି ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ବିଧିରେ "ଚୋରୀ" ।

ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ଅନେକ ଶବ୍ଦ ପୂର୍ବର ବୈଧିକ ନିର୍ଣ୍ଣୟର ଅଧୀନରେ ଆସିଛନ୍ତି ଏବଂ ଏକ ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟର ସେହି ନିର୍ଣ୍ଣୟଗୁଡିକ ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ରତର ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ଲାଗୁ ହେବ । ବୈଷୟିକ ଶବ୍ଦଗୁଡିକୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ସେଗୁଡିକର ବୈଷୟିକ ଅର୍ଥ ଦେବା ଉଚିତ, ଯଦି ବିପରୀତ ରୂପେ କୌଣସି ସଙ୍କେତ ନାହିଁ ।

ଜ. ନୂତନୀକରଣ ସୂଚନା/ନୋଟିସ

ଅଧିକାଂଶ ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକ ବାର୍ଷିକ ଆଧାରରେ ବୀମିତ କରାଯାଏ ।

ଯଦିଓ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପକ୍ଷରେ ବୀମିତକୁ ତା' ପଲିସୀ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତାରିଖରେ ସମାପ୍ତ ହେବାର ଅଛି ବୋଲି ପରାମର୍ଶ ଦେବାର କୌଣସି ବୈଧିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନାହିଁ, ତଥାପି ସୁଆଚାର ଓ ଉତ୍ତମ ବ୍ୟବସାୟିକ ପ୍ରଥା ହିସାବରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସମାପ୍ତି ତାରିଖର ପୂର୍ବରୁ ଏକ ନୂତନୀକରଣ ସୂଚନା ଜାରୀ କରନ୍ତି, ଏବଂ ପଲିସୀର ନୂତନୀକରଣ ପାଇଁ ଆମନ୍ତ୍ରିତ କରନ୍ତି । ନୋଟିସରେ ପଲିସୀର ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବିବରଣୀ ସମ୍ମିଳିତ ଥାଏ ଯଥା : ବୀମିତ ରାଶି, ବାର୍ଷିକ ପ୍ରିମିୟମ, ଇତ୍ୟାଦି । ଏଥିରେ ଏକ ଟିପ୍ପଣୀ ମଧ୍ୟ ସମ୍ମିଳିତ କରିବା ପ୍ରଥା ଅଛି ବୀମିତକୁ ଏହା ପରାମର୍ଶ ଦେଇ ଯେ ସଙ୍କଟ ରେ ଥିବା କୌଣସି ତଥ୍ୟ ଗତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ବିଷୟରେ ସୂଚୀତ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ମୋଟର ନୂତନୀକରଣ ନୋଟିସରେ, ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ,ଚଳିତ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁସାରେ ବୀମିତ ରାଶି (ଅର୍ଥାତ୍ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ବାହନର ଘୋଷିତ ମୂଲ୍ୟ) କୁ ସଂଶୋଧିତ କରିବା ପାଇଁ ବୀମିତର ଧ୍ୟାନ ଆକର୍ଷଣ କରିବାକୁ ପଡିବ ।

ବୀମିତର ଧ୍ୟାନ ବୈଧାନିକ ପ୍ରାବଧାନ ଆଡେ ମଧ୍ୟ ଆକର୍ଷିତ କରିବାକୁ ପଡିବ ଯେ କୌଣସି ସଙ୍କଟକୁ ଧାରଣ କରାଯାଇଛି ବୋଲି ମନେ କରାହେବ ନାହିଁ ଯଦି ପ୍ରିମିୟମ ରାଶି ଅଗ୍ରୀମରେ ପ୍ରଦାନ କରା ନ ଯାଇଛି ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 7

ନୂତନୀ କରଣ ନୋଟିସ ବିଷୟରେ ନିମ୍ନ ବକ୍ତବ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ସଠିକ୍ ଅଟେ ?

I. ବିନିୟାମକ ଅନୁଯାୟୀ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଉପରେ ପଲିସୀ ସମାପ୍ତିର 30 ଦିନ ପୂର୍ବରୁ, ବୀମିତକୁ ଏକ ନୂତନୀକରଣ ନୋଟିସ ପଠାଇବାର ଏକ ବୈଧିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ରହିଛି

II. ବିନିୟାମକ ଅନୁଯାୟୀ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଉପରେ ପଲିସୀ ସମାପ୍ତିର 15 ଦିନ ପୂର୍ବରୁ, ବୀମିତକୁ ଏକ ନୂତନୀକରଣ ନୋଟିସ ପଠାଇବାର ଏକ ବୈଧିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ରହିଛି

III. ବିନିୟାମକ ଅନୁଯାୟୀ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଉପରେ ପଲିସୀ ସମାପ୍ତିର 7 ଦିନ ପୂର୍ବରୁ, ବୀମିତକୁ ଏକ ନୂତନୀକରଣ ନୋଟିସ ପଠାଇବାର ଏକ ବୈଧିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ରହିଛି

IV. ବିନିୟାମକ ଅନୁଯାୟୀ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଉପରେ ପଲିସୀ ସମାପ୍ତି ପୂର୍ବରୁ, ବୀମିତକୁ ଏକ ନୂତନୀକରଣ ନୋଟିସ ପଠାଇବାର କୌଣସି ବୈଧିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନାହିଁ

ସାରାଂଶ

କ) ଦଲିଲୀକରଣର ପ୍ରଥମ ଚରଣ ମୂଖ୍ୟତଃ ହେଉଛି ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ଯାହା ମାଧ୍ୟମରେ ବୀମିତ ନିଜ ବିଷୟରେ ସୂଚନା ଦିଏ

ଖ) ତଥ୍ୟ ସୂଚନାର ପ୍ରକଟୀକରଣର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପଲିସୀ ଆରମ୍ଭର ପୂର୍ବରୁ ଆସେ, ଏବଂ ଅନୁବନ୍ଧର ସମାପ୍ତି ପରେ ମଧ୍ୟ ଚାଲୁ ରହେ

ଗ) ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ସାଧାରଣତଃ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଶେଷରେ ଏକ ଘୋଷଣାପତ୍ର ଯୋଡି ଥାଆନ୍ତି ଯାହା ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୁଏ

ଘ) ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ଘଟକଗୁଡିକରେ ସମ୍ମିଳିତ ଥାଆନ୍ତି :

   i. ପ୍ରସ୍ତାବକଙ୍କ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନାମ
   ii. ପ୍ରସ୍ତାବକଙ୍କ ଠିକଣା ଓ ସଂପର୍କ ବିବରଣୀ
   iii. ପ୍ରସ୍ତାବକଙ୍କ ବୃତ୍ତି, ରୋଜଗାର କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟ
   iv. ବୀମାର ବିଷୟ ବସ୍ତୁର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ଓ ପରିଚୟ
   v. ବୀମିତ ରାଶି
   vi. ପୂର୍ବର ଓ ବର୍ତ୍ତମାନର ବୀମା
   vii. କ୍ଷତି ଅଭିଜ୍ଞତା
   viii. ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଘୋଷଣା ପତ୍ର

ଙ) ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା, ଯିଏ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ, ଙ୍କ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଥାଏ ଯେ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ସଙ୍କଟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଛି ।

ଚ) ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଟିକିନିଖି କରି ପରଖିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଓ ସ୍ୱୀକୃତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାକୁ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କୁହାଯାଏ ।

ଛ) ଏକ ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ବୀମାର ବିଷୟ ବସ୍ତୁକୁ ବୀମିତ କରିବା ପାଇଁ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରତିଫଳ କିମ୍ବା ରାଶି ପ୍ରିମିୟମ ଅଟେ ।

ଜ) ପ୍ରିମିୟମ ରାଶି ପ୍ରଦାନ ନଗଦ, କୌଣସି ସ୍ୱୀକୃତ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ କାରବାରଯୋଗ୍ୟ ସାଧନ, ପୋଷ୍ଟାଲ ମନି ଅର୍ଡର, କ୍ରେଡିଟ କିମ୍ବା ଡେବିଟ କାର୍ଡ, ଇଣ୍ଟରନେଟ, ଇ-ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ, ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଜମା କିମ୍ବା ସମୟ ସମୟରେ ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପଦ୍ଧତି ଦ୍ୱାରା କରା ଯାଇ ପାରେ ।

ଝ) ଏକ କଭର ନୋଟ ଜାରୀ କରାଯାଏ ଯେତେବେଳେ ପଲିସୀର ପ୍ରସ୍ତୁତିକରଣ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇନାହିଁ କିମ୍ବା ଯେତେବେଳେ ବୀମା ପାଇଁ କଥାବାର୍ତ୍ତା ପ୍ରଗତିରେ ଅଛି ଏବଂ ବୀମା ଆବରଣ ଅସ୍ଥାୟୀ ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ।

ଞ) କଭର ନୋଟଗୁଡ଼ିକ ମୂଖ୍ୟତଃ ସାମୁଦ୍ରିକ ଓ ମୋଟର ଶ୍ରେଣୀର ବ୍ୟବସାୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ।

ଟ) ଏକ ବୀମା ପ୍ରମାଣପତ୍ର ସେହି କ୍ଷେତ୍ର ପରିଦୃଶ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକରେ ବୀମାର ବିଦ୍ୟମାନତା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯେଉଁଠି ପ୍ରମାଣର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିପାରେ ।

ଠ) ପଲିସୀ ହେଉଛି ଏକ ଔପଚାରିକ ଦସ୍ତାବିଜ ଯାହା ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧର ପ୍ରମାଣ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଡ) ଏକ ୱାରେଣ୍ଟି/ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ପଲିସୀରେ ପ୍ରକାଶ୍ୟ ରୂପେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଏକ ସର୍ତ୍ତ ଅଟେ ଯାହାକୁ ଅନୁବନ୍ଧର ମାନ୍ୟତା ପାଇଁ ଅକ୍ଷରେ ଅକ୍ଷରେ ଅନୁପାଳନ କରିବାକୁ ପଡେ ।

ଢ) ଯଦି ଜାରୀ ସମୟରେ ପଲିସୀର କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସର୍ତ୍ତ ଓ ଅନୁବନ୍ଧଗୁଡ଼ିକୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିବାକୁ ପଡେ, ଏହାକୁ ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ କୁହାଯାଉଥିବା ଏକ ଦସ୍ତାବିଜ ଜରିଆରେ ସଂଶୋଧନ/ପରିବର୍ତ୍ତନ ଗୁଡ଼ିକ ସୁବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରି କରାଯାଏ ।

ଣ) ନିର୍ମାଣର ସବୁଠୁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନିୟମ ହେଉଛି ଯେ ପକ୍ଷଗୁଡ଼ିକର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦେବା ଉଚିତ ଏବଂ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଟିକୁ ସ୍ୱୟଂ ପଲିସୀରେ ଖୋଜିବାକୁ ପଡ଼େ ।

ମୂଖ୍ୟ ପଦାବଳୀ

କ) ପଲିସୀ ଫର୍ମ

ଖ) ପ୍ରିମିୟମର ଅଗ୍ରୀମ ଦେୟ

ଗ) କଭର ନୋଟ (ଆବରଣ ଟିପ୍ପଣୀ)

ଘ) ବୀମା ପ୍ରମାଣପତ୍ର

ଙ) ନୂତନୀକରଣ ନୋଟିସ/ସୂଚନା

ଚ) ୱାରେଣ୍ଟି/ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଅଂଶଦାନର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ସେହି ଏକା ବିଷୟ ବସ୍ତୁକୁ ଆବୃତ କରୁଥିବା ଅନେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା; ଏକତ୍ର ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ବିଷୟବସ୍ତୁ ସହିତ ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା ଅନୁପାତରେ ଦାବୀ ରାଶିକୁ ଅଂଶଦାନ କରନ୍ତି ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ହିସାବରେ, ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀକୁ ବୀମା ପ୍ରସ୍ତାବର ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ 15 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଯଦି ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ଚେକ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଏ, ତେବେ ସଙ୍କଟକୁ ସେହି ତାରିଖଠାରୁ ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇଛି ବୋଲି ମାନି ନେବାକୁ ପଡିବ ଯେଉଁଦିନ ଚେକ୍ ଟିକୁ ପୋଷ୍ଟ କରାଯାଏ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

କଭର ନୋଟଗୁଡିକ ପ୍ରଧାନତଃ ସାମୁଦ୍ରିକ ଓ ମୋଟର ଶ୍ରେଣୀର ସାଧାରଣ ବୀମାରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଏକ ୱାରେଣ୍ଟି (ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି) ହେଉଛି ପଲିସୀରେ ପ୍ରକାଶ୍ୟରୂପେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଏକ ସର୍ତ୍ତ ।

ଉତ୍ତର 6

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଯଦି ଜାରୀ ସମୟରେ ପଲିସୀର କେତେକ ସର୍ତ୍ତ ଓ ଅନୁବନ୍ଧକୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଆସେ, ଏହାକୁ ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ ମାଧ୍ୟମରେ ସଂଶୋଧନଗୁଡ଼ିକୁ ସୁବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରି କରାଯାଏ ।

ଉତ୍ତର 7

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ବିନିୟାମକ ଅନୁଯାୟୀ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଉପରେ ପଲିସୀର ସମାପ୍ତି ପୂର୍ବରୁ ବୀମିତକୁ ଏକ ନୂତନୀକରଣ ନୋଟିସ ପଠାଇବାର କୌଣସି ବୈଧିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନାହିଁ ।

ସ୍ୱ -ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନ

ପ୍ରଶ୍ନ 1

___________ ହେଉଛି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସୀମା ।

I. ବୀମିତ ରାଶି
II. ପ୍ରିମିୟମ
III. ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟ
IV. କ୍ଷତି ପରିମାଣ

ପ୍ରଶ୍ନ 2

_______________ ହେଉଛି ଏକ ଅନୁବନ୍ଧ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରତିଫଳ କିମ୍ବା ମୂଲ୍ୟ ।

I. ଦାବୀ ରାଶି
II. ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟ
III. ପରିପକ୍ୱତା ରାଶି
IV. ପ୍ରିମିୟମ

ପ୍ରଶ୍ନ 3

ଏକ ଦସ୍ତାବିଜ ଯାହା ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧର ଏକ ପ୍ରମାଣ ପ୍ରଦାନ କରେ, କୁ ____________ କୁହାଯାଏ ।

I. ପଲିସୀ
II. କଭର ନୋଟ
III. ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ
IV. ବୀମା ପ୍ରମାଣପତ୍ର

ପ୍ରଶ୍ନ 4

ପ୍ରକଟୀକରଣର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଉପନୀତ ହୁଏ

I. ପଲିସୀ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ
II. ପଲିସୀ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପରେ
III. ପଲିସୀ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଓ ପଲିସୀ ଅବଧିରେ ଚାଲୁ ରହେ
IV. ସେମିତି କୌଣସି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନାହିଁ

ପ୍ରଶ୍ନ 5

ତଥ୍ୟ ସୂଚନା

I. ହେଉଛି ଏକ ପଲିସୀରେ ଆବୃତ ହେଉଥିବା ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟର ମୂଲ୍ୟ
II. ସଙ୍କଟର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ପାଇଁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନୁହେଁ
III. ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯେହେତୁ ଏହା ସଙ୍କଟାଙ୍କକର ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ
IV. ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନୁହେଁ ଯେହେତୁ ସଙ୍କଟାଙ୍କକର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ଏହାର କୌଣସି ପ୍ରଭାବ ନାହିଁ

ପ୍ରଶ୍ନ 6

ଅଗ୍ନି ପ୍ରସ୍ତାବ ଜାଣିବାକୁ ଚାହେଁ

I. ନିର୍ମାଣର ପ୍ରକ୍ରିୟା
II. ସଂଚିତ ପଦାର୍ଥର ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ
III. ଗୃହର ନିର୍ମାଣ
IV. ଉପରୋକ୍ତ ସମସ୍ତଙ୍କୁ

ପ୍ରଶ୍ନ 7

ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ

I. ନଗଦ ରୂପେ
II. ଚେକ୍ ଦ୍ୱାରା

III. ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିମୂଳକ ନୋଟ ଦ୍ୱାରା

IV. କ୍ରେଡିଟ କାର୍ଡ ଦ୍ୱାରା

ପ୍ରଶ୍ନ 8

ମୋଟର ବୀମାର ପ୍ରମାଣପତ୍ର

I. ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ନୁହେଁ

II. କୁ ନିଜ ପାଖରେ ସର୍ବଦା ରଖିବାକୁ ପଡ଼େ

III. କୁ କାରରେ ସର୍ବଦା ରଖିବାକୁ ପଡ଼େ

IV. କୁ ବ୍ୟାଙ୍କ ଲକର୍ ରେ ସର୍ବଦା ରଖିବାକୁ ପଡ଼େ

ପ୍ରଶ୍ନ 9

ଏକ ୱାରେଣ୍ଟି (ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି)

I. ହେଉଛି ପଲିସୀରେ ପ୍ରକାଶ୍ୟରୂପେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଏକ ସର୍ତ୍ତ

II. କୁ ଅନୁପାଳନ କରିବାକୁ ପଡ଼େ

III. ଉଭୟ କ ଏବଂ ଖ

IV. ଉପରୋକ୍ତ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସିଟି ନୁହେଁ

ପ୍ରଶ୍ନ 10

ମୋଟର ବୀମା ପାଇଁ ନୂତନୀକରଣ ନୋଟିସକୁ ଜାରୀ କରାଯାଏ

I. ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ପଲିସୀର ସମାପ୍ତି ପୂର୍ବରୁ

II. ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପଲିସୀର ସମାପ୍ତି ପୂର୍ବରୁ

III. ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ପଲିସୀର ସମାପ୍ତି ପରେ

IV. ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପଲିସୀର ସମାପ୍ତି ପରେ

ସ୍ୱ - ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ବୀମିତ ରାଶି ହେଉଛି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସୀମା ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ପ୍ରିମିୟମ ହେଉଛି ଏକ ଅନୁବନ୍ଧ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରତିଫଳ କିମ୍ବା ମୂଲ୍ୟ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଏକ ଦସ୍ତାବିଜ ଯାହା ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧର ଏକ ପ୍ରମାଣ ପ୍ରଦାନ କରେ, କୁ ପଲିସୀ କୁହାଯାଏ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ପ୍ରକଟୀକରଣର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପଲିସୀ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଉପନୀତ ହୁଏ ଓ ପଲିସୀ ଅବଧିରେ ଚାଲୁ ରହେ ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯେହେତୁ ଏହା ସଙ୍କଟାଙ୍କକର ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ ।

ଉତ୍ତର 6

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ଅଗ୍ନି ପ୍ରସ୍ତାବ ନିର୍ମାଣର ପ୍ରକ୍ରିୟା, ସଂଚିତ ପଦାର୍ଥର ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ଓ ଗୃହର ନିର୍ମାଣକୁ ଜାଣିବାକୁ ଚାହେଁ ।

ଉତ୍ତର 7

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିମୂଳକ ନୋଟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର 8

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ମୋଟର ବୀମାର ପ୍ରମାଣପତ୍ରକୁ ସର୍ବଦା କାରରେ ରଖିବାକୁ ପଡେ ।

ଉତ୍ତର 9

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଏକ ୱାରେଣ୍ଟି (ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି) ହେଉଛି ପଲିସୀରେ ପ୍ରକାଶ୍ୟରୂପେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଏକ ସର୍ତ୍ତ ଏବଂ ଏହାକୁ ଅନୁପାଳନ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ।

ଉତ୍ତର 10

ସଠିକ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ମୋଟର ବୀମା ପାଇଁ ନୂତନୀକରଣ ନୋଟିସକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପଲିସୀ ସମାପ୍ତିର ପୂର୍ବରୁ ଜାରୀ କରାଯାଏ ।

ସଂଲଗ୍ନ

ସଂଲଗ୍ନ- କ

ମୋଟର ବୀମା ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ଘରୋଇ କାର/ ଦୁଇଚକିଆ - ପ୍ୟାକେଜ ପଲିସୀ

ପ୍ରସ୍ତାବକଙ୍କ ନାମ			
ପତ୍ର ବିନିମୟ ପାଇଁ ଠିକଣା			
ଟେଲିଫୋନ ଓ ଫ୍ୟାକ୍ସ ନମ୍ବର		ମୋବାଇଲ ନମ୍ବର	
ଇ- ମେଲ ଠିକଣା			
ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତା ସଂଖ୍ୟା (ଜମା ବ୍ୟାଙ୍କ ଚାଲୁ)		ପ୍ୟାନ ନମ୍ବର	
ଏଚ୍.ପି.ଏ./ ହାଇପୋଥେକେଶନ			
ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପଲିସୀର ପ୍ରକାର	ପ୍ୟାକେଜ ପଲିସୀ		
ବୀମା ଅବଧି	ଠାରୁ ସମୟ .... ତାରିଖ:		ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ

ବୀମିତଙ୍କ ପରିଚୟ / ବିବରଣୀ

ବାହନର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ

ପଞ୍ଜୀକରଣ ସଂଖ୍ୟା	ଇଞ୍ଜିନ ସଂଖ୍ୟା ଓ ଚେସିସ୍ ସଂଖ୍ୟା	ନିର୍ମାଣର ବର୍ଷ	ନିର୍ମାଣ ଓ ମୋଡେଲ/ ଶରୀରର ପ୍ରକାର	କ୍ୟୁବିକ୍ କ୍ଷମତା	ବସିବା କ୍ଷମତା	ରଙ୍ଗ	ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ଜାଳେଣି

ବୀମିତ ବାହନର ସଠିକ୍ ପରିଚୟ/ ବିବରଣୀ

ପଞ୍ଜିକରଣ ପ୍ରାଧିକରଣ- ନାମ ଏବଂ ସ୍ଥାନ:

ବାହନର ମୂଲ୍ୟ:

ଇନଭଏସ୍ ମୂଲ୍ୟ	ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ ଅଂଶସବୁ	ଅଣ- ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକଲ ଅଂଶସବୁ	ପାର୍ଶ୍ୱ କାର /ଟ୍ରେଲର	ଏଲ୍ ପିଜି/ସି ଏନଜି ଉପକରଣ	ମୋଟ ମୂଲ୍ୟ	ଆଇଡିଭି

ଦାବୀ ସମାଧାନ ଓ ପ୍ରିମିୟମ ପାଇଁ ଏହା ଆଧାର ଅଟେ

ବାହନର ଇତିହାସ

ପୂର୍ବର ପଲିସୀ ସଂଖ୍ୟା	କଭର (ଆବରଣ)ର ପ୍ରକାର	ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ନାମ ଏବଂ ଠିକଣା	ଅଣ / ଦାବୀ ବୋନସ ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟତା	ପଲିସୀ ସମାପ୍ତିର ତାରିଖ	ଗତ 3 ବର୍ଷର ଦାବୀ ଅଭିଜ୍ଞତା	ପ୍ରଥମ କ୍ରୟ ଓ ପଞ୍ଜୀକରଣର ତାରିଖ

ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଉଥିବା-ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କାରକ ଗଡିକ

ବାହନର ଉପଯୋଗୀତା:			
ବ୍ୟବହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ	ବାହନ ପାର୍କିଙ୍ଗର ବିବରଣୀ	ଡ୍ରାଇଭର ର ବିବରଣୀ	ଗୋଟିଏ ବର୍ଷରେ ହାରାହାରି କି.ମି. ଚଳନ
ଆନନ୍ଦ	ଆବୃତ ଗ୍ୟାରେଜ	ସ୍ୱୟଂ (ନିଜେ)	
ବୃତ୍ତିଗତ	ଅନାବୃତ ଗ୍ୟାରେଜ	ଦରମା ଦିଆଯାଉଥିବା ଡ୍ରାଇଭର	
ବ୍ୟବସାୟ ବାଣିଜ୍ୟ	ପରିସର ମଧ୍ୟରେ	ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ	
କର୍ପୋରେଟ	ରାସ୍ତାପାର୍ଶ୍ୱ	ମିତ୍ର	

ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ (ଛୁଟ) ଏବଂ ଲୋଡିଙ୍ଗ:	
ସ୍ୱୈଚ୍ଛିକ ଅତିରିକ୍ତ: ଆପଣ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ପଲିସୀ ଅତିରିକ୍ତର ଉପରେ ଓ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ସ୍ୱୈଚ୍ଛିକ ଅତିରିକ୍ତ ବିକଳ୍ପ ରୂପେ ନେବା ପାଇଁ ଚାହାଁନ୍ତି କି	ହଁ/ନାହିଁ - ଯଦି ହଁ, ଦୟାପୂର୍ବକ ଦୁଇ ଚକିଆର ରାଶି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରନ୍ତୁ - ଟ. 500 /700/ 1000 /1500 /3000 ଘରୋଇ
ଆପଣ ଭାରତୀୟ ଅଟୋମୋବାଇଲ ସଂଘର ସଦସ୍ୟ ଅଟନ୍ତି କି	ହଁ/ନାହିଁ ଯଦି ହଁ, ଦୟାପୂର୍ବକ ଉଲ୍ଲେଖ କରନ୍ତୁ : 1. ସଂଘର ନାମ 2. ସଦସ୍ ସଂଖ୍ୟା: ସମାପ୍ତିର ତାରିଖ :
ବାହନଟି ଏ.ଆର୍. ଏ. ଆଇ. ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ କୌଣସି ଅଣ-ଚୋରୀ ଉପକରଣରେ ସଜ୍ଜିତ ଅଛି କି	ହଁ / ନାହିଁ ଯଦି ହଁ, ଏ.ଏ. ଏସ୍. ଆଇ ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ସଂଲଗ୍ନ କରନ୍ତୁ
ବାହନଟି ଅଣ-ପାରମ୍ପାରିକ ଉତ୍ସ ଦ୍ୱାରା ଚାଳିତ ହୁଏ କି	ହଁ/ ନାହିଁ ଯଦି ହଁ, ଦୟାପୂର୍ବକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ଦିଅନ୍ତୁ
ବାଉଳଟି ଦ୍ୱି-ଜାଳେଣି ଉପକରଣ /ଫାଇବର କାଚ ଟ୍ୟାଙ୍କ ସଜ୍ଜିତ ଦ୍ୱାରା ଚାଳିତ ହୁଏ କି	ହଁ/ନାହିଁ ଯଦି ହଁ, ଦୟାପୂର୍ବକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ଦିଅନ୍ତୁ
ଆପଣ ଟିପିପିଡି କଭରକୁ କେବଳ ଟ. 6000/- ର ବୈଧାନିକ ସୀମାରେ ସୀମିତ ରଖିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି କି	ହଁ/ନାହିଁ

ସ୍ୱୀକୃତ ସଙ୍କଟକୁ ବୁଝିବାପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ସହାୟତା ଦିଏ

କମ୍ପାନୀ ପଲିସୀ ଅନୁସାରେ ଲୋଡିଙ୍ଗ ଓ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ପାଇଁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଉଥିବା ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କାରକଗୁଡିକ

ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଅତିରିକ୍ତ କଭର/ ଆବରଣ	
ସହାୟକ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକର ଚୋରୀ (ଦୁଇ ଚକିଆ ପାଇଁ କେବଳ)	
ଡ୍ରାଇଭର/ଚାଳକ ପ୍ରତି ବୈଧିକ ଦାୟିତ୍ୱ	
ଦରମା ଦିଆଯାଉଥିବା ଚାଳକ ପାଇଁ ପି.ଏ.	
ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ: ମାଳିକ ଚାଳକ ପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଆବରଣ	
ମାଳିକ ଚାଳକ ପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଆବରଣ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ । ଦୟାପୂର୍ବକ ନାମିତକରଣର ବିବରଣୀ ଦିଅନ୍ତୁ: (କ) ନାମିତଙ୍କ ନାମ ଓ ବୟସ: (ଖ) ସମ୍ବନ୍ଧ: (ଗ) ନିଯୁକ୍ତିଙ୍କ ନାମ (ଯଦି ନାମିତ ନାବାଳିକ ହୋଇଥାଏ): (ଘ) ନାମିତଙ୍କ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ: (ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତୁ: 1. ଦୁଇ ଚକିଆ ପାଇଁ ଟ. 1,00,000 /- ଏବଂ ଘରୋଇ କାର ପାଇଁ ଟ. 2, 00,000/- ର ବୀମିତ ରାଶି ପାଇଁ ମାଳିକ ଚାଳକ ସକାଶେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଆବରଣ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ । 2. ମାଳିକ ଚାଳକ ପାଇଁ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ପି.ଏ. କଭର ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ ଯେଉଁଠି ଏକ ବାହନ (ଗାଡ଼ି) ର ମାଳିକତ୍ୱ ଏକ କମ୍ପାନୀ, ଏକ ଅଂଶୀଦାରୀ ଫାର୍ମ କିମ୍ବା ସେଭଳି ଏକ ଅନୁଷ୍ଠାନ କର୍ପୋରେଟ ପାଖରେ ଥାଏ କିମ୍ବା ଯେଉଁଠି ମାଳିକ-ଚାଳକ ପାଖରେ ଏକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଡ୍ରାଇଭିଂ ଲାଇସେନ୍ସ ନ ଥାଏ ।)	
ନାମ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପି.ଏ. କଭର	

Additional coverage subject to additional premium

ନାମ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପି.ଏ. କଭର	ଆଇ.ଏମ୍.ଟି. -15	ଆପଣ ନାମ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଆବରଣ ସମ୍ମିଳିତ କରିବା ପାଇଁ ଚାହାନ୍ତି କି ?			
		ନାମ	ବିକଳ୍ପ ଚୟନ କରିଥିବା ସି.ଏସ୍. ଆଇ (ଟ.)	ନାମିତ	ସମ୍ବନ୍ଧ
		1)			
		2)			
		3)			
		ହଁ/ନାହିଁ, ଯଦି ହଁ, ନାମ ଓ ବିକଳ୍ପରେ ଚୟନ କରିଥିବା ମୂଳ ବୀମିତ ରାଶି ଦିଅନ୍ତୁ: ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତୁ: ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରତି ଉପଲବ୍ଧ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସି. ଏସ୍. ଆଇ ହେଉଛି ଘରୋଇ କାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଟ. 2 ଲକ୍ଷ ଓ ମୋଟର ଯୁକ୍ତ ଦୁଇ ଚକିଆ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଟ. 1 ଲକ୍ଷ			

ନାମ ନ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି/ପଛ ସିଟ/ନାମ ନ ଥିବା ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପି.ଏ. କଭର	
ଆଡ ଅନ କଭର	
ଶୂନ୍ୟ ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ	
ସୌଜନ୍ୟ କାର	
ମେଡିକାଲ ଖର୍ଚ୍ଚ	
ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଖର୍ଚ୍ଚ	

ସୂଚନା ଯାହାର ପ୍ରଭାବ ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଉପରେ ପଡିପାରେ, କିଛି ଷ୍ଟାଟିଷ୍ଟିକ୍ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ

ଅନ୍ୟ ବିବରଣୀ	
ବାହନର ବ୍ୟବହାର ନିଜ ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ କି	ହଁ/ନାହିଁ
ବାହନର ବିଦେଶ ଦୂତାବାସର କି	ହଁ/ନାହିଁ
କାରଟି ଭିନଟେଜ୍ କାର ରୂପେ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ପ୍ରାପ୍ତ କି	ହଁ/ନାହିଁ
ବାହନଟି ଅନ୍ଧ / ବିକଳାଙ୍ଗ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଡିଜାଇନ କରାଯାଇଛି କି	ହଁ/ନାହିଁ ଯଦି ହଁ, ଦୟାପୂର୍ବକ ଆର.ଟି.ଏ. ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନର ବିବରଣୀ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରୂପେ ଦିଅନ୍ତି
ବାହନଟି ଡ୍ରାଇଭିଂ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ କି	ହଁ/ନାହିଁ
ଭୌଗଳିକ କ୍ଷେତ୍ରର ବିସ୍ତାରଣ ଆବଶ୍ୟକ କି	ନେପାଳ, ବାଙ୍ଗଲାଦେଶ, ଭୁଟାନ, ମାଲଦୀପ, ପାକିସ୍ଥାନ, ଶ୍ରୀଲଙ୍କା

ଆପଣ ଗୋଟିଏ ଏକ ପୃଷ୍ଠା ପଲିସୀ ନେବାପାଇଁ ଚାହାନ୍ତି କି ? ହଁ/ନାହିଁ

ପରମ ସଦ୍ଭାବର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଉପରେ ଆଧାରିତ

ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଘୋଷଣାପତ୍ର

ମୁଁ / ଆମେ ଘୋଷଣା କରୁଛି/କରୁଛୁ ଯେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ମୋ/ଆମ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ବକ୍ତବ୍ୟଗୁଡିକ ମୋ/ଆମ ସର୍ବୋତ୍ତମ ଜ୍ଞାନ ଓ ବିଶ୍ୱାସ ଅନୁସାରେ ସତ୍ୟ ଅଟେ ଏବଂ ମୁଁ/ଆମେ ଏତଦ୍ୱାରା ସମ୍ମତି ପ୍ରଦାନ କରୁଛି/କରୁଛୁ ଯେ ତାଙ୍କ ଘୋଷଣାପତ୍ର ମୋ/ଆମ ଓ ____________ମଧ୍ୟରେ ଅନୁବନ୍ଧର ଆଧାର ହେବ ।

ମୁଁ / ଆମେ ଏତଦ୍ୱାରା ଘୋଷଣା କରୁଛି/କରୁଛୁ ଯେ ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ଉପସ୍ଥାପନା ପରେ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ଯୋଗ କିମ୍ବା ପରିବର୍ତ୍ତନଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ଅତିଶୀଘ୍ର ସୂଚୀତ କରାଯିବ ।

ମୁଁ/ଆମେ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛି/ଚାହୁଁଛୁ ଯେ ଗତ ପଲିସୀ ସମାପ୍ତି ତାରିଖଠାରୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋ/ଆମ ବାହନର କୌଣସି ଦୁର୍ଘଟଣା ହୋଇନାହିଁ । ମୁଁ/ଆମେ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରୁଛି/କରୁଛୁ ଯେ ମୁଁ/ଆମେ____________ ଠାରେ ____________ ଦିନ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରିଛି / କରିଛୁ ।

ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ଉପରୋକ୍ତ ବାହନର ବୀମା ସକାଶେ ଏହା ବୁଝିପାରିଛୁ ଓ ସମ୍ମତି ପ୍ରଦାନ କରୁଛୁ ଯେ .... (ସମୟ) ପୂର୍ବରୁ କୌଣସି ଦୁର୍ଘଟଣା ଜନିତ କୌଣସି କ୍ଷତି/ନଷ୍ଟ/ ଦାୟିତ୍ୱ ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କ କୌଣସି ଦାୟିତ୍ୱ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରର କିଛି ନାହିଁ।

ମୁଁ/ ଆମେ ଘୋଷଣା କରୁଛି / କରୁଛୁ ଯେ ବାହନଟି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଠିକ୍ ସ୍ଥିତି ଓ ରାସ୍ତାଯୋଗ୍ୟ ଅବସ୍ଥାରେ ଅଛି ।

ସ୍ଥାନ:

ତାରିଖ:

ପ୍ରସ୍ତାବକଙ୍କ ସ୍ୱାକ୍ଷର

ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ

(ଏହି ଫର୍ମର ନିର୍ଗତ କୁ ଦାୟିତ୍ୱର ସ୍ୱୀକୃତି ହିସାବରେ ନିଆଯିବ ନାହିଁ)

ଆଦର୍ଶ ଅଗ୍ନି ଓ ବିଶିଷ୍ଟ ବିପଦ ପଲିସୀ

ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବର ସ୍ୱୀକୃତି କମ୍ପାନୀର ନିୟମ ଓ ବିନିୟାମକ ଅଧୀନରେ । ସମ୍ପତ୍ତି ଆବୃତ ହୁଏ ନାହିଁ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରସ୍ତାବଟି ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇନାହିଁ ଏବଂ ପ୍ରିମିୟମ ଦିଆ ଯାଇ ନାହିଁ ।

ଅଭିକର୍ତ୍ତା ______________________________ ଗ୍ରାହକ କୋଡ: | | | | | | | | |

ପ୍ରସ୍ତାବକ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିବରଣୀ __ **ପ୍ରସ୍ତାବକଙ୍କ ପରିଚୟ ଦେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।**

1. **ପ୍ରସ୍ତାବକଙ୍କ ନାମ**

ବୀମିତଙ୍କ ପରିଚୟ

2. **ପ୍ରସ୍ତାବକଙ୍କ ଠିକଣା** → **ସଂପର୍କ ପାଇଁ ଏବଂ ଦାବୀ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଚେକ୍ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଠିକଣା ଦିଏ**

ଟେଲିଫୋନ ନଂ: ____________________ ଫ୍ୟାକ୍ସ ନଂ :-

(ମୋବାଇଲ):- (ଇ-ମେଲ) :- ____________________

ଯେଉଁଠି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଏକ ✓ ଚିହ୍ନ ଦିଅନ୍ତୁ

ସମସ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଦେବାକୁ ପଡିବ । ସ୍ଥାନ ସୀମିତ ହେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦୟାକରି ସୂଚନାକୁ ଏକ ସଂଲଗ୍ନ ରୂପେ କରନ୍ତୁ:

ପ୍ରସ୍ତାବକଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟ

ସଙ୍କଟକୁ ବୁଝନ୍ତୁ

3. ଯେଉଁଟାକୁ ଆବୃତ କରାଯାଇଛ	ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ ଦଖଲର ବିବରଣୀ
4. ପଲିସୀ ଯାହା ସପକ୍ଷରେ ଜାରୀ କରାଯିବ (ଆର୍ଥିକ ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡିକ ସହିତ ସମସ୍ତ ପକ୍ଷର ସୂଚୀ ଯାହାଙ୍କ ବୀମା ଯୋଗ୍ୟ ହିତ ରହିଛି)	
5. ଜଡିତ ଥିବା ସଙ୍କଟ (ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଡାକ ଠିକଣା ପିନ କୋଡ ସହିତ)	Location to be covered Identification of the risks
6. ବୀମାର ଅବଧି	ଠାରୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
7. ଆପଣ ଏହି ବିପଦଗୁଡିକ ମୂଳ ଆବରଣରୁ ହଟାଇବାକୁ ଚାହାନ୍ତି କି ?ଆବରଣ ବିଷୟରେ କୁହେ	ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଆବରଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ସଚେତନପୂର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ଣ୍ଣୟ
କ. ଝଡ, ବନ୍ୟା, ତୋଫାନ, ଜଳପ୍ଲାବନ, ବାତ୍ୟା ଆଦି ବିପଦର ସମୂହ	ହଁ ☐ ନାହିଁ ☐
ଖ. ଦଙ୍ଗା, ଷ୍ଟ୍ରାଇକ୍, ହାନିକାରକ ନଷ୍ଟ	ହଁ ☐ ନାହିଁ ☐
ଗ. ଆତଙ୍କବାଦ ଆବରଣ ବିସ୍ତାର (ଏହାକୁ ଚୟନ କରାଯାଇପାରେ ଯଦି ଆର.ଏସ୍.ଏମ୍.ଡି କୁ ଚୟନ କରାଯାଏ)	ହଁ ☐ ନାହିଁ ☐

ଏହି ରାଶି ଇ.କ୍ୟୁ. ବିପଦଗୁଡିକ ପାଇଁ ଆବୃତ ହୁଏ

ସଂଲଗ୍ନ - ଖ

୫. ଆପଣ ଗୃହ ସହିତ ପ୍ଲିଣ୍ଠ ଓ ମୂଳଦୁଆକୁ ଆବୃତ କରିବା ପାଇଁ ଚାହାନ୍ତି କି ?	ହଁ ☐ ନାହିଁ ☐	
କୌଣସି ଆଡ-ଅନ କଭର କ. ଶିଳ୍ପକାର, ସର୍ବେକ୍ଷଣକାରୀ, ଓ ପରାମର୍ଶଦାତା ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ଶୁଳ୍କ (3% ର ଦାବୀ ରାଶି ଅତିରିକ୍ତ)	ହଁ ☐ ନାହିଁ ☐	SI =
ଖ. ପଥର ଗୋଡ଼ି ମାଟି ହଟାଇବା (1% ର ଦାବୀ ରାଶି ଅତିରିକ୍ତ)	ହଁ ☐ ନାହିଁ ☐	SI =
ଗ. ଥଣ୍ଡା ଭଣ୍ଡାର ପରିସରରେ ସଂଚିତ ସବୁର ଖରାପ ସ୍ଥିତି	ହଁ ☐ ନାହିଁ ☐	SI =
i. ଏକ ବୀମିତ ବିପଦ କାରଣରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ବିଜୁଳୀ ସେବା ଫିଡରର ଟର୍ମିନାଲ ସମାପ୍ତିରେ ବୀଜୁଳୀ ବିଫଳତା କାରଣରୁ	ହଁ ☐ ନାହିଁ ☐	SI =

ଆଡ- ଅନ କଭର ପାଇଁ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ସଚେତ ନିର୍ଣ୍ଣୟ

ii. ବୀମିତ ବିପଦର ପ୍ରକ୍ରିୟା କାରଣରୁ ବୀମିତର ପରିସରରେ ତାପମାତ୍ରାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଜନିତ ଥଣ୍ଡା ଭଣ୍ଡାର ଯନ୍ତ୍ରପାତିକୁ ହୋଇଥିବା କ୍ଷତି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ କାରଣରୁ	ହଁ ☐	ନାହିଁ ☐	SI =
ଘ. ଜଙ୍ଗଲ ନିଆଁ	ହଁ ☐	ନାହିଁ ☐	SI =
ଙ. ବୀମିତର ନିଜ ବାହନ, ଫର୍କ ଲିଫ୍ଟ ଓ ସେଭଳିଆ ଏବଂ ସେଇଠୁ ଜିନିଷ ପଡିଯିବା କାରଣରୁ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ନଷ୍ଟ	ହଁ ☐	ନାହିଁ ☐	SI =
ଚ. ହଠାତ୍ ଦହନ	ହଁ ☐	☐	SI =
ଛ. ଯୋଗ, ପରିବର୍ତ୍ତନ କିମ୍ବା ବିସ୍ତାରଣ କୁ ବୀମିତ	ହଁ ☐	☐	SI =
ଜ. ଭୂମିକମ୍ପ (ଅଗ୍ନି ଓ କମ୍ପନ)	ହଁ ☐	☐	SI =
ଝ. ନଷ୍ଟ ବସ୍ତୁ ଆବରଣ	ହଁ ☐	☐	SI =
ଞ. ଲିକେଜ ଓ ସଂକ୍ରମଣ ଆବରଣ	ହଁ ☐	☐	SI =
ଟ. ଭଣ୍ଡାରକୁ ଅସ୍ଥାୟୀରୂପେ ହଟାଇବା	ହଁ ☐	ନାହିଁ ☐	SI =
ଠ. ଭଡ଼ାରେ କ୍ଷତି	ହଁ ☐	ନାହିଁ ☐	SI =
ଡ. ଏକ ବିକଳ୍ପ ନିବାସ ଯୋଗୁଁ ଭଡ଼ାରେ ଅତିରିକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ	ହଁ ☐	ନାହିଁ ☐	SI =
ଢ. ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଖର୍ଚ୍ଚ	ହଁ ☐	ନାହିଁ ☐	SI =
ଣ. ତରଳା ଯାଇଥିବା ବସ୍ତୁ ନଷ୍ଟ	ହଁ ☐	ନାହିଁ ☐	SI =
9. **ଆପଣ ସେହି ଏକା ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ସମତୁଲ ଆବରଣ ଥାଇ କୌଣସି ଅନ୍ୟ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ସହିତ ବୀମିତ କରିଛନ୍ତି କି (ଯଦି ହଁ, ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ଦିଅନ୍ତୁ)**			
10. ବୀମା ଆବରଣ କୌଣସି ଅନ୍ୟ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଅଗ୍ରାହ୍ୟ ହୋଇଥିଲା କି କିମ୍ବା କୌଣସି ବିଶେଷ ସର୍ତ୍ତ ରଖା ଯାଇଥିଲା କି (ଯଦି ହଁ, ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ଦିଅନ୍ତୁ)			
(କ୍ଷତି ଅଭିଜ୍ଞତା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିବରଣୀ)			
11. **ସମାପ୍ତ ହେଉଥିବା ବୀମା ଅବଧି ଛାଡ଼ି ଗତ ମାସ ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ / ହୋଇଥିବା ଦାବୀ ବିବରଣୀ**	ପ୍ରିମିୟମ	ଦାବୀ	

ସେହିସବୁକୁ ଚୟନ କରିବା ଯାହା ବୀମିତର ବ୍ୟବସାୟର ପ୍ରକୃତି ହିସାବରେ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ

ଅଂଶଦାନର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଲାଗୁ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ

ସଙ୍କଟାଙ୍କକକୁ ସଙ୍କଟର ଗୁଣ ବିଷୟରେ ଅନ୍ତର୍ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରେ

ସଙ୍କଟର ହାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପାଇଁ ଦାବୀ ଅଭିଜ୍ଞତା ହେଉଛି ଏକ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାରକ

ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସ୍ଥାନରେ କେଉଁ ପ୍ରକାରର ସଙ୍କଟଗୁଡ଼ିକ ଆବୃତ ହୁଏ ?

ପ୍ରସ୍ତାବକଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିବରଣୀ

12. **ବୀମିତ ସମ୍ପତ୍ତି ହେଉଛି :**	
କ. ଆବାସ, କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ, ଦୋକାନ, ହୋଟେଲ ଇତ୍ୟାଦି	
ଖ. ଔଦ୍ୟୋଗିକ/ନିର୍ମାଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସଙ୍କଟ	
ଗ. ଔଦ୍ୟୋଗିକ/ନିର୍ମାଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସଙ୍କଟ ବାହାରେ ସଂରକ୍ଷଣ	ସଙ୍କଟର ଦଖଲ ହେଉଛି ହାରର ଆଧାର
ଘ. ଟେଙ୍କ /ଗ୍ୟାସ ହୋଲଡର ବାହାରେ ଔଦ୍ୟୋଗିକ/ ନିର୍ମାଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସଙ୍କଟ	
ଙ. ଔଦ୍ୟୋଗିକ /ନିର୍ମାଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସଙ୍କଟ ବାହାରେ ଚିହ୍ନିତ ଉପଯୋଗିତା	
ଚ. ଆବାସ, କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ , ଦୋକାନ, ହୋଟେଲ ଇତ୍ୟାଦି	
13. ଯଦି ଦୋକାନ ରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ, ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରାଯାଉଥିବା ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ସୂଚୀରେ ଦେଖାଯାଉଥିବା କୌଣସି ଜନିଷକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରନ୍ତି କି ଯଦି ହଁ, ସେହି ଭଣ୍ଡାରର ମୂଲ୍ୟ ଭଣ୍ଡାରର ମୋଟ ମୂଲ୍ୟ ଠାରୁ 5% ଅଧିକ ହେଉଛି କି : 1. ସେଲ୍ୟୁଲଏଡ ଜିନିଷ, 2. ଖୋଲା କୋଇର, 3. ଫଟକା ଓ ନିଆଁ କାମ, 4. ଯେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ର ବିସ୍ଫୋଟକ 5. ପାଳ, 6. ନଡ଼ା, 7. ଖୋଲା ଝୋଟ 8. ଦିଆସିଲି, 9. ମିଥିଲେଟେଡ ସ୍ପିରିଟ, 10. ନାଇଟ୍ରୋ - ସେଲ୍ୟୁଲୋଜ, 11. 32 ଡିଗ୍ରୀ ସେ . ରେ କିମ୍ବା ନିମ୍ନରେ ଜଳିଯାଉଥିବା ତେଲ/ ଇଥର/ ଔଦ୍ୟୋଗିକ ଦ୍ରାବ୍ୟ ଓ ଅନ୍ୟ ଜଳିବା ଯୋଗ୍ୟ ତରଳ ପଦାର୍ଥ (ବନ୍ଦ କରାଯାଇଥିବା କପ ପରୀକ୍ଷଣ), 12. ମୋହର ବନ୍ଦ ଟିଣ କିମ୍ବା ଡ୍ରମ ଛାଡ଼ି 32 ଡିଗ୍ରୀ ସେ. ନିମ୍ନ ଜଳିବା ବିନ୍ଦୁ ଥିବା ଜଳିବାଯୋଗ୍ୟ ଆଧାର ଥିବା ପେଣ୍ଟ, (ବନ୍ଦ କରାଯାଇଥିବା କପ୍ ପରୀକ୍ଷଣ), 13. ମୋହର ବନ୍ଦ ଟିଣ କିମ୍ବା ଡ୍ରମ ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟ 32 ଡିଗ୍ରୀ ସେ ନିମ୍ନ ଜଳିବା ବିନ୍ଦୁ ଥିବା ବାର୍ନିସ (ବନ୍ଦ କରାଯାଇଥିବା କପ ପରୀକ୍ଷଣ) , 14. ମୋହର ବନ୍ଦ ଟିଣ କିମ୍ବା ଡ୍ରମ ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟ ସଂକ୍ରମଣ ନିବାରକ ତରଳ ପଦାର୍ଥ ଓ ତଳ କୀଟ ନାଶକ, 15. ଯେ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ପରିବା ଫାଇବର	ମୂଳ ହାର ଓ ଆବରଣ ଗୁଡ଼ିକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବାକୁ ସଙ୍କଟଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରକୃତି
14. ଯଦି ଆସବାବପତ୍ର ଦୋକାନ ଗୋଦାମ (କାରଖାନା ପରିସର ବାହାରେ ସ୍ଥିତ) ରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ, ଦୟାକରି ସଂରକ୍ଷିତ ଜିନିଷସବୁର ସୂଚୀ ଦିଅନ୍ତୁ	
15. ଯଦି ଔଦ୍ୟୋଗିକ ନିର୍ମାଣକାରୀ ୟୁନିଟ ରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ, ପ୍ରସ୍ତାବିତ ସ୍ଥାନରେ ନିର୍ମିତ ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକର ବିବରଣୀ ଉଲ୍ଲେଖ କରନ୍ତୁ (ବିଭିନ୍ନ ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକୁ ଦର୍ଶାଉଥିବା ବ୍ଲକ ଯୋଜନାର ବିବରଣୀ ସଂଲଗ୍ନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ)	
16. ଯଦି ଔଦ୍ୟୋଗିକ ନିର୍ମାଣକାରୀ ୟୁନିଟ ରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ, ଦୟାକରି ଉଲ୍ଲେଖ କରନ୍ତୁ ଯେ କାରଖାନାଟି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି ଅଥବା ନିଷ୍କ୍ରିୟ ଅଛି ?	

17. ପ୍ରତିଷ୍ଠାପିତ ଅଗ୍ନି ନିର୍ବାପକ ଉପକରଣ		
ଦୟାପୂର୍ବକ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ସ୍ଥାନରେ ଟିକ୍ କରନ୍ତୁ: କ. ବିଭିନ୍ନ ବ୍ଲକ୍ ର ସୂଚୀ ଦିଅନ୍ତୁ ଏବଂ ପୋର୍ଟେବଲ ନିର୍ବାପକର ପ୍ରକାର ସୂଚୀତ କରନ୍ତୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ଲକ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସୁରକ୍ଷା ଅଧିକ ସଙ୍କଟ ଲକ୍ଷଣ ଜାଣିବା ପାଇଁ	☐ **ପୋର୍ଟେବଲ ନିର୍ବାପକ** ☐ **ଟ୍ରେଲର ପମ୍ପ** ☐ **ନିଆଁ ଇଞ୍ଜିନ** ☐ **ହାଇଡ୍ରେଣ୍ଟ ସିଷ୍ଟମ** ☐ **ସ୍ପ୍ରିଙ୍କଲର ସିଷ୍ଟମ** ☐ **ସ୍ଥିର ଜଳ ସ୍ପ୍ରେ ସିଷ୍ଟମ**	କ୍ଷତି ହ୍ରାସ ପଦକ୍ଷେପ ତେଣୁ, ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇପାରେ
ଖ. ସୂଚୀତ କରନ୍ତୁ ଯେ ବାର୍ଷିକ ସୁବ୍ୟବସ୍ଥା ଚୁକ୍ତିନାମା ବଳବତ୍ତର ରହିଛି କି ନାହିଁ	**ହଁ** ☐	**ନାହିଁ** ☐
18. (ଗୃହ / ଯନ୍ତ୍ରପାତି / ଫର୍ଣ୍ଣିଚର ଫିକ୍ସଚର ଏବଂ ଫିଟିଙ୍ଗ)	ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଆଧାର	
କ. ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ଆଧାର	**ହଁ** ☐	**ନାହିଁ** ☐

ଏହା ଆଧାର ହେବ ଯାହା ଉପରେ ବୀମିତ ରାଶି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହେବ ଓ ଦାବୀ ଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ କରାଯିବ

ଖ. ପୁନଃପ୍ରତିଷ୍ଠାପନ ମୂଲ୍ୟ ଆଧାର	ହଁ ☐ ନାହିଁ ☐
ଗ. ଏସ୍କାଲେଶନ ଆବଶ୍ୟକ କି	ହଁ ☐ ନାହିଁ ☐
19. ନିର୍ମାଣ ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ	
କ. ଦୟାପୂର୍ବକ ବ୍ୟବହୃତ ପଦାର୍ଥ ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରନ୍ତୁ	
i. କାନ୍ଥ	
ii. ଭୂମି	ସଙ୍କଟାଙ୍କନ
iii. ଛାତ	
a. ଗୃହର ଉଚ୍ଚତା	ମିଟର ____________ ଭୂମି ____________
b. ଗୃହର ଆୟୁ	**5 ବର୍ଷରୁ କମ୍** ☐ **5 - 15 ବର୍ଷ** ☐ 15 – 25 ବର୍ଷ ☐ 25 ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ☐
ଟିପ୍ପଣୀ: ସେହି ଘର ଯାହାର କାନ୍ଥ ଓ/କିମ୍ବା ଛାତ କାଠ ପଟା/ ଛପର ପତ୍ର /କିମ୍ବା ଘାସ / ଯେ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ପାଳ /ବାଉଁଶ /ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ କପଡା /ଆସ୍ଫାଲ୍ଟ/କପଡ଼ା/କ୍ୟାନଭାସ୍/ତାର ପଲିନ ଏବଂ ସେ ଭଳି ଅନ୍ୟ ପଦାର୍ଥରେ ତିଆରି, ତାକୁ "କଞ୍ଚା" ନିର୍ମାଣ କହନ୍ତି ।	

20. ଘର ହିସାବରେ ମୂଲ୍ୟ (ଦୟାପୂର୍ବକ ଏହି ସୂଚୀରେ 'କଞ୍ଚା' ଘରକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରନ୍ତୁ , ସେହି ଘର ବିପକ୍ଷରେ ଟଙ୍କା ଆକାରରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମୂଲ୍ୟ ଦିଅନ୍ତି)

ବ୍ଲକ ର ବିବରଣ	**ଆୟୁ (ବର୍ଷ)**	**ଉଚ୍ଚତା (ମିଟର)**	**ନିର୍ମାଣ ପକ୍କା/ କଞ୍ଚା**	**ବୀମିତ ରାଶି ଟ.**				
				ପ୍ଲିନ୍ଥ ସହିତ ଘର ଟ.	**ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଜିନିଷପତ୍ର ଟ.**	**ଅଫିସ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉପକରଣ ଟ.**	**ଷ୍ଟକ୍ ଇଟ ଷ୍ଟକ୍ସ- ଇନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଟ.**	**ବୀମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମ୍ପତ୍ତି ଟ.**
ମୋଟ			ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ଲକ ର ବିବରଣୀ ପାର୍ଥକ୍ୟଗତ ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବ ଯଦି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ					

ଟିପ୍ପଣୀ:** ସେହି ସଂରକ୍ଷିତ ଜିନିଷସବୁକୁ ସୂଚୀତ କରେ ଯେଉଁଗୁଡିକ ସାଧାରଣ ରୂପେ ଆବୃତ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା କ, ଖ, ଗ ଓ ଘ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆସନ୍ତି ନାହିଁ ।

21. କେବଳ ଷ୍ଟକ୍ ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ବିଶେଷ ଆବରଣ	
ଦୟାପୂର୍ବକ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବକ୍ସରେ ଟିକ୍ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବୀମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ରାଶି ଉଲ୍ଲେଖ କରନ୍ତୁ	
କ. ଫ୍ଲୋଟର ଆଧାରରେ :	
ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ (ପ୍ରକ୍ରିୟା ବ୍ଲକ, ୱେର ହାଉସ/ ଗୋଦାମ ଓ / କିମ୍ବା ଖୋଲା ଜାଗା ଆଦିରେ) ଥିବା ଷ୍ଟକ୍ ଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ଏକ ବୀମିତ ରାଶି ଅନ୍ତର୍ଗତ ଫ୍ଲୋଟର ଆଧାରରେ ଆବୃତ କରାଯାଇପାରେ ।	
ସ୍ଥାନ (ଡାକ ଠିକଣା ପିନ କୋଡ଼ ସହିତ)	**ରାଶି ଟ.**
ଖ. ଘୋଷଣାପତ୍ର ଆଧାରରେ	
ଯେଉଁ ଷ୍ଟକ୍ ସବୁର ମୂଲ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହେଉଥାଏ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ (ମାସିକ)ଘୋଷଣାପତ୍ର ଆଧାରରେ ଆବୃତ କରାଯାଇପାରେ ।	
ସ୍ଥାନ (ଡାକ ଠିକଣା ପିନ କୋଡ ସହିତ)	**ରାଶି ଟ.**
	ଚୟନ କରାଯାଇଥିବା ଆବରଣର ଆଧାର ପ୍ରସ୍ତାବକ ଦ୍ୱାରା ଅନୁପାଳନ କରିବାକୁ ଥିବା କିଛି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଦେଇଥାଏ । ଦାବୀ ସମାଧାନ ପାଇଁ ଆଧାର
ଟିପ୍ପଣୀ: ସର୍ବନିମ୍ନ ବୀମିତ ରାଶି ହେଉଛି ଟ, 1 କୋଟି, ଏବଂ ପଲିସୀ ଅଳ୍ପ ଅବଧି ଆଧାରରେ ଜାରୀ ହୁଏ ନାହିଁ । ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଥିବା ଷ୍ଟକ ଓ ରେଲୱେ ସାଇଡିଙ୍ଗ୍ ରେ ଥିବା ଷ୍ଟକ ସବୁକୁ ଆବୃତ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।	
ଗ. ଫ୍ଲୋଟର ଘୋଷଣାପତ୍ର ଆଧାରରେ:	
ଯେଉଁ ଷ୍ଟକସବୁର ମୂଲ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହେଉଥାଏ ଏବଂ କେବଳ ଏକ ବୀମିତ ରାଶି ଅନ୍ତର୍ଗତ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖାଯାଇଥାଏ , ସେଗୁଡ଼ିକୁ (ମାଲିକ) ଫ୍ଲୋଟର ଘୋଷଣାପତ୍ର ଆଧାରରେ ଆବୃତ କରାଯାଇପାରେ ।	
ସ୍ଥାନ (ଡାକ ଠିକଣା ପିନ କୋଡ ସହିତ)	**ରାଶି ଟ.**
ଟିପ୍ପଣୀ: 1. ସର୍ବନିମ୍ନ ବୀମିତ ରାଶି ହେଉଛି ଟ. 2 କୋଟି 2. ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଥିବା ଷ୍ଟକ ଓ ରେଲୱେ ସାଇଡିଙ୍ଗ୍ରେ ଥିବା ଷ୍ଟକସବୁକୁ ଆବୃତ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।	
ଘ. ଖୋଲା ସ୍ଥାନ (କାରଖାନା ପରିସର ବାହାରେ) ରେ ସଂରକ୍ଷିତ ରଖା ଯାଇଥିବା ଷ୍ଟକ୍	
ଖୋଲାରେ ସଂରକ୍ଷିତ ରଖାଯାଇଥିବା ଷ୍ଟକ୍ ର ବିବରଣୀ :	
ସ୍ଥାନ (ଡାକ ଠିକଣା ପିନ କୋଡ ସହିତ)	**ରାଶି ଟ.**
	ବିଶେଷ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ
ଙ. ଟ୍ୟାଙ୍କ ଫାର୍ମ ଏବଂ ଗ୍ୟାସ ହୋଲ୍ଡର (କାରଖାନା ପରିସର ବାହାରେ ସ୍ଥିତ)	
ଖୋଲାରେ ସଂରକ୍ଷିତ ରଖାଯାଇଥିବା ଷ୍ଟକ୍ ର ବିବରଣୀ	
ସ୍ଥାନ (ଡାକ ଠିକଣା ପିନ କୋଡ ସହିତ)	**ରାଶି ଟ.**
	ସଂକଟ ଆବୃତ କରେ ଏବଂ ଠିକ୍ ରୂପେ ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରେ

ଆପଣ ସ୍ୱୈଚ୍ଛିକ କାଟଯୋଗ୍ୟ ପାଇଁ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ପାଇବା ପାଇଁ ଚାହାନ୍ତି କି	**ହଁ** ☐ **ନାହିଁ** ☐
ଯଦି ଉତ୍ତର ହଁ ଅଟେ, କାଟିବା ଯୋଗ୍ୟ ରାଶିର ଚୟନ ସୂଚୀତ କରନ୍ତୁ	**ଟ.**

ଘୋଷଣା ପତ୍ର

ପରମ ସଦ୍ଭାବର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ

ମୁଁ/ ଆମେ ଏତଦ୍ଦ୍ୱାରା ଘୋଷଣା କରୁଛି/ କରୁଛୁ ଯେ ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ମୋ/ ଆମ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ବକ୍ତବ୍ୟଗୁଡିକ ମୋ/ ଆମର ସର୍ବୋତ୍ତମ ଜ୍ଞାନ ଓ ବିଶ୍ୱାସ ହିସାବରେ ସତ୍ୟ ଅଟେ ଏବଂ ମୁଁ/ ଆମେ ଏତଦ୍ଦ୍ୱାରା ସମ୍ମତି ପ୍ରଦାନ କରୁଛିକରୁଛୁ ଯେ ଏହି ଘୋଷଣାପତ୍ର ମୋ/ ଆମ ଏବଂ _______________ ମଧ୍ୟରେ ଅନୁବନ୍ଧର ଆଧାର ହେବ ।

ଏହି ଫର୍ମର ଉପସ୍ଥାପନା ପରେ ଯଦି ପ୍ରସ୍ତାବିତ ସଙ୍କଟରେ କୌଣସି ଯୋଗ କିମ୍ବା ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ, ତେବେ ତାହାକୁ ବିଷୟରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଅତିଶୀଘ୍ର ଜଣାଇ ଦିଆଯିବ ।

ତାରିଖ:

ସ୍ଥାନ:

ପ୍ରସ୍ତାବକଙ୍କ ସ୍ୱାକ୍ଷର ଏବଂ କମ୍ପାନୀର ମୋହର

ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ସୁପାରିଶ:

ବୀମା ଅଧିନିୟମ 1938 ର ଅନୁଭାଗ 41 ର ପ୍ରତିଲିପି ନିମ୍ନରେ ଦିଆ ଯାଇଛି

ରିବେଟ (ଛୁଟ) ର ନିରାକରଣ

1. କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଭାରତରେ ଜୀବନ କିମ୍ବା ସମ୍ପତ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ସଙ୍କଟ ଉପରେ ଏକ ବୀମା ନେବା ପାଇଁ କିମ୍ବା ତାକୁ ନୂତନୀକରଣ କରିବା ପାଇଁ କିମ୍ବା ଚାଲୁ ରଖିବା ପାଇଁ ଏକ ଉତପ୍ରେରଣ (ପ୍ରଲୋଭନ) ରୂପେ, ଦେୟ କମିଶନର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବା ଅଂଶର କୌଣସି ଛୁଟ କିମ୍ବା ପଲିସୀ ଉପରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମର କୌଣସି ଛୁଟ, ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ରୂପେ ଅଥବା ଅପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ରୂପେ, ସ୍ୱୀକାର କରିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ସ୍ୱୀକୃତିର ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଏକ ପଲିସୀ ନେଉଥିବା କିମ୍ବା ନୂତନୀକରଣ କରୁଥିବା କିମ୍ବା ଚାଲୁ ରଖୁଥିବା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି, ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପ୍ରକାଶିତ ବିବରଣୀକା କିମ୍ବା ସାରଣୀ ଅନୁସାରେ ସ୍ୱୀକୃତ ଛୁଟ ବ୍ୟତୀତ, କୌଣସି ଅନ୍ୟ ଛୁଟ ଗ୍ରହଣ କରିବ ନାହିଁ ।

2. କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଏହି ଅନୁଭାଗର ପ୍ରାବଧାନକୁ ଅନୁପାଳନ କରିବାରେ ଦୋଷୀ ହେଲେ, ଏକ ଜୋରିମାନା ଦ୍ୱାରା ଦଣ୍ଡିତ ହେବ, ଯାହା ପାଞ୍ଚ ଶହ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇପାରେ ।

ଅଧ୍ୟାୟ 13
ପ୍ରିମିୟମ ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ବ୍ୟବହାରିକତା

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ଆପଣ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଏବଂ ପ୍ରିମିୟମ ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣର ମୂଳତତ୍ତ୍ୱ ବିଷୟରେ ଜାଣିବେ । ଆପଣ ସଙ୍କଟଗୁଡିକର ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଆସୁଥିବା ଆପଦଗୁଡିକ ସହିତ କାରବାର କରିବାର ବିଭିନ୍ନ ପଦ୍ଧତି ବିଷୟରେ ଜାଣିବେ । ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ବୀମା ପଲିସୀ ପାଇଁ "ବୀମିତ ରାଶି" କେମିତି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଏ, ସେ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ଆପଣ ଅବଗତ ହେବେ ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

କ. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ମୂଳତତ୍ତ୍ୱ
ଖ. ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ମୂଳତତ୍ତ୍ୱ
ଗ. ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କାରକ
ଘ. ବୀମିତ ରାଶି

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟର ଅଧ୍ୟୟନ ପରେ, ଆପଣ ସକ୍ଷମ ହେବେ :

1. ସଙ୍କଟାଙ୍କନର ମୂଳତତ୍ତ୍ୱଗୁଡିକୁ ପରିଭାଷିତ କରିବା ପାଇଁ
2. ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣର ମୂଳତତ୍ତ୍ୱଗୁଡିକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ
3. ବିଭିନ୍ନ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ 'ବୀମିତ ରାଶି' ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ପାଇଁ

କ. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ମୂଳତତ୍ତ୍ୱ

ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଅଧ୍ୟାୟଗୁଡିକର ଆମେ ଦେଖିଛୁ ଯେ ବୀମାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସମୁଚ୍ଚୟକରଣ ଜରିଆରେ ସଙ୍କଟର ପ୍ରବନ୍ଧ କରିବା ସହିତ ସଂଶ୍ଳିଟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ଏକ ସମୁଚ୍ଚୟ ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି ଯେଉଁଥିରେ ଅନେକ ବ୍ୟକ୍ତି/ବ୍ୟବସାୟିକ/ ଔଦ୍ୟୋଗିକ ଫାର୍ମ/ ସଂଗଠନଗୁଡିକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ପ୍ରିମିୟମ ସମ୍ମିଳିତ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ରାଶି ଏକ ହାର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ, ଯାହା ଦୁଇଟି କାରକ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୁଏ ;

- ✓ ଏକ କ୍ଷତି ଘଟଣା (ବୀମିତ ବିପଦ ଜନିତ) କାରଣରୁ ହେଉଥିବା କ୍ଷତିର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା
- ✓ କ୍ଷତି ଘଟଣା କାରଣ ଜନିତ କ୍ଷତିର ଆକଳିତ ପରିମାଣ/ରାଶି

ଉଦାହରଣ

ମନେକରନ୍ତୁ ଏକ ଅଗ୍ନିକାଣ୍ଡ ଫଳରେ ହୋଇଥିବା କ୍ଷତିର ହାରାହାରି ରାଶି ପରିମାଣ ଟ 100000 (ଯାହାକୁ ଆମେ L ରୂପେ ସୂଚୀତ କରିବା)

କ୍ଷତିର ହାରାହାରି ସମ୍ଭାବ୍ୟତା [P ଦ୍ୱାରା ସୂଚୀତ] ହେଲା 1/100 [କିମ୍ବା 0.01]

ତେବେ ହାରାହାରି ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ କ୍ଷତି ହେବ : L x P = 0.01 x 100000 = 1000

ବୀମାକର୍ତ୍ତା କେମିତି ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବେ ଯେ ସମୁଚ୍ଚୟ ବାସ୍ତବରେ ହୋଇଥିବା କ୍ଷତିଗୁଡିକର ପ୍ରତିପୂରଣ କରିବାପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ଅଟେ ?

ଯେପରିକି ଆମେ ପୂର୍ବରୁ ଦେଖିଛୁ, ବୀମାର ସମଗ୍ର ପ୍ରକ୍ରିୟା ବହୁତ ସଂଖ୍ୟକ ସାଂଖ୍ୟିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ସଦୃଶ ସଙ୍କଟଗୁଡିକର ସମୁଚ୍ଚୟକରଣ ସହିତ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ଯାହାଦ୍ୱାରା ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକର ନିୟମ ଲାଗୁହେବ ଏବଂ କ୍ଷତି ସଂଖ୍ୟାର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା (ବାରମ୍ବାରତା) ତଥା କ୍ଷତିର ବିସ୍ତାର (ଗମ୍ଭୀରତା) ପୂର୍ବାନୁମେୟ ହୋଇଯାଏ ।

ସମସ୍ୟା ହେଉଛି ଯେ ସମସ୍ତ ସଙ୍କଟ ଏକାପ୍ରକାରର ନୁହନ୍ତି । ଠିକ୍ ସମାନ (କିମ୍ବା 'ସମରୂପତା') ସଙ୍କଟଗୁଡିକର ସମୁଚ୍ଚୟ ବହୁତ କମ୍ ଥାଇପାରେ ।

ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଆପଣ କେତେ ଘର ପାଇବେ ଯେଉଁ ଗୁଡିକ ଠିକ୍ ସମାନ ପ୍ରକାରର ଏବଂ ଠିକ୍ ସମାନ ବାହ୍ୟ ପରିବେଶରେ ସ୍ଥିତ ? ବହୁତ ନୁହେଁ ।

ଯେତେବେଳେ ସମୁଚ୍ଚୟ ଆକାର ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଯାଏ, ଏହା ଅଣ ସଦୃଶ ସଙ୍କଟଗୁଡିକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରିବା ସ୍ୱାଭାବିକ, ଯେଉଁଗୁଡିକ ସମାନ କିମ୍ବା ସଦୃଶ ସଙ୍କଟ ଗୁଡିକର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଅନ୍ତି । ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏଇଠି ଏକ ମାନସିକ ଦ୍ୱନ୍ଦର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଅନ୍ତି ।

ସେଭଳି ଏକ ସମୁଚ୍ଚୟ କିପରି ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ପଡିବ ଯାହା ଏତେ ବଡ ହୋଇଥିବ ଯେ ସଙ୍କଟ ଅଧିକ ପୂର୍ବାନୁମେୟ ହେବ ଏବଂ ତତ୍ ସହିତ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବ ଯେ ସମୁଚ୍ଚୟ ଯଥେଷ୍ଟ ରୂପେ ଏକ ପ୍ରକାରର ହେବ ଓ ସମାନ ପ୍ରକାରର ସଙ୍କଟଗୁଡିକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରିବ ?

ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ଏହି ସମସ୍ୟାର ଏ ସମାଧାନ ବାହାର କରିଛନ୍ତି ।

ସେମାନେ ଏକ ସମୁଚ୍ଚୟ ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି ଯାହା ଯଥେଷ୍ଟ ବଡ, ତତ୍ ସହିତ ତା' ମଧ୍ୟରେ ଉପ-ସମୁଚ୍ଚୟଗୁଡିକ ଉତ୍ପନ୍ନ କରନ୍ତି ଏବଂ ବୈୟକ୍ତିକ ସଙ୍କଟଗୁଡିକୁ ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଉପ-ସମୁଚ୍ଚୟ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥାପିତ କରନ୍ତି । ଉପ-ସମୁଚ୍ଚୟଗୁଡିକ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା ସଙ୍କଟର ଗମ୍ଭୀରତା ଅନୁସାରେ ସଙ୍କଟଗୁଡିକୁ ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଗରେ ବିଭକ୍ତ କରି ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଏ ।

ଉଦାହରଣ

ସମ୍ପତ୍ତି ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରେ, ପଥର ନିର୍ମିତ ଆକୃତି ଅପେକ୍ଷା କାଷ୍ଠ ନିର୍ମିତ ଆକୃତିରେ ନିଆଁ ଲାଗିବା ଆଶଙ୍କା ଅଧିକ; ତେଣୁ, କାଷ୍ଠ ନିର୍ମିତ ଆକୃତିକୁ ବୀମିତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଉଚ୍ଚ ପ୍ରିମିୟମ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ।

ସେହି ଏକା ପ୍ରକାରର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ମଧ୍ୟ ଲାଗୁ ହୁଏ । ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତ ଚାପ କିମ୍ବା ମଧୁମେହ ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ହୃଦ୍ ଘାତରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଧିକ ଥାଏ ।

ଏକ ରୋଗର ଉପଚାର ପାଇଁ ମେଡିକାଲ ଖର୍ଚ୍ଚର ସଙ୍କଟକୁ ବିଚାର କରନ୍ତୁ । ଏକ ଉତ୍ତମ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ତୁଳନାରେ ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତଚାପ ଓ ମଧୁମେହ ରୋଗର ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିର ସଙ୍କଟ ଅଲଗା ହେବ ।

ସଙ୍କଟଗୁଡିକର ବର୍ଗୀକରଣ ଏବଂ ସେଗୁଡିକୁ କେଉଁ ଶ୍ରେଣୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯିବ, ତାହାର ନିର୍ଣ୍ଣୟର ପ୍ରକ୍ରିୟା ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ।

1. ସଙ୍କଟାଙ୍କନର ମୂଳତତ୍ତ୍ୱ

ପରିଭାଷା

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ହେଉଛି, ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଏକ ସଙ୍କଟ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ କି ନୁହେଁ, ଏହା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା, ଏବଂ ଯଦି ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ, କେଉଁ ହାର, ସର୍ତ୍ତ ଓ ଅନୁବନ୍ଧରେ ବୀମା ଆବରଣକୁ ସ୍ୱୀକାର କରାଯିବ ।

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ, ଏକ ବୈଷୟିକ ଅର୍ଥରେ, ନିମ୍ନ ଚରଣଗୁଡିକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରେ :

i. କ୍ଷତିର ବାରମ୍ବାରତା ଓ ଗମ୍ଭୀରତା ହିସାବରେ ଆପଦ ଓ ସଙ୍କଟର ଆକଳନ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ

ii. ପଲିସୀ ଆଚ୍ଛାଦନ (ସୁରକ୍ଷା ରାଶି) ଏବଂ ସର୍ତ୍ତ ଓ ଅନୁବନ୍ଧର ନିରୂପଣ

iii. ପ୍ରିମିୟମ ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ

ପ୍ରଥମତଃ, ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଏ ଯେ ସଙ୍କଟକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବ କି ନାହିଁ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ଚରଣ ହେବ ସେହି ହାର, ସର୍ତ୍ତ ଓ ଅନୁବନ୍ଧକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ଯାହା ଅନ୍ତର୍ଗତ ସଙ୍କଟକୁ ସ୍ୱୀକାର କରାଯିବ ।

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କୌଶଳଗୁଡିକ ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ, କାର୍ଯ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରର ସମ୍ମୁଖୀନ ଏବଂ ଗଭୀର ଅନ୍ତର୍ଜ୍ଞାନ ନିହିତ ଥିବା ଏକ ଅନବରତ ଶିକ୍ଷଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ମାଧ୍ୟମରେ ଅର୍ଜିତ କରାଯାଏ । ଏକ ଅଗ୍ନି ବୀମା ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ହେବା ପାଇଁ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଖରେ ନିଆଁର ସମ୍ଭାବ୍ୟ କାରଣ, ବିଭିନ୍ନ ଭୌତିକ ଜିନିଷ ଓ ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ନିଆଁର ପ୍ରଭାବ, ଏକ ଉଦ୍ୟୋଗରେ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ପ୍ରକ୍ରିୟା, ଭୂଗୋଳ, ପାଗ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସ୍ଥିତି ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟ ଉତ୍ତମ ଜ୍ଞାନ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ସେହିଭଳି ଏକ ସାମୁଦ୍ରିକ ବୀମା ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ବନ୍ଦର/ରାସ୍ତା ଅବସ୍ଥା, ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ କିମ୍ବା ସଂରକ୍ଷଣ ସମୟରେ କାର୍ଗୋ/ ଜିନିଷପତ୍ର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ସମସ୍ୟା, ଜାହାଜ ଓ ସେଗୁଡିକର ସାମୁଦ୍ରିକ ଯୋଗ୍ୟତା ଇତ୍ୟାଦି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିଶ୍ଚିତରୂପେ ଆବଗତ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ।

ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ବୀମିତର ସଙ୍କଟ ପ୍ରୋଫାଇଲ, ଆୟୁ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟଗତ ପାର୍ଶ୍ୱ, ସ୍ୱଚ୍ଛତା ସ୍ତର ଓ ପରିବାର ଇତିହାସ ବିଷୟରେ ବୁଝିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ସଙ୍କଟକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ କାରକର ପ୍ରଭାବକୁ ମାପିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

କ) ସଙ୍କଟାଙ୍କନ, ଇକ୍ୟୁଟୀ (ସମାନ ଅଂଶ) ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟ ନିରନ୍ତରତା

ବୀମାରେ ସତର୍କ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଓ ସଙ୍କଟ ବର୍ଗୀକରଣର ଆବଶ୍ୟକତା ଏହି ସାଧାରଣ ତଥ୍ୟରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ ଯେ ସମସ୍ତ ସଙ୍କଟ ସମାନ ନୁହନ୍ତି । ଏହି ପ୍ରକାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଙ୍କଟକୁ ଯଥାର୍ଥ ରୂପେ ଆକଳନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ କ୍ଷତି ଘଟଣା ଓ ଗମ୍ଭୀରତାର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଅନୁସାରେ ଏହାର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଯେହେତୁ ସବୁ ସଙ୍କଟଗୁଡିକ ସମାନ ନୁହେଁ, ବୀମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ, ସମାନ ପ୍ରିମିୟମ ଦେବା ପାଇଁ କହିବା ନ୍ୟାୟ ହେବ ନାହିଁ । ସଙ୍କଟାଙ୍କନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ସଙ୍କଟଗୁଡିକୁ ବର୍ଗୀକରଣ କରିବା ଯାହା ଫଳରେ, ସେମାନଙ୍କ ଲକ୍ଷଣ ଓ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ସଙ୍କଟର ଗମ୍ଭୀରତା ଅନୁଯାୟୀ, ଏକ ଯଥାର୍ଥ ହାରର ପ୍ରିମିୟମ ଅଧିରୋପିତ କରାଯାଇପାରେ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଏହାର ଉଚିତ ବୀମାଧାରୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଅଛି ଯେ ଏହା ବିଦ୍ୟମାନ ପଲିସୀସବୁର ସମସ୍ତ ଅନୁବନ୍ଧୀୟ ଦାୟିତ୍ୱଗୁଡିକୁ ନିଭାଇବାକୁ ସକ୍ଷମ ଅଟେ । ଯଦି ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଅଣବୀମାଯୋଗ୍ୟ ସଙ୍କଟଗୁଡିକ ଉପରେ ପଲିସୀସବୁ ଜାରୀ କରେ କିମ୍ବା ସଙ୍କଟକୁ ଆବୃତ କରୁଥିବା ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପ୍ରିମିୟମ ଅପେକ୍ଷା ଅତି କମ୍ ପ୍ରିମିୟମ ଚାର୍ଜ କରେ, ଏହାର ପରିଣାମ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ତା' ଅନୁବନ୍ଧୀୟ ଦାୟିତ୍ୱଗୁଡିକୁ ନିଭାଇବାର କ୍ଷତି କ୍ଷମତାକୁ ସଙ୍କଟରେ ପକାଇବା ହେବ ।

ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ଯିଏ ସେହି ସଙ୍କଟଗୁଡିକ ପାଇଁ ଅତ୍ୟଧିକ ହାରରେ ଚାର୍ଜ କରିବା ପାଇଁ ଚାହେଁ ଯାହା ସେତେ ଅଧିକ ହାରର ଅଧିକାରୀ ନୁହେଁ, ତା' ପାଇଁ ତା' ବ୍ୟବସାୟ ଅଣ ସ୍ୱର୍ଦ୍ଧାତ୍ମକ ଓ ଅରକ୍ଷଣୀୟ ହୋଇପାରେ ।

ସଙ୍କଟାଙ୍କନର ମୂଖ୍ୟ ବିଶେଷତା ନିମ୍ନଲିଖିତ ହୋଇପାରେ -

i. ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟତାଗୁଡିକ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ ସଙ୍କଟକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା

ii. ପ୍ରସ୍ତାବକଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପନା କରାଯାଇଥିବା ସଙ୍କଟର ସ୍ତର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା

iii. ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ ସୁଷ୍ଠରୂପେ ଚାଳିତ ହେଉଛି ବୋଲି ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା

ମୋଟାମୋଟି ରୂପେ, ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟତା, ପ୍ରିମିୟମ ଓ ଅନ୍ୟ ସର୍ତ୍ତଗୁଡିକର ଯଥାର୍ଥତାର ସ୍ତରକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରି ସଙ୍କଟାଙ୍କନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଗୁଡିକ ସାଧିତ ହୋଇପାରେ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 1

ସେହି ଦୁଇଟି କାରକକୁ ଚିହ୍ନିତ କରନ୍ତୁ ଯାହା ବୀମା ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରନ୍ତି ।

I. ସଙ୍କଟର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଓ ଗମ୍ଭୀରତା

II. ସଙ୍କଟର ଉତ୍ସ ଓ ପ୍ରକୃତି

III. ସଙ୍କଟର ଉତ୍ସ ଓ ସମୟ ତାଳ

IV. ସଙ୍କଟର ପ୍ରକୃତି ଓ ପ୍ରଭାବ

ଖ. ହାରନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ମୂଳତତ୍ତ୍ୱ

ବୀମା ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ । ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ କ୍ରୟ କରି, ବୀମିତ ସେହି ବିପଦ ଯାହା ବିରୁଦ୍ଧରେ ସମ୍ପତ୍ତିଟି ବୀମିତ କରାଯାଇଥାଏ , ତାହାଠାରୁ ହେଉଥିବା ଆର୍ଥିକ କ୍ଷତିର ପ୍ରଭାବକୁ ହ୍ରାସ କରେ ।

ଉଦାହରଣ

ଯଦି ଜଣେ ଏକ କାର ଚଳାଏ, ଏକ ସଙ୍କଟ ଥାଏ କି ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ଏହା ନଷ୍ଟ ହୋଇପାରେ । ଯଦି ମାଲିକ ପାଖରେ ମୋଟର ବୀମା ଥାଏ, କାର ନଷ୍ଟ ହେବା ଘଟଣାରେ, ବୀମା କମ୍ପାନୀ ମରାମତି ପାଇଁ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବ ।

ବୀମା ଦାବୀ ଓ ଖର୍ଚ୍ଚର ଭବିଷ୍ୟତ ମୂଲ୍ୟ ଲାଭର ମାର୍ଜିନ ସହିତ, କୁ ଆବୃତ କରିବା ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟ ହିସାବ କରିବାର ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ କମ୍ପାନୀ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହାକୁ ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କୁହାଯାଏ ।

ହାର ହେଉଛି ଏକ ଦତ୍ତ ବୀମା ୟୁନିଟର ମୂଲ୍ୟ ।

ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ହାରକୁ ଭୂମିକମ୍ପ ଆଚ୍ଛାଦନ ପାଇଁ ଟ 1.00 ପ୍ରତି ମିଲି ରୂପେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇପାରେ ।

ହାରଗୁଡ଼ିକ କ୍ଷତିର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଏବଂ ଗମ୍ଭୀରତା ଅନୁସାରେ ଅଲଗା ହୋଇଥାନ୍ତି । ଅତୀତର ପ୍ରଥା ଓ ଚଳିତ ପରିବେଶରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଯାହା ଭବିଷ୍ୟତରେ ଗମ୍ଭୀର କ୍ଷତିକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିପାରେ, ଏହାକୁ ଦେଖିବା ପରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ହାରକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଏ ।

ଉଦାହରଣ

ଭୂମିକମ୍ପ ବୀମାର ଉପରୋକ୍ତ ଉଦାହରଣକୁ ବିଚାର କରନ୍ତୁ । ଚାର୍ଜ କରାଯାଉଥିବା ହାର ଏକ କଂକ୍ରିଟ ଘର ଅପେକ୍ଷା ଏକ ଖରାପ ରେଖା ପାଖରେ ଓ ଏକ ଇଟା ଘର ପାଇଁ ଅଧିକ ହେବ । ଯେଉଁଠି ନଷ୍ଟ ହେବାର ଆଶଙ୍କା ଅଧିକ ଥାଏ ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାର ଉଦାହରଣ ନେଲେ, ସଙ୍କଟର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘଟକ ଉପରେ ସାଂଖ୍ୟିକ କିମ୍ବା ଶତକଡ଼ା ଆକଳନ କରାଯାଏ । ଆୟୁ, ଜାତି, ବ୍ୟବସାୟ, ଅଭ୍ୟାସ ଆଦି ଭଳି କାରକଗୁଡ଼ିକୁ ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଏ ଏବଂ ପୂର୍ବନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମାନକଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଆଧାର କରି ସାଂଖ୍ୟିକ ରୂପେ ପ୍ରାପ୍ତଙ୍କ ଦିଆଯାଏ ।

ଧ୍ୟାନ ରଖନ୍ତୁ କି ହାର ଓ ପ୍ରିମିୟମ ସମାନ ନୁହେଁ ।

ପ୍ରିମିୟମ = (ବୀମିତ ରାଶି) x (ହାର)

1. ହାରନିର୍ଦ୍ଧାରଣର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାର ମୂଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଅଟେ ଯେ, ଉଭୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ବୀମିତଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ, ବୀମାର ମୂଲ୍ୟ ଯଥେଷ୍ଟ ଓ ଯଥାର୍ଥ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ, ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ମୋଟ ରୂପେ ହାରଗୁଡ଼ିକ ଦାବୀ, ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ କରନିର୍ଦ୍ଧାରଣର ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଦୁଃଖଦ ଘଟଣା ପାଇଁ ଓ ଲାଭ ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ମାର୍ଜିନ ଛାଡ଼ିବା ଆବଶ୍ୟକ।

ବୀମିତଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ, ଯଥାର୍ଥ ହାରର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ଖର୍ଚ୍ଚ, ଦୁଃଖଦ ଘଟଣା ଓ ଲାଭ ପାଇଁ ଯଥାର୍ଥ ଚାର୍ଜ ସହିତ, ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆପଦସବୁକୁ ଆବୃତ କରିବା ପାଇଁ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ରାଶିଠାରୁ ଅଧିକ ଦେବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ ।

ଅଗ୍ନି ପ୍ରିମିୟମ ହାରସବୁକୁ ଯଥାର୍ଥ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଇପାରେ ଯଦି ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସବୁ ବଡ଼ ବଡ଼ କାରକଗୁଡ଼ିକର ଧ୍ୟାନ ରଖନ୍ତି, ଯାହା ସଙ୍କଟକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଛୋଟ କାରକଗୁଡ଼ିକୁ ଅବଜ୍ଞା କରନ୍ତି ଯାହା ମୋଟ ରୂପେ ଆକଳିତ ହାରରେ କେବଳ ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ଅନ୍ତର ଆଣନ୍ତି ।

2. ପ୍ରିମିୟମ ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା

ଅତୀତ କ୍ଷତି ଅଭିଜ୍ଞତା ଆଧାରରେ ପ୍ରିମିୟମର ଶୁଦ୍ଧ ହାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଏ । ଏଣୁ କରି, ଅତୀତ ହାନିଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସାଂଖ୍ୟିକ ତଥ୍ୟ ହାର ସବୁର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ।

ହାରଗୁଡ଼ିକ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ପାଇଁ, ସଙ୍କଟଗୁଡ଼ିକର ଏକ ଗାଣିତିକ ମୂଲ୍ୟ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ ।

ଉଦାହରଣ

ଯଦି ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ ମୋଟର ସାଇକେଲର କ୍ଷତି ଅଭିଜ୍ଞତାକୁ ଧରନ୍ତୁ 10 ବର୍ଷର ଅବଧି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକାଠି କରାଯାଏ, ଆମେ ଗାଡ଼ିଗୁଡ଼ିକର ନଷ୍ଟ କାରଣରୁ ହୋଇଥିବା କ୍ଷତିର ମୋଟ ପରିମାଣ ପାଇବା । କ୍ଷତିର ଏହି ପରିମାଣ ମୋଟର ସାଇକଲଗୁଡ଼ିକର ମୋଟ ମୂଲ୍ୟର ଶତକଡା ରୂପେ ପ୍ରକାଶ କରି ଆମେ ସଙ୍କଟର'ଗାଣିତିକ ମୂଲ୍ୟ' ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରି ପାରିବା । ଏହାକୁ ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ମୂତ୍ର ରୂପେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇପାରେ :

$$M = \frac{L}{V} \times 100$$

L କ୍ଷତିସବୁର ମୋଟ ପରିମାଣକୁ ଏବଂ V ସମସ୍ତ ମୋଟର ସାଇକଲର ମୋଟ ମୂଲ୍ୟକୁ ସୂଚୀତ କରେ ।

ଆସନ୍ତୁ ମନେକରନ୍ତୁ ଯେ:

- ✓ ଏକ ମୋଟର ସାଇକଲର ମୂଲ୍ୟ ଟ 50,000/-
- ✓ କ୍ଷତି ଅଭିଜ୍ଞତା: 10 ବର୍ଷରେ 1000 ମୋଟର ସାଇକଲ ମଧ୍ୟରୁ, 50 ସାଇକଲ ଚୋରୀ ହୁଏ
- ✓ ହାରାହାରି ହିସାବରେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ଚୋରୀ କାରଣରୁ ପାଞ୍ଚଟି ମୋଟର ସାଇକଲ ମୋଟ କ୍ଷତି ହୁଏ

ସୂତ୍ର ପ୍ରୟୋଗ କଲେ, ପରିଣାମ ହେବ:

କ୍ଷତି (ଟ.50,000X5) = ଟ. 2,50,000

ମୂଲ୍ୟ (ଟ. 50,000X1000) = ଟ. 5,00,00,000

ତେଣୁ ମୋଟ ସାଇକଲ ମାଲିକ ଦେଉଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ହାର ହେଉଛି ଟ 50,000/- ର ଅର୍ଦ୍ଧ ପ୍ରତିଶତ, ଅର୍ଥାତ୍ ଟ 250 /-ପ୍ରତିବର୍ଷ, ଏହାକୁ 'ଶୁଦ୍ଧ'ପ୍ରିମିୟମ କୁହାଯାଏ ।

ଟ. 250 ପ୍ରତି ସାଇକଲ ହିସାବରେ, ଟ 2.5 ଲକ୍ଷ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଏ ଯାହା 5 ଗାଡିର ମୋଟ କ୍ଷତି ଉପରର ଦାବୀ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

ଯଦି ଉପରେ ଆସିଥିବା ଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରିମିୟମ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଏ, ଏହା ଏକ ଫଣ୍ଡ ଗଠିତ ହେବ ଯାହା କ୍ଷତିର ପୂରଣ ପାଇଁ କେବଳ ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ ।

ଉପରୋକ୍ତ ଉଦାହରଣରେ ଆମେ ଦେଖିପାରିବା ଯେ କୌଣସି ଅତିରିକ୍ତ ରାଶି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ବୀମା ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ପ୍ରଶାସନର ଖର୍ଚ୍ଚ (ପ୍ରବନ୍ଧନ ଖର୍ଚ୍ଚ) ଓ ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବାର ଖର୍ଚ୍ଚ (ଅଭିକର୍ତ୍ତାର କମିଶନ) ମଧ୍ୟ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ଥାଏ । ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଅତିଶୟ କ୍ଷତି ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଏକ ମାର୍ଜିନ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ପରିଶେଷରେ,ଯେହେତୁ ବୀମାର କାରବାର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟ ଭଳି, ବ୍ୟବସାୟିକ ଆଧାରରେ ହୁଏ,ଲାଭର ଏକ ମାର୍ଜିନର ପ୍ରାବଧାନ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯାହା ଏହି ବ୍ୟବସାୟରେ ନିବେଶ କରିଥିବା ମୂଳଧନ ଉପରେ ଏକ ରିଟର୍ଣ୍ଣ (ଫେରସ୍ତ) ହୁଏ ।

ତେଣୁ କରି, ଖର୍ଚ୍ଚ, ସଂରକ୍ଷଣ ଓ ଲାଭସବୁ ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ ରଖିବା ପାଇଁ 'ଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରିମିୟମ' କୁ ପ୍ରତିଶତ ଯୋଗ କରି ଉପଯୁକ୍ତ ରୂପେ ଭରା ଯାଏ କିମ୍ବା ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଏ ।

ପ୍ରିମିୟମର ଅନ୍ତିମ ହାରରେ ନିମ୍ନ ଘଟକସବୁ ସମ୍ମିଳିତ ଥାଆନ୍ତି:

- ✓ କ୍ଷତି ରାଶି ପ୍ରଦାନ
- ✓ କ୍ଷତି ଖର୍ଚ୍ଚ (ଉ.ସ୍ୱ. ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଶୁଳ୍କ)
- ✓ ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କ କମିଶନ
- ✓ ପ୍ରବନ୍ଧନର ଖର୍ଚ୍ଚ
- ✓ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଅତ୍ୟଧିକ କ୍ଷତି ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷଣ ସକାଶେ ମାର୍ଜିନ, ଉ.ସ୍ୱ. 5 କଳ୍ପିତ କ୍ଷତି ବିରୁଦ୍ଧରେ 7 ମୋଟ କ୍ଷତି
- ✓ ଲାଭ ପାଇଁ ମାର୍ଜିନ

ଅନୁଭୂତି (ଅଭିଜ୍ଞତା) ସମୟାବଧିର ଏକ ସତର୍କ ଚୟନ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଅତ୍ୟାଧୁନିକ କ୍ଷତି ଅନୁଭୂତି ସମୟାବଧି ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ହେବା ଉଚିତ୍ । ଚୟନିତ ସମୟାବଧିରେ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଯଥେଷ୍ଟ କ୍ଷତି ଅନୁଭୂତି ତଥ୍ୟ ଥିବା ଉଚିତ୍ ଯାହା ଫଳରେ ପରିଣାମଗୁଡିକର

ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସାଂଖ୍ୟିକ ମହତ୍ତ୍ୱ କିମ୍ବା ବିଶ୍ୱସନୀୟତା ଥିବ । ପରିଶେଷରେ ଯେତେବେଳେ ବ୍ୟବସାୟଟି ଅନର୍ଥକାରୀ କ୍ଷତିର ଅଧୀନ ହୁଏ, ଅନୁଭୂତି ସମୟାବଧି ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ହାରାହାରି ଅନର୍ଥକାରୀ ଘଟଣାକୁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କାରକଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ, ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ସୁନିଶ୍ଚିତ କରି ପାରିବ ଯେ ହାରଗୁଡ଼ିକ ଅଯଥାର୍ଥ, ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଧିକ କିମ୍ବା ସମାନ ପ୍ରକାରର ସଂକଟ ଓ ଗୁଣବତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ଅନୁଚିତ ପକ୍ଷପାତୀ ନୁହେଁ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 2

ଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରିମିୟମ କ'ଣ ?

I. ପ୍ରିମିୟମ ଯାହା କେବଳ କ୍ଷତି ପାଇଁ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ବେଶୀ

II. ପ୍ରିମିୟମ ଯାହା ସମାଜର ଅତ୍ୟଳ୍ପ (ମାର୍ଜିନଲ) ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ

III. ପ୍ରଶାସନିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ଭରିବା ପରବର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରିମିୟମ

IV. ପ୍ରିମିୟମ ଯାହା ଅତ୍ୟାଧୁନିକ କ୍ଷତି ଅନୁଭୂତି ସମୟାବଧି ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ

ଗ. ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କାରକ

ସେହି ଉପଯୋଗୀ ତତ୍ତ୍ୱସବୁ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ମୂଲ୍ୟ/ହାରକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ମୂଲ୍ୟ/ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଯୋଜନା କରନ୍ତି, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ମୂଲ୍ୟ/ହାରନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କାରକ କହନ୍ତି । ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ 'ହାରନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କାରକଗୁଡ଼ିକୁ' ସଙ୍କଟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାରେ ଏବଂ ସେମାନେ ଚାର୍ଜ କରିବାକୁ ଥିବା ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାରେ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି ।

- ✓ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପ୍ରଥମରେ ଏକ ମୂଳ ମୂଲ୍ୟ /ହାର ସ୍ଥାପିତ କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଆକଳନ/ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନର ଉପଯୋଗ କରନ୍ତି
- ✓ ତାପରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସକାରାତ୍ମକ ଲକ୍ଷଣ ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଲାଗୁକରାଯାଇଥିବା ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଏହି ମୂଲ୍ୟର ସମାୟୋଜନ କରନ୍ତି, ଯେପରିକି ସମ୍ପତ୍ତି ସଙ୍କଟ ଉପରେ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଅଗ୍ନି ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ବିପରୀତ ଲକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିବା ଲୋଡିଙ୍ଗ ସହିତ ଏହି ମୂଲ୍ୟର ସମାୟୋଜନ କରନ୍ତି, ଯେପରିକି ମୋଟର ସଙ୍କଟ ଉପରେ ଦୁର୍ବଳ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ ଥିବା ଚାଳକ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପାଇଁ ସୂଚନାର ଆଧାର:

କୌଣସି ସାଂଖ୍ୟିକ (କିମ୍ବା ତଥ୍ୟାତ୍ମକ) ବିଶ୍ଳେଷଣର ପ୍ରଥମ ଚରଣ ହେଉଛି ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ । ଏକ ସଙ୍କଟର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ସମୟରେ, ଜଣେ ସଙ୍କଟାଙ୍କକର ନିର୍ଭୁଲ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନରେ ସହାୟତା ଦେବା ପାଇଁ ସେ ଯେତେ ବେଶୀ ସମ୍ଭବ, ସେତେ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ସୂଚନାର ଆଧାରଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି :

i. **ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ କିମ୍ବା ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଉପସ୍ଥାପନା**

ii. **ସଙ୍କଟ ସର୍ବେକ୍ଷଣ**

iii. **ଐତିହାସିକ ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି ତଥ୍ୟ:** କେତେକ ଶ୍ରେଣୀର ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ, ଯଥା: ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଓ ମୋଟର ଶ୍ରେଣୀରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଭବିଷ୍ୟତ ଦାବୀ ଅନୁଭୂତିର ଏକ ସଙ୍କେତ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ, ଏବଂ ଏକ ଯଥାର୍ଥ ପ୍ରିମିୟମରେ ଉପନୀତ ହେବା ପାଇଁ ସଙ୍କଟାଙ୍କକମାନେ ଅନେକ ସମୟରେ ଐତିହାସିକ ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି ତଥ୍ୟର ଉପଯୋଗ କରନ୍ତି ।

ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ନିର୍ଭୁଲ ଅର୍ଥପ୍ରତିପାଦନ ଓ ଦାବୀ ଅନୁଭୂତିର ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଉପଯୋଗ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ଅନର୍ଥକାରୀ କ୍ଷତିଗୁଡିକ ଲକ୍ଷଣ ହିସାବରେ ଅଣ ଅନୁମେୟ ଓ ବିରଳ । ତେଣୁ ସାଂଖ୍ୟିକ ତଥ୍ୟ ସର୍ବଦା ଉପଲବ୍ଧ ନୁହେଁ କିମ୍ବା ଗଣନାର ଆଧାର ରୂପେ ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ ନୁହେଁ । (ଆଧୁନିକ କମ୍ପ୍ୟୁଟରର ଆଗମନରେ ପ୍ରାକୃତିକ ବିନାଶକାରୀ ଘଟଣାଗୁଡିକର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ପ୍ରଭାବକୁ ମାପିବା ପାଇଁ ଆଜିକାଲି ବିଭିନ୍ନ ଅନୁକରଣ ନମୂନାଗୁଡିକର ଉପଯୋଗ କରାଯାଉଛି)

1. ଆପଦ

ବୀମାର ଭାଷାରେ ଆପଦର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ସେହି ପରିସ୍ଥିତି କିମ୍ବା ଲକ୍ଷଣ କିମ୍ବା ବିଶେଷତାଗୁଡିକ ଯାହା ଏକ ଦିଆଯାଇଥିବା ବିପଦରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ କ୍ଷତିର ସମ୍ଭାବନା ସୃଷ୍ଟି କରେ କିମ୍ବା ବୃଦ୍ଧି କରେ । ସମ୍ପତ୍ତି ଓ ବ୍ୟକ୍ତି ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଆପଦର ପୁଙ୍ଖାନୁପୁଙ୍ଖ ଜ୍ଞାନ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ ଅଟେ ।

ଆପଦଗୁଡିକୁ ଭୌତିକ ଓ ନୈତିକ ରୂପେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇପାରେ । ଭୌତିକ ଆପଦର ଅର୍ଥ ବୀମାର ବିଷୟ ବସ୍ତୁର ଭୌତିକ ଲକ୍ଷଣଗୁଡିକ ଠାରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେଉଥିବା ସଙ୍କଟ, ଯେତେବେଳେ କି ନୈତିକ ଆପଦ ମାନବିକ ଦୁର୍ବଳତା (ଉ.ସ୍ୱ. ଅସାଧୁତା, ଅସତର୍କତା, ଇତ୍ୟାଦି) ଠାରୁ କିମ୍ବା ସାଧାରଣ ଆର୍ଥିକ କିମ୍ବା ସାମାଜିକ ପରିସ୍ଥିତିରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇପାରେ । କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସ୍ତରରେ, ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଭୌତିକ ଓ ନୈତିକ ଆପଦ ଗୁଡିକର ଆକଳନ ସହିତ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ।

2. ଭୌତିକ ଆପଦ

ଭୌତିକ ଆପଦକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ସୂଚନାଠାରୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇପାରେ । ଏହାକୁ ସଙ୍କଟର ସର୍ବେକ୍ଷଣ କିମ୍ବା ନିରୀକ୍ଷଣ ଦ୍ୱାରା ଅଧିକ ଉତ୍ତମରୂପେ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇପାରେ । ନିମ୍ନରେ ବିଭିନ୍ନ ଶ୍ରେଣୀର ବୀମାରେ ଥିବା ଭୌତିକ ଆପଦର କେତେକ ଉଦାହରଣ ଦିଆଗଲା ।

କ) ଅଗ୍ନି

i. ନିର୍ମାଣ

ନିର୍ମାଣ କାନ୍ଥ ଓ ଛାତରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ନିର୍ମାଣକାରୀ ପଦାର୍ଥଗୁଡିକୁ ସୂଚୀତ କରେ । ଏକ କଙ୍କ୍ରିଟ ଘର କାଠ ତିଆରି ଘର ଠାରୁ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଅଟେ ।

ii. ଉଚ୍ଚତା

ତାଲା ସଂଖ୍ୟା ଯେତେ ଅଧିକ ହୁଏ, ନିଆଁ ଲିଭାଇବାର ସମସ୍ୟା କାରଣରୁ ଆପଦ ବି ଅଧିକ ହେବ ।ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟକ ତାଲା ଥିଲେ ଉପର ତାଲାଗୁଡିକ ଭାଙ୍ଗିଯିବାର ସଙ୍କଟ ଥାଏ ଯାହା ଅଧିକ ପ୍ରଭାବୀ ନଷ୍ଟର କାରଣ ହୁଏ ।

iii. ଫ୍ଲୋରିଙ୍ଗର ପ୍ରକୃତି

କାଠ ନିର୍ମିତ ଭୂମି ନିଆଁରେ ଜାଳେଣି ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ନିଆଁ ଲାଗିବାରେ କାଠ ନିର୍ମିତ ଭୂମି ସହଜରେ ପଡିଯାଏ, ଯାହା ଫଳରେ ଉପର ମହଲାରୁ ଯନ୍ତ୍ରପାତି କିମ୍ବା ଜିନିଷ ପତ୍ରାଦି ପଡିବା ଦ୍ୱାରା ତଳ ମହଲାର ସମ୍ପତ୍ତିର ନଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ ।

iv. ଦଖଲ

ଏକ ଘରର ଦଖଲ, ଏବଂ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଯାହା ପାଇଁ ଏହା ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ । ଦଖଲରୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଆପଦ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ ।

v. ଜ୍ୱଳନ ଆପଦ

ସେହି ଘରଗୁଡିକ, .ଯେଉଁଠି ରାସାୟନିକ ପଦାର୍ଥ ଉତ୍ପାଦନ କରାଯାଏ କିମ୍ବା ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ, ଯଥେଷ୍ଟ ଜ୍ୱଳନ ଆପଦ ସହିତ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ଥାଆନ୍ତି । ଏକ କାଠ ତିଆରି ବାରଣ୍ଡାରେ ଏକ ଉଚ୍ଚ ଦହନୀୟତା ଆପଦର ସ୍ଥିତି ଥାଏ କାରଣ ଥରେ ନିଆଁ ଲାଗିଗଲେ, କାଠ ଅତିଶୀଘ୍ର ଜଳିଯାଏ । ନିଆଁ ଲାଗିବା ଘଟଣାରେ ବସ୍ତୁଗୁଡିକ ନଷ୍ଟ ହେବାର ଆଶଙ୍କା ଅତ୍ୟଧିକ ଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, କାଗଜ, ପୋଷାକ ଆଦି ନା କେବଳ ନିଆଁ ଜନିତ ଶିକାର ହୁଅନ୍ତି ଅପିତୁ ପାଣି, ଗରମ ଆଦି ଜନିତ ନଷ୍ଟର ବି ଶିକାର ହୁଅନ୍ତି ।

vi. ନିର୍ମାଣର ପ୍ରକ୍ରିୟା

ଯଦି ରାତି ସମୟରେ କାମ କରାଯାଏ, କୃତ୍ରିମ ଆଲୋକ, ଯନ୍ତ୍ରପାତିର ଅନବରତ ବ୍ୟବହାର କାରଣରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ଘର୍ଷଣ ଏବଂ ଥକିବା କାରଣରୁ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଅସତର୍କତା କାରଣରୁ ଆପଦ ବଢିଯାଏ ।

vii. ଅବସ୍ଥିତି

ସଙ୍କୁଚିତ (ଭିଡ) କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅବସ୍ଥାନ, ଆପଦଜନକ ସଂଲଗ୍ନ ପରିସର ସହିତ ସଂପର୍କ ଓ ଫାୟାର ଠାରୁ ଦୂରତା ହେଉଛି ଭୌତିକ ଆପଦର ଉଦାହରଣ ।

ଖ) ସାମୁଦ୍ରିକ

i. ଜାହାଜର ଆୟୁ ଓ ଅବସ୍ଥା

ପୁରାତନ ଜାହାଜଗୁଡିକ ନିକୃଷ୍ଟ ଆପଦର ଶିକାର ହୁଅନ୍ତି ।

ii. କରିବାକୁ ଥିବା ଜଳଯାତ୍ରା

କାରକଗୁଡିକ ହେଉଛି ଜଳ ଯାତ୍ରାର ରାସ୍ତା, ଲୋଡ ଓ ଅଣ-ଲୋଡ କରିବା ଅବସ୍ଥା ଏବଂ ବନ୍ଦର ରେ ଜିନିଷ ଗୁଡିକର ରଖିବା ସୁବିଧା

iii. ସଂରକ୍ଷିତ ବସ୍ତୁ ଗୁଡିକର ପ୍ରକୃତି

ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟର ବସ୍ତୁଗୁଡିକ ପାଇଁ ଚୋରୀର ଆଶଙ୍କା ଥାଏ ; ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଗୁଡିକର ନିଆ ଅଣାରେ ଭାଙ୍ଗିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ ।

iv. ପ୍ୟାକ୍ କରିବା ପଦ୍ଧତି

ଗଣ୍ଡରୀରେ ପ୍ୟାକ୍ କରାଯାଇଥିବା ବୋଝେଇକୁ ବ୍ୟାଗ୍ ଗୁଡିକରେ ପ୍ୟାକ୍ କରାଯାଇଥିବା ବୋଝେଇ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଉତ୍ତମ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଏ । ପୁନଃ, କେବଳ ଗୋଟିଏ ବ୍ୟାଗ ଅପେକ୍ଷା ଦୁଇଟି ବ୍ୟାଗ୍ ଅଧିକ ନିରାପଦ ।

ଅନ୍ୟଠୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଡ୍ରମରେ ଥିବା ତରଳ ପଦାର୍ଥରେ ଖରାପ ଭୌତିକ ଆପଦ ଉପସ୍ଥିତ ଥାଏ ।

ଗ) ମୋଟର

i. ଗାଡିର ଆୟୁ ଓ ଅବସ୍ଥା

ପୁରୁଣା ଗାଡିଗୁଡିକ ଦୁର୍ଘଟଣାର ଶିକାର ହେବା ସମ୍ଭାବନା ଅଧିକ ।

ii. ଗାଡିର ପ୍ରକାର

ସ୍ପୋର୍ଟ୍ସ କାରଗୁଡିକ ଅଧିକ ଭୌତିକ ଆପଦ ଆଦି ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ରଖନ୍ତି ।

ଘ) ଚୋରୀ

i. ସଂରକ୍ଷିତ ଜିନିଷଗୁଡିକର ପ୍ରକୃତି

ଛୋଟ ଆକାରରେ ଥିବା ଉଚ୍ଚ ମୂଲ୍ୟର (ଉ.ସ୍ୱ. ଅଲଙ୍କାର ଆଦି) ଓ ସହଜ ରୂପେ ନିଆଯାଇ ପାରୁଥିବା ବସ୍ତୁଗୁଡିକ ଖରାପ ସଙ୍କଟ ରୂପେ ବିଚାର କରାଯାଏ ।

ii. ଅବସ୍ଥିତି

ଉପର ମହଲା ସଙ୍କଟ ଅପେକ୍ଷା ତଳ ମହଲା ସଙ୍କଟ ନିକୃଷ୍ଟ ଅଟେ ନିଛାଟିଆ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅବସ୍ଥିତ ପ୍ରାଇଭେଟ ଆବାସଗୁଡିକ ଆପଦ ପୂର୍ଣ୍ଣ ।

iii. ନିର୍ମାଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆପଦ

ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟକ କବାଟ ଓ ଝରକା ଖରାପ ଭୌତିକ ଆପଦର ସୂଚନା ।

ଙ) ବ୍ୟକ୍ତିର ଦୁର୍ଘଟଣା

i. ବ୍ୟକ୍ତିର ବୟସ

ଅତି ବୃଦ୍ଧ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଦୁର୍ଘଟଣାର ଅଧୀନ ହୁଅନ୍ତି, ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଲେ ସେମାନେ ସୁସ୍ଥ ହେବା ପାଇଁ ଅଧିକ ସମୟ ନିଅନ୍ତି ।

ii. ରୋଜଗାରର ପ୍ରକୃତି

ଘୋଡା ସବାରୀ, ଖଣିରେ କାମ କରୁଥିବା ଇଞ୍ଜିନିୟର, କାମ କରୁଥିବା ଶ୍ରମିକମାନେ ଖରାପ ଭୌତିକ ଆପଦର ଉଦାହରଣ ।

iii. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ଶାରୀରିକ ଅବସ୍ଥା

ମଧୁମେହରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ଶାରୀରିକ କ୍ଷତ ଅବସ୍ଥାରେ ଶଲ୍ୟ ଚିକିତ୍ସାରେ ଆରୋଗ୍ୟ ହୋଇ ନ ପାରେ ।

ଚ) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା

i. ବ୍ୟକ୍ତିର ଆୟୁ

କମ ଆୟୁ ବର୍ଗ ପାଇଁ ବାରମ୍ବାର ଅସୁସ୍ଥତାର ଶିକାର ହେବା ସମ୍ଭାବନା କମ୍ ଥାଏ ।

ii. ବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି, ଅର୍ଥାତ୍ ବର୍ତ୍ତମାନ କୌଣସି ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଛି କି

iii. ମଦ କିମ୍ବା ତମାଖୁର ସେବନ

iv. ରୋଜଗାରର ପ୍ରକୃତି

ସେ ଭଳି କାରଖାନାରେ କାମ କରିବା ଯେଉଁଠି ଧୂଆଁ କିମ୍ବା ଧୂଳିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା ଅବସର ଅତ୍ୟଧିକ ।

3. ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନରେ ଭୌତିକ ଆପଦଗୁଡିକର ମୁକାବିଲା କରିବା

ସଙ୍କଟାଙ୍କକମାନେ ଭୌତିକ ଆପଦଗୁଡିକର ମୁକାବିଲା କରିବା ପାଇଁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପଦ୍ଧତିଗୁଡିକର ଉପଯୋଗ କରନ୍ତି :

- ✓ ପ୍ରିମିୟମ ଲୋଡା ଭାରୀ କରିବା
- ✓ ପଲିସୀରେ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ଗୁଡିକର ପ୍ରୟୋଗ କରିବା
- ✓ କେତେକ ଧାରାର ପ୍ରୟୋଗ କରିବା
- ✓ ଅତିରିକ୍ତ / କାଟଯୋଗ୍ୟର ପ୍ରୟୋଗ

- ✓ ସ୍ୱୀକୃତ ଆବରଣକୁ ସୀମିତ କରିବା
- ✓ ଆବରଣର ଅସ୍ୱୀକାରକରଣ

କ) ପ୍ରିମିୟମ ଲୋଡ / ଭାରୀ କରିବା

ଏକ ସଙ୍କଟ ସମ୍ମୁଖୀନରେ କେତେକ ବିପରୀତ ଲକ୍ଷଣ ଥାଇପାରେ ଯାହା ପାଇଁ ସଙ୍କଟାଙ୍କକମାନେ ତାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପୂର୍ବରୁ କିଛି ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ଚାର୍ଜ କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେଇ ପାରନ୍ତି ।

ପ୍ରିମିୟମ ଲୋଡ କରି ଦାବୀର ଅଧିକ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା କିମ୍ବା ବଡ ଦାବୀର ଘଟଣାକୁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଏ ।

ଉଦାହରଣ

i. ଲାଇନର କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଜାହାଜଗୁଡିକ ଦ୍ୱାରା ବୋଝେଇ ହୋଇଥିବା କାର୍ଗୋ ପାଇଁ ସାଧାରଣ ହାରର ପ୍ରିମିୟମ ଚାର୍ଜ କରାଯାଏ, ଯାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମାନଦଣ୍ଡର ଅନୁରୂପ ହୋଇଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ, ଯଦି ଏକ ଅଧିକ-ଆୟୁ ଥିବା କିମ୍ବା କମ- ଟନ ବୋହୁଥିବା ଜାହାଜ କାର୍ଗୋକୁ ବୋଝେଇ କରେ ତେବେ ଅଧିକ ପ୍ରିମିୟମ ଲାଗୁ କରାଯିବ ।

ii. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମା ରେ ଯଦି ବୀମିତ ଆପଦଜନକ ପେଶା /ସଉକ ଯେପରିକି ପର୍ବତାରୋହଣ, ଚକ ରେ ଦୌଡ, ବଡ଼ ଶିକାର ଆଦିରେ ନିୟୋଜିତ ରହେ, ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ଲାଗୁ କରାଯିବ ।

iii. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ଯଦି ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ସମୟରେ ବିପରୀତ ଲକ୍ଷଣ ଥାଏ, ଏହାର ପରିଣାମ ମଧ୍ୟ ପ୍ରିମିୟମ ଭାରୀ କରିବା ହୋଇପାରେ ।

ବେଳେ ବେଳେ ବିପରୀତ ଦାବୀ ଅନୁପାତ ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ ଲୋଡ/ଭାରୀ କରାଯାଏ, ଯେମିତି କି ମୋଟର ବୀମା କିମ୍ବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ହୋଇଥାଏ ।

ଆଇଆରଡିଏ ର ଆଧୁନିକ ବିନିୟାମକ ଅନୁସାରେ ବୈୟକ୍ତିକ ଦାବୀ ଆଧାରିତ ଲୋଡିଙ୍ଗ ଲାଗୁ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ବସ୍ତୁନିଷ୍ଠ କାରକଗୁଡିକ ଉପରେ ଆଧାରିତ ସମଗ୍ର ପୋର୍ଟଫୋଲିଓ ଉପରେ କେବଳ ଲୋଡିଙ୍ଗ୍ ଲାଗୁ ହୋଇପାରିବ ।

ଖ) ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ର ଅଧିରୋପଣ

ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ଭୌତିକ ଆପଦକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ଯଥାର୍ଥ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତିସବୁ ସମ୍ମିଳିତ କରିଥାନ୍ତି । କେତେକ ଉଦାହରଣ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି।

ଉଦାହରଣ

i. ସାମୁଦ୍ରିକ କାର୍ଗୋ

ଏକ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରୀ କରାଯାଏ ଏହି ସୂଚନା ଦେବାପାଇଁ ଯେ ଜିନିଷଗୁଡିକ (ଉ.ସ୍ୱ.ଚା) ଟିଣ ଲାଇନ କରାହୋଇଥିବା ଡବା ଗୁଡିକରେ ପ୍ୟାକ୍ କରାଯାଇଛି ।

ii. ଚୋରୀ

ଏହି ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ଦିଆଯାଉଛି ଯେ ସମ୍ପତ୍ତିଟି ଏକ ଜଗୁଆଳୀ ଦ୍ୱାରା ଚବିଶ ଘଣ୍ଟା ପାଇଁ ନଜର ରଖାଯାଉଛି ।

iii. ନିଆଁ

ଅଗ୍ନି ବୀମାରେ, ଏହି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦିଆଯାଏ ଯେ ପରିସରଟି ସାଧାରଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସମୟ ବାହାରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେବ ନାହିଁ ।

iv. ମୋଟର

ଏହି ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ଦିଆଯାଏ ଯେ ଗାଡ଼ିଟି ବେଗ ପରୀକ୍ଷଣ କିମ୍ବା ରେସିଙ୍ଗ୍ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହେବ ନାହିଁ ।

ଗ) କେତେକ ଧାରାର ପ୍ରୟୋଗ ଯାହା ଦାବୀ/କ୍ଷତି ରାଶିକୁ ହ୍ରାସ କରିବ

ଉଦାହରଣ

ସାମୁଦ୍ରିକ ବୀମା : ଅଂଶଗୁଡିକରେ ଛୋଟ ଧରଣର ମୂଲ୍ୟବାନ ଯନ୍ତ୍ରପାତିରେ ଏକ ନିର୍ମାଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ମୋଟ କ୍ଷତି ଆଣିପାରେ । ସେସବୁ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ପ୍ରତିବଦଳ ଧାରାର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆସେ, ଯାହା ସଙ୍କଟାଙ୍କକର ଦାୟିତ୍ୱକୁ କେବଳ ପ୍ରତିବଦଳ, ଅଗ୍ରସାରିତ ଓ କୌଣସି ଭଙ୍ଗା ଅଂଶକୁ ମରାମତି କରିବାର ଖର୍ଚ୍ଚ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ କରିଦିଏ ।

କାଷ୍ଟ (ଢ଼ଳା ହୋଇଥିବା) ପାଇପ, ହାର୍ଡ ବୋର୍ଡରେ ବେଳେ ବେଳେ କେବଳ ଧାରଗୁଡିକର ନଷ୍ଟ ହୁଏ । କାଷ୍ଟ ପାଇପ, ହାର୍ଡ ବୋର୍ଡ ଆଦି ଉପରେ ସାମୁଦ୍ରିକ ବୀମା କାଟିବା ଧାରା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆସେ ଯାହା ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ଦିଏ ଯେ ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଅଂଶକୁ କାଟି ଦେଇ ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଂଶର ଉପଯୋଗ କରାଯାଉ ।

ଅନେକ ସମୟରେ ଅନ୍ତର୍ଦେଶୀୟ କାରବାର ପାଇଁ ବିଦେଶରୁ ଆମଦାନୀ ହେଉଥିବା ଜିନିଷ ଉପରେ ସାମୁଦ୍ରିକ ବୀମାର ଦାବୀ କରାଯାଏ । ଏହା ଅତି ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରେ ଯେ ସେସବୁ ଜିନିଷ ଉପରେ କ୍ଷତି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ସମୁଦ୍ର ଜଳଯାତ୍ରା ସମୟରେ ପୂର୍ବରୁ ହୋଇଥାଇପାରେ କିନ୍ତୁ ବାହ୍ୟ ପରୀକ୍ଷଣ ସମୟରେ ଦିଶୁ ନ ଥାଇ ପାରେ ।

ସେସବୁ ସଙ୍କଟଗୁଡିକ ବନ୍ଦରରେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ ଜିନିଷର ନିରୀକ୍ଷଣ ପରେ ସ୍ୱୀକୃତ ହୁଏ । ପଲିସୀ ସ୍ୱୀକାର ପୂର୍ବରୁ ସର୍ବେକ୍ଷଣର ଅଧୀନ ଅଟେ ।

ଘ) ଅତିରିକ୍ତ/କାଟିବାଯୋଗ୍ୟ ର ଅଧିରୋପଣ

ଯେତେବେଳେ କ୍ଷତି ପରିମାଣ ଉଲ୍ଲିଖିତ କାଟିବାଯୋଗ୍ୟ/ଅତିରିକ୍ତ ଠାରୁ ଅଧିକ ହୋଇଯାଏ, 'ଅବଶିଷ୍ଟ'କୁ 'ଅତିରିକ୍ତ' ଧାରା ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । ସୀମା ଭିତରେ ଥିବା କ୍ଷତି ଦେୟ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଏହି ସବୁ ଧାରାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ଛୋଟ ରକମର ଦାବୀଗୁଡିକୁ ହଟାଇବା । ଯେହେତୁ ବୀମିତକୁ କ୍ଷତିର ଏକ ଅଂଶ ଦେବା ପାଇଁ କୁହାଯାଏ, ତାକୁ ବେଶୀ ସତର୍କ ହେବାପାଇଁ ଏବଂ କ୍ଷତି ନିରାକରଣର ଅଭ୍ୟାସ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରାଯାଏ ।

ଙ) ଆବରଣର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

ଉଦାହରଣ

i. **ମୋଟର :** ଏକ ପୁରୁଣା ମୋଟର ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ବ୍ୟାପକ ସର୍ତ୍ତରେ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ହେବ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ଏକ ସୀମିତ / ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଆବରଣ ଅର୍ଥାତ୍ କେବଳ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ସଙ୍କଟ ବିରୁଦ୍ଧରେ କେବଳ ଦେଇପାରନ୍ତି ।

ii. **ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା :** ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ପ୍ରସ୍ତାବକ, ଯିଏ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ଆୟୁ ସୀମା ଟପି ଯାଇଛି, ଙ୍କୁ ବ୍ୟାପକ ସର୍ତ୍ତ ଅର୍ଥାତ୍ ଅପଙ୍ଗତା ଲାଭ ସହିତ ଆବୃତ କରାଯାଇପାରେ ।

iii. **ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ :** କେତେକ ସମୟରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା କେତେକ ସର୍ଜିକଲ ପ୍ରକ୍ରିୟା କିମ୍ବା ଅବସ୍ଥା ପାଇଁ ଆବରଣର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ରଖିପାରନ୍ତି ଏବଂ ଆବରଣ କେବଳ ଏକ ସୀମିତ ବିସ୍ତାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇପାରେ । ଉ.ସ୍ୱ. ମୋତିଆ ବିନ୍ଦୁ କିମ୍ବା ଚକ୍ଷୁ ଲେନ୍ସ ପ୍ରକ୍ରିୟା ।

ଚ) ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ (ଛୁଟ)

ନିମ୍ନ ହାର ଚାର୍ଜ କରାଯାଏ, କିମ୍ବା ସାଧାରଣ ପ୍ରିମିୟମରେ ଡିସକାଉଣ୍ଟ (ଛୁଟ) ଦିଆଯାଏ ଯଦି ସଙ୍କଟ ଅନୁକୂଳ ହୋଇଥାଏ ।

ଅଗ୍ନି ବୀମାରେ ସଙ୍କଟର ବୃଦ୍ଧିରେ ଯୋଗଦାନ ଦେବାପାଇଁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଲକ୍ଷଣଗୁଡିକ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଏ ।

i. ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ସ୍ପ୍ରିଙ୍କଲର୍ ସିଷ୍ଟମର ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ

ii. କମ୍ପାଉଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରେ ହାଇଡ୍ରାଣ୍ଟ ସିଷ୍ଟମର ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନ

iii. ବାଲ୍ଟି, ନିଆଁ ଅଣା ଯୋଗ୍ୟ ଅଗ୍ନି ନିର୍ବାପକ ଓ ହସ୍ତଚାଳିତ ନିଆଁ ପମ୍ପ କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି ହସ୍ତଚାଳିତ ଉପକରଣଗୁଡିକର ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନ

iv. ସ୍ୱୟଂଚାଳିତ ଅଗ୍ନି ସତର୍କ ଘଣ୍ଟିର ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନ

ଉଦାହରଣ

ମୋଟର ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରିମିୟମରେ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ଦିଆଯାଏ ଯଦି ମୋଟର ସାଇକଲ ସର୍ବଦା ସଂଲଗ୍ନ ହୋଇଥିବା ପାର୍ଶ୍ୱ -କାର ସହିତ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ, ଯେହେତୁ ଏହି ଲକ୍ଷଣ ଗାଡ଼ିର ଅଧିକ ସ୍ଥିରତା କାରଣରୁ ଉନ୍ନତ ସଙ୍କଟରେ ଯୋଗଦାନ କରେ ।

ସାମୁଦ୍ରିକ ବୀମାରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା "ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଲୋଡ" ଡବା ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ ଉପରେ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ଦେବା ପାଇଁ ବିଚାର କରିପାରେ ଯେହେତୁ ଏହା ଚୋରୀ ଓ କମ ହେବା ଘଟଣାକୁ ହ୍ରାସ କରେ।

ଏକ ସମୂହ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆବରଣ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ଏକ ବଡ ସମୂହର ଆଚ୍ଛାଦନ ପାଇଁ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ସବୁ ଦିଆଯାଏ, ଯାହା ପ୍ରଶାସନିକ କାର୍ଯ୍ୟ ଓ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଖର୍ଚ୍ଚକୁ କମ୍ କରିଥାଏ ।

ଛ) ଅଣ ଦାବୀ ବୋନସ (ଏନ୍ ସି ବି)

ଦାବୀ ମୁକ୍ତ ନୂତନୀକରଣ ବର୍ଷ ପାଇଁ ନିଆଯାଇ ପାରୁଥିବା ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବୋନସର ଏକ ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରତିଶତ ଦିଆଯାଏ । ଏହାକୁ ସମଗ୍ର ସମୂହ ପାଇଁ ଆସୁଥିବା ଦାବୀ ଅନୁପାତ ଅନୁସାରେ, ନୂତନୀକରଣ ସମୟରେ କେବଳ ମୋଟ ପ୍ରିମିୟମ ଉପରେ ଏକ କାଟ (ଡିଡକ୍ସନ) ରୂପେ, ସ୍ୱୀକୃତ ହୁଏ ।

ଅଣ ଦାବୀ ବୋନସ ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ଅନୁଭୂତିକୁ ଉନ୍ନତ କରିବାପାଇଁ ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ପଦ୍ଧତି ଏବଂ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ/ ହାରନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ସିଷ୍ଟମର ଏକ ଅଭିନ୍ନ ଅଂଶ ଅଟେ । ଏହି ବୋନସ ବୀମିତ ଠାରେ ଥିବା ନୈତିକ ଆପଦର କାରକକୁ ଚିହ୍ନିପାରେ । ଏହା ବୀମିତକୁ ଦାବୀ ନ କରିଥିବା ପାଇଁ, ମୋଟର ବୀମାରେ ଥିବା ଭଳି ଉତ୍ତମ ଡ୍ରାଇଭିଂ କୌଶଳ ଗ୍ରହଣ କରି କିମ୍ବା ମେଡିକ୍ଲେମ୍ ପଲିସୀରେ ଥିବା ଭଳି ତା'ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ଉତ୍ତମ ଯତ୍ନ ନେଇ, ପୁରସ୍କୃତ କରେ ।

ଜ) ଅଗ୍ରାହ୍ୟତା

ଯଦି ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଭୌତିକ ଆପଦ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଖରାପ ଥାଏ, ସଙ୍କଟ ଅଣବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ ହୁଏ । ସେମାନଙ୍କ ଅତୀତ କ୍ଷତି ଅଭିଜ୍ଞତା, ଆପଦଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ଜ୍ଞାନ ଓ ମୋଟ ରୂପେ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପଲିସୀ ଉପରେ ଆଧାର କରି, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶ୍ରେଣୀର ବୀମାରେ ଅଗ୍ରହଣୀୟ ସଙ୍କଟସବୁର ଏକ ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଛନ୍ତି ।

4. ନୈତିକ ଆପଦ

ନୈତିକ ଆପଦ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଉପାୟରେ ଆସି ପାରେ:

କ) ଅସାଧୁତା

ଖରାପ ନୈତିକ ଆପଦର ଏକ ନିଷ୍ଠୁର ଉଦାହରଣ ହେଉଛି ଯେ ଏକ ବୀମିତ ଏକ ଦାବୀ ରାଶି ସଂଗ୍ରହ କରିବା ସକାଶେ କ୍ଷତି ଉତ୍ପନ୍ନ କରିବାର ସଂକଳ୍ପିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥାଇ ବୀମା ନିଏ । ଏପରିକି, ଏକ ସଚ୍ଚୋଟ ବୀମିତକୁ ମଧ୍ୟ କ୍ଷତିର ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଲୋଭିତ କରାଯାଏ, ଯଦି ସେ ଆର୍ଥିକ ସମସ୍ୟାରେ ଗତି କରୁଛି ।

ଖ) ଅସତର୍କତା

କ୍ଷତି ପ୍ରତି ଉଦାସୀନତା ହେଉଛି ଅସତର୍କତା । ବୀମା ଥିବା କାରଣରୁ, ବୀମିତର ବୀମିତ ସମ୍ପତ୍ତି ପ୍ରତି ଏକ ଖାମଖିଆଲି ମନୋବୃତ୍ତି ରହିପାରେ ।

ଯଦି ବୀମିତ ଏକ ଅବୀମିତ ବିବେକଶୀଳ ଓ ଯଥାର୍ଥ ବ୍ୟକ୍ତି ଭଳି ସମ୍ପତ୍ତିର ଯତ୍ନ ନ ନିଏ, ନୈତିକ ଆପଦ ଅସନ୍ତୋଷଜନକ ହେବ ।

ଗ) ଔଦ୍ୟୋଗିକ ସମ୍ବନ୍ଧ

ନିଯୁକ୍ତିଦାତା- କର୍ମଚାରୀ ସମ୍ବନ୍ଧ ଖରାପ ନୈତିକ ଆପଦର ଏକ ଘଟକ ହୋଇପାରେ।

ଘ) ଭୁଲ ଦାବୀ

ଏ ପ୍ରକାରର ନୈତିକ ଆପଦ ଉପନୀତ ହୁଏ ଯେତେବେଳେ ଦାବୀ ଆସେ । ଏକ ବୀମିତ ହୁଏତ ଜାଣିଶୁଣି ଏକ କ୍ଷତି ଘଟାଇ ନ ପାରେ କିନ୍ତୁ ଥରେ ଏକ କ୍ଷତି ଘଟିଗଲେ, ସେ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତିର ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଆଖି ଆଢ଼ରେ ରଖିଦେଇ ଅଯଥାର୍ଥରୂପେ ଉଚ୍ଚ ରାଶିର କ୍ଷତିପୂରଣ ଦାବୀ କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବ ।

ଉଦାହରଣ

ସେଭଳି ନୈତିକ ଆପଦର ଉଦାହରଣ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମାରେ ଉପନୀତ ହୁଏ, ଯେଉଁଠି ଦାବୀଦାର ତା’ ଅକ୍ଷମତାର ଅବଧିକୁ ଦୀର୍ଘ କରିବାକୁ ଚାହିଁବ ଯାହାଦ୍ୱାରା କ୍ଷତିର ପ୍ରକୃତି/ଗମ୍ଭୀରତା ହିସାବରେ ଯଥାର୍ଥରୂପେ ପାଇବାକୁ ଥିବା ଲାଭ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଲାଭ ପାଇପାରେ ।

ମୋଟର ଦାବୀରେ ସେଭଳି ଏକ ଆପଦ ଆସିପାରେ ଯେତେବେଳେ ବୀମିତ ଅଯଥାର୍ଥ ରୂପେ ନୂଆଁ ଅଂଶଗୁଡିକର ପ୍ରତିସ୍ଥାପନା ଉପରେ ଜୋର ଦିଏ ଯେଉଁଠି କି କ୍ଷତି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ଅଂଶକୁ ସନ୍ତୋଷଜନକ ରୂପେ ମରାମତି କରାଯାଇପାରିଥାନ୍ତା, କିମ୍ବା କେତେକ ମରାମତି ଅଥବା ପ୍ରତିସ୍ଥାପନା କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରେ ଯେଉଁସବୁ ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ କ୍ଷତି / ନଷ୍ଟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ନୁହେଁ ।

ନୈତିକ ଆପଦଗୁଡ଼ିକୁ ସହ-ରାଶିପ୍ରଦାନ, କାଟଯୋଗ୍ୟ, ଉପ-ସୀମାର ପ୍ରକ୍ରିୟାଗୁଡିକର ଉପଯୋଗରେ ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ଅଣ-ଦାବୀ ବୋନସ ଭଳି ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେଇ କମ କରାଯାଇପାରେ ।

ସୂଚନା

i. ସହ-ରାଶିପ୍ରଦାନ

ଯେତେବେଳେ ଏକ ବୀମିତ ଘଟଣା ଘଟେ, ଅନେକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ବୀମିତକୁ ବୀମିତ କ୍ଷତିର ଏକ ଅଂଶରେ ଭାଗୀଦାର ହେବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି । ଉ.ସ୍ୱ. ଯଦି ବୀମିତ କ୍ଷତି INR 2000 ହୁଏ ଓ ସହ–ରାଶିପ୍ରଦାନ ପଲିସୀରେ 10% ହୁଏ, ତେବେ ବୀମିତ INR 2000 ଦିଏ ।

ii. ଉପ-ସୀମା

ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପ୍ରସାରିତ ବିଲକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ପାଇଁ କୋଠରୀ ଖର୍ଚ୍ଚ, ସର୍ଜିକଲ, ପ୍ରକ୍ରିୟା କିମ୍ବା ଡାକ୍ତର ଶୁଳ୍କ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଇଁ ଅଲଗା ଅଲଗାରୂପେ ମୋଟ ଦେୟ ଉପରେ ସୀମା ଦେଇପାରନ୍ତି।

iii. ଡ଼େଡୁଛତିବଲେ

ଏହାକୁ ଅତିରିକ୍ତ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ଏହା ହେଉଛି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ରାଶି ଯାହାକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଦାବୀ ପ୍ରଦାନର ପୂର୍ବରୁ ଆରମ୍ଭରେ ବୀମିତ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ, ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଯଦି ଏକ ପଲିସୀରେ କାଟିବାଯୋଗ୍ୟ ରାଶି INR 10000 ହୁଏ, ବୀମିତ ପ୍ରଥମେ ଦାବୀ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମିତ କ୍ଷତି ପାଇଁ INR 1000 ଦେବ ।

ଯେତେବେଳେ ବୀମିତ ପାଖରେ ନୈତିକ ଆପଦର ସନ୍ଦେହ ହୁଏ, ଅଭିକର୍ତ୍ତା ସେଭଳି ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଆପ୍ୟାୟିତ କରିବା କିମ୍ବା ତାକୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପାଖକୁ ଆଣିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ସେ ସେଭଳି ସମସ୍ୟାଗୁଡିକୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀ କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଆଣିବା ମଧ ଉଚିତ ।

5. ଅଳ୍ପ ଅବଧି ମାପକ

ସାଧାରଣତଃ, ପ୍ରିମିୟମ ହାରଗୁଡିକ ବାର ମାସର ଅବଧି ପାଇଁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଏ । ଯଦି ପ୍ରିମିୟମ ଏକ ଅଳ୍ପ ଅବଧି ପାଇଁ ନିଆଯାଏ, ପ୍ରିମିୟମ ଏକ ବିଶିଷ୍ଟ ମାପକ ଅନୁସାରେ ଚାର୍ଜ କରାଯାଏ, ଯାହାକୁ ଅଳ୍ପ ଅବଧି ମାପକ କୁହାଯାଏ ।

ଏହା ନିରୀକ୍ଷଣ କରାଯାଇପାରେ ଯେ ମାପକ ଅନୁସାରେ, ଅଳ୍ପ ଅବଧି ବୀମା ପାଇଁ ଚାର୍ଜ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ସମାନୁପାତିକ ଆଧାରରେ ନୁହେଁ ।

ଅଳ୍ପ ଅବଧି ମାନକ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକତା

କ) ଏହି ହାରଗୁଡିକ ଲାଗୁ କରାଯାଏ କାରଣ ପଲିସୀ ବିଷୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଖର୍ଚ୍ଚ, 12 ମାସ ଅବଧି ପାଇଁ ହେଉ ଅଥବା ଅଳ୍ପ ଅବଧି ପାଇଁ ହେଉ, ପ୍ରାୟ ସମାନ ହି ଥାଏ ।

ଖ) ପୁନଃ, ଏକ ବାର୍ଷିକ ପଲିସୀ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷରେ କେବଳ ଥରକ ପାଇଁ ନୂତନୀକରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ଯେତେବେଳେ କି ଅଳ୍ପ ଅବଧି ବୀମାଗୁଡିକରେ ବାରମ୍ବାର ନୂତନୀକରଣ ହୋଇଥାଏ । ଯଦି ଏକ ସମାନୁପାତିକ ପ୍ରିମିୟମର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଏ, ବୀମିତ ପକ୍ଷରେ ଅଳ୍ପ ଅବଧିର ପଲିସୀସବୁ ନେବା ପାଇଁ ମନୋବୃତ୍ତି ହେବ ଏବଂ ତା' ଦ୍ୱାରା, ପ୍ରଭାବୀ ରୂପେ, କିସ୍ତି ହିସାବରେ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପଡିବ ।

ଗ) ଏହା ବ୍ୟତୀତ, କେତେକ ବୀମା ଗୁଣ ହିସାବରେ ସାମୟିକ ଓ ସେହି ସମୟରେ ସଙ୍କଟ ଅଧିକ ଥାଏ । ବୀମାଗୁଡିକ ବେଳେ ବେଳେ ସେ ଭଳି ସମୟରେ ନିଆଯାଏ ଯେତେବେଳେ ସଙ୍କଟ ସବୁଠୁ ବେଶୀ ଥାଏ ଏବଂ ତା ଦ୍ୱାରା ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ବିପକ୍ଷରେ ଚୟନ କରାଯାଏ । ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ବିପକ୍ଷରେ ସେଭଳି ଚୟନକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ଅଳ୍ପ ଅବଧି ମାନକଗୁଡିକ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଛି । ସେଗୁଡିକ ସେ ସମୟରେ ବି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଯେତେବେଳେ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ବାର୍ଷିକ ବୀମାକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯାଏ ।

6. ସର୍ବ ନିମ୍ନ ପ୍ରିମିୟମ

ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସର୍ବନିମ୍ନ ପ୍ରିମିୟମ ଚାର୍ଜ କରିବା ପ୍ରଥା ଅଟେ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ପଲିସୀ ଜାରୀ କରିବାର ପ୍ରଶାସନିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ଆବୃତ ହୋଇଯାଏ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 3

ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ପାଖରୁ କ'ଣ ଆଶା କରାଯାଏ ଯେତେବେଳେ ସେ ଏକ ନୈତିକ ଆପଦ ଚିହ୍ନଟ କରେ ?

ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ପାଖରୁ କ'ଣ ଆଶା କରାଯାଏ ଯେତେବେଳେ ସେ ଏକ ନୈତିକ ଆପଦ ଚିହ୍ନଟ କରେ ?

I. ପୂର୍ବ ଭଳି ପଲିସୀକୁ ଚାଲୁ ରଖେ

II. ତା ବିଷୟରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ସୂଚୀତ କରେ

III. ଦାବୀରେ ଏକ ଅଂଶ ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରେ

IV. ଏକ ଅନ୍ଧ ଚକ୍ଷୁ ଘୂରାଏ

ଘ. ବୀମିତ ରାଶି

ଏହା ହେଉଛି ସର୍ବାଧିକ ରାଶି ଯାହା ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତ ଅନୁସାରେ ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ କ୍ଷତି ପୂର୍ତ୍ତ ଦେବ । ଏକ ବୀମିତକୁ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତିର ସୀମା ଚୟନ କରିବା ସମୟରେ ଅତି ସାବଧାନ ରହିବାକୁ ପଡିବ, କାରଣ ସେଇଟା ହେଉଛି ସର୍ବାଧିକ ରାଶି ଯାହା ଦାବୀ ସମୟରେ ପୁନଃପ୍ରାପ୍ତ ହେବ ।

ବୀମିତ ରାଶି ସର୍ବଦା ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୁଏ ଏବଂ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାୟିତ୍ୱର ସୀମା ଅଟେ । ଏହା ହେଉଛି ସେହି ରାଶି ଯାହା ଉପରେ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରିମିୟମରେ ଉପନୀତ ହେବା ପାଇଁ ହାର ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଏ ।

ଏହା ସମ୍ପତ୍ତିର ବାସ୍ତବ ମୂଲ୍ୟର ପ୍ରତିନିଧି ହେବା ଉଚିତ୍ । ଯଦି ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବୀମା ହୁଏ, ବୀମିତକୁ କୌଣସି ଲାଭ ମିଳେ ନାହିଁ ଏବଂ ଅଧୋ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଦାବୀ ସମାନୁପାତିକ ରୂପେ କାମ ହୋଇଯାଏ ।

1. ବୀମିତ ରାଶି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶ୍ରେଣୀର ବ୍ୟବସାୟରେ ବୀମିତକୁ ନିମ୍ନ ବିନ୍ଦୁଗୁଡିକ ଉପରେ ପରାମର୍ଶ ଦେବା ଉଚିତ୍ ଯାହାକୁ ବୀମିତ ରାଶି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ବେଳେ ମନେ ରଖିବାକୁ ପଡ଼େ ।

କ) ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମା: ଏକ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବୀମିତ ରାଶି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଶି ହୋଇପାରେ କିମ୍ବା ଏହା ବୀମିତର ଆୟ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଆଧାରିତ ହୋଇ ପାରେ । କେତେକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅକ୍ଷମତା ପାଇଁ ବୀମିତର ମାସିକ ଆୟର 60 ଗୁଣ କିମ୍ବା 100 ଗୁଣ ସମାନର ଲାଭ ଦେଇପାରନ୍ତି । ସର୍ବାଧିକ ରାଶି ଉପରେ ଏକ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସୀମା କିମ୍ବା 'କ୍ୟାପ' ରହିପାରେ । କ୍ଷତିପୂରଣ କମ୍ପାନୀ ଠାରୁ କମ୍ପାନୀ ମଧ୍ୟରେ ଅଲଗା ହୋଇପାରେ । ସମୂହ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ପଲିସୀରେ ବୀମିତ ରାଶି ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଇଁ ଅଲଗା ରୂପେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇପାରେ କିମ୍ବା ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଦେୟ ସମଗ୍ର ରାଶି ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ କରାଯାଇ ପାରେ ।

ଖ) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା: ବୀମିତ ରାଶି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅନ୍ତର ମଧ୍ୟରେ ଉପଲବ୍ଧ ହୁଏ । ଏହା ଆୟୁ ବର୍ଗ ଉପରେ ବି ନିର୍ଭର କରେ । କୁହନ୍ତୁ 25-40 ବର୍ଷର ଆୟୁ ବର୍ଗ ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା 10 ଲକ୍ଷ କିମ୍ବା ଅଧିକର ବୀମିତ ରାଶିର ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇପାରେ ଏବଂ 3 ମାସରୁ 5 ବର୍ଷର ଆୟୁବର୍ଗ ପାଇଁ ଏହା 2 ଲକ୍ଷ କିମ୍ବା ସେମିତି ହୋଇପାରେ ।

ଗ) ମୋଟର ବୀମା: ମୋଟର ବୀମା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ବୀମିତ ରାଶି ହେଉଛି ବୀମିତର ଘୋଷିତ ମୂଲ୍ୟ (ଆଇଡିଭି) । ଏହା ହେଉଛି ଗାଡିର ମୂଲ୍ୟ ଯାହା ନିର୍ମାଣକର୍ତ୍ତାର ବର୍ତ୍ତମାନର ଗାଡିର ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ସହିତ ଆଇଆରଡିଏ ବିନିୟାମକରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମୂଲ୍ୟହ୍ରାସ ପ୍ରତିଶତର ସୁପ୍ରବନ୍ଧ କରି ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ । ନିର୍ମାଣକର୍ତ୍ତାର ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟରେ ପଞ୍ଜିକରଣ ଓ ବୀମା ବ୍ୟତୀତ ସ୍ଥାନୀୟ ଶୁଳ୍କ/କର ସମ୍ମିଳିତ ଥାଏ ।

IDV= (ନିର୍ମାଣକର୍ତ୍ତାର ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ-ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ)+ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡିକ ଯାହା ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ –ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନୁହେଁ) ଏବଂ ପଞ୍ଜିକରଣ ଓ ବୀମା ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ବହିର୍ଭୁତ କରେ ।

ପୁରୁଣା ହୋଇଯାଇଥିବା କିମ୍ବା 5 ବର୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ହୋଇଯାଇଥିବା ଗାଡିଗୁଡିକର IDV କୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ବୀମିତଙ୍କ ପାରସ୍ପରିକ ସମ୍ମତିରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଏ । ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ ପରିବର୍ତ୍ତେ, ପୁରୁଣା କାରସବୁର IDV ସର୍ବେକ୍ଷଣକାରୀ, କାର ବ୍ୟବସାୟୀ ଆଦିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାହୋଇଥିବା ଗାଡିର ଅବସ୍ଥାର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଏ ।

IDV ହେଉଛି କ୍ଷତିପୂରଣର ରାଶି ପରିମାଣ ଯେତେବେଳେ ଗାଡିଟି ଚୋରୀ ହୋଇଯାଏ କିମ୍ବା ପୂରା କ୍ଷତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଏ । ସେହି IDV ପାଇବା ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ରୂପେ ସୁପାରିଶ କରାଯାଏ ଯାହା କାରର ବଜାର ମଲ୍ୟର ପାଖାପାଖି ହୁଏ। ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ବୀମିତକୁ IDV କମ୍ କରିବା ପାଇଁ 5% ରୁ 10% ର ବ୍ୟବଧାନ ଦେଇଥାନ୍ତି । କମ୍ IDV ର ଅର୍ଥ କମ୍ ପ୍ରିମିୟମ ।

ଘ) ଅଗ୍ନି ବୀମା

ଅଗ୍ନି ବୀମାରେ ବୀମିତ ରାଶି ବଜାର ମୂଲ୍ୟ କିମ୍ବା ଘର/ପ୍ଲାଣ୍ଟ ଏବଂ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଓ ଫିକ୍ସଚରର ପୁନଃସ୍ଥାପନ ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇପାରେ । ବସ୍ତୁଗୁଡିକ ସେଗୁଡିକର ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ ଆବୃତ କରାଯାଏ, ଯାହା ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ ଛାଡ଼ି ବସ୍ତୁର ମୂଲ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ।

ଙ) ସଂରକ୍ଷିତ ଜିନିଷ (ଷ୍ଟକ) ବୀମା

ଷ୍ଟକଗୁଡିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବୀମିତ ରାଶି ହେଉଛି ସେଗୁଡିକର ବଜାର ମୂଲ୍ୟ । ବୀମିତ କୁ ସେହି ମୂଲ୍ୟ ହିସାବରେ କ୍ଷତି ପୂରଣ ଦିଆଯିବ ଯେଉଁ ହିସାବରେ ଏହି ଷ୍ଟକଗୁଡିକୁ, କ୍ଷତି ପରେ, ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ମୂଳ ପଦାର୍ଥଗୁଡିକୁ ପ୍ରତିସ୍ଥାପିତ କରିବା ପାଇଁ କ୍ରୟ କରା ଯାଇ ପାରେ ।

ଚ) ସାମୁଦ୍ରିକ କାର୍ଗୋ (ବୋଝେଇ) ବୀମା

ଏହା ଏକ ସମ୍ମତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ ପଲିସୀ ଏବଂ ବୀମିତ ରାଶି ଅନୁବନ୍ଧ ସମୟରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ବୀମିତ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ରାଜିନାମା ହିସାବରେ ହୋଇଥାଏ । ସାଧାରଣତଃ ଏଥିରେ ଖାଉଟି ଦ୍ରବ୍ୟର ମୂଲ୍ୟ ରାଶି ଯୋଗ ବୀମା + ଫ୍ରେଟ ଅର୍ଥାତ୍ CIF ମୂଲ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥାଏ ।

ଛ) ସାମୁଦ୍ରିକ ହଲ ବୀମା

ସାମୁଦ୍ରିକ ହଲ ବୀମାରେ, ବୀମିତ ରାଶି ହେଉଛି ଅନୁବନ୍ଧ ର ଆରମ୍ଭରେ ବୀମିତ ଓ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ମତିପ୍ରାପ୍ତ କରିଥିବା ମୂଲ୍ୟ । ଏହି ମୂଲ୍ୟ ଏକ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ପ୍ରାପ୍ତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନକାରୀ ଦ୍ୱାରା ହଲ/ଜାହାଜର ନିରୀକ୍ଷଣ ପରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ମୂଲ୍ୟ ହୁଏ ।

ଜ) ଦାୟିତ୍ୱ ବୀମା

ଦାୟିତ୍ୱ ପଲିସୀଗୁଡିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବୀମିତ ରାଶି ହେଉଛି ସଙ୍କଟ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାର ମାତ୍ରା, ଭୌଗଳିକ ବିସ୍ତାର ଆଧାରିତ ଔଦ୍ୟୋଗିକ ୟୁନିଟଗୁଡିକର ଦାୟିତ୍ୱ ଏକ୍ସପୋଜର । ଅତିରିକ୍ତ କାନୁନୀ ମୂଲ୍ୟ ଓ ଖର୍ଚ୍ଚ ମଧ ଦାବୀ କ୍ଷତିପୂରଣ ର ଅଂଶ ହୋଇପାରେ । ବୀମିତ ରାଶି ଉପରୋକ୍ତ ମାପଦଣ୍ଡ ଆଧାରରେ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଥାଏ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 4

ଏକ ଡାକ୍ତର ବିରୁଦ୍ଧରେ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ଅବହେଳା ଦାବୀ ଠାରୁ ତାଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଏକ ବୀମା ଯୋଜନାର ପରାମର୍ଶ ଦିଅନ୍ତି ।

I. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମା

II. ଦାୟିତ୍ୱ ବୀମା

III. ସାମୁଦ୍ରିକ ହଲ ବୀମା

IV. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା

ସାରାଂଶ

କ) ସଙ୍କଟଗୁଡିକର ବର୍ଗୀକରଣ କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଓ ସେଗୁଡିକ କେଉଁ ବର୍ଗରେ ଆସୁଛନ୍ତି, ତାହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ (ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ) ପାଇଁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ।

ଖ) ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ହେଉଛି ଯେ ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଏକ ସଙ୍କଟ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ କି ନୁହେଁ ଏହା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏବଂ ଯଦି ଅଟେ, କେଉଁ ହାର, ସର୍ତ୍ତ ଓ ଅନୁବନ୍ଧରେ ବୀମାକୁ ସ୍ୱୀକାର କରାଯିବ ।

ଗ) ହାର ହେଉଛି ବୀମାର ଏକ ଦିଆଯାଇଥିବା ୟୁନିଟ୍ ର ମୂଲ୍ୟ ।

ଘ) ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣର ମୂଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଯେ ବୀମାର ମୂଲ୍ୟ ଯଥେଷ୍ଟ ଓ ଯଥାର୍ଥ ଥିବା ଉଚିତ୍ ।

ଙ) ଖର୍ଚ୍ଚ, ସଂରକ୍ଷଣ ଓ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପ୍ରତିଶତ ଯୋଗକରି 'ଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରିମିୟମ' କୁ ଯୋଗ୍ୟରୂପେ ଲୋଡ କରାଯାଏ /ଭାରୀ କିମ୍ବା ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଏ ।

ଚ) ବୀମା ଭାଷାରେ ଆପଦ ପଦ ସେହି ପରିସ୍ଥିତି କିମ୍ବା ଲକ୍ଷଣ କିମ୍ବା ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟତାଗୁଡିକୁ ସୂଚୀତ କରେ ଯାହା ଏକ ଦିଆଯାଇଥିବା ବିପଦ ଠାରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ କ୍ଷତିର ସମ୍ଭାବନା ସୃଷ୍ଟି କରେ କିମ୍ବା ବୃଦ୍ଧିକରେ ।

ଛ) କାଟିବାଯୋଗ୍ୟ/ଅତିରିକ୍ତ ଧାରାଗୁଡିକୁ ଲାଗୁକରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ଛୋଟ ଦାବୀଗୁଡିକୁ ହଟାଇବା ।

ଜ) ଅଣ ଦାବୀ ବୋନସ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଅଭିଜ୍ଞତା/ଅନୁଭୂତି କୁ ଉନ୍ନତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ପଦ୍ଧତି ଏବଂ ଏହା ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ/ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପ୍ରଣାଳୀର ଏକ ଅଭିନ୍ନ ଅଂଶ ଅଟେ ।

ଝ) ବୀମିତ ରାଶି ହେଉଛି ସର୍ବାଧିକ ରାଶି ପରିମାଣ ଯାହା ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତ ଅନୁଯାୟୀ ବୀମା କମ୍ପାନୀ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ରୂପେ ଦେବ ।

ମୂଖ୍ୟ ପଦାବଳୀ

a) ସଙ୍କଟାଙ୍କନ

b) ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ/ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ

c) ଭୌତିକ ଆପଦ

d) ନୈତିକ ଆପଦ

e) କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି

f) ଲାଭ

g) ପ୍ରିମିୟମ ଲୋଡ/ଭାରୀ କରିବା

h) ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି

i) କାଟିବାଯୋଗ୍ୟ

j) ଅତିରିକ୍ତ

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ସଙ୍କଟର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଓ ଗମ୍ଭୀରତା ବୀମା ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରିମିୟମ କ୍ଷତିସବୁ ପାଇଁ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଅଟେ, ଅବଶ୍ୟ ଏହା ପ୍ରଶାସନିକ ଖର୍ଚ୍ଚ କିମ୍ବା ଲାଭକୁ ହିସାବକୁ ନିଏ ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା କୌଣସି ନୈତିକ ଆପଦର ଅଟକିବା ବିଷୟରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ସୂଚୀତ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଦାୟିତ୍ୱ ବୀମା ଅବହେଳାର ଦାବୀ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଡାକ୍ତରଙ୍କୁ ବୀମିତ କରିପାରେ ।

ସ୍ୱତଃ - ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 1

ସଙ୍କଟକୁ ସ୍ୱୀକାର କରାଯିବ କି ନାହିଁ, ______________ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରେ ।

I. ବୀମିତ

II. ସଙ୍କଟାଙ୍କକ

III. ଅଭିକର୍ତ୍ତା

IV. ସର୍ବେକ୍ଷଣକାରୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 2

_______________ହେଉଛି ବୀମାର ଦିଆଯାଇଥିବା ଏକ ୟୁନିଟର ମୂଲ୍ୟ ।

I. ହାର

II. ପ୍ରିମିୟମ

III. ବୀମିତ ରାଶି

IV. ବୋନସ

ପ୍ରଶ୍ନ 3

____________ହେଉଛି ସର୍ବାଧିକ ରାଶି ପରିମାଣ ଯାହା ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି କରିବ ଯିଏ ଏକ ଦାବୀ ଉପସ୍ଥାପିତ କରେ ।

I. ବୀମିତ ରାଶି

II. ପ୍ରିମିୟମ

III. ରାଇଡର

IV. ଲାଭ

ପ୍ରଶ୍ନ 4

_________________ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ପାଇଁ ସୂଚନାର ଏକ ଉତ୍ସ ନୁହେଁ

I. ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବକର ବାର୍ଷିକ ଆକାଉଣ୍ଟ

II. ସମ୍ପତ୍ତିର ପୂର୍ବ-ସ୍ୱୀକୃତି ସଙ୍କଟ ସର୍ବେକ୍ଷଣ

III. ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ

IV. ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପଞ୍ଜିକରଣ ପ୍ରମାଣପତ୍ର

ପ୍ରଶ୍ନ 5

ଆପଦଗୁଡିକ ହେଉଛନ୍ତି:

I. କାରକସବୁ ଯାହା କ୍ଷତିର ପ୍ରଭାବକୁ ବୃଦ୍ଧି କରନ୍ତି

II. କାରକସବୁ ଯାହା କ୍ଷତିର ବାରମ୍ବାରତାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରନ୍ତି

III. କାରକସବୁ ଯାହା କ୍ଷତିର ପ୍ରଭାବ ଓ ଗମ୍ଭୀରତାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରନ୍ତି

IV. କାରକସବୁ ଯାହା କ୍ଷତିର ପ୍ରଭାବ ଓ ଗମ୍ଭୀରତାକୁ ହ୍ରାସ କରନ୍ତି

ପ୍ରଶ୍ନ 6

ନିମ୍ନଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟା ସତ୍ୟ ?

ଭୌତିକ ଆପଦଗୁଡିକ :

I. ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନୁହନ୍ତି

II. ସୁନିଶ୍ଚିତ କରା ଯାଇପାରେ ନାହିଁ

III. ବାଲାନ୍ସ ଶୀଟ ରୁ ହିସାବ କରା ଯାଇପାରେ

IV. ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ସୂଚନା ଠାରୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇପାରେ

ପ୍ରଶ୍ନ 7

ମୋଟର ବୀମାରେ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତିଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ହେଉଛି :

I. ଗାଡ଼ିଟିକୁ ପ୍ରତିଦିନ ଧୋଇବାକୁ ପଡିବ

II. ଗାଡ଼ିଟି ବେଗ ପରୀକ୍ଷଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ

III. ଗାଡ଼ିଟି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଉପଯୋଗ ପାଇଁ ଜିନିଷପତ୍ର ବୋହିବା ଲାଗି ବ୍ୟବହୃତ ହେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ

IV. ଗାଡ଼ିଟିକୁ ପ୍ରତି ଦିନ 200 କିମି ଠାରୁ ଅଧିକ ଚଳାଇବା ଉଚିତ ନୁହେଁ

ପ୍ରଶ୍ନ 8

କାଟିବାଯୋଗ୍ୟ ଧାରାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି:

I. ଦାବୀ ରାଶି ପ୍ରଦାନକୁ ଏଡ଼େଇ ଦେବା

II. ଛୋଟ ଛୋଟ ଦାବୀର ରାଶିପ୍ରଦାନକୁ ହଟାଇଦେବା

III. ପଲିସୀଧାରୀଙ୍କୁ କଷ୍ଟ ପହଞ୍ଚାଇବା

IV. ପ୍ରିମିୟମ କୁ ବଢ଼ାଇବା

ପ୍ରଶ୍ନ 9

ପରିସରରେ ସ୍ପ୍ରିଙ୍କଲର୍ ସିଷ୍ଟମର ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନ:

I. ସଙ୍କଟକୁ ବଢ଼ାଏ

II. ସଙ୍କଟକୁ କମ କରେ

III. ସଙ୍କଟକୁ ନା ବଢ଼ାଏ ନା କମ କରେ

IV. ଫ୍ଲୁଡିଙ୍ଗ ର ସଙ୍କଟକୁ ବଢ଼ାଏ

ପ୍ରଶ୍ନ 10

ମୋଟର ବୀମାରେ ବୀମିତର ଘୋଷିତ ମୂଲ୍ୟ ସମ୍ମିଳିତ କରେ :

I. ପଞ୍ଜିକରଣ

II. ନିର୍ମାଣକାରୀଙ୍କ କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ

III. ନିର୍ମାଣକାରୀଙ୍କ ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ

IV. ମନମାନୀ ମୂଲ୍ୟ ଘଟକ

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ସଙ୍କଟକୁ ସ୍ୱୀକାର କରାଯିବ କି ନାହିଁ, ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରେ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ସଙ୍କଟକୁ ସ୍ୱୀକାର କରାଯିବ କି ନାହିଁ, ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରେ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ବୀମିତ ରାଶି ହେଉଛି ସର୍ବାଧିକ ରାଶି ପରିମାଣ ଯାହା ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି କରିବ ଯିଏ ଏକ ଦାବୀ ଉପସ୍ଥାପିତ କରେ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପଞ୍ଜିକରଣ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ପାଇଁ ସୂଚନାର ଏକ ଉତ୍ସ ନୁହେଁ ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଆପଦଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛନ୍ତି କାରକସବୁ ଯାହା କ୍ଷତିଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଭାବ ଓ ଗମ୍ଭୀରତାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରନ୍ତି ।

ଉତ୍ତର 6

ସଠିକ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ଭୌତିକ ଆପଦଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ସୂଚନାଠାରୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇପାରେ ।

ଉତ୍ତର 7

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ମୋଟର ବୀମାରେ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ଯେ ଗାଡ଼ିଟି ବେଗ ପରୀକ୍ଷଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।

ଉତ୍ତର 8

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

କାଟିବାଯୋଗ୍ୟ ଧାରାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ଛୋଟ ଛୋଟ ଦାବୀର ରାଶି ପ୍ରଦାନକୁ ହଟାଇ ଦେବା ।

ଉତ୍ତର 9

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ପରିସରରେ ସ୍ପ୍ରିଙ୍କଲର ସିଷ୍ଟମର ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନ ନିଆଁର ସଙ୍କଟକୁ କମ କରେ ।

ଉତ୍ତର 10

ସଠିକ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ମୋଟର ବୀମାରେ ବୀମିତର ଘୋଷିତ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ମାଣକାରୀର ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରେ।

ଅଧ୍ୟାୟ 14

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଏବଂ ଖୁଚୁରା ବୀମା

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଅଧ୍ୟାୟଗୁଡ଼ିକରେ ଆମେ ସାଧାରଣ ବୀମା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିଭିନ୍ନ ଧାରଣା ଓ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ବିଷୟରେ ଜାଣି ପାରିଛୁ। ସାଧାରଣ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକ ଅଲଗା ଅଲଗା ବଜାରରେ ଅଲଗା ଅଲଗାରୂପେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଏ । କେତେକ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ପତ୍ତି, ଆକସ୍ମିକ ଓ ଦାୟିତ୍ୱ ହିସାବରେ ବର୍ଗୀକୃତ କରନ୍ତି । ଅନ୍ୟ କେଉଁଠି, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଅଗ୍ନି, ସାମୁଦ୍ରିକ, ମୋଟର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ହିସାବରେ ସମୂହ କରାଯାଏ । ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ, ସାଧାରଣ ଉତ୍ପାଦ, ଯେପରି କି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ଯାତ୍ରା, ଘର ଓ ଦୋକାନୀ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକୁ ସେଭଳି ଖୁଚୁରା ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କ୍ରୟ କରାଯାଏ, ସେଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଛି ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

କ. ଗୃହକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ବୀମା

ଖ. ଙ. ଦୋକାନୀର ବୀମା

ଗ. ଚ. ମୋଟର ବୀମା

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟର ଅଧ୍ୟୟନ ପରେ, ଆପଣ ସକ୍ଷମ ହୋଇପାରିବେ :

1. ଗୃହକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ବୀମା ବିଷୟରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ
2. ଦୋକାନ ବୀମା ଆବରଣ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ
3. ମୋଟର ବୀମା ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ପାଇଁ

କ. ଗୃହସ୍ଥର ବୀମା

କ. ଖୁଚୁରା ବୀମା ଉତ୍ପାଦ

କେତେକ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକୁ କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହିତକୁ ଆବରଣ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ କ୍ରୟ କରାଯାଏ । ଯଦିଓ ସେଭଳି ବୀମାଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଛୋଟ ଛୋଟ ବ୍ୟାପାରିକ କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟିକ ହିତ ଥାଇପାରେ, ଏଗୁଡ଼ିକ ସାଧାରଣତଃ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ବିକ୍ରି କରାଯାଏ । କେତେକ ବଜାରରେ ଏଗୁଡ଼ିକୁ 'କ୍ଷୁଦ୍ର ଟିକେଟ' ପଲିସୀ କିମ୍ବା 'ଖୁଚୁରା ପଲିସୀ' କିମ୍ବା 'ଖୁଚୁରା ଉତ୍ପାଦ' କୁହାଯାଏ । ଘର, ମୋଟର କାର, ଦୁଇଚକିଆ, ଦୋକାନ ଭଳି ଛୋଟ ବ୍ୟବସାୟଗୁଡ଼ିକ ଆଦି ଏହି ବର୍ଗ ଅନ୍ତର୍ଗତ । ଏହି ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକ ସାଧାରଣତଃ ସେହି ଅଭିକର୍ତ୍ତା/ବିତରଣ ମାଧ୍ୟମଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ବିକ୍ରି କରାଯାଏ ଯେଉଁମାନେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଶ୍ରେଣୀର ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ କରନ୍ତି ଯେହେତୁ କ୍ରେତାମାନେ ମଧ୍ୟ ମୁଖ୍ୟତଃ ସେହି ଉପଭୋକ୍ତା ଶ୍ରେଣୀର ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ଖ. ଗୃହସ୍ଥର ବୀମା

କ) ଆମେ କାହିଁକି ଗୃହସ୍ଥ ବୀମା ଆବଶ୍ୟକ କରୁ ?

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

'ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ବିପଦ ବୀମା ପଲିସୀ'

i. ଏକ ଗୃହସ୍ଥ ପଲିସୀ କେବଳ ସେହି ହାନିଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଆବରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ ଯାହା ପଲିସୀରେ ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ଥିବା ବିପଦ କିମ୍ବା ଘଟଣାଠାରୁ ବୀମିତର ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ହୋଇଥାଏ ।

ii. ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ବିପଦ ପଲିସୀସବୁ ଏକ ବ୍ୟାପକ ଆଚ୍ଛାଦନ କିମ୍ବା ପ୍ରଶସ୍ତ ପଲିସୀ ସବୁର ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ଅଧିକାଂଶ ବିପଦକୁ ଆବରଣ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି କମ ଖର୍ଚ୍ଚର ବିକଳ୍ପ ରୂପେ କିଣା ଯାଇ ପାରେ ।

'ସମସ୍ତ ସଙ୍କଟ'

i. "ସମସ୍ତ ସଙ୍କଟ" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ କୌଣସି ବି ସଙ୍କଟ ଯାହାକୁ ଅନୁବନ୍ଧ ବିଶେଷରୂପେ ଅପବର୍ଜିତ କରେ ନାହିଁ, ତାହା ସ୍ୱତଃ ରୂପେ ଆବୃତ ହୁଏ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଯଦି ଏକ ସମସ୍ତ-ସଙ୍କଟ ଗୃହସ୍ଥ ପଲିସୀ ପ୍ରକାଶ୍ୟରୂପେ ବନ୍ୟା ଆଚ୍ଛାଦନକୁ ଅପବର୍ଜିତ/ବହିର୍ଭୁତ କରେ ନାହିଁ, ତେବେ ବନ୍ୟା ଦ୍ୱାରା କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେବା ଘଟଣାରେ ଘରକୁ ଆବରଣ ଦିଆଯିବ ।

ii. ଏକ ପ୍ରକାରର ବୀମା ଆବରଣ ଯାହା କେବଳ ସେହି ସଙ୍କଟଗୁଡ଼ିକୁ ଅପବର୍ଜିତ କରେ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ବିଶେଷରୂପେ ଅନୁବନ୍ଧରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଅଛି । କେଉଁଟିକୁ ବହିର୍ଭୁତ କରାଯିବ, ତାହା ସ୍ପଷ୍ଟରୂପେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ହେବ ।

iii. ସମସ୍ତ-ସଙ୍କଟ ବୀମା ଅବଶ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ ସର୍ବାଧିକ ବ୍ୟାପକ ପ୍ରକାରର ଆଚ୍ଛାଦନ/ଆବରଣ ଅଟେ । ତେଣୁକରି ଏହା ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରର ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ଅପେକ୍ଷା ଆନୁପାତିକ ରୂପେ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟର ହୋଇଥାଏ , ଏବଂ ଏ ପ୍ରକାରର ବୀମାର ମୂଲ୍ୟକୁ ଏକ ଦାବୀର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ମପାଯାଇଥାଏ ।

ଘର ହେଉଛି ଏକ ସ୍ଥାନ ଯେଉଁଠି ସ୍ୱପ୍ନସବୁ ନିର୍ମିତ ହୁଏ ଏବଂ ସ୍ମୃତିସବୁକୁ ସାଇତି କରି ରଖାଯାଏ, ନିଜର ଏକ ଘର ଥିବା ଆମମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ଦୀର୍ଘ ଆକାଂକ୍ଷିତ ସ୍ୱପ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ଆମମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ଯିଏ ଏକ ଘର କିଣିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଅନ୍ତି, ଏକ ଗୃହ ଋଣକୁ ବିକଳ୍ପ ରୂପେ ଚୟନ କରନ୍ତି । ଏକ ଗୃହ ଋଣ ଆମ ଜୀବନର ଦୀର୍ଘତମ ଋଣଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ, ଯାହା ପାଇଁ ଏକ ଦୀର୍ଘାବଧି ବଚନବଦ୍ଧତା ଆବଶ୍ୟକ । ଋଣ ପାଇବା ପାଇଁ ଆମକୁ ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ଦେବାପାଇଁ ଓ ଋଣର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ବୀମା ନେବା ଆବଶ୍ୟକତା ହୁଏ ।

ଘର ବ୍ୟତୀତ, ଘରର ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ଘରେ ଆସବାବପତ୍ର ଓ ଟେଲିଭିଜନ, ରେଫ୍ରିଜେରେଟର, ୱାସିଙ୍ଗମେସିନ ଆଦି ଭଳି ମୂଲ୍ୟବାନ ଉପକରଣଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ଥାଏ । କିଛି ସୁନା କିମ୍ବା ରୂପା ଅଳଙ୍କାର ଏବଂ ପେଣ୍ଟିଂ କିମ୍ବା ଅଲଭ୍ୟ କଳାକୃତି ଭଳି ଶିଳ୍ପକୃତି ମଧ୍ୟ ଥାଇପାରେ । ଏହି ସବୁଗୁଡ଼ିକ ନିଆଁ, ଭୂମିକମ୍ପ, ବନ୍ୟା ଆଦି ଦ୍ୱାରା ନଷ୍ଟ ହୋଇପାରେ କିମ୍ବା ଚୋରୀ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ । ଏହି ସବୁ ସମ୍ପତ୍ତି ପରିବାରର ସଂଚୟର ଉପଯୋଗ କରି ଉଚ୍ଚ ମୂଲ୍ୟରେ କିଣା ହୋଇଥାଏ, ଯାହାର ହାନି ଆର୍ଥିକ ବିପତ୍ତିର କାରଣ ହୋଇପାରେ । ଗୃହସ୍ଥ ପଲିସୀ ହେଉଛି ଏକ ବ୍ୟାପକ ପଲିସୀ ଯାହା ଉପରୋକ୍ତ ପରିସ୍ଥିତିସବୁର ମୁକାବିଲା କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।

ଖ) ଗୃହସ୍ଥ ବୀମା ପଲିସୀରେ କ'ଣ ଆବୃତ ହୁଏ ?

ସୂଚନା

ପ୍ୟାକେଜ୍ କିମ୍ବା ଛତ୍ର ପଲିସୀ

i. ପ୍ୟାକେଜ କିମ୍ବା ଛତ୍ର ପଲିସୀ, କେବଳ ଗୋଟିଏ ଦସ୍ତାବିଜ ଅନ୍ତର୍ଗତ, କଭରଗୁଡ଼ିକର ଏକ ସମଷ୍ଟି ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ii. ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ସେହି କଭରସବୁ ରହିଛି ଯେପରିକି ଗୃହସ୍ଥ ପଲିସୀ, ଦୋକାନୀ ପଲିସୀ, ଅଫିସ ପ୍ୟାକେଜ୍ ପଲିସୀ ଇତ୍ୟାଦି, ଯାହା, ଗୋଟିଏ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ଘର, ବସ୍ତୁ ଆଦି ସହିତ ବିଭିନ୍ନ ଭୌତିକ ସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ଆବୃତ କରିବା ପାଇଁ ଚାହେଁ ।

iii. ସେଭଳି ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ କେତେକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପ୍ରକାରର ପଲିସୀ କିମ୍ବା ଦାୟିତ୍ୱ ଆବରଣଗୁଡ଼ିକୁ ବି ସମ୍ମିଳିତ କରିପାରେ ।

iv. ପ୍ୟାକେଜ୍ କଭରଗୁଡ଼ିକର ସମସ୍ତ ଅନୁଭାଗ ପାଇଁ ସାଧାରଣ ସର୍ତ୍ତ ଓ ଅନୁବନ୍ଧ ଥାଇପାରେ ଏବଂ ପଲିସୀର ବିଶେଷ ଅନୁଭାଗଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ବିଶେଷ ସର୍ତ୍ତ ବି ଥାଇପାରେ ।

ଗୃହସ୍ଥ ବୀମା ଗୃହ ସଂରଚନା ଓ ଏହାର ବସ୍ତୁଗୁଡିକୁ ନିଆଁ, ଦଙ୍ଗା, ପାଇପ ବିସ୍ଫୋଟ, ଭୂମିକମ୍ପ ଆଦି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆବରଣ ଦିଏ । ସଂରଚନା ବ୍ୟତୀତ, ଏହା ବସ୍ତୁଗୁଡିକୁ ଚୋରୀ, ଅପରାଧ ସୂଚକ ଅତିକ୍ରମଣ ଓ ଡକାୟତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆବୃତ କରେ ।

ଅଲଙ୍କାର, ପିନ୍ଧିବା ସମୟରେ ହେଉ କିମ୍ବା ତାଲା ପଡିଥିବା ଆଲମାରୀରେ ରଖା ଯାଇଥାଉ, କୁ ମଧ୍ୟ ଗୃହସ୍ଥ ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମିତ କରାଯାଇପାରେ । ପୁରାତନ ଜିନିଷ ଓ କଳାକୃତି ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଆବରଣ ଦିଆଯାଇପାରେ ।

ଗୃହସ୍ଥ ବୀମା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସାମଗ୍ରୀର ହାନି, ଘରୋଇ ଓ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ ଉପକରଣଗୁଡିକର ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଓ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ବିଫଳତା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଆବରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ । କେତେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପେଡାଲ ସାଇକଲ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଓ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଆବରଣ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

ଆବୃତ ହେଉଥିବା ହାନି ସାଧାରଣତଃ ନିଆଁ, ବିଜୁଳୀ, ବିସ୍ଫୋରଣ ଓ ବାୟୁଯାନ ପତନ/ପ୍ରଭାର ନଷ୍ଟ ହାନି (ସାଧାରଣତଃ FLEXA ରୂପେ ପରିଚିତ); ଝଡ, ତୋଫାନ, ବନ୍ୟା ଓ ଜଳପ୍ଲାବନ (ସାଧାରଣତଃ STFI ରୂପେ ପରିଚିତ); ଏବଂ ଚୋରୀକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରେ । ଆଚ୍ଛାଦନ କମ୍ପାନୀ କମ୍ପାନୀ ମଧ୍ୟରେ ପଲିସୀ ପଲିସୀ ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୁଏ । ଉଚ୍ଚ ନେଟଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି (HNI) ଯେଉଁ ମାନଙ୍କ ଦାମୀ ଘର ଅଛି, ଙ୍କ ବୃଦ୍ଧି ସହିତ, ଏହି ବୀମାର ଆବଶ୍ୟକତା ବଢୁଛି ।

ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତୁ

ପ୍ଲେଟ ଗ୍ଲାସ ଓ ଟେଲିଭିଜନ ବୀମା, ଯଦିଓ ଏହି ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆବୃତ ହୁଏ, କୁ ଅଲଗା ଅଲଗା ନିଆଯାଇପାରେ ଯଦି ବୀମିତ ଚାହେଁ । ଆତଙ୍କବାଦକୁ ସାଧାରଣତଃ ବହିର୍ଭୂତ କରାଯାଏ, କିନ୍ତୁ ଏକ ବିସ୍ତାରଣ ରୂପେ ଆବୃତ କରାଯାଇପାରେ । ଯୁଦ୍ଧ ଓ ସେହି ଶ୍ରେଣୀର ବିପଦଗୁଡିକ; ମୂଲ୍ୟହ୍ରାସ; ବ୍ୟବହାର ଯୋଗୁଁ ଭଙ୍ଗାରୁଜା/ଫଟାଫଟି; ପରିଣାମଜନିତ ହାନି ଓ ଆଣବିକ ବିପଦଗୁଡିକ ଅପବର୍ଜିତ କରାଯାଇଛି ।

ଗ) ବୀମିତ ରାଶି ଏବଂ ପ୍ରିମିୟମ

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି କେମିତି ବୀମିତ ରାଶିକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରେ ?

i. ସାଧାରଣତଃ, ବୀମିତ ରାଶି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବାର ଦୁଇଟି ପଦ୍ଧତି ଅଛି । ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ବଜାର ମୂଲ୍ୟ (ଏମ୍. ଭି.) ଓ ଅନ୍ୟଟି ହେଉଛି ପୁନଃସ୍ଥାପନ ମୂଲ୍ୟ (ଆର୍.ଆଇ. ଭି) । ଏମ୍. ଭି. କ୍ଷେତ୍ରରେ, ହାନି ଘଟିଲେ, ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ମୂଲ୍ୟହ୍ରାସ କରାଯାଏ, ଏହାର ଆୟୁ ଉପରେ ଆଧାର କରି । ଏହି ପଦ୍ଧତି ଅନ୍ତର୍ଗତ, ବୀମିତ ସମ୍ପତ୍ତିର ପ୍ରତିସ୍ଥାପନା କରିବା ପାଇଁ ତାକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣର ରାଶି ଦିଆଯାଏ ନାହିଁ ।

ii. ଆର. ଆଇ.ଭି. ପଦ୍ଧତିରେ, ବୀମା କମ୍ପାନୀ ବୀମିତ ରାଶିର ସୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରତିସ୍ଥାପନାର ମୂଲ୍ୟ ଦେବ । ଏହି ପଦ୍ଧତି ଅନ୍ତର୍ଗତ, କୌଣସି ମୂଲ୍ୟହ୍ରାସକୁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯିବ ନାହିଁ । ଗୋଟିଏ ସର୍ତ୍ତ ହେଉଛି ଯେ ଦାବୀ ପାଇବା ପାଇଁ ହାନି ପହଞ୍ଚିଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ମରାମତି/ପ୍ରତିସ୍ଥାପିତ କରିବା ଉଚିତ୍ । ଏହା ଧ୍ୟାନରେ ରଖିବା ଉଚିତ ଯେ ଆର. ଆଇ. ଭି. ପଦ୍ଧତିକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଏ କେବଳ ସ୍ଥାୟୀ ସମ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ, ଷ୍ଟକ୍ ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଥିବା ଷ୍ଟକ ଭଳି ଅନ୍ୟ ସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡିକ ପାଇଁ ନୁହେଁ ।

ଅଧିକାଂଶ ପଲିସୀ ଗୃହର ପୁନଃ ନିର୍ମାଣ ମୂଲ୍ୟ (ଏବଂ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ପାଇଁ ନୁହେଁ) ପାଇଁ ଏହାର ସଂରଚନାକୁ ବୀମିତ କରନ୍ତି । ପୁନର୍ନିର୍ମାଣ ମୂଲ୍ୟ ହେଉଛି ଗୃହକୁ ପୁନଃନିର୍ମାଣ କରିବାରେ ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ଯଦି ଏହା ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ବଜାରମୂଲ୍ୟ ଚାହିଦା, ପୂର୍ତ୍ତି ଇତ୍ୟାଦି କାରକଗୁଡିକ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

ବୀମିତ ରାଶିକୁ ବୀମିତର ଘରର ନିର୍ମିତ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ପ୍ରତି ବର୍ଗ ଫୁଟର ନିର୍ମାଣ ହାର ସହିତ ଗୁଣନ କରି ସାଧାରଣତଃ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଏ । ଘରର ବସ୍ତୁଗୁଡିକ ଆସବାବ ପତ୍ର, ସ୍ଥାୟୀ ରୂପେ ରହି ପାରୁଥିବା ବସ୍ତୁ, ପୋଷାକପତ୍ର, ବାସନ, ଆଦିଗୁଡିକର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ଅର୍ଥାତ୍ ସେ ଭଳି ବସ୍ତୁର ମୂଲ୍ୟହ୍ରାସ ପରେ ଚଳିତ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ କରାଯାଏ ।

ପ୍ରିମିୟମ ବୀମିତ ମୂଲ୍ୟ ଓ ନିଆଯାଇଥିବା ଆବରଣ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 5

ଗୃହସ୍ଥ ବୀମା ପଲିସୀ ସନ୍ଦର୍ଭରେ ନିମ୍ନ ବକ୍ତବ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ସଠିକ୍ ?

I. ଏକ ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ବିପଦ ପଲିସୀକୁ ଏକ ବ୍ୟାପକ ଆବରଣ ପଲିସୀ ଯାହା ଅଧିକାଂଶ ବିପଦଗୁଡିକୁ ଆଚ୍ଛାଦନ ଦିଏ, ଅପେକ୍ଷା ଏକ କମ ମୂଲ୍ୟର ବିକଳ୍ପ ରୂପେ କ୍ରୟ କରାଯାଇପାରେ ।

II. ଏକ ବ୍ୟାପକ ପଲିସୀ ଯାହା ଅଧିକାଂଶ ବିପଦଗୁଡିକୁ ଆଚ୍ଛାଦନ ଦିଏ; କୁ ଏକ ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ବିପଦ ପଲିସୀ ଅପେକ୍ଷା ଏକ କମ ମୂଲ୍ୟର ବିକଳ୍ପ ରୂପେ କ୍ରୟ କରାଯାଇପାରେ ।

III. ଏକ ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ବିପଦ ପଲିସୀ କିମ୍ବା ବ୍ୟାପକ ପଲିସୀ ସମାନ ମୂଲ୍ୟରେ ଆସେ ।

IV. ଏକ ଗୃହସ୍ଥ ପଲିସୀ ସନ୍ଦର୍ଭରେ, କେବଳ ଏକ ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ପଲିସୀ କ୍ରୟ କରାଯାଇପାରେ ଏବଂ ବ୍ୟାପକ ପଲିସୀଗୁଡିକ ଉପଲବ୍ଧ ନାହିଁ ।

ଖ. ଦୋକାନୀର ବୀମା

ବ୍ୟାପାର କରିବା ହେଉଛି ଏକ ଆର୍ଥିକ/ଲାଭ ଦାୟକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉଦ୍ୟମୀ ଚାହିଁବ ଯେ ତାର ବ୍ୟବସାୟ ଲାଭଦାୟକ ହେଉ । ଦୋକାନସବୁ ଆମ ଦେଶରେ ଅନେକଙ୍କ ପାଇଁ ଖଜଣାର ଉତ୍ସ । ଏହା ନା କେବଳ ଆୟ ପ୍ରଦାନ କରେ ଅପିତୁ ଏକ ସମ୍ପତ୍ତି ବି ଅଟେ । ଦୋକାନୀ ବ୍ୟାପାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ନ ଥିବା ସମସ୍ତ ଚିନ୍ତା ଯାହା ତା ବ୍ୟବସାୟ ଉପରେ ବିପରୀତ ପ୍ରଭାବ ପକାଇପାରେ, ରୁ ମୁକ୍ତ ରହିବା ପାଇଁ ଚାହିଁବ । ଏକ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଘଟଣା ବ୍ୟବସାୟ ଅର୍ଥ କିମ୍ବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଉପରେ ଗମ୍ଭୀର ପ୍ରଭାବ ପକାଇପାରେ ଏବଂ ଦେବାଳିଆ କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟ ସମାପନ ଆଡକୁ ଗତି କରାଇପାରେ । ଏକ ଦୋକାନୀ କର୍ପୋରେଟ ସଂସ୍ଥାନ ନୁହେଁ ଯାହା ପାଖରେ ବ୍ୟବସାୟ ପୁନରାରମ୍ଭ କରିବା ପାଇଁ ଅତ୍ୟଧିକ ରାଶି ସଂଚିତ ହୋଇରହିଛି । କେବଳ ଗୋଟିଏ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଘଟଣା କାରଣରୁ ତା' ଦୋକାନ ବନ୍ଦ ହୋଇପାରେ ଓ ତା' ପରିବାରକୁ ସମ୍ଭବତଃ ଧ୍ୱଂସ କରିଦେଇ ପାରେ । ସେଗୁଡିକର ପରିଶୋଧ ପାଇଁ ସେ ବ୍ୟାଙ୍କ ଋଣ ମଧ୍ୟ ନେଇପାରେ ।

ସର୍ବଦା ଏକ ସମ୍ଭାବନା ରହିଥାଏ ଯେ ଦୋକାନୀର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ କାରଣରୁ ଜନ ସମୁଦାୟର ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ହାନି କିମ୍ବା ତା'ଧନର କ୍ଷତି ହୋଇପାରେ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସେହି କ୍ଷତିସବୁର ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ପାଇଁ ଦୋକାନୀକୁ ଦାୟୀ କରିପାରେ । ସେ ଭଳି ପରିସ୍ଥିତି ମଧ୍ୟ ଏକ ଦୋକାନୀର ବିନାଶର କାରଣ ହୋଇପାରେ ! ତେଣୁ କରି, ଜୀବନଧାରଣର ଏହି ମାଧ୍ୟମକୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରି ରଖିବା ଅତି ଆବଶ୍ୟକ ।

ଦୋକାନୀର ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକ ବ୍ୟାପାରିକ ଦୋକାନ/ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟର ସେ ଭଳି ଅନେକ ଦିଗଗୁଡିକୁ ଆବୃତ କରିବା ପାଇଁ ଯୋଜନା କରାଯାଇଛି । କେତେକ ପଲିସୀ ଅଛି ଯେଉଁଗୁଡିକ ଅନେକ ପ୍ରକାରର ଦୋକାନର ବିଶେଷ ରୁଚିଗୁଡିକୁ ଆବୃତ କରିବା ପାଇଁ ସେ ହିସାବରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି, ଯଥା: ପୁରାତନ ଶିଳ୍ପାକୃତି ଦୋକାନ, ଭଣ୍ଡାରୀ ଦୋକାନ, ବ୍ୟୁଟି ପାର୍ଲର, ପୁସ୍ତକ ଭଣ୍ଡାର, ଡିପାର୍ଟମେଣ୍ଟ ଷ୍ଟୋର, ଡ୍ରାଇ କ୍ଲିନର, ଉପହାର ଦୋକାନ, ଫାର୍ମାସୀ, ଷ୍ଟେଶନାରୀ ଦୋକାନ, କଣ୍ଢେଇ ଦୋକାନ, ପୋଷାକ ଷ୍ଟୋର ଇତ୍ୟାଦି ।

1. ଦୋକାନୀର ବୀମା କ'ଣ ଆବୃତ କରେ ?

ପଲିସୀ ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟର ବିଶେଷ କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡିକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବାକୁ ଆବରଣ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇ ପାରେ । ଏହା ସାଧାରଣତଃ ନିଆଁ, ଭୂମିକମ୍ପ, ବନ୍ୟା କିମ୍ବା ହାନିକାରୀ ନଷ୍ଟ; ଓ ଚୋରୀ କାରଣରୁ ଦୋକାନ ସଂରଚନା ଓ ଏହାର ବସ୍ତୁଗୁଡିକର ହାନିକୁ ଆବରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଦୋକାନ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ ବ୍ୟାଘାତ ସୁରକ୍ଷାକୁ ମଧ୍ୟ ସମ୍ମିଳିତ କରିପାରେ । ଏହା ଏକ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଦାବୀ ସମୟରେ ହରାଇଥିବା କୌଣସି ଆୟ କିମ୍ବା ଅତିରିକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ଆବୃତ କରିବ । ଆବରଣକୁ ବୀମିତ ତା' ଗତିବିଧିର ଶ୍ରେଣୀ ଅନୁସାରେ ଚୟନ କରି ପାରିବ ।

ବୀମିତ ଚୟନ କରିବାକୁ ଥିବା ଅତିରିକ୍ତ ଆବରଣ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ଅଲଗା ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀଗୁଡିକର ସମ୍ବନ୍ଧିତ ୱେବ୍ସାଇଟରୁ ସତ୍ୟାପିତ କରାଯାଇପାରେ ।

ଏଗୁଡିକ ହୋଇପାରେ:

i. **ଚୋରୀ ଓ ଗୃହରେ ଅତିକ୍ରମଣ:** ଅଫିସ ବସ୍ତୁ/ଜିନିଷଗୁଡିକର ଚୋରୀ , ଡକାୟତି ଓ ଅତିକ୍ରମଣ ପାଇଁ ଆବରଣ

ii. **ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଖରାପ ହେବା:** ବୈଦ୍ୟୁତିକ/ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଉପକରଣଗୁଡିକ ଖରାପ ହେବା ଉପରେ ଆବରଣ

iii. ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ ଉପକରଣ ଓ ସାମଗ୍ରୀ :

- ✓ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡିକ ପାଇଁ ସମସ୍ତ-ସଙ୍କଟ ଆବରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ
- ✓ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନଗୁଡିକର ହାନି ଉପରେ ଆବରଣ

iv. **ମୁଦ୍ରା/ଧନ ବୀମା :** ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣା କାରଣରୁ ଧନ/ମୁଦ୍ରାର ହାନି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆବରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ ଯେତେବେଳେ ଏହା

- ✓ ବ୍ୟବସାୟ ପରିସରଠାରୁ ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ଓ ବିପରୀତ କ୍ରମେ ନେବା ଆଣିବା କରାଯାଉ ଥାଏ
- ✓ ବ୍ୟବସାୟ ପରିସରରେ ନିରାପଦରେ ଥାଏ
- ✓ ବ୍ୟବସାୟ ପରିସରରେ ଏକ ସିନ୍ଧୁକ (ବାକ୍ସ/ଡ୍ରଅର/କାଉଣ୍ଟର) ରେ ଥାଏ

v. **ସାମଗ୍ରୀ :** କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଯାତ୍ରା ସମୟରେ ହୋଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀର ହାନି ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

vi. ସ୍ଥିର ପ୍ଲେଟ ଗ୍ଲାସ ଓ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଫିଟିଙ୍ଗ୍ସ ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ନଷ୍ଟର ହାନିକୁ ନିମ୍ନଗୁଡିକ ପାଇଁ ଆବୃତ କରେ :

- ✓ ସ୍ଥିର ପ୍ଲେଟ ଗ୍ଲାସ
- ✓ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଫିଟିଙ୍ଗ୍ସ
- ✓ ନିଅନ ସଙ୍କେତ/ଗ୍ଲୋ ସଙ୍କେତ/ହୋଡିଙ୍ଗ (ବିଜ୍ଞାପନ ବୋର୍ଡ)

vii. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା

viii. **କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଶ୍ରଦ୍ଧାହୀନତା (ଅବିଶ୍ୱସନୀୟତା)/ଅସାଧୁତା :** କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଅସାଧୁ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡିକ କାରଣରୁ ହୋଇଥିବା ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟକୁ ଆବୃତ କରେ ।

ix. ବୈଧିକ ଦାୟିତ୍ୱ :

- ✓ ନିଯୁକ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ ଓ ସମୟରେ ଉପୁଜିଥିବା ଦୁର୍ଘଟଣା ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ
- ✓ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷଗୁଡିକୁ ବୈଧିକ ଦାୟିତ୍ୱ ପାଇଁ ଆବରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ

ନିଆଁ/ଚୋରୀ/ସାମଗ୍ରୀ/ପ୍ଲେଟ ଗ୍ଲାସ/ବିଶ୍ୱସନୀୟତା ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି/ଶ୍ରମିକ କ୍ଷତିପୂରଣ ଓ ସାର୍ବଜନିକ ଦାୟିତ୍ୱ ପୋଲିସ (ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଧ୍ୟାୟରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ) ଅଲଗା ରୂପେ ମଧ୍ୟ ନିଆଯାଇପାରେ ।

ଆତଙ୍କବାଦୀ ଆବରଣ ମଧ୍ୟ ବିସ୍ତାରିତ ହୋଇପାରେ । ଅପବର୍ଜନ ସବୁ ସାଧାରଣତଃ ଗୃହସ୍ଥର ବୀମା ଭଳି ଅଟନ୍ତି ।

2. ବୀମିତ ରାଶି ଓ ପ୍ରିମିୟମ

ଔଦ୍ୟୋଗିକ ୟୁନିଟ କିମ୍ବା ଅଫିସଗୁଡିକ ସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡିକର ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରି ଆକାଉଣ୍ଟ ସବୁର ଖାତାଗୁଡିକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରିବେ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ବୀମିତ ରାଶିକୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାକୁ କଷ୍ଟକର ହେବ ନାହିଁ । ଦୋକାନ ଓ ଘର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ସର୍ବଦା ସମ୍ଭବ ହୋଇ ନ ପାରେ ।

ଯେମିତିକି ଗୃହସ୍ଥ ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ପୂର୍ବରୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି, ସାଧାରଣତଃ, ବୀମିତ ରାଶି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ପାଇଁ ଦୁଇଟି ପଦ୍ଧତି ଅଛି, ଯଥା: ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ପୁନଃସ୍ଥାପନ/ପ୍ରତିସ୍ଥାପନା ମୂଲ୍ୟ ।

ମୁଦ୍ରା, ସାମଗ୍ରୀ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଭଳି ଅତିରିକ୍ତ ଆବରଣ ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ ବୀମିତ ରାଶି ଓ ଚୟନିତ ଆବରଣଗୁଡିକ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବ ।

ପରିଭାଷା

କେତେକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଭାଷା

କ) ଜବରଦସ୍ତୀ ଚୋରୀ ଅର୍ଥ ବୀମିତର ପରିସରଠୁଁ ବସ୍ତୁ ଚୋରୀ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଦୁର୍ଦ୍ଦାନ୍ତ ଓ ଚିହ୍ନଟଯୋଗ୍ୟ ମାଧ୍ୟମ ଦ୍ୱାରା ପରିସରକୁ କିମ୍ବା ପରିସରଠାରୁ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଓ ଅନଧିକୃତ ପ୍ରବେଶ କିମ୍ବା ପ୍ରସ୍ଥାନ ।

ଖ) ଗୃହରେ ଅନଧିକୃତ ଅତିକ୍ରମଣ ହୋଇଛି ବୋଲି କୁହାଯିବ ଯେତେବେଳେ ଏକ ଅପରାଧ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଘରକୁ ପ୍ରବେଶ କରି ଅନଧିକୃତ ଅତିକ୍ରମଣ କରାଯାଇଛି ।

ଗ) ଡକାୟତି ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବୀମିତ ଏବଂ/କିମ୍ବା ବୀମିତର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦୁର୍ଦ୍ଦାନ୍ତ ଓ ହିଂସ୍ର ଉପକରଣ ବ୍ୟବହାର କରି ବୀମିତର ପରିସର ମଧ୍ୟରୁ ବସ୍ତୁଗୁଡିକର ଚୋରୀ ।

ଘ) ନିରାପଦ ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବୀମିତର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଶକ୍ତ କ୍ୟାବିନେଟ (ଟେବୁଲ) ଯାହା ମଲ୍ୟବାନ ବସ୍ତୁ ଗୁଡିକର ନିରାପଦ ଓ ସୁରକ୍ଷିତ ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥାଏ, ଏବଂ ଯାହା ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ ସୀମିତ/ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଅଟେ ।

ଙ) ଚୋରୀ ହେଉଛି ସବୁ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଏକ ସାଧାରଣ ପଦ ଯେଉଁଠି ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଜାଣିବୁଝି ଓ କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଶୈଳୀରେ ଅନ୍ୟର ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ବିନା ଅନୁମତି କିମ୍ବା ସମ୍ମତିରେ ଏବଂ ଏହାକୁ ନେଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିର ଉପଯୋଗ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କିମ୍ବା ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ବିକ୍ରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନେଇଥାଏ । 'ଥେପ୍ଟ' ଓ 'ଲାର୍ସେନି' ସମାନାର୍ଥକ ପଦ ଅଟନ୍ତି ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 5

ଦୋକାନୀ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ବୀମିତ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ 'ସ୍ଥିର ପ୍ଲେଟ ଗ୍ଲାସ ଓ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଫିଟିଙ୍ଗ୍ସ' ଆବରଣ ପାଇଁ ବିକଳ୍ପ ଚୟନ କରିପାରେ । ଏହା ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କାହା ପାଇଁ ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ନଷ୍ଟର ହାନିକୁ ଆବୃତ କରିବ ?

I. ସ୍ଥିର ପ୍ଲେଟ ଗ୍ଲାସ

II. ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଫିଟିଙ୍ଗ୍ସ

III. ନିଅନ ସଙ୍କେତ

IV. ଉପରୋକ୍ତ ମଧ୍ୟରୁ ସମସ୍ତ

ଗ. ମୋଟର ବୀମା

ଏକ ପରିସ୍ଥିତି ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁ ଯେଉଁଠି ଆପଣ ଆପଣଙ୍କ ସମସ୍ତ ସଂଚୟର ଉପଯୋଗ କରି ଏକ ନୂଆଁ କାର କିଣିଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହାକୁ ଏକ ଡ୍ରାଇଭରେ ନେଇଛନ୍ତି । କେଉଁଠୁ ଜଣାନାହିଁ, ଏକ କୁକୁର ଆପଣଙ୍କ ରାସ୍ତାରେ ଆସେ ଏବଂ ଏହାକୁ ଧକ୍କା ଦେବାରୁ ଏଡ଼େଇବା ପାଇଁ, ଆପଣ ସିଧା ମୋଡ଼ି ଦିଅନ୍ତି, ବିଭାଜକ ଉପରକୁ ଯାଆନ୍ତି ଓ ଅନ୍ୟ ଏକ କାରକୁ ଧକ୍କା ଦିଏ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ କ୍ଷତ କରେ । ତେଣୁ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଘଟଣାର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ନିଜ କାରର କ୍ଷତି, ସାର୍ବଜନିକ ସମ୍ପତ୍ତି ଓ ଅନ୍ୟ କାରର ନଷ୍ଟ ଏବଂ ଏହା ସହିତ ଅନ୍ୟ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି କ୍ଷତ ବିକ୍ଷତ ହେଲା ।

ଏହି ପରିଦୃଶ୍ୟରେ, ଯଦି ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ କାର ବୀମା ନାହିଁ, ଆପଣଙ୍କୁ ଆପଣଙ୍କ କାର କ୍ରୟ କରିଥିବା ମୂଲ୍ୟରୁ ବହୁତ ଅଧିକ ପରିଶୋଧ କରି ଶେଷ ହୋଇଯିବେ ।

- ✓ ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ଦେବା ପାଇଁ ସେତେ ଟଙ୍କା ଅଛି କି ?
- ✓ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ବୀମା ଆପଣଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ରାଶି ଦେବ କି ?
- ✓ କ'ଣ ହେବ ଯଦି ସେମାନଙ୍କ ବି ବୀମା ନାହିଁ ?

ଏହି କାରଣରୁ ଦେଶର କାନୁନ କାର ବୀମା ନେବାପାଇଁ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ କରିଛି । ଯଦିଓ ମୋଟର ବୀମା ଏହି ସବୁ ଘଟଣା ଘଟିବାରୁ ରୋକି ପାରେ ନାହିଁ, ଏହା ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ସୁରକ୍ଷା ଆବରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣା ବ୍ୟତୀତ, କାରର ଚୋରୀ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ, ଦୁର୍ଘଟଣା ଦ୍ୱାରା ନଷ୍ଟ ହୋଇପାରେ କିମ୍ବା ନିଆଁ ଦ୍ୱାରା ଧ୍ୱଂସ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଆପଣ ଆର୍ଥିକ ରୂପେ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇପାରନ୍ତି ।

ମୋଟର ବୀମା ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଗାଡି ମାଲିକ ଦ୍ୱାରା ନିଆ ଯିବା ଉଚିତ୍ ଯାହାର ଗାଡ଼ି ତା' ନିଜ ନାମରେ ଭାରତର କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ପରିବହନ ପ୍ରାଧିକରଣ ସହିତ ପଞ୍ଜିକୃତ ହୋଇଛି ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ବୀମା

ମୋଟର ବାହନ ଅଧିନିୟମ, 1988 ଅନୁସାରେ ସାର୍ବଜନିକ ରାସ୍ତାରେ ଚାଲୁଥିବା ବାହନର ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାଲିକ ପାଇଁ, ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ, ଶାରୀରିକ କ୍ଷତ କିମ୍ବା ସମ୍ପତ୍ତିର ନଷ୍ଟ କାରଣରୁ ହୋଇଥିବା ହାନି ପାଇଁ ମାଲିକ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷକୁ ବୈଧିକ ରୂପେ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଦାୟୀ ହୋଇଥିବାରୁ, ସେହି ରାଶିକୁ ଆବୃତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ ନେବା ପାଇଁ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ । ସେଭଳି ବୀମାର ଏକ ପ୍ରମାଣ ରୂପେ ବୀମାର ଏକ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଗାଡି ରେ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ନେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

1. ମୋଟର ବୀମା ଆଚ୍ଛାଦନ

ଦେଶର ଏକ ବୃହତ୍ ବାହନ ଜନସଂଖ୍ୟା ଅଛି । ପ୍ରତିଦିନ ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ ଯାନବାହନ ରାସ୍ତା ଉପରକୁ ଆସୁଥାଏ । ସେଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ ବହୁତ ମୂଲ୍ୟବାନ ମଧ୍ୟ । ଲୋକେ କହନ୍ତି ଯେ ଭାରତରେ, ଗାଡି ଗୁଡିକ ଖରାପ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ, କେବଳ ମାଲିକ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରୁଥାନ୍ତି । ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ପୁରୁଣା ଗାଡିଗୁଡିକ ରାସ୍ତାରେ ଚାଲିବା ଚାଲୁ ରଖିଥାନ୍ତି ଏବଂ ନୂଆଁ ଗାଡିସବୁ ଯୋଗ ହୋଇ ଯାଉଥାନ୍ତି । ରାସ୍ତାଗୁଡିକର କ୍ଷେତ୍ରଫଳ (ଡ୍ରାଇଭିଂ ପାଇଁ ସ୍ଥାନ) ଗାଡି ସଂଖ୍ୟା ହିସାବରେ ବଢୁ ନାହିଁ । ରାସ୍ତାରେ ଚାଲୁଥିବା ଲୋକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ମଧ୍ୟ ବଢୁଛି । ପୋଲିସ ଓ ଡାକ୍ତରଖାନା ପରିଗଣନା କହେ ଯେ ଦେଶରେ ରାସ୍ତା ଦୁର୍ଘଟଣା ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଯାଉଛି । କାନୁନୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଦୁର୍ଘଟଣାର ଶୀକାର ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଉଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଶି ବି ବଢ଼ି ଯାଉଛି । ଏପରିକି ଗାଡ଼ି ମରାମତି ଖର୍ଚ୍ଚ ବି ବଢୁଛି । ଏହିସବୁ ଦେଶରେ ମୋଟର ବୀମାର ମହତ୍ତ୍ୱକୁ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରନ୍ତି ।

ମୋଟର ବୀମା ଦୁର୍ଘଟଣା ଓ ଅନ୍ୟ କେତେକ କାରଣରୁ ହୋଇଥିବା ବାହନର ହାନି ଓ ନଷ୍ଟକୁ ଆବୃତ କରେ । ମୋଟର ବୀମା ଗାଡି ମାଲିକମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ଗାଡି ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା ଦୁର୍ଘଟଣାର ଶୀକାର ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବାର ବୈଧିକ ଦାୟିତ୍ୱକୁ ମଧ୍ୟ ଆବୃତ କରେ ।

ଆପଣ ଭାବନ୍ତି କି ଦେଶର ସମସ୍ତ ବାହନ ଗୁଡିକ ବୀମିତ ହୋଇଥାନ୍ତି?

ମୋଟର ବୀମା ସାର୍ବଜନିକ ରାସ୍ତାରେ ଚାଲୁଥିବା ସମସ୍ତ ପ୍ରକାରର ଗାଡିଗୁଡିକୁ ଆବୃତ କରେ ଯଥା:

- ✓ ସ୍କୁଟର ଓ ମୋଟରସାଇକେଲ
- ✓ ପ୍ରାଇଭେଟ କାର
- ✓ ସବୁ ପ୍ରକାରର ବ୍ୟବସାୟିକ ବାହନ: ଜିନିଷ ବୋହୁଥିବା ଓ ଯାତ୍ରୀ ବୋହୁଥିବା
- ✓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରକାରର ଗାଡ଼ି, ଉ.ସ୍ୱ. କ୍ରେନ
- ✓ ମୋଟର ବ୍ୟାପାର (ଶୋରୁମ ଓ ଗ୍ୟାରେଜରେ ଥିବା ଗାଡ଼ି)

ସୂଚନା

'ତୃତୀୟ-ପକ୍ଷ ବୀମା'

ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ ଯାହାକୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ପକ୍ଷର ବୈଧିକ କାର୍ଯ୍ୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ କ୍ରୟ କରାଯାଏ । ତୃତୀୟ-ପକ୍ଷ ବୀମା ବୀମିତର କାର୍ଯ୍ୟ କଳାପଠାରୁ ଉପୁଜିଥିବା ଦାୟିତ୍ୱ ପାଇଁ ଅନ୍ୟ ଏକ ପକ୍ଷ (ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ) ର ଦାବୀ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ବୀମା କମ୍ପାନୀ (ଦ୍ୱିତୀୟ ପକ୍ଷ)ଠାରୁ ବୀମିତ (ପ୍ରଥମ ପକ୍ଷ) ଦ୍ୱାରା କିଣା ଯାଏ ।

ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ବୀମାକୁ 'ଦାୟିତ୍ୱ ବୀମା' ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ ।

ବଜାରରେ ଲୋକପ୍ରିୟ ହୋଇଥିବା ଦୁଇଟି ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରକାରର ଆବରଣଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଛି :

କ) କାର୍ଯ୍ୟ (ଦାୟିତ୍ୱ) କେବଳ ପଲିସୀ : ମୋଟର ବାହନ ଅଧିନିୟମ ଅନୁସାରେ ସାର୍ବଜନିକ ସ୍ଥାନରେ ଚାଲୁଥିବା କୌଣସି ବି ବାହନ ପାଇଁ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରତି ଦାୟିତ୍ୱକୁ ବୀମିତ କରିବା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ ।

ପଲିସୀ ବାହନ ମାଲିକର ବୈଧିକ ଦାୟିତ୍ୱକୁ କେବଳ ଲିଖିତ ନିମ୍ନ ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବାକୁ ଆବୃତ କରେ :

- ✓ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ଶାରୀରିକ କ୍ଷତ କିମ୍ବା ମୃତ୍ୟୁ
- ✓ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ସମ୍ପତ୍ତି ନଷ୍ଟ

ଦାୟିତ୍ୱ ମୃତ୍ୟୁ କିମ୍ବା କ୍ଷତ ଏବଂ ନଷ୍ଟ ଉପରେ ଏକ ଅସୀମିତ ରାଶି ପାଇଁ ଆବୃତ କରେ ।

ଏକ ମୋଟର ଦୁର୍ଘଟଣା ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା ମୃତ୍ୟୁ କିମ୍ବା କ୍ଷତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ଶୀକାର ର କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇଁ ଦାବୀଗୁଡିକ ଅଭିଯୋଗକାରୀ ଦ୍ୱାରା ମୋଟର ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ (MACT) ରେ ଫାଇଲ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ।

ଖ) ପ୍ୟାକେଜ୍ ପଲିସୀ /ବ୍ୟାପକ ପଲିସୀ : (ନିଜ ହାନି + ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ଦାୟିତ୍ୱ)

ଉପରୋକ୍ତ ବ୍ୟତୀତ, ବିଶିଷ୍ଟ ବିପଦଗୁଡିକ ଦ୍ୱାରା ବୀମିତ ଗାଡ଼ିକୁ ହୋଇଥିବା ହାନି ଅଥବା ନଷ୍ଟ (ମୋଟର ଗାଡିର ନିଜ ହାନି ରୂପେ ପରିଚିତ) , କୁ ମଧ୍ୟ ଘୋଷିତ ମୂଲ୍ୟ (ଅଧ୍ୟାୟ 5 ରେ ପୂର୍ବରୁ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଥିବା-IDV ବୋଲାଯାଉଥିବା) ଏବଂ ପଲିସୀର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସର୍ତ୍ତ ଓ ଅନୁବନ୍ଧ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ଆବୃତ କରାଯାଏ । ଏସବୁ ବିପଦଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ହେଉଛି ନିଆଁ, ଚୋରୀ ,ଦଙ୍ଗା ଓ ଷ୍ଟ୍ରାଇକ, ଭୂମିକମ୍ପ, ବନ୍ୟା, ଦୁର୍ଘଟଣା ଇତ୍ୟାଦି ।

କେତେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦୁର୍ଘଟଣା ସ୍ଥଳରୁ ୱାର୍କଶପ୍ କୁ ଟାଣି ଆଣିବାର ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ମଧ୍ୟ ଦିଅନ୍ତି । କାର୍ଯ୍ୟ (ଦାୟିତ୍ୱ) କେବଳ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସ୍ୱୀକୃତ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଆବରଣ ବ୍ୟତୀତ , କେବଳ ନିଆଁ ଏବଂ/କିମ୍ବା ଚୋରୀକୁ ଆବୃତ କରୁଥିବା ଏକ ସୀମିତ ଆବରଣ ମଧ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି ।

ପଲିସୀ ଗାଡ଼ିରେ ସଜ୍ଜିତ ହୋଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀର ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ପାଇଁ ଆବରଣ, ଯାତ୍ରୀ ଦରମା ଦିଆଯାଉଥିବା ଡ୍ରାଇଭର ପାଇଁ ପ୍ରାଇଭେଟ କାର ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଆବରଣ; କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ବୈଧିକ ଦାୟିତ୍ୱ ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟିକ ଗାଡିଗୁଡିକରେ ଅଣ-ଭଡ଼ା ଦେଉଥିବା ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଆବରଣ ପ୍ରଦାନ କରିପାରେ । ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ କାର ଖରାପ ହୋଇଗଲେ ଜରୁରୀକାଳୀନ ସେବା କିମ୍ବା ବୈକଳ୍ପିକ ରୂପେ ଏକ କାର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ପାରନ୍ତି ।

2. ଅପବର୍ଜନ

ପଲିସୀ ଗୁଡିକ ଅନ୍ତର୍ଗତ କେତେକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅପବର୍ଜନ ହେଲା ଫଟାଫଟି, ଗାଡ଼ି ଖରାପ, ପରିଣାମସ୍ୱରୂପ ହାନି, ଅବୈଧ ଡ୍ରାଇଭିଂ ଲାଇସେନ୍ସ ଥାଇ କିମ୍ବା ମଦ୍ୟପାନୀୟର ପ୍ରଭାବରେ ଥାଇ ଡ୍ରାଇଭ କରିବାରେ ହାନି । 'ବ୍ୟବହାର କରିବାରେ ସୀମା' ଅନୁସାରେ ଗାଡ଼ିର ବ୍ୟବହାର ନଥିବା (ଉ.ସ୍ୱ. ପ୍ରାଇଭେଟ କାର ଟ୍ୟାକ୍ସିରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ହେବା) ଆବୃତ ହୁଏ ନାହିଁ ।

3. ବୀମିତ ରାଶି ଓ ପ୍ରିମିୟମ

ଏକ ମୋଟର ପଲିସୀରେ ଏକ ଗାଡିର ବୀମିତ ରାଶିକୁ ବୀମିତର ଘୋଷିତ ମୂଲ୍ୟ (ଆଇ.ଡି.ଭି) କୁହାଯାଏ ।

ଗାଡିର ଚୋରୀ ହେବା କିମ୍ବା ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ମରାମତି ହୋଇ ନ ପାରିବା ଭଳି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହାନି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଦାବୀ ରାଶି ଆଇ.ଡି.ଭି. ଆଧାରରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହେବ । ଗାଡିର ଆଇ.ଡି.ଭି. ବୀମାର ଆରମ୍ଭ/ନୂତନୀକରଣ ସମୟରେ ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଗାଡିର ବ୍ରାଣ୍ଡ ଓ ମୋଡେଲ ର ନିର୍ମାଣକାରୀ/ ବ୍ୟବସାୟୀର ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୁଏ ଏବଂ ଅନୁଯାୟୀ ମୂଲ୍ୟହ୍ରାସ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରାଯାଏ ।

5 ବର୍ଷ ଆୟୁରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଥିବା ଗାଡିର ଏବଂ ପୁରୁଣା ମୋଡେଲର ଗାଡି (ଅର୍ଥାତ୍ ଯେଉଁ ମୋଡେଲ ଗୁଡିକୁ ନିର୍ମାଣକାରୀମାନେ ନିର୍ମାଣ କରିବା ବନ୍ଦ କରିଦେଇଛନ୍ତି) ର ଆଇ.ଡି.ଭି.କୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ବୀମିତ ଙ୍କ ବୁଝାମଣା ଆଧାରରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଏ ।

ହାରନିର୍ଦ୍ଧାରଣ/ ପ୍ରିମିୟମ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବୀମିତର ଘୋଷିତ ମୂଲ୍ୟ, କ୍ୟୁବିକ୍ କ୍ଷମତା, ଭୌଗଳିକ ଜୋନ, ଗାଡିର ଆୟୁ ଆଦି କାରକଗୁଡିକ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 3

ମୋଟର ବୀମା କାହା ନାମରେ ନେବା ଉଚିତ୍ ?

I. ଗାଡି ମାଲିକ ନାମରେ, ଯାହାର ନାମ କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ପରିବହନ ପ୍ରାଧିକରଣ ସହିତ, ପଞ୍ଜିକୃତ ହୋଇଛି

II. ଯଦି ଗାଡି ଚଳାଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ମାଲିକଠାରୁ ଅଲଗା ହୁଏ, ତେବେ କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ପରିବହନ ପ୍ରାଧିକରଣ ଠାରୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଲାଭ କରି ସେହି ନାମରେ ଯିଏ ଗାଡି ଚଳାଉଥିବ

III. କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପ୍ରାଧିକରଣରୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଲାଭ କରି, ଗାଡି ମାଲିକ ସହିତ, ତା'କୌଣସି ପରିବାର ସଦସ୍ୟ ନାମରେ

IV. ଯଦି ଗାଡି ଚଳାଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ମାଲିକଠାରୁ ଅଲଗା ହୁଏ, ତେବେ ମୁଖ୍ୟ ପଲିସୀ ଗାଡି ମାଲିକ ନାମରେ ହେବା ଉଚିତ ଏବଂ ଆଡ-ଅନ ଆବରଣ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ନାମରେ ହେବା ଉଚିତ ଯିଏ ଗାଡି ଚଳାଉଥିବ

ଞ) ଏକ ଗୃହସ୍ଥ ବୀମା ପଲିସୀ ଏକ ବୀମିତ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ପଲିସୀରେ ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ଆପଦ କିମ୍ବା ଘଟଣାଗୁଡିକ ଠାରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ କ୍ଷତିସବୁ ଉପରେ କେବଳ ଆଚ୍ଛାଦନ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଆବୃତ ହେଉଥିବା ପଲିସୀଗୁଡିକ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ହେବ ।

ଟ) ଗୃହସ୍ଥ ବୀମା ସଂରଚନା ଓ ଏହାର ବସ୍ତୁଗୁଡିକୁ ନିଆଁ, ଦଙ୍ଗା, ପାଇପ ବିସ୍ଫୋଟ, ଭୂମିକମ୍ପ ଆଦି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆବରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ । ସଂରଚନା ବ୍ୟତୀତ, ଏହା ବସ୍ତୁଗୁଡିକୁ ଚୋରୀ, ଜବରଦସ୍ତି ଗୃହ ପ୍ରବେଶ ଦ୍ୱାରା ଚୋରୀ, ଡକାୟତି, ଲୁଟପାଟକୁ ମଧ୍ୟ ଆବୃତ କରେ ।

ଠ) ପ୍ୟାକେଜ କିମ୍ବା ଛତ୍ର ଆବରଣ, କେବଳ ଗୋଟିଏ ଦସ୍ତାବିଜ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ଆବରଣଗୁଡିକର ଏକ ସମଷ୍ଟି ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଡ) ଏକ ଗୃହସ୍ଥ ବୀମା ପଲିସୀ ପାଇଁ ବୀମିତ ରାଶି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବାର ସାଧାରଣତଃ ଦୁଇଟି ପଦ୍ଧତି ଅଛି: ବଜାର ମୂଲ୍ୟ (ଏମ୍. ଭି.) ଏବଂ ପୁନଃସ୍ଥାପନ ମୂଲ୍ୟ (ଆର. ଆଇ. ଭି) ।

ଢ) ଦୋକାନୀର ବୀମା ସାଧାରଣତଃ ନିଆଁ, ଭୂମିକମ୍ପ, ବନ୍ୟା କିମ୍ବା ଦ୍ୱେଷୀ, ଓ ଚୋରୀ ହାନି କାରଣରୁ ହୋଇଥିବା ଦୋକାନ ସଂରଚନା ଓ ବସ୍ତୁଗୁଡିକୁ ଆବୃତ କରେ । ଦୋକାନ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ ଅବରୋଧ ସୁରକ୍ଷା ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ।

ଣ) ମୋଟର ବୀମା ଦୁର୍ଘଟଣା କାରଣରୁ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାରଣ ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିବା ଗାଡିର ହାନି ଓ କ୍ଷତି କୁ ଆବରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ । ମୋଟର ବୀମା ଗାଡିମାଲିକଙ୍କ ଗାଡି ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ଶୀକାର ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ (ଗାଡି ମାଲିକ ମାନଙ୍କ) ବୈଧିକ ଦାୟିତ୍ୱକୁ ଆବରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ।

ମୁଖ୍ୟ ପଦାବଳୀ

ଚ) ଗୃହସ୍ଥ ବୀମା

ଛ) ଦୋକାନୀର ବୀମା

ଜ) ମୋଟର ବୀମା

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଏକ ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ବିପଦ ପଲିସୀକୁ ଏକ ବ୍ୟାପକ ଆବରଣ ପଲିସୀ ଯାହା ଅଧିକାଂଶ ବିପଦଗୁଡିକୁ ଆଚ୍ଛାଦନ ଦିଏ, ଅପେକ୍ଷା ଏକ କମ୍ ମୂଲ୍ୟର ବିକଳ୍ପ ରୂପେ କ୍ରୟ କରାଯାଇପାରେ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ଦୋକାନୀ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ବୀମିତ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ 'ସ୍ଥିର ପ୍ଲେଟ ଗ୍ଲାସ ଓ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଫିଟିଙ୍ଗ୍ସ' ଆବରଣ ପାଇଁ ବିକଳ୍ପ ଚୟନ କରିପାରେ । ଏହା ସ୍ଥିର ପ୍ଲେଟ ଗ୍ଲାସ, ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଫିଟିଙ୍ଗ୍ସ ଓ ନିଅନ ସଙ୍କେତ ର ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ନଷ୍ଟର ହାନିକୁ ଆବୃତ କରିବ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ମୋଟର ବୀମା ଗାଡ଼ି ମାଲିକ ନାମରେ ନେବା ଉଚିତ୍, ଯାହାର ନାମ କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ପରିବହନ ପ୍ରାଧିକରଣ ସହିତ ପଞ୍ଜିକୃତ ହୋଇଛି ।

ସ୍ୱତଃ - ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 1

ଗୃହସ୍ଥ ବୀମାରେ

I. ସୁନା ଓ ରୂପା ଅଲଙ୍କାର ସବୁ ଆବୃତ ହୁଏ

II. ଜଣକର ଦୋକାନର ବସ୍ତୁଗୁଡିକ ଆବୃତ ହୁଏ

III. ପରିବାର ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାଧିକୃତ କାରଗୁଡିକ ଆବୃତ ହୁଏ

IV. ନେବା ଆଣିବା ସମୟରେ ଡାକ ଦ୍ୱାରା ପଠାଯାଉଥିବା ପାର୍ସଲଗୁଡିକ ଆବୃତ ହୁଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ 2

ଗୃହସ୍ଥ ବୀମା ଆବୃତ କରେ

I. କେବଳ ଘରର ସଂରଚନା

II. କେବଳ ଘରର ବସ୍ତୁ/ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡିକ

III. ଉଭୟ ସଂରଚନା ଓ ବସ୍ତୁ ଗୁଡିକ

IV. ଉଭୟ ସଂରଚନା ଓ ବସ୍ତୁ ଗୁଡିକ ଯେତେବେଳେ ବୀମିତ ଘରେ ନ ଥାଏ

ପ୍ରଶ୍ନ 3

ଦୋକାନୀର ବୀମାରେ, ନିମ୍ନଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟା ଆବୃତ ହୁଏ ନାହିଁ ?

I. ଯନ୍ତ୍ରପାତିର ଖରାପ ହେବା

II. ଦ୍ୱେଷୀ ହାନି

III. ବ୍ୟବସାୟ ଅବରୋଧ

IV. ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଇଚ୍ଛାକୃତ ନଷ୍ଟ

ପ୍ରଶ୍ନ 4

ଦୋକାନୀର ବୀମାରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟା ସାଧାରଣତଃ ଆବୃତ ହୁଏ ନାହିଁ ?

I. ବ୍ୟବସାୟ ପରିସରରେ ସିନ୍ଧୁକ/ କାଉଣ୍ଟର ଥିବା ମୁଦ୍ରା/ ଧନ

II. ବ୍ୟାଙ୍କଠାରୁ ବ୍ୟବସାୟ ପରିସରକୁ ନେବା ସମୟରେ ମୁଦ୍ରା/ ଧନ

III. ବ୍ୟବସାୟ ପରିସରରେ ନିରାପଦରେ ଥିବା ମୁଦ୍ରା/ ଧନ

IV. ଗ୍ରାହକ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବସାୟ ପରିସରକୁ ନିଆଯାଉଥିବା ମୁଦ୍ରା /ଧନ

ପ୍ରଶ୍ନ 5

ଦୋକାନ ବୀମା ଆବୃତ କରେ

I. କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଅସାଧୁ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ

II. ବୀମିତଙ୍କ ଅସାଧୁ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ

III. ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ଅସାଧୁ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ

IV. ଧନ ଋଣଦାତାମାନଙ୍କ ଅସାଧୁ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ

ସ୍ୱତଃ -ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଗୃହସ୍ଥ ବୀମାରେ ସୁନା ଓ ରୂପା ଅଲଙ୍କାରସବୁ ଆବୃତ ହୁଏ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଗୃହସ୍ଥ ବୀମା ଉଭୟ ସଂରଚନା ଓ ବସ୍ତୁଗୁଡିକ ଆବୃତ କରେ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ଦୋକାନୀର ବୀମାରେ, ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଇଚ୍ଛାକୃତ ନଷ୍ଟ ଆବୃତ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ଦୋକାନୀର ବୀମାରେ ଗ୍ରାହକ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବସାୟ ପରିସରକୁ ନିଆଯାଉଥିବା ମୁଦ୍ରା/ଧନ ସାଧାରଣତଃ ଆବୃତ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଦୋକାନ ବୀମା କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଅସାଧୁ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ଆବୃତ କରେ ।

ଅଧ୍ୟାୟ 15
ବ୍ୟାପାରିକ ବୀମା

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତି ଅଧ୍ୟାୟରେ ଆମେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ବିଷୟରେ ବିଚାର କରିଛୁ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ଗୃହସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ସଙ୍କଟଗୁଡ଼ିକୁ ଆବରଣ ଦିଅନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ଏକ ଗ୍ରାହକ ସମୂହ ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି । ଏଗୁଡ଼ିକ ହେଲେ ବ୍ୟାପାରିକ କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟିକ ଏଣ୍ଟରପ୍ରାଇଜେସ୍ କିମ୍ବା ଫାର୍ମସବୁ, ଯେଉଁମାନେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଜିନିଷ ଓ ସେବାରେ ନିଯୁକ୍ତ ଅଛନ୍ତି କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟ କରନ୍ତି । ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ଆମେ ଏହି ସମୂହ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ସଙ୍କଟଗୁଡ଼ିକୁ ଆବରଣ ଦେବାପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

କ. ସମ୍ପତ୍ତି /ଅଗ୍ନି ବୀମା

ଖ. ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିରୋଧ ବୀମା

ଗ. ଚୋରୀ ବୀମା

ଘ. ମୁଦ୍ରା /ଧନ ବୀମା

ଙ. ବିଶ୍ୱସନୀୟତା /ନିଷ୍ଠା ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ବୀମା

ଚ. ବ୍ୟାଙ୍କର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ବୀମା

ଛ. ଅଳଙ୍କାର ନିର୍ମାତା ବ୍ଲକ ପଲିସୀ

ଜ. ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ବୀମା

ଝ. ଔଦ୍ୟୋଗିକ ସମସ୍ତ ସଙ୍କଟ ବୀମା

ଞ. ସାମୁଦ୍ରିକ ବୀମା

ଟ. ଦାୟିତ୍ୱ ପଲିସୀ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟର ଅଧ୍ୟୟନ ପରେ, ଆପଣ ସକ୍ଷମ ହୋଇ ପାରିବେ :

1. ସମ୍ପତ୍ତି/ଅଗ୍ନି ବୀମାକୁ ସୁପାରିଶ କରିବା ପାଇଁ
2. ପରିଣାମସ୍ୱରୂପ ହାନି (ଅଗ୍ନି) ବୀମାକୁ ପରିଭାଷିତ କରିବା ପାଇଁ
3. ଚୋରୀ ବୀମା ଆବରଣ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ
4. ମୁଦ୍ରା/ ଧନ ବୀମାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ
5. ବିଶ୍ୱସନୀୟତା/ନିଷ୍ଠା ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ପାଇଁ
6. ବ୍ୟାଙ୍କର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ବୀମାକୁ ପରିଭାଷିତ କରିବା ପାଇଁ
7. ଅଳଙ୍କାର ନିର୍ମାତା ବ୍ଲକ ପଲିସୀର ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେବା ପାଇଁ

8. ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ବୀମା ବିଷୟରେ ଅବଗତ କରାଇବା ପାଇଁ

9. ଔଦ୍ୟୋଗିକ ସମସ୍ତ ସଙ୍କଟ ବୀମାକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ

10. ସାମୁଦ୍ରିକ ବୀମାର ସାରାଂଶ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ

11. ଦାୟିତ୍ୱ ବୀମା ବିଷୟରେ ଅବଗତ କରାଇବା ପାଇଁ

କ. ସମ୍ପତ୍ତି / ଅଗ୍ନି ବୀମା

ବ୍ୟାପାରିକ ଏଣ୍ଟରପ୍ରାଇଜ ଗୁଡିକ ମୋଟାମୋଟି ଭାବେ ଦୁଇ ପ୍ରକାରରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ :

- ✓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ମଧ୍ୟମ ଏଣ୍ଟରପ୍ରାଇଜେସ୍ [SMEs] ଏବଂ
- ✓ ବୃହତ୍ ବ୍ୟବସାୟ ଏଣ୍ଟରପ୍ରାଇଜେସ୍

ଐତିହାସିକରୂପେ, ସାଧାରଣ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ର ଏହି ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡ଼ିକୁ ପୂରଣ କରି ବୃହତ୍ ରୂପେ ବିକଶିତ ହୋଇଛି ।

ସାଧାରଣ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟାପାରିକ ଏଣ୍ଟରପ୍ରାଇଜଗୁଡ଼ିକୁ ବିକ୍ରୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକୁ ସେଗୁଡ଼ିକର ଆବଶ୍ୟକତା ସହିତ ଯତ୍ନ ସହିତ ମେଳ ଖୁଆଇବାର ଆବଶ୍ୟକ କରେ । ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଉପଲବ୍ଧ ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ଯଥାର୍ଥ ସୁଝବୁଝ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଆସନ୍ତୁ ଏହି ସାଧାରଣ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ବିଷୟରେ ବିଚାର କରିବା ।

ସମ୍ପତ୍ତି / ଅଗ୍ନି ବୀମା

ଅଗ୍ନି ବୀମା ପଲିସୀ ବ୍ୟାପାରିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ସହିତ ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଉପଯୁକ୍ତ, ଯିଏ ଟ୍ରଷ୍ଟ କିମ୍ବା କମିଶନରେ ଏବଂ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ/ଆର୍ଥିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ସମ୍ପତ୍ତି ଧାରଣ କରନ୍ତି ଯେଉଁମାନଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଆର୍ଥିକ ହିତ ଥାଏ ।

ସମସ୍ତ ସ୍ଥାବର ଓ ଅସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତି ଯାହା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିସରରେ ଅବସ୍ଥିତ ଯଥା: ଘର, ପ୍ଲାଣ୍ଟ ଓ ଯନ୍ତ୍ରପାତି, ଆସବାବ, ଫିକ୍ସଚର, ଫିଟିଙ୍ଗ୍ସ ଓ ଅନ୍ୟ ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକ, ଷ୍ଟକ୍ ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଥିବା ଷ୍ଟକ୍, ଉପଲବ୍ଧକାରୀ/ଗ୍ରାହକର ପରିସରରେ ଥିବା ଷ୍ଟକ୍ ସହିତ, ପରିସରଠାରୁ ମରାମତି ପାଇଁ ଅସ୍ଥାୟୀରୂପେ ହଟାଇ ଦିଆଯାଇଥିବା ଯନ୍ତ୍ରପାତି ସବୁକୁ ବୀମିତ କରାଯାଇ ପାରେ । ବ୍ୟବସାୟକୁ ଏହାର ସ୍ୱାଭାବିକ ରାସ୍ତାକୁ ଫେରାଇ ଆଣିବା ପାଇଁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ପୁନଃନିର୍ମାଣ ଓ ନୂତନୀକରଣ କରିବା ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଅଗ୍ନିବୀମା ଏହାର ଭୂମିକା ନିଭାଏ ।

1. ଅଗ୍ନି ପଲିସୀ କ'ଣ ଆବୃତ କରେ ?

ଅଗ୍ନି ପଲିସୀ ଆବୃତ କରୁଥିବା କେତେକ ଆପଦ ବିଷୟରେ ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି।

ବ୍ୟାପାରିକ ସଙ୍କଟଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଅଗ୍ନିବୀମା ନିମ୍ନ ଆପଦଗୁଡ଼ିକୁ ଆବୃତ କରେ :

- ✓ ନିଆଁ
- ✓ ବିଜୁଳୀ
- ✓ ବିସ୍ଫୋରଣ/ଅନ୍ତଃସ୍ଫୋରଣ
- ✓ ଦଙ୍ଗା ଷ୍ଟ୍ରାଇକ ଏବଂ ଦ୍ୱେଷୀ ହାନି
- ✓ ପ୍ରଭାବ ହାନି

- ✓ ବାୟୁଯାନ ଧ୍ୱଂସ
- ✓ ଝଡ, ତୋଫାନ, ବାତ୍ୟା, ଟାଇଫୁନ, ହରିକେନ, ଟର୍ଣ୍ଣାଡୋ, ବନ୍ୟା ଓ ଜଳପ୍ଲାବନ
- ✓ ଭୂମିକମ୍ପ
- ✓ ପଥର ସ୍ଖଳନ ସହିତ ଅବତଳନ ଓ ଭୂ-ସ୍ଖଳନ
- ✓ ପାଣି ଟାଙ୍କି, ଉପକରଣ ଓ ପାଇପଗୁଡ଼ିକର ବିସ୍ଫୋଟ ଓ ଅଧିପ୍ରବାହ
- ✓ ପ୍ରକ୍ଷେପାସ୍ତ୍ର ପରୀକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ
- ✓ ସ୍ୱୟଂଚାଳିତ ସ୍ପ୍ରିଙ୍କଲର ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନ ଠାରୁ ପାଣି ବୋହିବା
- ✓ ବୁଦା ନିଆଁ

ଦୁଇଟି ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଲକ୍ଷଣ ବ୍ୟାପାରିକ ବୀମାକୁ ବୈୟକ୍ତିକ ଓ ଖୁଚୁରା ପଂକ୍ତିରୁ ଅଲଗା କରେ ।

କ) ଫାର୍ମ କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟିକ ଏଣ୍ଟରପ୍ରାଇଜ ଗୁଡ଼ିକର ବୀମା ଆବଶ୍ୟକତାସବୁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ବହୁତ ବେଶୀ । କାରଣ ହେଉଛି ଯେ ବ୍ୟାପାରିକ ଏଣ୍ଟରପ୍ରାଇଜର ସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକର ମୂଲ୍ୟ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ସମ୍ପତ୍ତିସବୁର ମୂଲ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା ବହୁତ ବେଶୀ । ସେଗୁଡ଼ିକର କ୍ଷତି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ କମ୍ପାନୀର ତିଷ୍ଠି ରହିବା ଓ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଉପରେ ବିପରୀତ ପ୍ରଭାବ ପକାଇପାରେ ।

ଖ) ବ୍ୟାପାରିକ ଏଣ୍ଟରପ୍ରାଇଜର ବୀମା ପାଇଁ ଚାହିଦାକୁ ଅନେକ ସମୟରେ ବୈଧିକ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକତା ହିସାବରେ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ଧରାଯାଇଛି । ଉଦାହରଣସ୍ୱରୂପ, ଯେତେବେଳେ ପ୍ଲାଣ୍ଟ ଓ ସମ୍ପତ୍ତିସବୁ ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କ ଋଣ ଜରିଆରେ ସ୍ଥାପନା କରାଯାଏ, ସେଗୁଡ଼ିକର ବୀମା ଋଣ ପାଇଁ ଏକ ସର୍ତ୍ତ ହୋଇପାରେ । ଭାରତରେ ଅନେକ କର୍ପୋରେଟ ଏଣ୍ଟରପ୍ରାଇଜଗୁଡ଼ିକ ବୃତ୍ତିଗତରୂପେ ଚାଲୁଥିବା କମ୍ପାନୀ ଓ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅନେକ ବହୁରାଷ୍ଟ୍ରୀ ଅଟନ୍ତି ।

ସେମାନେ ସାର୍ବଭୌମିକ ଗୁଣବତ୍ତା ମାନଦଣ୍ଡ ବଜାୟ ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଯାହା ଯଥାର୍ଥ ସଙ୍କଟ ପ୍ରବନ୍ଧନ କାର୍ଯ୍ୟକୌଶଳ ର ଅଙ୍ଗୀକରଣ ଓ ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତିର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ବୀମାକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ।

ଉପରୋକ୍ତ ବିପଦଗୁଡ଼ିକ କାରଣରୁ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ବି ହାନି କେତେକ ଅପବର୍ଜନ/ବହିଷ୍କରଣକୁ ଛାଡ଼ି ପଲିସୀ ଦ୍ୱାରା ଆବୃତ ହୁଏ ।

2. ଅପବର୍ଜନ / ବହିଷ୍କରଣ କେଉଁଗୁଡ଼ିକ ଅଟନ୍ତି ?

ଅପବର୍ଜନ ହେଉଛନ୍ତି:

କ) ନିମ୍ନ ଭଳି ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ବିପଦ

i. ଯୁଦ୍ଧ କିମ୍ବା ଯୁଦ୍ଧଭଳି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ।

ii. ଆଣବିକ ବିପଦ

iii. ଆୟନୀକରଣ ଓ ବିକିରଣ

iv. ପ୍ରଦୂଷଣ ଓ ସଂଦୂଷଣ/ସମ୍ମିଶ୍ରଣ ହାନି

ଖ) ସାଧାରଣ ବୀମାରେ ଅନ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଆବୃତ ହେଉଥିବା ବିପଦ

i. ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଅଚଳ/ ଖରାପ ହେବା

ii. ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିରୋଧ

ଅବଶ୍ୟ, ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ଦେଇ କେତେକ ବିପଦକୁ ଆବରଣ ଦିଆଯାଇପାରେ, ଯେମିତିକି ଭୂମିକମ୍ପ, ନିଆଁ ଓ ଝଟକା ବୀମିତ ବିପଦର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ବିଜୁଳୀ ଚାଲିଯିବା ଯୋଗୁଁ ଶୀତଳ ଭଣ୍ଡାରରେ ଷ୍ଟକର ଖରାପ ହେବା, ପଥର ଆଦି ହଟାଇବାରେ ଅତିରିକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ, ପଲିସୀ ଦ୍ୱାରା ଆବୃତ ହେଉଥିବା ରାଶି ଉପରେ ନିର୍ମାତା, ପରାମର୍ଶ କରାଯାଉଥିବା ଇଞ୍ଜିନିୟରର ଶୁଳ୍କ, ଜଙ୍ଗଲ ନିଆଁ, ହଠାତ୍ ଦହନ ଓ ନିଜ ଗାଡ଼ି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବୀ ହାନି ।

3. ଅଗ୍ନି ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର

ଅଗ୍ନି ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ସାଧାରଣତଃ 12 ମାସର ଅବଧି ପାଇଁ ଜାରୀ କରାଯାଏ । କେବଳ ନିବାସ ପାଇଁ, ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ଦୀର୍ଘାବଧି ପଲିସୀ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି, ଅର୍ଥାତ୍ 12 ମାସରୁ ଅଧିକ ଅବଧି ପାଇଁ । କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଳ୍ପାବଧି ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ଜାରୀ କରାଯାଏ, ଯାହା ପାଇଁ ଅଳ୍ପ ଅବଧି ମାପକଗୁଡ଼ିକ ଲାଗୁ ହୁଏ ।

4. ବଜାରମୂଲ୍ୟ କିମ୍ବା ପୁନଃସ୍ଥାପନ ମୂଲ୍ୟ ପଲିସୀ

ଏକ ହାନି ଘଟିବାରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସାମାନ୍ୟରୂପେ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ (ଯାହା ହ୍ରାସ ହୋଇଥିବା ମୂଲ୍ୟ) କୁ ପ୍ରଦାନ କରେ । ପୁନଃ ସ୍ଥାପନ ମୂଲ୍ୟ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ପ୍ରତିବଦଳରେ ଦେଇଥିବା ସେହି ପ୍ରକାରର ନୂଆଁ ସମ୍ପତ୍ତିର ମୂଲ୍ୟକୁ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ବୀମିତ ରାଶିରେ ନୂତନ ପୁନଃସ୍ଥାପନ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହେବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ସାଧାରଣ ଅଗ୍ନି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଥିବା ଭଳି ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ନୁହେଁ ।

ପୁନଃସ୍ଥାପନ ମୂଲ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ଘର, ପ୍ଲାଣ୍ଟ, ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଓ ଆସବାବପତ୍ର, ଫିକ୍ସଚର, ଫିଟିଙ୍ଗ୍ସ କୁ ଆବରଣ ଦେବାପାଇଁ ଜାରୀ କରାଯାଏ । ପୁନଃସ୍ଥାପନ ମୂଲ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ ଆବୃତ ହେଉଥିବା ଷ୍ଟକ୍ ସବୁକୁ ଆବରଣ ଦେବାପାଇଁ ଜାରୀ କରାଯାଏ ନାହିଁ ।

5. ଘୋଷଣାପତ୍ର ପଲିସୀ

ୱେରହାଉସରେ ସଂଚିତ ଥିବା ଷ୍ଟକ୍ ଗୁଡ଼ିକ ଘୋଷଣାପତ୍ର ପଲିସୀ କୁହାଯାଉଥିବା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆବୃତ କରାଯାଏ ଯେହେତୁ ସେଭଳି ଷ୍ଟକ୍ ଗୁଡ଼ିକର ପରିମାଣରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଉଥାଏ । ବୀମିତ ରାଶି ସର୍ବୋଚ୍ଚ ମୂଲ୍ୟ ହେବା ଉଚିତ୍ ଯାହାକୁ ପଲିସୀ ଅବଧିରେ ଗୋଦାମରେ ଗଚ୍ଛିତ ରହିଥିବା ଆଶା କରାଯାଏ । ଏହି ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ଏକ ଅସ୍ଥାୟୀ ପ୍ରିମିୟମ ଚାର୍ଜ କରାଯାଏ । ପଲିସୀ ଚାଲୁଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ, ବୀମିତକୁ ସମ୍ମତ ସମୟ ଅନ୍ତରାଳରେ, ତା' ଷ୍ଟକ୍ ସବୁର ମୂଲ୍ୟକୁ ଘୋଷିତ କରିବାକୁ ପଡିବ । ଏହାକୁ ପଲିସୀ ଅବଧିର ଶେଷରେ ପ୍ରିମିୟମ ସହିତ ସୁବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରାଯାଇଥାଏ ।

6. ଫ୍ଲୋଟର (ପ୍ରବହମାନ) ପଲିସୀ

ଅନ୍ୟ ଏକ ପ୍ରକାରର ପଲିସୀ ହେଉଛି ଫ୍ଲୋଟର (ପ୍ରବହମାନ) ପଲିସୀ । ଏହି ପଲିସୀସବୁ ଗୋଟିଏ ବୀମିତ ରାଶି ଅନ୍ତର୍ଗତ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଗଚ୍ଛିତ ହୋଇଥିବା ଜିନିଷପତ୍ରର ଷ୍ଟକ୍ ପାଇଁ ଜାରୀ କରାଯାଇପାରେ । ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇ ନ ଥିବା ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକୁ ଆବୃତ କରାଯାଏ ନାହିଁ । ପ୍ରିମିୟମ ହାର ହେଉଛି କୌଣସି ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଥିବା ବୀମିତର ଷ୍ଟକ ପାଇଁ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିବା ସର୍ବାଧିକ ହାର 10% ର ଲୋଡିଙ୍ଗ ସହିତ । ଏ ଗୁଡ଼ିକ ନିଆଁ ଫ୍ଲୋଟର (ପ୍ରବହମାନ) ପଲିସୀ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ ଯେହେତୁ ବୀମିତ ରାଶି ଅନେକ ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକରେ 'ପ୍ରବାହିତ ହେଉଥାଏ' ।

ପ୍ରିମିୟମ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ନିମ୍ନଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ:

କ) ଦଖଲର ପ୍ରକାର – ଔଦ୍ୟୋଗିକ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରର ।

ଖ) ଏକ ଔଦ୍ୟୋଗିକ ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥିତ ସମସ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି କୁ ନିର୍ମିତ ଉତ୍ପାଦ (ଗୁଡ଼ିକ) ଅନୁସାରେ, ସମାନ ହାରରେ ପ୍ରିମିୟମ ଚାର୍ଜ କରାଯିବ ।

ଗ) ଔଦ୍ୟୋଗିକ ପରିସର ବାହାରେ ସ୍ଥିତ ସୁବିଧା ଗୁଡିକର ମୂଲ୍ୟ, ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ଥାନରେ ଦଖଲର ସ୍ୱରୂପ ଅନୁସାରେ, ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହେବ ।

ଘ) ଗଚ୍ଛିତ କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡିକର ମୂଲ୍ୟ ଧାରଣ କରିଥିବା ଜିନିଷଗୁଡିକର ହାନିକାରକ ପ୍ରକୃତି ଆଧାରରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯିବ ।

ଙ) "ଆଡ-ଅନ" ଆବରଣକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରିବା ପାଇଁ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ଚାର୍ଜ କରାଯାଏ ।

ଚ) ଅତୀତ ଦାବୀ ଇତିହାସ ଓ ପରିସରରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ନିଆଁ ସୁରକ୍ଷା ଉପରେ ଆଧାର କରି ପ୍ରିମିୟମରେ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ଦିଆଯାଏ ।

ଛ) ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରିମିୟମର ହ୍ରାସ ପାଇଁ ଦଙ୍ଗା, ଷ୍ଟ୍ରାଇକ୍, ଦ୍ୱେଷ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଆତଙ୍କବାଦ ହାନି ଆବରଣ ଓ ବନ୍ୟା ସମୂହ ଏବଂ ବିପଦଗୁଡିକ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ବିକଳ୍ପ ଚୟନ କରି ପାରେ ।

ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଶୈଳୀ ମଧ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଠୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ଅଲଗା ହୋଇପାରେ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 1

ବ୍ୟାପାରିକ ସଙ୍କଟଗୁଡିକ ପାଇଁ ଏକ ଅଗ୍ନି ପଲିସୀ ___________ର ବିପଦଗୁଡିକୁ ଆବୃତ କରେ ।

I. ବିସ୍ଫୋରଣ

II. ଅନ୍ତଃସ୍ଫୋରଣ

III. ଉପରୋକ୍ତ ମଧ୍ୟରୁ ଉଭୟ

IV. ଉପରୋକ୍ତ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସିଟି ନାହିଁ

ଖ. ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିରୋଧ ବୀମା

ଏହି ପ୍ରକାରର ବୀମାକୁ ପରିଣାମ ରୂପକ ହାନି ବୀମା କିମ୍ବା ଲାଭର ହାନି ବୀମା ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ ।

ଅଗ୍ନି ବୀମା ବୀମିତ ବିପଦ ଦ୍ୱାରା ଘର, ପ୍ଲାଣ୍ଟ, ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଫିକ୍ସଚର, ଫିଟିଙ୍ଗ୍ସ, ସମୁଦ୍ର ବ୍ୟାପାରିକ ଜିନିଷ ଆଦି ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ବସ୍ତୁ କିମ୍ବା ସମ୍ପତ୍ତି ନଷ୍ଟ କିମ୍ବା ହାନି ବିରୁଦ୍ଧରେ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏହାର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ବୀମିତର ବ୍ୟବସାୟରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବା ଆଂଶିକ ବାଧା ଉପୁଜିପାରେ, ଯାହା ଫଳରେ ପ୍ରତିରୋଧ ଅବଧିରେ ବିଭିନ୍ନ ଆର୍ଥିକ ହାନି ହୋଇପାରେ।

1. ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିରୋଧ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆଚ୍ଛାଦନ

ପରିଣାମରୂପକ ହାନି (ସି.ଏଲ୍.) ପଲିସୀ [ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିରୋଧ (ବି.ଆଇ)] ମୋଟ ଲାଭ କୁହାଯାଉଥିବା ଲାଭର ହାନି ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରେ-ଯାହା ଶୁଦ୍ଧ ଲାଭ ଯୁକ୍ତ ଷ୍ଟାଣ୍ଡିଙ୍ଗ ଚାର୍ଜ ସମ୍ମିଳିତ କରେ ଯାହା ସହିତ ଅନ୍ତିମ କ୍ଷତିକୁ କମ କରିବା ପାଇଁ ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ସମ୍ଭବ, ବୀମିତ ବ୍ୟବସାୟକୁ ସାଧାରଣ ସ୍ଥିତିକୁ ଫେରାଇ ଆଣିବା ପାଇଁ ତା' ଦ୍ୱାରା ବହନ କରାଯାଇଥିବା କାମ କରାଇବାରେ ବର୍ଦ୍ଧିତ ଖର୍ଚ୍ଚ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଆବୃତ ହେଉଥିବା ବିପଦ ଓ ସର୍ତ୍ତଗୁଡିକ ଅଗ୍ନି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆବୃତ ହୋଇଥିବାଗୁଡିକ ସହିତ ସମାନ ।

ଉଦାହରଣ

ଯଦି ଏକ ଭୂମିକମ୍ପର ପରିଣାମ କାର ନିର୍ମାତାର କାରଖାନାର ହାନି ହୁଏ, ଉତ୍ପାଦନ ହାନିର ପରିଣାମ ନିର୍ମାତାର ଆୟର ହାନି ହେବ । ହୋଇଥିବା ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ଏହି ଆୟର ହାନିକୁ ବୀମିତ କରାଯାଇପାରେ ଯଦି ଏହା ଏକ ବୀମିତ ବିପଦର ପରିଣାମସ୍ୱରୂପ ହୋଇଥାଏ ।

ଏହି ପଲିସୀକୁ କେବଳ ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ ଅଗ୍ନି ଓ ବିଶେଷ ବିପଦ ପଲିସୀ ସହିତ ନିଆଯାଇପାରେ ଯେହେତୁ ଏହି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବୀଗୁଡିକ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ହୁଏ କେବଳ ଯଦି ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ ଅଗ୍ନି ଓ ବିଶେଷ ବିପଦ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଦାବୀ ଥାଏ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 2

ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିରୋଧ ପଲିସୀକୁ କେବଳ __________ ସହିତ ନିଆଯାଇପାରେ ।

I. ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ ଅଗ୍ନି ଓ ବିଶେଷ ବିପଦ ପଲିସୀ

II. ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ ଅଗ୍ନି ଓ ସାମୁଦ୍ରିକ ପଲିସୀ

III. ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ ଓ ବିଶେଷ ବିପଦ ପଲିସୀ

IV. ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ଓ ସାମୁଦ୍ରିକ ପଲିସୀ

ଗ. ଚୋରୀ ବୀମା

ଏହି ପଲିସୀ କାରଖାନା, ଦୋକାନ, ଅଫିସ, ୱେରହାଉସ ଓ ଗୋଦାମ ଭଳି ବ୍ୟବସାୟିକ ପରିସରଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଯେଉଁଠି ଷ୍ଟକ୍, ଜିନିଷପତ୍ର, ଫର୍ନିଚର ଫିକ୍ସଚର ଓ ତାଲାବନ୍ଦ ବକ୍ସରେ ନଗଦ ରାଶି ଥାଏ, ଯାହାକୁ ଚୋରୀ କରାଯାଇପାରେ । ଆବରଣର ପରିସର କେବଳ ଚୋରୀ ଓ ଅନଧିକାର ଗୃହ ପ୍ରବେଶ କରି ଚୋରୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ । ଏହି ପରିସରକୁ ଅନ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିପଦ ଯେପରିକି ସାଧାରଣ ଚୋରୀ, ଲାର୍ସେନି, ଲୁଟ, ଡକାୟତିଠାରୁ ଅଲଗା ରଖିବାକୁ ପଡିବ, ଯେଉଁସବୁଗୁଡିକ ପରିଭାଷା ଦ୍ୱାରା ଆବୃତ ନୁହନ୍ତି ।

1. ଚୋରୀ ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆବୃତ ହେଉଥିବା ସଙ୍କଟ

କ) ପରିସର ମଧ୍ୟକୁ ପ୍ରକୃତ ବଳପୂର୍ବକ ଓ ହିଂସ୍ର ପ୍ରସ୍ଥାନ କିମ୍ବା ସେଠି ଅଟକିବା ଦ୍ୱାରା ହାନି ।

ଖ) ଚୋରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବୀମିତ ସମ୍ପତ୍ତି କିମ୍ବା ପରିସରର ନଷ୍ଟ/କ୍ଷତି । ବୀମିତ ସମ୍ପତ୍ତି ଆବୃତ ହୁଏ କେବଳ ଯଦି ଏହାର ହାନି ବୀମିତ ପରିସରରୁ ହୁଏ ଏବଂ କୌଣସି ଅନ୍ୟ ପରିସରରୁ ନୁହେଁ ।

2. ନଗଦ ଆବରଣ

ଚୋରୀ ଆବରଣର ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶ ହେଉଛି ନଗଦ ଆବରଣ । ଏହା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୁଏ କେବଳ ଯେତେବେଳେ ନଗଦ ରାଶି ଏକ ବାକ୍ସରେ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖାଯାଇଥାଏ , ଯାହା ଚୋର ଅଭେଦ୍ୟ ଏବଂ ଏକ ସ୍ୱୀକୃତ ନିର୍ମାଣ ଓ ଡିଜାଇନର ଥିବ । ନଗଦ ଆବରଣ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବା ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ସାଧାରଣ ସର୍ତ୍ତଗୁଡିକ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି :

କ) ଏକ ଚାବି ବ୍ୟବହାର କରି ବାକ୍ସ କୁ ଖୋଲିବା ପାଇଁ ନଗଦ ରାଶିର ହାନି ହୁଏ, ଯେଉଁଠି ସେହି ଚାବିକୁ ହିଂସା ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ହିଂସାର ଧମକ ଦିଆ ଯାଇ କିମ୍ବା ବଳପୂର୍ବକ ପ୍ରାପ୍ତ କରାଯାଇଥାଏ । ଏହାକୁ ସାଧାରଣତଃ "ଚାବି ଧାରା" କୁହାଯାଏ ।

ଖ) ବାକ୍ସରେ ଥିବା ନଗଦ ରାଶିର ଏକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ତାଲିକା ବାକ୍ସ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ସୁରକ୍ଷିତ ରୂପେ ରଖାଯାଏ । ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଦାୟିତ୍ୱ ସେଭଳି ରେକର୍ଡ ଦ୍ୱାରା ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ପ୍ରକୃତ ରାଶି ପରିମାଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ଅଟେ ।

ଗ) ସେହି ପରିଦୃଶ୍ୟଗୁଡିକରେ, ଯେଉଁଗୁଡିକ ବୃହତ୍ ଆକାରରେ କମ୍ ମୂଲ୍ୟର ଥାଏ, (ଯଥା: ଗଠରୀରେ କପା/ରୁଇ, ଶସ୍ୟଦାନା, ଚିନି ଇତ୍ୟାଦି) କେବଳ ଏକ ଅବସରରେ ସମଗ୍ର ଷ୍ଟକ୍ ର ହାନି ହେବାର ସଙ୍କଟ ଦୂରସ୍ଥ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଏ । ଚୋରୀ ହୋଇଥିବା ପରିମାଣର ମୂଲ୍ୟକୁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ସର୍ବାଧିକ ହାନି ବୋଲି ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଏ ଏବଂ ଏହି ସର୍ବାଧିକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ହାନି ଉପରେ ପ୍ରିମିୟମ ଚାର୍ଜ କରାଯାଏ ଯେତେବେଳେ କି ସମଗ୍ର ଷ୍ଟକ୍ କୁ ସଙ୍କଟ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆବରଣ ଦିଆଯାଏ । ଏହା ମନେ କରାଯାଏ ଯେ ଏକ ଦ୍ୱିତୀୟ ଚୋରୀ ନିକଟ ସମୟରେ ହୋଇ ନ ପାରେ କିମ୍ବା ଏହାର ପୁନଃଘଟଣାଠାରୁ ନିବୃତି ପାଇବା ପାଇଁ ବୀମିତ ଅଧିକ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରବନ୍ଧ କରିପାରେ ।

3. ଅପବର୍ଜନ/ବହିଷ୍କରଣ

ପଲିସୀ ସେହି ଚୋରୀକୁ ଆବୃତ କରେ ନାହିଁ ଯାହା କର୍ମଚାରୀ, ପରିବାର ସଦସ୍ୟ କିମ୍ବା ପରିସରରେ ବୈଧିକରୂପେ ରହୁଥିବା ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥାଏ, ନା ଏହା ଲାର୍ସେନି କିମ୍ବା ସାଧାରଣ ଚୋରୀକୁ ଆବୃତ କରେ । ଏହା ସେହି ହାନିଗୁଡିକୁ ମଧ୍ୟ ବହିଷ୍କୃତ କରେ ଯେଉଁଗୁଡିକ ଏକ ଅଗ୍ନି କିମ୍ବା ପ୍ଲେଟ ଗ୍ଲାସ ପଲିସୀ ଦ୍ୱାରା ଆବୃତ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

4. ବିସ୍ତାରଣ

ପଲିସୀକୁ ଦଙ୍ଗା, ଷ୍ଟ୍ରାଇକ୍ ଓ ଆତଙ୍କବାଦ ସଙ୍କଟଗୁଡିକୁ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମରେ ବିସ୍ତାରିତ କରାଯାଇପାରେ ।

5. ପ୍ରିମିୟମ

ଚୋରୀ ପଲିସୀ ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ ହାର ବୀମିତ ସମ୍ପତ୍ତିର ସ୍ୱରୂପ ସ୍ୱୟଂ ବୀମିତର ନୈତିକ ଆପଦ, ପରିସରର ନିର୍ମାଣ ଓ ଅବସ୍ଥିତି, ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାବଧାନ (ଉ.ସ୍ୱ. ଜଗୁଆଳୀ, ଚୋର ସତର୍କଘଣ୍ଟି), ପୂର୍ବର ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି ଇତ୍ୟାଦି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବିବରଣୀ ବ୍ୟତୀତ, ଏକ ପୂର୍ବ-ସ୍ୱୀକୃତି ନିରୀକ୍ଷଣ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଏ ଯେଉଁଠି ଉଚ୍ଚ ମୂଲ୍ୟସବୁ ଜଡିତ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 3

ଚୋରୀ ପଲିସୀର ପ୍ରିମିୟମ ______________ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

I. ବୀମିତ ପଲିସୀର ସ୍ୱରୂପ

II. ସ୍ୱୟଂ ବୀମିତର ନୈତିକ ଆପଦ

III. ପରିସରର ନିର୍ମାଣ ଓ ଅବସ୍ଥିତି

IV. ଉପରୋକ୍ତ ମଧ୍ୟରୁ ସମସ୍ତ

ଘ. ମୁଦ୍ରା/ଧନ ବୀମା

କୌଣସି ବି ବ୍ୟବସାୟରେ ନଗଦ ସମ୍ଭାଳିବା ଏକ ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଅଂଶ । ଏହା ବ୍ୟାଙ୍କ ଓ ଔଦ୍ୟୋଗିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଗୁଡିକୁ ମୁଦ୍ରା/ଧନ ହାନିଠାରୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ପରିସର ଭିତରେ ହେଉ କିମ୍ବା ବାହାରେ ହେଉ, ଟଙ୍କା ସଙ୍କଟରେ ଥାଏ । ଏହାକୁ ବାହାର କରିବା, ଜମା କରିବା, ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା କିମ୍ବା ସଂଗ୍ରହ କରିବା ସମୟରେ ଅବୈଧ ରୂପେ ନିଆଯାଇପାରେ ।

1. ମୁଦ୍ରା ବୀମାର ଆଚ୍ଛାଦନ

ନଗଦ, ଚେକ/ପୋଷ୍ଟାଲ ଅର୍ଡର/ଡାକ ଟିକଟ ସମ୍ଭାଳିବା ସମୟରେ ହେଉଥିବା ହାନିଗୁଡିକୁ ଆବରଣ ଦେବା ପାଇଁ ମୁଦ୍ରା ବୀମାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି । ପଲିସୀ ସାମାନ୍ୟତଃ ଦୁଇ ଅନୁଭାଗ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆବରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

କ) ଟ୍ରାଞ୍ଜିଟ (ପାରବହନ) ଅନୁଭାଗ

ଏହା ଡକାୟତି କିମ୍ବା ଚୋରୀ କିମ୍ବା ସେଭଳି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ପରିଣାମସ୍ୱରୂପ ହୋଇଥିବା ନଗଦ ରାଶିର ହାନିକୁ ଆବରଣ କରେ ଯେତେବେଳେ ଏହାକୁ ବୀମିତ କିମ୍ବା ତା' ପ୍ରାଧିକୃତ କର୍ମଚାରୀ ଦ୍ୱାରା ବାହାରକୁ ନିଆଯାଏ ।

ଟ୍ରାଞ୍ଜିଟ ଅନୁଭାଗ ଦୁଇ ରାଶିକୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରେ:

i. **କୌଣସି ଏକ ହାନି ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଦାୟିତ୍ୱର ସୀମା :** ଏହା ହେଉଛି ସର୍ବାଧିକ ରାଶି ଯାହାକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ହାନି ପାଇଁ ଦେବାପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ ।

ii. **ପଲିସୀ ଅବଧିରେ ପାରବହନ ରେ ଆକଳିତ ରାଶି ପରିମାଣ :** ପ୍ରିମିୟମ ରାଶିରେ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଲାଗୁ କରିବାକୁ ଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ହାର ର ପରିମାଣକୁ ଏହା ନିରୂପଣ କରେ ।

ପଲିସୀଗୁଡିକ ଘୋଷଣା ଆଧାରରେ ଜାରୀ କରାଯାଇପାରେ, ଯାହା ଅଗ୍ନି ବୀମାରେ ଚାଲୁଥିବା ପ୍ରଥା ଭଳି । ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ଏ ପ୍ରକାରେ ଟ୍ରାଞ୍ଜିଟରେ ଆକଳିତ ରାଶି ପରିମାଣ ଉପରେ ଏକ ଅସ୍ଥାୟୀ ପ୍ରିମିୟମ ଚାର୍ଜ କରନ୍ତି ଏବଂ ଏହି ରାଶିକୁ ପଲିସୀର ସମାପ୍ତି ସମୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରନ୍ତି, ଯାହା ପଲିସୀ ଅବଧିରେ ଟ୍ରାଞ୍ଜିଟ ସମୟରେ ପ୍ରକୃତ ରାଶି ଉପରେ ଆଧାରିତ ହୋଇଥାଏ, ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଘୋଷିତ କରାଯାଇଥିବା ଅନୁସାରେ । ପ୍ରିମିୟମ ହାର ସେହି କାରକଗୁଡିକ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ଯେପରି କି ନଗଦ ରାଶି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଉଛି କି, ସୀମା, ଓ ବାହନର ପ୍ରକାର, ନିଆଯାଇଥିବା ଦୂରତା, ରାସ୍ତା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଲକ୍ଷଣସବୁ ।

ଖ) ପରିସର ଅନୁଭାଗ

ଏହି ଅନୁଭାଗ ଚୋରୀ, ଜବରଦସ୍ତି ଘରେ ପ୍ରବେଶ କରି ଚୋରୀ, ଲୁଟ ଇତ୍ୟାଦି କାରଣରୁ ଜଣକର ପରିସର/ତାଲା ବନ୍ଧଥିବା ବାକ୍ସ ଠାରୁ ନଗଦର ହାନି କୁ ଆବୃତ କରେ । ପଲିସୀ ଅନ୍ୟ ଲକ୍ଷଣଗୁଡିକ ସାମାନ୍ୟତଃ ବ୍ୟବସାୟ ପରିସରର ଚୋରୀ ବୀମା ଭଳି ସମାନ ଯାହା ଆମେ ଉପରୋକ୍ତ ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ 3 ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆଲୋଚନା କରିଛୁ ।

2. ବିସ୍ତାରଣ

ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ଦେଇ ପଲିସୀକୁ ନିମ୍ନଲିଖିତକୁ ଆବୃତ କରିବା ପାଇଁ ବିସ୍ତାର କରାଯାଇପାରେ :

କ) ନଗଦ ଟଙ୍କା ବହନ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଅସାଧୁତା

ଖ) ଦଙ୍ଗା, ଷ୍ଟ୍ରାଇକ ଓ ଆତଙ୍କବାଦ ସଙ୍କଟ

ଗ) ସଂବିତରଣ ସଙ୍କଟ, ଯେଉଁଟା କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ମଜୁରୀ ପ୍ରଦାନ କରିବା ସମୟରେ ଘଟୁଥିବା ହାନି

3. ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅପବର୍ଜନ / ବହିଷ୍କରଣ

ଏଗୁଡିକ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ :

କ) ତ୍ରୁଟି କିମ୍ବା ଲୋପ ଯୋଗୁଁ କମ ହେବା

ଖ) ସେହି ଧନର ହାନି ଯାହାକୁ ପ୍ରାଧିକୃତ ବ୍ୟକ୍ତି ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଥାଏ

ଗ) ଦଙ୍ଗା, ଷ୍ଟ୍ରାଇକ୍ ଓ ଆତଙ୍କବାଦ: ଏହାକୁ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ଦେଇ ଏକ ବିସ୍ତାରଣ ରୂପେ ଆବୃତ କରାଯାଇପାରେ ।

4. ପ୍ରିମିୟମ

ପ୍ରିମିୟମକୁ ବୀମିତ, କୌଣସି ଏକ ସମୟରେ କମ୍ପାନୀର ଆକଳିତ ମୋଟ ନଗଦରାଶି ବହନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ, ପରିବହନର ପ୍ରକାର, ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦୂରତା, ନିରାପତ୍ତା ଉପାୟ ଇତ୍ୟାଦି ଆଧାରରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଏ । ପଲିସୀର ସମାପ୍ତିର 30 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଘୋଷଣାପତ୍ର ଉପରେ ଆଧାର କରି ବର୍ଷସାରା ନିଆଯାଉଥିବା ପ୍ରକୃତ ନଗଦ ଅନୁସାରେ ପ୍ରିମିୟମକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରିବା ଯୋଗ୍ୟ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 4

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ମୁଦ୍ରା/ଧନ ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆବୃତ ହୁଏ ?

I. ତ୍ରୁଟି କିମ୍ବା ଲୋପ କାରଣରୁ କମ ହେବା

II. ଚୋରୀ କାରଣରୁ ଜଣକର ପରିସରରୁ ନଗଦ ରାଶିର ହାନି

III. ସେହି ଧନର ହାନି ଯାହାକୁ ପ୍ରାଧିକୃତ ବ୍ୟକ୍ତି ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଥାଏ

IV. ଦଙ୍ଗା, ଷ୍ଟ୍ରାଇକ ଓ ଆତଙ୍କବାଦ

ଙ. ବିଶ୍ୱସନୀୟତା / ନିଷ୍ଠା ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ବୀମା

କମ୍ପାନୀମାନେ ଆର୍ଥିକ କ୍ଷତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଅନ୍ତି ସେଇଥି ଯୋଗୁଁ ଯାହାକୁ ଶ୍ୱେତ ରଙ୍ଗର ଅପରାଧ କୁହାଯାଏ ଯେପରି କି ସେମାନଙ୍କ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ କପଟତା କିମ୍ବା ଅସାଧୁତା । ନିଷ୍ଠା ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ବୀମା ନିଯୁକ୍ତିଦାତାମାନଙ୍କୁ ନକଲି, ଧୋକା, ଚୋରୀ, ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରୟୋଗ ଓ ଅପରାଧ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କୁ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦର୍ଶିତ କପଟତା କିମ୍ବା ଅସାଧୁତା କାରଣରୁ ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିବା ଆର୍ଥିକ ହାନି ବିରୁଦ୍ଧରେ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି କରେ ।

1. ନିଷ୍ଠା ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆବରଣ

ଏକ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଆର୍ଥିକ ହାନି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆବରଣର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଏ ଏବଂ ଏହା ପରିଣାମଜନିତ ହାନିଗୁଡ଼ିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ନାହିଁ ।

କ) ହାନି ମୁଦ୍ରା/ଧନ, ସୁରକ୍ଷା କିମ୍ବା ଜିନିଷ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

ଖ) କାର୍ଯ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟର ଅବଧିରେ ସଂପାଦିତ ହେବା ଉଚିତ୍;

ଗ) କ୍ଷତି ପଲିସୀ ସମାପ୍ତିର 12 ମାସ ମଧ୍ୟରେ କିମ୍ବା କର୍ମଚାରୀର ମୃତ୍ୟୁ, ଇସ୍ତଫା କିମ୍ବା ବହିଷ୍କରଣ ମଧ୍ୟରୁ ଯେଉଁଟିକୁ ବି ଆଗରୁ ହେବ, ଆବିଷ୍କୃତ ହେବା ଉଚିତ୍

ଘ) ଏକ ଅସାଧୁ କର୍ମଚାରୀ ଯାହାକୁ ପୁନଃ-ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇଛି, ପାଇଁ କୌଣସି ଆବରଣ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ନାହିଁ

2. ନିଷ୍ଠା ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ବୀମାର ପ୍ରକାର

ଅନେକ ପ୍ରକାରର ନିଷ୍ଠା ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ବୀମା ରହିଛି, ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନ ମତେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି:

କ) ବୈୟକ୍ତିକ ପଲିସୀ

ଏହି ପ୍ରକାରର ପଲିସୀକୁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ଯେଉଁଠି କେବଳ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଆଯାଏ । କର୍ମଚାରୀର ନାମ, ପଦବୀ ଓ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟିର ରାଶି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରୂପେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ।

b) ସାମୂହିକ ପଲିସୀ

ଏହି ପଲିସୀ ଏକ ସୂଚୀ ସମାବିଷ୍ଟ କରେ ଯେଉଁଥିରେ ସେହି କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ନାମ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରାଯାଏ ଯାହା ପ୍ରତି ଏହି ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଲାଗୁ ହୁଏ, ତା ସହିତ ପ୍ରତ୍ୟେକ କର୍ମଚାରୀର କର୍ତ୍ତବ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ଟିପ୍ପଣୀ ଓ ଅଲଗା ଅଲଗା ବୈୟକ୍ତିକ ବୀମିତ ରାଶି ସମ୍ମିଳିତ କରାଯାଏ ।

c) ପ୍ରବହମାନ ପଲିସୀ କିମ୍ବା ଫ୍ଲୋଟର

ଏହି ପଲିସୀରେ, ଆବୃତ ହେବାକୁ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ନାମ ଓ କର୍ତ୍ତବ୍ୟସବୁକୁ ଏକ ସୂଚୀରେ ସମ୍ମିଳିତ କରାଯାଏ, କିନ୍ତୁ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟିର ଅଲଗା ଅଲଗା ରାଶି ପରିବର୍ତ୍ତେ, ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଶିର ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟିକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୂହ ଉପରେ "ପ୍ରବାହିତ" କରାଯାଏ । ତେଣୁ କୌଣସି ଗୋଟିଏ କର୍ମଚାରୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏକ ଦାବୀ ପ୍ରବାହିତ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟିକୁ କମ କରିଦେବ, ଯଦି ମୂଳ ରାଶିକୁ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ଦ୍ୱାରା ପୁନଃସ୍ଥାପିତ କରା ନ ଯାଏ ।

ଘ) ପଦ ପଲିସୀ

ଏହା ସାମୂହିକ ପଲିସୀ ଭଳି କେବଳ ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଯେ ନାମଗୁଡିକର ବ୍ୟବହାର ପରିବର୍ତ୍ତେ, ସୂଚୀ ପଦଗୁଡିକୁ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରେ ଯେଉଁଗୁଡିକୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଶି ପାଇଁ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦେବାକୁ ପଡ଼େ ।

ଙ) ବ୍ଲାଙ୍କେଟ୍ (ଆବରଣ) ପଲିସୀ

ଏହି ପଲିସୀ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ନାମ କିମ୍ବା ପଦଗୁଡିକୁ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ନ କରି ସମଗ୍ର ଷ୍ଟାଫ୍ କୁ ଆବୃତ କରେ । ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ କୌଣସି ଜିଜ୍ଞାସା କରାଯାଏ ନାହିଁ । ସେହି ପଲିସୀଗୁଡିକ ଏକ ବଡ଼ ଷ୍ଟାଫ୍ ଥିବା ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ପାଇଁ କେବଳ ଯଥାର୍ଥ ଏବଂ ସଂଗଠନ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଅତୀତ ଯୋଗ୍ୟତା ବିଷୟରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିଥାଏ । ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡିକୁ ଏକ ଦାବୀ କରିବା ସମୟରେ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ଉପଲବ୍ଧ କରାଇବା ଉଚିତ୍ । ପଲିସୀ କେବଳ ଖ୍ୟାତିସମ୍ପନ୍ନ ବଡ ବଡ ଫାର୍ମଗୁଡିକ ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତ ହୁଏ ।

3. ପ୍ରିମିୟମ

ପ୍ରିମିୟମ ହାର ବ୍ୟବସାୟ ରୋଜଗାରର ପ୍ରକାର, କର୍ମଚାରୀର ସ୍ଥିତି/ପଦ, ଯାଞ୍ଚ ଓ ନିରୀକ୍ଷଣର ସିଷ୍ଟମ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 5

ନିଷ୍ଠା ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ବୀମା ______________କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି କରେ ।

I. କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ କପଟ କିମ୍ବା ଅସାଧୁତା କାରଣରୁ ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିବା ଆର୍ଥିକ ହାନି ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାମାନଙ୍କ

II. ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ କପଟ କିମ୍ବା ଅସାଧୁତା କାରଣରୁ ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିବା ଆର୍ଥିକ ହାନି ବିରୁଦ୍ଧରେ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ

III. ତୃତୀୟ ପକ୍ଷର କପଟ କିମ୍ବା ଅସାଧୁତା କାରଣରୁ ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିବା ଆର୍ଥିକ ହାନି ବିରୁଦ୍ଧରେ କର୍ମଚାରୀ ଓ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ

IV. କମ୍ପାନୀ ପ୍ରବନ୍ଧନର କପଟ କିମ୍ବା ଅସାଧୁତା କାରଣରୁ ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିବା ଆର୍ଥିକ ହାନି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଂଶଧାରୀମାନଙ୍କ

ଚ. ବ୍ୟାଙ୍କର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ବୀମା

ଏହି ବ୍ୟାପକ ଆବରଣ ବ୍ୟାଙ୍କ, NBFC ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡିକ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା ଯେଉଁମାନେ ମୁଦ୍ରା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସହିତ ବ୍ୟବସାୟ କରନ୍ତି, ସେମାନେ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ମୁଦ୍ରା/ଧନ ଓ ସୁରକ୍ଷା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିଶେଷ ସଙ୍କଟଗୁଡିକ ବିଚାରକୁ ନେଇ ।

1. ବ୍ୟାଙ୍କର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆଚ୍ଛାଦନ

ବ୍ୟାଙ୍କରର ଆବଶ୍ୟକତା ଉପରେ ଆଧାର କରି ଏହି ପଲିସୀ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଅଛି ।

କ) ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସମୟରେ ନିଆଁ, ଚୋରୀ, ଦଙ୍ଗା ଓ ଷ୍ଟ୍ରାଇକ ଦ୍ୱାରା ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ମୁଦ୍ରା/ଧନ ସୁରକ୍ଷା

b) କୌଣସି ବି କାରଣ ହେଉ, କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଅବହେଳା ସହିତ, ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିବା କ୍ଷତି, ଯେତେବେଳେ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ପ୍ରାଧିକୃତ କର୍ମଚାରୀମାନେ ଦ୍ୱାରା ପରିସର ବାହାରକୁ ବହନ କରି ନିଆଯାଏ ।

ଗ)	ଚେକ, ଡ୍ରାଫ୍ଟ, ସ୍ଥିର ଜମା ରସିଦ ଆଦିର ନକଲି କିମ୍ବା ପରିବର୍ତ୍ତନ

ଘ)	ଧନ/ସୁରକ୍ଷା କିମ୍ବା ପ୍ରତିଭୂତ ଜିନିଷ ସମ୍ବନ୍ଧିତ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଅସାଧୁତା

ଙ)	ରେଜେଷ୍ଟିକୃତ ଡାକ ପାର୍ସଲ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେଷଣ

ଚ)	ମୂଲ୍ୟାଙ୍କକ ର ଅସାଧୁତା

ଛ)	ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡ଼ିକର ଅଭିକର୍ତ୍ତା, ଯେପରିକି 'ଜନତା ଅଭିକର୍ତ୍ତା', 'ଛୋଟ ସଂଚୟ ଯୋଜନା ଅଭିକର୍ତ୍ତା' ମାନଙ୍କ ହାତରେ ଥିବା ସମୟରେ ମୁଦ୍ରାର ହାନି

ଆବରଣ ଆବିଷ୍କାର ଆଧାରରେ ଜାରୀ କରାଯାଏ, ଏହାର ଅର୍ଥ ପଲିସୀ ସକ୍ରିୟ ହେବ ସେହି ଅବଧିରେ ଯେଉଁ ସମୟରେ ଏକ ହାନି ଆବିଷ୍କୃତ ହୁଏ ଏବଂ ଜରୁରୀ ନୁହଁ କି ସେହି ଅବଧି ଯେତେବେଳେ ଏହା ଘଟିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏକ ଆବରଣ ବିଦ୍ୟମାନ ରହିଥିବା ଉଚିତ୍ ଯେତେବେଳେ ହାନି ବାସ୍ତବରେ ଘଟିଥିଲା ।

ପରମ୍ପରା ହିସାବରେ ଆବିଷ୍କାର ତାରିଖର 2 ବର୍ଷ ପୂର୍ବ ଅବଧି ଭିତରର ହାନିକୁ କେବଳ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ, ଆବରଣ ଯଦି ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ରହେ, ସେହି ତାରିଖର ପୂର୍ବରୁ ଯେବେ ହାନି ଘଟିଥିଲା ।

**2.	ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅପବର୍ଜନ**

ଏଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ମିଳିତ କରନ୍ତି:

କ)	ବ୍ୟାପାରିକ ହାନି

ଖ)	ଅବହେଳା [ଅଂଶୀଦାର /ନିର୍ଦ୍ଦେଶକମାନଙ୍କ ସଫ୍ଟୱେର ଅପରାଧ ଓ ଅସାଧୁତା]

**3.	ବୀମିତ ରାଶି**

ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ବୀମିତ ରାଶିକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବାକୁ ପଡିବ ଯାହା ସାଧାରଣତଃ ପ୍ରଥମ 5 ଅନୁଭାଗରେ ପ୍ରବାହିତ ହେବ । ଏହାକୁ 'ମୂଳ ବୀମିତ ରାଶି' କୁହାଯାଏ । ଅତିରିକ୍ତ ବୀମିତ ରାଶି ଅନୁଭାଗ (1) ଓ (2) ପାଇଁ କ୍ରୟ କରାଯାଇପାରେ ଯଦି ମୂଳ ବୀମିତ ରାଶି ଯଥେଷ୍ଟ ହୁଏ ନାହିଁ । ପଲିସୀ ଏକ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରି ବୀମିତ ରାଶିର ଏକ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଓ ସ୍ୱୟଂଚାଳିତ ପୁନଃସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଏ ।

**4.	ହାରନିର୍ଦ୍ଧାରଣ/ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ**

ପ୍ରିମିୟମ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ନିମ୍ନ ଉପରେ ଆଧାରିତ :

କ)	ମୂଳ ବୀମିତ ରାଶି

ଖ)	ଅତିରିକ୍ତ ବୀମିତ ରାଶି

ଗ)	ଷ୍ଟାଫ୍ ସଂଖ୍ୟା

ଘ)	ଶାଖା ସଂଖ୍ୟା

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 6

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ବୀମା ଦ୍ୱାରା ଆବୃତ ହୁଏ ?

I. ନିଆଁ କାରଣରୁ ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ବେଳେ ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଧନ ସୁରକ୍ଷା

II. ଚେକ୍ ର ନକଲି କିମ୍ବା ପରିବର୍ତ୍ତନ

III. ମୁଦ୍ରା/ ଧନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଅସାଧୁତା

IV. ଉପରୋକ୍ତ ମଧ୍ୟରୁ ସମସ୍ତ

ଛ. ଅଳଙ୍କାର ନିର୍ମାତାଙ୍କ ବ୍ଲକ ପଲିସୀ

ଏହି ବର୍ଷଗୁଡିକରେ ଭାରତ ଅଳଙ୍କାର, ବିଶେଷତଃ ହୀରା ପାଇଁ ପୃଥିବୀ ବ୍ୟାପାରରେ ଏକ ଅଗ୍ରଣୀ କେନ୍ଦ୍ର ରୂପେ ଉଦୟ ହୋଇଛି । ଆମଦାନୀ ହେଉଥିବା କଞ୍ଚା ହୀରାକୁ କଟାଯାଏ, ପାଲିସ କରାଯାଏ ଏବଂ ରପ୍ତାନୀ କରାଯାଏ । ଏହା ଏକ ଅଳଙ୍କାରନିର୍ମାତାର ସମସ୍ତ ସଙ୍କଟର ଧ୍ୟାନ ରଖେ ଯାହାର ବ୍ୟବସାୟ କ୍ଷୁଦ୍ର ଥୋକରେ ଥିବା ଉଚ୍ଚ ମୂଲ୍ୟର ସାମଗ୍ରୀ ଯେପରିକି ସୁନା ଅଳଙ୍କାର ଓ ରୂପା ସାମଗ୍ରୀ, ହୀରା ଓ ଅମୂଲ୍ୟ ପଥର, ହାତ ଘଡ଼ି ଇତ୍ୟାଦି ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ । ଏହି ବ୍ୟାପାର ଏହି ମୂଲ୍ୟବାନ ସାମିଗ୍ରୀଗୁଡିକୁ ବହୁତ ପରିମାଣରେ ଗଚ୍ଛିତ ରଖିବା ଓ ସେଗୁଡିକୁ ବିଭିନ୍ନ ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ନେବା ଆଣିବାରେ ସଂପୃକ୍ତ ଅଟେ ।

1. ଅଳଙ୍କାର ନିର୍ମାତାଙ୍କ ବ୍ଲକ୍ ପଲିସୀର ଆଚ୍ଛାଦନ

ଅଳଙ୍କାରନିର୍ମାତାଙ୍କ ବ୍ଲକ ପଲିସୀ ସେ ଭଳି ସଙ୍କଟଗୁଡ଼ିକୁ ଆବୃତ କରେ । ଏହାକୁ ଚାରି ଅନୁଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଏ । ଅନୁଭାଗ 1 ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆଚ୍ଛାଦନ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ । ବୀମିତ ତା' ନିଜ ଇଚ୍ଛାରେ ଅନ୍ୟ ଅନୁଭାଗଗୁଡିକର ଲାଭ ଉଠାଇପାରେ । ଏହା ଏକ ପ୍ୟାକେଜ ପଲିସୀ ।

କ) **ଅନୁଭାଗ 1 :** ନିଆଁ, ବିସ୍ଫୋରଣ, ବିଜୁଳୀ, ଚୋରୀ, ଜବରଦସ୍ତୀ ଘରେ ପଶି ଚୋରୀ, ସାଧାରଣ ଚୋରୀ, ଲୁଟ, ଡକାୟତି, ଦଙ୍ଗା, ଷ୍ଟ୍ରାଇକ ଓ ଦ୍ୱେଷ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହାନି ଏବଂ ଆତଙ୍କବାଦର ପରିଣାମରେ ବୀମିତର ପରିସରରେ ଥିବା ବେଳେ ହେଉଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟକୁ ଆବରଣ ଦିଏ ।

ଖ) **ଅନୁଭାଗ 2 :** ବୀମିତ ସମ୍ପତ୍ତି ବୀମିତ ଓ ଅନ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ସୁରକ୍ଷାରେ ବୀମିତ ସମ୍ପତ୍ତି ଥିବାବେଳେ ହେଉଥିବା ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟକୁ ଆବରଣ ଦିଏ ।

c) **ଅନୁଭାଗ 3 :** ସେହି ସମ୍ପତ୍ତି ରେଜେଷ୍ଟ୍ରିକୃତ ପାର୍ସଲ ଡାକ, ଏୟାର ଫ୍ରେଟ୍ ଇତ୍ୟାଦି ଦ୍ୱାରା ପରିବହନରେ ଥିବା ବେଳେ ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟକୁ ଆବରଣ ଦିଏ ।

ଘ) **ଅନୁଭାଗ 4 :** ଅନୁଭାଗ 1 ରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରା ହୋଇଥିବା ସଙ୍କଟଗୁଡ଼ିକ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପରିସରରେ ଥିବା ବ୍ୟାପାର ଓ ଅଫିସ ଆସବାବପତ୍ର ଓ ଫିଟିଙ୍ଗ୍ସ ପାଇଁ ଆବରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅନୁଭାଗ ପ୍ରିମିୟମ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ ଅଲଗା ଅଲଗା ରୂପେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ ହୁଏ ।

2. ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅପବର୍ଜନଗୁଡିକ ହେଉଛି :

କ) କର୍ମଚାରୀ, ଅଭିକର୍ତ୍ତା, କାଟିବା ବାଲା, ସୁନାରୀମାନଙ୍କ ଅସାଧୁତା

ଖ) ସାର୍ବଜନିକ ପ୍ରଦର୍ଶନୀରେ ରଖାଯାଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି

ଗ) ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପିନ୍ଧିଥିବା/ବହନ କରିବା ସମୟରେ ହଜିଯିବା/ହାନି ହେବା

ଘ) ବ୍ୟବସାୟ ସମୟ ବାହାରେ ନିରାପତ୍ତା ବାକ୍ସରେ ରଖା ଯାଇ ନ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି

ଙ)	ରାତ୍ରିରେ ପ୍ରଦର୍ଶନ ଝରକାଗୁଡିକରେ ରଖିଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି

ଚ)	କର୍ମଚାରୀ କିମ୍ବା ବୀମିତ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଅବିଶ୍ୱସନୀୟତା ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିବା ହାନି ଆବୃତ ହୁଏ ନାହିଁ /ନିଷ୍ଠା ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଆବରଣ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ନିଆଯାଇପାରେ ।

3. ପ୍ରିମିୟମ

ସଙ୍କଟଗୁଡିକର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିଦୃଶ୍ୟର ବିଶିଷ୍ଟତା ଉପରେ କରାଯାଏ । ବିଶିଷ୍ଟ ଚୌକିଦାର, କ୍ଲୋଜ୍ ସର୍କିଟ ଟି.ଭି./ଆଲାର୍ମ ସିଷ୍ଟମ, ବିଶିଷ୍ଟ ଓ ଅନ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଉପକରଣ ପାଇଁ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ସହିତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅନୁଭାଗ ପାଇଁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରିମିୟମ ହାର ଲାଗୁ କରାଯାଏ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 7

ଅଲଙ୍କାରନିର୍ମାଣ ବ୍ଲକ ପଲିସୀ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ରେଜେଷ୍ଟ୍ରିକୃତ ପାର୍ସଲରେ ପରିବହନ ହେଉଥିବା ସମୟରେ ବୀମିତ ସମ୍ପତ୍ତିର ହାନିକୁ ____________ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆବୃତ କରାଯାଏ ।

I.	ଅନୁଭାଗ I

II.	ଅନୁଭାଗ II

III.	ଅନୁଭାଗ III

IV.	ଅନୁଭାଗ IV

ଜ. ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ବୀମା

ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ବୀମା ସାଧାରଣ ବୀମାର ଏକ ଶାଖା ଯାହା ଅଗ୍ନି ବୀମାର ବୃଦ୍ଧି ସହିତ ସମାନ୍ତରରେ ବିକଶିତ ହେଲା । ଏହାର ଉତ୍ପତ୍ତି ଔଦ୍ୟୋଗିକ ବିକାଶରେ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇପାରେ, ଯାହା କାରଖାନା ଓ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ପାଇଁ ଏକ ଭିନ୍ନ ଆବରଣ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକତା ଉପରେ ଆଲୋକପାତ କରିଥିଲା । ସମସ୍ତ ସଙ୍କଟ ଆବରଣର ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ମଧ୍ୟ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ପରିଯୋଜନା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ବିକଶିତ କରାଯାଇଥିଲା – ଯାହା ବିଶେଷରୂପେ ପରିବର୍ଜିତ କରାଯାଇଥିବା କାରଣଗୁଡିକ ବ୍ୟତୀତ କୌଣସି ବି କାରଣରୁ ହୋଇଥିବା ନଷ୍ଟକୁ ଆବୃତ କରୁଥିଲା । ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ବିଭିନ୍ନ ଚରଣଗୁଡିକ ଆବୃତ କରୁଥିଲା – ନିର୍ମାଣଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ପରୀକ୍ଷଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେତେବେଳେ କାରଖାନା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହେଉଥିଲା । ଏହି ବୀମା ପାଇଁ ଗ୍ରାହକମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ଉଭୟ ବଡ଼ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଔଦ୍ୟୋଗିକ ୟୁନିଟ ସବୁ । ଏହା ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ ଉପକରଣ ଥିବା ୟୁନିଟଗୁଡିକୁ ଓ ବଡ଼ ବଡ଼ ପରିଯୋଜନା କରୁଥିବା ଠିକାଦାରମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସମ୍ମିଳିତ କରେ ।

ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକର ପ୍ରକାର

ଆସନ୍ତୁ ବଡ଼ ପଲିସୀଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ରୂପେ ବିଚାର କରିବା ଯେଉଁଗୁଡିକ ଏହି ପ୍ରକାରର ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆସନ୍ତି ।

1. ଠିକାଦାର ସମସ୍ତ ସଙ୍କଟ (ସି. ଏ. ଆର୍.) ପଲିସୀ

ଏହା ଠିକାଦାର ଓ ପ୍ରଧାନମାନଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ନିର୍ମିତ ହୋଇଛି ଯେଉଁମାନେ ଛୋଟ ଘରଗୁଡିକଠୁ ଆରମ୍ଭ କରି ବୃହତ୍ ଡ୍ୟାମ୍, କୋଠାଘର, ପୋଲ, ସୁଡଙ୍ଗ, ଇତ୍ୟାଦି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସିଭିଲ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ପରିଯୋଜନାଗୁଡିକରେ ନିଯୁକ୍ତ ଥାଆନ୍ତି । ପଲିସୀ "ସମସ୍ତ ସଙ୍କଟ" ଆବରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ - ଏପରି ରୂପେ କୌଣସି ଆକସ୍ମିକ ଓ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ଯାହା ନିର୍ମାଣ ସ୍ଥଳରେ ବୀମିତ ସମ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ ଘଟେ, ବିରୁଦ୍ଧରେ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏହାକୁ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ଦାୟିତ୍ୱ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସଙ୍କଟ ଗୁଡିକୁ ଆବୃତ କରିବା ପାଇଁ ବିସ୍ତାରିତ ହୋଇପାରେ । ଚାର୍ଜ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ପରିଯୋଜନା (ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ) ର ସ୍ୱରୂପ, ପରିଯୋଜନା ଖର୍ଚ୍ଚ, ପରିଯୋଜନା ଅବଧି, ଭୌଗଳିକ ସ୍ଥିତି ଓ ପରୀକ୍ଷଣ ଅବଧି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

2. ଠିକାଦାର କାରଖାନା ଓ ଯନ୍ତ୍ରପାତି (ସି. ପି. ଏମ୍) ପଲିସୀ

ନିର୍ମାଣ ବ୍ୟବସାୟରେ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ଥିବା ଠିକାଦାରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ, ଯାହା ସମସ୍ତ ପ୍ରକାରର ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଯେପରିକି କ୍ରେନ, ଖନନକାରୀ କୁ ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ବି କାରଣରୁ ହୋଇଥିବା ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଓ ଅକସ୍ମାତ ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟକୁ ଆବୃତ କରେ :

- କ) ଚୋରୀ, ସାଧାରଣ ଚୋରୀ, ଆର. ଏସ. ଏମ. ଡି. ଟି.
- ଖ) ନିଆଁ ଓ ବିଜୁଳୀ, ବାହ୍ୟ ବିସ୍ଫୋରଣ, ଭୂମିକମ୍ପ ଓ ଭଗବାନଙ୍କ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିପଦ ପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟ
- ଗ) କାର୍ଯ୍ୟରେ ଥିବାବେଳେ ଭୁଲ ମାନବସଂଚାଳନ, ପକାଇବା କିମ୍ବା ପଡିବା, ଧ୍ୱସ୍ତ, ଧକ୍କା ଓ ସଂଘାତ /ପ୍ରଭାର କାରଣରୁ ହୋଇଥିବା ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ହାନି; ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ହାନି ପାଇଁ ବିସ୍ତାରିତ କରାଯାଇପାରେ ।

ପ୍ରିମିୟମ ଉପକରଣର ପ୍ରକାର ଓ ଏହା କାର୍ଯ୍ୟକରୁଥିବା ସ୍ଥାନ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

ଆବରଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୁଏ ଯେତେବେଳେ ଉପକରଣ କାର୍ଯ୍ୟର ସ୍ଥିତିରେ କିମ୍ବା ବିଶ୍ରାମ ସ୍ଥିତିରେ ଥାଏ କିମ୍ବା ସଫା କରିବା ପାଇଁ କିମ୍ବା ଓଲଟପାଲଟ କରିବା ପାଇଁ କିମ୍ବା ତା' ପରେ ପୁନଃ - ସଂଗ୍ରହ କରିବା ପାଇଁ ଖୋଲି ଦିଆଯାଇଥାଏ । ଆବରଣ ସେତେବେଳେ ବି ଲାଗୁହୁଏ ଯେତେବେଳେ ତାହା ଠିକାଦାରର ନିଜ ପରିସରରେ ପଡି ରହିଥାଏ ।

3. ଉତ୍ଥାପନ / ନିର୍ମାଣ ସମସ୍ତ ସଙ୍କଟ (ଇ. ଏ. ଆର) ପଲିସୀ

ଏହି ପଲିସୀଟି ସଂଚୟନ – ଯୁକ୍ତ –ଉତ୍ଥାପନ (ଏସ୍. ସି. ଇ.) ପଲିସୀ ରୂପେ ମଧ ପରିଚିତ । ଏହା ଉଠାଇବାକୁ ଥିବା ଏକ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ ର ପ୍ରଧାନ କିମ୍ବା ଠିକାଦାରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଯେହେତୁ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟଟି ନିର୍ମାଣ ସମୟରେ ବିଭିନ୍ନ ବାହ୍ୟ ସଙ୍କଟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ । ଏହା ଏକ ବ୍ୟାପକ ବୀମା ପଲିସୀ ଅଟେ ଯାହା କୌଣସି ପ୍ରକାରର ଆକସ୍ମିକତାକୁ ବି ଆବରଣ ଦିଏ, ସାମଗ୍ରୀଗୁଡିକ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ ସ୍ଥଳରେ ଅବତରଣ କରିବା ସମୟ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଓ ସମଗ୍ର ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ ଅବଧି ପାଇଁ ଚାଲୁ ରହେ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟର ପରୀକ୍ଷଣ, କମିଶନ ଓ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ନ ହୋଇଛି ।

Premium chargeable depends on the nature of the project, the cost, the project period, geographic location, and the period of testing.

ଚାର୍ଜ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟର ସ୍ୱରୂପ, ଖର୍ଚ୍ଚ, ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ ଅବଧି, ଭୌଗଳିକ ସ୍ଥିତି, ଓ ପରୀକ୍ଷଣ ଅବଧି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

ଯଦି ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ପରିବହନ ଚରଣ ସମୟରୁ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ ସ୍ଥଳରେ ଦେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଓ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡିକୁ ଆଚ୍ଛାଦନ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଉତ୍ଥାପନ ନିର୍ମାଣ ପଲିସୀ ସହିତ ଏକ ସାମୁଦ୍ରିକ ଆବରଣ ଜାରୀ କରାଯାଇପାରେ ।

4. ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଅଚଳତା ପଲିସୀ (ଏମ୍. ବି)

ଏହି ପଲିସୀ ସେ ଭଳି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉଦ୍ୟୋଗ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଯାହା ମେସିନଗୁଡିକ ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ଏବଂ ଯାହା ପାଇଁ କାରଖାନା ଓ ଯନ୍ତ୍ରପାତିର ଖରାପ ହେବା ଗମ୍ଭୀର ପରିଣାମ ଆଣିପାରେ । ଏହି ପଲିସୀ ଜେନେରେଟର, ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବୈଦ୍ୟୁତିକ, ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଏବଂ ଉଠାଉଥିବା ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଭଳି ମେସିନଗୁଡିକୁ ଆବୃତ କରେ ।

ପଲିସୀ କୌଣସି ବି କାରଣରୁ ହେଉ ଯାନ୍ତ୍ରିକ କିମ୍ବା ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଖରାପ ହେବା କାରଣରୁ ବୀମିତ ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ଘଟିଥିବା ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଓ ଆକସ୍ମିକ ଭୌତିକ ହାନି (ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ସଙ୍କଟ ଅନ୍ତର୍ଗତ) କୁ ଆବୃତ କରେ :

- କ) ଯେତେବେଳେ ଏହା କାର୍ଯ୍ୟରେ ସ୍ଥିତି ଥାଏ କିମ୍ବା ବିଶ୍ରାମ ସ୍ଥିତିରେ ଥାଏ
- ଖ) ସଫା କରିବା କିମ୍ବା ଓଲଟପାଲଟ କରିବା ପାଇଁ ଖୋଲା ଯାଉଥିବା ସମୟରେ

ଗ) ସଫାକରିବା କିମ୍ବା ଓଲଟ ପାଲଟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସମୟରେ ଓ ତାପରେ ପୁନଃସମ୍ମିଳିତ କରିବା ସମୟରେ

ଘ) ପରିସର ଭିତରେ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରିବା ସମୟରେ

ଅଲଗା ଅଲଗା ଯନ୍ତ୍ରପାତିର ପୁନଃସ୍ଥାପନ ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ପ୍ରିମିୟମ ଚାର୍ଜ କରାଯାଏ । ମେସିନକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ବୀମିତ କରିବା ଉଚିତ୍ । ମେସିନର ପ୍ରକାର; ଏହାକୁ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ଉଦ୍ୟୋଗ ଓ ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ହାର ନିର୍ଭର କରେ । ଷ୍ଟାଣ୍ଡ - ବାୟ ସୁବିଧା, ଉପଲବ୍ଧ ଅତିରିକ୍ତ ସାମଗ୍ରୀ ଓ ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି ଉପରେ ଆଧାର କରି ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

5. ବୟଲର ଓ ପ୍ରେଶର ପ୍ଲାଣ୍ଟ ପଲିସୀ

ଏହା ବୟଲର ଓ ପ୍ରେଶର ପାତ୍ର କୁ ନିମ୍ନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆବୃତ କରେ :

କ) ନିଆଁ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାରଣରୁ ବୀମିତର ବୟଲର ଓ/କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ପ୍ରେଶର ପ୍ଲାଣ୍ଟ ଏବଂ ଆଖପାଖର ସମ୍ପତ୍ତି ନଷ୍ଟ; ଏବଂ

ଖ) ସେଭଳି ବୟଲର ଓ /କିମ୍ବା ପ୍ରେଶର ପ୍ଲାଣ୍ଟର ଆନ୍ତରିକ ଚାପ ଯୋଗୁଁ ବିସ୍ଫୋରଣ କିମ୍ବା ପତନ କାରଣରୁ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ହୋଇଥିବା ଶାରୀରିକ କ୍ଷତ, କିମ୍ବା ତୃତୀୟ ପକ୍ଷର ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ହୋଇଥିବା ନଷ୍ଟ କାରଣ ପାଇଁ ବୀମିତର ବୈଧିକ ଦାୟିତ୍ୱ ।

ଯେହେତୁ ଅଗ୍ନି ପଲିସୀ ଏବଂ ବୟଲର ବୀମା ପଲିସୀ ଯଥାର୍ଥ ଆବରଣ ପାଇଁ ପରସ୍ପର ପାଇଁ ବିଶିଷ୍ଟ, ଉଭୟ ପଲିସୀ ନେବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ । ସମସ୍ତ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମିତ ରାଶି ଚଳିତ ପୁନଃସ୍ଥାପନ ମୂଲ୍ୟ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

6. ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଲାଭର କ୍ଷତି (ଏମ୍. ଏଲ୍. ଓ. ପି.) ପଲିସୀ

ଏହି ପଲିସୀ ସେହି ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡିକ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଯେଉଁଠି ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଅଚଳତା କିମ୍ବା ବୟଲର ବିସ୍ଫୋରଣ କାରଣରୁ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟାଘାତ କିମ୍ବା ବିଳମ୍ବତାର ପରିଣାମ ବଡ ପରିଣାମଜନିତ ହାନି ହୁଏ ।

ଯେଉଁଠି ଅଚଳତା କିମ୍ବା ହାନି ଏବଂ ପୁନଃସ୍ଥାପନ ମଧ୍ୟରେ ସମୟ ବ୍ୟବଧାନ ବେଶୀ ଥାଏ, ଏହି ପଲିସୀ ଉତ୍ପାଦନର ହ୍ରାସ ଓ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଇବାର ଖର୍ଚ୍ଚ ରେ ବୃଦ୍ଧି ଯୋଗୁଁ ବ୍ୟବଧାନ ସମୟରେ ହୋଇଥିବା ଲାଭର ହାନିର କ୍ଷତି ପୂରଣ କରେ । ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିରୋଧ/ବ୍ୟାଘାତ ପଲିସୀର ସର୍ତ୍ତ ଓ ଅନୁବନ୍ଧ ଏବଂ ଆବରଣ ଏକ ଅଗ୍ନି ପଲିସୀ ହାନି ପରବର୍ତ୍ତୀ ବ୍ୟବସାୟ/ପ୍ରତିରୋଧ ବ୍ୟାଘାତ ପଲିସୀ ସହିତ ସମାନ, ଯାହା ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ପୂର୍ବରୁ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଅଛି ।

7. ଷ୍ଟକ୍ ର ହ୍ରାସ ପଲିସୀ

ଶୀତଳ ଭଣ୍ଡାରର ମାଲିକ (ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା କୋ ଅପରେଟିଭ ସୋସାଇଟି) ପାଇଁ କିମ୍ବା ଯେଉଁମାନେ ନଷ୍ଟ ଯୋଗ୍ୟ ଖାଦ୍ୟସାମଗ୍ରୀଗୁଡିକୁ ଗଚ୍ଛିତ ରଖିବା ପାଇଁ ଶୀତଳ ଭଣ୍ଡାରକୁ ଲିଜ୍ ରେ ନିଅନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏହି ପଲିସୀ ଉପଯୁକ୍ତ । ରେଫ୍ରିଜେରେଶନ ପ୍ଲାଣ୍ଟ ଓ ଯନ୍ତ୍ରପାତିର ଅଚଳତା ଯୋଗୁଁ ଏବଂ ତାପମାତ୍ରାର ବୃଦ୍ଧି ଓ ଥଣ୍ଡା କରୁଥିବା ପଦାର୍ଥ ଗୁଡିକର ଶୀତଳ ଭଣ୍ଡାର କୋଠରୀଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ଆକସ୍ମିକ ଓ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ପଳାୟନ କାରଣରୁ ହେଉଥିବା ହ୍ରାସ ନଷ୍ଟ ଓ ସଂଦୂଷଣର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏହି ଆବରଣ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।

8. ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ ଉପକରଣ ପଲିସୀ

ଏହା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ ଉପକରଣକୁ ଆବରଣ ଦିଏ, ଯାହା ସି.ପ.ୟୁ, କି-ବୋର୍ଡ, ମନିଟର, ପ୍ରିଣ୍ଟର, ୟୁ.ପି.ଏସ୍, ସିଷ୍ଟମ ସଫ୍ଟୱେର ସହିତ ସମଗ୍ର କମ୍ପୁଟର ସିଷ୍ଟମକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ । ସହାୟକ ଉପକରଣ ଯଥା: ଶୀତ-ତାପ ନିୟନ୍ତ୍ରିକ, ଉତ୍ତାପକ ଓ ପାୱାର କନଭର୍ସନ, ଇତ୍ୟାଦି ମଧ୍ୟ ଆବୃତ ହୁଅନ୍ତି ।

ଏହି ପଲିସୀ ଅଗ୍ନି ପଲିସୀ, ଯନ୍ତ୍ରପାତି ବୀମା ପଲିସୀ ଓ ଚୋରୀ ପଲିସୀର ସମ୍ମିଶ୍ରଣ ଅଟେ । ଏହି ପଲିସୀ ଆକସ୍ମିକତା , ଯଥା: ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ଡିଜାଇନ (ଏକ ୱାରେଣ୍ଟି ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆବୃତ ହେଉ ନ ଥିବା), ପ୍ରାକୃତିକ ଘଟଣାଗୁଡିକର ପ୍ରଭାବକ ଆବୃତ କରେ; ଭୋଲ୍ଟେଜ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଯୋଗୁଁ ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା, ପ୍ରଭାର ଝଟକା ଆଦି, ଚୋରୀ, ଜବରଦସ୍ତି ଘରେ ପ୍ରବେଶ କରି ଚୋରୀ ଓ ସାଧାରଣ ଚୋରୀ ମଧ୍ୟ ଆବୃତ ହୁଅନ୍ତି ।

ଏହି ପଲିସୀ, ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦାୟିତ୍ୱ ଉପରେ ଆଧାର କରି, ମାଲିକ, ଲିଜଦାତା କିମ୍ବା ଭଡାଟିଆ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ । ସାଧାରଣତଃ ଏହାର ତିନି ଅନୁଭାଗ ଅଛି ଯାହା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ହାନିକୁ ଆବରଣ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି :

କ) **ଅନୁଭାଗ 1:** ଉପକରଣର ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ

ଖ) **ଅନୁଭାଗ 2:**ବାହ୍ୟ ଡାଟା ମିଡିଆ ଯେମିତିକି କମ୍ପ୍ୟୁଟର ବାହ୍ୟ ହାର୍ଡ ଡିସ୍କର ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ

ଗ) **ଅନୁଭାଗ 3:** କାର୍ଯ୍ୟକାରିତାରେ ବର୍ଦ୍ଧିତ ଖର୍ଚ୍ଚ – ପ୍ରତିବଦଳ ଉପକରଣ ଉପରେ ଲଗାତର ଡାଟା ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ୍ କୁ 12, 26, 40 କିମ୍ବା 52 ସପ୍ତାହ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ

9. ଅଗ୍ରୀମ ଲାଭର ହାନି ଆବରଣ (ଏ.ଏଲ୍. ଓ. ପି.) କିମ୍ବା ଷ୍ଟାର୍ଟ-ଅପ ରେ ବିଳମ୍ବତା ପଲିସୀ (ଡି. ଏସ୍. ୟୁ.)

ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ (ପରିଯୋଜନା) ସମୟରେ ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ନଷ୍ଟ କାରଣରୁ ବିଳମ୍ବ ହେବାରେ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟର ହୋଇଥିବା ଆର୍ଥିକ ପରିଣାମକୁ ଏହା ଆବରଣ ଦିଏ । ଏହା ସେହି ବୀମିତ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଯିଏ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଉପାର୍ଜନ ଠାରୁ ବଞ୍ଚିତ ଥାଏ ଏବଂ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟରେ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ଆଧାରରେ ଆର୍ଥିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନ ଗୁଡିକ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ । ଏହାକୁ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟର ପ୍ରକୃତ ପ୍ରାରମ୍ଭ ପୂର୍ବରୁ ଏମ. ସି. ଇ./ଇ. ଏ. ଆର./ସି.ଏ. ଆର. ପଲିସୀର ବିସ୍ତାରଣ ରୂପେ ଜାରୀ କରାଯାଏ ।

ଏହି ପଲିସୀ ଅବଧି ଋଣର ସୁଧ, ଡିବେଞ୍ଚର, ମଜୁରୀ ଓ ବେତନ ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି ଚାଲୁ ରହିଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ବିଶୁଦ୍ଧ ଲାଭ, ଯାହା ବ୍ୟବସାୟରୁ ଉପାର୍ଜିତ ହୋଇ ପାରିଥାନ୍ତା ଯଦି ଏହା ସୂଚୀବଦ୍ଧ ତାରିଖରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥାନ୍ତା, ଉପରେ ହେଉଥିବା ଆର୍ଥିକ ହାନିଗୁଡିକୁ ମଧ୍ୟ ଆବୃତ କରେ ।

ପ୍ରିମିୟମ ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବିଭିନ୍ନ ଗମ୍ଭୀର କାରକ ଓ ଉପଲବ୍ଧ ପୁନର୍ବୀମା ସହାୟତା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ମୋଟ ଲାଭ କିମ୍ବା ଟର୍ଣ୍ଣଓଭର ମୋଟ ବିକ୍ରୟ ରାଶି ଏବଂ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଅବଧି ମଧ୍ୟ ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରିମିୟମ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବାରେ ଗମ୍ଭୀର କାରକ ଅଟନ୍ତି ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 8

ଷ୍ଟାର୍ଟ-ଅପ ପଲିସୀରେ ବିଳମ୍ବତା କୁ ____________କୁହାଯାଏ ।

I. ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଲାଭର କ୍ଷତି ଆବରଣ

II. ଅଗ୍ରୀମ ଲାଭର ହାନି ଆବରଣ

III. ଠିକାଦାର ସମସ୍ତ ସଙ୍କଟ ଆବରଣ

IV. ଠିକାଦାର କାରଖାନା ଓ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଆବରଣ

୯. ଔଦ୍ୟୋଗିକ ସମସ୍ତ ସଙ୍କଟ ବୀମା

ଔଦ୍ୟୋଗିକ ସମସ୍ତ ସଙ୍କଟ ପଲିସୀକୁ ଏକ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଭାରତର ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ, ଔଦ୍ୟୋଗିକ ବିଶେଷତା ନିର୍ମାଣ ଓ ଗଚ୍ଛିତ କରିବା ସୁବିଧା, କୁ ଆବୃତ କରିବା ପାଇଁ ଡିଜାଇନ କରା ହୋଇଥିଲା । ଏହା ବସ୍ତୁ ହାନି ଓ ବ୍ୟବସାୟ ବ୍ୟାଘାତ ବିରୁଦ୍ଧରେ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ସ୍ୱାଭାବିକରୂପେ, ପଲିସୀ ନିମ୍ନଗୁଡିକ ସକାଶେ ଆବରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ :

i. ଅଗ୍ନି ବୀମା ଆଚରଣ ଅନୁସାରେ ନିଆଁ ଓ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ବିପଦସବୁ,

ii. ଚୋରୀ (ଲାର୍ସେନି ବ୍ୟତୀତ)

iii. ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଅଚଳତା/ବୟଲର ବିସ୍ଫୋରଣ/ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ ଉପକରଣ

iv. ଉପରୋକ୍ତ ବିପଦଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବ୍ୟବସାୟ ବ୍ୟାଘାତ

(ଟିପ୍ପଣୀ: ଉପରୋକ୍ତ (ଗ) ଅନ୍ତର୍ଗତ ବିପଦ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବ୍ୟବସାୟ ବ୍ୟାଘାତ କୁ ସାଧାରଣତଃ ପ୍ୟାକେଜ୍ ଆବରଣରେ ସମ୍ମିଳିତ କରାଯାଏ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ବୈକଳ୍ପିକ ଆବରଣ ରୂପେ ଉପଲବ୍ଧ ହୁଏ)

- ✓ ବୈୟକ୍ତିକ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ତୁଳନାରେ ଏହି ପଲିସୀ ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ଶ୍ରେଣୀର ଆବରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ ।
- ✓ ପଲିସୀ ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ ହାର ଚୟନିତ ଆବରଣ, ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି, ଏବଂ ଚୟନିତ କାଟିବାଯୋଗ୍ୟ ଏମ୍. ଏଲ୍. ଓ.ପି. ପାଇଁ ସଙ୍କଟ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପ୍ରତିବେଦନ ଇତ୍ୟାଦି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 9

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରେ କେଉଁଟି ଔଦ୍ୟୋଗିକ ସମସ୍ତ ସଙ୍କଟ ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆବୃତ ହୁଏ ନାହିଁ ?

I. ଅଗ୍ନି ବୀମା ଆଚରଣ ଅନୁସାରେ ନିଆଁ ଓ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ବିପଦସବୁ

II. ଲାର୍ସେନି

III. ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଅଚଳତା

IV. ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ ଉପକରଣ

ଙ. ସାମୁଦ୍ରିକ ବୀମା

ସାମୁଦ୍ରିକ ବୀମାର ଦୁଇ ପ୍ରକାରେ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ : ସାମୁଦ୍ରିକ କାର୍ଗୋ ଓ ସାମୁଦ୍ରିକ ହଲ

1. ସାମୁଦ୍ରିକ କାର୍ଗୋ ବୀମା

ଯଦିଓ 'ସାମୁଦ୍ରିକ' ପଦ କେବଳ ସମୁଦ୍ର (ସାମୁଦ୍ରିକ) ଦୁଃସାହସିକତା କାରଣରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହାନିଗୁଡ଼ିକୁ ସୂଚୀତ କରେ, ସାମୁଦ୍ରିକ କାର୍ଗୋ ବୀମା ଏହା ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ କୁ ଆବୃତ କରେ । ଏହା ଦେଶ ଭିତରେ ଓ ବିଦେଶରେ ମଧ୍ୟ, ରେଳ, ସଡକ, ସମୁଦ୍ର, ବାୟୁ କିମ୍ବା ରେଜେଷ୍ଟ୍ରିକୃତ ଡାକ ଦ୍ୱାରା ବହନ ସମୟରେ ଜିନିଷର ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ସମ୍ବନ୍ଧିତ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରେ । ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରକାରର ଶ୍ରେଣୀ ହୀରା ଠାରୁ ଗୃହୋପଯୋଗୀ ଜିନିଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସିମେଣ୍ଟ, ଶସ୍ୟଦାନା ଭଳି ମୋଟା ସାମଗ୍ରୀ, ପ୍ରୋଜେକ୍ଟଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଅତି ଓଜନଦାର ବୋଝେଇ ଇତ୍ୟାଦି ହୋଇପାରେ ।

କାର୍ଗୋ ବୀମା ଘରୋଇ ବ୍ୟାପାର ତଥା ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ବ୍ୟାପରରେ ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରେ । ବିକ୍ରୟର ଅଧିକାଂଶ ଅନୁବନ୍ଧ ଆବଶ୍ୟକ କରେ ଯେ ବିକ୍ରେତା କିମ୍ବା କ୍ରେତା ଦ୍ୱାରା ହେଉ, ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ବିରୁଦ୍ଧରେ, ଜିନିଷକୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଆବରଣ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ୍ ।

କିଏ ବୀମାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ: ବିକ୍ରୟର ଅନୁବନ୍ଧ ଅନୁସାରେ ଜିନିଷ (କନ୍ସାଇନ୍ମେଣ୍ଟ) ର ବିକ୍ରେତା କିମ୍ବା କ୍ରେତା କାର୍ଗୋକୁ ବୀମିତ କରିପାରେ ।

ସାମୁଦ୍ରିକ ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧରେ ସେହି ପ୍ରାବଧାନସବୁ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯାହା ଆନ୍ତର୍ଜାତିକରୂପେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୁଏ । ଏହାର କାରଣ ହେଉଛି ଯେ ଏହା ସେହି ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକୁ ଆବୃତ କରେ ଯାହା କୌଣସି ଦେଶର ସୀମା ବାହାରେ ମଧ୍ୟ ବହନରେ ଥାଆନ୍ତି । ଏହି ଆବରଣଗୁଡ଼ିକ ପଲିସୀରେ ସଂଲଗ୍ନ ଥିବା ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ପ୍ରଥା ଓ କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଧାରା ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୁଅନ୍ତି ।

ଯେତେବେଳେ ମୂଳ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜରେ ସାଧାରଣ ସର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ମିଳିତ ଥାଏ, ଆବରଣର ପରିସର ଓ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଏବଂ ବିଶେଷ ଅପବର୍ଜନ ଗୁଡ଼ିକ ଅଲଗା ଅଲଗା ଧାରା ଦ୍ୱାରା ସଂଲଗ୍ନ କରାଯାଇଛି ଯାହା ସଂସ୍ଥାନ କାର୍ଗୋ ଧାରା (ଆଇ.ସି.ସି) ରୂପେ ପରିଚିତ । ଏଗୁଡ଼ିକ ଲଣ୍ଡନ ସଙ୍କଟାଙ୍କ ସଂସ୍ଥାନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି ।

କ) ସାମୁଦ୍ରିକ କାର୍ଗୋ ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆବରଣ

କାର୍ଗୋ ପଲିସୀସବୁ ମୂଖ୍ୟତଃ ସମୁଦ୍ରଯାତ୍ରା ପଲିସୀ ଅଟନ୍ତି, ଅର୍ଥାତ୍ ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରୁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଆବୃତ କରନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ, ବୀମିତକୁ ସମସ୍ତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଯଥାର୍ଥ ଯତ୍ନ ସହିତ ତା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ମଧ୍ୟରେ ସର୍ବଦା କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି ପଲିସୀର ମୂଖ୍ୟ ବିଶେଷତା ହେଉଛି ଯେ ଏହା ଏକ ସମ୍ମତ ହୋଇଥିବା ମୂଲ୍ୟ ପଲିସୀ । ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ବୀମିତ ଉଭୟଙ୍କ ସମ୍ମତି ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ଏହା ପରେ ପୁନଃମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଅଧୀନରେ ଆସେ ନାହିଁ ଯଦି ଏହା କପଟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି ସନ୍ଦେହ କରା ନ ଯାଏ । ଅନ୍ୟ ଏକ ଅନନ୍ୟ ବିଶେଷତା ହେଉଛି ଯେ ପଲିସୀକୁ ମୁକ୍ତ ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତିକୁ ଦିଆଯାଇପାରେ ।

ଆବରଣ ସାଧାରଣତଃ ପଲିସୀରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ସ୍ଥାନ ସ୍ଥିତ ୱେରହାଉସଠାରୁ ଜିନିଷକୁ ନେବା ସମୟରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ଯାଏ ଏବଂ ପଲିସୀରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳରେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ ସମାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ, ଯାହା ବିକ୍ରୟ ଅନୁବନ୍ଧର ସର୍ତ୍ତ ଅନୁସାରେ ହୋଇଥାଏ ।

ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ସର୍ତ୍ତ ଓ ଅନୁବନ୍ଧଗୁଡିକ ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କାହା ଦ୍ୱାରା ବି ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୁଅନ୍ତି :

i. ଅନ୍ତର୍ଦେଶୀୟ ପରିବହନ ପାଇଁ ଅନ୍ତର୍ଦେଶୀୟ ପରିବହନ ଧାରା (ଆଇ.ଟି.ସି.) କ,ଖ କିମ୍ବା ଗ

ii. ସମୁଦ୍ର ଉପରେ ଯାତ୍ରା ପାଇଁ ସଂସ୍ଥାନ କାର୍ଗୋ ଧାରା (ଆଇ.ସି.ସି) କ, ଖ କିମ୍ବା ଗ

iii. ଆକାଶରେ ପରିବହନ ପାଇଁ ସଂସ୍ଥାନ କାର୍ଗୋ (ବାୟୁ) ଧାରା-କ

ସଂସ୍ଥାନ କାର୍ଗୋ ଧାରା ଗ ସର୍ବନିମ୍ନ ଆବରଣର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଏ, ଯାହା କାର୍ଗୋ ବହନ କରୁଥିବା ବାହନ କିମ୍ବା ଜାହାଜର ଦୁର୍ଘଟଣା କାରଣରୁ ହୋଇଥିବା ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ, ଯାହା ନିମ୍ନ ଉଲ୍ଲିଖିତ କାରଣରୁ ହୋଇଥାଏ :

i. ନିଆଁ କିମ୍ବା ବିସ୍ଫୋରଣ

ii. ବାହନର ବିପଥଗାମୀ ହେବା କିମ୍ବା ଓଲଟିବା

iii. ପୋତ (ଜାହାଜ କ୍ଷେତ୍ରରେ) ର ତଟ ଉପରେ ଚଢ଼ିଯିବା, ଭୂମି ଉପରେ ସ୍ଥିର ରହିବା କିମ୍ବା ବୁଡିବା

iv. ଏକ ବାହ୍ୟ ବସ୍ତୁ ସହିତ ଧକ୍କା

ସଂସ୍ଥାନ କାର୍ଗୋ ଧାରା ଖ, ଗ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ପ୍ରଶସ୍ତ । 'ଗ' ରେ ଆବୃତ ହୋଇଥିବା ବିପଦଗୁଡିକ ବ୍ୟତୀତ , ଏହା ନିମ୍ନ କାରଣରୁ ହୋଇଥିବା ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟକୁ ବି ଆବୃତ କରେ :

i. ଭଗବାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ (ଏ.ଓ.ଜି) ବିପଦ ଯେପରିକି ଭୂମିକମ୍ପ, ଅଗ୍ନ୍ୟୁତ୍ପାତ ଓ ବିଜୁଳୀ

ii. ଅନ୍ତର୍ଦେଶୀୟ ପରିବହନରେ ପୋଲ ଭାଙ୍ଗିଯିବା

iii. ସାମୁଦ୍ରିକ ପରିବହନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜାହାଜ ଉପରେ ଧୋଇବା ଓ ସ୍ଲିଙ୍ଗ୍ ହାନି

iv. ଜାହାଜ ଭିତରକୁ ଜଳ ପ୍ରବେଶ

ସଂସ୍ଥାନ କାର୍ଗୋ ଧାରା-କ ସର୍ବାପେକ୍ଷା ବିସ୍ତୃତ ଆବରଣ ଏହା ଯେହେତୁ 'ଖ' ଓ 'ଗ' ର ସବୁ ବିପଦକୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସଙ୍କଟ କାରଣରୁ ହୋଇଥିବା କ୍ଷତି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟକୁ ଆବୃତ କରେ । କେବଳ ନିମ୍ନରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାହୋଇଥିବା କେତେକ ଅପବର୍ଜନ ବ୍ୟତୀତ :

i. ବୀମିତର ଐଚ୍ଛିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ କାରଣରୁ ହୋଇଥିବା ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ

ii. ସାଧାରଣ ଲିକେଜ୍, ଭାଙ୍ଗିଥିବା, ସାଧାରଣ ବ୍ୟବହାରରେ ଭଙ୍ଗାରୁଜା କିମ୍ବା ଓଜନ/ଘନ ରେ ସାଧାରଣ ହ୍ରାସ

iii. ପ୍ୟାକିଙ୍ଗ ରେ ଅଯଥେଷ୍ଟତା

iv. ନିହିତ ତ୍ରୁଟି

v. ବିଳମ୍ବତା

vi. ମାଲିକମାନଙ୍କ ଋଣଶୋଧନ ଅକ୍ଷମତା କାରଣରୁ ହାନି

vii. ଆଣବିକ ବିପତ୍ତି

ଏହି ଅପବର୍ଜନସବୁ ସ୍ଥଳ, ବାୟୁ ଓ ସମୁଦ୍ର ର ସମସ୍ତ ଧାରା ପାଇଁ ସାଧାରଣ ଅଟନ୍ତି । କେତେକ ବିଶିଷ୍ଟ ସାମଗ୍ରୀ ଯଥା: କୋଇଲା, ମୋଟା ରୂପେ ତେଲ ଓ ଚା' ଆଦିର ବ୍ୟାପାର ପାଇଁ ବିଶେଷ ଧାରାଗୁଡିକ ଅଛି ଯୁଦ୍ଧ, ଷ୍ଟ୍ରାଇକ, ଦଙ୍ଗା, ଜନତା ବିଶୃଙ୍ଖଳା ଓ ଆତଙ୍କବାଦକୁ ଆବୃତ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକ ପ୍ରିମିୟମ ଦେଇ ସାମୁଦ୍ରିକ ଆବରଣକୁ ବିସ୍ତାରିତ କରାଯାଇପାରେ । ସାମୁଦ୍ରିକ ଓ ଆକାଶମାର୍ଗ ପଲିସୀଗୁଡିକ ହେଉଛନ୍ତି ବୀମାର କେବଳ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଶାଖା ଯାହା ଯୁଦ୍ଧ ବିପତ୍ତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆବରଣ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ଏକ ସାମୁଦ୍ରିକ ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ, ଆଦର୍ଶ ପଲିସୀ ଫର୍ମ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଓ ପଲିସୀ ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଧାରା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆବୃତ ହେଉଥିବା ସଙ୍କଟସବୁକୁ ମୋଟାମୋଟି ଭାବେ ତିନି ବର୍ଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଏ :

i. ସାମୁଦ୍ରିକ ବିପଦ

ii. ବାହ୍ୟ ବିପଦ

iii. ଯୁଦ୍ଧ, ଷ୍ଟ୍ରାଇକ୍, ଦଙ୍ଗା, ଜନତା ବିଶୃଙ୍ଖଳା ଓ ଆତଙ୍କବାଦ ବିପଦ ।

ଖ) ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ସାମୁଦ୍ରିକ ପଲିସୀ

I. ବିଶିଷ୍ଟ ପଲିସୀ

ଏହି ପଲିସୀ କେବଳ ଗୋଟିଏ ବୋଝେଇକୁ ଆବୃତ କରେ । ଏହା ବିଶେଷ ଜଳଯାତ୍ରା ବା ପରିବହନ ପାଇଁ ମାନ୍ୟ । ସେହି ବଣିକମାନେ ଯେଉଁମାନେ ନିୟମିତ ରପ୍ତାନୀ ଓ ଆମଦାନୀ ବ୍ୟାପାରରେ ନିଯୁକ୍ତ ଥାଆନ୍ତି କିମ୍ବା ଯେଉଁମାନେ ଅନ୍ତର୍ଦେଶୀୟ (ସ୍ଥଳ) ପରିବହନ ଦ୍ୱାରା କନ୍ସାଇନ୍ମେଣ୍ଟ (ବିଦେଶରୁ ଆସୁଥିବା ଜିନିଷ) ଗୁଡିକୁ ପଠାଉଥାଆନ୍ତି, ଖୋଲା ପଲିସୀ ଭଳି ବିଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମାଗୁଡିକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରିବା ପାଇଁ ସୁବିଧା ପାଇବେ ।

II. ଖୋଲା ପଲିସୀ

ଦେଶ ଭିତରେ ଜିନିଷର ବହନକୁ ଏକ ଖୋଲା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆବୃତ କରାଯାଇପାରେ । ପଲିସୀ ଏକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ମାନ୍ୟ ରହେ ଏବଂ ଏହି ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସମସ୍ତ କନ୍ସାଇନ୍ମେଣ୍ଟକୁ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖରେ ଘୋଷଣା କରିବାକୁ ପଡିବ ଯେଉଁ ଭଳି ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପାକ୍ଷିକ, ମାସିକ କିମ୍ବା ତୈମାସିକ ଆଧାରରେ ସମ୍ମତି ପ୍ରଦାନ ହୋଇଥିବ ।

III. ଖୋଲା ଆବରଣ

ବଡ଼ ବଡ଼ ରପ୍ତାନୀକାରୀ ଓ ଆମଦାନୀକାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ରୂପେ ବ୍ୟାପାର ଚାଲୁ ରହିଥାଏ । ଏକ ଖୋଲା ଆବରଣ ଜାରୀ କରାଯାଏ । ଏହା ସାମୁଦ୍ରିକ ପ୍ରେଷଣଗୁଡିକ ର ଏକ ବର୍ଷ କାରବାର ପାଇଁ ଆବରଣର ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରିମିୟମ ହାରସବୁ ନିଶ୍ଚିତ କରେ । ଖୋଲା ଆବରଣ ଏକ ପଲିସୀ ନୁହଁ ଏବଂ ଏଥିରେ ମୋହର ପଡ଼େ ନାହିଁ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘୋଷଣାପତ୍ର ପାଇଁ ଯଥାର୍ଥ ମୂଲ୍ୟ ପାଇଁ ଯଥାର୍ଥ ମୋହର ପଡିଥିବା ଏକ ବୀମା ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଜାରୀ କରାଯାଏ ।

IV. ଡ୍ୟୁଟି ଓ ବର୍ଦ୍ଧିତ ମୂଲ୍ୟ ବୀମା

ଏହି ପଲିସୀଗୁଡିକ ଅତିରିକ୍ତ ବୀମା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଯଦି କଷ୍ଟମ ଡ୍ୟୁଟି ପ୍ରଦାନ ଯୋଗୁଁ କିମ୍ବା ପହଞ୍ଚିବା ତାରିଖରେ ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳରେ ଜିନିଷର ବଜାର ମୂଲ୍ୟରେ ବୃଦ୍ଧି ଯୋଗୁଁ କାର୍ଗୋର ମୂଲ୍ୟରେ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥାଏ ।

V. ଷ୍ଟାର୍ଟ ଅପ (ପ୍ରାରମ୍ଭ) ରେ ବିଳମ୍ବତା

ଅନେକ ବୀମିତ ଏହି ଆବରଣକୁ ଚୟନ କରୁଛନ୍ତି । ନୂତନ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ ପରିପ୍ରେକ୍ଷିରେ ପରିବହନ ସମୟରେ ଉପକରଣର କୌଣସି ହାନି ବା ନଷ୍ଟ ହେବାର ନୂଆଁ ଉପକରଣ ମଗାଇବାକୁ ପଡିପାରେ ଯାହାଦ୍ୱାରା ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବାରେ ବିଳମ୍ବ ହୋଇପାରେ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଲାଭର ହାନି ହୋଇପାରେ । ସେହି ଆର୍ଥିକ ଅନୁଷ୍ଠାନମାନେ ଯେଉଁମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଋଣ ସେବା ପାଇଁ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟକୁ ସମୟ ଭିତରେ ପୂରା ହେବାକୁ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି, ସେମାନେ ଏହି ସଙ୍କଟକୁ ଏକ ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧ ଦ୍ୱାରା ଆବୃତ କରିବା ପାଇଁ ଚାହିଁବେ ଏବଂ ସାମୁଦ୍ରିକ (କାର୍ଗୋ) ବୀମା ପଲିସୀକୁ ସାମୁଦ୍ରିକ ବିଳମ୍ବତା କିମ୍ବା କେବଳ ବିଳମ୍ବ ଆରମ୍ଭ ଯୋଗୁଁ ପରିଣାମଜନିତ ହାନି ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିସ୍ତାରିତ କରାଯାଇ ପାରେ ।

ପ୍ରିମିୟମ : ହାର ଜିନିଷର ସ୍ୱରୂପ, ଅନ୍ତର୍ବୋଝେଇ ର ପ୍ରକାର, ପ୍ୟାକେଜ ର ପ୍ରକାର, ଜଳଯାତ୍ରା ପଥ ଏବଂ ଅତୀତ ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଅବଶ୍ୟ ଏସ୍. ଆର. ସି.ସି. ଓ ଯୁଦ୍ଧ ସଙ୍କଟ (ସମୁଦ୍ରପାର କାର୍ଗୋ ପାଇଁ) ଭଳି ବିସ୍ତାରିତ ଆବରଣଗୁଡିକ ବିଶେଷ ବିନିୟାମକ ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ସଂଗୃହିତ ପ୍ରିମିୟମସବୁକୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଖାତାରେ କ୍ରେଡିଟ କରାଯିବ ।

2. ସାମୁଦ୍ରିକ ହଲ ବୀମା

'ହଲ' ଶବ୍ଦ ଏକ ଜାହାଜ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଜଳ ପରିବହନ ଯାନ ର ଶରୀରକୁ ସୂଚୀତ କରେ ।

ସାମୁଦ୍ରିକ ହଲ ବୀମା ବିଭିନ୍ନ ଦେଶରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଧାରାଗୁଡିକ ଅନୁସାରେ କରାଯାଏ । ସାମୁଦ୍ରିକ ହଲ ଆବରଣଗୁଡିକ ମୂଖ୍ୟତଃ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର :

କ) ଏକ ବିଶେଷ ସମୁଦ୍ର ଯାତ୍ରାକୁ ଆବୃତ କରୁଥିବା : ଏଠି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଥିବା ଧାରାଗୁଡିକର ସମୂହକୁ ସଂସ୍ଥାନ ସମୁଦ୍ରଯାତ୍ରା ଧାରା କୁହାଯାଏ ।

ଖ) ଏକ ସମୟାବଧି କୁ ଆବୃତ କରୁଥିବା: ସାଧାରଣତଃ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ । ଏଠି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଥିବା ଧାରାଗୁଡିକର ସମୂହକୁ ସଂସ୍ଥାନ (ସମୟ) ଧାରା କୁହାଯାଏ ।

ସୂଚନା

ହଲ ବୀମା ନିମ୍ନଲିଖିତ ବୀମାସବୁକୁ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ :

i. ଅନ୍ତର୍ଦେଶୀୟ ପୋତ ଯଥା: ନୌକା, ଲଞ୍ଚ, ଯାତ୍ରୀ ପୋତ ଇତ୍ୟାଦି

ii. ଡ୍ରେଜର (ଯାନ୍ତ୍ରିକ କିମ୍ବା ଅଣ-ଯାନ୍ତ୍ରିକ)

iii. ମତ୍ସ୍ୟ ଶିକାରୀ ପୋତ (ଯାନ୍ତ୍ରିକ କିମ୍ବା ଅଣ-ଯାନ୍ତ୍ରିକ)

iv. ନୌକାୟନ ପୋତ (ଯାନ୍ତ୍ରିକ କିମ୍ବା ଅଣ-ଯାନ୍ତ୍ରିକ)

v. ଘାଟ ଓ କୋଳ

vi. ନିର୍ମାଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଥିବା ପୋତ

ଜାହାଜ ମାଲିକର ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ କେବଳ ଜାହାଜରେ ନ ଥାଏ, କିନ୍ତୁ ବୀମା ସମୟାବଧିରେ ଅର୍ଜନ କରିବାକୁ ଥିବା ମାଲଭଡ଼ାରେ ମଧ୍ୟ ଥାଏ । ମାଲହଡ଼ା ବ୍ୟତୀତ, ଜାହାଜ ମାଲିକର ପ୍ରାବଧାନ ଓ ଷ୍ଟୋରଗୁଡିକ ସହିତ, ଜାହାଜରେ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡିକୁ ଲଗାଇବାରେ ତା ଦ୍ୱାରା ଖର୍ଚ୍ଚ

ହୋଇଥିବା ରାଶିରେ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ଥାଏ । ଏହି ଖର୍ଚ୍ଚଗୁଡିକୁ ସଂବିତରଣ କୁହାଯାଏ ଏବଂ ଏଗୁଡିକୁ ଏକ ସମୟ ଅବଧି ପାଇଁ ହଲ ପଲିସୀ ସହିତ ସେହି ଏକା ସମୟରେ ବୀମିତ କରାଯାଏ ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ଆକାଶମାର୍ଗ ବୀମା: ବାୟୁଯାନ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଏକ ବ୍ୟାପକ ପଲିସୀ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି ଯାହା ବାୟୁଯାନର ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟକୁ ଆବୃତ କରେ, ତତ୍ ସହିତ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ବୈଧିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ବାୟୁଯାନରେ କାର୍ଯ୍ୟ ସମୟରେ ଥିବା ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ବି ଆବୃତ କରେ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 10

ବୀମାର କେଉଁ ଶାଖା ଯୁଦ୍ଧ ବିପତ୍ତି କୁ ଆବରଣ କରେ ?

I. ସାମୁଦ୍ରିକ ପଲିସୀ

II. ବାୟୁଯାନ ଚାଳନ ପଲିସୀ

III. ଉପରୋକ୍ତ ମଧ୍ୟରୁ ଉଭୟ

IV. ଉପରୋକ୍ତ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ଟି ନୁହେଁ

ଟ. ଦାୟିତ୍ୱ ପଲିସୀ

ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯେତେ ସତର୍କ ଥିଲେ ବି, ଦୁର୍ଘଟଣାଗୁଡିକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଏଡ଼ାଇ ଦିଆଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଏହାର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ନିଜର କ୍ଷତିସାଧନ ଓ ଜଣକର ସମ୍ପତ୍ତି ନଷ୍ଟ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ତା' ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷର ବି କ୍ଷତି ଓ ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତି ନଷ୍ଟ ହୋଇପାରେ । ଏ ପ୍ରକାରେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ସେ ଭଳି ହାନି ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦାବୀ କରି ପାରନ୍ତି ।

ଏକ ଦାୟିତ୍ୱ ଏକ ନିର୍ମିତ ଓ ବିକ୍ରୀ ହୋଇଥିବା ଉତ୍ପାଦରେ ଏକ ତ୍ରୁଟିଠାରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇପାରେ, ଧରନ୍ତୁ ଚକୋଲେଟ କିମ୍ବା ଔଷଧ, ଯାହା ଉପଭୋକ୍ତାର ହାନି କରେ । ସେହିପରି, ଦାୟିତ୍ୱ ଏକ ରୋଜଗାର ଭୁଲ ବିଶ୍ଳେଷଣ/ଚିକିତ୍ସା ରୁ କିମ୍ବା ଏକ ଓକିଲ ଦ୍ୱାରା ତା' ମହକିଲ ପାଇଁ ଏକ ପରିଦୃଶ୍ୟକୁ ଭୁଲରୂପେ ପରିଚାଳନା କରିବାରୁ ଆସିପାରେ ।

ଏଭଳି ସବୁ ପରିପ୍ରେକ୍ଷିରେ, ଯେଉଁଠି ଏକ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ, ଉପଭୋକ୍ତା କିମ୍ବା ରୋଗୀ ଆରୋପିତ ଭୁଲ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦାବୀ କରିବ, ଏହି କ୍ଷତିପୂରଣର ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ କିମ୍ବା କରାଯାଇଥିବା କେସ୍ କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବାରେ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ପୂରଣ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିବ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଏକ ଦାୟିତ୍ୱ ଠାରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା ଆର୍ଥିକ ହାନିକୁ ପୂରଣ କରିବାକୁ ପଡିବ । ସେହିଭଳି ଏକ ଦାୟିତ୍ୱର ଉପସ୍ଥିତି ଓ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣର ରାଶିକୁ ଏକ ସିଭିଲ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବେ ଯାହା ଆରୋପିତ ଅବହେଳା/କପଟ ଦିଗ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବି ଯାଇ ପାରେ । ଦାୟିତ୍ୱ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକ ସେଭଳି ଦାୟିତ୍ୱଗୁଡିକର ଆବରଣ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

ଆସନ୍ତୁ କେତେକ ଦାୟିତ୍ୱ ପଲିସୀ ଗୁଡିକୁ ଦେଖିବା ।

ବୈଧାନିକ ଦାୟିତ୍ୱ

କେତେକ ବିଧାନ କିମ୍ବା ବିନିୟମ ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁଗୁଡିକ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ନିୟମଗୁଡିକ ହେଉଛନ୍ତି:

- ✓ ସାର୍ବଜନିକ ଦାୟିତ୍ୱ ବୀମା ଅଧିନିୟମ, 1991 ଏବଂ
- ✓ କର୍ମଚାରୀ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅଧିନିୟମ, 1923 ଯାହା 2010 ରେ ସଂଶୋଧିତ ହେଲା

ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକ ସେଭଳି ଦାୟିତ୍ୱ ଗୁଡିକର ସୁରକ୍ଷା ସକାଶେ ଉପଲବ୍ଧ । ଆସନ୍ତୁ ସେଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକକୁ ଦେଖିବା ।

1. ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ସାର୍ବଜନିକ ଦାୟିତ୍ୱ ପଲିସୀ

ସାର୍ବଜନିକ ଦାୟିତ୍ୱ ବୀମା ଅଧିନିୟମ, 1991 ସେହିମାନଙ୍କ ଉପରେ ବିନା ଦୋଷ ଆଧାରରେ ଦାୟିତ୍ୱ ଲାଗୁ କରେ ଯେଉଁମାନେ ବିପଦଜନକ ପଦାର୍ଥଗୁଡିକ ପରିଚାଳନା କରନ୍ତି ଯଦି ସେହି ପରିଚାଳନା ସମୟରେ ଏକ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ କ୍ଷତ ବିକ୍ଷତ ହୁଏ କିମ୍ବା ତା' ସମ୍ପତ୍ତି ନଷ୍ଟ ହୁଏ । ବିପଦଜନକ ପଦାର୍ଥଗୁଡିକର ନାମ ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକର ପରିମାଣ, ଅଧିନିୟମରେ ସୂଚୀଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଇଁ ଦେୟ କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଶି ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଭଳି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଛି ।

ଦେୟଯୋଗ୍ୟ କ୍ଷତିପୂରଣ

ମରଣାତ୍ମକ ଦୁର୍ଘଟଣା	ଟ. 25,000
ସ୍ଥାୟୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକଳାଙ୍ଗତା	ଟ. 25,000
ସ୍ଥାୟୀ ଆଂଶିକ ବିକଳାଙ୍ଗତା	ବିକଳାଙ୍ଗତାର % ଉପରେ ଆଧାର କରି ଟ. 25,000 ର %
ଅସ୍ଥାୟୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଂଶିକ ବିକଳାଙ୍ଗତା	ଟ.1000 ପ୍ରତି ମାସ, ସର୍ବାଧିକ 3 ମାସ
ପ୍ରକୃତ ମେଡିକାଲ ଖର୍ଚ୍ଚ	ସର୍ବାଧିକ ଟ. 12,500 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
ସମ୍ପତ୍ତିର ପ୍ରକୃତ ନଷ୍ଟ	ଟ. 6, 000 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ

ପ୍ରିମିୟମ ଏ.ଓ.ଏ. (କୌଣସି ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣା) ଓ ଗ୍ରାହକର ଟର୍ଣ୍ଣଓଭର (ମୋଟ ବିକ୍ରୟ ରାଶି) ଉପରେ ଆଧାରିତ ଥାଏ । ଏହି ପଲିସୀର ବିଶେଷ ଲକ୍ଷଣ ହେଉଛି ଯେ ବୀମିତକୁ ପରିବେଶ ରିଲିଫ ପଣ୍ଡକୁ ଅଂଶଦାନ ରୂପେ ପ୍ରିମିୟମ ରାଶିର ସମାନ ରାଶି ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ରୂପେ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ । ଯଦି ତୃତୀୟ ପକ୍ଷର ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟକ ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରଭାବିତ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ରିଲିଫର ମୋଟ ରାଶି ଏ.ଓ.ଏ. ସୀମା ଠାରୁ ଅଧିକ ହୁଏ, ବାକି ରାଶିକୁ ଫଣ୍ଡ ଠାରୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

2. ସାର୍ବଜନିକ ଦାୟିତ୍ୱ ପଲିସୀ (ଔଦ୍ୟୋଗିକ/ଅଣ-ଔଦ୍ୟୋଗିକ ସଙ୍କଟ)

ଏହି ପ୍ରକାରର ପଲିସୀ, ବୀମିତର ତ୍ରୁଟି/ଅବହେଳା କାରଣରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା ଦାୟିତ୍ୱ ଯାହାଦ୍ୱାରା ତୃତୀୟ ପକ୍ଷର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କ୍ଷତି କିମ୍ବା ସମ୍ପତ୍ତି ନଷ୍ଟ [ଟି.ଟି.ପି. କିମ୍ବା ଟି.ପି.ପି.ଡି.] ହୋଇଥାଏ, କୁ ଆବୃତ କରେ ।

ଔଦ୍ୟୋଗିକ ସଙ୍କଟ ଏବଂ ଅଣ-ଔଦ୍ୟୋଗିକ ସଙ୍କଟ ଯାହା ହୋଟେଲ, ସିନେମା ହଲ, ଅଡିଟୋରିୟମ, ଆବାସିକ ପରିସର, ଅଫିସ, ଷ୍ଟାଡିୟମ, ଗୋଦାମ ଓ ଦୋକାନଗୁଡିକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ, କୁ ଆବୃତ କରୁଥିବା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପଲିସୀ ଥାଏ । ଏହା କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ବୈଧିକ ଦାୟିତ୍ୱକୁ ଆବୃତ କରେ, ଯେଉଁଥିରେ ଭାରତୀୟ ନିୟମ ଅନୁସାରେ ଟି.ପି.ପି. ଆଇ./ ଟି.ପି.ପି.ଡି. ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦାବୀଦାରର ମୂଲ୍ୟ, ଶୁଳ୍କ ଓ ଖର୍ଚ୍ଚ ସମ୍ମିଳିତ ହୋଇଥାଏ ।

ପଲିସୀ ନିମ୍ନଗୁଡିକୁ ଆବୃତ କରେ ନାହିଁ:

କ) ଉତ୍ପାଦ ଦାୟିତ୍ୱ

ଖ) ପ୍ରଦୂଷଣ ଦାୟିତ୍ୱ

ଗ) ପରିବହନ ଏବଂ

ଘ) ଶ୍ରମିକ/କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ପହଞ୍ଚିଥିବା ହାନି

3. ଉତ୍ପାଦ ଦାୟିତ୍ୱ ପଲିସୀ

ବିସ୍ତୃତ ପ୍ରକାରର ଉତ୍ପାଦ (ଉ.ସ୍ୱ. କ୍ୟାନ୍ ରେ ରଖାଯାଇଥିବା ଖାଦ୍ୟ ପଦାର୍ଥ, ଅମ୍ଳଜାନ ଭର୍ତ୍ତି ପାଣି, ଔଷଧ ଓ ଇଞ୍ଜେକ୍ସନ, ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଉପକରଣ, ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଉପକରଣ, ରାସାୟନିକ ପଦାର୍ଥ ଇତ୍ୟାଦି) କାରଣରୁ ଉତ୍ପାଦ ଦାୟିତ୍ୱ ବୀମାର ଚାହିଦା ଆସିଛି, ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ଆଜିକାଲି ଉତ୍ପାଦିତ ହୁଏ ଏବଂ ଜନତାକୁ ବିକ୍ରି କରାଯାଏ । ଯଦି ଉତ୍ପାଦରେ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି ତୃତୀୟ ପକ୍ଷର ମୃତ୍ୟୁ, ଶାରୀରିକ କ୍ଷତି କିମ୍ବା ଅସୁସ୍ଥତା କିମ୍ବା ଏପରିକି ସମ୍ପତ୍ତିର ନଷ୍ଟର କାରଣ ହୁଏ, ଏହା ଏକ ଦାବୀ ଉଠାଇବାର କାରଣ ହୋଇପାରେ । ଉତ୍ପାଦ ଦାୟିତ୍ୱ ପଲିସୀସବୁ ବୀମିତର ଏହି ଦାୟିତ୍ୱକୁ ଆବରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଆବରଣ ରପ୍ତାନୀ ତଥା ଘରୋଇ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଅଟେ ।

4. ଲିଫ୍ଟ (ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ) ଦାୟିତ୍ୱ ବୀମା

ପଲିସୀ ଲିଫ୍ଟର ଉପଯୋଗ ଓ କାର୍ଯ୍ୟକରିବାରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା ଦାୟିତ୍ୱଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୋଠାଘରର ମାଲିକମାନଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏହା ନିମ୍ନସବୁ ପାଇଁ ବୈଧିକ ଦାୟିତ୍ୱକୁ ଆବରଣ କରେ:

- କ) ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି (ବୀମିତର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ) ର ମୃତ୍ୟୁ/ଶାରୀରିକ କ୍ଷତି
- ଖ) ସମ୍ପତ୍ତି (ବୀମିତର ନିଜ କିମ୍ବା କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତି ବ୍ୟତୀତ) ର ନଷ୍ଟ

ପ୍ରିମିୟମ ହାର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତିର ସୀମା, କୌଣସି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି, କୌଣସି ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣା ଓ କୌଣସି ଏକ ବର୍ଷ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

5. ବ୍ୟବସାୟିକ/ବୃତ୍ତିଗତ ଦାୟିତ୍ୱ

ବ୍ୟବସାୟିକ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ପେଶାଦାର ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ବୃତ୍ତିଗତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବାରେ ଅବହେଳା ଯୋଗୁଁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା କ୍ଷତିସବୁର ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ବୈଧିକ ଦାୟିତ୍ୱ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ଡିଜାଇନ କରାଯାଇଥାଏ । ସେହି ଆବରଣଗୁଡ଼ିକ ଡାକ୍ତର, ଡାକ୍ତରଖାନା, ଇଞ୍ଜିନିୟର, ନିର୍ମାତା, ଚାଟାର୍ଡ ଆକାଉଣ୍ଟେଣ୍ଟ, ଆର୍ଥିକ ପରାମର୍ଶଦାତା, ଓକିଲ, ବୀମା ବ୍ରୋକରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ।

6. ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଓ ଅଫିସର ଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ପଲିସୀ

ଏକ କମ୍ପାନୀର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଓ ଅଫିସର/ଅଧିକାରୀମାନେ ବିଶ୍ୱାସ ଓ ଦାୟିତ୍ୱର ପଦବୀ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି । ସେମାନେ କମ୍ପାନୀର ନିରୀକ୍ଷଣ ଓ ପ୍ରବନ୍ଧନ କରିବାରେ ତ୍ରୁଟି ପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିବା ଯୋଗୁଁ, ଅଂଶଧାରୀ, କର୍ମଚାରୀ, ଋଣଦାତା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଷ୍ଟେକ ହୋଲଡରମାନଙ୍କ ହୋଇଥିବା ହାନି ପାଇଁ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ହୁଅନ୍ତି । ସେଭଳି ଦାୟିତ୍ୱକୁ ଆବୃତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ପଲିସୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଛି ଏବଂ କମ୍ପାନୀକୁ ଜାରୀ କରାଯାଏ ଯାହା ସେମାନଙ୍କ ସମସ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକମାନଙ୍କୁ ଆବରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

7. କର୍ମଚାରୀଙ୍କ କ୍ଷତିପୂରଣ ବୀମା

ଏହି ପଲିସୀ ବୀମିତକୁ ତା' କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ବୈଧିକ ଦାୟିତ୍ୱ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରେ, ଯେଉଁମାନେ ତା' ନିଯୁକ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ ଓ ନିଯୁକ୍ତି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା ଦୁର୍ଘଟଣା କିମ୍ବା ରୋଗ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କ୍ଷତିରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଏହାକୁ ଶ୍ରମିକଙ୍କ କ୍ଷତିପୂରଣ ବୀମା ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ ।

ବଜାରରେ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ବୀମା ପ୍ରଚଳିତ:

- କ) **ସାରଣୀ-କ:** କର୍ମଚାରୀ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅଧିନିୟମ, 1923, (ଶ୍ରମିକ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅଧିନିୟମ, 1923), ମରଣାତ୍ମକ ଦୁର୍ଘଟଣା ଅଧିନିୟମ, 1855 ଏବଂ ସାଧାରଣ ଆଇନ ଅନ୍ତର୍ଗତ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ଦୁର୍ଘଟଣା ପାଇଁ ବୈଧିକ ଦାୟିତ୍ୱ ବିରୁଦ୍ଧରେ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ।

ଖ) ସାରଣୀ-ଖ: ମରଣାତ୍ମକ ଦୁର୍ଘଟଣା ଅଧିନିୟମ, 1855 ଏବଂ ସାଧାରଣ ଆଇନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୈଧିକ ଦାୟିତ୍ୱ ବିରୁଦ୍ଧରେ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ।

ପ୍ରିମିୟମ ହାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଘୋଷିତ ହୋଇଥିବା ହିସାବରେ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଆକଳିତ ମଜୁରୀ ଉପରେ ଲାଗୁ କରାଯାଏ ଏବଂ ପ୍ରିମିୟମକୁ ପଲିସୀର ସମାପ୍ତିରେ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଘୋଷିତ ପ୍ରକୃତ ମଜୁରୀ ଆଧାରରେ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରାଯାଏ ।

ପଲିସୀକୁ ନିମ୍ନସବୁକୁ ଆବୃତ କରିବାପାଇଁ ବିସ୍ତାରିତ କରାଯାଇପାରେ :

i. କର୍ମଚାରୀଙ୍କ କ୍ଷତିର ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ମେଡିକାଲ ଓ ଡାକ୍ତରଖାନା ଖର୍ଚ୍ଚ, କିଛି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଶି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ

ii. ଅଧିନିୟମରେ ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ବ୍ୟବସାୟିକ ରୋଗ ପାଇଁ ଦାୟିତ୍ୱ

iii. ଠିକାଦାରମାନଙ୍କ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଦାୟିତ୍ୱ

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 11

ସାର୍ବଜନିକ ଦାୟିତ୍ୱ ବୀମା ଅଧିନିୟମ, 1991 ଅନ୍ତର୍ଗତ, ବାସ୍ତବ ମେଡିକାଲ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେୟ ରାଶି କେତେ ଅଟେ ?

I. ଟ.6,250

II. ଟ. 12,500

III. ଟ. 25,000

IV. ଟ. 50,000

ସାରାଂଶ

କ) ଅଗ୍ନି ବୀମା ପଲିସୀ ବ୍ୟାପାରିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଓ ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକ ପାଇଁ, ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତି/ଆର୍ଥିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡିକ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଆର୍ଥିକ ହିତ ଥାଏ ।

ଖ) ଅଗ୍ନି ପଲିସୀର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି:

- ✓ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ କିମ୍ବା ପୁନଃସ୍ଥାପନ ମୂଲ୍ୟ ପଲିସୀ
- ✓ ଘୋଷଣାପତ୍ର ପଲିସୀ
- ✓ ଫ୍ଲୋଟର (ପ୍ରବହମାନ) ପଲିସୀ

ଗ) ପରିଣାମଜନକ ହାନି (ସି.ଏଲ.) ପଲିସୀ କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିରୋଧ/ବ୍ୟାଘାତ (ବି.ଆଇ.) ପଲିସୀ ମୋଟ ଲାଭ କୁହାଯାଉଥିବା ଲାଭର ହାନି ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରେ-ଯାହା ଶୁଦ୍ଧ ଲାଭ ଯୁକ୍ତ ଷ୍ଟାଣ୍ଡିଙ୍ଗ ଚାର୍ଜ ସମ୍ମିଳିତ କରେ ଯାହା ସହିତ ଅନ୍ତିମ କ୍ଷତିକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ଯେତେ ଶ୍ରୀଘ୍ର ସମ୍ଭବ, ବୀମିତ ବ୍ୟବସାୟକୁ ସାଧାରଣ ସ୍ଥିତିକୁ ଫେରାଇ ଆଣିବା ପାଇଁ ତା' ଦ୍ୱାରା ବହନ କରାଯାଇଥିବା କାମ କରିବାରେ ବର୍ଦ୍ଧିତ ଖର୍ଚ୍ଚ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ଘ) ଚୋରୀ ବୀମା କାରଖାନା, ଦୋକାନ, ଅଫିସ, ୱେରହାଉସ ଏବଂ ଗୋଦାମ ଭଳି ବ୍ୟବସାୟ ପରିସର ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଯେଉଁଠି ସୁସଂଚୟ (ଷ୍ଟକ୍), ଜିନିଷ ଫର୍ନିଚର ଫିକ୍ସଚର ଓ ତାଲା ବନ୍ଦ ବାକ୍ସ ରେ ଥିବା ନଗଦ ରାଶି ଥାଇପାରେ, ଯେଉଁଗୁଡିକର ଚୋରୀ ହୋଇପାରେ ।

ଙ) ମୁଦ୍ରା/ଧନ ବୀମା ମୁଦ୍ରା/ଧନ ବୀମା ପଲିସୀକୁ ସେହିସବୁ ହାନିକୁ ଆବୃତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି ଯାହା ନଗଦ ଚେକ/ପୋଷ୍ଟାଲ ଅର୍ଡର/ଡାକ ଟିକଟ ସମ୍ଭାଳିବା ସମୟରେ ଘଟିଥାଏ । ମୁଦ୍ରା/ଧନ ବୀମା ପଲିସୀ ଦୁଇ ଅନୁଭାଗ: ପାରବହନ ଅନୁଭାଗ ଓ ପରିସର ଅନୁଭାଗ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆବରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଛ) ନିଷ୍ଠା ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ବୀମା ନିଯୁକ୍ତିଦାତାମାନଙ୍କୁ ନକଲି, ଧୋକା, ଚୋରୀ, ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପଯୋଗ ଓ ଅପରାଧ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ କପଟତା କିମ୍ବା ଅସାଧୁତା କାରଣରୁ ସେମାନେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ଆର୍ଥିକ ହାନି ବିରୁଦ୍ଧରେ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଜ) ନିଷ୍ଠା ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ପଲିସୀର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରରେ ସମ୍ମିଳିତ ହୁଅନ୍ତି: ବୈୟକ୍ତିକ ପଲିସୀ, ଫ୍ଲୋଟିଙ୍ଗ (ପ୍ରବହମାନ) ପଲିସୀ, ପଦବୀ ପଲିସୀ ଏବଂ ବ୍ଲାଙ୍କେଟ୍ (ଆବରଣ) ପଲିସୀ ।

ଝ) ବ୍ୟାଙ୍କର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପଲିସୀ ହେଉଛି ଏକ ବ୍ୟାପକ ଆବରଣ, ଯାହା ବ୍ୟାଙ୍କ, NBFC ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡିକ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି, ଯେଉଁମାନେ ମୁଦ୍ରା/ଟଙ୍କା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀ ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ଥାଆନ୍ତି, ସେମାନେ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ମୁଦ୍ରା/ଧନ ଓ ସୁରକ୍ଷା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିଶେଷ ସଙ୍କଟଗୁଡିକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି ।

ଞ) ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆସୁଥିବା ବଡ ବଡ ପଲିସୀଗୁଡିକରେ ସମ୍ମିଳିତ ହୁଅନ୍ତି:

- ✓ ଠିକାଦାର ସମସ୍ତ ସଙ୍କଟ ପଲିସୀ
- ✓ ଠିକାଦାର କାରଖାନା ଓ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ପଲିସୀ
- ✓ ଉତ୍ଥାପନ/ନିର୍ମାଣ ସମସ୍ତ ସଙ୍କଟ ପଲିସୀ
- ✓ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଅଚଳତା ପଲିସୀ
- ✓ ବୟଲର ଓ ପ୍ରେଶର ପ୍ଲାଣ୍ଟ ପଲିସୀ
- ✓ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଲାଭର କ୍ଷତି ପଲିସୀ
- ✓ ଷ୍ଟକ୍ ର ହ୍ରାସ ପଲିସୀ
- ✓ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ ଉପକରଣ ପଲିସୀ
- ✓ ଅଗ୍ରୀମ ଲାଭର ହାନି ଆବରଣ

ଟ) ଔଦ୍ୟୋଗିକ ସମସ୍ତ ସଙ୍କଟ ବୀମା ପଲିସୀକୁ ଏକ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଭାରତର ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ, ଔଦ୍ୟୋଗିକ ବିଶେଷତା - ଉଭୟ ନିର୍ମାଣ ଓ ଗଚ୍ଛିତ କରିବା ସୁବିଧାକୁ ଆବୃତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଠ) ସାମୁଦ୍ରିକ ବୀମା କୁ ଦୁଇ ଶ୍ରେଣୀରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଏ: ସାମୁଦ୍ରିକ କାର୍ଗୋ ଓ ସାମୁଦ୍ରିକ ହଲ ।

ଡ) କାର୍ଗୋ ପଲିସୀଗୁଡିକ ମୂଖ୍ୟତଃ ଜଳଯାତ୍ରା ପଲିସୀ ଅଟନ୍ତି, ଅର୍ଥାତ୍ ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରୁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଷୟ ବସ୍ତୁକୁ ଆବୃତ କରନ୍ତି ।

ଢ) ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ସାମୁଦ୍ରିକ ପଲିସୀରେ ସମ୍ମିଳିତ ହୁଅନ୍ତି:

- ✓ ବିଶିଷ୍ଟ ପଲିସୀ
- ✓ ଖୋଲା ପଲିସୀ
- ✓ ଖୋଲା ଆବରଣ

- ✓ ତ୍ରୁଟି ଓ ବର୍ଦ୍ଧିତ ମୂଲ୍ୟ ବୀମା
- ✓ ଷ୍ଟାର୍ଟ ଅପ (ପ୍ରାରମ୍ଭ) ରେ ବିଳମ୍ବତା

ଣ) ସାମୁଦ୍ରିକ ହଲ ଆବରଣଗୁଡିକ ମୂଖ୍ୟତଃ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ଅଟନ୍ତି: ଏକ ବିଶେଷ ଜଳଯାତ୍ରାକୁ ଆବୃତ କରୁଥିବା ଓ ଏକ ସମୟାବଧିକୁ ଆବୃତ କରୁଥିବା

ତ) ଏକ ସାର୍ବଜନିକ ଦାୟିତ୍ୱ ପଲିସୀ, ବୀମିତର ଦୋଷ/ଅବହେଳା କାରଣରୁ ଉପୁଜିଥିବା ଦାୟିତ୍ୱ ଯାହା ତୃତୀୟପକ୍ଷରୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କ୍ଷତି କିମ୍ବା ସମ୍ପତ୍ତିର ନଷ୍ଟର କାରଣ ହୁଏ, କୁ ଆବୃତ କରେ ।

ଥ) ଉତ୍ପାଦ ଦାୟିତ୍ୱ ପଲିସୀଗୁଡିକ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷକୁ ମୃତ୍ୟୁ, ଶାରୀରିକ କ୍ଷତି କିମ୍ବା ଅସୁସ୍ଥତା କିମ୍ବା ଏପରିକି ସମ୍ପତ୍ତିର ନଷ୍ଟର କାରଣ ହୋଇଥିବା ଉତ୍ପାଦର ତ୍ରୁଟି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବୀମିତର ଦାୟିତ୍ୱକୁ ଆବୃତ କରନ୍ତି ।

ଦ) ବ୍ୟବସାୟିକ ବୃତ୍ତିଗତ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତିଗୁଡିକ ପେଶାଦାର ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ବୃତ୍ତିଗତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବାରେ ଅବହେଳା ଯୋଗୁଁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା କ୍ଷତିସବୁର ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ବୈଧିକ ଦାୟିତ୍ୱ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି ।

ମୂଖ୍ୟ ପଦାବଳୀ

କ) ସମ୍ପତ୍ତିର ଅଗ୍ନି ବୀମା

ଖ) ଚୋରୀ ବୀମା

ଗ) ମୁଦ୍ରା ଧନ ବୀମା

ଘ) ନିଷ୍ଠା ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ବୀମା

ଙ) ବ୍ୟାଙ୍କର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ବୀମା

ଚ) ଅଳଙ୍କାର ନିର୍ମାତା ବ୍ଲକ ପଲିସୀ

ଛ) ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ବୀମା

ଜ) ଔଦ୍ୟୋଗିକ ସମସ୍ତ ସଙ୍କଟ ବୀମା

ଝ) ସାମୁଦ୍ରିକ ବୀମା

ଞ) ହଲ ବୀମା

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ବ୍ୟାପାରିକ ସଙ୍କଟଗୁଡିକ ପାଇଁ ଅଗ୍ନି ପଲିସୀ ବିସ୍ଫୋରଣ ଓ ଅନ୍ତଃସ୍ଫୋରଣ ର ବିପଦଗୁଡିକୁ ଆବୃତ କରେ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିରୋଧ (ବ୍ୟାଘାତ) ବୀମା ପଲିସୀକୁ କେବଳ ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ ଓ ବିଶେଷ ବିପଦ ପଲିସୀ ସହିତ ମିଳାଇ ନିଆଯାଇପାରେ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ଚୋରୀ ପଲିସୀର ପ୍ରିମିୟମ ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ ଜିନିଷର ସ୍ୱରୂପ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ଯେମିତି କି ବୀମିତ ସମ୍ପତ୍ତି, ସ୍ୱୟଂ ବୀମିତର ନୈତିକ ଆପଦ, ନିର୍ମାଣ ଓ ପରିସରର ଅବସ୍ଥିତି, ନିରାପତ୍ତା ପଦକ୍ଷେପ (ଉ.ସ୍ୱ. ଜଗୁଆଳି, ଚୋର ଆଲାର୍ମ), ପୂର୍ବର ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି ଇତ୍ୟାଦି ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଚୋରୀ କାରଣରୁ ଜଣକର ପରିସରରୁ ନଗଦ ରାଶିର ହାନି ମୁଦ୍ରା/ଧନ ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆବୃତ ହୁଏ । ଦଙ୍ଗା ଷ୍ଟ୍ରାଇକ ଓ ଆତଙ୍କବାଦକୁ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ଦେଇ ଏକ ବିସ୍ତାରଣ ରୂପେ ଆବୃତ କରାଯାଇ ପାରେ ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଏକ ନିଷ୍ଠା ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ବୀମା କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ କପଟତା କିମ୍ବା ଅସାଧୁତା କାରଣରୁ ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିବା ଆର୍ଥିକ ହାନି ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାମାନଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି କରେ ।

ଉତ୍ତର 6

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କର୍ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ବୀମା ପଲିସୀ ଆବୃତ କରିପାରେ: ନିଆଁ କାରଣରୁ ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଥିବାବେଳେ ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଧନ/ମୁଦ୍ରା ସୁରକ୍ଷା, ଚେକର ନକଲିକରଣ କିମ୍ବା ପରିବର୍ତ୍ତନ, ମୁଦ୍ରା/ଧନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଅସାଧୁତା ।

ଉତ୍ତର 7

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଅଳଙ୍କାର ନିର୍ମାତା ବ୍ଲକ ପଲିସୀ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ରେଜେଷ୍ଟ୍ରିକୃତ ପାର୍ସଲରେ ପାରବହନ ସମୟରେ ବୀମିତ ସମ୍ପତ୍ତିର ହାନିକୁ ଅନୁଭାଗ III ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆବୃତ କରାଯାଏ ।

ଉତ୍ତର 8

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଷ୍ଟାର୍ଟ-ଅପ (ପ୍ରାରମ୍ଭିକ) ପଲିସୀରେ ବିଳମ୍ବତା ଅଗ୍ରୀମ ଲାଭର ହାନି ଆବରଣ ରୂପେ ମଧ୍ୟ ପରିଚିତ ।

ଉତ୍ତର 9

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଲାରସେନି ଔଦ୍ୟୋଗିକ ସମସ୍ତ ସଙ୍କଟ ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆବୃତ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର 10

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ସାମୁଦ୍ରିକ ଓ ବାୟୁଯାନ ଚାଳନ ହେଉଛି ବୀମାର ଏକମାତ୍ର ଶାଖା ଯାହା ଯୁଦ୍ଧ ବିପତ୍ତିକୁ ଆବରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଉତ୍ତର 11

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ସାର୍ବଜନିକ ଦାୟିତ୍ୱ ବୀମା ଅଧିନିୟମ, 1991 ଅନ୍ତର୍ଗତ, ବାସ୍ତବ ମେଡିକାଲ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେୟ ରାଶି ହେଉଛି ଟ. 12, 500 ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 1

ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ବୀମାରେ CAR ସୂଚୀତ କରେ

I. ମୋଟର କାର

II. ଠିକାଦାରଙ୍କ ସମସ୍ତ ସଙ୍କଟ

III. କମ୍ପାନୀର ସମସ୍ତ ସଙ୍କଟ

IV. କମ୍ପାନୀର ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକତା

ପ୍ରଶ୍ନ 2

ଏକ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ତାଙ୍କ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଅସାଧୁ କାର୍ଯ୍ୟଠାରୁ ____________ ଦ୍ୱାରା ନିଜକୁ ବୀମିତ କରନ୍ତି ।

I. କର୍ମଚାରୀ କ୍ଷତିପୂରଣ ପଲିସୀ

II. ସାର୍ବଜନିକ ଦାୟିତ୍ୱ ବୀମା ପଲିସୀ

III. ନିଷ୍ଠା ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ବୀମା ପଲିସୀ

IV. ଘୋଷଣା ପତ୍ର ପଲିସୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 3

__________ ଜାହାଜର ଶରୀରକୁ ସୂଚୀତ କରେ ।

I. ହଲ

II. କର୍ଗୋ

III. ପାଇରେସୀ (ଜଳଦସ୍ୟୁତା)

IV. ଜେଟିସନ

ପ୍ରଶ୍ନ 4

ପଲିସୀ ଯାହା ବାୟୁଯାନର ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟକୁ ଆବୃତ କରେ, ହେଉଛି ____________ ।

I. ବୈଧାନିକ ଦାୟିତ୍ୱ

II. ସମ୍ପତ୍ତି ବୀମା

III. ବାୟୁଯାନଚାଳନ ବୀମା

IV. ମୁଦ୍ରା/ଧନ ବୀମା

ପ୍ରଶ୍ନ 5

ଅଗ୍ନି ବୀମା ପଲିସୀ ___________ ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ହାନିକୁ ଆଡ –ଅନ ଆବରଣ ରୂପେ ବି ଆବୃତ କରେ ନାହିଁ ।

I. ବନ୍ୟା

II. ଭୂମିକମ୍ପ

III. ନିଆଁ

IV. ଯୁଦ୍ଧରେ ବୋମାମାଡ଼

ପ୍ରଶ୍ନ 6

ପରିଣାମ ଜନିତ ହାନି (ଅଗ୍ନି ପଲିସୀ) ଆବୃତ କରେ:

I. କାରଖାନାରେ ନଷ୍ଟ କାରଣରୁ ଲାଭରେ ହାନି

II. ସଦ୍ଭାବର ହାନି

III. ଯନ୍ତ୍ରପାତିରେ ଭୌତିକ ଭଙ୍ଗାରୁଜା

IV. ବିଦେଶୀ ମୁଦ୍ରା ବିନିମୟରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କାରଣରୁ ହାନି

ପ୍ରଶ୍ନ 7

ଚୋରୀରେ ପ୍ରିମିୟମ ନିର୍ଭର କରେ:

I. ନିରାପତ୍ତା ପଦକ୍ଷେପ ଉପରେ

II. ପରିସରର ଅବସ୍ଥିତି ଉପରେ

III. ସମ୍ପତ୍ତିର ସ୍ୱରୂପ ଉପରେ

IV. ଉପରୋକ୍ତ ମଧ୍ୟରୁ ସମସ୍ତ ଉପରେ

ପ୍ରଶ୍ନ 8

ଠିକାଦାରର ସମସ୍ତ ସଙ୍କଟ ପଲିସୀର ଏକ ପ୍ରକାର ଅଟେ :

I. ଅଗ୍ନି ବୀମା

II. ଜୀବନ ବୀମା

III. ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ବୀମା

IV. ସାମୁଦ୍ରିକ ବୀମା

ପ୍ରଶ୍ନ 9

କର୍ମଚାରୀଙ୍କ କ୍ଷତିପୂରଣ ପଲିସୀ ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରକାରର

I. ଦାୟିତ୍ୱ ବୀମା

II. ଅଗ୍ନି ବୀମା

III. ସାମୁଦ୍ରିକ କାର୍ଗୋ ବୀମା

IV. ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ବୀମା

ପ୍ରଶ୍ନ 10

ମୁଦ୍ରା/ଧନ ବୀମା ପଲିସୀ ଆବରଣ କରେ :

I. ନଗଦ ରାଶି

II. ମ୍ୟୁଚୁଆଲ ଫଣ୍ଡରେ ନିବେଶ କରାଯାଇଥିବା ଧନ/ଟଙ୍କା

III. ସଂଚୟ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ପଡିଥିବା ଧନ/ଟଙ୍କା

IV. ଡାକ ଘରେ ଜମା ଥିବା ଧନ/ଟଙ୍କା

ସ୍ୱତଃ - ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ବୀମାରେ CAR ଠିକାଦାରଙ୍କ ସମସ୍ତ ସଙ୍କଟକୁ ସୂଚୀତ କରେ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଏକ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ତାଙ୍କ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଅସାଧୁ କାର୍ଯ୍ୟଠାରୁ ନିଷ୍ଠା ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ବୀମା ପଲିସୀ ଦ୍ୱାରା ନିଜକୁ ବୀମିତ କରନ୍ତି ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ହଲ ଜାହାଜର ଶରୀରକୁ ସୂଚୀତ କରେ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ପଲିସୀ ଯାହା ବାୟୁଯାନର ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟକୁ ଆବୃତ କରେ, ହେଉଛି ବାୟୁଯାନ ଚାଳନ ବୀମା ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ଅଗ୍ନି ବୀମା ପଲିସୀ ବୋମାମାଡ଼ କିମ୍ବା ଯୁଦ୍ଧ ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ହାନିକୁ ଆଡ-ଅନ ଆବରଣ ରୂପେ ବି ଆବୃତ କରେ ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର 6

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ପରିଣାମଜନିତ ହାନି (ଅଗ୍ନି ପଲିସୀ) କାରଖାନାରେ ନଷ୍ଟ କାରଣରୁ ଲାଭରେ ହାନିକୁ ଆବୃତ କରେ ।

ଉତ୍ତର 7

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ଚୋରୀରେ ପ୍ରିମିୟମ ନିରାପତ୍ତା ପଦକ୍ଷେପ, ପରିସରର ଅବସ୍ଥିତି, ସମ୍ପତ୍ତିର ସ୍ୱରୂପ ଇତ୍ୟାଦି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

ଉତ୍ତର 8

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଠିକାଦାରର ସମସ୍ତ ସଙ୍କଟ ପଲିସୀ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ବୀମାର ଏକ ପ୍ରକାର ଅଟେ ।

ଉତ୍ତର 9

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

କର୍ମଚାରୀଙ୍କ କ୍ଷତିପୂରଣ ପଲିସୀ ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରକାରର ଦାୟିତ୍ୱ ବୀମା ।

ଉତ୍ତର 10

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ମୁଦ୍ରା/ଧନ ବୀମା ପଲିସୀ ନଗଦ ରାଶିକୁ ଆବରଣ କରେ ।

ଅଧ୍ୟାୟ 16
ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

କୌଣସି ବି ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧର ହୃଦୟରେ ଆରମ୍ଭରେ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଥାଏ, ଅର୍ଥାତ୍ ଏକ ହାନି ଘଟଣାରେ ବୀମିତର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି କରିବା । ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ହାନି ଘଟିବା ସମୟରୁ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ଥିବା ଦସ୍ତାବିଜ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚିତ କରାଯାଇଛି, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଦାବୀ ସମାଧାନର ସମଗ୍ର ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ବୁଝିବାକୁ ଅଧିକ ସହଜ ହେବ । ଏହା ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ହେଉ ଅଥବା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ହେଉ, ବିବାଦଯୁକ୍ତ ଦାବୀଗୁଡିକୁ ସମାଧାନ କରିବା ପଦ୍ଧତିକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

କ. ଦାବୀ ସମାଧାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟର ଅଧ୍ୟୟନ ପରେ, ଆପଣ ସକ୍ଷମ ହେବେ:

1. ଦାବୀ ସମାଧାନ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡିକର ମହତ୍ୱ ବିଷୟରେ ତର୍କ କରିବା ପାଇଁ
2. ହାନିର ସୂଚନା ପାଇଁ ପ୍ରକ୍ରିୟାଗୁଡିକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ପାଇଁ
3. ଦାବୀ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଓ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ନିରୂପଣ କରିବା ପାଇଁ
4. ସର୍ବେକ୍ଷଣକାରୀ ଓ ହାନି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କକମାନଙ୍କ ମହତ୍ୱକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ
5. ଦାବୀ ଫର୍ମଗୁଡିକର ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ସାହାଯ୍ୟରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ
6. ଦାବୀ ସୁବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ସମାଧାନ କୁ ପରିଭାଷିତ କରିବା ପାଇଁ

କ. ଦାବୀ ସମାଧାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା

1. ଦାବୀ ସମାଧାନ କରିବାର ମହତ୍ତ୍ୱ

ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ସବୁଠୁ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି ଏକ ହାନି ଘଟଣା ଘଟିବାରେ ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକୁ ସମାଧାନ କରିବା । ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପଲିସୀଧାରୀକୁ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରି ହେଉ କିମ୍ବା ଏକ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା ବୀମିତ ବିରୁଦ୍ଧରେ କରାଯାଇଥିବା ଦାବୀର ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରି ହେଉ, ତୁରନ୍ତ, ସ୍ୱଚ୍ଛ/ନିରପେକ୍ଷ ଓ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ରୂପେ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରି ଏହି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିକୁ ପୂରଣ କରେ ।

ବୀମାକୁ ବୀମିତ ବିପଦ ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିବା ହାନିସବୁ ଉପରେ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଆର୍ଥିକ ତନ୍ତ୍ର ରୂପେ ବିପଣନ କରାଯାଏ । ଯଦି ଏହା ବୀମା ପାଇଁ ଓ ଦାବୀ ସମାଧାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ପାଇଁ ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତା, ଏକ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୁର୍ଘଟଣା/ଘଟଣା ପରେ ସାମାନ୍ୟ ଅବସ୍ଥାକୁ ପୁନଃପ୍ରାପ୍ତି କରିବା ଧୀର , ଅପ୍ରଭାବୀ ଓ କଷ୍ଟକର ହୋଇଥାନ୍ତା ।

ଏକ ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ବୋର୍ଡ କୋଠରୀ ଏହି ଅଭିଲେଖ ଥିଲା "ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ ଯଦି ପାରିବେ; ତ୍ୟାଗ କରନ୍ତୁ ଯଦି ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ପାରିବେ" । ଏହା ହେଉଛି ବୀମାର ଆଦର୍ଶ ବ୍ୟବସାୟର ବିଚାରଧାରା ।

ବ୍ୟବସାୟିକରୂପେ ଦାବୀ ସମାଧାନ କରିବାକୁ ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ସବୁଠୁଁ ବଡ଼ ବିଜ୍ଞାପନ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ ।

କ) ତତ୍ପରତା

ଦାବୀଗୁଡ଼ିକର ତ୍ୱରିତ ସମାଧାନ ବହୁତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ, ବୀମିତ ଏକ କର୍ପୋରେଟ ଗ୍ରାହକ ଅଥବା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇଥାଉ, କିମ୍ବା ହାନିର ପରିମାଣ ବଡ଼ ଅଥବା ଛୋଟ ହୋଇଥାଉ । ଏହା ନିଶ୍ଚିତରୂପେ ବୁଝିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ହାନି ଘଟିବା ପରେ ଯେଯେ ଶୀଘ୍ର ସମ୍ଭବ ସେତେ ଶୀଘ୍ର ବୀମିତର ବୀମା କ୍ଷତିପୂରଣ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ।

ଯଦି ସେ ଟଙ୍କା ତୁରନ୍ତ ପାଏ, ଏହା ତା' ପାଇଁ ସର୍ବାଧିକ ଉପଯୋଗରେ ଆସିବ । ଦାବୀ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବା ହେଉଛି ବୀମା କମ୍ପାନୀର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଯେତେବେଳେ ବୀମିତକୁ ଏହାର ଅତି ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ - ହାନି ପରେ ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରେ ।

ଖ) ବ୍ୟବସାୟିକତା

ବୀମା କାର୍ଯ୍ୟକର୍ତ୍ତାମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦାବୀକୁ ଏହାର ଗୁଣ ଉପରେ ବିଚାର କରନ୍ତି ଏବଂ ନିମ୍ନ ପ୍ରଶ୍ନସବୁର ଉତ୍ତର ଦେଉଥିବା ସେ ସମସ୍ତ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ବିନା ଦାବୀକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବାକୁ ପକ୍ଷପାତି କିମ୍ବା ପୂର୍ବ-କଳ୍ପିତ ଧାରଣାଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

i. ହାନି ବାସ୍ତବରେ ଘଟିଥିଲା କି ?

ii. ଯଦି ହଁ, ହାନି ଘଟାଇଥିବା ଘଟଣା ପ୍ରକୃତରେ କ୍ଷତି ଘଟାଇଥିଲା କି?

iii. ଏହି ଘଟଣାରୁ ହୋଇଥିବା କ୍ଷତିର ପରିମାଣ ।

iv. ହାନିର କାରଣ କ'ଣ ଥିଲା ?

v. ହାନି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆବୃତ ହୋଇଥିଲା କି ?

vi. ଅନୁବନ୍ଧ/ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତ ଅନୁସାରେ ଦାବୀଟି ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ଅଟେ କି ?

vii. ଯଦି ହଁ, ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ରାଶି କେତେ ପରିମାଣର ଅଟେ ?

ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ସବୁର ଉତ୍ତର ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଦାବୀଗୁଡିକର ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂପାଦନ କରିବା ହେଉଛି ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟ । ସମସ୍ତ ଦାବୀ ଫର୍ମ, ପଦ୍ଧତି ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାର କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଯତ୍ନର ସହିତ ଅଭିକଳ୍ପନା କରାଯାଇଛି ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଯେ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସମସ୍ତ 'ପ୍ରଦାନ ଯୋଗ୍ୟ' ଦାବୀଗୁଡିକ ତୁରନ୍ତ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଛି ଏବଂ ପ୍ରଦାନ ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇ ନଥିବା ରାଶିକୁ ପ୍ରଦାନ କରା ଯାଉ ନାହିଁ ।

ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ, ବୀମିତର ପରିଚିତ ଥିବା କମ୍ପାନୀର ପ୍ରତିନିଧି ହୋଇଥିବାରୁ, ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ପଡିବ ଯେ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଫର୍ମଗୁଡିକୁ ସଠିକ୍ ତଥ୍ୟ ସହିତ ଠିକ୍ ଭାବେ ପୂରଣ କରାଯାଇଛି, ହାନିକୁ ପ୍ରମାଣିତ କରୁଥିବା ସମସ୍ତ ଦସ୍ତାବିଜକୁ ସଂଲଗ୍ନ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ସମସ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରକ୍ରିୟାଗୁଡିକର ସମୟାନୁରୂପ ଅନୁପାଳନ କରାଯାଇଛି ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ପାଖରେ ଠିକ୍ ରୂପେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି । ହାନି ସମୟରେ ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଭୂମିକା ବିଷୟରେ ପୂର୍ବରୁ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

2. ହାନିର ସୂଚନା କିମ୍ବା ପ୍ରଜ୍ଞାପନ

ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତରେ ପ୍ରାବଧାନ ଅଛି ଯେ ହାନି/କ୍ଷତି ବିଷୟରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଅତି ଶୀଘ୍ର ସୂଚୀତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏକ ତ୍ୱରିତ ସୂଚନାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଏକ ହାନିକୁ ଏହାର ଆରମ୍ଭିକ ଚରଣରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବା । ବିଳମ୍ବତାର ପରିଣାମ ହାନି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ମୂଲ୍ୟବାନ ସୂଚନାର ହାନି ହୋଇପାରେ । ଏହା ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ହାନିକୁ କମ କରିବା ପାଇଁ ଉପାୟ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେବା ପାଇଁ ଓ ଅବଶିଷ୍ଟ କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବାକୁ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସକ୍ଷମ କରିବା । ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ସମ୍ଭବ ହାନିର ସୂଚନା ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଏହି ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଯାଞ୍ଚ ପରେ, ଦାବୀକୁ ଏକ ସଂଖ୍ୟା ଦିଆଯାଏ ଓ ପଲିସୀ ସଂଖ୍ୟା, ବୀମିତର ନାମ, ହାନିର ଆକଳିତ ରାଶି, ହାନିର ତାରିଖ ସହିତ ଦାବୀ ରେଜିଷ୍ଟାରରେ ପ୍ରବିଷ୍ଟ କରାଯାଏ, ଦାବୀଟି ଏବେ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଆସିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ।

କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରକାରର ପଲିସୀ (ଉ.ସ୍ୱ. ଚୋରୀ) ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୂଚନା ପୋଲିସୀ ପ୍ରାଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଦେବାକୁ ପଡେ । କାର୍ଗୋ ରେଳ ପାରବହନ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ସୂଚନା ରେଲୱେ କୁ ଦେବାକୁ ପଡେ ।

3. ଅନୁସନ୍ଧାନ ଓ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ

କ) ବିବରଣୀ/ବିହଙ୍ଗାବଲୋକନ

ବୀମିତଠାରୁ ଦାବୀ ଫର୍ମର ପ୍ରାପ୍ତି ପରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ହାନିର ଅନୁସନ୍ଧାନ ଓ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ବିଷୟରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରନ୍ତି । ଯଦି ଦାବୀ ରାଶି ପରିମାଣ ଛୋଟ ହୋଇଥାଏ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଏକ ଅଧିକାରୀ ଦ୍ୱାରା ହାନିର କାରଣ ଓ ବିସ୍ତାରଣ କୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରାଯାଏ ।

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦାବୀଗୁଡିକର ଅନୁସନ୍ଧାନର ଭାର ହାନି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନରେ ବିଶେଷଜ୍ଞ ହୋଇଥିବା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଲାଇସେନ୍ସପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟବସାୟିକ ସର୍ବେକ୍ଷଣକାରୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଏ । ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସର୍ବେକ୍ଷଣକାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଉଥିବା ହାନିର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଅଟେ ଯେ ଯେହେତୁ ଉଭୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ବୀମିତ ନିହିତ ସ୍ୱାର୍ଥ ଥିବା ପକ୍ଷ ଅଟନ୍ତି, ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବସାୟିକ ବ୍ୟକ୍ତିର ନିରପେକ୍ଷ ମତ କୌଣସି ବିବାଦ ହେବା ଘଟଣାରେ ଉଭୟ ପକ୍ଷ ଏବଂ ଆଇନ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

ଖ) ଦାବୀ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ

ନିଆଁ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଦାବୀର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏକ ପଲିସୀ ରିପୋର୍ଟ, ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀ ରିପୋର୍ଟ ଯଦି କାରଣଟି ଅଜ୍ଞାତ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଏକ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ ଆଧାରରେ ହୋଇଥାଏ । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀ ପାଇଁ, ବୀମିତକୁ ଚିକିତ୍ସା କରୁଥିବା ଡାକ୍ତରଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ କୁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହେବ, ଯେଉଁଥିରେ ଦୁର୍ଘଟଣାର କାରଣ କିମ୍ବା ରୋଗର ସ୍ୱରୂପ ଯେଉଁ ପରିଦୃଶ୍ୟ ବି ହେଉ, ଏବଂ ବିକଳାଙ୍ଗତାର ଅବଧି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରୂପେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ହୋଇଥିବ ।

ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷଣର ଆୟୋଜନ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକାର ରହିଛି । "ଶ୍ରମିକଙ୍କ କ୍ଷତିପୂରଣ " ଦାବୀର ସମର୍ଥନରେ ଡାକ୍ତରୀ ପ୍ରମାଣ ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ । ଜୀବନ୍ତ ସଂଚୟ ଓ ଗାଈଗୋରୁ ଦାବୀଗୁଡିକ ଏକ ପଶୁଡାକ୍ତରଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ ଆଧାରରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ କରାଯାଇଥାଏ ।

ସୂଚନା

ହାନି ଅଥବା ନଷ୍ଟର ସୂଚନା ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତି:

1. ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟର ଘଟଣା ଦିବସରେ ବୀମା ପଲିସୀ ପ୍ରଭାବ ରହିଛି କି
2. ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ଏକ ବୀମିତ ବିପଦ ଯୋଗୁଁ ହୋଇଛି କି
3. ହାନି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ସମ୍ପତ୍ତି (ବୀମାର ବିଷୟ ବସ୍ତୁ) ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମିତ ହୋଇଥିବା ସହିତ ସମାନ କି
4. ହାନିର ସୂଚନା ବିନା ବିଳମ୍ବରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି କି

ମୃତ୍ୟୁ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କ୍ଷତି ଜଡିତ ଥିବା ମୋଟର ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ଦାବୀସବୁ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ ଆଧାରରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ଦାବୀଗୁଡିକ ମୋଟର ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଏ ଏବଂ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଥିବା ରାଶି ଦାବୀଦାରର ଆୟୁ ଓ ଆୟ ଭଳି କାରକଗୁଡିକ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୁଏ ।

ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ କ୍ଷତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦାବୀସବୁ ଏକ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ ଆଧାରରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ କରାଯାଏ ।

- ✓ ମୋଟର ନିଜ କ୍ଷତି ଦାବୀର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସର୍ବେକ୍ଷଣକାରୀଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ ଆଧାରରେ କରାଯାଏ ।
- ✓ ଏଥିରେ ପୋଲିସ ରିପୋର୍ଟର ଆବଶ୍ୟକତା ହୋଇପାରେ ଯଦି ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ କ୍ଷତି ଜଡିତ ଥାଏ ।

ସୂଚନା

ଅନୁସନ୍ଧାନ ହାନିର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଠାରୁ ଭିନ୍ନ ଅଟେ । ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ କରାଯାଏ ଯେ ଏକ ବୈଧ ଦାବୀ କରାଯାଇଛି ଓ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀଗୁଡିକୁ ସତ୍ୟାପିତ କରାଯାଏ ଏବଂ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ସ୍ୱାର୍ଥର ଅନୁପସ୍ଥିତି ଭଳି ସନ୍ଦେହ, ଜାଣିଶୁଣି କ୍ଷତି ଉତ୍ପନ୍ନ କରୁଥିବା ତଥ୍ୟ ସୂଚନାର ଲୁଚାଇବା କିମ୍ବା ଭୁଲ ଉପସ୍ଥାପନା, ଆଦିକୁ ନିୟମ ବିରୁଦ୍ଧ ଘୋଷିତ କରାଯାଏ ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀଗୁଡିକ ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଘର ଭିତରେ କିମ୍ବା ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ (ଟି.ପି.ଏ) ଦ୍ୱାରା ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ କରାଯାଏ । ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଡାକ୍ତରୀ ରିପୋର୍ଟ ଏବଂ ବିଶେଷଜ୍ଞ ମତ ଉପରେ ଆଧାରିତ ହୋଇଥାଏ ।

ବୀମା ସର୍ବେକ୍ଷଣକାରୀମାନେ ଅନୁସନ୍ଧାନର କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ହାତକୁ ନିଅନ୍ତି । ଏହା ସହାୟତା ଦିଏ ଯଦି ଏକ ସର୍ବେକ୍ଷଣକାରୀ ଯେତେଶୀଘ୍ର ସମ୍ଭବ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ହାତକୁ ନିଏ । ତେଣୁ, ଦାବୀର ସୂଚନା ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପରେ, ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ସମ୍ଭବ ସର୍ବେକ୍ଷଣକାରୀ କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରିବାର ପ୍ରଥା ରହିଛି ।

4. ସର୍ବେକ୍ଷଣକାରୀ ଓ ହାନି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ

କ) ସର୍ବେକ୍ଷଣକାରୀ

ସର୍ବେକ୍ଷଣକାରୀମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ. ଦ୍ୱାରା ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟବସାୟିକ/ପେଶାଦାର । ସେମାନେ ବିଶେଷ କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡିକରେ ହାନିସବୁକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ ଓ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାରେ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଅଟନ୍ତି । ସର୍ବେକ୍ଷଣକାରୀମାନଙ୍କୁ ସାଧାରଣତଃ ସେମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରିଥିବା ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଶୁଳ୍କ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । ସର୍ବେକ୍ଷଣକାରୀ ଓ ହାନି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କକମାନଙ୍କୁ ସାମାନ୍ୟତଃ ଏକ ଦାବୀ ସମୟରେ, ସାଧାରଣ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିଶ୍ରମିକ ଦେଇ ଅଣାଯାଏ, ସେମାନେ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତି, ହାନିର କାରଣ ଓ ପରିସ୍ଥିତିଗୁଡିକୁ ପରୀକ୍ଷା ଓ ସତ୍ୟାପିତ କରନ୍ତି । ସେମାନେ ହାନିର ପରିମାଣର ମଧ୍ୟ ଆକଳନ କରନ୍ତି ଓ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପାଖରେ ରିପୋର୍ଟ ଉପସ୍ଥିତ କରନ୍ତି ।

ସେମାନେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ଆହୁରି, ଅଧିକ କ୍ଷତି ହେବାରୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ଯଥାର୍ଥ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପରାମର୍ଶ ମଧ୍ୟ ଦିଅନ୍ତି । ସର୍ବେକ୍ଷଣକାରୀମାନେ ବୀମା ଅଧିନିୟମ, 1938, ବୀମା ନିୟମାବଳୀ 1939 ଏବଂ ଆଇ. ଆର.ଡି.ଏ. ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାହୋଇଥିବା ବିଶେଷ ବିନିୟାମକଗୁଡିକ ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୁଅନ୍ତି । 'ଯାତ୍ରା ପଲିସୀ' ଓ ରପ୍ତାନୀ ପାଇଁ 'ସାମୁଦ୍ରିକ ଖୋଲା ଆବରଣ' ର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦେଶ ବାହାରେ କରାଯାଉଥିବା ଦାବୀଗୁଡିକୁ, ପଲିସୀରେ ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ଦାବୀ ସମାଧାନ କରୁଥିବା ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ କରାଯାଏ ।

ଏହି ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନେ ହାନିର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଓ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିପାରନ୍ତି, ଯାହାକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ ସମାଧାନ ଶୁଳ୍କ ସହିତ ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି କରାଯାଏ । ପ୍ରତିବଦଳରେ, ସମସ୍ତ ଦାବୀ କାଗଜପତ୍ରଗୁଡିକ ଦାବୀ ସମାଧାନ କରୁଥିବା ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଏ ଓ ସେମାନଙ୍କ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସହିତ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଏ ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ବୀମା ଅଧିନିୟମର ଅନୁଭାଗ 64 UM

ଯେଉଁଠି, କୌଣସି ବୀମା ପଲିସୀ ଉପରେ କୋଡିଏ ହଜାର ଟଙ୍କାରୁ କମ ମୂଲ୍ୟର ଦାବୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ଦାବୀ ରାଶି ସହିତ ଅସମାନୁପାତିକ ରୂପେ ହେଉଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ବିନା ଏକ ସ୍ୱୀକୃତ ସର୍ବେକ୍ଷଣକାରୀ କିମ୍ବା ହାନି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କକ ନିଯୁକ୍ତ କରିବା ବ୍ୟବହାର୍ଯ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଉପଯୋଗୀ ନୁହେଁ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା କୌଣସି ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି (ଏକ ସର୍ବେକ୍ଷଣକାରୀ କିମ୍ବା ହାନି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କକ ରୂପେ ସେହି ସମୟ ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତି ପାଇଁ ଅଯୋଗ୍ୟ ହେଉ ନ ଥିବା) କୁ ସେହି ହାନିର ସର୍ବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତ କରିପାରନ୍ତି ଏବଂ ସେ ପ୍ରକାରେ ନିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସେ ଯେପରି ଠିକ୍ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି, ସେ ଭଳିଆ ଯଥାର୍ଥ ଶୁଳ୍କ କିମ୍ବା ପାରିଶ୍ରମିକ ଦେଇ ପାରନ୍ତି ।

5. ଦାବୀ ଫର୍ମ

ଦାବୀ ଫର୍ମର ବିଷୟବସ୍ତୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶ୍ରେଣୀର ବୀମା ପାଇଁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ସାଧାରଣତଃ ଦାବୀ ଫର୍ମଟି ହାନିର ପରିସ୍ଥିତିଗୁଡିକ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସୂଚନା, ଯଥା ହାନିର ତାରିଖ, ସମୟ, ହାନିର କାରଣ, ହାନିର ବିସ୍ତାରଣ, ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥାଏ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡିକ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଶ୍ରେଣୀର ବୀମା ପାଇଁ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ

ଏକ ଅଗ୍ନି ଦାବୀ ଫର୍ମରେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଥିବା ସୂଚନାର ଏକ ଉଦାହରଣ ଏଇଠି ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି :

i. ବୀମିତଙ୍କ ନାମ, ପଲିସୀ ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ ଠିକଣା

ii. ନିଆଁ ର ତାରିଖ, ସମୟ, କାରଣ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତି

iii. ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ବିବରଣୀ

iv. ନିଆଁ ଲାଗିବା ସମୟରେ ସମ୍ପତ୍ତିର ସ୍ୱଚ୍ଛ ମୂଲ୍ୟ ଯେଉଁଠି ବୀମାରେ ଅନେକ ବିଷୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥାଏ ଯାହା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବୀ କରାଯାଏ, [ମୂଲ୍ୟହ୍ରାସ, ବ୍ୟବହାରରେ ହୋଇଥିବା ଫଟା ଫଟିର ସ୍ୱୀକୃତି ପରେ ଘଟଣାର ସ୍ଥାନ ଓ ସମୟରେ ସମ୍ପତ୍ତିର ପ୍ରକୃତ ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ଆଧାର କରି ଦାବୀ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ (ଯଦି ଘର, ପ୍ଲାଣ୍ଟ ଓ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପଲିସୀ "ପୁନଃସ୍ଥାପନ ମୂଲ୍ୟ" ଆଧାରରେ ହୋଇ ନ ଥାଏ) । ଏହା ଲାଭକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରିବ ନାହିଁ]

v. ଅବଶିଷ୍ଟ ମୂଲ୍ୟ କାଟିବା ପରେ ଦାବୀ କରାଯାଇଥିବା ରାଶି ପରିମାଣ

vi. ନିଆଁ ଲାଗିଥିବା ପରିସରର ଅବସ୍ଥିତି ଏବଂ ଦଖଲ/ଅଧିଭୋଗ

vii. ପଦ ଯେଉଁ ହିସାବରେ ବୀମିତ ଦାବୀ କରେ, ମାଲିକ ହିସାବରେ, ବନ୍ଧକ କିମ୍ବା ସେ ଭଳି ଅନ୍ୟ କିଛି ରୂପେ

viii. କୌଣସି ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି କି

ix. ସେହି ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବୀମା ପ୍ରଭାବୀ ଅଛି କି, ଯଦି ହଁ, ତାହାର ବିବରଣୀ

ଏହା ପରେ ଫର୍ମରେ ଥିବା ବକ୍ତବ୍ୟର ସତ୍ୟତା ଓ ସଠିକତା ଉପରେ ଘୋଷଣା ପତ୍ର ଦିଆଯାଏ ଏବଂ ବୀମିତର ସ୍ୱାକ୍ଷର ଓ ତାରିଖ ଦିଆଯାଏ ।

ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ଅଗ୍ନି ଦାବୀ ଫର୍ମର ଏକ ନମୂନା ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ "ପ୍ରଦର୍ଶନ 1" ରୂପେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଦାବୀ ଫର୍ମର ଜାରୀ ଏହା ସୂଚୀତ କିମ୍ବା ଅର୍ଥ କରେ ନାହିଁ ଯେ ଦାବୀ ପାଇଁ ଦାୟିତ୍ୱ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ ହେଲା । ଦାବୀ ଫର୍ମଗୁଡ଼ିକ 'ପକ୍ଷପାତ ବିନା' ଟିପ୍ପଣୀ ଥାଇ ଜାରୀ କରାଯାଏ ।

କ) ସହାୟକ ଦସ୍ତାବିଜ

ଦାବୀ ଫର୍ମ ବ୍ୟତୀତ, ଦାବୀଦାର ଦ୍ୱାରା କେତେକ ଦସ୍ତାବିଜ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବାର କିମ୍ବା ଦାବୀକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ।

i. ଅଗ୍ନି ଦାବୀଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ, ଫାୟାର ବ୍ରିଗେଡ ଠାରୁ ଏକ ରିପୋର୍ଟର ଆବଶ୍ୟକତା ହୋଇପାରେ ।

ii. ବାତ୍ୟା ହାନି ପାଇଁ, ପାଗ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟଠାରୁ ଏକ ରିପୋର୍ଟର ଆବଶ୍ୟକତା ହୋଇପାରେ ।

iii. ଚୋରୀ ଦାବୀ ପାଇଁ, ପୋଲିସ ପାଖରୁ ଏକ ରିପୋର୍ଟର ଆବଶ୍ୟକତା ହୋଇପାରେ ।

iv. ମରଣାତ୍ମକ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀ ପାଇଁ, ମୃତ୍ୟୁ ସମୀକ୍ଷକ ଓ ପୋଲିସ ପାଖରୁ ରିପୋର୍ଟର ଆବଶ୍ୟକତା ହୋଇପାରେ ।

v. ମୋଟର ଦାବୀ ପାଇଁ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଡ୍ରାଇଭିଂ ଲାଇସେନ୍ସ, ପଞ୍ଜିକରଣ ପୁସ୍ତିକା, ପୋଲିସ ରିପୋର୍ଟ ଇତ୍ୟାଦି ଯାଞ୍ଚ କରିବାକୁ ଚାହିଁପାରନ୍ତି ।

vi. ସାମୁଦ୍ରିକ କର୍ଗୋ ଦାବୀରେ, ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକର ସ୍ୱରୂପ ହାନିର ପ୍ରକାର ହିସାବରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ, ଅର୍ଥାତ୍ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହାନି, ବିଶେଷ ହାରାହାରି, ଅନ୍ତର୍ଦେଶୀୟ କିମ୍ବା ସମୁଦ୍ରପାର ପାରବହନ ଦାବୀ ଇତ୍ୟାଦି ।

6. ହାନି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଓ ଦାବୀ ସମାଧାନ

ଦାବୀ ସମାଧାନ ହେଉଛି ବୀମିତ ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିବା ହାନି ବୀମିତ ଯୋଗୁଁ ହୋଇଛି ଏବଂ ୱାରେଣ୍ଟିର ଉଲଘଂନ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ । ଏହା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାର ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ।

ଦାବୀ ସମାଧାନ ନ୍ୟାୟ ଓ ନିରପେକ୍ଷତାର ବିବେଚନା ଆଧାରରେ ହେବା ଉଚିତ୍ । ଏକ ଅଣ-ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ, ଦାବୀର ତତ୍ପର ସମାଧାନ ହେଉଛି ଏହାର ସେବାର କାର୍ଯ୍ୟ କ୍ଷମତାର ମାନଦଣ୍ଡ । ପ୍ରତ୍ୟେକ କମ୍ପାନୀ ପାଖରେ ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଲାଗୁଥିବା ସମୟ ବିଷୟରେ ଆନ୍ତରିକ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଥାଏ, ଯାହାକୁ ଏହାର କର୍ମଚାରୀମାନେ ଅନୁପାଳନ କରନ୍ତି ।

ଏହାକୁ ସାଧାରଣତଃ "ଟର୍ଣ୍ଣଏରାଉଣ୍ଡ ଟାଇମ" (ଟି.ଏ.ଟି.) ପଦ ରୂପେ ପରିଚିତ । କେତେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସମୟ ସମୟରେ ଅନଲାଇନରେ ଦାବୀ ପରିସ୍ଥିତି ଯାଞ୍ଚ କରିବାକୁ ବୀମିତ ପାଇଁ ସୁବିଧା ମଧ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । କେତେକ ଅଣ-ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦାବୀସବୁର ତତ୍ପର ପ୍ରକ୍ରିୟା ପାଇଁ ଦୀବୀ ହବ୍ ମଧ୍ୟ ସ୍ଥାପିତ କରିଛନ୍ତି ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ବୀମା ଦାବୀରେ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତତ୍ତ୍ୱ

i. ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାକୁ ଥିବା ପ୍ରଥମ ତତ୍ତ୍ୱ ହେଉଛି ଯେ ହାନି ପଲିସୀର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଅଛି କି ନାହିଁ । ନିକଟସ୍ଥ କାରଣର ବୈଧିକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାକୁ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ପ୍ରଦାନ କରେ କି ହାନି ଏକ ବୀମିତ ବିପଦ କିମ୍ବା ଏକ ବହିର୍ଭୁତ ବିପଦ କାରଣରୁ ଘଟିଛି

। ହାନିଟି ପଲିସୀର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ବୋଲି ପ୍ରମାଣ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ବୀମିତ ଉପରେ ଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ, ଯଦି ହାନି ଏକ ବହିର୍ଭୁତ ବିପଦ କାରଣରୁ ଘଟିଥାଏ, ପ୍ରମାଣର ଭାର ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଉପରେ ଥାଏ ।

ii. ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାକୁ ଥିବା ଦ୍ୱିତୀୟ ତତ୍ତ୍ୱ ହେଉଛି ଯେ ବୀମିତ ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁପାଳନ କରିଛି କି ନାହିଁ, ବିଶେଷ ରୂପେ ସେହି ସର୍ତ୍ତସବୁ ଯାହା 'ଦାୟିତ୍ୱ' ର ପୂର୍ବରେ ରହେ ।

iii. ତୃତୀୟ ତତ୍ତ୍ୱ ୱାରେଣ୍ଟିର ଅନୁପାଳନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଟେ । ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ ସୂଚୀତ କରିବ ଯେ ୱାରେଣ୍ଟିସବୁର ଅନୁପାଳନ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ ।

iv. ଚତୁର୍ଥ ତତ୍ତ୍ୱ ପଲିସୀ ଚାଲୁ ରହିଥିବା ସମୟରେ, ପ୍ରସ୍ତାବକ ଦ୍ୱାରା ପରମ ସଦ୍ଭାବର ଅନୁପାଳନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଟେ ।

v. ଏକ ହାନି ଘଟିଲେ, ବୀମିତକୁ ସେ ଭଳିଆ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ପଡିବ ଯେମିତି କି ସେ ଅଣ-ବୀମିତ ଅଟେ । ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ, ହାନିକୁ କମ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାରେ ତା' କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ରହିଛି ।

vi. ଷଷ୍ଠ ତତ୍ତ୍ୱ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଥିବା ରାଶିର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଟେ । ଦେୟ ହାନି ରାଶିର ପରିମାଣ ବୀମିତ ରାଶି ଅନ୍ତର୍ଗତ ହେବ । ଅବଶ୍ୟ, ଦେୟ ରାଶିର ପରିମାଣ ନିମ୍ନଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଭର କରିବ:

- ✓ ପ୍ରଭାବିତ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ବୀମିତର ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ସ୍ୱାର୍ଥର ବିସ୍ତାର
- ✓ ଅବଶିଷ୍ଟର ମୂଲ୍ୟ
- ✓ ଅଧୋବୀମାର ପ୍ରୟୋଗ
- ✓ ଅଂଶଦାନି ଓ ପ୍ରତ୍ୟାସନ ସର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରୟୋଗ

କ) ଦାବୀର ଶ୍ରେଣୀ

ବୀମା ପଲିସୀରେ କାରବାର ହେଉଥିବା ଦାବୀଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନଲିଖିତ ହିସାବରେ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ କରାଯାଆନ୍ତି:

i. ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ ଦାବୀ

ଏଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛନ୍ତି ସେହି ଦାବୀ ଯାହା ସ୍ପଷ୍ଟରୂପେ ପଲିସୀର ସର୍ତ୍ତ ଓ ଅନୁବନ୍ଧ ମଧ୍ୟରେ ଆସନ୍ତି । ଦାବୀର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପରିସର ଓ ଚୟନିତ ବୀମିତ ରାଶି ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ଶ୍ରେଣୀର ବୀମା ପାଇଁ ଉଲ୍ଲିଖିତ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତିର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଦ୍ଧତିଗୁଡ଼ିକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି କରାଯାଏ ।

ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ଦାବୀ ରାଶି ବିଭିନ୍ନ କାରକକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖେ ଯେପରିକି ହାନି ସମୟରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ, ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ସ୍ୱାର୍ଥ, ବଳକା ରହୁଥିବା ପ୍ରତ୍ୟାଶା, ଉପାର୍ଜନରେ ହାନି, ଉପଯୋଗରେ ହାନି, ମୂଲ୍ୟହ୍ରାସ, ନେଇଥିବା ପଲିସୀ ଅନୁସାରେ ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ ମୂଲ୍ୟ ।

ii. ଅଣ-ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ ଦାବୀ

ଏଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛନ୍ତି ସେହି ଦାବୀ ଯେଉଁଠି ବୀମିତ ସର୍ତ୍ତ କିମ୍ବା ୱାରେଣ୍ଟିର ଉଲଙ୍ଘନ କରିଥାଇପାରେ । ଏହି ଦାବୀଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିବା ନିୟମ ଓ ବିନିୟାମକଗୁଡ଼ିକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଏ ।

iii. ହାରାହାରି ଅଥବା ହାରାହାରି ଧାରାର ସର୍ତ୍ତ

ଏହା କେତେକ ପଲିସୀରେ ଥିବା ଏକ ସର୍ତ୍ତ ଅଟେ ଯାହା ବୀମିତକୁ ଅଧୋବୀମା ରୂପେ ପରିଚିତ ତା' ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଏହାର ପ୍ରକୃତ ମୂଲ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା କମ ବୀମିତ ରାଶିରେ ବୀମିତ କରିଥିବା ଯୋଗୁଁ ଦଣ୍ଡିତ କରେ । ଏକ ଦାବୀ ଘଟଣାରେ, ବୀମିତ, ଅଧୋବୀମିତ ରାଶି ଅନୁସାରେ, ତାର ପ୍ରକୃତ ହାନିଠାରୁ ଆନୁପାତିକ ରୂପେ ହ୍ରାସ କରାଯାଇଥିବା ରାଶି ପ୍ରାପ୍ତ କରେ ।

iv. ଭଗବାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ବିପତ୍ତି - ବିନାଶକାରୀ ହାନି

ପ୍ରାକୃତିକ ବିପତ୍ତି ଯେପରିକି ଝଡ଼, ବାତ୍ୟା, ବନ୍ୟା, ଜଳପ୍ଲାବନ, ଓ ଭୂମିକମ୍ପ କୁ "ଭଗବାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ" ବିପତ୍ତି ରୂପେ ନାମିତ କରାଯାଏ । ଏହି ବିପଦସବୁ କାରଣରୁ ପ୍ରଭାବିତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନେକ ପଲିସୀର ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ କ୍ଷତି ସହିବାକୁ ପଡିଥାଏ ।

ସେଭଳି ବଡ଼ ବଡ଼ ଓ ବିନାଶକାରୀ/ଅନର୍ଥକାରୀ ହାନିଗୁଡିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ କ୍ଷତିର ତ୍ୱରିତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଓ କ୍ଷତି ହ୍ରାସ ଉଦ୍ୟମ ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷକ କୁ କ୍ଷତିସ୍ଥଳକୁ ଅତିଶୀଘ୍ର ଯିବାପାଇଁ କୁହାଯାଏ । ତତ୍ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ, ଯେତେବେଳେ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ରାଶି ଅତିବେଶୀ ହୋଇଥାଏ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଅଧିକାରୀମାନେ ମଧ୍ୟ କ୍ଷତି ସ୍ଥଳକୁ ପରିଦର୍ଶନ କରନ୍ତି । ପରିଦର୍ଶନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ହାନିର ସ୍ୱରୂପ ଓ ବିସ୍ତୃତତାର ତ୍ୱରିତ, ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଧାରଣା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ।

ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ରିପୋର୍ଟଗୁଡିକ ମଧ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇପାରେ ଯଦି ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷକମାନେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କିଛି ସମସ୍ୟାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଠାରୁ ପଥପ୍ରଦର୍ଶନ ଓ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପାଇବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରିପାରନ୍ତି, ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ଏ ପ୍ରକାରେ ବୀମିତ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବିଷୟ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରିବାର ସୁଯୋଗ ଦିଆଯାଏ, ଯଦି ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ।

v. ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ (ଅନ ଆକାଉଣ୍ଟ ପେମେଣ୍ଟ)

ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ରିପୋର୍ଟଗୁଡିକ ବ୍ୟତୀତ, ସମୟ ସମୟରେ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ରିପୋର୍ଟଗୁଡିକ ମଧ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଏ ଯେଉଁଠି ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଧରି ମରାମତି ଏବଂ/କିମ୍ବା ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ କରାଯାଏ । ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ରିପୋର୍ଟଗୁଡିକ ମଧ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ହାନିର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନର ବିକାଶର ଏକ ଧାରଣା ଦେଇଥାନ୍ତି । ଏହା ଦାବୀର "ଅନ ଆକାଉଣ୍ଟ ପେମେଣ୍ଟ" ର ସୁପାରିଶ ମଧ୍ୟ କରିଥାଏ ଯଦି ବୀମିତ ଚାହେଁ । ଏହା ସାଧାରଣତଃ ହୁଏ ଯଦି ହାନି ବଡ ଆକାରର ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପୂରା ହେବାର କିଛି ସମୟ ଲାଗିପାରେ ।

ଯଦି ଦାବୀ ଠିକ୍ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଥିବା ମିଳେ, ଦେୟପ୍ରଦାନ ଦାବୀଦାରକୁ କରାଯାଏ ଓ କମ୍ପାନୀ ରେକର୍ଡରେ ପ୍ରବିଷ୍ଟ କରାଯାଏ । ସହ-ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ପୁନଃବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଯଥାର୍ଥ ପୁନଃପ୍ରାପ୍ତି କରାଯାଏ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ । କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବୀମିତ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇ ନ ପାରେ ଯାହାକୁ ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ

ଯଦି ଏକ ଅଗ୍ନି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମିତ ସମ୍ପତ୍ତି କୁ ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ବନ୍ଧକ ରଖାଯାଏ, ତେବେ "ସମ୍ମତ ବ୍ୟାଙ୍କ ଧାରା" ଅନୁସାରେ, ବୀମା ରାଶିସବୁ ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପଡିଥାଏ । ସେହିପରି ଭଡା କ୍ରୟ ଚୁକ୍ତିନାମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ବାହନ ଉପରେ "ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହାନି" ପାଇଁ ଦାବୀ ରାଶି ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନକାରୀମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଏ ।

ସାମୁଦ୍ରିକ କାର୍ଗୋ ଦାବୀଗୁଡିକୁ ଦାବୀଦାରକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ଯିଏ ହାନି ସମୟରେ ତା' ସପକ୍ଷରେ ସଠିକ୍ ରୂପେ ପୃଷ୍ଠାଙ୍କିତ ହୋଇଥିବା ସାମୁଦ୍ରିକ ପଲିସୀକୁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରେ ।

ଖ) ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ଭାଉଚର (ସଂପାଦନ ରସିଦ)

ଦାବୀର ସମାଧାନ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପରେ ହିଁ କରାଯାଏ । କ୍ଷତ/ହାନି ପାଇଁ (ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ) ଦାବୀ ପାଇଁ ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ରସିଦର ଏକ ନମୂନା ନିମ୍ନଲିଖିତ ଧାଡିଗୁଡିକରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ କରାଯାଇଛି: (କମ୍ପାନୀ କମ୍ପାନୀ ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ)

ବୀମିତର ନାମ

ଦାବୀ ସଂଖ୍ୟା ପଲିସୀ ସଂଖ୍ୟା

ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲି/ହେଲୁ .... କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ ଠାରୁ

ମୋର/ଆମର ପ୍ରାପ୍ୟ ଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଅନ୍ତିମ ସମାଧାନ ରୂପେ ଟ _________ର ରାଶି, ଯାହା ___________ଦିନ କିମ୍ବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଘଟିଥିବା ଦୁର୍ଘଟଣା କାରଣରୁ ମୁଁ/ଆମେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିବା କ୍ଷତ/ହାନି ସକାଶେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ଉକ୍ତ ଦାବୀ ସଂପର୍କୀୟ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ଅପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ରୂପେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେଉଥିବା ମୋର/ଆମର ବର୍ତ୍ତମାନ କିମ୍ବା ଭବିଷ୍ୟତର ସମସ୍ତ ଦାବୀର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଅନ୍ତିମ ସମାଧାନ ରୂପେ ମୁଁ/ଆମେ ଏହି ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ରସିଦ କମ୍ପାନୀଙ୍କୁ ଦେଉଛି/ଦେଉଛୁ ।

ତାରିଖ (ସ୍ୱାକ୍ଷର)

ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ଦାୟିତ୍ୱ ଦାବୀ ପାଇଁ ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ରସିଦର ପଦଗୁଡିକ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଧାଡିଗୁଡିକ ହିସାବରେ ହୋଇପାରେ :

ମୁଁ (ଦାବୀଦାରଙ୍କ ନାମ), ସ୍ଥାନ _____________________ଏତଦ୍ଦ୍ୱାରା ଟ. _____________ର ରାଶି ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲି ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କରୁଛି ଯେଉଁ ରାଶି ____________________(ବୀମିତର ନାମ) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ଯାହାର ଦାବୀ _______________ର ______________ଦିନରେ କିମ୍ବା ଆଖପାଖରେ _______________ଠାରେ ହୋଇଥିବା ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣା କାରଣରୁ ମୁଁ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ଶାରୀରିକ କ୍ଷତ ଓ ଅନ୍ୟ ହାନିସବୁ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଉପରେ ମୋ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଦାବୀ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ମୁଁ ସମ୍ମତି ପ୍ରଦାନ କରୁଛି ଯେ ରାଶି ଉକ୍ତ ______________ (କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି) ପକ୍ଷରେ ଦାୟିତ୍ୱର ଅଗ୍ରାହ୍ୟତା ସହିତ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ଯାହା ଉକ୍ତ ଘଟଣା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଓ ହାନି ପାଇଁ ଅଟେ ଯାହା ବର୍ତ୍ତମାନ କିମ୍ବା ଏହା ପରେ ପ୍ରକଟ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସହିତ ଯେ ଉକ୍ତ ଓ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ, ମୋ' ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ମୋ ପକ୍ଷରୁ ଉକ୍ତ ଘଟଣାରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ୱରୂପର ଓ ପ୍ରକାରର ଆହୁରି ଅଧିକ ଓ ଅନ୍ୟଦାବୀ ଗୁଡିକ, ଯାହା କିଛି ବି ହେଉ, ଠାରୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଅନ୍ତିମ ରୂପେ ମୁକ୍ତ କରାଯାଉଛି ।

ତାରିଖ ସ୍ୱାକ୍ଷର ସାକ୍ଷୀ

(ଟିପ୍ପଣୀ: ଏହି ଶବ୍ଦଗୁଡିକ ଆଦର୍ଶ ନୁହେଁ କିନ୍ତୁ କେବଳ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ରୂପେ ଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ) ।

ଗ) ସମାଧାନ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାର୍ଯ୍ୟ

ଦାବୀ ସମାଧାନ ପରେ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିଆଯାଉଥିବା ପଦକ୍ଷେପ ଗୋଟିଏ ବର୍ଗର ବ୍ୟବସାୟ ଠାରୁ ଅନ୍ୟ ବର୍ଗ ପାଇଁ ଅଲଗା ହୋଇପାରେ ।

ଉଦାହରଣ

ଏକ ଅଗ୍ନି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମିତ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଦାବୀ ରାଶି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହ୍ରାସ ହୁଏ । ଅବଶ୍ୟ, ଏହାକୁ ଆନୁପାତିକ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରି ପୁନଃସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇପାରେ, ଯାହାକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଦାବୀ ରାଶିଠାରୁ କାଟି ଦିଆଯାଏ ।

ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ମୂଳ ବୀମିତ ରାଶିର ପ୍ରଦାନ ପରେ, ପଲିସୀ ରଦ୍ଦ ହୋଇଯାଏ ।

ସେହିପରି, ବୈୟକ୍ତିକ ନିଷ୍ଠା ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଦାବୀର ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ସ୍ୱତଃପୂର୍ତ୍ତ ରୂପେ ପଲିସୀକୁ ସମାପ୍ତ କରିଦିଏ ।

ଘ) ଅବଶିଷ୍ଟ/ବଳକା

ଅବଶିଷ୍ଟ ସାଧାରଣତଃ ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ସୂଚୀତ କରେ । ହାନିର ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ପରେ, ଅବଶିଷ୍ଟ/ବଳକା ରାଶି ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ହୋଇଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ

ଯେତେବେଳେ ମୋଟର ଦାବୀ ସବୁ ମୋଟ କ୍ଷତି ଆଧାରରେ ସମାଧାନ କରାଯାଏ, ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଗାଡିକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ନେଇଯାଆନ୍ତି । ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଗ୍ନି ଦାବୀ, ସାମୁଦ୍ରିକ କାର୍ଗୋ ଦାବୀ ଇତ୍ୟାଦିରୁ ମଧ୍ୟ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇପାରେ ।

ଅବଶିଷ୍ଟକୁ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁଯାୟୀ ଦିଆଯାଇପାରେ । ସର୍ବେକ୍ଷକମାନେ, ଯେଉଁମାନେ ହାନିର ମଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିଥାନ୍ତି । ନିଷ୍କାସନ ପଦ୍ଧତିର ମଧ୍ୟ ପରାମର୍ଶ ଦେବେ ।

କ) ପୁନଃପ୍ରାପ୍ତି

ଦାବୀଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ ପରେ ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟାସନ ଅଧିକାର ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ବୀମିତର ଅଧିକାର ଏବଂ ପ୍ରତିକାର ପାଇଁ ଏବଂ ଏକ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷଠାରୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ହାନି ପାଇଁ ରାଶିକୁ ପୁନଃପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକାର ପ୍ରାପ୍ତ, ଯିଏ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନିୟମାବଳୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ହାନି ପାଇଁ ଦାୟୀ ହୋଇପାରନ୍ତି । ଏ ପ୍ରକାରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ଜାହାଜ ବୋଝେଇ କମ୍ପାନୀ, ରେଲୱେ, ସଡକ ପରିବହନ, ଆକାଶମାର୍ଗ, ବନ୍ଦର ଟ୍ରଷ୍ଟ ପ୍ରାଧିକରଣ ଇତ୍ୟାଦି ଠାରୁ ହାନିର ପୁନଃପ୍ରାପ୍ତି କରିପାରନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ

କନ୍ସାଇନମେଣ୍ଟର ଅଣ-ପ୍ରାପ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବୋଝ ବାହନ ଗୁଡିକ ହାନି ପାଇଁ ଦାୟୀ । ଏହି ପ୍ରକାରେ ବନ୍ଦର ଟ୍ରଷ୍ଟ ସେହି ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଦାୟୀ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକୁ ନିରାପଦରେ ଓହ୍ଲାଇ ଦିଆଯାଏ କିନ୍ତୁ ତା' ପରେ ନିଖୋଜ ହୋଇଯାଏ । ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବେ ମୋହର ଲଗା ଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟାସନ ର ଏକ ପତ୍ର ଦାବୀର ସମାଧାନ ପୂର୍ବରୁ ବୀମିତଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରାଯାଇଥାଏ ।

7. ଦାବୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିବାଦ

ଅତ୍ୟୁତ୍ତମ ଉଦ୍ୟମ ସତ୍ତ୍ୱେ, ଦାବୀର ବିଳମ୍ବତା କିମ୍ବା ଅଣ-ପ୍ରଦାନ (ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ) ପାଇଁ କାରଣ ରହିପାରେ, ହୁଏତ ହାନିର ସୂଚନା ଦେବାରେ ବିଳମ୍ବତା କିମ୍ବା ଗ୍ରାହକ ଦ୍ଵାରା ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକର ଅଣ-ଉପସ୍ଥାପନା ଯୋଗୁଁ ହୋଇପାରେ ।

ଏଗୁଡିକ ବ୍ୟତୀତ, ସବୁଠୁ ସାଧାରଣ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ହେଉଛନ୍ତି :

- ✓ ତଥ୍ୟ-ସୂଚନାର ଅଣ-ପ୍ରକଟୀକରଣ
- ✓ ଆଚ୍ଛାଦନ ର ଅଭାବ
- ✓ ବହିଷ୍କୃତ/ଅପବର୍ଜିତ ବିପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ କାରଣରୁ ହାନି
- ✓ ଯଥେଷ୍ଟ ବୀମା ରାଶିର ଅଭାବ
- ✓ ୱାରେଣ୍ଟିର ଉଲଘଂନ
- ✓ ଅଧୋବୀମା, ମୂଲ୍ୟହ୍ରାସ, ଇତ୍ୟାଦି ଯୋଗୁଁ ପରିମାଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିଷୟ

ଏହି ସବୁ ବୀମିତର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖର କାରଣ ହୋଇପାରେ ସେହି ସମୟରେ ଯେତେବେଳେ ସେ ହାନି ଯୋଗୁଁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା ଆର୍ଥିକ ସମସ୍ୟା ଦ୍ଵାରା ପୂର୍ବରୁ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଅଛି ।

ତାର କଷ୍ଟକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ, ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ଓ ବିବାଦ ସମାଧାନ ପ୍ରକ୍ରିୟାସବୁ ସ୍ୱତଃ ପଲିସୀରେ ହିଁ ଠିକ୍ ରୂପେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ରହିଛି । ଅଗ୍ନି ଓ ସମ୍ପତ୍ତିର ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକରେ ସ୍ୱତଃ ପଲିସୀରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ର ସର୍ତ୍ତ ରଖାଯାଇଛି ।

କ) ମଧ୍ୟସ୍ଥତା

ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ହେଉଛି ଅନୁବନ୍ଧଠାରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେଉଥିବା ବିବାଦଗୁଡିକର ସମାଧାନ କରିବାର ଏକ ପଦ୍ଧତି । ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଓ ସମାଧାନ ଅଧିନିୟମ, 1996 ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା କରାଯାଏ । ଏକ ଅନୁବନ୍ଧ ଲାଗୁ କରିବାର ଓ ଏହା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ବିବାଦ ସମାଧାନ କରିବାର ସାଧାରଣ ପଦ୍ଧତି ହେବ ଏକ ଆଇନ ଅଦାଲତ କୁ ଯିବା । ସେ ଭଳି ମୁକଦ୍ଦମା ରେ, ଅବଶ୍ୟ, ଯଥେଷ୍ଟ ବିଳମ୍ବତା ଓ ଖର୍ଚ୍ଚ ଜଡିତ ଥାଏ । ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିୟମ ଏକ ଅନୁବନ୍ଧ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବିବାଦଗୁଡିକୁ ମଧ୍ୟସ୍ତତାର ଅଧିକ ଅନୌପଚାରିକ, କମ ଖର୍ଚ୍ଚବାଲା ଓ ଘରୋଇ ପ୍ରକ୍ରିୟା ନିକଟରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବା ପାଇଁ ପକ୍ଷଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଏ ।

ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ସ୍ୱୟଂ ବିବାଦରେ ଥିବା ପକ୍ଷଗୁଡିକ ଦ୍ୱାରା ଚୟନିତ କେବଳ ଜଣେ ମଧ୍ୟସ୍ଥ କିମ୍ବା ଏକାଧିକ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇ ପାରେ । କେବଳ ଜଣେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଥିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ, ପକ୍ଷଗୁଡିକୁ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ବିଷୟରେ ରାଜି ହେବାକୁ ପଡିବ । ଅନେକ ବ୍ୟାପାରିକ ବୀମା ପଲିସୀରେ ଏକ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଧାରା ଥାଏ ଯାହା ଉଲ୍ଲେଖ କରେ ଯେ ବିବାଦଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଥିବ । ଅଗ୍ନି ଓ ଅଧିକାଂଶ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡିକରେ ମଧ ଏକ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଧାରା ଥାଏ ଯାହା ପ୍ରାବଧାନ ଦିଏ ଯେ ଯଦି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାୟିତ୍ୱ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ ହୁଏ, ଏବଂ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଥିବା ପରିମାଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅନ୍ତର ଥାଏ, ସେଭଳି ଅନ୍ତରକୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ପାଖକୁ ସୁପାରିଶ କରିବା ଉଚିତ । ସାମାନ୍ୟତଃ ମଧ୍ୟସ୍ଥର ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଅନ୍ତିମ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଏ ଏବଂ ଉଭୟ ପକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା ମାନ୍ୟ ହୁଏ ।

ସର୍ତ୍ତର ଶବ୍ଦଗୁଡିକ ପଲିସୀ ପଲିସୀ ମଧରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୁଏ । ସାଧାରଣତଃ, ଏହା ନିମ୍ନ ରୂପେ ଉଲ୍ଲେଖ କରେ :

i. ବିବାଦକୁ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ କେବଳ ଜଣେ ମଧ୍ୟସ୍ଥର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପାଇଁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଏ, କିମ୍ବା କେବଳ ଜଣେ ମଧ୍ୟସ୍ଥର ନିଯୁକ୍ତି ଉପରେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଅସମ୍ମତି ପ୍ରକାଶ କରାଗଲେ ଉଭୟ ପକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା ଜଣେ ଲେଖାଏଁ ନିଯୁକ୍ତ ଦୁଇ ଜଣ ମଧ୍ୟସ୍ଥର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପାଇଁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଏ ।

ii. ଏହି ଦୁଇ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଏକ ଅମ୍ପାୟାର ନିଯୁକ୍ତ କରିବେ, ଯିଏ ସଭାଗୁଡ଼ିକରେ ସଭାପତିତ୍ୱ କରିବ । ଏହି ସଭାଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏକ ଆଇନ ଅଦାଲତ ର ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଦୃଶ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପକ୍ଷ ତା ସମସ୍ୟାକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରେ, ଯଦି ଆବଶ୍ୟକ, ଏକ ପରାମର୍ଶଦାତାର ସହାୟତାରେ ଏବଂ ସାକ୍ଷୀଗୁଡିକ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଏ ।

iii. ଯଦି ଦୁଇ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଏକ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ରାଜି ନ ହୁଅନ୍ତି, ବିଷୟକୁ ଅମ୍ପାୟାର ନିକଟରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଏ, ଯିଏ ତାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଦିଏ ।

iv. ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁକୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥର/ମଧ୍ୟସ୍ଥମାନଙ୍କ କିମ୍ବା ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଦେଉଥିବା ଅମ୍ପାୟାରର ସ୍ୱାତନ୍ତ୍ର୍ୟ ଅନୁସାରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

ଦାୟିତ୍ୱର ପ୍ରଶ୍ନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିବାଦଗୁଡିକ ମୁକଦ୍ଦମା ଜରିଆରେ ସମାଧାନ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ।

ଉଦାହରଣ

ଯଦି ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ଜୋର ଦେଇ କହନ୍ତି ଯେ ହାନିଟି ରାଶି ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ କାରଣ ଏହା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆବୃତ ହୋଇନାହିଁ । ବିଷୟ ଉପରେ ଏକ ଆଇନ ଅଦାଲତରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେବାକୁ ପଡିବ । ପୁନଃ, ଯଦି ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ଏହି କାରଣରୁ ଦାବୀ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ମନା କରନ୍ତି କି ପଲିସୀ ଅପ୍ରଭାବୀ ହୋଇଯାଇଛି କାରଣ ଏହାକୁ କପଟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ ସୂଚନାର ଅଣ ପ୍ରକଟୀକରଣ ('ପରମ ସଦ୍ଭାବ'ର ବୈଧିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟର ଉଲଙ୍ଘନ) ସାହାଯ୍ୟରେ ପ୍ରାପ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ବିଷୟଟିକୁ ମୁକଦ୍ଦମା ଜରିଆରେ ସମାଧାନ କରିବାକୁ ପଡିବ ।

ଟିପ୍ପଣୀ : ସାମୁଦ୍ରିକ କାର୍ଗୋ ପଲିସୀରେ କୌଣସି ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ସର୍ତ୍ତ ନାହିଁ ।

8. ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିବାଦ ସମାଧାନ ତନ୍ତ୍ର

ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ ବିନିୟାମକ ଅନୁସାରେ, କୌଣସି ବି କାରଣରୁ ବୀମିତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ସେବାରେ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଘଟଣାକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି ସମସ୍ତ ପଲିସୀକୁ ବୀମିତ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ପ୍ରଣାଳୀ ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାକୁ ପଡିବ ।

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପ୍ରକାରର ବ୍ୟବସାୟ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବୀ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଏକ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ବୀମିତ ଲୋକପାଳକୁ ପହଞ୍ଚିପାରେ, ଯାହାର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ବିବରଣୀସବୁ ପଲିସୀରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 1

ନିମ୍ନଲିଖିତ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟିକୁ ଦାବୀର ବ୍ୟବସାୟିକ ସମାଧାନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ କରା ଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ?

I. ହାନିର କାରଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସୂଚନା ପ୍ରାପ୍ତ ହେବାକୁ ଚାହିଁବା

II. ପକ୍ଷପାତିତା ସହିତ ଦାବୀ ସମାଧାନ କରିବା

III. ହାନି ଏକ ବୀମିତ ବିପଦର ପରିଣାମ କି ନୁହେଁ, ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା

IV. ଦାବୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ରାଶିର ପରିମାଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 2

ରାଜ ଏକ କାର ଦୁର୍ଘଟଣା ସହିତ ଜଡିତ ହୁଏ । ତା' କାର ଏକ ମୋଟର ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମିତ ହୋଇଛି । ନିମ୍ନଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ରାଜ କରିବା ପାଇଁ ସବୁଠୁ ଯଥାର୍ଥ ବିଷୟ ଅଟେ ?

I. ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ଯଥାର୍ଥ ରୂପେ ସମ୍ଭବ ହାନି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ସୂଚୀତ କରିବା

II. ବୀମା ନୂତନୀକରଣ ସମୟରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ସୂଚୀତ କରିବା

III. ଏକ ବୃହତ୍ତର କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇବା ପାଇଁ କାର କୁ ଆହୁରି ଅଧିକ ନଷ୍ଟ କରିବା

IV. ନଷ୍ଟକୁ ଅବଜ୍ଞା କରିବା

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 3

ଦାବୀ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ଦାବୀ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କୁ ତୁଳନା କରନ୍ତୁ ।

I. ଉଭୟ ଦାବୀ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସମାନ ବିଷୟ ଅଟନ୍ତି

II. ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଦାବୀର ବୈଧତାକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରେ ଯେତେବେଳେ କି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ହାନିର କାରଣ ଓ ବିସ୍ତାର ସହିତ ଅଧିକ ସମ୍ବନ୍ଧ ରଖେ ।

III. ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଦାବୀର ବୈଧତାକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରେ ଯେତେବେଳେ କି ସର୍ବେକ୍ଷଣ ହାନିର କାରଣ ଓ ବିସ୍ତାର ସହିତ ଅଧିକ ସମ୍ବନ୍ଧ ରଖେ ।

IV. ଦାବୀ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ସର୍ବେକ୍ଷଣ କରାଯାଏ ଏବଂ ଦାବୀ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଏ

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 4

ସର୍ବେକ୍ଷକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପ୍ରାଧିକରଣ କିଏ ?

I. ଭାରତୀୟ ସର୍ବେକ୍ଷକ ସଂଘ

II. ସର୍ବେକ୍ଷକ ବିନିୟାମକ ଓ ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ

III. ବୀମା ବିନିୟାମକ ଓ ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ

IV. ଭାରତ ସରକାର

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 5

ଏକ ବାତ୍ୟା ହାନି ଦାବୀ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ସମୟରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟିକୁ ମଗାଇବାର ସର୍ବାଧିକ ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ ?

I. ମୃତ୍ୟୁ ସମୀକ୍ଷକଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ

II. ଫାୟାର ବ୍ରିଗେଡ ଠାରୁ ରିପୋର୍ଟ

III. ପୋଲିସ ରିପୋର୍ଟ

IV. ପାଗ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିଭାଗ ଠାରୁ ରିପୋର୍ଟ

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 6

କେଉଁ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏକ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ହାନିକୁ ଏକ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷଠାରୁ ପୁନଃପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ବୀମିତର ଅଧିକାର ପାଇ ପାରେ ?

I. ଅଂଶଦାନ

II. ଡିସ୍ଚାର୍ଜ

III. ପ୍ରତ୍ୟାସନ

IV. କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 7

ଯଦି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରେ ଯେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହାନି ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ କାରଣ ଏହା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆବୃତ ହୋଇ ନାହିଁ, ତେବେ ଏସବୁ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ କିଏ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଏ ?

II. ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଅନ୍ତିମ ଅଟେ

III. ଅମ୍ପାୟାର

IV. ମଧ୍ୟସ୍ଥ

V. ଆଇନ ଅଦାଲତ

ସାରାଂଶ

କ) ବ୍ୟବସାୟିକ ରୂପେ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ କରିବା ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ବୃହତ୍ତମ ବିଜ୍ଞାପନ ରୂପେ ବିବେଚିତ ହୁଏ ।

ଖ) ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତ ଉଲ୍ଲେଖ କରେ ଯେ ହାନି ବିଷୟରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ତୁରନ୍ତ ସୂଚୀତ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ଗ) ଯଦି ଦାବୀ ରାଶି ଛୋଟ ହୋଇଯାଏ, ହାନିର କାରଣ ଓ ବିସ୍ତାରଣ କୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ପାଇଁ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଏକ ଅଧିକାରୀ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଏହାକୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଲାଇସେନ୍ସପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟବସାୟିକ ସର୍ବେକ୍ଷକମାନଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଏ, ଯେଉଁମାନେ ହାନି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନରେ ବିଶେଷଜ୍ଞ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ଘ) ସାଧାରଣ ଭାବରେ ଦାବୀ ଫର୍ମର ପ୍ରାରୂପ ହାନିର ପରିସ୍ଥିତି ଯଥା: ହାନି ତାରିଖ, ସମୟ, ହାନିର କାରଣ, ହାନିର ବିସ୍ତାରଣ, ଇତ୍ୟାଦି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସୂଚନା ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥାଏ ।

ଙ) ଦାବୀ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ହେଉଛି ଏହା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯେ ବୀମିତ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ହାନି ବୀମିତ ବିପଦ କାରଣରୁ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ ଏବଂ ୱାରେଣ୍ଟିର ଉଲଘଂନ କରାଯାଇନାହିଁ ।

ଚ) ଦାବୀର ସମାଧାନ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପରେ ହିଁ କରାଯାଏ।

ଛ) ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ହେଉଛି ଅନୁବନ୍ଧରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେଉଥିବା ବିବାଦଗୁଡିକର ସମାଧାନ କରିବାର ପଦ୍ଧତି ।

ମୁଖ୍ୟ ପଦାବଳୀ

କ) ହାନିର ସୂଚନା

ଖ) ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଓ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ

ଗ) ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଓ ହାନି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ

ଘ) ଦାବୀ ଫର୍ମ

ଙ) ସୁବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ସମାଧାନ

ଚ) ଦାବୀ ସମାଧାନରେ ବିବାଦ

ଛ) ମଧ୍ୟସ୍ଥତା

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଦାବୀର ବ୍ୟବସାୟିକ ସମାଧାନ ପକ୍ଷପାତିତା ସହିତ ଦାବୀ ସମାଧାନ କରିବା ସହିତ ଜଡିତ ନୁହେଁ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ଯଥାର୍ଥ ରୂପେ ସମ୍ଭବ ଏକ ଦାବୀକୁ ସୂଚୀତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଦାବୀର ବୈଧତାକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ ଯେତେବେଳେ କି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ହାନିର କାରଣ ଓ ବିସ୍ତାର ସହିତ ଅଧିକ ସମ୍ବନ୍ଧ ରଖେ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ . ହେଉଛି ସର୍ବେକ୍ଷକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପ୍ରାଧିକରଣ ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ଏକ ବାତ୍ୟା ହାନି ଦାବୀ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ସମୟରେ ପାଗ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିଭାଗଠାରୁ ରିପୋର୍ଟ ମଗାଇବାର ସର୍ବାଧିକ ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ ।

ଉତ୍ତର 6

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ପ୍ରତ୍ୟାସନର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏକ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ହାନିକୁ ଏକ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷଠାରୁ ପୁନଃପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ବୀମିତର ଅଧିକାର ପାଇପାରେ ।

ଉତ୍ତର 7

ସଠିକ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ଯଦି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରେ ଯେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହାନି ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ କାରଣ ଏହା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆବୃତ ହୋଇ ନାହିଁ ତେବେ ଏ ସବୁ ବିଷୟଗୁଡିକ ଉପରେ ଆଇନ ଅଦାଲତ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଏ ।

ସ୍ୱତଃ - ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 1

ହାନିର ସୂଚନା ଦେବାକୁ ପଡେ :

I. ଠିକ୍ ହାନି ସମୟରେ

II. 15 ଦିନ ପରେ

III. ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ଯଥାର୍ଥ ରୂପେ ସମ୍ଭବ

IV. ହାନି ପରେ କୌଣସି ବି ସମୟରେ

ପ୍ରଶ୍ନ 2

ହାନିର ସର୍ବେକ୍ଷଣ _______________ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଏ :

I. ଅଣ-ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରାପ୍ତ ଓ ଯୋଗ୍ୟତା ପ୍ରାପ୍ତ ସର୍ବେକ୍ଷକ

II. ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରାପ୍ତ ଓ ଯୋଗ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ ସର୍ବେକ୍ଷକ

III. ବୀମିତର ପ୍ରତିନିଧି

IV. ଏକ ଇଂଜିନିୟରିଂ ଡିଗ୍ରୀ ଥିବା କୌଣସି ବି ବ୍ୟକ୍ତି

ପ୍ରଶ୍ନ 3

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀ ପାଇଁ, _____________ ର ରିପୋର୍ଟ ଆବଶ୍ୟକ।

I. ସର୍ବେକ୍ଷକ

II. ଡାକ୍ତର

III. ପୋଲିସ

IV. ମୃତ୍ୟୁ ସମୀକ୍ଷକ

ପ୍ରଶ୍ନ 4

ବୀମା ଅଧିନିୟମ ଅନୁସାରେ ____________ ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଦାବୀ ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସର୍ବେକ୍ଷକମାନଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ।

I. ଟ. 40,000

II. ଟ. 15,000

III. ଟ. 20, 000

IV. ଟ. 25,000

ପ୍ରଶ୍ନ 5

ଯାତ୍ରା ବୀମା ପଲିସୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦେଶ ବାହାରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ ହେଉଥିବା ଦାବୀ ଗୁଡ଼ିକର ____________ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଏ :

I. ଭାରତୀୟ ସର୍ବେକ୍ଷକ

II. ହାନି ଘଟିଥିବା ଦେଶର ସ୍ଥାନୀୟ ସର୍ବେକ୍ଷକ

III. ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ନିଜ କର୍ମଚାରୀ

IV. ପଲିସୀରେ ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ଦାବୀ ସମାଧାନ କରୁଥିବା ଅଭିକର୍ତ୍ତା

ପ୍ରଶ୍ନ 6

ଏକ ଅଗ୍ନି ଦାବୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଫାୟାର ବ୍ରିଗେଡଠାରୁ ଏକ ରିପୋର୍ଟ:

I. ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ନାହିଁ

II. ବୀମିତ ପାଇଁ ବୈକଳ୍ପିକ

III. ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ

IV. ପୋଲିସ ରିପୋର୍ଟର ଏକ ଅଂଶ ଅଟେ

ଉତ୍ତର 7

TAT କ'ଣ ଅଟେ ?

I. ଟାଇମ (ସମୟ) ଏବଂ ଟର୍ଣ୍ଣ (ମୋଡ)

II. ଏକ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ

III. ଟାଇମ (ସମୟ) ଏବଂ ଟାଇଡ (ଜ୍ୱଆର)

IV. ଟର୍ଣ୍ଣ ଏରାଉଣ୍ଡ ଟାଇମ

ପ୍ରଶ୍ନ 8

ହାନିର ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ପରେ, ଅବଶିଷ୍ଟ ____________ର ହୁଏ :

I. ସର୍ବେକ୍ଷକ

II. ବୀମିତ

III. ବୀମାକର୍ତ୍ତା

IV. ସ୍ଥାନୀୟ ପ୍ରାଧିକରଣ

ପ୍ରଶ୍ନ 9

ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ହେଉଛି _______________ କରାଯାଉଥିବା ଏକ ଦାବୀ ସମାଧାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ।

I. ଆଇନ ଅଦାଲତ ରେ

II. ସର୍ବେକ୍ଷକମାନଙ୍କ ଏକ ସମୂହ ଦ୍ୱାରା

III. ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚୟନିତ ମଧ୍ୟସ୍ଥ (ମାନଙ୍କ) ଦ୍ୱାରା

IV. ବୀମା କମ୍ପାନୀର କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ରୂପେ

ପ୍ରଶ୍ନ 10

ପ୍ରତ୍ୟାସନର ଅଧିକାର ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ _______________ ଠାରୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ହାନିକୁ ପୁନଃପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଛି :

I. କେବଳ ଜାହାଜ ବୋଝେଇ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ

II. କେବଳ ରେଲୱେ ଓ ସଡକ ପରିବହନ କର୍ତ୍ତା

III. କେବଳ ଆକାଶମାର୍ଗ ଓ ବନ୍ଦର ଟ୍ରଷ୍ଟମାନଙ୍କ

IV. ଜାହାଜ ବୋଝେଇ କମ୍ପାନୀ ଓ ରେଲୱେ ଓ ସଡକ ପରିବହନକର୍ତ୍ତା ଏବଂ ଆକାଶମାର୍ଗ ଓ ବନ୍ଦର ଟ୍ରଷ୍ଟମାନଙ୍କ

ସ୍ୱତଃ -ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ହାନିର ସୂଚନା ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ଯଥାର୍ଥ ରୂପେ ସମ୍ଭବ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ହାନିର ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଲାଇସେନ୍ସପ୍ରାପ୍ତ ଓ ଯୋଗ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ ସର୍ବେକ୍ଷକ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଏ

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀ ପାଇଁ ଏକ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ ଆବଶ୍ୟକ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ବୀମା ଅଧିନିୟମ ଅନୁସାରେ ଟ. 20,000 ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଦାବୀ ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସର୍ବେକ୍ଷକମାନଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ଯାତ୍ରା ବୀମା ପଲିସୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦେଶ ବାହାରେ ହେଉଥିବା ଦାବୀଗୁଡିକର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପଲିସୀରେ ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ଦାବୀ ସମାଧାନ କରୁଥିବା ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଏ ।

ଉତ୍ତର 6

ସଠିକ୍ ଉତ୍ତର ହେଉଛି III ।

ଏକ ଅଗ୍ନି ଦାବୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଫାୟାର ବ୍ରିଗେଡ ଠାରୁ ଏକ ରିପୋର୍ଟ ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ ।

ଉତ୍ତର 7

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

TAT ହେଉଛି ଟର୍ଣ୍ଣ ଏରାଉଣ୍ଡ ଟାଇମ ।

ଉତ୍ତର 8

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ହାନିର ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ପରେ, ଅବଶିଷ୍ଟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ହୁଏ ।

ଉତ୍ତର 9

ସଠିକ୍ ଉତ୍ତର ହେଉଛି III ।

ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ହେଉଛି ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚୟନିତ ମଧ୍ୟସ୍ଥ (ମାନଙ୍କ) ଦ୍ୱାରା କରାଯାଉଥିବା ଏକ ଦାବୀ ସମାଧାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ।

ଉତ୍ତର 10

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ପ୍ରତ୍ୟାସନର ଅଧିକାର ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ଜାହାଜ ବୋଝେଇ କମ୍ପାନୀ ଓ ରେଲୱେ ଓ ସଡକ ପରିବହନକର୍ତ୍ତା ଏବଂ ଆକାଶମାର୍ଗ ଓ ବନ୍ଦର ଟ୍ରଷ୍ଟ ମାନଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯା

ବୀମିତଙ୍କ ପରିଚୟ

ଅଗ୍ନି ବୀମା ଦାବୀ ଫର୍ମ

ମୋଟ ବୀମା ରାଶି ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଲିସୀର ଅଂଶଦାନ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ

1. ବୀମିତଙ୍କ ନାମ ଓ ଠିକଣା:
2. ଦୟାକରି ନିଆଁ ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ସମସ୍ତ ... ବିବରଣୀ ଦିଅନ୍ତୁ

ହାନି ପଲିସୀ ଚାଲୁ ରହିଥିବା ସମୟରେ ଘଟିବା ଉଚିତ୍

ପଲିସୀ ସଂଖ୍ୟା   ଆବୃତ ସଂଙ୍କଟ   ସ୍ଥାନ   ବୀମା...

ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ନିକଟସ୍ଥ କାରଣ ଆବୃତ ହେବା ଉଚିତ

(i)
(ii)

ଅଂଶଦାନ ସର୍ତ୍ତ

3. ବୀମାର ଅବଧି
4. ହାନିର ତାରିଖ ଓ ସମୟ
5. ହାନିର ସ୍ୱରୂପ ଓ କାରଣ
(ଦୟାକରି ସେହି ପରିସ୍ଥିତିଗୁଡ଼ିକର ବିବରଣ ଦିଅନ୍ତୁ ଯାହାର ପରିଣାମସ୍ୱରୂପ ହାନି ଘଟିଥିଲା)

ହାନିକୁ ପୁଷ୍ଟି କରୁଥିବା ଅତିରିକ୍ତ ଦସ୍ତାବିଜ

ବୀମିତ ତାଙ୍କ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତର ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆବୃତ

6. ନିଆଁ ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସଙ୍କଟ ଉପରେ ... ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ବୀମା ...
7. ଯଦି ବୀମିତ ହିଁ କେବଳ ମାଲିକ ନୁହନ୍ତି, ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଥିବା ତାଙ୍କ/ସେମାନଙ୍କ ହିତର ସ୍ୱରୂପ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ହିତ...

8. ହାନି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଛି କି
(i) ପୋଲିସକୁ
(ii) ଫାୟାର ବିଗ୍ରେଡକୁ

ସତ୍ୟାପନ ପାଇଁ ଅତିରିକ୍ତ ସୂଚନା

9. ଚଳିତ ପଲିସୀ ଅବଧି ସମୟରେ ସେହି ଏକା ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ଅତୀତରେ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ଦାବୀର ସୂଚନା ଅଛି କି ?
ଯଦି ହଁ, ନିମ୍ନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିବରଣୀ ଦିଅନ୍ତୁ :
(କ) କାରଣ
(ଖ) ଘଟଣାର ତାରିଖ
(ଗ) ଦାବୀ
(ଘ) ପଲିସୀ ଜାରୀ କରିଥିବା ପ୍ରାଧିକରଣ
(ଙ) ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା/ବାକି ଥିବା ଦାବୀ ରାଶି ଟ.
ମୁଁ ଏତଦ୍ଦ୍ୱାରା ଘୋଷଣା କରୁଛି ଯେ ଉପରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ବିବରଣୀସବୁ ମୋର ସର୍ବୋତ୍ତମ ଜ୍ଞାନ ଅନୁସାରେ ସତ୍ୟ ଏବଂ ସଠିକ୍ ଅଟେ ।
ସ୍ଥାନ :

ତାରିଖ :   ବୀମିତଙ୍କ ସ୍ୱାକ୍ଷର

ବିକାଶ ଅଧିକାରୀ /ଶାଖା / ବି. କା. ଦ୍ୱାରା ପୂରଣ କରାଯିବ
ଅଗ୍ନି ଦାବୀ ସଂଖ୍ୟା ------------

ଶାଖା/ ବି. କା.	କ୍ଷେ.କା.	ବିକାଶ	ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କ	ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ବିବରଣୀ		